

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_232496

UNIVERSAL
LIBRARY

جلد شانی خیر الموعظ

ترجمہ احسن تالیفات جامع الفضائل والکمالات واقف الاحادیث والآیات عالم ہبل
فاضل بے بدل فقیہ فہل محدث حبیل یعنی علامہ وحید حضرت مولانا حاجی محمد
زمان خان صاحب شہید رحمہ اللہ البیحد تبشیر و ترجمہ عمدہ علمای کرام
زبدہ فقہای عظام ساکب راہ خدا دانی مقبول بارگاہ یزدانی
فقیہ شاہی جاہ درویش عالی پایگاہ صوفی معارف
آگاہ مولانا محمد شاہ سلمہ اللہ و ابقاہ بحسن

صحت و اہتمام تمام بندہ مستہام عاجز

محمد عبدالرحمن بن حاجی محمد

روشن خان و تربیت یافتہ خدمت

برادر محمد مصطفیٰ خان

مفتور

در مطبع نظامی واقع کاپوٹیش

فهرس مضامين المجلد الثاني من كتاب خير المواعظ

مضمون	صفحة	مضمون
كتاب الآداب	٢	باب اشهر الكذب
باب سلام والاستئذان	٢	باب ترك الفحش والشماتة
باب المصافحة والمعانقة	١٧	والطعن
باب القيام	١٨	باب الغيبة والنميمة وما على
باب المجالوس النجوم والمشي	٢١	ذي الوجهين
باب لعطاس والتثاؤب	٢٣	باب الوعد
باب الضحك	٢٦	باب المزاح
باب الاسامى	٢٤	باب المفاخر والعصبية
باب البيان والشعر	٣٠	باب البر بالوالدين
باب المنزلة والمعاذير	٣٢	باب المصلحة واثم قاطع الرحم
باب علامات عند قرب القيامة	٣٦	باب الشفقة والرحمة على
باب حفظ اللسان	٣٨	المخلوق والنصر لكل مسلم
باب لعن المؤمن ورميه	٣٩	باب حق الجيران
بالكفر والفسوق	٣٩	باب ليتم وتربية الاولاد

٢٠١	باب الایمان والقدر	٩٠	باب المحب فی الله
٢٠٨	باب صفة النار واهلها	١٠٠	باب ما ينهى من التهاجر التقاطع واتباع العورات
٢٢٨	باب خلق الجنة والنار		
٢٢٩	باب بدء المخلوق	١٠٦	باب الحذر والتأني في الامور
٢٥١	من مناقب النبي محمد صلى الله عليه وسلم	١٠٩	باب الرفق والحياء وحسن الخلق
٢٥١	باب في ذكر حلية الشريفة	١١٢	كتاب الزهد والرقا
٢٥٨	باب في اخلاقه وشماله	١١٣	باب فضل الفقراء
٢٤٩	باب ما كان من عيش النبي صلى الله عليه وسلم	١٣٤	باب الامل والمحرم
	باب البعث وبدء الوحي	١٣٥	باب استحباب المال والعمل للطاعة
٢٦٢	باب علامات النبوة	١٣٦	باب التوكل والصبر
٢٩١	باب في المعارج	١٥٠	باب الرياء والسمعة
٣٠٢	باب في المعجزات	١٥٥	باب الاستغفار والتقوى
٣٢٠	باب الخوض في الشفاعة	١٦١	باب في سعة رحمة الله تعالى
٣٣٥	باب الكرامات	١٦٥	باب الاستغفار
٣٣٣	باب مشتمل على ذكر وفاة رسول الله	١٤١	باب صفة الجنة واهلها
	باب صلى الله عليه وسلم	١٩٩	باب البكاء والخوف

٣٠١	مناقب عبد الرحمن بن عوف		باب مشغل على تركه الرسول
٣٠٢	مناقب ابي اسحق سعد بن	٣٣٧	صلى الله عليه وسلم
	ابي وقاص ر	٣٣٨	كتاب مناقب الصحابة
٣٠٣	مناقب سعيد بن يزيد بن		رضي الله تعالى عنهم
	عمر بن نفيل ر	٣٥٢	باب فضل الانصار
٣٠٤	مناقب ابي عبيدة عامر	٣٥٦	فليمين سب صحاب النبي
	بن المجداح ر	٣٥٨	مناقب ابي بكر الصديق ر
٣٠٥	مناقب لعشرة ر	٣٦٢	مناقب عمر بن الخطاب
٣٠٦	مناقب لعباس بن عبد المطلب	٣٤٥	مناقب ابي بكر وعمر رضي الله عنهما
٣٠٧	مناقب جعفر بن ابي طالب	٣٨٠	مناقب عثمان بن عفان
٣٠٨	مناقب الحسن والحسين رضي الله عنهما	٣٨٦	باب مناقب هؤلاء الثلاثة
٣١٤	ما جاء في فضل فاطمة		رضي الله عنهم
	رضي الله عنها	٣٩١	مناقب علي بن ابي طالب ر
٣١٩	مناقب امرؤ القيس النسي	٣٩٨	مناقب هؤلاء الاربعة
٣٢٠	من فضل عائشة رضي الله عنها		رضي الله عنهم
٣٢١	من فضل صفية ر	٣٩٩	مناقب ابي محمد طه بن عبد الله
٣٢٢	مناقب اهل بيت النبي	٤٠٠	مناقب الزبير بن العوام ر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل في كتابه من كل شيء حكمة

والمؤمن بالله واليوم الآخر

والمؤمن بالله واليوم الآخر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ابجد امیکنم نام خداے بسیار مهربان بخشش ۱۰۰۰

کتاب آداب باب السلام والاسلام

کتاب آداب باب السلام والاسلام

فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّاتُ مَرْعِيٍّ عَنِ اللَّهِ

پس چون در آئید سخا مینا پس سلام گوئید بر نفسهای خود و هر یک از نزد خدا

مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ

بامرکت پاکیزه و همچنین بیان میکند خدا برای شما آیاتها شاید در یاد بید

تَعْقِلُونَ إِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَجَوبُوا

و چون تحیت داده شود پس تحیت کنید و بگوید قرائت این یا باز گردانید

أَوْ رَدُّوْهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

آزاد برستیکه خدا بتعالی هست بر هر چیزی شمار کننده اے آنانکه گردیده اید

أَمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَ

در آئید سخا مینا جز خانه های خود پس نادرست و نیکو دستور و به و سلام دهید بر کسان آن

تَسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

این بهتر است شما را تا شما چند گسرید

کتاب آداب باب السلام والاسلام
کتاب آداب باب السلام والاسلام
کتاب آداب باب السلام والاسلام

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو رَضِيَ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از محمد بن عمرو بن عاص که مردی پرسید از حضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ تَطْعَمُ الطَّعَامَ

علیه وسلم کدام خصلت مسلمان فاضل تر است فرمود غذا بخور و

وَتَقْرَأَ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ مُسْتَقِيمٌ

را و گفتن تو سلام را بر آشنا و بیگانه

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

علیه و از ابی هریره روایت است گفت فرمود از حضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَ

علیه وسلم در نمی آید شما بهشت را تا آنکه ایمان نیاورید و

لَا تُؤْمِنُونَ حَتَّى تَحَابُّوا أَوَّلَ ذَلِكَ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ

ایمان نمی آید و تا آنکه دوست دارید و بعد از آنکه دوست دارید ایمان نیاورید و

تَحَابَبْتُمْ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ رَوَاهُ مُسْنَدُ

شماره را بر کارهای که چون بکنید آنرا دوست دارید یکدیگر و آن صفت نیست فاشیون شما را که به سلام رسانید و

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا تَرَوْنَ أَنَّ

و ندیدید که سلام را بر سر خود می گذارید و سلام را بر سر دیگران می گذارید و

النَّاسَ يَرْوُونَ عَلَى الْقَاعِ وَالْقَائِلِ عَلَى الْكَفْرِ مُسْتَقِيمٌ

بر آن کسی که سلام را بر سر خود می گذارد و سلام را بر سر دیگران می گذارد و

عَلَيْهِ رَوَاهُ مُسْنَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و از ابی هریره روایت است گفت فرمود از حضرت صلی الله

سَلَامُ الصَّغِيرِ عَلَى الْكَبِيرِ وَ أَلَا تَرَوْنَ أَنَّ الْقَائِلَ الْقَائِلُ

و سلام بر سلام بزرگ بر کوچک و ندیدید که سلام بر سلام بزرگ بر کوچک و

عَلَى الْكَثِيرِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

بر بسیار رواه البخاری و از انس رضی الله عنه روایت گفت انس

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى غُلَامٍ فَمَرَّ بِهِ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم گذشت بر قامت فرزند پس سلام کرد بر ایشان از قامت تو

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و متفق علیه و از ابی هریره رضی الله عنه روایت آنحضرت صلی الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَبْدُ وَالْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى

علیه وسلم فرمود ابتدا یهود و نصاری را

بِالسَّلَامِ وَإِذَا لَقِيتُمْ أَحَدَهُمْ فِي طَرِيقٍ فَأَضْطَرُّوهُ إِلَى

سلام و چون ملاقات کنید شمایکی از یهود و نصاری را در راهی پس مضطر و بچاره گردانید

أَصْبِقِهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْأَدْرِيِّ رَضِيَ

اورا بسوی مکات که تفلد دست رواه مسلم و از ابی سعید خدری رضی الله عنه روایت

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِيَّاكُمْ وَالْجُلُوسَ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود بپرهیزید از نشستن

بِالطَّرِيقَاتِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَنَا مِنْ جِوَالِ سَبَابٍ نَتَخَذُ

در راه ایست گفتند یا رسول الله چاره نیست ما را از مجلسهای نادیده یعنی البتة

فِيهَا قَالَ فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ

باید نشست در راهها فرمود پس چون ابایید همه کار مجلس را پس بپرهیزد از حق

قَالُوا وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ غَضٌّ لِبَصَرٍ وَكَفٌّ

دی گفتند چه چیز است حق طریق یا رسول الله فرمود آفت بصر و کف

أَمْرٍ ذِي وَرَدٍّ السَّلَامِ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ

دور کردن آنچه ایذا ندهد دادن جواب سلام مردم را و امر کردن مردم به معروف و نهی کردن

الْمُتَّفِقُ عَلَيْهِ وَعَنْ رِضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ازنا سفر حج متفق علیہ وروایت است از علی رضی فرمود رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتْرٌ

صلی الله علیه وسلم بر مسلمان را بر مسلمان ستر است

يُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا لَقِيَهِ وَبِخِيْبَةٍ إِذَا دَعَاهُ وَيُسْتَمْنَةُ إِذَا

سلام کند بر کسی چون ملاقات کند او را و اجابت نماید اگر او را دعا کند و استمنه کند اگر

وَلْيَعُوْذُ إِذَا مَرَضَ وَيَتَّبِعُ قَتْلًا إِذَا كَمَاتَ

و اگر بیمار شود و اگر بیهوش شود و اگر در راه رود و اگر در جنگ باشد

وَيُحِبُّ أَنْ يَكُونَ مَعَ النَّفْسِ رَوَاةُ التِّرْمِذِيِّ وَالْكَافِيُّ

و دوست دارد که نفس خود را در راه ترمذی و دارمی وروایت است از عمران بن

حَصِينٍ رِضَا أَنْ رَجَعَ إِلَى الشَّيْءِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حصین که روی آمد نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ عَلَيْهِ ثُمَّ جَلَسَ فَقَالَ الشَّيْءُ

پس گفت السلام علیکم و فرمود بر او سلام و نشست و گفت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرًا ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

صلی الله علیه وسلم عشر بار و آمد دیگری و گفت السلام علیکم

وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَدَّ عَلَيْهِ بَكَسًا فَقَالَ عَشْرُونَ ثُمَّ جَاءَ آخَرُ

و رحمت الله و فرمود بر او سلام و بکس و گفت عشرين و آمد دیگری

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ

و فرمود السلام علیه و رحمت الله و بركاته و فرمود بر او سلام

فَجَلَسَ فَقَالَ ثَلَاثُونَ رَوَاةُ التِّرْمِذِيِّ وَأَبُو دَاوُدَ وَحَسَنُ

بنشین و گفت ثلاثون وروایت است از ترمذی و ابو داود و حسن

مَعَاذِ بْنِ النَّسْرِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت ست از معاذ بن النسر رضی از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

بِمَعْنَاهُ وَزَادَ ثُمَّ إِلَى آخِرِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ

بمعنی حدیث مذکور در یاد کرد معاذ یک مرتبه و دیگر که بستر آدم مرد می دیگر سلامی در جواب در معاند

اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ وَمَغْفِرَتُهُ فَقَالَ أَرْبَعُونَ وَقَالَ هَكَذَا لَتَكُونُ

و برکات و مغفرت پس فرمود آنحضرت که ثابت شد در او را چهل مرتبه و هفتاد مرتبه

الْفَضَائِلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَبِي الْكَأْكَأِ

فضائل رواه ابو داود و از ابی امامه را در روایت کرد فرمود

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه قریب ترین و مخصوص ترین مردم بجناب حق و ملا

تَبَدَّأَ بِالسَّلَامِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

است که ابتدا کند سلام رواه احمد و ترمذی و ابو داود

جَرِيرٍ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى نِسْوَةٍ فسلم

در روایت ست از جریر بن عبد الله بن جری که آنحضرت صلی الله علیه وسلم گذشت بر جماعت زنان پس سلام کرد

عَلَيْهِنَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي - أَبِي رَضِيَ قَالَ

آنحضرت برایشان رواه احمد و در روایت ست از علی بن ابی طالب رضی الله عنه گفت علی رضی الله عنه

يُخْرِئِي عَنْ بَعْضِهِ إِذَا مَرُّوا أَنْ يُسَلِّمَ أَحَدُهُمْ وَيُخْرِئِي

میکنند از جماعت چون بگذرد که سلام کند از این که از آن سلام کند یکی از

عَنِ الْجُلُوسِ أَنْ يَرُدَّ أَحَدُهُمْ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ

ایشان حاصل آنکه سنت سلام و جواب آن بر میل کفایت است که از جماعت یکی گوید از هر سال او در پیشگاه خود میگوید

مَرْفُوعًا وَعَنْ عُمَرَ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ

از هر سه مرفوع و از عمر بن شعیب روایت و او از پدر او از جدش که جد عمر است

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَشَبَّهَ

گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود نیست از ما کسی مشابحت

بِغَيْرِنَا لَا تَشَبَّهُوا بِالْيَهُودِ وَلَا النَّصَارَىٰ وَإِنْ تَسْلِمُوا لَهُمْ

ساد و خود را بنیز با تشبیه نکنید ، یهود و نصاری را نهید که سلام کردن یهود

الْإِشَارَةُ بِالْأَصَابِعِ وَتَسْلِمُ النَّصَارَىٰ الْإِشَارَةُ بِالْأَكْمَامِ

اشارت کردنت با انگشتان و سلام کردن نصاری را اشارت کردنت بگفتا سگت

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ إِسْنَادُهُ ضَعِيفٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

رواه ترمذی و گفت که اسناد آن ضعیف است و روایت است از ابی هریره

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا لَقِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود چون پیش آید یکدیگر

فَلْيُسَلِّمْ عَلَيْهِ فَإِنْ حَالَتْ بَيْنَهُمَا شَجَرَةٌ أَوْ جِدَارٌ وَجَرَوْا

باید سلام بدهد پس اگر حال شد میان دو نفر درخت یا دیوار بود و جدا شدند

ثُمَّ لَقِيَهِ فَلْيُسَلِّمْ عَلَيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ قَتَادَةَ

و میرا پس باید که سلام کند بروی او رواه ابو داود و از ابن قیاد روایت

قَالَ قَالَ النَّبِيُّ ﷺ وَاللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَىٰ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون در آید خانه را پس سلام کنید

أَهْلَهُ وَإِذَا خَرَجْتُمْ فَأُودِعُوا أَهْلَهُ بِسَلَامٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

برای بیرون آمدن بیرون آید و بگوید نهید نزد او سلام را روایت کرده

فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ مُرْسَلًا (۱۰) أَيْضًا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در شعب ایمان از روی مسل و روایت است از انس رضی الله عنه آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلْتَ عَلَىٰ أَهْلِكَ فَسَلِّمْ

علیه وسلم فرمود که ای پسر من چون در آئی بر اهل و عیال خود پس سلام کن

يَكُونُ بَرَكَةً عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أَهْلِ بَيْتِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

برایشان میباشد سلام سبب وجود و برادر تو اهل خانه تو

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَزَالِي هَرِيرَةً يَسْتُ كَأَنْفَرَتِ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ

وَدَنَا السَّلَامُ قَبْلَ لِكَلَامِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

وسلم سلام پیش از کلام است رواه ترمذی

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

وَأَزَالِي هَرِيرَةً يَسْتُ كَأَنْفَرَتِ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ

كَأَنَّكَ فِي سَبِيلِهِ فِي الطَّرِيقَاتِ الْأَمْنُ هَذَا السَّبِيلُ

یعنی در شستن در راهها گم نمی کنی بناید راه را و همراه گوید سلام را

وَرَدَ النَّحْسَ وَغَضَّ لُبَّصْرًا عَانَ عَلَى الْحُمُولَةِ رَوَاهُ

وپیوسته نظر را و ای سی دم بر حمله یعنی یاری دهد در برداشتن بار و راه

فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

در شرح السنه و در روایت از ابی هریره ر. ک. گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

صلی الله علیه وسلم هرگاه که بیدار گرد خدایتعالی آدم را و میدرد که روح را

عَطَسَ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَحَمْدُ اللَّهِ بِأَذْنِهِ فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ يَرْحَمُكَ

عطسه زد آدم پس گفت الحمد لله پس خدا ما بتوفیق و رحمتش را

اللَّهُ يَا آدَمُ اذْهَبْ إِلَىٰ أُولَٰئِكَ الْمَلَائِكَةِ إِلَىٰ مَلَأَ سُبْحَانَ

پروردگار او رحمت کند ترا خدایتعالی ای آدم برو بسوی این دسته گمان یعنی بسوی جماعت عظیم از ایشان

جُلُوسٌ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

از نشسته ای و ای آدم علیه السلام گفت سلام

قَالَ اَعْلَمَكَ اِسْلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ رَحِمَهُ اِلَى رَبِّهِ فَقَالَ

گفتند فرشتگان علیک اسلام و رحمت الله

اِنَّ هَذِهِ تَحِيَّاتُكَ وَتَحِيَّاتُكَ بَيْنَهُمْ فَقَالَ لَهُ اللهُ وَبِكَ

بروردگار بدوستی که این است روش سلام است و سلام به این تو میان بندگان پس گفت مرا آدم را

مَقْبُوضَتَانِ اخْتَرَايْتَهُمَا شِئْتَ فَقَالَ اخْتَرْتُ يَمِيْنَكَ

خداوند تو را دو چیز برگزیدستی و این دو را برگزیدی پس گفت مرا آدم را و یمن را

وَكَلَّمَا يَدَيَّ رَبِّي يَمِيْنٌ مُّبَارَكَةٌ شَمُّ بَطْنٍ فَاذْفِيهَا اَدَمُ

و نامزد کردم او را و هر دو دست بروردگار بدوست و با یک دست کناد بروردگار بدوست را پس نگاه در دست راست آدم

خَيْرُ يَمِيْنٍ فَقَالَ يَا رَبِّ مَا هُوَ قَالَ هُوَ ذُرِّيَّتُكَ

و او را دوست پس گفت آدم ای بروردگار من چه اندامها که دوست تو اند گفت بروردگار را آنها

فَاذْ اَنَّ اِنْسَانَ كَتَبَتْ فِي عُمُرِهِ بَيْنَ عَيْنَيْهِ فَاذْفِيهِ رَجُلًا

در بیت تو اند پس نگاه بر آدمی نوشتی شده است عمر و نمایان رو چشم و پس نگاه در میان این

اَضْوَاءُ هُمْ اَوْ مِنْ اَضْوَاءِهِمْ قَالَ يَا رَبِّ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا

آدمیان مردیست روشن ترین ایشان یا از روشن ترین مردم گفت آدم ای بروردگار من

اِبْنُكَ دَاوُدُ وَقَدْ كَتَبْتُ لَهُ عُمَرَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً قَالَ رَبِّ

گفت بروردگار این پسر است که داود نام دارد و تحقیق نوشتم در او عمر چهل سال گفت آدم بروردگار من

فَرَفِي عُمُرُهُ قَالَ ذَلِكَ الَّذِي كَتَبْتُ لَهُ قَالَ يَا رَبِّ فَاِنِّي

دیده ام که عمر و پس گفت بروردگار همانست که نوشتم ام مرا و از عمر گفت آدم ای بروردگار من پس

قَدْ جَعَلْتُ لَهُ مِنْ عُمُرِي سِتِّيْنَ سَنَةً قَالَ اَنْتَ وَذَاكَ

تحقیق گردانم مرا و از عمر خویش شصت سال گفت بروردگار تو را وانی و طلب و تو یعنی اختیار زهت گفت آدم

قَالَ ثُمَّ سَكَنَ الْجَنَّةَ مَا شَاءَ اللهُ ثُمَّ اَهْبَطَ مِنْهَا وَكَانَ اَدَمُ يَلْعَنُ

پس ساکن شد آدم بهشت را آنقدر که خدا خواهد بود پس بر پا یان انداخته شد آدم از بهشت و بود آدم میفرود برای خود

لِنَفْسِهِ فَأَنَاءُ مَلَكَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ آدَمُ قَدْ عَجَلْتُ

پچھنے سال عمر خود پس آدم را ملک الموت پس گفت ملک الموت را آدم شتابی کردی

قَدْ كُتِبَتْ لِي أَلْفُ سَنَةٍ قَالَ بَلَى وَلَكِنَّكَ جَعَلْتَ

بنحویق نوشته شده است مرا عمر هزار سال گفت ملک الموت اگرے ولیکن تو بخشیدی مرا پسر خود را

لِبَنِيكَ دَاوُدَ سِتِّينَ سَنَةً فَجَدَّ فَجَدَّتْ ذُرِّيَّتُهُ وَلَنِي

که داود دست از عمر خود شصت سال پس حکم کرد آدم بنی را پس حکم کرد آدم پس پسران

فَنَسِيتُ ذُرِّيَّتَهُ قَالَ فَمَنْ يَوْمَئِذٍ أَمْرًا بِالْكِتَابِ قَالَ شُعْبُ

کرد فریت او گفت آنحضرت پس زنان که واقع شد از آدم محمود و نسیان واقع شد امر نوشتن معاملات

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ الطَّفِيلِ بْنِ أَبِي كَعْبٍ أَنَّهُ كَانَ

وگوا بان رواه ترمذی و از طفیل بن ابی کعب روایت کرده سے آدم

يَأْتِي ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَآمَعَهُ إِلَى السُّوقِ قَالَ إِذَا غَدَوْنَا

نزد ابن عمر رز پس میرفت مدونت با مردان با ابن بسوی بازار طفیل پس چون بنشیند

إِلَى السُّوقِ كَمَا يَمْسُ عَبْدُ اللَّهِ ۖ عَمْرٌ عَلَى سَقَاطٍ

بامداد بسوی بازار نمی گزشت عبد الله بن عمرو بر سقا

صَاحِبِ بَيْعَةٍ وَلَا عَلَى مِسْرٍ إِلَّا عَلَى حَدِّ الْأَسْمَةِ عَلَيْهِ

بر بیع بیکه کننده و نمی گزشت بر بیع سیکه و نه بر بیع بیکه اگر آنکه سلام میکرد

قَالَ الطَّفِيلُ فَمَنْ يَوْمَئِذٍ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

ابن عمرو گفت طفیل پس آدم نزد عبد الله بن عمر روزی پس همراه مردان خود استعرا

إِلَى السُّوقِ فَقُلْتُ ۖ وَمَا تَنَبَّهْتُ فِي السُّوقِ إِلَّا عَلَى تَقَعُّدِ

بیکان بازار پس نفهم ابن را چه کار خواهی کرد تو در بازار که میردی و تو نمی بستی بر زمین

عَلَى الْبَيْعِ وَلَا نَسْأَلُ عَنِ السَّلْعِ وَلَا نَسْأَلُ عَنِ الْبَيْعِ وَلَا

و نمی پرسیم از شایع که بیویشند و خریداری نمی از شایع را و نمی نشینی در

فَجَالَسَ السُّوقَ فَاجْلَسَ بَنَاهَا هُنَا تَحَدَّثَتْ قَالُ

نشستگاه بهای بازار پس بشین بامهین جایی آخرت و حکایت کنییم با یکدیگر گفت عقیله

فَقَالَ لِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يَا أَبَاطِنُ قَالَ وَكَانَ الظُّلُمُ

پس گفت عبد الله مرا ای خداوند ظلم گفت راوی و بود غصیه

ذَابَطْنُ إِنَّمَا نَعْدُ وَمِنْ أَجْلِ السَّلَامِ نُسَلِّمُ عَلَى مَنْ أَقْبَانَهُ

شکم داری یعنی شکم بزرگ گفت ما نمیرسیم میازار مگر بخت سلام کردن بر مردم سلام میکنیم

رَوَاهُ مَالِكٌ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ جَلْدِ

میش آیم اورا یا بر کس که میش آید مارارواه مالک و بیهقی در شعب ایمان

قَالَ أَنِّي رَجُلٌ لَسْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِفُلَانٍ

آدم روی پیغمبر خدا صلوات الله علیه وسلم پس گفت آن مرد فلان سر را در بوستان من

فِي حَائِطِي عَذَقُ وَإِنَّهُ قَدْ أَذَانِي مَكَانُ عَذَقِهِ فَأَسْأَلُ

درخت فرما میست و گفت آن مرد تحقیق ایذا کردست مرا وجود عذق و سگ پس فرستاد

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ بَعْضِي عَذَقَكَ قَالَ لَا كَلَامَ

پیغمبر خدا صلوات الله علیه وسلم بسوی وی کبریا بفروشش بدست من در فغان خود گفت

فَهَبْ لِي قَالَ لَا قَالَ فَبِعُضِّيهِ يَعْذُقُ فِي الْجَنَّةِ فَقَالَ فَقَالَ

سیف و شرم گفت اگر نمیروشی پس بخش مرا گفت منم هم فرمود پس صدق من بپوشه مدتی کرد و بخت باشد پس گفت آن چنین

رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَأَيْتُ لَذِي هُوَ أَجَلُ

هم نمیکنم پس گفت آن حضرت صلوات الله علیه وسلم فرمودم آن کسی را که او بنیل تراست

مِنْكَ إِلَّا الَّذِي يَنْجَلُ بِالسَّلَامَةِ لَكَ وَالْبَيْهَقِيُّ

از تو مگر آن کسی که بخل میکند بسلامت روداد احمد و بیهقی

فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

در شعب ایمان و عبد الله بن مسعود روى اذا حضرت صلوات الله

له
۱
۱
خبر ما به
۳۳

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْبَادِيُ بِالسَّلَامِ بَيْنَ الْكَبِيرِ رَوَاهُ

علیه وسلم روایت میکند که فرمود ابتدا کننده سلام بزرگ است از رواه

الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ وَجَابِرُ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ

بیهقی فی شعب الایمان جابر رضی گفت آمدم

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي دِينٍ كَانَ عَلَى أَبِي فَقَقْتُ

آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم بسبب دینی که بود بر پدر من پس بگویم در را

الْبَابَ فَقَالَ مَنْ دَافَقْتُ أَنَا فَقَالَ أَنَا أَنَا كَأَنَّهُ كَرِهَهَا

پس گفت آنحضرت کیست اینکه در می گوید پس گفت منم پس فرمود آنحضرت منم منم یا این در آن در

مَنْفَقَ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

داشت گفتن علیه و ابوهریره گفت که فرمود آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَجَاءَ مَعَ الرَّسُولِ فَذَلِكَ

علیه وسلم چون خوانده شود یکی از شما پس بیاید همراه فرستاده پس آن آمدن همراه فرستاده شده

لَهُ إِذْنٌ رَوَاهُ أَبُو جَرْدٍ وَدَوْقِي رَوَاهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

اذن است و حاجت با استیذان نیست رواه ابو جرد و دوقی رواه که گفت آنحضرت فرستاده شده

الرَّجُلُ إِذَا رَأَى رَجُلًا مِنْ رِجَالِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مردی بسوی مردی اذن اوست و روایت است از عطاء بن یسار رزمی و مردی پرسید

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَى رَجُلًا مِنْ رِجَالِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پس نه آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم پس نه آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم پس نه آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم

فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ الرَّجُلُ إِنَّمَا مَعَهَا فِي الْبَيْتِ فَقَالَ رَسُولُ

پس فرمود آنحضرت آری آنکه در خانه است در یک خانه پس فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى رَجُلًا مِنْ رِجَالِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

صلوات الله علیه وسلم استیذان بکن برود و آنکه در یک خانه باشد

إِنِّي خَادِمُهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس باز گفت مردی که من خادم مادر مومنینم

اسْتَأْذِنُ عَلَيْهَا أَحِبُّ أَنْ تَرَاهَا عَرِيَانَةً قَالَ لَا قَالَ

استیذان کن برای آمدن مردی آبادوست میداری که بی عیبه او را برهنه گفت مرد دوست

فَاسْتَأْذِنُ عَلَيْهَا رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا وَابْنُ جَابِرٍ رَضِيَ

نمیدارم که برهنه به بیم گفت آنحضرت پس استیذان کن روایت کرد مالک احمد بن حنبل جابر رضی

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَأْذِنُوا لِمَنْ لَمْ يَبْدَأْ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود اذن نکنید برای کسی که ابتدا نکرده

بِالسَّلَامِ رَوَاهُ ابْنُ يَحْيَى فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

بسلام رواه بن یحیی شعب ایمان

جَابِرٍ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كُنْتُ لِحَدِّكُمْ

و از جابر رضی آنحضرت فرمود چون بنویسد یک از شما نام مرا پس باید که خاک افشانند

كِتَابًا فَلْيَسِّرْهُ فَإِنَّهُ أَتَخَوُّ لِلْحَاجَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

مردی یا مراد آنست که بر خاک اندازد او را زیرا که این بر آوردند و ترست حاجت را رواه ترمذی

باب في الصلوة والمعانقة

باب مصافحه و معانقه

عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از براء بن عازب رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ فَيَتَصَافَحَانِ

علیه وسلم نیست هیچ دو مسلمان که پیش آیند یکدیگر پس مصافحه کنند

إِلَّا غُفِرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَتَفَرَّقَا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

و از احمد و ترمذی پیش از آنکه جدا شوند از یکدیگر رواه احمد و ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَفِي رِوَايَةِ أَبِي دَاوُدَ قَالَ إِذَا التَقَى الْمُسْلِمَانِ	وابن ماجه	در روایت ابی داود آمده گفت آنحضرت چون ملاقات کنند دو مسلمان
فَتَصَافَحَا وَحَمْدُ اللَّهِ وَاسْتَغْفِرَا لَهُ عَفْرًا لَهَا وَ (۱۰) النَّسْرُ		پس مصافحه کنند و حمد گویند خدا را و آمرزش خواهند از خدا لغزیده شود در ایشان را و از انس روایت
قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ الرَّجُلُ مِنَّا لِيَقِيَ أَخَاهُ أَوْ صَدِيقَهُ		در مروی از آنحضرت پرسید که مروی از مسلمانان پیش می آید برادر خود را یا پیش می آید دوست خود را
أَيُخْبِرُنِي لَهُ قَالَ لَا قَالَ أَفِيْلَتْرُمَةٍ وَبَقِيلَةٍ قَالَ لَا قَالَ أَفِيَاخُذُ		ایم خبری که گفت آنزد آیا پس بگیر دوست او را و معا فم کند فرمود آری است بگیر و معا فم کند رواه ترمذی و ابی
يَمِيدَةٍ وَيُصَافِحُهُ قَالَ نَعَمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي		فرمود نمکنند گفت آنزد آیا پس بگیر دوست او را و معا فم کند فرمود آری است بگیر و معا فم کند رواه ترمذی و ابی
إِمَامَةِ رِضَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَمَامُ	امام رضا	روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود تمام و کمال
عِيَادَةِ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدٌ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ أَوْ عَلَى		بر سش بیمار نیست که بنهد یکی از شما دست خود را بر پیشانی بیمار یا بر دست وی پس ببرد
يَدِهِ فَيَسْأَلُهُ كَيْفَ هُوَ وَتَمَامُ حَيَاتِكُمْ بَيْنَكُمْ الْمَصَافِحَةُ		چگونه است وی و تمام و کمال سلامهای شما که میان یکدیگر میکنید مصافحه است
رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ ضَعَّفَهُ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ	رواه احمد و ترمذی	ضعیف روایت از ابی داود آمده گفت آنحضرت
قَالَتْ قَدِمَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ الْمَدِينَةَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ		گفت که قدوم آورد زید بن حارثه که متنبای آنحضرت بود و بدریقه منوره و حال آنکه آنحضرت
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي فَاتَاهُ فَقَرَأَ الْبَابَ فَقَامَ إِلَيْهِ رَسُولُ		صلى الله علیه و سلم در خانه من بود پس آمد نزد آنحضرت را پس بگفت در این بیت آمد و رفت بجا شد

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُرِيََا نَا يُجْرُ ثَوْبَهُ وَاللَّهُ مَا رَأَيْتُهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم برهنه در حالی که میکشید جامه خود را بخدا سوگند ندیدم

عُرِيََا نَا قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ فَأَعْتَقَهُ وَقَبْلَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

من آنحضرت را برهنه پیش ازین و نه بعد ازین پس معاف کرد آنحضرت خبر را در حدیث خود را رواه ترمذی

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ بْنِ بَشِيرٍ رَوَاهُ أَبُو بَكْرٍ عَنْ عَنَزَةَ أَنَّهُ قَالَ

در روایت است از ابویوب بن بشیر از مردی که از عنزّه بود که گفت آنزد گفتم

قُلْتُ لَأَنِّي ذَرَّ هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مرا ای بنور را رها آیا بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يُصَافِحُكُمْ إِذَا قَبِلْتُمُوهُ قَالَ مَا لِقَيْتُهُ قَطُّ إِلَّا صَاحِبِي وَبَعَثَ

که مصافحه میکردید شما را چون ملاقات میکردید شما آنحضرت را گفت ای مرد ملاقات نکردم من آنحضرت را

إِلَّا ذَاتَ يَوْمٍ وَلَمْ أَكُنْ فِي أَهْلِي فَلَمَّا جِئْتُ أُخْبِرْتُ فَأَتَيْتُهُ

بیچگاه که آنحضرت را دیدم و نبودم من روزی که نبودم من میان اهل خانه خودم که آمدند خبر

وَهُوَ عَلَى سَرِيرٍ فَالْتَزَمْتَنِي فَكَانَتْ تِلْكَ أَجُودَ وَلَجُودَ وَلَجُودَ

و او نشسته بر تخت بود بر سر پد من معاف کرد پس آنحضرت جود و جود و جود و جود

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ جَعْفَرُ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فِي قِصَّةِ

یا از مصافحه که آنحضرت را ملاقات کردم و روایت است از جعفر بن ابی طالب روضه در قصه از جعفر بن ابی

رُجُوعِهِ مِنْ أَرْضِ الْعَبَسَةِ قَالَ فَمَرَجْنَا حَتَّى أَتَيْنَا الْمَدِينَةَ

از جعفر بن ابی طالب که گفت پس بیرون آمدم ما از عصبه تا آمدیم مدینه منوره پس پیش آمد

فَتَلَقَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْتَقَنِي ثُمَّ

پس جعفر بن ابی طالب را ملاقات کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس معاف کرد مرا پس

قَالَ مَا أَحْرَمَكَ إِلَّا بِفَتْحِ خَيْرٍ أَوْ فَرْحٍ أَمْ يَقْدُومِ جَعْفَرُ أَفَقَ

گفت آنحضرت در منی یا بم من که بفتح خیر خوشحال شوم یا بیا ز آمدن جعفر از عصبه موانع

ذَلِكَ فَتَمَّ خَيْرُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ زَائِرٍ

انقادہ ہو آدم جعفر بفتح غیر رواہ فی شرح السنہ دروایت ست از زائر

وَكَانَ فِي وَقْدِ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالَ لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ

وہو در البچان عبد القیس گفت ہر گاہ کہ قدم آوردیم مدینہ

فَجَعَلْنَا نَتَّبِعُهُ مِنْ رَوَاحِلِنَا فَتَقَبَّلَ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

پس شتابی سیر دیم دزد در می شتابتیم و فرودے آدم از مرکبہا خود پس بوسہ میدادیم دست مبارک

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجَلَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ

پیغمبر خدا را و پای می شایست وی را رواہ ابو داؤد و از عائشہ مرویست

قَالَتْ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَشْبَهَ سَمْنًا وَهَدًى أَوْ دَلَّوْنِي

گفت عایشہ ندیدم هیچ کی را کہ باشد مانند تر از روی سمن و از روی سست و از روی سست و از روی سست

رَوَايَةَ حَدِيثًا وَكَلَامًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت دیگر آمدہ از حدیث و کلام رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم

مِنْ فَاطِمَةَ رَضِيَ كَانَتْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَيْهِ قَامَ إِلَيْهَا فَأَخَذَ

از فاطمہ رضی اللہ عنہا بود فاطمہ چون می درآمد بہر آنحضرت می ایستاد و نیز آنحضرت بسوی او می میگرفت

بِيَدِهَا فَقَبَّلَهَا وَاجْلَسَهَا فِي مَجْلِسِهِ وَكَانَ إِذَا دَخَلَ

آنحضرت دست فاطمہ را پس می میگرفت و او را می نشاند آنحضرت فاطمہ را در مجلس نشست فرمود و بود آنحضرت چون در آمد

عَلَيْهِ قَامَتْ إِلَيْهِ فَأَخَذَتْ بِيَدِهِ فَقَبَّلَتْهُ وَأَجَلَّتْ

بر فاطمہ ایستاد و رفت بسوی آنحضرت پس می گرفت دست آنحضرت را پس بوس می کرد و می نشاند آنحضرت

فِي مَجْلِسِهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْقُوبَ قَالَ رَأَيْتُ

در مجلس نشست خود رواہ ابو داؤد و از یحیی بن یعقوب مرویست گفت بہر حق

وَحَسِينًا اسْتَبَقَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صاحبزادگان حسن و حسین و دیدہ رسیدند بکامپ پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

فَضَّمَهَا إِلَيْهِ وَقَالَ إِنَّ الْوَلَدَ مَنجَلَةٌ وَفُجِّنَةٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ

پس جمع کرد و فراهم آورد ایشانرا بسوی خود و فرمود بر شکیلا و لاد با عشق بچند و ملت بچین رواه احمد

وَعَنْ عَطَاءِ بْنِ خُرَّاسَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عطاء بن خراسانی رضی الله عنه روایت است که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَصَافُ حُؤَايِدُ هَبُ الْغُلِّ وَتَهَادُّ وَانْحَابُوا

علیه وسلم فرمود: صاف نمائید تا ببرد و گنبد و بدید و فرستید بیکدیگر دوست دارید

وَتَذْهَبُ الشُّحْنَاءُ رَوَاهُ مَالِكٌ مُرْسَلًا وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ

بیکدیگر تا ببرد و دشمنی روایت کرد مالک از روی مرسل و از براء بن

عَازِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عازب رضی الله عنه روایت است آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ صَلَّى أَرْبَعًا قَبْلَ الْهَاجِرَةِ فَكَأَنَّمَا صَلَّاهُ هُنَّ فِي لَيْلَةِ

مزمود کسیکه بخواند چهار رکعت پیش از نیمروز پس گویا که آنرا در شب آن رکعات را در شب

الْقَدْرِ وَالْمُسْلِمَانِ إِذَا تَصَافَحَا لَمْ يَبْقَ بَيْنَهُمَا ذَنْبٌ إِلَّا

قدر و دو مسلمان چون صافحه کنند باقی نماند میان ایشان هیچ گناه

سَقَطَ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

گر آنکه ساقط میگردد رواه بیهقی در شعب الایمان

بَابُ الْقِيَامِ

باب در بیان قیام

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ لَمَّا نَزَلَتْ بَنُو قُرَيْظَةَ

روایت است از ابی سعید خدری گفت چون فرود آمدند قبیل بنی قریظه

عَلَى حُكْمِ سَعْدِ بْنِ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْهِ

از یهود بر حکم سعد بن بعاث فرستاد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَكَانَ قَرِيبًا مِنْهُ فَجَاءَ عَلَى حِمَارٍ فَلَمَّا دَنَا مِنَ الْمَسْجِدِ

بسی وی سعد و طلبید ادا و بود سعد نزدیک آمد بنات لبر آن آمد سعد بخد مت آن کفرتان فرسوار سپی چون نزدیک آمد آن سعد

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْأَنْصَارِ

فرمود آن نیت صلے الله علیه وسلم مرگروه انصار را که بر نیز به

إِلَى سَيِّدِكُمْ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ

در وید بجای ممتز خود متفق علیه در ابن عمر رضی عن مر و نیست که آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يُقِيمُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ فِجْلِيهِ

صلے الله علیه وسلم فرمود باید که ایستاد فلند و بر نیز از مرد دیگر مرد را ایستاد

ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ وَلَكِنْ تَفْتَحُوا أَوْ تَوَشَّعُوا مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ

وی پستز بنشیند خود در جای وی و لیکن فراخ کنید بجای را و بجای و سپید متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در ابی هریره رضی الله عنه راضی است که آن حضرت صلے الله علیه وسلم

قَالَ مَنْ قَامَ مِنْ فِجْلِيهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ فَهُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ مَسْجِدِ

فرمود که بر نیز از جای خود پستز باز آید بسوی جای خود پس آن سزاوار تر است با آنجا رواه علم

عَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَمْ يَكُنْ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ

در انش رضی الله عنه گفت نبود هیچ شخص محبوبتر نزد من به رمن

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانُوا إِذَا رَأَوْهُ لَمْ يَقُومُوا

از آن نیت صلے الله علیه وسلم و بودند ایشان که چون میدیدند آن حضرت را بر نمی

لَمَّا يَعْلَمُونَ مِنْ كَرَاهَتِهِ لِذَلِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ

عاشند و نمی استاوند از جهت آنچ میداشتند از نا خوش داشتند آنحضرت استاوند را رواه ترمذی و گفت

هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

این حدیث حسن است و صحیح و از معاویه رضی الله عنه روایت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سَرَّةٍ أَنْ يَتَمَثَّلَ لَهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه نزد شمال میگرددند او را بخندمت

الرَّجُلُ فَيَأْمَأُ قَيْتَبَةً مَقْعَدَةً مِنَ النَّكَارِ وَاهُ التِّرْمِذِيُّ

پیش استادان در جای برخاستن مردم او را پس باید که بگیرد و جائی نشست خود را از آتش روزی رواه

وَأَبُو دَاوُدَ ۱۰۰ ابْنِ أَمَامَةَ رَضِيَ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابوداؤد و از ابی امامه مرویست که بیرون آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَكِبًا عَلَى عَصَاةٍ مِنَّا فَقَالَ

صلی الله علیه وسلم متکیه کرده بر چوبی پس برخاستم برای آنحضرت ایستاد

لَا تَقُومُوا كَمَا يَقُومُ الْكَاهِنُ يُعْظِمُ بَعْضُهَا بَعْضًا رَوَاهُ

بر خیزید و نه ایستید چنانکه بر میخیزد اهل عجم و تعظیم میکنند بعضی از ایشان بعضی را رواه

أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

ابوداؤد و از عبد الله بن عمرو مرویست از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يَفْرُقَ بَيْنَ

صلی الله علیه وسلم که فرمود حلال نیست برای مردی که تفريق کند و جدا

اِثْنَيْنِ إِلَّا بِأَذْنِهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

اثنین میان دو کس که بهم نشسته اند مگر باذن ایشان رواه ترمذی و ابوداؤد

عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

از ابن شعیب از پدرش و از جدش از جد عمرو روایت میکند که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَجْلِسُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ إِلَّا

صلی الله علیه وسلم فرمود و نشیمن میان دو مرد مگر

بِأَذْنِهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ كَانَ

باذن ایشان رواه ترمذی و از ابی هریره مرویست گفت که بود

این موقوف است
از قول عرب مشایخین
شعرا و کاتبین
چنانکه در روایات
آنحضرت و تعظیم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ مَعَنَا فِي الْمَسْجِدِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کرمی نشست بابا در مسجد کوفہ میں

يَحْكُمُ شَيْنًا قَدْ أَقَامَ قُبْنًا قِيَامًا حَتَّى تَرَاهُ قَدْ دَخَلَ بَعْضُ

بابا پس چون می ایستاد از مجلس می ایستادیم با او ستاد و پیمان زدیم تا آنکه سے دیدیم کہ بعضی در آمد

بَيُوتِ أَرْوَاجِهِ وَعَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْحَطَّابِ رَضِيَ قَالَ دَخَلَ

بعض خانہ های زنمان خود را و از وائل بن خطاب رضی گفت در آمد

رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ

مردی نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در مسجد کوفہ میں

قَاعِدٌ فَتَرْجَحُ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

پس جنبید و کیسوت شد برائے او آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از جا سے خود پس گفت

الرَّجُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فِي الْمَكَانِ سِيعَةً فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

آن مرد یا رسول اللہ کہ در جای آن سست است پس فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلْمُسْلِمِ لِحَقًّا إِذَا رَأَى أَخُوهُ أَنْ يَتَرْجَحَ لَهُ

علیہ وسلم بدستیکہ مسلمان راجح است چون بہ بیند آن مسلمان را کہ جنبید بر آن برادر

رَوَاهُ هُمَا الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

روایت کرد این دو حدیث را بیهقی در شعب ایمان

باب في حسن الإيمان

باب در بیان شستن و خفتن و رفتن

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حدیث است از ابن عمر رضی گفت دیدم آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

يُقْنِئُ الْكُعْبَةَ مُحْتَبِيَةً يَدَيْهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

در پیش من کعبہ بود و بر وضع احتبا رواہ البیہقی در شعب ایمان

ثُمَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ رِاضٍ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ادعیم خود کہ عبداللہ بن زید الفاریسی است گفت دیدم آنحضرت را علیہ السلام

فِي الْمَسِيرَةِ قَبْلَهُ وَاضْبَعًا أَحَدَى قَدَامَيْهِ عَلَى الْآخَرَى

در مسیر بر قفا خفته ہندہ یا اسے خود را بر پائے دیگر

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ رِاضٍ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ است و روایت است از جابر بن رضی گفت نہی رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَرْفَعَ الرَّجُلُ أَحَدَى رِجْلَيْهِ

علیہ السلام کہ آن مرد را کہ از زمین مرد

عَلَى الْآخَرَى وَهُوَ سَائِرُ النَّاسِ رَوَاهُ شَيْبَانُ وَكَرْنُ

یعنی نہادن بران رجال آنکہ آن مرد سیدہ است بر پشت خود رواہ مسلم

أَبَى هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و ادعاہم برہ رحمہ روایت گفت فرمود آنحضرت علیہ السلام

بِمَنْ تَكُونُ كَلِمَتُكَ فِي دِينٍ وَقَدْ انْجَبَتْهُ نَفْسُهُ خِيفَ

در افتاد کہ در دین آن مرد در وقت در دو جا ہفتاد و دو

بِهِ الْأَرْضُ فَهُوَ كَأَنَّهُ يَبْزُقُ إِلَى الْيَوْمِ الْفَيْتَةُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

فرمود شد اورا زمین پس آن مرد سے چند و چہ در زمین مایہ و ہفتاد و دو

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از جابر بن سمرہ رحمہ گفت بود علیہ السلام

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ تَرَكَنِي فِي مَجْلِسِهِ حَتَّى تَكُونَ

علیہ السلام کہ آن سیدہ ارد نماز فجر را چار روز است تا آنکہ یک مرتبہ آمد

الشَّمْسُ حَسْبُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ جَابِرُ بْنُ رِاضٍ قَالَ نَهَى

آفتاب سفید در روشن رواہ ابو داؤد و روایت است از جابر بن رضی گفت جابر کہ نہی کرد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَنَامُ الرَّجُلُ عَلَى سِتْرٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از خواب کردن مردی را که سگ بست رده

لَيْسَ بِمَكْرُومٍ عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ

نشدہ است بحدیث یعنی پرده دیوار بران نشاید اندر رواہ ترمذی و مرویست از حذیفہ بن الیمان

قَالَ مَلْعُونٌ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

گفت لعنت کردہ شدہ است بر زبان محمد صلی اللہ علیہ وسلم کہ بنشیند

قَعْدًا وَسَطَ الْحَلَقَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَحَن

در میان حلقہ رواہ ترمذی و ابو داؤد

أَبَى بَرَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَن

و مرویست از ابی براء رضی اللہ عنہ رواہ ترمذی و حنبل

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الْفَجْرِ فَقُلِّصْ عَنْهُ الظِّلَّ فَضَارِبُ بَعْضُهُ

چون باشد یکی از شما نشسته در سایہ پس برآمد از وی سایہ پس نشسته بپارہ از دس

فِي الشَّمْسِ وَبَعْضُهُ الْإِذَا فَلْيَقْرَأْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَن

در آفتاب و بایر رواہ ابو داؤد و حنبل

أَبَى ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَن

ابی ذر رضی اللہ عنہ رواہ ترمذی و حنبل

عَلَى بَطْنِي فَرَكْضَنِي بِرَجْلِهِ وَقَالَ يَا جُنْدُبُ إِنَّمَا هِيَ ضَبْعَةٌ

خفته بودم بر شکم من و بران کرد بران کرد خود و مردی جناب جزین نیست که این بیست

أَهْلُ الْبَارِسَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

خفیدن در پارسیان است رواہ ابن ماجہ

بَابُ الْعَطَاسِ وَالتَّشَابُ

باب در بیان عطسه و نسیازہ

عن أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

مرویت از ابی ہریرہ رضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعُطَّاسَ وَيَكْرَهُ التَّكَاوُبَ فَإِذَا عَطِيسٌ حَدَّثَكُمْ

آنحضرت بدو شیکہ خدا بیگانی دوست میدارد و عطسہ دهن را دلمودہ میدارد و خمیازہ را پس چون عطسہ زند

وَحَمْدُ اللَّهِ كَانَ حَقًّا عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ لَهُ بِرَحْمَةِ

یکی از شما و ثنا گوید مر خدا را باشد حق و واجب گردد بر ہر مسلمان کہ بشنود حمدیر کہ بگوید مر عا طس را

اللَّهُ فَإِنَّمَا التَّكَاوُبُ فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَكَاوَبَ حَدَّثَكُمْ

رحمت کند خداوند تعالی اما خمیازہ و پس نیست مگر از شیطان پس چون بیاید خمیازہ یکے از شما را

فَلْيُرَدِّهِ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَكَاوَبَ ضَيَّكَ مِنْهُ

پس باید کہ بازگرداند او را تا آنکہ تواند پس بدستی کہ یکے از شما چون خمیازہ میزند و یکیش بدو را

الشَّيْطَانُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ

میخندد و ازین شیطان رواہ بخاری و در روایتی مسلم را اینچنین آمده است زیرا کہ

إِذَا قَالَ هَافِيكَ الشَّيْطَانُ مِنْهُ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ

یکے از شما چون بگوید ہافیک الشیطان از آن

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَطِيسٌ حَدَّثَكُمْ فَلْيَقُلْ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود چون عطسہ زند یکے از شما پس باید کہ بگوید

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَلْيَقُلْ لَهُ أَخُوهُ أَوْ صَاحِبُهُ بِرَحْمَتِ اللَّهِ فَإِذَا قَالَ

الحمد لله و باید کہ بگوید در او را برادر او یعنی مسلمان یا صاحب او بر حکمتش پس چون گفت

لَهُ بِرَحْمَتِ اللَّهِ فَلْيَقُلْ بِهِدَايِكُمُ اللَّهُ وَلْيُصَلِّمَ بِأَلْسِنَتِكُمُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مر عا طس را برادر او بر حکمتش پس باید کہ بگوید عا طس را بہرست نامی شما را خداوند گماشتہ و گماشتہ احوال شما را و دعا

وعن أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی موسی رضی عنہ مرویت گفت شنیدم

آنحضرت را صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا عَطَسَ أَحَدٌ فَمَحَا اللَّهُ فَمَسْتَوْهُ

علیه وسلم کہ میگفت چون عطسه نزدیکی از شما پس مذکورید خدا را پس جواب عطسه میبرد و آنند

وَأَنَّ لَكُمْ عِجْلًا لِلَّهِ فَلَا تَشْمِتُوهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

و اگر حد گوید خدا را پس جواب عطسه آن نگویند و از ابی سعید

الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا

خدری رضی الله عنہ روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود چون

تَنَآوَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَمْسِكْ بِيَدِهِ عَلَى فِئِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

تلاطم دهد و از شما پس باید که بنزد و نگا بردارد دست خود را بر دهن خود زیرا که شیطان می در آید

يَدْخُلُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ

در دهن وی چون کفشاره دارد رواه مسلم و از ابی هریره رضی الله عنہ روایت کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا عَطَسَ غَطَّى وَجْهَهُ بِيَدِهِ

صلی الله علیه وسلم بود چون عطسه میزد وی پوشید روی مبارک خود را بپشت خود

أَوْ تَوْبِهِ وَغَضَّ بِهَا صَوْتَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

یا جامه خود و بپشت میکرد به عطسه آواز خود را رواه الترمذی و ابوداؤد

وَأَنَّ مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ الْيَهُودُ يَتَغَاطُّونَ

و گفت ابی موسی اشعری بودند پیوسته که بگرفت عطسه میزدند

عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْجُونَ أَنْ يَقُولَ لَهُمْ

نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم بامید آنحضرت را ایشان را بگویند محبت

بِرَحْمَةِ اللَّهِ يَقُولُ بَمَدَانِ اللَّهُ وَيُحْمِلُ بِالْكَمِّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

که خدا را خدا و از آنحضرت در دو شصت ایشان را نظر میدادند و بگویند یا کم رواه الترمذی

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَمِتَ

و ابوداؤد و از ابی هریره رضی الله عنہ روایت کرد آنحضرت

بِمَدَانِ اللَّهُ يَقُولُ بَمَدَانِ اللَّهُ وَيُحْمِلُ بِالْكَمِّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

فَإِنْ زَادَ فَهُوَ زَكَاةٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَقَالَ لَا أَعْلَمُهُ إِلَّا أَنَّهُ

پس چون زیاده شد از سه پس آن زکام است روایت کرده ابو داود آنرا و گفت سید مجری که راوی از ابی هریر است

رَفَعَ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سید از آن ابی هریر را مگر رفع کرد حدیث را بسوی آنحضرت صلی الله علیه وسلم

باب اصد

باب در حسنین

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَى وَحَشَرَ

و دیرستی او می خندانند و میگیرانند و دیرستی او می میرانند و زنده میسازد و جمع کرده شد برای

لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالْأَنْعَامِ زَعْنَبُ

سلیمان است بای او از دیوان و آدمیان و مرغیان پس ایشان این را فرمودند

حَتَّى إِذَا اتَوْا عَلٰى وَادٍ التَّمْلِ قَالَتْ ثَمَلَةٌ بِأَيِّهَا التَّمْلُ دَخَلُوا

تا آنکه رسیدند بر دهان گفت مورچه ای مورچگان در آمد

مَا بَيْنَكُمْ لَا يَخْلُصُكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

منزلهای خویش نفلند شمارا سلیمان و لشکرهای او و ایشان ندانند

فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ

پس تبسم کرد به تعجب از گفتار آن و گفت پروردگار من الهام ده مرا که سپاس کنم

نِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا

نعمت ترا که نعمت کردی بر من و بر پدر و مادر من و آنکه کنم عمل شایسته

تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ عَنْ

پسندی آنرا و در آرم مرا به بخشایشش خود در بندگان خود شایسته گان از

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عائشه رضی الله عنهما گفت ندیدم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را

سید جز از این روایت
۱۲
عنه جز از این روایت

وَمُسْتَجْمَعًا ضَاخًا حَتَّىٰ أَرَىٰ مِنْهُ لَهَوَاتِهِ إِيْمَانًا كَانَ يَتَبَسَّمُ

جمع شده در حالت ضحك یعنی خنده و تیکر و تمام تا آنکه بر بنیم از وی لهوات را جز این نیست که بود و سخره و سیم

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ جَرِيرِ بْنِ رِضَا قَالَ مَا جَبَبَنِي النَّبِيُّ صَلَّى

کننده رواد البخاری و روایت است از جریر بن رضی گفت منکر و مرا پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكَ أَسَلْتُ وَلَا رَأْيَ إِلَّا تَبَسَّمَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

علیه وسلم از آن من بود که از آن از مسلمان شدم و ندیدم مرا آنحضرت الا آنکه تبسم کرد و اتفاق علیه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ جَزْءٍ قَالَ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا

و از عبد الله بن حارث بن جزء روایت کرد که ندیدم من هیچ یکی را

إِلَّا تَبَسَّمَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

زیاده تر از روایتی که از آنحضرت صلی الله علیه وسلم رواد ترمذی

عَنْ نَجْدَةَ رَضِيَ قَالَ سَأَلَ ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ هَلْ كَانَ أَصْحَابُ

روایت است از نجاته راضی گفت پرسیده شد ابن عمر رضی آیا بودند یاران

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضْحَكُونَ قَالَ نَعَمْ وَلَا إِيْمَانُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم رخند میکردند یعنی میان یکدیگر گفت ابن عمر رضی

فِي قُلُوبِهِمْ أَعْظَمُ مِنَ الْجَبَلِ وَقَالَ بِلَالُ بْنُ سَعْدٍ أَدْرَكْتُهُمْ

ایمانانینخندند و حال آنکه بود ایمان در دلهای شان بزرگتر از کوه گفت بلال بن سعد در یافتیم من صحابه را

بَشْتَدُونَ بَيْنَ الْأَعْرَاضِ وَيَضْحَكُ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ

که میدویدند میان درختها و در تیر انداختنها و خنده میکردند و میزدند بعضی از ایشان سوی بعضی

إِذَا كَانَ اللَّيْلُ كَانُوا رَهَبًا نَارَوَاهُ فَرُشِحَ السُّكَّةُ

پس چون میشد شب بودند راهب و ترسیده و راهب از دنیا رواد فی شرح السنه

الاسامی

باب در بیان نام خطاط

این کتاب در بیان نام خطاطان است که در این کتاب مذکور است و این کتاب در بیان نام خطاطان است که در این کتاب مذکور است

عن ابن عمر رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

اذا ابن عمر مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

ان احب اسماءکم الی الله عبد الله وعبد الرحمن رواه مسلم

بر سبب دو سترین نامهای شما بسوی خدا تعالی عبد الله و عبد الرحمن است رواه مسلم

وعن ابی هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

در روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

اخفى الاسماء يوم القيمة عند الله رجل يسمى ملك الاملاك

خوار تر و فرشت ترین نامها روز قیامت نزد خدا می غرضی که نام فرشت که نام کرده میشود پادشاه

رواه البخاري وفي رواية مسلم قال اغبط رجل على الله يوم

پادشاهان و بفارسی شاهنشاه رواه البخاری و در روایت مسلم چنین آمده فرمود بخشم ترین مردم

القيمة واخبطه رجل كان يسمى ملك الاملاك لامالك

و بخت ترین ایشان بخدا تعالی یوم قیامت مردی است که تشبیه کرده میغور در دنیا شاهنشاه

الا لله وعن ابن عمر رضی ان بنتا كانت لعمر رضی قال لها

زنیما که نیست پادشاه مگر خدا و از ابن عمر رضی مرویست کہ بود دختری مرعوف فاروق را گفت میشود

عاصية فسمها رسول الله صلى الله عليه وسلم جميلة

مرآ نام عاصیه یعنی نام وی عاصیه بود پس تبدیل کرده نام وی را آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم جمیل نامید

رواه مسلم وعن ابی هريرة رضی قال قال رسول الله

رواه مسلم و از ابی هریره رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت

صلى الله عليه وسلم لا يثبت احدكم الدهر فان الله هو

صلی اللہ علیہ وسلم کہ در شش ماه کند یکی از شمار روزگار را از برای آنکه خدا تعالی است

الدهر رواه مسلم وعن ابی الدرداء قال قال رسول الله

معتز و محمل احوال رواه مسلم و از ابی درود رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ

صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم پیشوید شمار روز قیامت بناهای خود و بناهای پدران

أَبَائِكُمْ فَاحْسِنُوا سَمَاءَكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

خود چنانکه گویند فلان بن فلان پس نیک بنید تا مهای خود رواه احمد و ابو داود

حَدَّثَنَا رِضَاعُ بْنُ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا

در روایت میکند حدیث از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنست که نگویید

مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فَلَانٌ وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ

انچه خواهد خدا و خواهد فلان و لکن بگوید آنچه خواهد خدا تعالی بپستر خواهد فلان

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَفِي رِوَايَةٍ مُنْقَطِعَةٍ قَالَ لَا تَقُولُوا

رواه احمد و ابو داود و در روایتی آمده که منقطع است سنن وی گفت

مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقُولُوا مَا شَاءَ

آنحضرت نگویید آنچه خواهد خدا و خواهد محمد صلی اللہ علیہ وسلم و بگوید آنچه خواهد

اللَّهُ وَحَدَّثَهُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ

حق سبحانه تنها بی شرکت رواه فی شرح السنه و بهم انضریفه از آنست صلی اللہ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَقُولُوا لِمَنَافِقٍ سَيِّدٌ فَإِنَّهُ إِنْ يَأْكُلْ

علیه وسلم مرویست که فرموده نگویید منافق را سید زیرا و یا باشد

سَيِّدًا فَقَدْ اسْتَخَطَمَ رَبَّكُمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ

سید و متر پس تحقیق بنا را من ساختید و در کتاب خود را رواه ابو داود و مرویست از ابی داود

الْبُخَارِيُّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسَمَّوْا

بخش گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم نامدار شوید

بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَأَحِبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

بناهای پیغمبران و محبوب ترین نامها نزد خدا تعالی عبد اللہ و عبد الرحمن

ابن هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا ينبت

و از ابی هریرة روایت گفت فرمود آن حضرت **صلی الله علیه وسلم** هر آینه هر شکلی که

جَوْزُ رَبِّ قِيَحَايِرِيهِ خَيْرٌ مِّنْ أَنْ يَمْتَلِي شِعْرًا مُّتَفَوْضًا عَلَيْهِ

مردی بزرگ آب کافاسد گردانده شدم اورا بہترست از پرشدن شکم از شعر متفق علیہ

• إِبْنُ أَمَامَةٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و روایت از ابی ایمنه و او از آنحضرت صلی الله علیه و سلم روایت میکند

الْإِيمَانُ وَالْعَمَلُ سُبُعَتَانِ عَنِ الْإِيمَانِ وَالْبَدَأُ وَالْإِيمَانُ

که فرمود آحضرت که حیا و عفت در سخن که فتنه بپایان است و در علاج انداز ایمان و بخش در کلام

شُعْبَانِ مِنَ الْبُفَاقِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ ابْنِ عُثَيْبَةَ

و به خود گری و تکلف و سهل اندر سخن و در شاخ انداختن لفاظی رواه ترمذی و از ابی تعلبه

الْحُسَيْنِي رَضَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ

غشائی رضامندیست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بزرگوار است

إِلَىٰ وَاقِعِكُمْ فَمِنْ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا وَإِنَّ لِبَعْضِكُمْ

ترین شما و نزدیک ترین شما از من روز قیامت یکو ترین شما اند از روی اخلاق و بدیستی که در ضمن این

إِلَىٰ وَأَبْعَدَكُمْ مِنِّي مَسَاوِيكُمْ أَخْلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ الْمُسْتَقِيمِ

سبوی من و درویش من شهادت از روی اخلاق بسیار سخن شنیدگان

الْبَيْهَقِيُّ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ (١٠٠) سَعِيدٌ

تشدت کنندگان در سخن و فراخ کنندگان در سخن رواه بیہقی در شعب الیمان

بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن ابی دقاص رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُخْرِجَ قَوْمٌ يَكْفُلُونَ بِالسَّيِّئَةِ مَا يَكُلُ

برپا نیشود قیامت آله بیرون می آیند و پیدایش می دهند و گروهی که میخورند بر وسیله زبانهای خود چنانچه میخورند

البقرة بالسنة رواه أحمد وعنه أنس قال قال رسول الله

روایت است از آنکه گفت انس فرمود آنحضرت
و با نبی بنمای خود رواه احمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّتْ لَيْلَةُ أُسْرِي بِي بِقَوْمٍ يَفْرَضُ شَفَاهِمُ

در شب بیدار می‌شوم و می‌گویم: «ای خداوند منا، من را از این درد نجات ده» و بعد از آن دوباره می‌خوابم.

مَقَارِضَ مِنَ النَّارِ فَقُلْتُ يَا جِبْرِئِيلُ مَنْ هُوَ؟ قَالَ هُوَ أَخِي خُصَمَاءُ أُمَّكَ

ایشان بمقراض با از آتش پس گفتم ای جبرئیل چه کسانند این جماعت گفت جبرئیل من جماعت

لَّذِينَ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

خطیبان است تواضع آنکسان که میگنند چیز برآ که خود نمکنند رواه الترمذی

المهترضة رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من تعلم

و از ازاى هر يك در دست لغت و نمودار سخفوت صلى الله عليه وسلم كسى ماموزد

صَفَ الْكَلَامِ لَيْسَ بِهِ قُلُوبُ الرِّجَالِ أَوِ النَّاسِ بِرَحْمَةِ اللَّهِ

مردن کلام را تا اسیر گردانند و بشکند و بپاشد و در آنجا

منه يوم القيمة من ما ولا عدل رواه ابو داود وعنه

ان کے روز قیامت میں اللہ تعالیٰ ان کے اعمال کا حساب لے گا۔

[illegible]

و از معجزه عبد الله بن مسعود و سید و ابوبکر و عمر و عثمان و علی و

سَمِيعٌ عَلِيمٌ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَوَسَّلَهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْغُفْرَانِ

الحمد لله رب العالمين

[illegible]

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ لَكُمْ آيَاتِنَا فَتَدَارَكُوا أَعْيُنَكُمْ عَلَى الْبَلَاءِ

یہ سچا کہ جیسے از گم جس سے

عجابه رواه ابوداود و عايشه روى قال قال

عالم کو درازن حکمت
ہدایں سے پہلے عقل
و دیال بر غریب انفس
بی بیاض شرم کرے کہ آیا زعفران
عالم سست یا جاہل
کس نے خود را سپید

وقت کشیدہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ لِحْسَانٍ مُبَكَّرًا فِي الْمَسْجِدِ

در مسجد میبرد و در آنجا میگذارد و در آنجا میگذارد و در آنجا میگذارد

يَقُومُ بِهَا فَإِنَّمَا يَفْخَرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در آنجا می ایستد و در آنجا می ایستد و در آنجا می ایستد

أَوْ يَنَافِرُ وَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ

را دوست دارد یا گفتند که خداوند دوست دارد و در آنجا می ایستد

يُؤَيِّدُ حَسَانَ بَرُوحِ الْقُدُسِ مَا نَافَحَهُ أَوْ فَاخَرَهُ رَسُولُ

بر روی خداوند تعالی تأیید میکند حسان را بجز بیل مادام که می ایستد یا می ایستد

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم رواه بخاری

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ ذَكَرَ عَبْدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عائشه روایت کرد که گفت که ذکر کرد که در آنجا می ایستد و در آنجا می ایستد

الشَّعْرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ كَلَامُ

شعر پس فرمود آنست که می ایستد و در آنجا می ایستد

فَحَسَنُهُ حَسَنٌ وَقَبِيحُهُ قَبِيحٌ رَوَاهُ الدَّرَقُطْنِيُّ وَرَوَى

پس نیک و بی نیک است و بدوی بد

السَّائِفِيُّ عَنْ عُرْوَةَ مَرْسَلًا وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

در روایت شافعی از عروه بن زبیر تابعی بطریق مرسال و در روایت مسند از ابی سعید خدری

قَالَ بَيْنَا نَحْنُ نَسِيرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفتند که ما همراه رسول الله صلی الله علیه وسلم می ایستد

وَاللَّهِ إِذَا عَرَسَ يَتَوَلَّى يَتَوَلَّى يَتَوَلَّى يَتَوَلَّى يَتَوَلَّى يَتَوَلَّى

یعنی که نام موضع است تا گاه پیدا شد شاعری که شعر می خواند پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِيَكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ لَيْسَتْ لَهُمْ

علیه وسلم که میگفت هرگز نبوده اند و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

وَالْحَرِيرُ وَاسْرُوعًا لِلْعَازِفِ وَلِيُزَكِّيَ أَقْوَامَ الْجَنَّةِ

فخر و حریر و سرازیر و هرگز نبوده اند و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

عَلَيْهِمْ سَبْعُونَ سَبْعًا رَحْمَةً لَهُمْ بِأَنْبِيَاءِهِمْ رَحْمَةً

پهلوی هفتاد و هفت بار رحمت بر ایشان است و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

فَيَقُولُونَ رَبِّهِ الْبَنَاءُ غَدَا فَيَنْبَغِي بِهِ اللَّهُ وَيَنْبَغِي بِهِ الْعِلْمُ وَفِيهِمْ

و اینها که طایفه سیکر باشند و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

آخِرِينَ قِرْدَةً وَخَنَازِيرَ أَلْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

و اینها که طایفه سیکر باشند و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابی امامه رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ اللَّهَ يَعْشِي رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ وَأَمْرًا

بدرستی که خداوند تعالی بر آنحضرت و فرستاده همت و سبب رحمت بر جهانیان را و سبب هدایت بر جهانیان را و امری را

رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ يَحْقِقُ لِلْعَازِفِ وَالْمُزَامِرِ وَالْأَوْتَارِ وَالْقَلْبِ

و اینها که طایفه سیکر باشند و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

وَأَمْرَ الْجَاهِلِيَّةِ وَحَلَفَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ بِعَمَلِي لَا يَشْرِبُ

و امر کرده شده ام شکستن کلام نیکو تبانی صلیب های نصاری را و کار او را و کار او را و کار او را

عَبْدٌ مِنْ عِبِيدِي جُرْعَةً مِمَّنْ خَيْرُ الْأَسْقِيَاءِ

است و می گویند من خودم نوشتم و نوشتم و نوشتم و نوشتم و نوشتم و نوشتم و نوشتم و نوشتم

مِثْلَهَا وَلَا يَتْرُكُهَا مِنْ فَخَافَتِي الْأَسْقِيَاءُ مِنْ خَيْرِ الْأَسْقِيَاءِ

و اینها که طایفه سیکر باشند و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

و اینها که طایفه سیکر باشند و از امت من و اینها که طایفه سیکر باشند

رواهُ أَحْمَدُ ۱۰ ابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه احمد در حدیث است از ابی هریره رضی الله عنه که آن حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْحَرَسُ مِنْ مِيرَاتِ الْإِسْلَامِ إِنْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

طیبه در مورد حرس مزامیر شیطان است رواه مسلم

بَابُ أَعْلَامَاتٍ عِنْدَ رَبِّ الْقِيَامَةِ

باب در بیان علامات قیامت

وَعَنْ عَبْدِ عَسَاكَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابن عباس رضی الله عنه روایت از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْخَمْرَ وَاللَّيْسَ وَالْكُوبَةَ وَقَالَ كُلُّ مُشْرِكٍ

و مسلم که فرمود بدست می خدا حرام کرد و قمار و کوبه و فرمود هر مشرک از

حَرَامٌ قِيلَ الْكُوبَةُ الطَّبْلُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُرُوحِ الْإِيمَانِ

حرام است گفته شد که کوبه طبل است رواه بیهقی در شعب ایمان

وَعَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی هریره روایت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِذَا اخْتَدَ الْفَيْ دَوْلًا وَأَمَانَةً مَغْنَمًا وَالزَّكَاةُ مَغْرَمًا

و سلم وقتی که گرفته شود و گردانیده شود غنیمتها را دولت و گرفته شود امانت را غنیمت و گردانیده شود

وَيُعْلَمُ لغيرِ الدِّينِ وَالْهَاءِ الرَّجُلُ مُرَاتُهُ وَعَوَّلُهُ وَادْنَى

زکوة تا دان را موافق میشود علم غیر دین و هاء را مرد زن خود را و بر نمائند مادر خود را

صَدِيقُهُ وَأَقْصَى أَبَاهُ وَظَهَرَتِ الْأَصْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ

و نزاع و دعوای مرد دوست خود را و در بار و پدر خود را و پدید گردد آوازه ها و نغمه های لایحی در مساجد

وَسَادَ الْقَبِيلَةَ فَاسِقُهُمْ وَكَانَ زَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْذَلَهُمْ

و دست و پیران گرد و قبیله را کسی که فاسق است میان ایشان باشد کفیل در میان قوم کفیل در میان ایشان است

وَإِكْرَمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ وَظَهَرَتْ الْقِيَنَاتُ وَالْمَعَارِفُ

وگراهی و گشته شود مرد از جهت ترس بدی او و پیدا آید زبانی که مردم اختلاط کنند با ایشان پیدا

وَشَرُّ بَيْتِ الْخُمُورِ وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَقْوَلَهَا

آید طایفه و غوره شود شرابها و نفرین کنند و بدترین پند پیانیان این امت پیشینان امت را پس انتظار

فَيَقْبِئُوا عِنْدَ ذَلِكَ رِيحًا حَمْرًا وَزُلْزَلَةٌ وَخُسْفَانٌ

برسد وقت پیدا شدن این امور باد سیخ را و جنبیدن زمین و زلزله و زلزله و سیخ کردن

وَمَسْخًا وَقَدْ فَاوَّأَيَاتٍ تَتَابَعُ كُنْطَامٌ فَمِنْ سِلْكِهِ فَتَابِعُ

آرمیدان را و مسخ کردن از آسمان و انتظار در نشانیهای قیامت را که در پی یکدیگر ترتیب

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَنَافِعٌ قَالَ لَنْتُ مَعَ ابْنِ عُمَرَ

روایت کرده ترمذی و نافع گفت من بودم همراه ابن عمر

فِي طَرِيقٍ فَسَمِعَ مِنْ مَرَأَةٍ قَوْضَعٍ إصْبَعِيهِ فِي أُذُنِي نَاءً

در راهی پس شنیدم از زن آواز نامی را پس نهاد هر دو انگشت خود را در دو گوش و در رفت

مِنَ الطَّرِيقِ إِلَى الْجَانِبِ الْآخِرِ ثُمَّ قَالَ لِي بَعْدَ أَنْ بَعَدَ

ابن عمر از راه بجانب دیگر بقصد آخر از من گفت مرا بعد از آنکه دو انگشت ای نافع ایامی شنیدی

بَلَّغَهُ هَلْ سَمِعْتُ شَيْئًا قُلْتُ لَا فَرَفَعَ إصْبَعِيهِ مِنْ أُذُنِيهِ

چهار انگشت آواز گفت من شنیدم پس برداشت هر دو انگشت خود را از دو گوش خود و گفت ای عمر

قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ

بودم همراه رسول خدا صلی الله علیه و سلم پس شنیدم آنحضرت

صَوْتٌ بَرَّاعٍ فَصَنَعَ مِثْلَ مَا صَنَعْتُ قَالَ نَافِعٌ وَكُنْتُ

آواز را پس کرد مانند آنچه کردم من گفت نافع بودم من در آن وقت

إِذْ ذَاكَ صَغِيرٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَنَسٍ

خردم رواه احمد و ابو داود و از انس روایت

نافع را در راه
نصف بیستم از هزاره

عَسَىٰ أَنْ يَكُنْ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا

شاید که باشد بهتر از ایشان و عیب نزنید نفسهای خویش را و موعظانید

بِأَلْقَابٍ بَشَرًا لَا سُمُّ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَكَ

بشما بدنام است فسق بعد از ایمان و هر که باز نگردد

يَتَفَاوَتْكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا

پس آن گزیده اجتناب کنید از آن گناهگران که در راه ایمان

كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ أَثْمٌ وَلَا سَمٌّ وَلَا

بسیار از آن گمانها بد است و بعضی از گمان گناه است و عیب نکنید

بَغْتَبٍ بَعْضٌ يُّحِبُّ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ

و طبیعت نکنید بدی شما بدی را آید دوست میدارد از شما که بخورد گوشت

مِمَّا فَاكَرَهُمْ قُوَّةً وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

برادر خود را در مرده است پس قوت دارید و با او بر سرید خداوند باز بخشد و رحیم است

سَعْدِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از سهل بن سعد رفته است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَنْ يَضْمَنْ مَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنَ

کسی که ضمانت کند آنچه در پیش و آنچه در میان پاهای او ضمانت میکند

لِلْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ

بهشت را رواه البخاری و از ابی هریره رفته است آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَذِبِ

صلی الله علیه و سلم بدستی شده هر آینه سخن نمیزند سخن که مارد است

مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ لَا يَلْقَى لَهَا بَلَاءًا يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ

از روضه آن بلاء خود را بلند کند و الله بهای درجتها

وَأَنَّ السُّلَيْمَانَ بِالْكَلِمَةِ مِنْ سَخِطِ اللَّهِ لَا يَنْجِي لِمَا كَلَا

ویدرستی که بنده هر آنکه سخن میکند بکلمه که از سوی پرستگار حق است با آن نذار و حاضر نمیکند و اندول را می آید و درستی

بِمَوْنِي بِهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ لَهَا يَتَوَصَّلُ بِهَا

کلمه در دوزخ یعنی زبانه را نگاه باید داشت و فعلی نزار آسان نباید داشت روایت کرد این حدیث را ابن اخطا

فِي النَّارِ أَبْعَدَ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ (٢٠) إِبْنُ هُرَيْرٍ

بخاری و در روایتی دیگر در بخاری و سلم و ابن اخطا آمده که می آید بنده سبب آن کلمه در آتش دوزخ

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ مَا يَدْخُلُ

افتاد دهنه دور دراز سافت میان سبب و دستهای او مثل سافت ما بین شرق و مغرب است و از ابی هریر

النَّاسِ الْجَنَّةُ تَقْوَى اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ أَتَدْرُونَ مَا أَكْثَرُ

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم آیا میدانید که چه چیز است بیشتر آنچه در آدمی است تقوی خدا و خوش خلقی

مَا يَدْخُلُ النَّاسُ النَّارَ إِلَّا جَوْفَانِ الْقَمَرِ وَالْفَرْجِ رَوَاهُ ابْنُ مَيْمُونٍ

آیا میدانید که چه است بیشتر آنچه می آید آدمی را در آتش دوزخ دو چیز میان خالی و دهن

وَإِبْنُ مَاجَةَ (٢١) عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

دوم فرج مرد و زن رواه ترمذی و ابن ماجه و از عبد الله بن عمر رضی و نیست که فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَمَتَ بَخَارَ وَاهِ أَحْمَدَ وَالتَّيْمَةَ

صلی الله علیه وسلم کسی که خاموشی گزیند از سخن بد سخنان یا بد از آفات دنیا و آخرت

وَالدَّارِمِيَّ وَالْبَيْهَقِيَّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عُقْبَةَ

که از راه زبان آید روایت کرد این حدیث را ترمذی و دارمی و ابن ابی نعیم و شعب الایمان و عن عقبه

بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ قَالَ لَقِيتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن عامر رضی گفت ملاقات کردم آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَا النَّجَاةُ فَقَالَ امْلِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ وَإِسْلَامَكَ بَيْتَكَ

ویدرستی از آنحضرت چه سبب نجات گفت مالک خود را و زبان خود را و دین خود را ترا خانه تو

صلی الله علیه و سلم
بیت
بیت
بیت

وَأَيْكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَحَرَزَ

وکیلی بر گناهان و تقصیرات خود رواه احمد و ترمذی

أَبِي سَعِيدٍ رَفَعَهُ قَالَ إِذَا أَصَبَهُ ابْنُ آدَمَ فَأَلَا عَصَاهُ

و از ابی سعید رفع مرویت کردن و اگر کسی را از عصا زد پس

كَلَّمَهَا تَكْفُرُ لِّلَّسَانِ فَتَقُولُ اِنْفَى لِّلَّهِ فِينَا وَإِنَّا غَنُ بِكَ

بدستید اعضا و هر تنی میگوید باز ای بس میگویند پر بنیگن خدا را و حق ما زیاده است

فَإِنْ اسْتَقَمَّتْ اسْتَقَمْنَا وَإِنْ اعْوَجَّتْ اِعْوَجْنَا رَوَاهُ

بتوایم پس اگر راست می آید تنی تو راست می آید سیم ما و اگر میشوی کج میشوی ما رواه

التِّرْمِذِيُّ وَعَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

ترمذی و از علی بن حسین رضی مرویت از فرمود آنحضرت

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ حُسْنِ إِسْلَامٍ الْمَرْكُوزُ

صلی الله علیه وسلم از ملامات حسن ایمان مرد ترک کردن است

مَا لَا يَعْزِيهِ رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَحْمَدُ وَعَنْ النَّسِ رَضِيَ قَالَ

چیزی را که عذایت و اینها م ندارد رواه مالک و احمد و از انس رضی مرویت

تَوَقَّى رَجُلٌ مِّنَ الصَّحَابَةِ فَقَالَ رَجُلٌ بَشِيرٌ اِبْنُ خَقَالٍ

وفات کرد مردی از اصحاب پس گفت مردی شادمان باشش بدر آمدن

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفَلَا تَذَرُنِي فَلَعَلَّهُ تَكَلَّمَ

بهشت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم ای بن سخن را و نمی دانی

فِيمَا لَا يَعْزِيهِ أَوْ يَجَلُّ بِمَا لَا يَنْقُصُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَرَزَ

حقیقت حال اینرا بدوی سخن کرده باشد چیزی که نباید یا بخیل کرده باشد چیزی که او را نقصان نمی راند

سُفْيَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الثَّقَفِيُّ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

رواه ترمذی و از سفیان بن عبد الله ثقفی رضی مرویت گفت یا رسول خدا چیست

و از انس رضی مرویت

مَا أَخَوْفُ مَا تَخَافُ عَلَيَّ قَالَ فَأَخَذَ بِلِسَانِ نَفْسِهِ وَقَالَ

مخفوف ترین می ترسم تو بر من تر از آن پس گرفت آن مخفوفت و رسانید دست را بر زبان شریف خود و فرمود

هَذَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ (عِمْرَانُ بْنُ حِطَّانَ رَضِيَ قَالَ

و فرمود اینست که بیشتر میترسم آنرا بر تو رواه ترمذی و از عمران بن حطان رضی گفت

أَنْتَ أَبَا ذَرٍّ رَضِيَ فَوَجَدْتُهُ فِي الْمَسْجِدِ مُجْتَبِئًا بِكِسَاءٍ أَسْوَدَ

آدم ابا ذر را رضی پس یافتیم او را در مسجدی پنهان شده به پیم سیاه تنها نشسته

وَحَدَّةٍ فَقُلْتُ يَا أَبَا ذَرٍّ مَا هَذِهِ الْوَحْدَةُ فَقَالَ سَمِعْتُ

پس گفتم یا ابا ذر چیست این تنها نشستن تو پس فرمود ابو ذر شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْوَحْدَةُ خَيْرٌ

رسول الله صلی الله علیه وسلم را که میگفت تنها نشستن بهتر است

مِّنْ جَلِيسٍ سَوَاءٍ وَالْجَلِيسُ الصَّالِحُ خَيْرٌ مِّنْ الْوَحْدَةِ

از نشستن با منافقین بدو نشستن با پیمشین نیک بهتر است از تنها نشستن و سخن کردن

وَأَمْلَأَهُ الْخَيْرِ خَيْرٌ مِّنْ السُّكُوتِ وَالسُّكُوتُ خَيْرٌ مِّنْ

نیک پرست از خاموشی و خاموشی نشستن بهتر است از سخن کردن بد

أَمْلَأَهُ الشَّيْءَ (عِمْرَانُ بْنُ حَصِينٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و از عمران بن حصین رضی مرویست که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَقَامُ الرَّجُلِ بِالصَّمْتِ أَفْضَلُ

صلی الله علیه وسلم فرمود که ای باشد که منزلت و مرتبه مرد در صمت اجماعی

مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً (أَبِي ذَرٍّ قَالَ مَخَلْتُ

فاضل تر و زیاده تر از عبادت شصت سال و از ابی ذر مرویست که گفتم در آدم

عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ

من آنحضرت را صلی الله علیه وسلم پس ذکر کرد حدیث را

وَبِهِ إِلَهَ الْآنَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي قَالَ أُوصِيكَ

بادراز می روی که اینجا مذکور نیست تا آن گفت ابوذر گفتم یا رسول الله اندر کن مرا گفت آنحضرت اندر

بِتَقْوَى اللَّهِ فَإِنَّهُ أَزِيدُكَ كُلَّهُ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ

کنم ترا تقوی خدا را زیرا که تقوی را بیش دهنده ترست همه کار ترا گفتیم زیاده کن مرا فرمود بر تو باد

بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذَكَرَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَإِنَّهُ ذَكَرُكَ فِي السَّمَاءِ

تلاوت قرآن و یاد کردن خدای عزوجل زیرا که در خدا سبب ذکر کردن مرتبه است در آسمان

وَنُورُكَ فِي الْأَرْضِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ بِطَوَّلِ

دروشنائی است مرتزا در زمین گفتیم زیاده کنی اگر چه این کافی است فرمود به تو باد و اینجا

الصَّمْتِ فَإِنَّهُ مُطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ وَعَوْنُكَ عَلَى أَمْرِ دِينِكَ

دراز که مقرون بکسرت زیرا که وی سبب راندن است شیطان را که از راه زبان می در آید و یا رسد دهنده

قُلْتُ زِدْنِي قَالَا يَا لَكَ وَكَثْرَةِ الضُّحَاكِ فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ

مرتزا بر کار دین تو گفتیم زیاده کن مرا فرمود دور و از خود را از بسیاری خنده زیرا که خنده بسیار میزند دل را

وَيَذْهَبُ بِنُورِ الْوَجْهِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ قُلْ لِلْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا

و می برد روشنائی روی را گفته زیاده کن مرا در اندر فرمود مرا حق گو اگر چه تلخ و ناخوش آید طعم را بچش

قُلْتُ زِدْنِي قَالَ لَا تَخَفْ فِي اللَّهِ كَوْمَةٌ لَا تُؤْمِرُ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ

تر گفتیم زیاده کن مرا فرمود مترس در اظهار دین خدا و تا کید وی طاعت کننده را هر چه گویند گفتیم زیاده کن مرا

لَيُخْرِجَنَّكَ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ وَ

فرمود با یکدیگر آید ترا از دیدن و گفتن عیب مردم چیزی که میدانی از عیبهای نفس خود و از انفس رزم

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبَا ذَرٍّ أَدَاكَ

مروست از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت را بجز ذر را

عَلَا خَصَّتَيْنِ هُمَا اخْفُ عَلَى الظَّهْرِ وَانْقُلْ فِي الْبِزَانِ

و در آید بر دو خصلت که آن دو خصلت سبک تر اند بر پشت و این تر اند در میزان

قَالَ قُلْتُ بَلَى قَالَ طَوْلُ الصَّمْتِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالذِّيْ نَفْسِيْ

از ابوذر گفت آری بنام از خود آن دو فصلت خاموشی و حسن خلق و آن که از من

بیدارم ما عمل الخلاق عثله روى البیہقی الاکبر دینا لکرم

در دست قدرت اوست کار و در طلاق مانند این دو فصلت یعنی بی هیچ کارم از این نیست و بیشتر در جہان

فِي شُعْبِ الْإِيْمَانِ وَعَنْ أَسْلَمَ رَضِيَ قَالَ إِنَّ عُمَرَ رَضِيَ دَخَلَ

را در شعب ایمان و روایت است از اسلم رضی عنہ عن خطاب در آن روز

يَوْمًا عَلَى ابْنِ بَكْرٍ لِلصَّدِيقِ رَضِيَ وَهُوَ يَحْدِثُ لِسَانَهُ فَقَالَ

بر ابی بکر صدیق رضی و حال آنکه ابوبکر در کشید زبان خود را بگفت عمر ابوبکر

عُمَرُ مَهْ عَفَرَ اللَّهُ لَكَ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ إِنَّ هَذَا أَوْ رَدِّيْ

این فعل را بیا فرود ترا خدایس گفت ابوبکر بدستی که این زبان در آورد مرا در ماله

المَوَارِدُ رَوَاهُ مَالِكٌ

رواه مالک

بَابُ لَعْنَةِ الْمُؤْمِنِ وَرَمِيَهُ بِالْكَفْرِ وَانْفِصَقَ

این باب در مذمت لعنت کردن مؤمن و دشنام دادن مؤمن را با کفر و منسحق است

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و از عبد الله بن مسعود رضی روایت گفت فرمود آنوقت صل

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّئَاتُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ فُفٌ

اللہ علیہ وسلم دشنام دادن مسلمان رافسقه است و قتال او ففر

مُسْتَقٌّ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

مستحق علیہ و روایت است از ابی ذر رضی گفت فرمود رسول اللہ صلی

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرْمِيَنَّ تَجَلُّلًا بِالْفُسُوقِ وَلَا يَرْمِيَنَّ بِالْكَفْرِ

علیہ وسلم دشنام ندهد موهله موهله بفسق و دشنام ندهد مرد را بکفر

إِلَّا رَدَدْتُ عَلَيْهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مگر آنکه رجوع کند این کلمه بر قائل اگر نباشد او که دشنام داده شده است همچنین که میگوید رواه بخاری

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَأَبِي دَرْدَا رَضِيَ مَرَّ يَسْتَكْشِمُ كَسْتَنِيمُ أَسْفَهْتَ مَعْلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّعَّائِينَ لَا يَكُونُونَ شُهَدَاءَ وَلَا

میگفت که لعنت بسیار کنندگان نمی باشند گواهی دهندگان بر خلق دنیا شدند

شُفَعَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

شفاعت کنندگان ایضا نزار روز قیامت رواه مسلم و از ابن مسعود رَضِيَ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ الْمُؤْمِنُ

مرویت گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود نیست مؤمن

بِالطَّعَّانِ وَلَا بِاللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَغِيّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

طعن کننده در آبروی مردم و نه لعنت کننده و نیست سخت بنده و نه بخیل رواه ترمذی

وَالْبَهْقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ سَمِعْتُ

و بهیقی در شعب ایمان و روایت است از ابی درادرم گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَعَنَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم را که میگوید بدستی رانده چون لعنت کند

شَيْئًا صَعِدَتْ لَعْنَتُهُ إِلَى السَّمَاءِ فَتَعْلَقُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ دُونَهَا ثُمَّ تَخْذُلُهُ

چیز بر آسمانی باشد یا غیر آدمی بر سر و لعنت بسو آسمان پس بسته شود در بای آسمان نزد و سه پلستر

يَمِينًا وَشِمَالًا فَإِذَا الْمَرْجَدُ مَسَاعًا رَجَعَتْ إِلَى الَّذِي لَعَنَ

میگردد در راه را بجانب راست و چپ پس چون نمی یابد لعنت جای رفتن را باز میگرد و بسو کسی که

فَإِنْ كَانَ لِذَلِكَ أَهْلًا وَآلًا رَجَعَتْ إِلَى قَائِلِهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

لعنت کرده شده است او را پس اگر هست آنها پس قبول کردن لعنت را اهل و گزیده رجوع میکند بسو گویند آن لعنت رواه ابو داود

باب ثلث الكذب

این باب در بیان معصیت دروغ است

عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى

والله عليه وسلم لا يورث المؤمن من ترك الكذب ما يورث من ترك الصدق

الله عليه وسلم عليكم بالصديق فإن الصدق يهدي إلى

البر وإن البر يهدي إلى الجنة وما يزال الرجل يصدق ويتحرى

الصدق حتى يكتب عند الله صديقاً وإياكم والكذب

فإن الكذب يهدي إلى الفجور وإن الفجور يهدي إلى النار

وما يزال الرجل يكذب ويتحرى الكذب حتى يكتب عند

الله كذاباً متفق عليه وفي رواية لمسلم قال إن الصدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

نام او نزد خدا دروغ گوی متفق علیه و در روایتی مسلم را باین لفظ آمده فرمود زیرا که صدق

ملاحظه بعضی بفتح را در
منعجه لفظ را در

الْجَنَّةِ وَمَنْ تَرَكَ الْمَرْءَ وَهُوَ مُحِقُّ بَنِي لَهُ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ وَمَنْ

مکانی در حوالی بهشت و سید بزرگوار و جلال و نزاع و جای آلاء حق بجا نیاید دست بنابرده شود بزرگوار

حَسَنَ خُلُقَهُ بَنِي لَهُ فِي أَعْلَاهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

در میان بهشت و سید بزرگوار و جلال و نزاع و جایی بلند بهشت ردا و بزرگوار

ابْنِ رَضٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَذَبَ

و از ابن رض روایت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون دروغ میگوید

الْعَبْدُ تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَائِكَةُ مِنْ ثَلَاثٍ مَلَجَاوِيهِ رَوَاهُ

بنده دور میگردد و از آن بنده شسته یک کرده از هر آنکه بوی ناخوش از او آید و آن بنده اگر از او دروغ

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سُفْيَانَ بْنِ أَسَدٍ الْحَضْرَمِيِّ رَضٍ قَالَ

رواه ترمذی و از سفیان بن اسد حضرمی رض روایت شد

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَثُرَتْ

شنیدم من آنحضرت را صلی الله علیه وسلم گفت بزرگوار

خِيَانَةٌ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هَوَّلَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ

نا راستی خیانت است که کسی برادر خود را سخنی که آن برادر در مرتبه است و آن سخن مصدق

وَأَنْتَ بِهِ كَاذِبٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ صَفْوَانَ بْنِ سُلَيْمٍ

و تودران سخن دروغ گوینده رواه ابو داود و از صفوان بن سلیم رض

أَنَّهُ قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ

روایت شد که گفته شد آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که آیا باشد مسلمان

جَبَانًا قَالَ نَعَمْ فَيَقِيلُ لَهُ أَيْكُونُ لِلْمُؤْمِنِ نَجِيلًا قَالَ نَعَمْ فَيَقِيلُ لَهُ

بزدل و ترسیده گفت آنحضرت آری می باشد پس نه بشد آنحضرت مسلمان می باشد و ترسیده

أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ كَذَابًا قَالَ لَا رَوَاهُ مَالِكٌ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ فِي شُعَبٍ

آری پس گفته شد آنحضرت آیا باشد مسلمان دروغ گوئی می باشد و ترسیده آنحضرت مسلمان می باشد و ترسیده

الْإِيمَانِ مُرْسَلًا وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ

شعب ایمان مرسل و از عباد بن صامت رضی الله عنه روایت است که آنحضرت

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِضْمِنُوا لِي سِتًّا مِنْ أَنْفُسِكُمْ

صلی الله علیه وسلم فرمود من شش تن را از خود برای من تضمین کنید

أَضْمِنُ لَكُمْ الْجَنَّةَ أَصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدْتُمْ

من شش چیز را از شما برای خود تضمین می کنم شما را بهشت را راست گوید چون سخن بنید و خبر دهید

وَأَدُّوا إِذَا أَتَيْتُمْ وَاحْفَظُوا أَمْوَالَكُمْ وَحُكْمَكُمْ وَخُصُوعًا أَبْصَارَكُمْ وَكَفْوا

و آنچه بر سر بر من وعده کنید و امانت را ادا کنید چون بپرسیدند از شما بپرسید و عورت های خود را و فرزند های خود را

أَيْدِيَكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

محمّد بن یحیی و احمد و البیهقی در شعب ایمان و از

الْمُقَدَّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از مقداد بن اسود رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَّاحِينَ فَاحْشُوا فِي وَجُوهِكُمْ عُمُ الْتَرَابِ

و سلم چون ببینید مدح گویندگان را یعنی در حالت مدح پس بنید از پروردگار آنها خاک را در افعال

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ النَّبِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از نبی صلی الله علیه وسلم که می فرمود آنحضرت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَدَحَ الْفَاسِقُ غَضِبَ الرَّبُّ تَعَالَى

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون مدح شود فاسق غضب خداوند تعالی

وَاهْتَزَلَهُ الْعَرْشُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

و می لرزد از جهت مدح فاسق عرش را روایت است از شعب ایمان و از

بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و روایت است از بهز بن حکیم از پدرش از جدش صلی الله علیه وسلم که می فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَلَّغْنَا بِحَدَّثِ فَيَكُنْ بِبُخْبُحِكَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بلاگو و منہی مر یا کہ سخن میکند پس دروغ میگوید تا بخنداند بان

بِهِ الْقَوْمَ وَبَلَّغْنَا لَهُ وَبَلَّغْنَا لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ دَاوُدَ

بخند مردم را و بلاگو است مر آنرا و ایل و منہی است مر آنرا رواه احمد و ترمذی و ابوداؤد

وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و دارمی و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَقُولُ الْكَلِمَةَ لَا يَقُولُهَا

صلی اللہ علیہ وسلم بدستگیر بندہ کہینہ میگوید کہ را نمیگوید آنکہ را اگر براس آنکہ

إِلَّا لِيُضْحِكَ بِهِ النَّاسُ يَهْوِي بِهَا الْعَبْدَ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ

تا بخنداند باین مردم را افتد آن بندہ بسبب آن کلمہ یعنی بسوی دروغ افتاد و در درستی مساحتان

وَالْأَرْضِ وَرَأَتْهُ لَيَزِلُّ سَحْنٌ لِسَانِهِ أَشَدَّ مِمَّا يَزِلُّ عَنْ

از مساحتیکہ میان آسمان و زمین است و برستیدہ برآیند می لغزد بندہ از زبان خود سخت تر از

قَدَمَيْهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَ

تقریب از قدم رواہ البیہقی در شعب الایمان و

أَمَّ كُلُّهُمْ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ام کلثوم رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصَلِّي بَيْنَ النَّاسِ وَيَقُولُ خَيْرًا

نیست دروغ گوئی آنکس کہ اصلاح میکند میان مردم و میگوید بخیران نیک را کہ باعث

وَيَسْمَعُ خَيْرًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

اصلاح و شنیدن نیک را کہ در آنجا میگوید و آنکہ میرساند بخیران خود را بگوید کہ متفق علیہ

بَابُ تَرْكِ الْغَيْفِ وَالشَّمَاتَةِ وَالطَّعْنِ

این باب در بیان ترک غش و برگویی و طعن است و سخن چینی و طعن کردن بر مردم

عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَجُلًا اسْتَاذَنَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از عایشہ رضی مر ویست در مردی اذن طلبید کہ در آید بر پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّكَ نَوَالَهُ فَبَشَّ أَخِي الشَّيْخَةَ فَلَمَّا جَاءَ

و سلم پس فرمود آنحضرت اذن دہید مرا این مرد را و بگذارید تا در آید پس بد قبیلہ داری هست

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي وَجْهِهِ وَأَنْبَسَ إِلَيْهِ فَلَمَّا

پس چون در آمد و نشست طلاقت لسان و تاذہ روی نمود آنحضرت در روی و سہ اظهار انہما

انْطَلَقَ الرَّجُلُ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْتَ لَهُ كَذَا

کرد آنحضرت بسوی آنمرد پس ہر گاہ کہ رفت آنمرد گفت عایشہ رضی یا رسول اللہ گفتی مرا این مرد را

و كَذَا ثُمَّ تَطَلَّعَتْ فِي وَجْهِهِ وَأَنْبَسَتْ إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ

خدا بانی چنین چیزین ستریشا شد نمودی در روی و انہما ط نمودی بسوی دی این چیست پس فرمود

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَى عَاهَدْتَنِي فَمَآ شِئْتَ شَرَّ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ یا منی و دیدی مرا ای عایشہ بدگویندہ بد رستی بدترین

النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنَزَلَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَنْ تَرَكَهُ النَّاسُ اتَّقَاءَ

مرد ہما نزد خدا تعالی از روی مرتبہ روز قیامت کسی کہ ترک دہند و بگذارند او را مردم از بہت ہر گز کہ

شِدَّةٍ وَفِي رِوَايَةٍ آتَقَاءَ فَحْشِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

از شریکے در روایتی بجای اتقائشہ اتقا فحشہ آمدہ متفق علیہ

إِلَى هَرِيرَةٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی ہریرہ رضی مر ویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

كُلُّ أُمَّتِي مُعَا فِي إِلَّا الْمَجَاهِرُونَ وَإِنْ مِنْ لِبْجَانَةٍ أَنْ يَعْمَلَ

ہر امت سلامت داشتہ و کما شدہ میشود و کما شدہ کان بری و مجاہدی را بدستگیر از بیابانی دی بی در

الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا ثُمَّ يَصْبِيهِ وَقَدْ سَتَرَهُ اللَّهُ فَيَقُولُ يَا فُلَانُ

اینکہ عمل کند روی در شب عمل بد را پست صبح کند و حال آنکہ پوشیدہ است اورا خدا متعالی بدو علم و کرم

عَلِمَتِ الْبَارِحَةُ كَذَا وَكَذَا وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُ رُبَّهُ وَصَبَّ

کردم دی شب چنین و چنان کاری و تحقیق شب کرد این حال که میوه شد عمل در

يَكْفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ وَائِلَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

پرونده کاروی می کند با خیال پرورده قرار از خود متفق علیه در دیت است از وائل بن سقیع که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَطْهَرُ السَّمَاءُ لِأَخِيكَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم ظاهر کن شات را برای مسلمان و شاد شو به لایک

فِي رَحْمَةِ اللَّهِ وَيَبْتَلِيكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بوسه زدن پس اگر شاد شدی بدان رحم کند خدا یتیمای او را و بتلاگرداند ترا بآن بوسه دهاده ترمذی و ابوالیاس

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَالَ الرَّجُلُ

مرویت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون بگوید مروی هلاک شدند

هَلَاكَ النَّاسُ فَهُوَ أَهْلُكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ

مردم پس آنرا هلاک ترین مردم است رواه مسلم و از عائشه

رَضِيَ قَالَتْ قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ

رض مرویت گفت گفتم من مرا آنحضرت صلی الله علیه وسلم را بس است ترا از صفیه

كَذَا وَكَذَا تَعْنِي قَصِيرَةً قَالَ لَقَدْ قُلْتَ كَلِمَةً لَوْ مُزِجَ بِهَا

یعنی از صیبهای او چنین و چنان و مراد میدارد و عایشه کوتاه قامت را فرمود آنحضرت هر آینه گفتی تر

الْبَحْرُ لَزِجَتُهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

سخنی را که اگر آمیخته شود بآن کلمه را بهر آینه غلط میکند در بار او احمد و ترمذی و ابو داود و

النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ

در دایت است از انس رض گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نباشد

الْفَحْشُ فِي شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ وَمَا كَانَ إِلَّا فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ

فحش در چیزی مگر که عیب دار میکند آنرا و نباشد عیا در چیزی مگر که زینب میدهد آنرا

در حدیثی که در این کتاب است
در حدیثی که در این کتاب است
در حدیثی که در این کتاب است

رَوَاهُ السِّرْمِذِيُّ

رواد ترمذی

باب في غيبته و ما على ذي لوجه من

باب در بیان غیبت و نامی و چنانچه در عید بر صاحب منیم

بِإِذْنِ رَبِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از امام همدوم مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

قَالَ اتَذَرُونَ مَا الْغَيْبَةُ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ ذَكَرْتُ

آیا میدانید که غیبت چیست گفتند سخا به خدا و رسول و انا ترست گفت آنحضرت غیبت یاد کردن

أَخَالِكُ بِمَا يَكُونُ قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ قَالَ

نشدت بر او در را به چه بگویم تا فرست دارد آنرا گفته شد آیا پس پیدای نموده ما را اگر باشد در برادر من آنچه میگویم

إِنْ كَانَ فِيهِ مَا أَقُولُ فَقَدْ اغْتَبَتْهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ مَا أَقُولُ فَقَدْ

گفت آنحضرت اگر هست در آن شخص نیز بگویم از بدی پس تحقیق غیبت کرده و اگر نیست بدوی آنچه میگویم

بِهَتِّهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا رَجُلَيْنِ

پس تحقیق بهتان کرده و راه مسلم و از ابن عباس مرویست که دو مرد

صَلَّيَا صَلَاةَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَكَانَا صَائِمَيْنِ فَلَمَّا قَضَى

گذاشتند نماز ظهر را یا عصر را شک را دیدست و روز آنروزان روزه دار پس هرگاه

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ قَالَ أَعْيَدُوا وَضُوءَكُمْ

که او کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم نماز گفت آن دو مرد با یکدیگر و اندک شام و صبح خود را

وَصَلُّوْا تَكُمَا وَأَمْضِيَا فِي صَوْمِكُمَا وَأَقْضِيَا يَوْمًا

و نماز خود را بگذارید و روزه خود را بپایان کنید و افطار نکنید و قضا کنید این روزه را

آخِرُ قَالَا لِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ اغْتَبَتْهُمَا فَلَانَا وَعَنْ

روزی گفتند آن دو مرد و چه اما و کنیم یا رسول خدا فرمود شما غیبت کردید فلان شخص را

إِنِّي سَعِيدٌ وَجَابِرٌ رَضًا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَزَابِي سَعِيدٌ وَاز جابر رزم مرویست گفتند هر دو که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزَّانَا قَالَ أَوْ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْكَ

وسلم غیبت کردن بمعنی وجوده سختتر از زنا کردن است گفتند یا رسول الله مهتره تا نازل باد

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَكَيْفَ الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنَ الزَّانَا قَالَ قَالَ

صلوات و سلام بیکر غیبت سختتر از زنا باشد زود آنحضرت بدرستی که مرد هر آید زنا میکند پس

إِنَّ الرَّجُلَ لَيَزْنِي فَيَتُوبُ فَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ فَيَتُوبُ

لنوع میکند پس بزرگ میکند عفتی ببردی و رحمت و در روایتی باین لفظ آمده پس توبه میکند

فَيَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ وَإِنَّ صَاحِبَ الْغَيْبَةِ لَا يَغْفِرُ لَهُ حَتَّى

آن مرد پس می آمرزد خدا مر او را و بر سبب صاحب غیبت آمرزیده نشود مر او را تا آنکه

يَغْفِرَ هَالَهُ صَاحِبُهُ وَفِي رِوَايَةٍ الْإِنْسِ رَضًا قَالَ حَسْبُ

بیا مرزد او را یا راد در روایت انس رزم آمده که گفت آنحضرت

الزَّانَا يَتُوبُ وَصَاحِبُ الْغَيْبَةِ لَيْسَ لَهُ تَوْبَةٌ رَوَى

زنا کننده توبه میکند و غیبت کننده نیست مر او توبه در استماع آنکه در روایتی گفته اند لغو باشد

الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثُ الثَّلَاثَةُ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

روایت کرد بیهقی این سه حدیث را در شعب ایمان

وَعَنْ النَّسِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از انس مرویست که آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ أَنَّ مَنْ كَفَّارَةُ الْغَيْبَةِ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لِمَنْ أَعْتَبَتْهُ

وسلم زود که از مکرر غیبت یعنی آنچه پوشد آنرا آنست که مرزش غرضی را که غیبت کند

تَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلَهُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي الدَّعْوَةِ لِلْكَبِيرِ

صورت آمرزش ای که بگویم خدا یا بزرگوار او را روایت کرد بیهقی در دعوت کبیر

وَعَنْ عَقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و از عقبه بن عامر رضی الله عنہ روایت که فرمود

آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَأَى عَوْرَةَ فَسْتَرْهَا كَانَ

صلی الله علیه وسلم کسیکه پندش ببیند پس بپوشد آنرا باشد آنکس مانند کسیکه

كَمَنْ أَحْيَى مَوْتَةً رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

زندہ گرداند و حقیر زندہ در گور کرده را رواه احمد و ترمذی

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أُغْتِيبَ

در ویت کرد انبیا پس از آنحضرت صل الله علیه وسلم فرمود آنحضرت کسی که غیبیت کرده شود

عِنْدَهُ أَخُوهُ السَّلَامُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نَصْرِهِ فَنَصْرُهُ نَصْرُ اللَّهِ

نزد دومی برادر دوی مسلمان و حال آنکه قادر است بر مدد او و او می تواند که مدد کند پس مدد کرد او را مدد میکند

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنْ لَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نَصْرِهِ

فدای تعالی آنرا در دنیا و آخرت پس اگر مدد نکند برادر خود را و حال آنکه در دست داشت بفرست

أَذْرَكَهُ اللَّهُ بِهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي تَرْجُمَةِ السُّنَّةِ

دوی میگوید او را خدا و مواخذه میکند او را بسبب عدم نصرت دوی در دنیا و آخرت روایت کرد انجیدش را در ترجمه سننه

وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و از اسماء بنت یزید رضی الله عنہا روایت گفت فرمود

آنحضرت صل الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ذَبَّ عَنْ لَحْمِ أَخِيهِ بِالْمَغِيبَةِ كَانَ

صلی الله علیه وسلم کسیکه دفع کند از گوشت خوردن برادر خود و غیبیت کردن و بازو ته است

حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْتَقَ مِنَ النَّارِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَشُعْبَةُ

ایمان را غیبیت کردن بر خدا و حق بر خدا از جبهه عفو آنکه آزاد کند او را خدا از آتش و در بخ روایت کرد

الْإِمَانِ وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَدْنٍ وَأَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ

انجیدش را بیهقی و شعبه ایمان و روایت است از عبد الرحمن بن عدن و اسماء بنت یزید

قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خِيَارُ عِبَادِ اللَّهِ الَّذِينَ

فَتَبَرُّوْكُمْ اَمْ خُفِرَتْ عَلَيَّ عَلِيْهِ وَسَلَّمَ فَرَمُوْا نِيْكَوْا تَرِيْمَ بَنُوْكَانِ خُدَا اَنَا نَدُوْا كِيَوْمِ

إِذَا رَأَوْا ذِكْرَ اللَّهِ وَشِئْرَ عِبَادِ اللَّهِ الْمَشَاوُنَ بِالْمِثْمَةِ

دیدہ شوند یا کردہ شود خدا تعالیٰ و بدترین بندگان خداوند گانند بسبب چینه و جراسے افگندگان

الْمُفْرِقُونَ بَيْنَ الْأَحِبَّةِ الْبَاغُونَ الْبُرَاءَ الْعَنَتِ رَأْوَةُ أَحْمَدُ

میان دوستان بسنخند چینه و طلب کنندگان با کان عیب و فساد و بزه و زنا را رواه احمد |

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَضِيَ قَالَ

و بهیقى در شعب ایمان و از خلیفه صاحب بر رسول ابو درویش

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَدْخُلُ

کہ ستیندم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را کہ مے گفت در بنی آید

الجنة مَنَّاكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ مُسَلِّمٌ

بهشت را سخنی چین، و آنکه نهبان گوشش بر سخن مردم دارد و در روایتی مسلم لفظ نما آمده

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

مجلسه اول است و از ابی سهروردیه روایت کرده فرمود آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَجَدُّونَ شَرَّ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

عظمیٰ دسکرمے یا بندیدترین مردم روز قیامت

ذَٰلِجَهَنَّمَ الَّذِي يَأْتِي هَوًّا بَوَّاحًا وَهَيَّاجًا

درود را آنکه می آید این جماعت را بر دهنده و بطریق دیگر و آنکه این جماعت را بر دهنده و بطریق دیگر

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَرَوَاهُ عُمَارَةُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

سلفی علیہ السلام بن یاسر بن مرثد بن قیس بن عوف بن

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَانَ ذَاوَجْهَيْنِ فِي الدُّنْيَا كَانَ لَهُ

سبحان اللہ علیہ وسلم سیکہ ہست خداوند دوروں کے دروینا مینا شد مراد را

الحمد لله رب العالمين
والمصطفى وآله الطيبين الطاهرين
السلامة والبركات والسلامة
والسلامة والسلامة والسلامة

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والمصطفى وآله الطيبين الطاهرين
السلامة والبركات والسلامة
والسلامة والسلامة والسلامة

يَوْمَ الْقِيَمَةِ لِسَانَانٍ مِنْ نَارٍ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ

روز قیامت دو زبان از آتش رواه دارمی

إِسْمَاعِيلَ بْنِ زِيَادٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ إِسَامَةَ

از اسماعیل بن زیاد از جعفر بن محمد از پدرش از اسامه

ابْنِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن زید رضی قال بینا رسول الله صلی الله علیه وسلم

عَلَى بَعْثَتِهِ الشُّهْبَاءُ وَأَنَارُ دُفْءٍ إِذْ عَشَرَتِ الْبَغْلَةُ فَقُلْتُ

سوار بود بر ماده است که نام او شهباء است و من پس پشت آنحضرت بودم ناگاه در پیش آمد

لَعْنَسَ ابْلِيسَ فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نام آنحضرت پس گفت ملاک باد ابلیس پس زد دست مبارک آنحضرت علیه السلام

عَلَى مَنْكِبَيْهِ وَقَالَ يَا إِسَامَةُ لَا تَقُلْ هَكَذَا فَإِنَّكَ لَا بَلِيْسَ

بر ماویسا و فرمود ای اسامه مگو چنین زیرا که مرا ابلیس را وقت گفتن چنین سخن باشد

عِنْدَ ذَلِكَ نَحْوُهُ يَقُولُ ذَكَّرْنِي وَنَسِيَ رَبَّهُ وَلَكِنْ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ

نحوت در عودت میگردد که یا مکن مرا و فراموش کنم خدا را و گذار خود را و لیکن بگو بسم الله

هَذَا فِي التَّفَقُّقِ وَالْمُفْتَرِقِ وَرَجَالُهُ نَقَاتٌ لَكِنَّ فِيهِ انْقِطَاعٌ

این مظهر حدیث در تفقّق است و متفرق نیز در میان حدیث یعنی راویان ثقة اند همگی در این انسداد

بَيْنَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ وَبَيْنَ إِسَامَةَ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ

انقطاع میان محمد بن حسین و میان اسامه از انس روایت گفت

قَدْ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تجربین کرد شد مردی از اصحاب آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ قَرَأْتَنِيكَ الْجَنَّةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفتند شما به من نشان دادید بهشت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلِّمُوا مَا عَلِمْتُمْ لَعَلَّهٗ قَدْ تَكَلَّمْتُمْ فِيْهَا لَا يَغْنِيْهِ اَوْ مَنَعَ

و سلم چه معلوم گردانند شمارا که وی داخل هشت سست شاید وی تحقیق کلام رده باشد چه بود که در وقت

مَا لَا يَنْقُصُهُ رَوَاهُ ابْنُ جُرَيْجٍ

نقصه باشد یا بخیل کرده باشد و ادن آنچه نقصان نمی آرد و را رواه ابن جریر

باب الوعد

باب در بیان وعده

وَأَوْفُوا بِاٰثَرِ الْعَهْدِ كَانَ مَسْئُوْلًا وَّأَوْفُوا الْكَيْلَ

و وفا کنید بایمان مرا بدرستیکه بایمان هست پرسیده شده و تمام کنید بپیمان را چون به پیمانید

اِذَا كَلِمَةٌ وَّزَنُوْا بِالْقِسْطِ اَسْلَمْتُمْ لِمَا خَيْرٌ وَّاحْسَنُ

و بسنجید به ترازی که راست است این بهتر است و نیلوتر است

تَأْوِيْلًا وَاِذْ فِي الْكِتَابِ اِسْمَاعِيْلُ اِنَّهٗ كَانَ صَادِقَ

بمانیت و یاد کن در قرآن اسمعیل را بدرستی که او بود راست

الْوَعْدِ وَّكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا كَانَ بِالْمَقَامِ بِالصَّلٰوةِ

و وعده و بود فرستاده پیغمبر و بود میفرمود کسان خود را بنماز

وَالزَّكٰوةِ وَّكَانَ عِنْدَ رَبِّهٖ مَرْضِيًّا عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ

و زکوة و بود نزد پروردگار خود پسندیده و از عبد الله بن

الْحُسَيْنِ رَضِيَ عَنْهُ رَضِيَ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ

حسام رضا روایت گفت خریدم از آنحضرت صلی الله علیه و سلم چیزها

اَنْ يُّبْعَثَ وَيَقِيْتُ لَهُ بَقِيَّةَ فَوْعَدَتْنِي اَنْ اَتِيَهُ بِهَا وَمَكَانِهِ

پیشتر را که مبعوث شود و باقی مانده بود مرا آنوقت را بر من بقیه از ثمن میبشود پس وعده کردم

فَلَسِيْتُ فَلَمَّ كَرْتُ بَعْدَ ثَلَاثٍ فَاِذَا هُوَ فِي مَكَانِهِ فَقَالَ

آنحضرت راه بیاورم و در بقیه ثمن در جای آنحضرت که آنجا نشسته بود یا در جای پس فراموش کردم

پس یاد آوردم بعد سه شب ناگاه دیدم آنحضرت را در همان جا نشسته است پس فرمود تحقیق انداختی مرا

عنه بنماز و زکوة

لَقَدْ شَقَقْتُ عَلَىٰ أَنَا هُنَا مُنْذُ ثَلَاثِ أَنْتَظِرُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

در شققت من اینجا ام از مدت سه روز انتظار میبرم آمدن ترا تا خلاف وعده نشود رواه ابو داود

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از زید بن ارقم رضی عن النبی صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِذَا وَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ بَيْتِهِ أَنْ يَفِي لَهُ فَلَمْ يَفِ

که فرمود چون وعده کند مردی برادر خود را از جمله بیت او اینست که بسربرد

وَأَيُّهُ لِمُعَادٍ فَلَا يُفِيهِ عَلَيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

و اینست که در اندوه را برادر خود پس بسربرد و نیاید وقت وعده پس نیست که سربرد رواه ابو داود و ترمذی

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ دَعَانِي أُمِّي يَوْمًا وَرَسُولُ

و از عبد الله بن عامر مرویست که خواندم را مادر من روزی و آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدٌ فِي بَيْتِنَا فَقَالَتْ هَاتِ عَالَ

صلی الله علیه وسلم نشسته بود در خانه ما پس گفت مادر من

أُعْطِيكَ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرَدْتُ

آگاه باش و بیا بهم ترا پس گفت مادر مرا آنحضرت صلی الله علیه وسلم که چه میخواستی

أَنْ تُعْطِيَهُ قَالَتْ أَرَدْتُ أَنْ أُعْطِيَهُ ثَمَرًا فَقَالَ لَهَا رَسُولُ

که بدی او را گفت مادر من خواستم که او را خرمای خشک بدهم پس فرمود مرا آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا أَنْتَ كَوْنِي لَمْ تُعْطِهِ شَيْئًا كَتَبْتُ

صلی الله علیه وسلم آگاه باش بدستیکه خرمای زن اگر نمیداد آن پس را

عَلَيْكَ ذَنْبٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي عَرَبٍ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

چیز نوشته میشود بر تو دروغی رواه ابو داود و ابن ابی عرب در شعب ایمان

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و در روایت است از زید بن ارقم رضی عن النبی صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ وَعَدَ رَجُلًا فَلَمْ يَأْتِ لَحْدَهُمَا إِلَى وَقْتِ

و سلم فرمود کسی که وعده کرد و نرود پس نیاید یکی از آن دو مرد تا وقت نماز و رفت آن مرد

الصَّلَاةِ وَذَهَبَ الَّذِي جَاءَ لِيُصَلِّيَ فَلَا اِنَّهُ عَلَيْهِ قَرَاهُ رَبُّنِي

که آمده بود بجای نماز تا نماز بگذارد پس نیست گناه بمردی که روایت کرد این حدیث را از من

باب المزاح

باب در بیان خوش طبعی

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَجُلًا اسْتَحْجَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از انس رضی الله عنه مردی که مردی طلب سواری کرد از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي حَامِلٌ عَلَى وَلَدٍ نَاقَةٍ فَقَالَ

علیه وسلم و در خواست که مرکب عطا کند پس فرمود که من سوار کننده ام

مَا أَصْنَعُ يُولَدُ النَّاقَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترا بر چه ناکه یعنی عطا میکنم پس گفت آن مرد چه کار میکنم من بچه ناکه را شتر میخواهم پس فرمود آنحضرت صلی الله

وَهَلْ تَلِدُ الْإِبِلَ إِلَّا الشُّوقَ دَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

و آیا سینه اید شتر از آنکه ناکه ها یعنی شتر بچه ناکه است رواه الترمذی و ابو داود

وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ يَا

و هم از انس روایت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود مرا را صاحب

كَلَاذِبِينَ رَفَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ

دو کزاش رواه ابو داود و ترمذی و هم از سعد بن

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَرْأَةٍ عَجُوزٍ إِنَّهُ لَا تَدْخُلُ

صلی الله علیه وسلم فرمود بطریق مزاح پیرزنی را چون وی التماس دعا بهشت کرد و فرمود

الْجَنَّةَ عَجُوزٌ فَقَالَتْ وَمَا لَهَا وَمَا لَهَا تَقْرَأُ الْقُرْآنَ

بهشت پیرزن پس گفت پیرزن بتجیر و چه شد پیرزن را که در نمی آید بهشت را و بود از زن قرآن خوان

فَقَالَ لِمَا أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ الْفَرَانِ أَنَا الشَّانَاهُنْ إِنِّ شَاءَ

پس گفت که من را نزد تو می آید و آن را فرانسوی می گویند و آن را گفته است حق تعالی که بدرستی که ما پیدا

فَجَعَلْنَا هُنَّ أَبْكَارًا رَوَاهُ سُرَيْبِيُّ وَابْنُ عَبَّاسٍ رَضِ

کرده ایم زنان بهشت را پیدا و ابی اسیر و ابن عباس را روایت کرده اند از ابن عباس رضی

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُمَارِ أَخَالَوْ وَلَا تُمَارِجُوْ

مروست از آنکه گفت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنکه گفت که من را بدرستی که ما پیدا

وَلَا تَعْدُوْهُ مُوَعِدًا فَتُخْلَفُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و در این مکن و در آنجا که او را وعده کردی پس بماند و وعده کردی و وعده کردی و وعده کردی

باب المفاخرة والعصبية

باب در بیان تفاخر و تعصب

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ

ای مردمان بدرستی که ما از فریدیم شما را از مرد و زنان و کردار اندیدیم شما را

شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَى

کرد و شما و قبایلها تا بشناسید بدرستی که بزرگترین شما نزد خدا پرهیزگارتر شماست

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابن عمر رضی الله عنه مروست گفت فرمود آنکه گفت صلی الله علیه وسلم

الْكِرَامُ ابْنُ الْكِرِيمِ ابْنُ الْكِرِيمِ ابْنُ الْكِرِيمِ ابْنُ الْكِرِيمِ ابْنُ الْكِرِيمِ

از روی حسب و نسب بزرگم ابن کرم ابن کرم ابن کرم ابن کرم ابن کرم ابن کرم

ابْنِ إِسْحَقَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ رَضِ

ابن اسحق بن ابراهیم است روایت بخاری و از براء بن عازب رضی الله عنه مروست

قَالَ فِي يَوْمٍ حُنَيْنٍ كَانَ أَبُو سُفْيَانَ بْنُ الْحَارِثِ لَخْدَ بَعْنَانَ

گفت ابن عازب که در روز حنین ابو سفیان بن حارث گرفته بود عنان

له
سید

بَعَثَ إِلَيْهِ بَعْثًا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا غَشِيَهُ

استراحت کرد و آنرا آنحضرت میزد و هتاهتا حمل کند پس هرگاه که میخیزید آنحضرت را

الْمُشْرِكُونَ تَرَى فَيَجْعَلُ يَقُولُ أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا أَبْعِدُ لِلطَّلَبِ

مشرکان فرود آمدند از استراحت کمال شجاعت پس در هتاهتا و شروع کرد آنحضرت که میخواهند این جز را من پیچم

قَالَ فَمَارُءٍ مِنَ النَّاسِ يَوْمَئِذٍ أَشَدُّ مِنْهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

نیست هیچ دین دروغ من پس عبد المطلب را که مشهور در شجاعت است گفت راوی پس دیده اش در دین و در

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از آدمیان سخت تر و قوی تر از آنحضرت متفق علیه و از آنهم روایت گفت السائل مراد از آنحضرت است

قَالَ يَا خَيْرَ الْبَرِيَّةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاكَ إِبْرَاهِيمُ

علیه وسلم پس گفت آنمرد مرا آنحضرت را ای بهترین خلق مود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریق

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت یعنی آن خیر البریت است و این خاصه او است رواه سلم و از عمر روایت است که فرمود آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَنْظُرُونِي كَمَا أَطْرَبَ النَّصَارَى عِيسَى ابْنَ

صلی الله علیه وسلم می بینید مرا و از حد گذرید و دروغ مگوئید چنانکه در آن از حد گذشتید و دروغ

مَرْيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُ اللَّهِ فَقُولُوا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

گفتند نصاری و مریم بن مریم که اسد ابراهیم گفتند پس قسم من مگر نه خدا پس مگوئید مانبه خدا و رسول او گفت

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره روایت است که آنحضرت روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ لِنَبِيِّنَ أَقْوَامٌ يَقْفِضُونَ يَابَأْتُهُمُ الَّذِينَ مَا تَوَاتُوا أَنَّهُمْ

فرمود و بخدا سوگند هر آنکه باز آیند قومهای که اقامت میکنند پیران خود که مرده اند و بی تدبیران و ناکامان

فَحَمُّ مِنْ جَهَنَّمَ أَوْ لِيَكُونَنَّ أَهْوَنَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الْجَعْلِ الَّذِي

از دوزخ یا باشند خوار تر نزد خدا از کرم سیاه مشهور که در پیدی می باشد آنکه می عطا کند و در دنیا

يُذْهِدُ الْخُرَاءَ يَنْفَعُهُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عُلْيَا

پلید سے راہ پر پنی خود بدستیلہ خدا تعالیٰ دور کرد از شما نخوت و تکبر و جاہلیت را بہ ہر ان

الْجَاهِلِيَّةِ وَفَخْرَهَا يَا لَأَبَاءِ إِيْمَا هُوَ مُؤْمِنٌ تَقْوَىٰ أَوْ فَاجِرٌ

نست آدمی مگر ~~یہ~~ یا گناہگار بد بخت ہمہ پسران آدم اند و آدم

شَقِيٌّ النَّاسُ كُلُّهُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُرَابٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

از خاک ست روایت کرد از ترمذی را

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و ابو داؤد و روایت میکند ابن مسعود رحمہ از آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَصَرَ قَوْمَهُ عَلَىٰ غَيْرِ الْحَقِّ فَهُوَ

تصیر و سلم کہ فرمود کسیکہ یاری دہد قوم خود را بر ناحق پیر و سے مانند شتریکہ

كَالْبَعِيرِ الَّذِي رَدَّيْ فَيُؤَيِّرُهُ يَدَانِيهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

و ابو داؤد کہ پس آن شتر کشیدہ میشود از دم او رواہ ابو داؤد

وَعَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

و از وائلہ بن اسقع رضی روایت ست گفت گفتم یا رسول اللہ

مَا الْعَصِيَّةُ قَالَ أَنْ تُعِينَ قَوْمَكَ عَلَىٰ ظُلْمٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

عصیت کہ از مردم ست چیست فرمود کہ یاری دہد از ظلم خود را بر آن رواہ ابو داؤد

وَعَنْ حَبِيبِ بْنِ مُطْعِمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از حبیب بن مطعم روایت کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَىٰ عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا

و سلم فرمود نیست از ما کسیکہ بخواند مردم را بجاہت عصبیہ پس باعث شود

مَنْ قَاتَلَ عَصِيَّةً وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَصِيَّةً

فرمود نیست از ما کسیکہ جنگ کند بجاہت عصبیہ و نیست از ما کسیکہ بمرد بجاہت عصبیہ

ملکہ خاں بخت اللہ
و ترمذی را

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حُبُّكَ الشَّيْءَ يُعَيِّنِي وَيُصَلِّمُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

عليه وسلم فرمود بت داشتن تو چیز را کور میگرداند و کرمیگرداند رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود بت داشتن تو چیز را کور میگرداند و کرمیگرداند رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بَابُ لِبْرِ بِالْوَالِدَيْنِ

باب در بیان نیک کردن بوالدین

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا قَالُوا لَدِينِ إِحْسَانًا

وهمستند خدا را و شریک نکنید با و چیزی را و نگوئی کنید با پروردگار نموده کردید

وَيَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ

و بخواهشان و یتیمان و درویشان و همسایه خواهشان و

وَالْجَارِ الْجُنُبِ الصَّاحِبِ بِالْجَنبِ ابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ

و همسایه اجنبی و هم نشین بر پهلوشسته و بر پهلوان و با نچه دست شما مالک

أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا وَقَضَىٰ رَبِّيكَ

اوشد هر آینه خدا دوست ندارد کسی را که باشد متکبر خود ستانیده و حکم کرد پروردگار تو که

لَا تُحِبُّ إِلَّا الْإِيَّاهُ قَالُوا لَدِينِ إِحْسَانًا أَمَا يَبْلُغُ عَنْكَ

نیرستید مگر او را و بکنید با پروردگار نموده کردید اگر برسد نزد تو بزرگ سالی کی

الْحَبْرُ أَحَدُهُمَا أَكْلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا آفٌ وَلَا

از ایشان یا هر دو پس مگو مرا ایشانرا آفت و بگو

تَنَهَرَهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ

مزن بر ایشان و بگو ایشان سخن نیکو و فروگیر بر اے ایشان بال فروتنی از بخشش و بگو

الذِّلَّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَا صِغِيرًا

پروردگار من بنفشه ایشانرا چنانچه پرورد مرا در خرد سالی

عنه جزءه اربعه ۳

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ

پروردگار شما داناترست بآنچه در نفسها شمامست اگر باشید شایسته گان پس بدستی او هست

لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا وَأَتَذَكَّرُ لِي حَقًّا وَلِلْسَّائِغِينَ وَابْنِ

مرتوب بکنندگان را آمرزنده و پند خداوندان خویشی را حق او در ویش را و برگزرا

السَّبِيلِ وَلَا تُبْدِرْ رُتْبَ دِرَاسٍ إِنْ لِلْبُدِّ رَيْنَ كَانُوا إِخْوَانِ

و اسرا ن مکن اسرا ن کردنی بدستی که اسرا ن کنندگان هستند برادران و یاران و هست

الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ

ابلیس پروردگار خویش را ناسپاس دوست کردیم آدمی را

بِالَّذِي بِهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا

بپروردگار او نیکوئی کردن بدو داشت او را مادر او بدینچ و نهاد او را

وَحَمَلَهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا

و بار او و از شیر باز گرفتن او سی ماه است

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَحَقُُّ بِحُسْنِ صَعَابَةٍ

مردیست گفت گفت مردی ای رسول خدا کیست از او تر به نیک صحبتی فرمود و آنحضرت مادر تو را

قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمُّكَ

گفت به کیست فرمود مادر تو گفت بپس کیست فرمود مادر تو گفت بپس کیست فرمود بار چهارم

قَالَ ثُمَّ مَنْ قَالَ أَبُوكَ فِي رِوَايَةٍ قَالَ أُمُّكَ ثُمَّ أُمُّكَ

مادر تو در روایتی باین لفظ آمده فرمود مادر تو بپس مادر تو بپس

دُنِيَّ أُمُّكَ إِيَّاكَ دُنِيَّ أَدْنَاكَ فَادْنَاكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ

مادر تو بپس مادر تو به قریب تر تو پس قریب تر تو متفق علیه و بهم از اهل بیرون مردیست گفت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَغِمَ أَنْفُهُ

فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم ببنام پیرسته باد

له جزا رکعت ۱۱
عنه یعنی اللهم صل على محمد و آله
و سلم یعنی صلوات الله علیه و سلم
ببنام پیرسته باد

رَغِمَ أَنْفُهُ رَغِمَ أَنْفُهُ قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ

بنی وی همی سه بار فرمود پس سید شد

وَالِدَيْهِ عِنْدَ الْكِبَرِ أَحَدُهُمَا أَكَلَهُمَا شَرُّ لَمْ يَدْخُلْ

پدر و مادر خود را نزد و سر رسید یکی از زمان و در ایا هر دورا بهیست در نیاید بهشت را بهیست خدمت

الْجَنَّةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ الْغُبَيْرَةِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

الشیان محمد رواه مسلم و از غبیره روایت کرد فرمود

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكَ عَقُوقَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیک خدا حرام گردانید بر شمارنجامیدن داران و حرام گردانید

الْأُمَّهَاتِ وَوَادِ الْبَنَاتِ وَمَنْعَهُ وَهَاتِ وَكَرِهَ لَكُمْ قِيلَ

بر شمارنده و در گرد کردن دختران یا و حرام گردانیده است بر شمارنخیز نمودن و سوال و گردان کردن

وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَأَضَاعَةَ الْمَالِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و شمارانکرده گردانیده است خدا قیل و قال را و کثرت سوال را و اسراف را و مال متفق علیه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عبد الله بن عمرو روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْكِبَائِرِ شَتْمُ الرَّجُلِ وَالِدَيْهِ قَالُوا يَا رَسُولَ

علیه وسلم از جمله گناهان کبیره است دشنام دادن مرد و مادر و پدر را گفتند

اللَّهُ وَهَلْ يَشْتِمُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالَ نَعَمْ لَيْسَ بِالرَّجُلِ

ای رسول خدا آیا دشنام میدهد مردی مادر و پدر خود را گفتند بلی که دشنام میدهد پدر

فَيَسِبُ أَبَاهُ وَلَيْسَ أُمُّهُ فَيَسِبُ أُمُّهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

مردی را پس وی میدهد پدر را و دشنام میدهد مادر را پس دشنام میدهد وی مادر را

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از عائشه روایت کرد گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَا حَقُّ الْوَالِدَيْنِ عَلَى وَلَدٍ هَذَا فَقَالَ هَذَا جَنَّتُكَ وَمَا لَكَ

ماحق مادر و پدر بر فرزند ایشان پس فرمود مادر و پدر تو بهشت و دوزخ

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

نزد روایه ابن ماجه و از ابن عباس نقل روایت است از رسول خدا که فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَصْبَحَ مُطِيعًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ

صلی الله علیه وسلم کسیکه بیداد کند در حق پدر و مادر خود است خدا را در حق

أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ مَفْتُوحَانِ مِنَ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ وَلِيًّا

مادر و پدر خود را بیداد کند در حالی که ثابت است همه او در درشتا دعا بهشت و باشد یکی از مادر

فَوَاحِدًا وَمَنْ أَصْبَحَ عَاصِيًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ

و پدر پس مفتوح یک درست و کسیکه در درشتا عاصی باشد در حق مادر و پدر را بیداد

مَفْتُوحَانِ مِنَ النَّارِ وَإِنْ كَانَ وَلِيًّا فَوَاحِدًا قَالَ جَدُّ

کند برای وی و در گشاده از آتش دوزخ و اگر هست یکی از مادر و پدر پس مفتوح یک درست

وَإِنْ ظَلَمَاهُ قَالَ فَإِنْ ظَلَمَاهُ وَإِنْ ظَلَمَاهُ وَإِنْ ظَلَمَاهُ

گفت مرد و اگر ظلم هم کند فرمود آنحضرت اگر ظلم هم کند مادر و پدر به بار و فرزند از برای تاکید

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ

روایت کرد بیهقی این حدیث را در شعب ایمان و هم از ابن عباس مرویست که

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ وَلَدٍ بَارٍّ بِآبَائِهِ إِلَى

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود نیست هیچ فرزند پرهیزگانه که بپدر و مادر نگاه میکند

وَالِدَيْهِ نَظْرَةً رَحْمَةً إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ حَسَةً

بسموی ایشان نگاه رحمت و محبت گمرا که بنویسد مراد را خدا تعالی بر هر نگاه کردن چه مقبول و قناده

مَبْرُورَةً إِلَّا مَرَّةً يَوْمَ مِائَةِ قَالَ نَعَمْ اللَّهُ أَكْبَرُ

معا به باری استغفار گفتند اگر چه نگاه کند هر روز و هر مرتبه فرمود آری اگر چه هزار بار خدا بزرگتر است

وَأَحَبُّ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

روای ترمذی از احمد در کمان شصت رواد بیستمی شصت شعب ایمان

أَنَّ بَكْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَالِي بَلَرَةَ رَضِيَ رَوَايَتِ سِتْ كُفْتُ فَرَمُودِ أَنْخَفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كُلُّ الذُّنُوبِ يَغْفِرُ اللَّهُ مِنْهَا مَا شَاءَ إِلَّا عَقُوقَ الْوَالِدَيْنِ

برگردد و بهر گناهان می آمرزد خدا تعالی از آن گناهان هر چه بخواهد مگر رختن پدر و مادر

فَأَنَّهُ يُعْجَلُ لِصَاحِبِهِ فِي الْحَيَاةِ قَبْلَ الْمَمَاتِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

بِسَبْعِينَ شَيْخًا خَذَلْنَا شَيْبَابَ بَكْرَةَ عَقُوقَ رَامِ صَاحِبِ عَقُوقِ رَامِ زَنَدَانِي بِبُيُوتِ مَدِينِ رَوَايَتِ كُرْدِ

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمِيرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ

ابن عبد الله بن عمر رَضِيَ رَوَايَتِ سِتْ كُفْتُ فَرَمُودِ أَنْخَفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَتَانٌ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم در نمی آید بهشت را منت نماند و بعد از عطا

وَلَا عَاقِبٌ وَلَا مُدٌّ مِنْ خَيْرٍ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَالْدَّارِمِيُّ

چه جای ایذا کننده و بران و همچنین در نمی آید و بهشت از آن کند و والدین و در نمی آید و بهشت و ائم فرزند

وَأَبِي الطَّفِيلِ رَضِيَ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

شَرَابِ رَوَايَتِ كُرْدِ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَوَايَتِ سِتْ كُفْتُ فَرَمُودِ أَنْخَفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلَّمَ يَقْسِمُ لِحَمَائِلِ الْجَعْرَانَةِ إِذَا فَبَكَتِ امْرَأَةٌ حَتَّى

و سلم با بخشش میکرد و گشتی را در مومنی که نام جعرا است قریب از که در مغله ناگاه و پیش آمد ز سنان آله

دَنَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَسَطَ لَهَا رِدَاءَهُ

نزدیک شد بسوی آنحضرت صلوات الله علیه و سلم پس بگسترانید آنحضرت برای نشستن روی را در مایه خاک خولید

فَوَسَّاتَ عَلَيْهِ فَقُلْتُ مَنْ هِيَ فَقَالُوا هِيَ أُمُّهُ النَّبِيِّ

نہشت آن زن بران را و ای مادر که پس گفتیم من کیست این زن پس گفتند این مادر را می آنحضرت است

أَرْضَعَتْهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَن ابْنُ عُمَرَ عَنْ النَّبِيِّ

که شیر داده است حضرت را رواه ابو داود و حن ابن عمر عن النبي

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيِّنَةٌ ثَلَاثَةٌ تُفَرِّقُ بَيْنَ مَا شَوَّنَ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ در مورد در اثباتی آنکه سه کس با یکدیگر می رفتند در گرفت

أَخَذَهُمْ لِلطَّرْفِ فَأَلَوْا إِلَى خَارِفٍ فِي الْجَبَلِ فَأَفْطَحَتْ عَلَى فَمِ

ایشان را باران پس میل کردند بسوی خاری که در کوه بود پس فرو افتاد بر دامن غار ایشان

غَارِهِمْ مَخْرَجَةٌ مِنَ الْجَبَلِ فَأَبْقَتْ عَلَيْهِمْ فَقَالَ بَعْضُهُمْ

بزرگ از کوه پس ایشان را پس با یکدیگر گفتند

لِبَعْضٍ **وَالَّذِي كَذَبْتُ هَالِكٌ** **بِأَمْرِ اللَّهِ** **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ**

که بگریه کند و ای نبی خداوندی را که دروغ گفتم هلاک است بامر خداوند

لَمَعْلَةٍ يُفَرِّجُهَا فَقَالَ أَحَدُهُمْ أَلَمْ نَعْلَمْ أَنَّهُ كَانَ لِي وَالِدَانِ

که گشاید و حق تعالی شمار او را زایل کند آن مخفی را پس گفت یکی ازین سه نفر خداوند را تحقیق بود مرا و پدر و برادر بزرگ مرا

سَخْنَانٍ كَبِيرَانِ وَلِي صَبِيَّةٌ صَغِيرَةٌ كُنْتُ أَرْغَى عَلَيْهِمْ

بودند مرا و دو کسان خرد را بودم من که بچه را ندیدم که آنفاق میکردم شیر آنرا برین خردان پس جو این بیدارم

فَإِذَا رَحْتُ عَلَيْكَ فَخَلَبْتُ بَدَاتُ بِوَالِدَيَّ أَسْقِيهِمَا

شما نگاه بر این خردان پس نوشیدم که پسندم از آنجا که میگردم پدر و مادر خود و می نوشانیدم ایشان را پیش از آنکه خود

فَبِلْ وَلَدِي وَأَنَّهُ قَدْ نَأَى بِي الشَّجَرُ فَمَا أَتَيْتُ حَتَّى مَسَيْتُ

و بعدستی که تحقیق دور بودم از نشان که بر کوه گوسفندان بود پس نیادم بجای آنکه شام کردم پس با نفتم و در پدر که

فَوَجَدْتُهُمَا قَدْ نَامَا فَخَلَبْتُ كَمَا كُنْتُ أَخْلَبُ فَجِئْتُ

پس آنرا را دیدم که خوابیده بودند و خوابیده بودند که میگردم پس دردم شیر را پس استادم

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ **خَدَّيْهُمَا أَكْرَهُ أَنْ أَقْطَعَهُمَا**

زودیک سر را در و پدر را حالیکه کرده داشتیم که بیدار کنم ایشان را و ناخوش دارم که آنرا قطع کنم

و انچه كه در اين باب است

له حقیر در ان اسما
با شهادت نون خاکی که این
سجده خضوع است
پس درین صورت است
حال ماضی
نفسه را در این
و در این
و در این
و در این

وَ اَكْرَهَ اَنْ اَبْدَعَ بِالصَّبِيَّةِ قَبْلَهُمَا وَالصَّبِيَّةُ يَتَضَاوَعُونَ
 بخردان پیش از او میزد و خردان فریاد میکنند و می نالند از آنکه سگته نزد یک بر دو پاسه من پس بود
 عِنْدَ قَدْحِي فَلَمْ يَزَلْ ذَلِكَ دَائِي وَ دَابُّهُمْ حَتَّى تَطْلُعَ
 خواب کردن مادر و پدر را ستادن مادر فریاد خردان تا آنکه برآمد خنجر اینم و حکایت حال
 الْفَجْرِ فَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ
 کرده گفت خداوند ایسر اگر سستی تو کردید ایسر که من کرده ام این کار محض طلب رستی تو پس بکش برای ما کشتی
 فَأَفْرِجْ لَنَا فَرْجَةً نَرَى مِنْهَا السَّمَاءَ فَفَرَّجَ اللَّهُ لَهُمْ
 که بنیم از ان کشادگی آسمان را پس بکش و خدا تیمال برای این نوم تا آنکه چنان شد که می بیند آسمان را گفت
 حَتَّى يَرُونَ السَّمَاءَ قَالَ الثَّانِي اللَّهُمَّ إِنَّهُ كَانَتْ لِي
 مرد موم خداوند بدرستی که بودم از خرم کرد و دست میدادم و مثل سخت ترین و وسیتهای مردان مرغان را طلب
 بَدَأْتُ عَمَّ أَحَبُّهَا كَأَشَدِّ مَا يُحِبُّ الرِّجَالُ النِّسَاءَ فَطَلَبْتُ
 خودم بسوی و سه نفس او را یعنی میل کردم بسوی و سه پس هر کشت
 إِلَيْهَا نَفْسَهَا فَأَبَتْ حَتَّى آتَيْتَهَا مِائَةَ دِينَارٍ فَسَعَيْتُ
 کرد از مظلومت من تا آنکه بیارم او را صد دینار پس کسی که درم تا آنکه بهم
 حَتَّى جَمَعْتُ مِائَةَ دِينَارٍ فَلَقِيْتُهَا بِهَا فَلَمَّا قَعَدْتُ
 رسانیدم صد دینار و دادم او را پس هرگاه که شستم میان او پاسه آزارن
 بَيْنَ رِجْلَيْهَا قَالَتْ يَا عَبْدَ اللَّهِ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَفْتَحِ الْخَاتَمَ
 گفت آن زن ای بنده خدا پیرمیز کن و تیر سزل خدا و گشت مهرامان را که کنی است
 فَقَمْتُ عَنْهَا اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ
 از بکارت پس تمام از سه خداوند ایسر اگر میدانی تو که من کردم آزار بر سه طلب رختی
 ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَأَفْرِجْ لَنَا فَرْجَةً مِنْهُ فَفَرَّجَ اللَّهُ لَهُمْ فَرْجَةً
 پس کشادگی ما را ازین صخره پس بخار خدا تو را برای ایشان کشادگی

وَيَسْتَغْفِرُ لَهُمَا حَتَّى يَكْتُبَهُ اللَّهُ بَارًا رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَشُعْبَةُ

آن بنده مرید روماد آمد در پیش من از ایشان روایت کردی که گفتند و بایشان روایت کردی

الْإِيمَانِ ۱۰) أَنَّى أَسْأَلُ السَّاعِدِيَّ قَالَ بَيْنَا نَحْنُ

در شعبه الایمان و از ابی اسید ساعدی روایت گفتم در آشنای آنکه با من بودم

عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِّنْ

نزد یک پیغمبر خدا صلوات الله علیه وسلم تا که آمد آنحضرت را مردی

بَنِي سُلَيْمٍ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ بَقِيَ مِنْ بَنِي أَبِي بَرْزَاءَ شَيْءٌ إِتْرَاهُمَا

از بنی سلمه پس گفت ای رسول خدا آیا باقی مانده است از بنی پدر و مادر من چیزی که بگویم آنرا

يَهْ بَعْدَ مَوْتِهِمَا قَالَ نَعَمْ الصَّلَاةُ عَلَيْهِمَا وَالِاسْتِغْفَارُ لَهُمَا

پس از مرگ ایشان فرمود آری بقی مانده است رحمت فرستادن بر ایشان و آمرزش و استغفار

وَأَنْفَاقُهُمَا مِنْ بَعْدِهِمَا وَصَلَةُ الرَّحْمِ اللَّتِي لَا تَوْصَلُ

از حق برایشان را در روان کردن بعد وصیت ایشان بعد از ایشان و صلوات رحمت که کرده نمیشود و مگر بسبب

الْأَيْهَمَا وَإِذَا مَرُّ صَدِيقِهِمَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَزَّ

عالم حق ایشان و بزرگ داشتن دوستان و والدین را و احسان کردن برایشان روایت کرد ابو داود و ابن ماجه و عز

ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ

و از ابن عمر رضی الله عنهما روایت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بدینسان

أَيُّ الْبَرِّ صِلَةُ الرَّجُلِ أَهْلًا وَدِيَّانِيَةً بَعْدَ أَنْ يُؤْتَى رِوَاةُ مُسْلِمٍ

نیک ترین نیکیها احسان کردن است مرد اهل محبت پدرش را بعد از پشت دادن او را و مسلم

بَابُ إِصْلَاحِ الْفَرْقِ قَاطِعِ الْحَمَرِ

این باب در بیان صلوات رحمت و گناه قاطع الحمر است

۱۱) أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از انس بن مالک روایت گفتم فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُسْكَطَ لَهُ فِي رِزْقِهِ وَيُنْسَأَ لَهُ فِي أَشْرِهِ

کسی که دوست دارد که رزق او کم شود و در اوردن رزق او تأخیر دهد و در کار او تأخیر دهد

فَلْيَصِلْ رَحْمَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ عَنْ أَبِي مُرَّةٍ رَضِيَ

پس باید که صلوات بر محمد و آل او فرستد متفق علیه و از ابی مرزبان

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّحْمَنُ

گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم صلوات بر محمد و آل او

مِنَ الرَّحْمَنِ فَقَالَ اللَّهُ مَنْ وَصَلَايَ وَصَلْتُهُ وَمَنْ قَطَعَايَ

حضرت رحمن پس گفته است خدا کسی که مرا پیوندد مرا پیوندد و هر که مرا قطع کند مرا

قَطَعْتُهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ جَبْرِ بْنِ مُطْعَمٍ رَضِيَ

قطع کند منم او را رواه البخاری و از جابر بن مطعم

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ قَائِلٌ

فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم در نیاید بهشت را هر که بگوید من قطع کردم

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه و ابن عمر رضی الله عنه قال قال رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ الْوَاصِلُ بِالْمُكَافِي وَلَا الْكَافِي

صلوات الله علیه و سلم نیست واصل کننده رحم مکافات کننده با اقربا و این

الْوَاصِلُ الَّذِي إِذَا قُتِلَ رَجُلٌ وَصَلَهُ وَصَدَّ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

واصل کننده که کامل آنست چون قطع کرده شود وصل کند و حرم را رواه البخاری

و عَنْ أَبِي مُرَّةٍ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلِّ

و روایت است از ابی مرزبان که مردی گفت یا رسول الله صلوات

اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ إِنَّ لِي قَرَابَةً أَصِلُهُمْ وَيَقْطَعُونِي

علیک و سلم ای منم از ایشان که پیوندم و اینها مرا می قطع کنند

این حدیث در حدیث
رحمت رحمن است
مشبه و متصل بدان
۱۱۲ اشهر اللغات

وَلَحُسْنُ الْيَقِينِ وَيُسَيِّئُونَ إِلَيَّ وَاحْلُمْ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُوا عَلَيْكَ

قرابت را برای من و نیکی میفرستیم من بسوی ایشان و بدی میفرستند ایشان بسوی من و حلم می ورزم ایشان را

فَقَالَ لَئِنْ كُنْتُ كَمَا قُلْتَ فَكَأَنَّمَا تَسْفَهُ الْمَلِكُ وَلَا يَزَالُ

و جهل میکنند بر من پس گفت اگر راستی تو بپایانگی گویای اندازی در دربار ایشان

مَعَكَ مِنَ اللَّهِ ظَهَرَ عَلَيْهِمْ مَا دُمْتَ عَلَى ذَلِكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

گرم را و همیشه است با تو از خدا همین زمانه بر ایشان مادام ثابت و مستقیم باشی بر آن صفت رواه مسلم

وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از ثوبان رضی عنہ گفت رسول خدا صلی الله علیه و سلم فرمود

لَا يَرُدُّ الْقَدَرُ إِلَّا الدُّعَاءُ وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمْرِ إِلَّا الْبِرُّ وَانْ

باز نمیکند دانه تقدیر الهی مگر دعا و باز نمیکند در عمر آدمی مگر نیکی بوالدین و بدو بستیک

الرَّجُلُ لِيُحْرَمَ الرِّسْقُ بِالدَّنْبِ يُصِيبُهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

مرد هر آینه محروم گردد از رزق و دانه بدو نیکی بوالدین و بدو بستیک در میان بد مردم رواه ابن ماجه

وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

رواه ابن ماجه و از عبد الرحمن بن عوف رضی عنہ مرویست گفت شنیدم از رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَا اللَّهُ

صلی الله علیه و سلم که میگفت که گفت خدای تبارک و تعالی منم خدا

وَإِنَّا الرَّحْمَنُ خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَهَا مِنْ اسْمِي فَمَنْ

و منم رحمن پیدا کردم رحم را و شکافتم بر او از نام خود که رحمت است پس

وَصَلَّاهَا وَصَلَّتْهُ وَمَنْ قَطَعَهَا بَتَّهْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ عَزْ

کسیکه پیوند کند رحم را پیوند کند منم او را و هر که ببلند رحم را ببلند نام او را رواه ابو داود

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وا از عبد الله بن ابی اوفی رضی عنہ مرویست گفت شنیدم از رسول خدا صلی الله علیه و سلم

له
بیت قطع

صحت چنانست که

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَاحْتَمِلْ خَلْقَ الْخَلْقِ وَالنَّصْرَ كُلَّ مَسْجِدٍ

صلی الله علیه و آله در بیان شفقت و رحمت بر خلق و مدد بر همه هر مسلمان

وَلَا تَكْفُرُوا بِالْشَّهَادَةِ وَمَنْ يَكْفُرْ فَإِنَّهُ إِذَا مَرَّ قَلْبُهُ وَاللَّهُ مُنَاقِلُونَ

و پیوسته گواهی را در هر که پیوسته از این پس بدو ستی که وی گناهکار است دل او و خدا با آنچه میگوید

عَلَيْهِمْ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَرِيرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و انماست از عبدالله بن جریر روایت کرد فرمود آنست که رسول الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرِّحْمُونَ بِرَحْمَةِ الرَّحْمَنِ إِحْمُوا أَمْرِي فِي

علیه و سلم رحم و شفقت کنندگان بر خلق رحمت میکند ایشان را رحمت

الْأَرْضِ يَرْحَمُكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

رحمت کند کس که در زمین است از آسمان رحمت کند شمارا کسی که در آسمان است ای ملائکه روایت کرد این حدیث را

وَعَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو داود و ترمذی روایت است از جریر بن عبدالله گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ مُشْفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

رحمت نمیکند خدا نیکی بر کسی که رحمت نمیکند آدمیان را مشفق علیه

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُرَيْشٍ

ابن عباس روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفت از کُرَیْش

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَبُوقِرَ كِبَارَنَا وَيَأْمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ

رحمت نکند خردان ما را و حرمت نکند بزرگان ما را و امر کند به معروف و نهی کند از غیر معروف

عَنِ الْمُشْكِرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ

روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی هریره روایت شنید آنحضرت را

الْمَسَادِقِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تُزْعِمُ الرَّحْمَةُ إِلَّا مَنْ شَفَقَ

آنکه راست گوئی در است گفته شده با و میگوید که میگوید کشیده نشود مهربانی که از دل به رحمت

صحت چنانست که

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ إِسْهَارٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ

روایت کرد آنرا احمد و ترمذی و از نعمان بن بشیر روایت است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُونَ كَرَجَلٍ

کہ فرمود آنحضرت ﷺ و مجموع مسلمانان ہند در شرم

وَاحِدًا إِنْ أَشْكَى عَيْنَهُ أَشْكَى كُلَّهُ وَإِنْ أَشْكَى رَأْسَهُ

یک مرد و یک شخص را که شکایت میکند آغز در در چشم خود را شکایت میکند هر بدن خود را

اَشْتَرَاكَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ اَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْ

و اگر شکایت می کنند و امر در دوسر را می بینند تمام بدن خود را رواه مسلم و از ابی موسی و از

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْدَانِ

آنکه علیه الله علیه و سلم را است که فرمود: «مَنْ أَحْبَبَ مُسْلِمًا نَحْنُ أَحِبُّهُ مُسْلِمَانِ» و دیگران آمدند و سخت میگردانند

يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا ثُمَّ رَبَّكَ بِإِنْ أَصَابِعِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و حکم بسیار بعضی اجزاء از آن را در دست آورد آنرا که در افغانستان حکومت در کشتن آن است و دیگر که متعلق به شخص است

وَعَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از آن پس رخصت فرمود و آن شخصت صلوات الله علیه و سلم

اِنَّ اِيَّاكَ ظَالِمًا اَوْ مَظْلُومًا فَقَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ

پاری وہ برادر مسلمان از عالم باشد یا مظلوم میں گفت مردی ای رسول خدا پاری سید محمد اور

انْصُرْهُ مَطْلُومًا فَكَيْفَ انْصُرْهُ ظَالِمًا قَالَ تَمْنَعُهُ مِنْ

در حالت مظلمیت اولیٰں حکومتی باری دہم اور اگر ظالم سمیت فرمود باری داد و دن عالم انکسار میں مینگی

الظلم فذاك نصرك إياها مُتَّفَقٌ عَلَيْكِ **وعن** ابن عمر رضي

از ستم کردن بر آرن بادوشتن و نصرت و دوستی است اورا شفقت علیہ

اِنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُسْلِمُ الْخَيْرُ الْمُسْلِمُ

وَمِنْكُمْ مَنْ يَخُفُّهُمْ دُونُ اللَّهِ سِوَا اللَّهِ لَا يَسْمَعُونَ لَكَ قَوْلًا وَلَا يَحْزَنُونَ

لَا يُظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ لِخَبِيٍّ كَانَ

نیاید که ستم کند مسلمانی را یا بر او ظلم کند و هر کس در حاجت و دشواری و سستی باشد سعی کند

اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ قَرَّحَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ

در حاجت و روائی برادر خود باشد خداوند تعالی در قضای حاجت و دشواری و سستی برادرش را از مسلمانی اندوخت بکشد

كُرْبَةً مِنْ كُرْبَاتٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ

خداوند تعالی از سستی و اندوختی از اندوختی های روز قیامت و سستی که برده پوشیده کند مسلمانی را پرده پوشی

يَوْمَ الْقِيَمَةِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ

میکند و بر روز قیامت متفق علی و از انس رضی گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم سوگند بخداوند که بقای من است

لَا يَوْمٌ مِنْ عَبْدٍ حَتَّى يُحِبَّ لِخَبِيٍّ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

از تمامان نیارد روزی تا آنکه دوست دارد برادر مسلمانی چیزی را که دوست دارد برادر خود را

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَرِيرٍ رَضِيَ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ

کامل متفق علی و از جریر رضی گفتم که بیعت کردم آنحضرت را

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ

صلی الله علیه وسلم بر برپاداشتن نماز و دادن زکوة

وَالصِّيِّحِ لِكُلِّ مُسْلِمٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

و غیر خوابی نمودن بر هر مسلمانی را متفق علی و از انس رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرْمَشْتُ

مروست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که مرا می نگرید هیچ جوانی را

سِتْنًا مِنْ لَحْلِ سِتْنِهِ إِلَّا فَيْضَ اللَّهِ لَهُ عِنْدَ سِتْنِهِ مَنْ يُكْرِمُهُ

از جهت کابان سالی و می نگرید بکار و خداوند تعالی برای وی نزد کلان سالی و سستی که گرامی دارد او را

صلی الله علیه وسلم
اول در کسر لام یعنی
مغذول گفته او را
در نهایت است که یونین
اسم فلان فلان
و تشبیه در تنگ
و معایت کند او را
و بعضی گفت اند
از تمامان نیارد
کامل متفق علی
و از جریر رضی
بیعت کردم آنحضرت را
صلی الله علیه وسلم
بر برپاداشتن نماز
و دادن زکوة
و غیر خوابی نمودن
بر هر مسلمانی را
متفق علی
و از انس رضی
گفتم که بیعت کردم
آنحضرت را
فرمود که مرا می
نگرید هیچ جوانی را
از جهت کابان سالی
و می نگرید بکار
و خداوند تعالی
برای وی نزد کلان
سالی و سستی که
گرامی دارد او را

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ **وَعَنْ** أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

روایت کرد آنرا ترجمی و از ابی موسی رضی مرویست فرمود آخفت

اللَّهُ صَلَّيْ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ أَجْلَالِ اللَّهِ أَكْرَامَ ذِي

صلوات الله عليه وسلم بدرستی که از جملة اجلال و تعظیم الله تعالی ست گرامی داشتن

السَّيِّئَةُ الْمُسْلِمِ وَحَامِلِ الْقُرْآنِ غَيْرِ الْغَالِي فِيهِ وَلَا الْجَاهِلِ

پیرایه مسلمان است و گرامی داشتن بر دارنده قرآن را آنکه غالی نباشد در آن و نه جانی بلکه

عَنْهُ وَأَكْرَامَ السُّلْطَانِ الْمُقْسِطِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

متوسط الحال باشد و اکرام و تعظیم کردن بادشاه عادل است رواه ابو داؤد و بیہقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

فے شعبہ الایمان و از ابی در و از مر ویست گفت شنیدم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ مُسْلِمٍ

احقرت را صلی اللہ علیہ وسلم کیسے بیعت پیچ مسلمانے کہ روکند

يُرَدُّ عَنْ عَرْضِ أَخِيهِ الْإِكْمَانَ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرَدَّ عَنْ نَارِ جَهَنَّمَ

اذا برہے برادر خود مگر آنکہ تہایت کرد و برخدا کہ رو کند
از دے آتش و دوزخ را

يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثُمَّ تِلْكَ آيَةُ الْآيَةِ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ

روز قیامت پسر خواند این آیت را بر اے استغفار و وسعت مانت و واجب بر مایاری و ادان

المؤمنين رواه في شرح الستة 9 جابر بن عبد الله

مؤمنان روایت کرد این حدیث را در شرح ستمه

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ أَمْرٍ مُسْلِمٌ يَخْذُلُ أَمْرًا

و سلم فرمود یست یح مردے سسلمان کہ محذول کرد اندر شتمے

مُسْلِمًا فِي مَوْضِعٍ يَتَهَكُّ فِيهِ حَرَمَتُهُ وَيَنْقُصُ فِيهِ

یارسید ہمدرد مسلمانزاد رہا گئے کہ کوفتہ ستود در اسجا حرمت او دم کرد ستود در اسجا چیزے

[illegible]

مِنْ عَرْضِهِ إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ

اللہ تعالیٰ نے اس کو خدائی کرنا اور اللہ تعالیٰ کے ساتھ لڑنا سے روک دیا اور وہ کسی ایسی جگہ پر رہا جس کی طرف اللہ تعالیٰ نے اس کو پسند کیا ہے

نَصْرُهُ وَمَا مِنْ أَمْرٍ إِلَّا مُسْلِمٌ يَنْصُرُ مُسْلِمًا فِي مَوْضِعٍ يَنْتَقِرُ

خدا کا اور نہ کسی ایسی چیز ہے جس کی طرف اللہ تعالیٰ نے اس کو پسند کیا ہے کہ وہ کسی ایسی جگہ پر رہے جس کی طرف اللہ تعالیٰ نے اس کو پسند کیا ہے

مِنْ عَرْضِهِ وَيُنْتَهَكَ فِيهِ مِنْ حُرْمَتِهِ إِلَّا أَنْفَ فِي مَوْطِنٍ

خدا کا اور نہ کسی ایسی چیز ہے جس کی طرف اللہ تعالیٰ نے اس کو پسند کیا ہے کہ وہ کسی ایسی جگہ پر رہے جس کی طرف اللہ تعالیٰ نے اس کو پسند کیا ہے

يُحِبُّ فِيهِ نَصْرَتُهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ (۱۰) أَيْ هَرِيرَةُ

میدار دان بنی را بنی یاسر سے خدا کا اور نہ کسی ایسی چیز ہے جس کی طرف اللہ تعالیٰ نے اس کو پسند کیا ہے

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِحَدِّكُمْ

مرویت کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر ایک کے لئے از شما

مِنْ لَحْيَةٍ فَإِنْ رَأَى بِهَا أَدَى فَلْيُطْعَمَنَّ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آپ کے ہر ایک دوست کے لئے اگر بیکہ کے از شما ہر ایک کے لئے اور اگر کسی کے لئے اور اگر کسی کے لئے

وَضَعْفُهُ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ وَلَا يَكُنِي دَاوُطُ لَكُمْ مِنْ مُرَاةِ الْمُؤْمِنِ

رواہ ترمذی و این لفظ را ضعیف گفت و در روایتی مرا و راہی و لغوی است باین لفظ مسلمانان

الْمُؤْمِنِ مِنْ أَخِي الْمُؤْمِنِ يَكْفُ عَنْهُ ضِعْفُهُ وَيَجُوزُ لَهُ

و این حدیث و مسلمانان ہر ایک مسلمانان سے باز میدارد از خود و این را وضع می نماید

مِنْ وَرَائِهِ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ حَتَّى مُؤْمِنًا مِنْ مُنَاةِ نَبِيِّكَ

صلی اللہ علیہ وسلم کی تکلیف حفظ کند و نگاہ دارد مسلمانان از شما فراق باین حدیث

اللَّهُ مَلَكًا يَجْنِي لِحْمَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنْ تَارِيخِ حَرَمَتِ

خدا ایستالی فرشته را که نگاہ دارد و جسد او را روز قیامت و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث و این حدیث

رَفِي مُسْلِمًا بِشَيْءٍ يُرِيدُ بِهِ شَيْنَهُ حَبَسَهُ اللَّهُ عَلَى حَسْرَتِهِمْ
 وشنام ودر مسلمانی را بچیزی که میخواهد بدان چیز عیب اورا محبوس و موقوف دار و اورا خدا تعالی بر دل و دوزخ

حَتَّى يُخْرِجَ مِمَّا قَالَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ النَّسَائِي
 تا آنکه بیرون آید از آن چیزیکه گفته است رواه ابو داود و از انس رح

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَضَى لَكَ
 مرویت از فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسیکه برآورد مری

مِنْ أُمِّي حَاجَةً يَرِيدُ أَنْ يُسَرَّهُ بِهَا فَقَدْ سَرَّنِي وَمَنْ سَرَّنِي
 از است مرا حاجتی و کارے در حالی که اراده کرده که شاد گردانند اورا بقضای آن حاجت

فَقَدْ سَرَّ اللَّهُ وَمَنْ سَرَّ اللَّهُ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ عَنْهُ
 پس تحقیق شاد گردانند مرا کسیکه گردانند مرا پس تحقیق راضی گردانند خدا را و هر که راضی گردانند خدا را

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَدْخَلَ
 در آن روز خدا تعالی اورا در بهشت و هم از وی مرویت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود کسیکه زیادهای

مَلَهُو فَاكْتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَلَاثًا وَسَبْعِينَ مَغْفِرَةً وَكَلِمَةً فِيهَا
 کند اند و بگین را بنویسد خدا تعالی برای وی هفتاد و سه آمرزش یک در آن انیست که در و سه

صَلَاةٍ أَمْرُهُ كُلُّهُ وَثْنَتَانِ وَسَبْعُونَ لَهُ دَرَجَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
 صلاح کار اوست همه کار و دنیا و آخرت و هفتاد و دو درجاست زیاده درجاست روز قیامت

وَعَبْدُ اللَّهِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 و از عبد الله رضی مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ الْخَلْقُ عِيَالَهُ اللَّهُ فَأَحَبُّ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ مَنْ لَحَسَنَ
 و سلم مخلوقات حکم عیال خدا دارند پس محبوب ترین خلق عیال خود را

لِلْعِيَالِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ
 بسو عیال خدا روایت کرد و بیهقی این هر سه حدیث را در شعب ایمان

له عیال و غنی و دینا
 نماز و استوار است ۱۲

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عائشہ رضی اللہ عنہا روایت کرتے ہوئے فرمایا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ أَنْزَلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

فرمودہ فرمود آن پروردگار اور مراتب ایشان روایت کرد این حدیث را ابو داؤد

إِلَى هَرَبْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ است کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَقَفَّ عَلَى نَاسٍ مِنْهُمْ فَقَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ

استاد بر مردم نشست بودند پس فرمود آیا خبر نگویم شما را نیکترین را از بدترین تا گفت

مِنْ شَرٍّ كَمَا أَفَقَا ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَقَالَ

ابن عباس پس تکرار کردند پس فرمود این کلام را سه بار پس گفت

رَجُلٌ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِالْخَيْرِ نَا مِنْ شَرٍّ نَا فَقَالَ خَيْرُكُمْ

مردے آری یا رسول خدا خبر ده ما را و بیان کن نیک ترین ما را از بدترین ما

مَنْ يُرْجَى خَلْدُهُ وَيَوْمَنْ شَرُّهُ وَشَرُّكُمْ مَنْ لَا يَرْجَى خَيْرُهُ

پس فرمود نیکترین شما کسی است کہ امید داشته باشند مردم نیک او را و این بودہ است بدترین او بدترین

وَلَا يَوْمَنْ شَرُّهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

شما کسی است کہ امید نداشته باشند مردم نیک او را و این نموده باشند او بدترین است کرد این حدیث را ترمذی و بیہقی و شعب ایمان

باب في حق الإيمان

باب در بیان حق ایمان

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از انس رضی اللہ عنہ روایت کرتے ہوئے فرمایا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

وَاللَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بَوَائِقِهِ وَهُوَ

سوگند بخدا داخل نہیں ہوگا بہشت کسی کہ ایمان نہ باشد ہمسایہ اور برہمائی اور ارواہ مسلم

عن ابی ہریرۃ رضی قال قال رسول اللہ صلی اللہ

و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ فرمود **صلی اللہ**

علیہ وسلم واللہ لا یؤمن واللہ لا یؤمن واللہ لا یؤمن

علیہ وسلم بخدا سہ گند ایمان نیاورد و کامل نشود ایمان شخصی فرمود این را سہ بار

قیل من یا رسول اللہ قال الذی لا یؤمن جارہ بوائقہ

پرسیدہ شد کہ ایمان نیاورد و گرامی گوئی یا رسول اللہ فرمود آنکسے کہ ایمان نباشد محسبایا و پستیای او را

متفق علیہ وعن عبد اللہ بن عمر رضی قال قال

متفق علیہ و از عبد اللہ بن عمر رضی مرویست فرمود

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم خیر الاصحاب عند اللہ

آنحضرت **صلی اللہ علیہ وسلم** بهترین اصحاب نزد خدا بهترین ایشان است

خیرہم لصاحبہ وخیر الجیران عند اللہ خیرہم لجاریہ

مر صاحب خود را و بهترین همسایہ بانزد خدا بهترین ایشان است مر همسایہ خود را

رواہ الترمذی والداری (عقبہ بن عاصم رضی

روایت کرد این حدیث را ترمذی و دارمی و از عقبہ بن عاصم مرویست

قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اول خصمین

گفت فرمود آنحضرت **صلی اللہ علیہ وسلم** نخستین دو خصم

یوم القیمۃ جاران رواہ احمد (ابن مسعود رضی

کہ یکدیگر غیر خصومت کنند دو همسایہ اندر دیت کرد این حدیث را احمد و از ابن مسعود رضی

قال قال رجل للنبی صلی اللہ علیہ وسلم یا رسول اللہ

مرویست گفت گفت مردی مر آن **صلی اللہ علیہ وسلم**

کیف ان اعلم اذا احسنت او اذا اسأت فقال النبی صلی اللہ

بہ نیکی کاری خود و بد کاری خود پس فرمود آنحضرت **صلی اللہ**

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَمِعْتَ جِرَانَكَ يَقُولُونَ قَدْ أَحْسَنْتَ

چون شنیدی همسایه‌های خود را که میگویند: بخوبی نیک کردی پس تحقیق

فَقَدْ أَحْسَنْتَ وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ قَدْ أَسَأْتَ فَقَدْ أَسَأْتَ

نیک کردی و چون شنیدی که آن‌ها را که میگویند: تحقیق بد کردی پس تحقیق بد کردی یعنی نیک بگریز و بد بگریز

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَادٍ

دارن همسایه معلوم نزد واده ابن ماجه در روایت است از عبد الرحمن بن الحما او مجازی رهن

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ يَوْمًا فَجَعَلَ أَصْحَابُهُ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم وضو کرد و منکر کرد و روزی آنحضرت

يَسْكُحُونَ بِوَضُوئِهِ فَقَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مسح کردند بآب وضوی آنحضرت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَا يَجْعَلُكُمْ عَلَى هَذَا أَلَا لُحُبُ اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ

چه چیز بود است شما را برین کار گفتند: محبت خدا و رسول خدا و این فرمود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سَرَّةٍ أَنْ يُحِبَّ اللَّهُ وَرَسُولَهُ أَوْ يُحِبَّهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم که یکبار میگرداند او را که دوست دارد و خدا و رسول خدا را دوست دارد و او را خدا

اللَّهُ وَرَسُولَهُ فَلْيَصِدِّقْ حَدِيثَهُ إِذَا حَدَّثَ وَلْيُؤَدِّ أَمَانَتَهُ

و رسول خدا را پس باید راست گوید و سخن خود را چون گوید سخن را و باید پدیده او را که امانت مردم را چون نهادن شود

إِذَا اتَّقَيْنَ وَلِيَحْسِنَ جَوَارِ مِنْ جَاوِرَةٍ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

امانت نزد وی و باید که کسی که همسایه شده است او را و از ابن عباس رهن

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

در روایت است از رسول الله صلی الله علیه وسلم میفرمود:

لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالَّذِي يَشْبَعُ وَجَارُهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ

مسلمان کامل کسیکه سیر میخورد و همسایه او اگر گرسنه است در بر او سیر میخورد

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

روایت کرد این هر دو حدیث را بیهقی در شعب ایمان و از ابی هریره رَضِيَ

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةً تُذَكِّرُنِي كَثْرَةَ

مرد بیست گفت مردی ای رسول خدا بهر تنگدستان ذکر کرده میشود از بیه رَضِيَ

صَلَوَاتِهَا وَصِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا غَيْرَ أَنَّهَا تُؤْذِي جِيرَانَهَا

در روزهای روزه و صدق وی و عبادت آن زن میرنجاند همسایه های خود را

بِلِسَانِهَا قَالَ هِيَ فِي النَّارِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةً تُذَكِّرُو

بزرگان خود فرمود آنحضرت که وی در آتش خواهد بود گفت آن مرد یا رسول الله بدستی که فلان زن دیگر

قَلَّةٌ صِيَامِهَا وَصَدَقَتِهَا وَصَلَاتِهَا وَإِنَّهَا تَصَدَّقُ

ذکر کرده میشود از کم روز و صدق وی و نماز وی و بدستی که این زن تصدق میکند باری از بزرگتر

يَا أَتَوَارِثُ مِنَ الْأَقِطِ وَلَا تُؤْذِي بِلِسَانِهَا جِيرَانَهَا قَالَ هِيَ

حقیرست ولیکن ایزد نمیکند بزرگان خود همسایگان خود را گفت آنحضرت این زن

فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي حَتْمٍ وَابْنُ أَبِي عَرِينَةَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

در بهشت خواهد بود روایت کرد این حدیث را احمد و بیهقی و ابن ابی حاتم و ابن ابی شیب

ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن مسعود رَضِيَ گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَخْلَاقَكُمْ كَمَا قَسَمَ بَيْنَكُمْ أَرْزَاقَكُمْ

بدستیکه خدا تعالی قسمت کرد میان شما اخلاقتان را چنانکه قسمت کرد میان شما رزقها را

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ يُحِبُّ وَمَنْ لَا يُحِبُّ

بدستیکه خدا تعالی میدهد دنیا را کسی که دوست دارد و خدا را یعنی مومن را و کسی که دوست

وَلَا يُعْطِي الدِّينَ إِلَّا مَنْ أَحَبَّ فَمَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ الدِّينَ

ندارد یعنی کافر را و نمیدهد دین را مگر کسی که دوست میدارد و او را یعنی مومن را کسی که دوست دارد

در بیان این حدیث
بنا بر کسر ۱۲ مرقات

فَقَدْ أَحَبَّهُ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يُسَلِّمُ عَبْدٌ حَتَّى يُسَلِّمَ

پس تحقیق دوست داشته است او را و سوگند بخدا مسلمان نشود بند تا آنکه مطیع گردد

قَلْبُهُ وَلِسَانُهُ وَلَا يُؤْمِنُ حَتَّى يَأْمَنَ جَارُهُ بِوَاقَعَةٍ

دل بند و زبان او ایمان کامل نیاورد و زده باشد تا آنکه ایمین گردد و همسایه او بدیناورد

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ هَبْرٍ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

روایت کرد احمد و ابن هبیر در شعب ایمان

عَائِشَةُ وَابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ مَا زَالَ جُبْرِئِيلُ يُوصِيَنِي

و روایت میکنند عایشه رض و ابن عمر رض از آنکه جبرئیل از آنکه فرمود آنحضرت همیشه جبرئیل اندر من میگوید

يَا الْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورُّهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و گاه بداشتم حق همسایه تا آنکه گمان کردم که حکم کند بوارث شدن یکی از همسایه بدیگر متفق علیه

بَابُ تَعْلِيمِ وَتَرْبِيَةِ الْأَوْلَادِ

باب در بیان تعلیم و تربیت اولاد

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ

و نزدیکی مگردید مال یتیم را مگر با آنکه آن نیکوست تا برسد قوت خود را

أَشَدُّهُ إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا

بدرستی که آنانکه بوزند مالهای یتیمان را بستم جز این نیست

يَأْكُلُونَ فِي بُرُوجٍ مُشْرَقَةٍ أَوْ مَسْجُودٍ أَوْ يَكُلُونَ سَعِيرًا فَاقْمَاقًا يَتَذَكَّرُونَ

که در برجهای مشرق یا مسجد یا کبابهای سیر میخورند و با غش و غش و غش یاد میکنند

فَلَا تَقْهَرْ وَأَمَّا السَّائِلُ فَلَا تَنْهَرْ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ

فهرنگ و اما السائل و اما ببنیعت ربک

فَقَدْ ثَبَّتَ سَعْدُ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

سعد بن سعد رضی الله عنه فرمود که آنحضرت

عنه بن سعد رضی الله عنه

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَكَافِلُ يَتِيمِهِ لَهُ وَلِغَيْرِهِ فِي

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود که من و تکفل از یتیم خواه آن یتیم از اقربای او باشد یا از غیر او دوست

الْحَنَّةَ هَكَذَا وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى وَقَرَّبَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا

اینچنین باشد و اشاره کرد بمقارنت انگشت سبابه و انگشت میانه و کشادگی کرد میان این دو دست

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَ (۱۰) أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

ابن ابی حنیفه روایت کرده بخاری و از ابی هریره رضی فرمود که رسول

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتُ

صلی اللہ علیہ وسلم بهترین خانه در مسلمانان خانه

فِيهِ يَتِيمٌ يُحْسَنُ إِلَيْهِ وَشَرَّ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتُ

اینست که در وی یتیمی است که نیکی کرد و بدترین خانه در مسلمانان خانه است

فِيهِ يَتِيمٌ يُسَاءُ إِلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

که در وی یتیمی است که بدی کرد و میشود بسوی وی رواه ابن ماجه

لِي أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی امامه رضی فرمود که رسول اللہ علیہ وسلم

مَنْ مَسَّ رَأْسَ يَتِيمٍ لَمْ يَمْسَحْهُ إِلَّا اللَّهُ كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ

کسی که بگذارد دست را بر سر یتیم در حالی که نمیکند از او بیرون دست را بر سر یتیم خدا باشد مرا نکند را

يَمُرُّ عَلَيْهَا يَدُهُ حَسَنَاتٌ وَمَنْ أَحْلَسَ إِلَى يَتِيمَةٍ

بمقا بله می روی که میگذارد بر آن دست وی نیکیها و سبکیهایی کند بسوی او و نغمه یتیم را نزد

أَوْ يَتِيمٍ عِنْدَهُ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ كَهَاتَيْنِ وَقَرَّبَ

او دست با شرم من و او مقارن در بهشت همچو این دو انگشت در بهشت

بَيْنَ اصْبَعَيْهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَ (۱۱)

ابن حنفیه روایت کرده احمد و ترمذی

ابن عباس رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

واذا ابن عباس رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ أَوَى يَتِيمًا إِلَى طَعَامِهِ وَشَرَابِهِ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ

سکے جامی دہر یتیمی را بسو خوراک خود و آب و جامہ کرد اندر خدا نیالے مراد را

الْجَنَّةَ الْبَتَّةَ إِلَّا أَنْ يَعْمَلَ ذَنْبًا لَا يُخْفَرُ وَمَنْ عَالَكَ

بہشت قطعا و بخشد ہمہ گناہانرا بیکر گناہی را کہ آمرزیدہ نشود و آن کفرست و سکے عیال دارد

بَنَاتٍ أَوْ مِثْلَهُنَّ مِنَ الْأَخْوَاتِ فَأَذْبَهُنَّ وَرَحْمَتُ

و غمخیزی کند سر را یا مانند شایانہ و پسران پسند آب آموزد ایشانرا و مہربانی کند ایشانرا تا آنکہ بکلی نیاز

حَتَّى يَغْنِيَهُنَّ اللَّهُ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ فَقَالَ جَدُّ يَارَسُولَ

گرداند اللہ تعالی ایشانرا واجب گرداند خدا مر آنکس را بہشت پس گفت مردے یا رسول اللہ یا درویش

اللَّهُ أَوِ اثْنَتَيْنِ قَالَ أَوِ اثْنَتَيْنِ حَتَّى لَوْ قَالُوا أَوْ وَاحِدَةً

فرمود یا درویش تا آنکہ اگر التماس میکردند این ثواب را برتر بیت دہ و قدر البتہ قبولی فرمود و سکے بر خدا

لَقَالَ وَاحِدَةً وَمَنْ أَذْهَبَ اللَّهُ كَرِيمَتِيهِ وَجَبَتْ لَهُ

برود کریمتہ او را واجب گردد مراد را

الْجَنَّةَ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا كَرِيمَتَاهُ قَالَ عَيْنَاهُ سَوَاءُ

بہشت گفتہ شد یا رسول خدا چیست دو کرمتہ سے فرمود دو چشم اور روایت کرد

فِي شَرِّهِ السُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا شَا

این حدیث را در شریع سننہ و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ مردے شکایت

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَسْوَةَ قَلْبِهِ قَالَ رَأْسُ

کرد بسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم سختی دل را فرمود آنحضرت بگذار دست را بر سر

الْيَتِيمِ وَالطَّعِيفِ الْمُسْكِينِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

یتیم و درویش شفق و بخور آن طعام مسکین را رواہ احمد و از ابی ہریرہ رضی

مِنَ النَّارِ مُنْفَقٌ عَلَيْهِ ۝ سَرَّاقَةٌ بَنِي مَالِكٍ رَضِ

ہر دہ درخت منفق علیہ
دار سرقات بنی مالک در روایت

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِلَّا أَدُلَّكُمْ عَلَى أَفْضَلِ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آیا دلالت نکنم شمارا برافضلترین

الصَّدَقَةِ ابْنَتُكَ مَرَّةً وَدَّةٌ إِلَيْكَ لَيْسَ لَهَا كَاسِبٌ

صدقات صدقہ روزگار است بر دختر تو را باز گردانیدہ شدہ است بسوی تو و حال آنکہ نیست

غَيْرُكَ رِقَاةُ ابْنِ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضِ

ماہ بن دختر را کہندہ و فقہ و ہندہ جز تو رواہ ابن ماجہ و از جابر بن سمرہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَأَنْ تُؤَدَّبَ

مروست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود ہر آنکہ او بہ کردن

الرَّجُلُ وَلَدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَّصِدَقَ بِصَاعٍ رَضِ

مرد فرزند خود را بہتر است او را از تصدق کردن بہانہ از نفلہ رواہ ترمذی

بَابُ الْحُبِّ : اللَّهُ

باب در بیان دوستی ہر اسے خدا

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَا تَسْكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ

و میل نکنید بسوی آنانکہ ستم کردند پس بچاند ستم کنند شمارا انش و نیست مر شمارا جز خدا

مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ فَكَأَنَّهُمْ يُتَخَضَّرُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

بہیچ دوستی پس یاری کردہ نشوند اسے آنانکہ گردیدہ اید بگریز

أَمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عِدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِمْ

دشمن مراد دشمن خویش را و دشمنان القامینید بسوی ایشان اخبار صیب مرا

بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

دوستی و مال آنست کہ وی کا غشہ را مودت بہیچ دشمن مراد دشمنان القامینید بسوی ایشان اخبار صیب مرا

لہ جز خدا کہ وی کا غشہ را مودت بہیچ دشمن مراد دشمنان القامینید بسوی ایشان اخبار صیب مرا

لَا تَقُولُوا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَلْسُوهُمْ مِنَ الْآخِرِ

دوستی بخاک کروی را که گرفت خدا بر ایشان بدرستی نوسید شد و از اینجهان چنانچه نوسید شد

كَمَا يَكْسِرُ لَكُم مِّنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ لِأَنَّهُمْ قَوْمٌ

ناگرویدگان از اہل گورہا نیابی کو بیزار کر کے دے دیا۔ بخدا اور روزِ پیشین

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَ

دوست دارند آنرا کہ خلاف کند خدایا و رسول اورا اگر ہم باشند

رَسُولُهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ

پیران شان یا سپران شان یا برادران شان

أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ

یا خوشان شان   آنگاه نوشته است در دلهای شان گردین را

وَأَيُّهَا هُم بِرُوحٍ مِّتَهُ وَيَدْخُلُهُمْ جَنَّتِ تَجْرِي

و قوت داده ایشانرا بر محنت از خود و در آرد ایشانرا بهیستنا که می رود

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

از زیر آن مهرها جاوید باشند در آن خوشنود شود و خدای از ایشان خوشنود

وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُوَ

میشوند از وی آن گروه لشکر خداوندی بنده رسیده لشکر خدا ایشانند

الْفَاسِقُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى

رستگانِ اسی آنا ننگِ گردیدہ اید فرا نگیرید جمودان و ترسبنا

أَفَرَأَيْتَ بَعْضُهَا لِيَاءُ بَعْضٌ وَمَنْ يَتَوَلَّهِمْ مِنْكُمْ فَعَلَا

دوست! از ایشان دوستان برخیزند و هر که دوستی کند بدیشان یاد شما بدرستیکه

مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ

اواز الشار يست مدبر عظمیٰ نہ را ونا بدگر وستمکار از احوال بنیست دوست شہزاد

وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ

دفرستاده اور آنا کہ گرویدند آنا کہ پیاسے سیدارند نماز و پند

الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ

زکوۃ را و ایشان رکوع آرند گانند و ہر کہ دوست دارد خدا و فرستادہ اور آنا کہ

آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

گرویدند پس بدستی گروہ خدا سے ایشانند غالبان ای آنا کہ گرویدہ ایمان گمیرید

يَا تَتَّخِذُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُذُوقًا وَلِعِبَاءَ مِّنْ

آنا نما کہ فر گرفته اند کیش شمار انسوس و باز از آنا کہ دادہ شدند

الَّذِينَ آوَتْهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالْكَافَّارَ أَهْلِيَاءَ وَاتَّقُوا

کتاب از پیش از شما و ہم نگر و بدکاران دوستان و ہر سید

اللَّهَ أَنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ

از خدا ای اگر ہستید گرویدگان گمیرند گرویدگان نگر و بدکاران زادوستان

مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ

ہر گرویدگان دہر کہ بلند این پس نیست از خدا

فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ

در چیزے مگر آنکہ بہ سید از ایشان ترسیدنے و متیرساند شمار اعداے از نفس خود

وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ (عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و بسوی خداست باز گشت عایشہ صدیقہ رضی مرویست کہ گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ فَجَنَدُهَا نَاعَارُ

سے اللہ علیہ وسلم ارواح چیش از تعلق بایران مثل لشکر ہر و ہر یکجا پس

مِنْهَا اشْتَلَفَ وَمَاتَنَا مِنْهَا اخْتَلَفَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَاهُ مُسْلِمٌ

آنا کہ شتا سا بود نماز انسا بجلالت و شکستہ و آنکہ یکجا گشتہ از انسا متکلف شدند و ہم کہ روایت کردہ بخاری و مسلم

لہ جز ۱۰ رکوع ۱۳
صلیٰ علیہ وسلم

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما کہ فرمود کہ رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْإِنْسَانَ أَحَبُّ عِبَادٍ إِلَيَّ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ انسان را بیش از هر بندگی دوست دارم

فَقَالَ إِنِّي أَحِبُّ فُلَانًا فَأَحِبَّهُ قَالَ فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ

پس میگوید حضرت رب العزت من دوست میدارم فلان بنده را پس دوست بدارت و او را دوست

فِي السَّمَاءِ فَيَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فُلَانًا فَأَحِبُّوهُ فَيُحِبُّهُ أَهْلُ

پس دوست میدار و او را جبرئیل پستتر از اسبند جبرئیل دوست دارد و خدا دوست میدارد و

السَّمَاءِ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ وَإِذَا الْبَغْضَاءُ

فلان بنده را پس دوست دارد و دشمنی پس دوست میدارند و اهل آسمان پس منقاد و میشود و آن بنده را

دَعَا جِبْرِيلُ فَيَقُولُ إِنِّي أَبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغِضُهُ قَالَ

توبه در زمین و چون دشمن میدار و خدا بنده را پس جبرئیل را پس میگوید بمقتضی من دشمن گردانم

فَيَبْغِضُهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يَنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ

فلان بنده را پس دشمنی دارد و اهل آسمان را پس میگوید که خدا بنده را پس جبرئیل پستتر از اسبند جبرئیل

فُلَانًا فَأَبْغِضُوهُ قَالَ فَيُبْغِضُونَهُ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْبَغْضَاءُ فِي

در اهل آسمان که خدا دشمن میدار و فلان بنده را پس دشمنی میدارند و اهل زمین را پس دشمنی میدارند و آسمانی

الْأَرْضِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در پستتر نهاد و میشود و آن بنده را و هم در میان روایت و هم از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما کہ فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ آيَتِ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ خداوند بزرگوار میفرماید که ای ایضا در روز قیامت گواہی است

الْمُتَحَابُّونَ بِجَلَالِي الْيَوْمَ أَظْلَمُ هَرَفِي ظِلِّي يَوْمَ لَا ظِلَّ

دارند گمان بیکدیگر بسبب نزدیکی من امروز جائے و ہم ایضا در سایہ خود روز قیامت نیست سایہ

الأطلي رَوَاهُ مُسَدِّدٌ وَعَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہم از ابی ہریرہ زہد ولست از آنست

أَنَّ رَجُلًا زَارَ لِحَالَهُ فِي قَرْيَةٍ تُخْرَى: رُصِدَ اللَّهُ لَهُ عَلَى

صلی اللہ علیہ وسلم کہ مدنی قصد زیارت کر دیا اور اسے را کہ مراد را بود و رمیہ دی پس منتظر بنشاند و ایستادے

مَدْرَجَتِهِ مَلَكًا قَالَ أَتَيْنَ ثَرِيْدًا قَالَ ارْجِعْ أَخْكَالِي فِي هَذِهِ

پیرا آویں درایں کہ نیکوئیست او فرشتہ سرسید اوزان مرد کجا میخوانی کہ سر و گفت آغز و میخوانی ہم ملاقات کفر

الْقَرْيَةِ قَالَ هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ نِعْمَةٍ تَرُبُّهَا قَالَ لَا أُغْنِي

هزار و پیرا که مرا هست درین دیو گفت ز رشته که آیا هست مرز ابرو حقیقت از غمت که مالک شکو استیفا کنی

إِنِّي أَحْبَبْتُ فِي اللَّهِ قَالَ فَأَتَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِأَبِي

اسرار علی امیر است مراد امیر یزدی است مگر محبت درین من اول ابو مبرا است در اهت انصر است بهر سلیقه من

قد احببك كما احبته فيه رواه مسلم وسنن

[illegible]

بن مسعود رض قال جاء رجل الى النبي صلى الله عليه
 وانه ابن مسعود ومن مرويت كذا ومنه صلى الله عليه

17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042 1043 1044 1045 1046 1047 1048

وَقُلْ لِّمَنْ يَشَاءُ اللَّهُ يُخْفِئْهُ وَحَيْثُ يَشَاءُ يُخْرِئْهُ إِنَّهُ عَلِيمٌ ذَكِيٌّ

وَمِنْهُمْ مَن يَخُصِمُ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَيَسْتَرْفِضُهُمْ يَقُولُوا يُنْفِقْ قَدِ افْتَرَيْنَاهُ بَيْنَنَا وَبَيْنَ فِرْعَوْنَ وَكَانَ قَوْمُهُ يُلَاقُوا فَجْرَنَا وَنُفِثَ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

ایشانرا پس فرمود آنگه عزت مرد با است که دوست داشته است مشغول علیه

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت سست از انس که مرده می باشد. یا رسول الله که تمام است فرمود آنحضرت

قَالَ وَلَئِكَ وَمَا أَعْدَدْتُ لَهَا قَالَ أَأَعْدَدْتُ

داسے پر توجہ آمادہ کردہ از عمل براسے قیامت لفت آنزو آمادہ نکرده

[illegible]

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَرَسُولُهُ قَالَ أَنْتَ مَعَ مَنْ أَجَبْتَ

مگر انیکہ من خدا و رسول خدا را دوست میدارم فرمود آنحضرت **مَنْ أَحَبَّ إِلَهُيَّ وَرَسُولِي أَحَبَّ إِلَهُيَّ** اللہ و رسول اللہ کو دوست

قَالَ النَّبِيُّ ﷺ أَيُّهُمُ الْمُسْلِمِينَ فَرِحُوا بِشَيْءٍ يُعَدُّ

داری گفت ای رضی پس ندیدم مسلمانان را که خوشحال شده باشند هیچ چیز سے بعد از اسلام

الإسلام فرحهم بها متفق عليك ومن المؤمنين

بہم جو غر شمال شدن البشام ما بین کلمہ متفق علیہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْجَلِيلِ

مرویت کہ فرمود اعمت سے اللہ علیہ وسلم حال عصمتیں

الصَّالِحِ وَالسَّوِّءِ لِحَامِلِ الْمِسْكِ وَنَافِثِ الثَّيْرِ فَحَامِلِ

[illegible]

المسابقة إيماناً بحد يث وإيماناً ببدائع مينة وأما
يا آنكه ميدهد ترا اذان مشك بجه عوض ویا آنكه میهنه مشك را اذان و یا آنكه میبای اذان

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا نَالِ الْغَاثِ وَالْفَاطِ

ای چاهایه ریجاصیه و ناحیه الدیریه الی غیره
یرای آنکه میسود جامهای ترا یا آنکه میبای

شَاكَ وَأَمَّا أَنْ تَحْدَمَ بِمُخَابَذَةٍ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ

اذان بوسے بدرا متفق علیہ

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ دَاوُدَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ فَسَلِّمُوا

و از عمر بن مرویت که فرمود آگفتند صلوات الله علیه وسلم

إِنْ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَا نَاسَ مَا هُمْ بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ يُعْزَمُونَ

در رستی که از بندگان خدا آید، خداوند ایشان را پندارند و انرا در سیرند

وَاللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخَوِّدُ الْكَافِرِينَ

بیشتر از ایمیران و سیدان روز قیامت بسبب مرتبه اوستان از حد اقبال بقصد یار رسول آمد

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

و از ابی سعید رضی الله عنه روایت که وی شنید آنحضرت صلی الله علیه وسلم که می گفت

لَا تُصَاحِبُ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ طَعَامَكَ إِلَّا تَقِيًّا رَوَاهُ الزُّمَرِيُّ

یا ربی کن و صحبت مدار مگر مسلمانی را و باید که بخورد طعام ترا اگر مردی پرهیزگار نباشد و باید که از او چیزی بخورد

وَأَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

تا حنیان جویند رواه ترمذی ابو داود و دارمی و از ابی هریره رضی الله عنه روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَمْ يَأْكُلْ عَلَى دِينَ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ

صلی الله علیه وسلم که موبدین دوست خود است پس باید که نظر و اندیشه کند یکی از شما

مَنْ يَخَالِفُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

که را دوست میدارد رواه احمد و ترمذی و ابو داود و ابن ابی شیبه

شُعْبَةُ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ

شعب ایمان و از ابو ذر رضی الله عنه روایت که بیرون آمد بر ما پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَذَرُونَ أَيْ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ

صلی الله علیه وسلم فرمود آیا در میانید که کدام عمل از اعمال محبوبتر نزد خدا می

تَعَالَى قَالَ قَائِلُ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَقَالَ قَائِلُ الْجِهَادِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

تعالی گفت گوینده نماز محبوب ترست زکوة محبوب ترین اعمال است و گفت گوینده دیگر جهاد محبوب ترست فرمود آنحضرت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالبَغْضُ

صلی الله علیه وسلم بدرستیکه محبوبترین اعمال بسوی خدای تعالی دوستی از جهت خداست و دشمنی از جهت

فِي اللَّهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

خداست رواه احمد و از ابی امامه رضی الله عنه روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَمَّا أَحَبَّ عَبْدٌ رَدَّ اللَّهُ

صلی الله علیه وسلم دوست نداشت هیچ بنده بنده دیگر را از برای خدا

و از ابی هریره رضی الله عنه روایت گفت فرمود آنحضرت

إِلَّا أَكْرَمَ رَبِّيَ عَزَّ وَجَلَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَتَابَ اسْمَاءُ

مگر بزرگ داشت باین دوست داشتن خدا بزرگ را رواه احمد و از اسماء

بُنْتُ يَزِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنت یزید رضی اللہ عنہا روایت است کہ در شنید آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ إِلَّا أَنْتُمْ بِخِيَارِكُمْ قَالَ الْوَأَيْلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ

کہ میگفت آیا اعلام نگویم شما را بهترین شما گفتند صحابہ اعلام کن ما را یا رسول اللہ فرمود

خِيَارِكُمُ الَّذِينَ إِذَا رَأَوْا ذِكْرَ اللَّهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

آنحضرت کہ بهترین شما کسانی اند کہ چون دیدہ شوند یاد کردہ شود خدا رواہ ابن ماجہ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواہ ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ عَبْدَيْنِ تَحَابَّأَا فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

علیہ وسلم اگر باشند اینکہ دو بندہ کردوست داشتہ باشند یکدیگر را از محبت خدا تعالی

وَاحِدٌ فِي الْمَشْرِقِ وَآخَرُ فِي الْمَغْرِبِ لَجَعَ اللَّهُ بَيْنَهُمَا

یکے در مشرق و دیگرے در مغرب ہر آید جمع کند خدا تعالی میان ہر دو بندہ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَقُولُ هَذَا الَّذِي كُنْتَ تَحِبُّهُ فِي وَحْدٍ

روز قیامت میگوید خدا تعالی این بندہ آن کسی است کہ بودی خود دوست میداشتی اور از رحمت من

إِنِّي رَزَيْتُكَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی رزین رضی اللہ عنہ مرویست بدوستیکہ آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِلَّا أَتَاكَ عَلَى مِثْلِهِ هَذَا الْأَمْرُ الَّذِي تُصَدِّقُ

و سلم گفت مگر بر تو آید آریا راہ نمابم ترا بر چیزے کہ قائم و برپا میشود بان کار

خَيْرَ الدِّينِ وَالْآخِرَةِ عَلَيْكَ بِمَجَالِسِ أَهْلِ الدِّينِ

دین آن چیزیکہ بر سبب آن یکی دنیا و دین را پس از آن بیاورد بر تو با نشستن بمجلسات اہل دین

وَإِذَا خَلُوتَ فَحِرَّكَ لِسَانَكَ مَا اسْتَطَعْتَ بِدِينِ كَرَامَةِ اللَّهِ
 ورجون تنها نشینی پس بجنبان زبان خود را چند آن توانی بگو خدا و دوست دار به کرامت دوست دار
 وَأَحِبَّ فِي اللَّهِ وَأَبْغَضُ فِي اللَّهِ يَا أَبَا رَزِينٍ هَلْ شَعَرْتَ
 بر اے خدا و دشمن دار به کرامت اگر دشمن دار اے بر اے ضلای بابا رزین آیا میدانی که مرد چون
 أَنَّ الرَّجُلَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ زَائِرًا أَخَاهُ شَيْعَةً سَبْعُونَ
 بیرون آید از خانه خود بقصد زیارت برادر مسلمان در پله می رسند و راه پله ها را هزار
 أَلْفَ مَلَكٍ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ عَلَيْكَ وَيَقُولُونَ رَبَّنَا
 فرشته همه آن فرشتگان دعا برحمت میفرستند و میگویند ای پدر دروگوار ما بدرستی
 إِنَّهُ وَصَلَ فِيكَ فَصَلِّهِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَعْمَلَ
 این شخص پیوند کرد از برای تو پس پیوند بکن او را برحمت و مغفرت پس اگر میتوانی
 جَسَدَكَ فِي ذَلِكَ فَأَفْعَلْ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ
 که بکار و ارسک تن خود را از زیارت برادر مسلمان پس بکن آنرا و از ابی هریره رضی
 قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ
 گفت ابوهریره که بودم با آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس گفت
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَعِدَّةً
 آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه در بهشت ستونهاست
 مِنْ يَأْقُوتٍ عَلَيْهَا عُرُفٌ مِنْ زَبَرَجَدٍ لَهَا أَبْوَابٌ
 از یاقوت بران ستونها غرنا هست از زبرجد مرآن غرنا را در بهشت
 مُفْتَحَةٌ تُبْضَعُ كَمَا يُبْضَعُ الْكَلْبُ الدَّيْرِيُّ فَقَالُوا
 داده داشته شده میبردند آن غرنا چنان میبردند ستاره روشن پس گفتند صحابه
 يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ يَسْكُنُهَا قَالَ الْمُتَعَابُونَ وَالسَّائِلُونَ وَاللَّجَّائِلُونَ
 یا رسول الله که میباشد دران غرنا فرمود میباشند دران دوست داران بیکدیگر را بر انداخته و بیکدیگر

فِي اللَّهِ وَالْمُتْلَا قُونَ فِي اللَّهِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ

مدرسه خدا و ملاقات کنندگان برائی خدا و ایمان بردارند بر سه حدیث را بیہقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

در شعب ایمان

بَابُ بَيِّنَاتٍ مِنَ التَّهَاجُرِ وَتَبَاعِ الْعَوْرَةِ

باب آنچه منع کرده شده است از تہاجر و قطع رحمی و پیروی عیوب

وَأَنَّ طَائِفَتَيْنِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغَتْ

و اگر دو گروه اگر ویرگان کارزار کنند پس صلح کنید میان ایشان پس اگر ستم کند

أَحَدُهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِي

یکی از ایشان مدد گیرے پس جنگ کنید آنرا که ستم میکند تا باز دد سوسے فرمان خدا

إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِن فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْضُوا

پس اگر باز گردد پس صلح کنید میان شان مدرستی و داد کنید

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلَحُوا

بدرستی خدای دوست مدار و داد کنند کارزار جز این نیست که گروهیگان برادرند پس صلح

بَيْنَ إِخْوَانِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ وَقُلْ لِعِبَادِي

همیند میان برادران خویش و ترسید از خدا شاید شما بخشیده شوید و بگو مرندگان مرا

يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمُ الرِّيبَ

گرنید آن که نیکوست بدرستی و بود دشمنی سے انداز و میان شان بد رستیک

كَأَنَّ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا عَنِ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ

شیطان بدست مرادی را دشمنی پیدا از ابو ایوب انصاری رزم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجُلُ لِلرَّجُلِ

در و بدست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم که جلال نیست مرد را

کتاب ۱۰۰ جلد ۱۰۰
صفحه ۱۰۰

أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُهُنَّ وَيُخْفَا
 دیگران را از مسلمان را زیاده از سه روز صورت هجران یک جمع شوند یکدیگر

وَحَنِ النَّبِيِّ يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس رسول بگرداند این بجانبی در روی گرداند این بجانب دیگر و همین اتفاق می افتد که پیش گوید سلام او را متفق علیه

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَالِي هِرَبَهُ رَمَ مَرُوسِيَتْ كَفْتُ فَمُرُودَ أَخْفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُعْرِضُ أَعْمَالُ النَّاسِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرَّتَيْنِ يَوْمَ اثْنَيْنِ

عرض کرده میشود عملهای مردم بر خدا در هر هفته دو بار روز دوشنبه

وَيَوْمَ الْخَمِيسِ فَيُغْفَرُ لِكُلِّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا عَبْدًا بَيْنَهُ

در روز پنجشنبه پس از مرزیده شود هر بنده مسلمانا مگر بنده که میان او و میان برادر و

وَبَيْنَ أَخِيهِ شَحْنَاءُ فَيُقَالُ أَتْرَكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَفْقِيَا

دشمنی است پس گفته میشود که بگذارید ایشانرا تا آنکه بهجوع کنند از دشمنی

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَاَزَا سَمَاءُ بِنْتُ يَزِيدٍ مَرُوسِيَتْ كَفْتُ فَمُرُودَ أَخْفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ الْكَذِبُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم که حلال نیست دروغ گفتن

الْأَقْبَى ثَلَاثُ كَذِبِ الرَّجُلِ أَمْرَاتُهُ لِبُرْصِيَّتِهَا وَالْكَذِبُ فِي

مکرر جا یک دروغ گفتن مرد زن خود را تا راضی گرداند او را و دوم دروغ گفتن در جنگ

الْحَرْبِ وَالْكَذِبُ لِيُصْلِحَ بَيْنَ النَّاسِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

سوم دروغ برائے آنکه صلح افکند میان مردم رواه احمد و الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَالِي هِرَبَهُ رَمَ مَرُوسِيَتْ كَفْتُ فَمُرُودَ أَخْفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَنْ هَجَرَ

فرمود محلال نیست در مسلمان که ترک دهد برادر خود را بالاتر از سه روز پس کسیکه هجران کند

فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ

بالاتر از سه روز پس نمیرد در آید در آتش دوزخ رواه احمد و ابو داود

وَعَنْ أَبِي خُرَاشٍ الْمُسْلِمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ

و از ابی خراش مسلمی رن مرویست که در شنید آن بزرگوار

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ سَنَةً فَهُوَ

صلی الله علیه وسلم که میگفت کسیکه هجران کند برادر خود را یکسال پس این

كَسَفَتْ دُمُورَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

همان گو یا خون او ریختن است رواه ابو داود و از ابی هریره رن

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ لِمُؤْمِنٍ

مرویست گفت فرمود آن بزرگوار صلی الله علیه وسلم که میگفت محلال نیست مؤمن را

أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَإِنْ مَرَّتْ بِهِ ثَلَاثٌ فَلْيَلْقَ فَلْيَسَلِّمْ

که هجران کند برادر را بالاتر از سه روز پس اگر بگذرد بر مؤمن سه روز پس باید که پیش آید او را پس باید که سلام کند

عَلَيْهِ فَإِنْ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَدْ اسْتَرَكَ فِي الْأَجْرِ وَإِنْ لَمْ يَرُدِّ

بروے پس اگر رد کرد سلام را و جواب داد او را پس بمحقق شرک شده هر دو در اجروصلت

عَلَيْهِ فَقَدْ بَاءَ بِالْإِثْمِ وَخَرَجَ الْمُسْلِمُ مِنَ الْهَجْرِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

و از ابو داود در سلام را و جواب داد پس این بر معصی گرد و بازگشت گناه و بیرون بر سلام کند و از آن هجران را ابو داود

وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی الدرداء رن مرویست گفت فرمود آن بزرگوار صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِلَّا أَخْبِرَكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ دَرَجَةِ الصَّيَامِ وَالصَّدَقَةِ

و سلم آیا خبر ندیم شما را سطح فاضلتر است از درجه روزه و صدقه

وَالصَّلَوةَ قَالَ قُلْنَا بَلَىٰ قَالَ إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَفَسَادُ

و نماز گفت راوی گفتیم ما آری خبر ده یا رسول اللہ فرمود آن عمل نیک گردانیدن احوالی در میان

ذَاتُ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالِقَةُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

بیکہ گیرست و منسدا احوالی کہ ذات البین است عالفتست رواہ ابو داؤد و ترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره روایت کرده است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ ۖ ثُمَّ تَأْكُلُ

فرمود و در دایره خود را از حسد زیر که حسد میخورد و میبوی نیلهارا چنانکه میخورد

النَّارُ الْحَطَبَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ (١٠) ابْنُ بَكْرٍ لَصِيقِ

و میسوزد آتش میزم را رواه ابوداؤد

رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ملعون

روایت است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم رانده نش

مَنْ ضَارَّ مُؤْمِنًا أَوْ مَكْرَبَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

کسکه اندا وید مومهن را با ناکه ودر سگه که کند یعنہ رانده و شوه داندر که و محبت رواه تر فر

ابن عمر رضی اللہ عنہما قال صعد رسول اللہ ﷺ

وَأَنزَلْنَاكَ بِرُوحِنَا وَوَهَبْنَاكَ مَا تَشَاءُ مِنَ الْمَثَلِينَ

الْمُنْدَرِفْنَادَى بِصَوْتٍ رَفِيعٍ فَقَالَ يَا مَعْشَرَ مَرْءِئِئِ

سید آواز داد کاواز بلند ہے فریاد اے کج کرد اسلام آواز کو

لِسَانِهِ وَلَمْ يُفِضْ الْإِيمَانَ إِلَى قَلْبِهِ لَا تُؤْذُوا الْمُسْلِمِينَ

وَمَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خِزْيَانٌ لَّهُ يَوْمَ يُنْفَخُ الْفُتُوحُ

وَلَا تُغْنِوْهُ وَلَا تُنْصِرْهُ ۚ وَكَفَىٰ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَهُ عَاقِبَةُ الْأُمَمِ

[illegible]

عَوَاةَ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهَ عَوْرَتَهُ

خدا یتیم لے عیب اور اگر کسیکے تتبع کند خدا یتیم لے عیب ہا می اور اگر رسوا گرداند اور اگر گریہ

اَيْقَضَتْهُ وَلَوْ فِي جَوْفِ رَحْلِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

ہشہ آنکس نہان در میان منزل خود رواہ ترمذی

سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از سعید بن زید رضی عنہ روایت است از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ إِنَّ مِنْ أَرْبَى الرِّبَا أَلَا سِتْطَالَةٌ فِي عِرْضِ الْمُسْلِمِ بَغْيٌ

کہ فرمود آنحضرت ہر ستمیہ از ربایہا دراز کردن زبانہاست در آبرو و مسلمان بپا حق

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتَّبِيُّ هَقِي فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رواہ ابو داؤد و تہنی در شعب ایمان

النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا عَجَبَ

وا از انس رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر گاہ کہ بالاب

بِي رَبِّي مَرَرْتُ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَظْفَارٌ مِنْ نَحَاسٍ يَتَحَمَّشُونَ

مرا پروردگار من کند شتم بقومے کہ مرا یشاز ناخنان سبت از بس کہ میخاشند

وَوُجُوهُهُمْ وَصُدُورُهُمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جَبْرِيلُ

روہاے خود را و سینہا می خود را پس گفتم کیستند این قوم اے جبریل

قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لُحُومَ النَّاسِ وَيَقْعُونَ

گفت جبریل بن آن جماعت اند کہ میخورند گوشتہا می مردم را بنیبت و دشنام دواقع شوند

فِي أَعْرَاضِهِمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ الْمُسْتَوْدِعِ

در آبرو و پیزی مردم رواہ ابو داؤد

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ بِرَجُلٍ مُسْلِمٍ

روایت است از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ فرمود آنحضرت کسیکے بخورد بسبب مر لقمہ

عنه بنیبت و پیزی مردم رواہ ابو داؤد

وای

أَكَلَةً فَإِنَّ اللَّهَ يَجْعَلُ مِثْلَهَا مِنْ جَهَنَّمَ وَمَنْ كَسَى ثَوْبًا

بس بر سر و بر پا کرد و بر انداخت آن قدر از آتش و سوز که بر سر انداخته و بر پا کرده

بِرَجُلٍ مُسْلِمٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَجْعَلُ مِثْلَهُ مِنْ جَهَنَّمَ وَمَنْ قَامَ

بس بر روی مسلمان بر سر و بر پا کرد و بر انداخت آن قدر از آتش و سوز که بر سر انداخته و بر پا کرده

بِرَجُلٍ مَقَامَ سَمْعَةٍ وَرِيَاءٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُومُ لَهُ مَقَامُ

در مقام سمع و ریا و در مقام سمع و ریا و در مقام سمع و ریا

سَمْعَةٍ وَرِيَاءٍ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

روایت از ابو داود و در مقام سمع و ریا و در مقام سمع و ریا

النَّبِيُّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه

كَأَدَ الْفَقْرِ أَنْ يَكُونَ كَفْرًا وَكَأَدَ الْحَسَدِ أَنْ يَغْلِبَ الْقَدْرَ

و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه

وَحَسَنٌ جَاءَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه

قَالَ مَنْ أَعْتَدَ رَايَا لِحَمِيهِ فَلَمْ يَعْنِ رَايَا أَوْلَاهُ يَقْبَلُ عَلَيْهِ

و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه

كَانَ عَلَيْهِ مِثْلَ خَطْبَيْتَةٍ صَاحِبِ مَكْسٍ وَاهِأُ الْبَيْهَقِ

و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه

و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه و از انس رضی الله عنه

در مقام سمع و ریا و در مقام سمع و ریا و در مقام سمع و ریا

وَلَا تَكْلَبُ رُءُوسَهُ وَلَا تُخَاسِدُهُ وَلَا تَبَاغِضُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ

و نه تدا بر و نه با یکدیگر حسد کنید و نه بغض و کینه دارید و باشید شما

إِخْوَانًا لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ مَرَّاتٍ إِنَّ التَّجَارِيرَ

بندهگان خدا برادران حلال نیست مگر را یکدیگر کند برادر خود را از آنکه از سه روز راه ابن النمر

بالحذر والتأني : الأحم

باب الحذر و درنگ در امور

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى

و آنانکه اجابت کردند براس پروردگار خویش و پیاداشتند نماز را و کار ایشان مشورت است

بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ فَأَعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ

میان شان و آنچه روزی دادیم ایشانرا نفقه میکنند پس در گذران ایشان و آمرزشش خواه

وَسْأَوْسُرُهُمْ فِي الْأَرْضِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَيَدْعُ

از من برای ایشان و مشورت نمای با ایشان در کار پس چون قصد کار کردی پس توکل کن و میخواند آدمی

الْإِنْسَانُ بِالشَّدِيدِ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجَفًا

و وقت غضب بدید اشکل خواندن او فیکه را و هست آدمی شتاب کند در دعا

وَلَا تَقْتُلْ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ

و از این مروا نمی نیست مر ترا بان اشکل بدستید

كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولٌ (۱۰) إِنِّي فَرِيقَةٌ مِّنْ

اینهاست از خود پرسید شده و از ابلیس پرسیده رستم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُلْغَمُ الْمُؤْمِنُ

روست می آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود که زبیده نشود مسلمان

مِنْ مَحْزٍ وَاحِدٍ مَّرَّتَيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ

از یک سوراخ دوبار متفق علیه و از سهل بن

له انذار بر دلین
پیشتر میدید برادر
و در او اسراف
مکنند از دود و نور سوزانند
ادرا ۱۲۱ عجب با بکار
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب
عنه فیه کسب

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَمَالُ بِالْأَمَانَةِ الْأَمْلَكَةُ عَجَالُ

صلی الله علیه و آله و سلم جمالی با امانت است و بهر چه که در این دنیا و آخرت است

سَخَفٌ دَمْرٌ حَرَامٌ وَ فَرَجٌ حَرَامٌ أَوْ فَنَاءُ مَالٍ يَتَجَرَّعُ

سخف یعنی بیهوشی و دمر حرام و فرج حرام و فناء مال یعنی خوردن مال

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ إِبْنُ حُسَيْنٍ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

روایت کرده ابو داود و ابن حسین که رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكُونُ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ

صلی الله علیه و آله و سلم ای مرد که باشد از اهل نماز

وَالصَّوْمِ وَ الزَّكَاةِ وَ الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ حَتَّى ذَكَرَ سِهَامُ الْخَمِيرَ كُلَّهَا

و روزه و زکوة و حج و عمره تا آنکه ذکر کرد آغخت همه حصصش را

وَمَا يَجْزِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا بِقَدْرِ عَقْلِهِ وَ عَنْ أَبِي خَرِشَةَ

و چه داد و ندهد روز قیامت مگر بر اندازه عقل او و از ابی خریشه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَا عَقْدَ

روایت کرده از حضرت صلوات الله علیه و سلم که فرمود ای ابو ذر نیست هیچ عقد

كَالْتَذْيَبِ وَلَا وَرَعٌ كَالْكُفِّ وَ لَا حَسْبُكَ حَسَنُ الْخُلُقِ

مثل تازیانه نیست و هیچ سبزه کاری مانند کفن از محارم نیست و حسب نیست عقل من طبق

و عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عمر رضی الله عنهما روایت که فرمود صلوات الله علیه و سلم

الْإِقْصَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفٌ لِلْعَيْشَةِ وَ النُّوْدُ دَالِي النَّاسِ

بسیار در صرف کردن در خرج نصف معیشت است و دودستی از مردم نصف عقل است

نِصْفُ الْعَقْلِ وَ حَسَنُ السُّؤَالِ نِصْفُ مَا رَوَى الْبَيْهَقِيُّ

و نیمی از عقل و سوال از علم نصف علم است روایت کرده بیهقی

صلی الله علیه و آله و سلم جمالی با امانت است و بهر چه که در این دنیا و آخرت است
سخف یعنی بیهوشی و دمر حرام و فرج حرام و فناء مال یعنی خوردن مال
روایت کرده ابو داود و ابن حسین که رسول الله
صلی الله علیه و آله و سلم ای مرد که باشد از اهل نماز
و روزه و زکوة و حج و عمره تا آنکه ذکر کرد آغخت همه حصصش را
و چه داد و ندهد روز قیامت مگر بر اندازه عقل او و از ابی خریشه
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَا عَقْدَ
روایت کرده از حضرت صلوات الله علیه و سلم که فرمود ای ابو ذر نیست هیچ عقد
كَالْتَذْيَبِ وَلَا وَرَعٌ كَالْكُفِّ وَ لَا حَسْبُكَ حَسَنُ الْخُلُقِ
مثل تازیانه نیست و هیچ سبزه کاری مانند کفن از محارم نیست و حسب نیست عقل من طبق
و عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و از ابن عمر رضی الله عنهما روایت که فرمود صلوات الله علیه و سلم
الْإِقْصَادُ فِي النِّفْقَةِ نِصْفٌ لِلْعَيْشَةِ وَ النُّوْدُ دَالِي النَّاسِ
بسیار در صرف کردن در خرج نصف معیشت است و دودستی از مردم نصف عقل است
نِصْفُ الْعَقْلِ وَ حَسَنُ السُّؤَالِ نِصْفُ مَا رَوَى الْبَيْهَقِيُّ
و نیمی از عقل و سوال از علم نصف علم است روایت کرده بیهقی

الاحادیث الثاقفة في غيب الألبان

باب الرق والعباد حسن

لا تسبي الحسن والحسين ولا الشيعة اذ قد بالقرآن

در برابر نیست نیکی دهی در رکن پاکه آن نیکوست

واذا لاني بينك وبينك عداوة كأنه ولي حميم وما يلقها

پس اگر که من بین تو و تو باشم عداوتی چون آنکه دوست و یارم

إلا الذين صبروا وما آلوه إلا ذو وح عظيم خذ العفو

آزما آنکه صبر کنند و آنچه آید از آن بزرگ عفو

وأمر بالعرف وأعرض عن الجاهلین إنك لعل

و امر را نیکویی و رو بر گردان از نادان و بر رستی تو

خلق عظیم عن عائشة ما قالت قال النبي صلى الله

بر خلق بزرگ از عایشه روایت کرد فرمود آنکه صلوات

عليه وسلم من أعطى حطة من الرقي أعطى حطة

و بر او داد و شد او را نصیب او از رقی و لطیف دارد و شد او را

من خير الانبياء و من حرم حطة من الرقي

او از خیر انبیا و کسی که حرم کرد از نصیب وی از رقی محروم گردانید و شد

حرم حطة من خير الانبياء و الاخره رواه في شهر السنة

از نصیب وی از خیر انبیا و دنیا و آخرت رواه در شهر سنت

وعن عبد الله بن عباس قال قال رسول الله

و از عبد الله بن عباس روایت گفت فرمود آنکه حضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا أَخْبَرَكُمْ مِنْ بَحْرُمٍ عَلَى النَّارِ وَمِنْ يَوْمٍ

علیه وسلم آیا خبر دهم شمارا که میست حرامست و سب بر آتش

النَّارُ عَلَيْهِ عَلَى كُلِّ هَيْئٍ لَيْتَ إِيَّابِ سَهْلٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ

و آتش بر سب حرامست آتش بر هر آریده آهسته روزم طبع رواه احمد

وَالْتَرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و ترمذی و روایت است از ابی هریره رضی عن النبی صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُؤْمِنُ غَيْرُ كَرِيمٍ وَالْفَاجِرُ خَبِيثٌ

علیه وسلم و فرمود مسلمان فریب خورنده است از جهت ابرم و فاجر فریبنده است

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ (۱۰) مَكْمُولٌ

از جهت یحیی رواه احمد و ترمذی و ابوداؤد و از مکمل تابعی رو

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُونَ

مروست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم که مسلمانان آرمیده

هَيِّنُونَ لَيِّنُونَ كَالْجَمَلِ الْأَيْفَ إِنْ قِيدَ انْقَادَ وَإِنْ أُنْشِجَ

و نرم و منقاد اند بهیج شتریک در بینی همارا از چوب انداخته اند اگر کشیده شود می نهد گردان شود

عَلَى صَخْرَةٍ اسْتِنَاخَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ سَلَاةٍ (۱۰)

و اگر نشاندند شود بر سنگ می نشیند بم بر سنگ روایت کرد ترمذی در کومر سل این حدیث را

عَائِشَةُ رَضِيَ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عایشه رضی عنہا روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نیز اهد الله تعالی باین نذرمی را

لَا يَأْكُلُ الْبَرُّ الْبَرَّ يَكْتُمُ الْبَرُّ الْبَرَّ وَلَا يَنْجِصُهُمْ

مگر آنکه سود کند رفق ایشان را و موم نمیدانند ایشان را از نرمی مگر آنکه زیان کنند حرمان از

آيَاةُ الْإِسْلَامِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شَرْحِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رفق ایشان را روایت کرد ابی حنیفه در شعب ایمان

ابن عمر رض عن النبی صلی الله علیه وسلم قال المسلم

واذا ابن عمر رض از آنحضرت صلی الله علیه وسلم مرویست هر دو مسلمانیکه

الذین یُخَالِطُ النَّاسَ وَیَصْبِرُ عَلٰی اَذَاهُمْ اَفْضَلُ مِنَ الَّذِیْ

آنمیشناسد و با ایشان در میازد و صبر کند بر آزارهای ایشان زیادتر است از آنکه

لَا یُخَالِطُهُمْ وَلَا یَصْبِرُ عَلٰی اَذَاهُمْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَهَ

و ابن عمر رض با ایشان در میازد و صبر نکند بر آزارهای ایشان روایت است از ترمذی و ابن ماجه

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ عَنْ اَسَدٍ اَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ

و از سهل بن معاذ از اسد رض روایت است آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ يَقْدِرُ عَلٰی اَنْ يَنْفِظَهُ

هر که خشم را در دل فرو گیرد و قادر است که آنرا بگوید

دَعَاهُ اللهُ عَلَى رُؤْسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يُخَيَّرَ فِي آتِي

و در آن روز آن بخواهد او را خداوند بر سر خلایق در حضور خلافت روز قیامت تا آنکه اختیار بدد

الْحُورِ شَاءَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابُو دَاوُدَ وَ

در هر مورد خواهد رواه ترمذی و ابو داود و ابن عمر رض

بْنُ حَصِينٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن حصین رض از آنحضرت صلی الله علیه وسلم مرویست

اَلْحَيَاءُ كَمَا نِي اِلَّا بِخَيْرٍ وَفِي رِوَايَةٍ اَلْحَيَاءُ خَيْرٌ مِّنْ مَّتَّقٍ عَلَيْهِ

که حیاء آنرا در هر چیز مگر در نیکی و در روایت دیگر نیکی و احتیاط به هم اقسام است و استغنی علیه

و ابْنُ مَسْرُوقٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ

و از ابن مسعود رض مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ مَرَّةً اَذْرَكَ النَّاسَ مِنْ كَلَامِ السُّبْقَةِ

علیه وسلم بدستی که از جمله آنچه دریافته اند مردم از امام انبیا علیه السلام

الْأُولَى إِذَا لَمْ تَشْفَى فَأَصْنَعْ مَا شِئْتَ سَدَّاهُ الْخَضَائِي ع

انکه چون شرم نداشت که این سخن را بگوید فانی حاضرت روایت بخاک

ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَذِ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ مَدْرُسِيَّتْ كُنْتُ زَمْرًا لِنَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَالْبَدَنُ فِي الْجَهَنَّمَ

شدم و شستن از غسل هیچ از ایمان است و ایمان یعنی اهل ایمان در بهشت و بدن در جهنم

وَالْحَقَّاءُ فِي النَّارِ مَرَّوَاهُ أَحْمَدُ وَالتَّزْمِيدِيُّ وَعَدُ

از بدلیست و بهر یعنی اهل جهاد آتش است روایت احمد و ترمذی

ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحَيَاءَ

وَأَبْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنْهُ مَدْرُسِيَّتْ كُنْتُ زَمْرًا لِنَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَالْإِيمَانُ قُرْنًا جَمِيعًا فَإِذَا رَفَعَ أَحَدُهُمَا رَفَعَ الْأُخْرَى وَابْنُ أَبِي

وَأَبْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنْهُ مَدْرُسِيَّتْ كُنْتُ زَمْرًا لِنَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ التَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

شود و دیگر روایت کرد بهیقی این حدیث را در شعب ایمان و از تواس بن سمان رضی الله عنه

عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْبَيْتِ

عنه مدیست که سوال کردم از رسول الله علیه و سلم از بیته

وَالْإِيمَانُ فَقَالَ الْبَيْتُ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِيمَانُ مَا حَالَ فِي صَدْرِكَ

و این پس فرمود بر اینکه حمله اقسام بر خوش خلقی است و موجب بزرگ عملی است که ترمذی آورد

وَكُنْتُ أَنْ يَطْلُعَ عَلَيْهِ الثَّامِسُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

در سینه تو و تا خوشداری که واقع شود بر آن عمل روایت مسلم

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَبْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنْهُ مَدْرُسِيَّتْ كُنْتُ زَمْرًا لِنَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

برہنیکار از جملہ محبوب ترین من شمایسوی من نیک ترین انداز روئے اخلاق رواد البخاری

عَنْ رِضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہم از عبد اللہ بن عمر مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ أَحْسَنُ أَخْلَاقًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

فرمود برہنیکار از جملہ اخبار شما نیک ترین شما انداز روئے اخلاق متفق علیہ

أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی در داری رضی عنہ مرویست از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ إِنَّ أَثْقَلَ شَيْءٍ يُؤْضَعُ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

فرمود آنحضرت برہنیکار از سترین چیزیکہ نہادہ شود در میزان روز قیامت

خُلِقَ حَسَنٌ وَإِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الْفَاحِشَ الْيَدِيَّ

خوئی نیکست و برہنیکار خدا بیغض است دشمن بیدار و از حد او بگذرند و بیجا و بیمودہ گویا

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ

رواہ ترمذی و از عائشہ رضی عنہا مرویست گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت برہنیکار مسلمان

لَيُدْرِكُ بِحَسَنِ خُلُقِهِ دَرَجَةً قَائِمِ اللَّيْلِ وَصَلَاتِهِ النَّهَارِ

بر آید بہ سبب حسن خلق درجہ نماز گذارندہ و رشب و روزہ دارندہ در روز

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ مَالِكٍ بَلَغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

رواہ ابو داؤد و از مالک روایت است کہ رسیدہ است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَعِثْتُ لَا تَمُتُ حُسْنَ الْخُلُقِ

اور کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود برانگیزندہ شدہ ام بر آنستہ ام بیان کند و کمال رساند حسن اخلاق

رواه في الموطأ وعن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال

رسول الله صلى الله عليه وسلم ألا أنبئكم بخياركم؟

قالوا بلى قال خياركم أطولكم أعماراً وأحسنكم أخلاقاً

رواه أحمد وعنه رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله

عليه وسلم أكمل المؤمنين إيماناً أحسنهم خلقاً

رواه أحمد وعنه رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله

عليه وسلم أبو داود والدارمي

كتاب الهدى والرقاق

أعلموا أنما الحياة الدنيا كسوف وقيظ ثم ترجعون

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

بئس لكم وتكاثر في الأموال والأولاد كمثل غيث أعجب

الكلباء نباته ثم يهيج فتراه مصفراً ثم يكون حطماً

له جود ودرستی ۱۹۰
عبدنمان کی کتاب

عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْغَاسِرُونَ

انہ یاد خدا سے وہ کہ کند این پس اگر وہ ایشانند زیبا کاران

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوَّلَادِكُمْ عَدُوٌّ لَكُمْ

اے آنانکہ گرویدہ ابر بد رستیک از زنان شما و مرزندان شما دشمنند

فَأَحْذَرُوهُمْ وَإِنْ تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ

برای شما پس ترسید شما و اگر عفو کنید و در گذارید و بیامرزید پس بد رستی خدا آمرزنده است

رَحِيمٌ إِنَّ أَمْوَالَكُمْ وَأَوَّلَادَكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَ الْخَيْرِ عَظِيمٌ

و مهربان است جز این نیست که مالها و اولاد شما آزمائش است و خدا نزد است مزد بزرگ

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ

پس آنچه داده شود از چیزی پس بر خور داری زندگانی این سراسر است و آنچه نزد خداست

خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

بہتر است و پاینده تر از آنها را که رویه ماند و بر خود کار خویش را توکل میکنند

ابن عباس رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از ابن عباس رضی مرویست نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَعْنَتَانِ مَغْبُوتٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ لَصِصَةٌ وَالْفَرَاغُ

و لعنت اند که زیان زده شود در آن دو لعنت بسیار می از مردم کی صحت بدن مدیگر فرست

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ الْمُتَوَدِّعِينَ شَدِيدٌ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ

رواه بخاری و از مستور دین شد اورم مرویست گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَاللَّهِ مَا الدُّنْيَا

آنحضرت را صلی الله علیه وسلم می گفت بخدا سوگند نیست دنیا قابل

فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مِثْلَ مَا يَجِيءُ أَحَدَكُمْ أَصْبَعُهُ فِي الْمَرِّ

آخرت مگر مانند آنچه می اندازد که از شما انگشت خود را در دریا

در میان
و بیامرزند
آنحضرت

فَلْيَنْظُرْ بِمَرْجِعِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

پس باید که به بیند بجه باز گردد رواد مسلم و از جابر رضی الله عنه مرویست که آن مرد

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِجَبَّاسٍ مَيِّتٍ قَالَ أَيْكُمُ

صلی الله علیه وسلم گذشت بر بدغال مرده کوفتی یا بی گوشش مرده افتاده گفت چرا

يُحِبُّ أَنْ هَذَا لَهُ يَدٌ رَهْفٌ فَقَالُوا مَا نَحْبُ أَنَّهُ لَنَا بَشَرٌ

حقارت کلام می از شادوست میدارد که این بدغال مراد را باشد بدل یک دریم پس گفتند صحابه که دوست نمیداریم

قَالَ فَوَاللَّهِ لَلدُّنْيَا أَهْوَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْ هَذَا عَلَيْكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

که باشد ما را هیچ چیز گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس سوگند بخدا بر آینه دنیا خوارتر است نزد خدا است

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ازین بدغال که نزد شماست رواد مسلم و از ابی هریره رضی الله عنه مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سَجَنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

که دنیا بهشتای مؤمنان است و جهنم کافران است رواد مسلم

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از انس رضی الله عنه مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مُؤْمِنًا حَسَنَةً يُعْطِي بِهَا فِي الدُّنْيَا

و مسلم بدو استیک خدا بیکه کم نیکو داند مسلمانانیک را که داده میشود بسبب آن حسنه در دنیا

وَيَجْزِي بِهَا فِي الْآخِرَةِ وَأَمَّا الْكَافِرُ فَيُطْعَمُ بِحَسَنَاتِ

و جزا داده میشود بآن حسنه در آخرت و اما کافر را پس خوراند میشود بسبب نیکه کرده است

مَا عَمِلَ بِهَا لِلَّهِ فِي الدُّنْيَا حَتَّىٰ إِذَا أَقْضَىٰ إِلَى الْآخِرَةِ لَمْ يَكُنْ لَهُ

برای خدا در دنیا تا آنکه چون پیرسد بسوسه آخرت نمی باشد که جزا داده شود

حَسَنَةً يَجْزِي بِهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

بان نیکه رواد مسلم و از ابی هریره رضی الله عنه مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

صلی الله علیه وسلم
مرویست از ابی هریره
رضی الله عنه که آنحضرت
صلی الله علیه وسلم فرمود
که دنیا بهشتای مؤمنان است
و جهنم کافران است

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُجِبَتِ النَّارُ
 مرویست کہ فرمود آنست علیہ وسلم پوشیده شده است آتش و فرغ
 بِالشَّهَوَاتِ وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ الْأَعْنَدُ
 بهشوات و لذتها پوشیده شده است بهشت بمشقتها و مخیبتها متفق علیہ مکرر و
 مُسْلِمٌ حَفَّتْ بِذَلِكَ حُجِبَتِ (۱۰) ابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ
 مسلم اینچنین حفت بجای حجبست یعنی هر دو یکی است و از ابی هریره روم مرویست
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْعَبْدُ مَا لِي
 کہ فرمود آنست علیہ وسلم کہ میگوید بنده مال من مال من یعنی اکتفا میکند در آن بیشتر
 مَا لِي إِنْ مَالَهُ مِنْ مَالِهِ ثَلَاثُ مَا أَكَلْتُ فَأَفْنِي أَوْ لَيْسَ فَا بَلْ
 آنچه مرا ورست از مال پیوسته است کہ خوردن پس سپرد کرد انید آنرا یا جامه کہ پوشید و گنہ گردانید
 أَوْ أَعْطَى فَأَقْتَنِي وَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ ذَاهِبٌ وَتَارِكٌ
 آنرا یا بخشش کرد بلبس پس جمع کرد و هر چه جز این سه چیز است رونده است از دست
 لِلنَّاسِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 وگذا رنده است آنرا به مردم رواه مسلم و از انس روم مرویست کہ گفت آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّبِعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةً فَيَرْجِعُ إِثْنَانِ
 علیہ وسلم میرود در پی میت سه چیز پس باز می رود دو چیز و باقی میماند با او یک چیز
 وَيَبْقَى مَعَهُ وَاحِدَةٌ يَتَّبِعُهَا أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ
 در پی میرود او را اهل او و مال او و عمل او پس باز می رود
 أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ
 اهل او سه و مال سه و باقی میماند همراه سه کردار او متفق علیہ و از عبد الله
 ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 ابن مسعود روم مرویست گفت آنحضرت علیہ وسلم

لعل الشاه جمع کردن
 از خبر و گنہ کردن

الْيُكْفَمَالُ وَارِثُهُ لَحَبٌ إِلَيْنِ مِنْ شَأْنٍ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ

کلام کی ازمنہ است کمال و ارجح تر است غیب و کے ازالہ خود میں گفتند صماہ بیا رسول اللہ

مَا مِنْ أَحَدٍ إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَالِ وَارِثِهِ قَالَ فَاِنْ

مگر آنکس با شما را در خود سیر و از مال و ارشاد وی گفت: محضر بنی سنی

مَالَهُ مَا قَدَّمُوا مَالَ وَأَمْرُهُ مَا آخَرَهُ وَاهُ الْبَحَارِ يُوسُفُ

۱۰ فرستاده است آنرا و مال و برت دوست احمد پس بلند است رواه البخاری

إلى هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

وہاں پہنچ کر ایک گھنٹہ میں اس کے پاس پہنچا۔ وہاں پہنچ کر ایک گھنٹہ میں اس کے پاس پہنچا۔ وہاں پہنچ کر ایک گھنٹہ میں اس کے پاس پہنچا۔

للمس الغنى عن لثرة العرش ولين الغنى على النفس مشفق عليه
 والله اعلم بالصواب

وَأَمَّا الْفُلُ فَأُرْسِلَتْ بِرَحْمَةٍ مِنَّا لِيُبَيِّنَ مَا بَيْنَ أَيْمَانِهِ هَذِهِ وَأَيْمَانِ ذُو الْأُنْثَىٰ هَذِهِ ۚ

وَاللَّهِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝۱۰۰

مَنْ أَمْسَكَ زَوْجَهُ فَاعْتَصَمَ إِلَهُهُ فَأُولَٰئِكَ يَفْعَلُ بِهِمْ مَا أُوتِيَ السَّيِّئُ وَلَا يُفْعَلُ بِهِمُ شَيْءٌ

سب سے پہلے ان کے لئے ایک رات کا کھانا لایا گیا۔

من: **قُلْتُ** اَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَاخْذِ بِكَ فَعَدَّ خُصَا

لَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَ إِذْ أَخْرَجْنَاهُ مِنْ بَيْنِ أَصْحَابِنَا إِذْ يَخْتَصِمُونَ

پس حوالہ لے کر پھر مہاجرین کے ساتھ ساتھ کھڑے ہوئے۔

لَكِنَّكَ أَغْنَى النَّاسِ وَالْأُولَى لَوْ كُنْ مُؤْمِنًا

پیشکش: عتق مذاباحی (عربی عربین مردم سہم نہ ہا کہن لیسوے جیسوای خود با شنی نوموسن کامل

وَكَرِهَ النَّاسُ مَا نَحِبُ لِنَفْسِكَ تَكُنْ كَمَا أَرَادَ اللَّهُ الصَّالِحِينَ

وہابیہ کے ائمہ نے اس کے خلاف فتویٰ جاری کیا اور اسے کفر قرار دیا۔

فِيهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ تِرْمِذِي وَبِهِمُ از دوسے مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

حَلِيكِهِ وَسَكَمَ خَرَّ يَوْمًا وَتَحَنَّنَ مَعَهُ فَرَأَى قُبَّةً مَشْرِقًا

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بیرون آمد و روئے و ما باوے بودیم پس دید آنحضرت قُبَّةً بلند را

فَقَالَ لِمَا هَذِهِ قَالَ اصْحَابُهُ هَذِهِ لِفُلَانٍ رَجُلٍ مِّنَ الْاَنْصَارِ

پس آنحضرت فرمود کہ ایستہ قُبَّةً سما بہ این قبایست مرفلان را کہ از انصار است

فَكَانَ فِي نَفْسِهِ حَتَّى لَمَّا جَاءَ صَاحِبُهَا فَسَلَّمَ

پس آنحضرت خاموش ماندند و لیکن پوشیدہ نداشتند حکایت را در دہ خود تا آنکہ آمد صاحب آن

عَلَيْهِ فِي النَّاسِ فَأَعْرَضَ عَنْهُ صَنَعَ ذَلِكَ حِرَارًا حَتَّى عَرَفَ

قُبَّةً پس سلام کرد بر آنحضرت و مردم پس روی گردانید آنحضرت از وی کرد آنحضرت این فعل را پندار

الرَّجُلُ الْغَضَبُ فِيهِ وَأَعْرَضَ عَنْهُ فَشَكَازَكَ اِخْتِصَارًا

تا آنکہ شناخت آنحضرت را در آنحضرت و روئے گردانید از دوسے پس شکایت و اختصار از آنحضرت

وَقَالَ وَاللَّهِ اِنِّي لَا تُكْرِمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اصحاب آنحضرت و گفت آنحضرت ہذا سو گند من تا آشنا می بینم در آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را

قَالُوا لَوِ اخِرَ فَرَأَى قُبَّتَكَ فَرَجَعَ الرَّجُلُ اِلَى قُبَّتِهِ فَهَذَا مَعَالِجُهُ

گفتند قصہ آنست کہ بیرون آمد آنحضرت پس دید قُبَّةً کہ تو بنا دہ پس رجوع کرد آنحضرت بہ قُبَّةً

سَوْدِيَّةً بِالْاَرْضِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خود پس سہم کرد آنحضرت را بر زمین پس بیرون آمد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

ذَاتَ يَوْمٍ فَلَمَّ يَدَهَا قَالَ مَا فَعَلْتَ الْقُبَّةُ لَوْ اَشْكَلُ لَمِنَّا

پس آنحضرت دید آنحضرت ہذا شکایت و سہم صاحب قُبَّةً و گردانید آنحضرت

صَلَحِهِ اِعْرَاضَكَ فَاخْبَرَنَاهُ فَهَذَا مَعَالِجُهُ فَقَالَ لَمَّا اِنْ كَلَّمَ

پس آنحضرت را دید آنحضرت ہذا مال پس و بیان کرد دوسے آنحضرت گفت آنحضرت ہذا

مَعَالِجُهُ

اَلَا كَيْبُ اسْتَنْتَ شَجَرَةً تُزَاكِرُ وَتُرَكِّبُ اَرْوَاحَ كَلَمٍ

مگر ای سوار کی کرسیا بهت زیر درختی زینت داشت اگر درخت را رواه احمد

وَالْتَرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ اِمَامَةَ مَرْقَا

رواه دوسه وابن ماجه و از ابی امامه مرویست

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَسَّ عَلَى رِجْلَيْ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم عرض کرد بر من بی مورد گار من

لِيَجْعَلَ لِي بِطَحَاءِ مَلَكَةٍ ذَهَابًا فَقُلْتُ لَا يَأْتِي وَلَكِنَّ اشْبَع

مگر دانستم برای من بطحا را که مملکت طلا پس گفتند که ای ابی امامه

يَوْمًا وَاجُوعٌ يَوْمًا فَإِذَا كَجُعْتُ تَصْرَعْتُ اِلَى كَعْبِكَ كَعْبُكَ

ای امامه روزی در سینه تمام روزی چون گرسنه باشم زاری کنم به تو و به کعبه ترا

وَإِذَا اشْبَعْتُ كَيْدُكَ وَكَتْلُكَ وَاهُ أَحْمَدُ وَالتَّرْمِذِيُّ وَ

و چون سیر شوم ستایش کنم و کشتن کنم ترا رواه احمد و ترمذی

الْمُقَدَّامُ بْنُ مَعْدٍ يَكْرَبُ رَضًا قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

روایت است از مقدام بن معد که بخدمت آنحضرت علیه السلام

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مَلَأَ أَدَمِي وَعَاءٌ شَرًّا مِنْ بَطْنِ

علیه وسلم را که میگفت که پر نگذاهم آدمی آلوده را بدتر از شکم من است

نَحْسَبُ ابْنَ آدَمَ أَكْلَاتٍ يُقِمْنَ صُلْبَهُ فَإِنْ كَانَ لَأَهْوَالَةَ

آدمی را که میگویند خوراک است و هر چه دارد انداختن آن بهشت او را پس اگر هست آدمی که البته میکند

فَثَلْتُ طَعَامَهُ وَثَلْتُ فِي آيٍ وَثَلْتُ فِي رَوْاهُ التَّرْمِذِيُّ

پس خوراکش را خوردم و در آیه خوردم و در روایت ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه ترمذی و ابن ماجه و از ابن عمر مرویست که آنحضرت صلی الله

وَسَلَّمَ سَمِعَ رَجُلًا يَتَجَبَّرُ فَقَالَ اقْصِرْ مِنْ جُشْيِكَ

سید مرید را آروغ میزدند و میفرمودند که از آروغ خود

فَإِنَّ أَطْوَلَ النَّاسِ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَطْوَلُهُمْ شَبَعًا فِي النَّارِ

نیراک در ازترین مردم از روزه رسانی روز قیامت در ازترین ایشانند از روی پیوسته

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ (۱۰) ابْنُ مَرْبُورَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

در وینا رواه فی شرح السنه و از ابی هریره رهن مرویت گفتند

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَا يُسْأَلُ الْعَبْدُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه اول پرسیده شدن بنده

يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ النَّعِيمِ أَنْ يُقَالَ لَهُ أَلَمْ نَصُمْ بِكَ

روز قیامت از نعمت اینست که گفته میشود مرا و را آیا درست نگذاشتی

وَنَزَوَّلَكَ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ

در سیراب نگذاشتیم ترا از آب سرد رواه ترمذی

ابْنُ سَعْدٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از ابن مسعود مرویت از آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود و نیز در پاهای مردم روز قیامت

لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ

یعنی ایستاده پیدارند در بارگاه خداوندی تا آنکه پرسیده میشود از پنج حالت پرسیده میشود از هر

عَنْ عَمِيرٍ فِيْمَا أَقْنَاهُ وَعَنْ شَبَابِهِ فِيْمَا أَيْلَاهُ وَعَنْ مَالِهِ

کدر چه کار کرده که تو پر سجده میشود از جوانی وی که در چه چیز گفته کردی آنرا و پرسیده میشود

مِنْ آيِنِ التَّسْبَةِ وَفِيْمَا أَنْفَقَهُ وَمَا ذَا عَمَلٍ فِيْمَا عَا

از آیین توبه و در چه کار کردی و در چه چیز صرف آنرا و پرسیده میشود که چه کار کردی و در چه

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ (۱۰) عُقْبَةُ بْنُ عَامِرٍ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ

رواه ترمذی و از عقبه بن عامر مرویت از آنحضرت

مَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُغْطِي الْعَبْدَ

سے اللہ تعالیٰ فرمودہ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾۔ جو ان کو اپنی خدائے تعالیٰ سے ڈرنے کی تلقین فرماتا ہے تاکہ وہ کامیاب ہو سکیں۔

مِنْ الدُّنْيَا عَلَمٌ صَبِيحٌ مَا يَجِبُ فَإِنَّمَا هُوَ اسْتِغْنَاءٌ بِرَحْمَةِ تِلْكَ رِجْوَاهُ

با وجود گنا مان او یابد لکن بان او که میاندانچند دست میدارد پس نیست آن دادن مگر استدرجاً

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ

و کرامت الهی است خواند پیغمبر صلی الله علیه و سلم هر روز **فلا اله الا انت** بخواند و پیغمبر را تقوی گردد و در روز قیامت بر او درود شود و بگوید

أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرَغُوا مِنْهَا أَوْ تَوَلَّوْا الْخُدْنَ أَوْ هَمَّ بِغَتَةٍ

شاید برای ایشان و هر یک از اصحاب و جنات آن جناب که در آن مجلس شریف و مبارک و دایره شریف و مبارک

وَأَذَاهُمْ مَبْلِسُونَ رُوَاهُ أَحْمَدُ وَحَسَنُ ابْنِ أَمَامَةَ رُوَاهُ أَتْبَعُ

ایسا نرا یک پس ناکامہ ایستان سحر ونا امید وواد احمد وزارت ابی امامہ ورو مرویت امر وکے

مَنْ جَاءَ الصَّقَّةَ ثَوْبِي وَتَرَكَ دِينَارًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

۱۶۳

عليه وسلم كية قال ثم توفي آخر فترك دينارين فقال

١٠٠

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم لیستار رواہ احمد و ابی یوسف
آخفت صلی اللہ علیہ وسلم رواہ احمد و ابی یوسف

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ فَتُحْمَلُ الْأَرْضُ عَلَى سَاقٍ وَتُجْعَلُ كَالْطَّرِيقِ

فی شعبہ لایماں و پس رسالہ رسالہ رسالہ
 و از انس رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود حضرت انس

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْأَلُكَ بِاَنَّكَ اَكْبَرُ شَيْءٍ اَعْلَمُ

علیہ وسلم کہ میں نے حیاتِ نبوی میں اس وقت تک نہیں دیکھا کہ کسی نے اپنے
 علیہ و آیا بہت بیچ بچے کو پروردگار پر مکر آنکر نہ کر دیا یہاں کا لوگوں نے

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ أَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكَ حُجُومٌ ۚ بَلِّغْ مَا أُنْزِلَ فِيكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ وَآتِ الزَّكَاةَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ

فہستہ ۱۔ رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم فرمود: "تم مجھ کو صاحب

الدُّنْيَا كَيْسَلٌ مِنَ الدُّنُوبِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ

دنیا سلاست نیکانند از گناہان البته رواہ بیہقی فی شعبہ الایمان

وَجَبَرْتُ بْنُ تَغْيِرٍ مُرْسَلًا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا جَبَرْتُ مِنْ تَغْيِرٍ مُرْسَلٍ بِطَرِيقٍ مُرْسَلٍ كَفْتُ فَرَسُودَ أَنْخَفَرَتْ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أُوحِيَ إِلَيَّ أَنْ أَجْعَلَ لِمَالٍ وَأَكُونُ مِنَ التَّالِحِينَ

علیہ وسلم وحی کرده منشاء لبوسے من کہ جمع کنم مال را و باشم از بازگان و سوداگران

وَلَكِنْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنْ سَيِّئٌ مَجْدُ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ

ولیکن وحی کرده منشاء است لبوسی من کہ در اعظم اوقات بتسبیح و تمجید و عبادت و خصوص بنام تو مشغول

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

با عظم و عبادت کنہ پروردگار تا آخر عمر روایت کرده در شرح سننہ

وَأَبُو عَيْمٍ فِي الْحَلِيَّةِ عَنْ أَبِي مُسْلِمٍ (۱) أَبِي هُرَيْرَةَ

والبر لیسیم در حدیث از ابی مسلم و از ابی ہریرہ رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا

روایت گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم کسیکہ طلب کند دنیا

حَلَالًا اسْتَعْفَا فَاَعِنِ لِلْكَفَّةِ وَسَعْيًا عَلَى أَهْلِهِ وَتَعَطُّفًا

را با پاک آفریند و حلال نگاہ داشت از سوال و سعی بر اہل و عیال خود و از بر اہل ہر بان کردن

عَلَى جَارِهِ لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ مِثْلُ الْقَبْرِ

بر ہمسایہ خود پیش آید خدا تعالی را روز قیامت حال آنکہ روی او باشد مانند چہارہ

لَيْكَةِ الْبَدْرِ وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا حَلَالًا مَكَاتَرًا مَفْخَرًا هَرَامًا

و کسیکہ طلب کند دنیا را از روی حلال و حاکم طلب زیادہ کنندہ است در مال و نازندہ است بر مرد و مال

لَقِيَ اللَّهَ تَعَالَى وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبٌ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ

و زیادہ کنندہ است ملاقات میکند خدا را و حال آنکہ خدا بر او غضب است روایت کرده بیہقی فی شعبہ الایمان

وَأَبُو نَعِيمٍ فِي الْحَلِيقَةِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

والہو لیم در علیہ واز عائشہ رضی روایت است از حضرت علی

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الدُّنْيَا دَارُ مَنْ لَا دَارَ لَهُ وَمَالٌ مَنْ لَا مَالَ لَهُ

علیہ وسلم کہ فرمود آخرت دنیا دار کسی است کہ نیست دار مر او را و دنیا مال کسی است کہ نیست

وَلَهَا يَجْمَعُ مَنْ لَا عَقْلَ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

مر او مال و بر آن جمع میکند آنرا کسی کہ عقل او را رواہ احمد و ابی شیبہ در شعب الایمان

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ أَمْرٌ قَلَبَ الدُّنْيَا مَذْبَرَةً وَأَرْحَلَتِ الْآخِرَةَ

و از علی رضی کہ است و نیکو در حالیکہ پشت دہندہ است و کوچ

مُقْبِلَةً وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا بَنُونَ فَلَكَوْا مِنْ أَبْنَاءِ الْآخِرَةِ

کرده است آخرت در حالیکہ روی آورده است با و هر یکی را از آن فرزندان است پس بشید از انبیا

وَلَا تَكُونُوا مِنْ أَبْنَاءِ الدُّنْيَا فَإِنَّ الْيَوْمَ عَمَلٌ وَلَا حِسَابَ غَدًا

آخرت و نباشید از انبیا دنیا زیرا کہ امروز عمل است و نیست حساب فردا

حِسَابٌ وَلَا عَمَلَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ فِي تَرْجُمَةِ بَابٍ وَعَنْ

حساب است و نیست عمل روایت کرد بخاری اینچنین باب

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ قَالَتْ الْمَلَائِكَةُ

و از ابی ہریرہ رضی روایت بہترین رفع یعنی میرسانند اینچنین را کہ گفت ابی ہریرہ فرمود کہ حضرت علی

مَا قَدَّمَ وَقَالَ بَنُو آدَمَ مَا خَلَفَ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

میر و آدمی کہ بنو آدم پسند فرستگان چه چیز پیش فرستاد آنست و بگوید فرزندان آدم چه چیز پیش

وَعَنْ مَالِكٍ أَنَّ لُقْمَانَ قَالَ بَيْنَهُ يَابُتِيُّ إِنَّ النَّاسَ

از مال رواہ بیہقی در شعب ایمان و از امام مالک روایت است کہ لقمان

قَدْ نَطَّأُوا عَلَى مِمَّا يُوعَدُونَ وَهُمْ أَلَا خَيْرٌ سَرَّاعًا يَذْهَبُونَ

بر زمین آدمیان بجهنم دراز افتادہ بر ایشان بدت چیز کہ وعده کرده شدہ اند و ایشان بسوختن تیز بر دوزخ

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

وَإِنَّكَ قَدْ اسْتَدْبَرْتَ الدُّنْيَا مِنْذُ كُنْتَ وَاسْتَقْبَلْتَ الْآخِرَةَ

و بدرستی که تو ای پسر من تحقیق تو پشت داده دنیا را از ابتدا بلکه پیداشده در وی آوردی

وَأَنَّ دَارَ اتِّسِيرِ إِلَيْهَا أَتَبُ إِلَيْكَ مِنْ دَارِ تَخْرُجُ مِنْهَا

آخرت را بدرستی که سرای تو میروی بسوی آن قریب است بسوی تو از سرای که بیرون می آیی تو از آن

رَوَاهُ سَرَحُ بْنُ ٩٠٠ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ

رواه سرزین ۹۰۰ از عبدالله بن عمرو بن مرویت که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَرْبَعٌ إِذَا كُنَّ فِيكَ فَلَا عَلَيْكَ

صلی الله علیه وسلم فرمود چهار خصلت اند که چون یافته شوند در تو پس بر نیست

مَا فَاتَكَ الدُّنْيَا حِفْظُ أَمَانَةٍ وَصِدْقُ حَدِيثٍ وَحُسْنُ

ترا از فوت شدن دنیا اول آنکه امانت در حقوق رب و حقوق عباد دوم راستی در سخن سوم نیک

خَلِيقَةٍ وَعِظَةٌ فِي طُعْمَةٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

طبعی و درست فطرتی چهارم با رسائی و لقمه رواه احمد و بنی شیبه در شعب ایمان

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ

در روایت است از ابی ایوب انصاری رضی الله عنه گفت آمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ عِظْ وَأَوْجِزْ فَقَالَ إِذَا قُمْتَ

صلی الله علیه وسلم پس گفت آموزد با آنحضرت پند ده مراد و بجز آنکه بود

فِي صَلَاتِكَ فَصَلِّ صَلَوَةً مَوْجِعَةً وَلَا تَدَّ بِكَلَامٍ تَعْدُرُ مِنْهُ

آنحضرت چون بگذاری نماز خود پس بگذارد همچو نازش که دعا کننده است مگو سخن که از آن بگذرد

غَدًا وَاجْمَعْ الْأَيَّاسَ هَمًّا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ

از ان مزدواو دانی خود را و عزم هم کن بنا امید ای چیزه می آید است و قطع طمع کن از ایشان

قَالَ لَمَّا بَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْيَمَنِ خَرَجَ

و از معاوذ بن جبل رضی الله عنه مرویت است هرگاه نفرستاد آنحضرت معاوذ بسوی یمن بعد از قضا و بیرون

کند نفس خود و جسد
باسوا الشهاد و توبه
آوردن بخند و توبه
با خند و توبه
پیدا کند یا اینست
او و پند شده و همین
وقت آنوقت است
کوتاه و صواب
خلوت و خلوت
حاصل و خلوت
معاذ بن جبل
عنه و معاوذ بن جبل
عنه و معاوذ بن جبل
عنه و معاوذ بن جبل

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَاللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ يَوْمِيهِ وَمَعَادٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مشابعت وی در حال وصیت میکرد

رَاكَ وَمَرْسُوكَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَشْرِيقِ

آنحضرت اور اومحاذرین سوار پر شعلہ بود و پتھر خدا صلے اللہ علیہ وسلم پیا و میرفت و پیر شتر

رَأَيْتَهُ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ يَا مَعْزُودُ إِنَّكَ عَسَى أَنْ لَا تُلْقَىٰ

سوارى معاذ پس، گاه که خانج گشت آشفته از وصيت، فرمود اى معاذ بدستيكه لوز و مكيت

بَعْدَ عَافِي هَذَا وَلَعَلَّكَ أَنْ تَسْتَمْسِكَ بِهَذَا وَقَبْرِي

که تو در نیایی مرا بعد از سال / ایست و شاید که جلا دهد این سحر و جادو بس

فَبِكُلِّ مُعَازٍ جُشِعَا يُفِرُّ قِيَامَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بدریست محاذ از جهت جرز و اندوه و فراق آنحضرت صلی الله علیه و سلم

ثُمَّ التَفَّتْ فَاقْبَلْ بِوَجْهِهِ نَحْوَ الْمَدِينَةِ فَقَالَ إِنَّ أَقْلِي

پس گریست و دمی آورد آنحضرت بکامب مدینه کنسوره پس فرمود: مشعل تنی مرا

النَّاسِ الْمُتَّقِينَ مَنْ كَانُوا وَحِدًا كَانُوا وَإِنَّمَا الْحَمْدُ

من هرگز گمانم که کسانیکه با شنیدن و هر جا نیکو باشند روایت کرد. این هر دو حدیث را احمد

وَأَبْنَى هُرَيْرَةَ رَضِيَ وَأَبْنَى خَدِيجَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

دورالسیمت از المی هریرد رم   والی خلا درم   در آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ يُعْطَى زُهْدًا

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود چون بپسندید بندگان که داده میشود اورا بی رغبتی در دنیا

فِي الدُّنْيَا وَقِلَّةَ مَنْطِقٍ فَأَقْتَرَبُوا مِنْهُ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْحِلْمَةِ

و کم سخنم و خاموشی پس نزدیکی جوئید از آن بنده پس بد رشتیک تعلیم کرد و میشو و آن بنده را حکمت

رواه البيهقي في شعب الإيمان وعن عبد الله بن

روایت کرد این حدیث را بنیعی در شعب الایمان

عمر بن الخطاب قال اخذ رسول الله صلى الله عليه وسلم بمنزلة

عمر بن مرويت که گرفت پير خدا صلى الله عليه وسلم بازو سے من

فقال في الدنيا كما انك غريب افعل بر سبيل و كان

بہن زرمود باش در دنیا چنانکہ گویا در شہر سے غریب ہے یا نہ رو گز سے

ابن عمر يقول اذا امسيت فلا تنتظر الصباح واذا

ابن رزم می گفت کہ چون شب کنی پس انتظار کن صبح را و چون صبح کنی

اصبحت فلا تنتظر المساء وخذ من حجة لمريضك

پس انتظار کن صبح را و بگیر از تندرستی خود برای بیماری خود و از نذرانی خود

ومن حيايك لموتك رواه البخاري

و بر اے مرگ خود رواہ بخاری

فصل الامت اع

امت در فضل فقرا

ولا تظروا الذين يدعون ربهم بالغداوة والعشي

و مران آنان کہ میخوانند پروردگار خویش را بامداد و شب گماہ میخوانند

يريدون وجهه ما عليك من حسابهم من شيء

زانت خدا براست بر تو از حساب ایشان چیزی نیست

وما من حسابك عليه من شيء فتطردم فذلكم

از حساب تو بر ایشان چیزی نیست پس بر اے ایشان را پس باقی از سنگاران

من الظالمين للفقراء المهاجرين الذين هجروا

و بر اے درویشان ہجرت کنندگان آنان کہ بیرون کردہ شدند از سرای

ديارهم واموالهم يبتغون فضلا من الله ورضوانا

سخاں و مالہا سے ایشان را نہ اند افزونے از خدا و خوشنودی

الحمد لله الذي جعل

وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَكَذَٰلِكَ

ہو یا رہی میکنند خدا و را فرستادہ اور انکو وہ ایشا نند راست گویان و نہ

أَنْ يَكُونُ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ

مردمان گروہ یک ہر آئینہ دایمہ براسے آنکہ و در حق

بَيِّنَةٌ يَهُوسُفًا مِنْ فَضْلِهِ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَازُورُونَ

مرخانہ سے ایشا نرا سقفا از فقر و زرد ہا ننا کہ بران ہر آئینہ

وَلِيَبَيِّنَنَّ لَهُمْ أَبُو آدَمَ أَعْلَىٰهَا يَتَكَلَّمُونَ وَزُرُوفًا

در خانہ سے ایشا نرا در ہا و تختہ بران تکیہ کنند و از نیست ہمہ آن

وَأَنَّ كُلَّ ذَٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ

مگر ہر خوردار کے زور کا نایم اس کے آخرت نزد پروردگار تو ہر اس کے

لِلْمُتَّقِينَ (۱۰) إِنِّي هُرَيْرَةٌ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

پر ہینہ کاران ست مرویت از ابو ہریرہ رضی گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رُبَّ أَشْعَثَ مَذْفُوعٍ يَأْكُلُ بَوَائِبَ لَوْ أَقْسَمَ

علیہ وسلم بسا ز ولیدہ موسے گرد آلودہ رانڈہ شدہ از در ہا جنت حارت اگر سو گندہ خورد ہر خدا

عَلَى اللَّهِ لَا بَرَّةَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ

ہر آئینہ بہت گوئیگہ رانڈہ کا تعالیٰ اور از سو گندہ روا مسلم قانہ عبد اللہ بن عمرو مرویت کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فَقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ

آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم ہر سیکہ فقرای ہا جبران

يَسْقُونَ الْأَغْنِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خِيْفًا

پیشینے بہ نیر تو انگر انرا روز قیامت ہوسے ہشہ چل سال

رَوَاهُ مُسْلِمٌ (۱۱) إِنِّي هُرَيْرَةٌ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

رواہ مسلم و از ابی ہریرہ رضی مرویت گفت فرمود آن

در کتب

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْفُقَرَاءُ الْجَنَّةَ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ

صلی اللہ علیہ وسلم روزی آیند نیز ان بهشت را پیش از ثروتمندان

فَمِنْ مِائَةِ عَامٍ تُصَفَّ يَوْمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ

بہ صد سال نیم روز است از روزی که در روز قیامت رواد ترمذی

قَالَ لَقَدْ كُنْتُ سَبْعِينَ مِائَةَ عَامٍ مِنْ أَصْحَابِ الصُّفَّةِ مَا مِنْهُمْ رَجُلٌ عَلَيْهِ كَرَاهٍ

و از ابا ہریرہ روایت گفت بہ تحقیق دیدم ہفتاد نفر از اصحاب صفہ را کہ نیست از ایشان کرد

إِقَارًا لِمَا كَسَاءَ قَدْ رَجَوُا فِي أَعْنَاقِهِمْ فَيُنْهَامَايَهُ خُصْفٌ

کہ بروی در را باشد بلکہ یا از آری بود و بگیم کہ بہ پیش بر دست بود و در گردن های خود بر بخت از آنها

السَّاقَيْنِ وَمِنْهَا مَا يُبْلَغُ الْكَعْبَيْنِ فَيَجْمَعُهُ بِيَدِهِ كَرَاهِيَةً

میرسید نیمہ ہر دو ساق را و بخت از آنها میرسید ہر دو شالنگ را پس گردن آرد و از آن بدست خود آرد

أَنْ تُرَى عَوْرَتُهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ

ناخوش داشتن آنکہ دیدہ شود اندام پشت مگاہ و روایت کرد از ابی بخاری و عمر و نسبت از عبد الرحمن

الْبُخْلِيُّ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو وَسَأَلَهُ رَجُلٌ قَالَ كَسْنَا

بجلبہ گفت شنیدم عبد اللہ بن عمرو را و حالانکہ تحقیق پرسید او را مردی گفت آن مرد آیا بیستیم

مِنْ فُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ الْآفَ إِهْرَآةً تَلَوِي

ما از فقیران مهاجران پس فرمود مرا و را عبد اللہ آیا ہزاران است از بابی بیکری

إِلَيْهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ الْآفَ مَسْكَنٌ تَسْتَنُّهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَكُنْتُ

با او گفت آری بہت گفت عبد اللہ آیا ہزار ہای باشند کہ می باشی در وقت آن مرد آیا بہت مرا

مِنْ الْأَغْنِيَاءِ قَالَ بَلَى مَا قَالَ فَكُنْتُ مِنَ الْمُلُوكِ

سکن گفت عبد اللہ پس تو از ثروتمندان گفتی آن مرد ہزار ہا ہزار بہت گفت عبد اللہ پس تو

قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَجَاءَ ثَلَاثَةُ نَفَرٍ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

از ہزار ہا نفر عبد الرحمن و آمدند سه نفر بہ عبد اللہ بن عمر

از آنجا با آن مرد پیش
را عبد

وَأَنَا عِنْدَهُ فَقَالُوا يَا أَبَا هُرَيْرَةَ وَاللَّهِ مَا نَقِدُ رُغْلًا عَلَى شَوْحٍ لَا تَفْقَهُ
 و من نزد و سے بروم پس گفتند یا ابو هریره خدا سوگند که آنایستیم ما بر چیزی سے نہ بر غرق و نہ بر سوک
 وَلَا دَابَّةٍ قَلَامَتًا فَقَالَ لَهُمْ مَا سُئِلْتُمْ إِنْ سُئِلْتُمْ رَجَعْتُمْ
 چار پایہ و نہ از اسباب بودی حضرت عبداللہ ~~سید الشہداء~~ سید شہداء را سید شہداء
 إِلَيْنَا فَأَعْطَيْنَاكُمْ مَا يَسَّرَ اللَّهُ لَكُمْ وَإِنْ سُئِلْتُمْ ذَكْرًا أَمَرَكُمُ
 پس سید شہد شہد را چیز سے کہ آسانی کرد اند خدا ایتعالی بر اسے شہد الریخو اہیہ ذکر کنیم قلم شہاد
 إِلَّا أَنْ وَإِنْ سُئِلْتُمْ صَبْرًا فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
 بر اسے پادشاہ و اگر میخواست صبر کنند زیرا کہ من شنیدہ ام پیغمبر خدا را
 يَقُولُ إِنَّ فَقْرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَبْقَى الْأَغْنِيَاءُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 کہ میگفت ہرستیکہ فقیران مہاجران پیسینے می کنند تو انکرا از روز قیامت
 إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَالُوا فَإِنَّا نَضِيرُ لَأَسْأَلَ شَيْئًا
 بسوے ہشت بہجہل سال گفتند آنجماعت پس تحقیق ما صبر میکنیم و نحو اہم چیز را
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ أَمَرَنِي خَلِيلِي بِسَبْعِ
 روایت کرد آنرا مسلم و روایت است از ابی ذر رضی گفت امر کرد مرا دوست جانان کہ
 أَمَرَنِي بِحُبِّ السَّائِكِينَ وَالَّذِي يُؤْمِنُهُمْ وَأَمَرَنِي أَنْ أَنْظُرَ
 است بہفت خلعت اول امر کرد مرا بہ دوستی مسکینان و نزد یک شدن از ایشان دوم امر کرد مرا
 إِلَى مَنْ هُوَ دُونِي لَا أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ قَوْفِي وَأَمَرَنِي أَنْ أَصِلَ
 کہ نظر کنم بہ کسی کہ نزد من است و نظر نکنم بہ کسی کہ بالای من است یعنی دور دنیا و سوم امر کرد مرا اصل رحم را
 الرَّحِمَ وَإِنْ أَدْبَرْتُ وَأَمَرَنِي أَنْ لَا أَسْأَلَ أَحَدًا شَيْئًا
 اگر ہم پشت رہند و است یعنی ما جب رحم و جارم امر کرد کہ سوال نکنم از ہیچ چیز سے و ہم امر کرد کہ بگویم
 وَأَمَرَنِي أَنْ أَقُولَ بِالْحَقِّ إِنْ كَانَ مُدًّا وَأَمَرَنِي أَنْ لَا أَخَافَ
 حق و امر من مان اگر محو باشد بلخ و ناخوشی آئندہ و ششم امر کرد مرا کہ نہ ترسم در دین خدا

فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَّائِمَةٌ وَأَمَرَنِي أَنْ أَكْثُرَ مِنْ قَوْلِ لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

لامست کردن هیچ تلاشت کننده را و بهفتم امر کرد مرا که بسیار گویم لاحول ولا قوه

إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهُمْ مِنْ كُنْزِ تَحْتِ الْعَرْشِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَحَسَنُ

الاباندر را پس بدستگیر این کلمات یا این بهفت خصلت از انجی ست زیر عرش روایت است از احمد

عُمَرُ بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عمر بن شعیب و روایت میکند از پدر خود و پدرش از جد او از حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَصَلَتَانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا

علیه وسلم فرمود آنحضرت دو خصلت اند که هر کس که باشد زان خصلت در آن بنویسد او را خدا شاکر کند

صَابِرًا مَنْ تَنَظَّرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَقْتَدَى بِهِ

صبر کننده کسی که نظر کند در دین خود بسوی کسی که بالای اوست پس اقتدا کند به او و کسی که نظر کند

وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ فَحَمِدَ اللَّهَ عَلَى مَا فَضَّلَهُ اللَّهُ

در دنیا خود کسی که فرو و اوست در دنیا پس ستایش کند مر خدا را بنابر فضیلت و اذن او را خدا شاکر

عَلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا صَابِرًا وَمَنْ تَنَظَّرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ

بر آنکس بنویسد او را خدا شاکر و صبر کننده و کسی که نظر کند در دین خود بسوی کسی که آنکس فرود

دُونَهُ وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَسْفَ عَلَيْهِ مَا فَتَمَنَهُ

اوست و نظر کند در دنیا خود بسوی کسی که فوق اوست پس اندوه خود بخیزد بیک فوت شد او را از دنیا نماند

لَمْ يَكْتَبْهُ اللَّهُ شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا قَرَأَهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنُ

خدا شاکر او را و نه صبر کننده روایت کرد آن ترمذی و روایت است

عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَضِيَ

از علی رضی الله عنه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم کسی که راضی شد

مِنْ اللَّهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ

از خدا باندک رزق راضی گردد و خدا باندک از او باندک از عمل

و (۱۰) ابن عباس رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه	در روایت است از ابن عباس رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه
وسلم من جاء أو احتاج فكمته الناس كان حقا على	و سلم کسی که برسد یا محتاج شود پس بپوشد آنرا از مردم باشد لازم بر
الله عز وجل أن يترنقه رنق سنة من حلال رولها	الله عز وجل آنرا بترنقه رنق سنتی که حلال رواها را
البيهيقي في شعب الإيمان وعن محمود بن لبيد	بیهقی در شعب الایمان و در روایت است از محمود بن لبید رضی
أن النبي صلى الله عليه وسلم قال اثنتان يكرههما	آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که دو خصلت است که ناخوش دارد
أبناؤا آدم يكره الموت والموت خير للمؤمن من الفتن	آنهارا آدمی بیکه از آن مردن است و حال آنکه موت بهتر است مسلمانان از فتنه گرفتار
ويكره قلة المال قلة المال أقل للحساب رواه أحمد	و کمره کمی مال و حال آنکه کمی مال کمتر است در حساب یعنی بهتر است مسلمانان را و احمد
وعن قتادة بن النعمان رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله	در روایت است از قتاده بن نعمان رضی که آنحضرت صلی الله
عليه وسلم قال إذا أحب الله عبدا حماة الدنيا كما يظن	علیه و سلم فرمود چون دوست دارم خدا را بتعالی بنده خود را منع میکند او را دنیا چنانکه
أحدكم يحبني سقيمه الماء رواه أحمد والترمذي	یکی از شما که منع میکند دهر بپزیند باید بیمار خود را از آب روايت کرد آنرا احمد و ترمذی
وعن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال قال رسول الله صلى الله	در روایت است از عبد الله بن عمرو رضی که فرمود رسول الله صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سَجْنُ الْمُؤْمِنِ وَسِنَّتُهُ وَإِذَا فَارَقَ أَهْلُهَا

علیه و سلم دنیا زندان است مسلمان را و قفس سال اوست در قفسیکه بگذارد دنیا را

فَارَقَ السَّجْنَ وَالسَّنَّةَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ (۱۰)

فاریکند از زندان و قفس را روایت کرد از شرح سنه در روایت است

أَنِّي مُرِيرَةٌ قَالَتْ قَالِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ایال سمیرمه رضی گفت رسول الله صلی الله علیه و سلم

لَا تَغِيظَنَّ فَاجِرًا نِعْمَةً فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا هُوَ لَكَ بَعْدَ

غلیظ مکن فاسق را نیت دنیا وی کردارد زیرا که در نمی یابی که چه چیز پیشش نیده است بعد از مرگ

مَوْتِهِ إِنَّ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ قَاتِلًا لَا يَمُوتُ يَعْنِي النَّارَ وَرَوَاهُ فِي شَرْحِ

موت وی که در خداوند قاتل است میمیرد از قاتل نشود و روایت را در شرح سنه

وَعَنْهُ رَوَاهُ قَالِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وهم از وی روایت کرد رسول الله صلی الله علیه و سلم

إِذَا نَظَرْتَ أَحَدَكُمْ أَوْ مَنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ

چون آنکه کسی را از شما ببوی که زیادتر دود او شده است آنکس را بروی مردمان بزرگ

إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ يُسَلِّمُ

پس باید که نظر کند بسوی کسی که آنکس است تنزد است تا فکر کند بر خفق علیه و در روایتی تسلیم

قَالَ أَنْظِرْ إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ

ایمنین آمده است گفت آنحضرت نظر کنید بسوی آنکه که پایینتر است از مرتبه شما و آنکه

فَهُوَ أَحَدُكُمْ أَنْ لَا تَزْدَرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَعَنْ

بسوی آن که یکی از شماست در مرتبه پایینتر است شما را که خود را نه شمارید نعمت الله را که بفرستد

سَعِيدُ بْنُ سَعْدٍ رَوَاهُ قَالَ رَأَى سَعْدُ أَنَّ لَهُ فَضْلًا عَمَّنْ

است بر شعله روایت است از مصعب بن سعد که گفت رایت و گمان بر سعد که او را فضل است بر کسی

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ تُنْصَرُونَ

نزودست از ضعف مسلمانان پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم از برکت دفع عجز یا قدرت

وَتُرْزَقُونَ إِلَّا بضعفائکم رواه البخاری وعن

داود میشو و شما را ورزق داده می شود شما را مگر ببرکت ضعفای شما که در میان شما اند رواه البخاری

أُمِّيَّةُ بْنُ خَالِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أُسَيْدٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

روایت است از امیه بن خالد بن عبد الله بن اسید رضی عن النبی صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَسْقِي بضعائك المهاجرين

علیه وسلم که بود آنحضرت طلب نیت و قدرت میلید از جناب حق بر حقیران و درویشان و ابرار

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

رواه فی شرح السنه

باب الأمل والحرص

باب در امل و حرص

وَلَا تَتَسَوَّأْ مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلَا تَمُوتُوا

و از زو میرید آنچه افزونی داده خدای بدان برخی را از شما بر برخی دیگر و باز نشوید

عَيْنِيكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَاهُ أَنْزِلَ أَجَاجَ مِنْهُمْ زَكَاةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِيَفْقَهُمْ

خود را بسوی آنچه بر خود دار کردیم بآن جهت ها از ایشان تازگی زندگی دنیای را بآنها

فِيهِ وَرَبُّ قُرَيْشٍ خَيْرٌ وَأَبْقَى عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَطَّ النَّبِيُّ

ایشان را در آن درود کرد و کار تو بهتر است و پاینده تر روایت است از انس رضی الله عنه گفت کشید

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطُّوطًا فَقَالَ هَذَا أَمَلٌ هَذَا أَجَلٌ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم خطوط پس فرمود این خط امل است و این خط اجل

فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ جَاءَهُ الْخَطُّ الْأَقْرَبُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

اوست پس در اثنای آنکه چنین است ناگاه رسید اجل و در خط اجل که نزدیک است رواه البخاری

در حدیث بخاری
جلد ۱۴

وَعَنْهُ رَضًا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْحُرُ ابْنُ

دہم روایت است از انس گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پیر سیر در

أَدَمَ كَيْشَبُّ مِنْهُ اثْنَانِ إِمْرًا عَلَى الْمَالِ وَالْأَخْرَافِ

آدمی و جوانی در دنیا یکے حرص بر کثرت مال و دوم میل بدرازی عمر

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضًا قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

متفق است در روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہما گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ اللَّهُ إِلَى أَمْرٍ آخِرَ أَجَلِهِ حَتَّى بَلَغَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم نگذاشت خداوند تا زمانی که عذرا از مردی کہ مہلت داد او اجل در او

بِسِتِّينَ سَنَةً رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضًا

تا آنکہ رسا نید او را بہ شصت سال رواہ البخاری است از ابن عباس رضی اللہ عنہما

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ كَانَ لِبْنِ دَمْرٍ وَدِيَانٍ

از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آنحضرت اگر آدمی را دو دامن

مِنْ مَالٍ لَا يَتَغَيَّرُ نَالًا وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ

از مال ہر آئینہ طلب سیکر و سوم را و بہر نمیکند جوف آدمی را مگر خاک و رجوع بر عت

وَيَتَوُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضًا

نیکند خداوند تا کسی کہ توبہ کرد متفق علیہ است از ابن عمر رضی اللہ عنہما

قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَعْضِ جَسَدِهِ

گفت گرفت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم بہ بعض تن یا رویے من

فَقَالَ كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِدٌ لِسَيِّدٍ مُعَذِّبٍ

پس گفت ای شخص در دنیا چنانکہ گویا غریب یا عابد بہ یک سید عذاب دہنده

مِنْ أَهْلِ الْقُبُورِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

از مردگان رواہ البخاری است از عبد اللہ بن عمر رضی اللہ عنہما

قَالَ مَدِينًا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا وَأُمِّي

گفت بگذشت آنحضرت علیه السلام بر ما و ما لاکه من و ما در من و ما در

نُطِيقُ شَيْئًا فَقَالَ مَا هَذَا يَا عَبْدَ اللَّهِ قُلْتُ شَيْءٌ نُصَلِّهُ

میگردیم چیز بد پس گفت آنحضرت چه کار میکنی ای عبد الله گفتیم چیزیست یعنی در پوست

قَالَ الْأَمْرُ أَسْرَعُ مِنْ ذَلِكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

که اسرار است فرمود آنست که از شتاب ترست ازین یعنی بیرون آمدن از دنیا رواه احمد و ترمذی

وَحَسَنُ بْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عباس رضی الله عنه که آنحضرت علیه السلام

كَانَ يَهْرِيقُ الْمَاءَ فَتَبَّكَ الْتَرَابُ فَأَقْبَلَ يَارَسُولَ اللَّهِ الْكَلْبُ

چون بر آب میپاشید بر آب میبارید و خاک میبارید و آنرا رسول الله ای کلبه

مِنَّا كَرَّيْتُ يَقُولُ مَا يَذُرُّ مِنِّي لَعَلَّ لَا أَكَلَعَهُ رَوَاهُ شَيْخُ الْإِسْلَامِ

آنکه فرمودید است بگفت آنحضرت در می یا ما بد است چه در آن شاید در من آنرا

وَأَبْنُ الْجَوَازِيِّ فِي كِتَابِ الْوَفَاءِ أَجَهَ هَرِيْرًا

روایت کرد این حدیث را در شرح سنن ابی حنبله در کتاب وفا و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْمَاءُ

گفت رسول الله علیه و سلم انچه عمه ها است

مَا بَيْنَ السَّبْعَيْنِ إِلَى السَّبْعَيْنِ وَأَقْلَهُهُمُ مَنْ يَجُوزُ ذَلِكَ

من میان هفت و هفت تا هفت و هفت و کمترین آنست که بگذرد از هفتاد و روایت کرد

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبْنُ مَلْجَةَ (سُفْيَانُ التَّوْرِيُّ رَوَاهُ)

ترمذی و ابن ماجه و از سفیان توری و ترمذی

قَالَ لَيْسَ لَكُمْ دُنْيَا لَيْسَ لَكُمْ دُنْيَا لَيْسَ لَكُمْ دُنْيَا

گفت سفیان ای ایست نه دنیا ای ایست نه دنیا ای ایست نه دنیا

عبد الله بن عباس
رضی الله عنه
روایت کرد این حدیث را
در کتاب وفا و روایت است
از ابی هریره رضی الله عنه

مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مِنْ تَذَكُّرٍ وَجَاءَ كَرُّ التَّيْرِ قَدْ وَقُوفًا
 آمدند اگر کند دوران حر که خواهر بندگی در آمد بشما بیم کنند یعنی بینم برین شدید عذاب
 لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصْرٍ عَنْ ابْنِ بَكْرَةَ عَنْ أَنَّ رَجُلًا قَالَ
 پس نیست در تنگم را از این هیچ یار علیه عذاب ایشان بر دارد از ابی بکر بن مرویت گفت
 يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ
 ای رسول الله صلی الله علیه وسلم کدام یکی از آدمیان بهتر است
 قَالَ مَنْ طَالَ عَمْرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ قَالَ فَأَيُّ النَّاسِ شَرُّ
 فرمود آنحضرت کسی است که دراز است زندگانی او و نیکوست عمل او گفت آن مرد پس کدام
 قَالَ مَنْ طَالَ عَمْرُهُ وَسَاءَ عَمَلُهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ
 یکی از مردان بدتر است فرمود آنحضرت کسی که دراز است زندگانی او و بدست عمل او روایت کرد این حدیث را
 وَعَنْ عَبْدِ بْنِ خَالِدٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 احمد و ترمذی و دارمی و از عبید بن خالد روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم
 أَخَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقِيلَ أَحَدُهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ تَمَاتَ الْآخَرُ
 برادری و دو میان و مرد از اصحاب خود پس کشته شد یکی از ایشان در راه خدا و شهید شد بهر مرد مرد
 بَعْدَهُ بِجُمُعَةٍ أَوْ نَحْوِهَا فَصَلُّوا عَلَيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
 دیگر از آن دو مرد و بعد از وی جمعه یا مانند آن بپوشید بهر پس نماز کند او را بر سر گفت پیغمبر خدا
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قُلْتُمْ قَالُوا ادْعُونَا اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَبَرَحَهُ
 صلی الله علیه وسلم چه گفتید در دعا گفتند دعا کردیم خدا را اینکه بپارزد و مرد را خدا را دعا کند
 وَيُلْحِقَهُ بِصَاحِبِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و رحمت کند او را و بپارزد او را بپارزد پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس چه شد و کجاست
 فَإِنَّ صَلَاتَهُ بَعْدَ صَلَاتِهِ وَعَمَلُهُ بَعْدَ عَمَلِهِ أَوْ قَالَ حَيَاتُهُ
 نماز او و عمل او پس و دیگر و ثواب آن بعد از عمل او یعنی بعد از مردان یا گفت که باشد ثواب او

بَعْدَ صِيَامِهِ لِمَا بَيْنَهُمَا أَعْدُ مِمَّا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

بعد از وکس تحقیق تفاوت درجه که میان این مردوست در بهشت دور تر و بیشتر است از تفاوت مسافتی

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي كُبَيْشَةَ الْأَمْلَكِيِّ

که میان آسمان و زمین است رده ابو داود و دلنشانی و از ابی کبشه انمار ری رض

اِنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ثَلَاثٌ

مرویت بدستیکدی شنید انحضرت را صلے اللہ علیہ وسلم کہ میگفت منہ خصلت است

أُقْسِمُ عَلَيْهِنَّ وَاحِدٌ نَّكَمُ حَدِيثًا فَاحْفَظُوهُ فَمَا الَّذِي

که سوگند میخورم بر آنکه حق اند و میخورم بر شما حدیثی را پس یا دیگرید و نگا دارید این حدیث را

اَقْسِمُ عَلَيْهِمْ فَاِنَّهُ مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ وَهَاطَمَ

پس آن چیز که سوگند میبخرم بر حقیقت آنها انیست پس درستکارشان انیست که مگر نشند مال هیچ نند و حجت

عبد مظلة صبر عليها الأذى لذة الله بها ع. ولا فية عند

حقوق کردن بر فقره او ختم کرده باشند هیچ بنده و گرفتار نشد از وی مالی بخواهی و صد کرد بر آن را که آنقدر زیاد کرد

بَابُ مَسْأَلَةِ الْإِثْمِ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ يَابُ فَقَرَأَ مَا الَّذِي سَأَلَ

آن نده را خدا تا که بنظر عزت و کثافت دیدیم و در سوال کردن را از مردم نگذاشت و خدا استعجال کرد

فَقَالَ إِنَّمَا الذُّمُّ لِمَنْ رَاعَاهُ نَفِيرَ عَبْدٍ رَزَقَهُ اللَّهُ

رق و محتاج را و اما آنچه که گفته شد از هر شایس را دیگر بد آنرا نیست که سکه که هر نفر بد آن شخص است

مَا لَا عَلَيْهِ يَتَّقِي فَنُورُهُ وَبَصُلُ رَحْمَتِهِ وَعَمَلُ اللَّهِ

شماره ۱۰۰۰ که داد او را اجازت دارد. ایشان بسیار زنده و شگفتی می کنند در این باره و در این باره

فِيهِ حَقُّهُ فَذَاكَ أَفْضَلُ الْمَنَازِلِ وَعَنْهُ رَقَّةُ اللَّهِ عَزَّ

[illegible]

کتابخانه عمومی آستان قدس

و لھیکر سرفہ ماہ لھو صدر دے الیہ یکتو بار دے ماہ

آن کی خدمت میں

لَعَلْتُ بِعَمَلٍ فَلَاكَ فَاجْرُ هُمَا سَوَاءٌ وَعَبْدُ رَبِّكَ اللَّهُ مَالًا
 هر آینه عمل میکردم بعمل فلانی که تقوی میکند در مرتبه مال پس ثواب این هر دو بنده برابرست
 وَلَمْ يَرْزُقْهُ عِلْمًا فَهُوَ يَتَخَبَّطُ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَا يَتَّقِيهِ
 سوم بنده ایست که داده است او را خدایتعالی و نداده او را علمی که بدان تقوی دارد پس این بنده خبط و خطا میکند
 رَبِّهِ وَلَا يَصِلُ فِيهِ رَحْمَةٌ وَلَا يَعْمَلُ فِيهِ بِحَقِّ هَذَا الْخَبَرِ
 در مال خود بر بی علم و دانش تقوی نمیکند در مال پروردگار خود را وصله نمیکند رحم خود را و نمیکند در حق پسرین خود
 الْمَنَازِلَ وَعَبْدُ كَمْ يَرْزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ
 در پلیدترین جایاست و چندان بنده ایست که نداده است او را خدایتعالی مال و نداده علم که تمیز کند میان خیر و شر پس
 لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلٍ فَلَاكَ فَهُوَ نَيْبَتُهُ وَوَرِثَتُهُمَا
 نمیکرد اگر من بودم مال منی هر آینه عمل میکردم در عمل فلانی که اسرار میکند پس نیست نیت و سر
 سَوَاءٌ سَرَّاهُ الدِّرْمِذِيُّ وَعَنْ سَفِيَّانَ الثَّوْرِيِّ رَحِمَهُ قَالَ
 و بارگناه ایشان برابرست رزاه ترمذی و از سفیان ثوری مرویست گفت بود مال در زمان پیش مرده
 كَانَ الْمَالُ فِيهَا مَضَى يَكْرَهُ فَأَمَّا الْيَوْمَ فَهُوَ تَرَسُ الْمُؤْمِرِ قَالَ
 داشته شده اما امروز درین زمان مال سپهر مسلمانانست و گفت اگر منی بود این دنیا بر آینه مندل
 لَوْ لَا هَذِهِ الدَّنَا نَبْرُكْتَ مَسْدَلُ بَنَاهُؤَلَاءِ الْمُلُوكِ وَقَالَ مَنْ كَانَ
 میساختند ما را این دنیا و اران و خوار میداشتند و گفت کسیک باشد در دست و سر چیز ازین
 فِي يَدِهِ مِنْ هَذِهِ شَيْءٍ فَلْيُصْلِحْهُ فَإِنَّهُ نَرَمَانُ إِنْ احْتَرَجَ
 مال با پس باید که اصلاح کند و زیارت و دعا بخواند زیرا که زمانیست که اگر محتاج شود کسی باشند کسی
 كَانَ أَوَّلَ مَنْ يَبْدُلُ يَمِينَهُ وَقَالَ لَعَلَّالْ لَا يَحْتَمِلُ الشَّرَّ
 اول کسی که بدل کند از دست و بدین خود را و گفت سفیان که مال طلال احتمال ندارد اذلاط و اسراف را
 سَرَّاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي سَمُرَةَ وَكَانَ
 یعنی نمی باید در مال طلال اسراف کند و باید که مال طلالی که میباشد در اسراف و تولد کردن از خداوند بی عملیست

مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِبْنُ عَبَّاسٍ

و بود وی از یاران آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود آنحضرت که بنده از بندگان اگر بپندم بر روی

لَوْ خَرَّ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وَلَدًا إِلَى أَنْ يَمُوتَ هَرَمًا قِطَاعًا

خود از روزی که زانیده شده است تا آنکه بمیرد در سخت پیری در طاعت و فرمانبرداری خدا بتهمالی

اللَّهُ لِحُمْرَةٍ فَوَيْلٌ لَكَ الْيَوْمَ وَلَوْ كُنَّا نَرَى إِلَيْنَا كَيْفَ يَزِدُّكَ

بر آینه کم می شمارد آنرا یعنی این طاعت و عبادت در آن روز یعنی روز قیامت و هر آینه دوست بیدار د که

مِنْ الْأَجْرِ وَالتَّوَابِ رَأَوَاهُ أَهْلُ

باز گردانیده شود بسوی دنیا تا زیاده شود از مزد و پاداشت عمل پس هر چند که زیاده باشد عمر سرجه یادت عمل گردد و روا احمد

بَابُ التَّوَكُّلِ وَالصَّبْرِ

باب در بیان توکل و صبر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ

ای آنان که گردیده اید یاری جوید بشکیبایی و نماز بدستی خدا ای

الصَّابِرِينَ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ

باصابرانست و هر آینه من آزمایم شما را بچیز از ترس و گرسنگی و نقص

مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

و کی از مالها و نفسها و میوه ها و مژده ده صبر کنندگان را

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِلَى اللَّهِ رَاجِعُونَ

آنانکه چون برسد ایشان از محنتی گویند بدستی ما خدا ایتم و بدستی ما بسوی او باز گردانیم

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ

و آنانکه بر ایشان رحمت است از پروردگارشان و مهربانی و آنانکه الی شانند

هُمْ الْمُهْتَدُونَ وَلَا تَقُولُ لِنَاسٍ لِّشَيْءٍ إِلَىٰ فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا

راه یافتگان و نگویید مر چیز را بدستی که من کننده ام این را فردا

له جز از او که ۳۴
عنه بخاطر کتب ۱۴

اَلَا اِنَّ يَشَاءُ اللّٰهُ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ
 مِمَّا يَمْكُرُونَ بگر خدا و هر که بترسد از خدا می گرداند برای او بیرون شدن و روزی دهد
 مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ
 او را از آنجا که نماند و هر که توکل کند بر خدا که پس دل بسته است بدوستی
 اِنَّ اللّٰهَ بِالْاٰمِرِۖهٖۤ قَدْرٌ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا وَمَا يَنْبَغِيۤ اِلَيْهِ
 خدای رساننده است کار خود را بدوستی گردانیده است خدایتعالی بجهت هر امری اندازه است هیچ جنبه
 فِي الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رُتْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرُّهَا وَمُسْتَوْدَعُهَا
 در زمین مگر بر خداست روزی ایشان، تفضلاً و میداند خدای قرارگاه آن درجیات
 كُلُّ شَيْءٍ فِي كِتَابٍ مُّبِيۡنٍ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِيۡنَ وَفِي السَّمَاءِ
 و آرام گاه بعد از وفات همه در کتاب روشن است یعنی لوح محفوظ بدست خدا و اوست مبداء و ثلث و آخر
 رُتْقُكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ۝ صٰهِيۡبٌۭ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ
 روزی شماست و آنچه وعده گردن شده اید صواب است از صهییب ۱۰ که فرمود آنحضرت
 اللّٰهُ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَجَبًا لِاَمْرِ الْمُؤْمِنِ اِنَّ اَمْرَهُ
 صلوات الله علیه و سلم گفت مرشان مسلمان را همه شان او را در انیک است
 كُلُّهُ لَهٗ خَيْرٌ فَلَيْسَ ذٰلِكَ لِاَحَدٍ اِلَّا لِلْمُؤْمِنِ اِنْ اَصَابَتْهُ
 و نیست این شان مر میسر یکی را مگر مسلمان کامل را نه برسد او را حالت خوش
 سَرَّاءُ شَكَرْ فَكَانَ خَيْرًا لّٰهٖ وَاِنْ اَصَابَتْهُ ضَرَّاءُ صَبِرْ
 شکر میگوید پس شد شکر گفتن بهتر او را و اگر برسد او را حالت ناخوشی صبری و در و پس شد صبر
 فَكَانَ خَيْرًا لّٰهٖ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَحَسَنُ اَبْنُ اَيُّوبَ رَوَاهُ
 کردن بهتر مر او را رواه مسلم و از ابی هریره رفته
 قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ
 مرویست گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم که مسلمان قوی

این حدیث در کتاب
 صهییب
 ج ۱ ص ۱۲۵
 ۱۲۵

خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ

بہترست از مسلمان ضعیف و اصل خیر موجود است در ہر دو حرص و طلب زیان کن

أَجْرُصٌ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَأَسْتَعِزْ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجُزْ وَإِنْ

بر چیز بد سوگند ترا و یاری جوئی و تو فائق بطلب بخدا و عاجز باش از طلب و استعانت

أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقْتُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَانَ كَذَا وَكَذَا

و اگر برسد ترا چیزی از مصائب و مکروهات پس گو اگر من چنین میکردم چنان میشد چنین

وَلَكِنْ قُلْ قَدْ رَكَّبَهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنْ لَوْ تَفَتَّحَ الْعَمَلُ

و لیکن بگو تقدیر کرد خدا و ہر چه بخواہد خدا این تعالی میکند زیرا کہ لفظ او می گشاید کار شیطان را

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ

رواہ مسلم و از عمر بن خطاب رضی روایت گفت شنیدم از

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَوْ أَنَّكُمْ تَتَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم را کہ می فرمود اگر کتابت شود و شما توکل میکنید بر خدا چنانکہ

حَقُّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ تَغْدُو خِمَاصًا وَتَرُوحُ

باید توکل کرد ہر آئینہ روزی میدہد شمارا چنانکہ روزی میدہد پرند ہا را بر آیند خیمہ را باد و کرسم

بَطَانًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

و لا غرکم و باز میگردند با شیار خود سیر و کلان شکم رواہ ترمذی و ابن ماجہ و از ابن مسعود روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّهَا النَّاسُ

گفت فرمود از حضرت صلی اللہ علیہ وسلم ای آدمیان نیست هیچ چیزیکہ نزدیک گرداند

لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ يُقَرَّبُكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ النَّارِ

شمارا بسوی بہشت و دور دارد شمارا از آتش و دور گرداند شمارا

إِلَّا قَدَارُ نَفْسِكُمْ بِهِ وَلَيْسَ شَيْءٌ يُقَرَّبُكُمْ مِنَ النَّارِ وَيُبَاعِدُكُمْ

شمارا با آن چیز نیست چیزیکہ گرداند شمارا از آتش و دور گرداند شمارا

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كُنْتُ خَلْفَ رَسُولِ

روایت است از ابن عباس در روزی که رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم در عقب او ایستاده بود

اللَّهُ لِيُحْفَظَكَ اللَّهُ لِحَفَظَ اللَّهُ تَجِدُهُ مُجَاهَكَ وَإِذَا سَأَلْتَ

حفظ کند خداوند تو را تا خداوند تو را حفظ کند و اگر پرسیدی تو را پیدا کنی و اگر پرسیدی

يُحْفَظُكَ اللَّهُ لِحَفَظَ اللَّهُ تَجِدُهُ مُجَاهَكَ وَإِذَا سَأَلْتَ

تو را حفظ کند خداوند تو را تا خداوند تو را حفظ کند و اگر پرسیدی تو را پیدا کنی و اگر پرسیدی

فَأَسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ

پس از آنکه از خداوند بپرسی و اگر استعانت خواهی از خداوند بطلب و بدان که امت

لَوْ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعَهُ لَشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوهُ إِلَّا بَشَى

اگر جمع شوند و اتفاق نمایند بر سود رسانیدن ترا به نفعی که بخواهند رسانند مگر بپشیمان

قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ وَلَوْ اجْتَمَعُوا أَنْ يَضُرُّوكَ بَشَى

نوشتہ است خداوند برای تو اگر اتفاق کنند بر زیان رسانیدن ترا بپشیمان

لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بَشَى قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ رُفِعَتْ

مگر بپشیمان که بپشیمان نوشتہ است خداوند بر تو برپا شده شد

الْأَقْلَامُ وَجُفَّتِ الصُّحُفُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

قلمها و نشک کرده شد نامه ها رواه احمد و ترمذی و از

سَعْدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد بن زید روایت گفت از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ أَدَمَ رِضَاهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ

از سعادت بن آدم رضای او به آنچه که خداوند برای او قضا کرده است و از شقاوت بن آدم

أَدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهَ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ أَدَمَ سَخَطُهُ

آدمی در گذشتن او از استخاره خداوند و از شقاوت آدمی در خشم او و اگر است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْكِي نَبِيًّا مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ ضَرَبَ قَوْمَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ حکایت میکند حال پیغمبری را از پیغمبران که زندگان پیغمبر را قتل و کشتن

فَادْمَوْهُ وَهُوَ يَسْتَمِعُ الدَّمْعَ عَنْ وَجْهِهِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ

پس خون آلوده کردند او را و حال آنکه پیغمبر صبری و در زجر پاک میکرد و خون از روی خود گرفت

لِقَوْمِي فَانْتَهَمُوا لِيَعْنَنَ مِنْ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ

خداوند ای مردم من را زیرا که ایشان نمیدانند حقیقت حال متفق علیه

بَابُ الرِّيَاءِ وَاسْمُهُ

باب در بیان ریا و سمنه

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَّا نَوَى

علیه وسلم نیست اعمال مگر بر نیت و نیست مر مردی را مگر آنچه که نیت کرده است پس کسی که

فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَ

همچو آنکه کسی که هجرت او بسوی خدا و بسوی رسول و بسوی کسی که هجرت او بسوی خدا و

إِلَى رَسُولِهِ وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى دُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ

بسوی رسول خداست و کسی که باشد هجرت او بسوی دنیا میرسد دنیا را یا هجرت بسوی زنی بود

يَتَزَوَّجُهَا فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْكَ وَعَنْ

که تزویج کند آنرا پس هجرت او بسوی چیزی که هجرت کرده است بسوی آنست متفق علیه و آن

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی هریره رضی اللہ عنہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صَوَابِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ

اینکه خداست که نمی بیند نظر رحمت بجانب و در تنهای ما و نمی بیند بسوی اموال و ثروت ما بلکه

ببیند بسوی دلها و نیتها

مِنْ الشَّيْءِ أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ دِينَ أَوْ دُنْدَا

که انگشت نگرفته شود در دین یا در دنیا مگر کسی که معصوم

مَنْ عَصَمَهُ اللَّهُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَ

و معصوم دارد و از خدا تعالی رواه بیهقی در شعب الایمان در ولایت ۱۱

عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ إِنَّهُ خَرَجَ يَوْمًا إِلَى مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ

امیر المومنین بن الخطاب روزی بدرستی از منزل بمسجد آن بزرگوار

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ قَاعِدًا

صلی الله علیه وسلم در آمد پس دریافت معاذ بن جبل را که نشسته است

عِنْدَ قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبْكِي فَقَالَ مَا يَبْكِيكَ

نزد قبر نبی آنحضرت صلی الله علیه وسلم در حالیکه گریه میکند پس گفت عمر معاذ را که چه چیز در گریه آید

قَالَ يُبْكِيَنِي شَيْءٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس گفت معاذ در گریه در آورده مرا یاد کردن چیزی که شنیده ام از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

و سلم شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که میگفت

إِنَّ لِسِينَ الرِّيَاءِ شَرُّكُمْ وَمَنْ عَادَى لِلَّهِ وَلِيًّا فَقَدْ بَايَ اللَّهَ

انکه از یا سوسه شرست که یکدشمن دارد دوستی از دوستان خدا را پس بجهت بیرون آمدن خدا را

بِالْمَحَارِبِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَبْرَارَ الْأَتْقِيَاءَ الْأَخْفِيَاءَ الَّذِينَ

بجنگ بدرستیکه خدا دوست میدارد و نیکوکاران پر بهیز کاران پوشیده حال از انبیا و اولیای

إِذَا غَابُوا أَلَمْ يَتَفَقَّدُوا وَإِنْ حَضَرُوا أَلَمْ يُدْعَوْ أَوَلَمْ يَقْرَبُوا

باز پرس کرده نشود احوال ایشان و اگر حاضر باشند خوانده نشوند بجهت آن و اگر خوانده شوند نزدیک نمانند

قُلُوبُهُمْ مَصَابِيهُ لَمْ يَخْرُجْ مِنْ قُلُوبِهِمْ ظِلَّةٌ

نشانند و دلای ایشان چراغهای هدایت است و بیرون نمی آیند از هر زین تاریک

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَالبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

سوايت و این حدیث را ابن ماجه و بیہقی در شعب ایمان و از

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی ہریرہ رضی عنہ مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا صَلَّى فِي الْعِلَاقِيَّةِ فَأَحْسَنَ وَصَلًا فِي السِّرِّ

بد رستیکہ بندہ چون نماز کند اِلَاقِیَۃً پس از آن در سرائی

فَأَحْسَنَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هَذَا عَبْدِي حَقًّا رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

پس خوب گزارد میفرماید خدا تعالی این بندہ من است بصدق روایت کرد ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ وَتَحَنَّنَ

و مرویت از ابو سعید رضی عنہ گفت بیرون آمد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و بر سید پرور

نَتَنَّا أَكْرَمَ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ فَقَالَ أَلَا أُخِيرُكُمْ بِمَا هُوَ أَخَوْفُ

مذاکرہ میکردیم سج و جال را پس گفت آنحضرت آیا خبر ندہم شما را بچیزیکہ ترسندہ تر است

عَلَيْكُمْ حَنْدِي مِنَ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ فَقُلْنَا بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ

بر شما نزد من از فتنہ سج الدجال پس گفتیم خیر و یا رسول اللہ

قَالَ الشِّرْكُ الْخَفِيُّ أَنْ يَقُومَ الرَّجُلُ فَيُصَلِّيَ فَلْيَبْدَأْ صَلَاتَهُ

فرمود آنحضرت آنچیز شرک پنهانی است و آن شرک خفی است میگوید مرد پس نماز نکند اول و پس زیاد و کند نماز خود را

لَمَّا بَرَأَ مِنْ نَظَرِ رَجُلٍ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ

از بہت نظر کردن مردی بسوی او رواہ ابن ماجه و از

أَبِي سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی سعید اخبر منے رضی عنہ مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا عَمِلَ عَمَلًا فِي مَخْرَجٍ لَا بَابَ لَهَا وَلَا كَوَّةَ

و سلم اگر ثابت شود کہ مردی عمل کرد و عملی را در مخرجی کند کہ نہ در و نہ در ہا تا کسی از راه آن در آید و نہ دیوار

در حدیثی دیگر
روایت شده است
که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
فرمودند در آن سنی
در حدیثی دیگر
روایت شده است
که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
فرمودند در آن سنی
در حدیثی دیگر
روایت شده است
که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
فرمودند در آن سنی

خَرَجَ عَمَلُهُ إِلَى النَّاسِ كَأَنَّمَا كَانَ وَعَنْ عُمَانَ بْنِ

کذا در روایتی که سنی اندوید بیرون می آید و ظاهر می آید و او بسو مردم بر کشید یعنی حاجت یار و اولیای نیست خود بخود ظاهر می شود و در این حدیث

عُمَانَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عُفَّان رَضِيَ مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

مَنْ كَانَتْ لَهُ سِرِّيَّةٌ صَالِحَةٌ وَسِرِّيَّةٌ أَظْهَرَ اللَّهُ مِنْهَا حَرْجًا

کسی که باشد مراد را فعلی یا خصلتی نهانی نیک یا بد هر چند که نهان دارد ولیکن آشکارا بیکراند خدا بشناسد از آن سر برده

يُعْرِفُ بِهِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

خصلت علامتی را که شناخته میشود آنکسی بآن علامت و آن عمر بن الخطاب رَضِيَ مرویست از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا أَخَافُ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ كُلِّ مَنَافِقٍ

علیه وسلم که فرمود آنحضرت یعنی ترسم برین است مگر شمر هر منافق را

يَسْتَكْمِلُ بِالْحِكْمَةِ وَيَعْمَلُ بِالْجَوْدِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ

که سخن میکند بکلم و حکمت و کار میکند بجمل و نادر استی روایت کرده این هر سه حدیث را

الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ الْمُهَاجِرِ بْنِ حَبِيبٍ رَضِيَ

بیهقی در شعب ایمان و از مهاجر بن حبیب رَضِيَ مرویست

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم گفت پروردگار

إِنِّي لَسْتُ كُلِّ كَلَامٍ الْحَكِيمِ أَتَقَبَّلُ وَلَكِنِّي أَتَقَبَّلُ هَمًّا وَهَوًّا

من نیستم که کلام هر حکیم را قبول کنم ولیکن من قبول میکنم قصد و نیت و محبت او را

إِن كَانَ هَمًّا وَهَوًّا فِي طَاعَتِي جَعَلْتُ صَمْتَهُ حَمْدًا لِي

پس اگر باشد نیت و محبت او در طاعت و فرمان بردار من بیکر نام خاموشی او و تپاشی من ذرات اقدس خود را و وقار

وَوَقَارًا وَإِنْ لَمْ يَتَكَلَّمْ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

و اگر چه سخن نگوید رواه دارمی

عَنِ الْعَامِلِينَ عَنِ الْأَعْيُنِ النَّزِيَّةِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عَزَّ وَجَلَّ كَانُوا كَانُوا وَانْزِلُوا عَزَّ وَجَلَّ رَضِيَ كَانُوا كَانُوا

رَضِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ لَيُغَانُ عَلَى قَلْبِي وَإِنِّي لَأَسْتَغْفِرُكَ

عَلَى أَمْرٍ وَبِهِ بَرَسْتُمْ بَرَسْتُمْ بَرَسْتُمْ بَرَسْتُمْ بَرَسْتُمْ

عَنِ الْمَاءِ مِائَةً مَرَّةً سَرَّاهُ مُسْلِمٌ وَكَانَ أَبِي مُوسَى رَضِيَ

عَنْهُ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَبْطِئُ يَدَهُ

كَتَبْتُ فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبْطِئُ يَدَهُ رَضِيَ

بِالْكَلِيلِ لِيَتُوبَ مِسِيءُ النَّاسِ رَضِيَ يَبْطِئُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيَتُوبَ

بِفَتْحِ تَائِبَةٍ كُنْتُ بِمِائَةٍ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

مِسِيءُ النَّاسِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا رَضِيَ رَضِيَ

رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

عَنِ النَّبِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَإِذَا نَسِيتُمْ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

لَهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ مِنْ لَحْدِهِ

رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

كَانَ رَاحِلَتُهُ بِأَرْضِ فَلَاةٍ فَانْفَلَتَتْ مِنْهُ وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ

كَانَ رَاحِلَتُهُ بِأَرْضِ فَلَاةٍ فَانْفَلَتَتْ مِنْهُ وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ

وَشَرَابُهُ فَأَيَسَ مِنْهَا فَأَنَّى شَجَرَةً فَأَصْطَبِعُ فِي ظِلِّهَا فَيَذَلُّنِي

وَأَبِي لِيَتُوبَ مِسِيءُ النَّاسِ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

مِنْ رَاحِلَتِهِ فَبَيْنَمَا هُوَ ذَلِكَ إِذْ هُوَ بِهَا قَائِمٌ عِنْدَهُ

رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ رَضِيَ

مَا شَاءَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ قَالَ قَالَ

هر چه میخواهد از گناهان مادام که استغفار آرد و متفق علیه روایت است از شداد بن اوس که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّدُ الْإِسْتِغْفَارِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم که افضل استغفار -

أَنْ تَقُولَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي

این است که بگویی تو خداوند اتویی پروردگار من نیست معبود بحق مگر تو پیدا کردی مرا

وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَأْذَنُ

و من بنده تو ام و من ثابت و دائم ام بر عهد تو و راسته ام و وعده کرده ام آن قدر که استأذن دارم

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ

پناه میبخشیم به تو از شر آنچه کردم از گناهان اعتراف میگویم بر تو بنعمت تو بر من ایستادگی کن ایان خود

وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

پس بیاورم از پس بدستی منی آرزو گناهان را بیبخش مگر تو

قَالَ مَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا فَمَاتَ مِنْ يَوْمِهِ

گفت آن شخص کسیکه بگوید این کلمات را در جبهه دوی اندر روز حایک یقین دارنده است بآن پس مرد و هر روز

قَبْلَ أَنْ يُمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنَ

پیش از آنکه شام کند دوی پس آنکس از گناهان اهل بهشت است و کسیکه بگوید این کلمات را در جبهه دوی از

اللَّيْلِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ

شب و حال آنکه دوی یقین دارنده است بدان پس مرد پیش از آنکه صبح کند پس دوی

مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي شَرِيحَةَ

از اهل بهشت است رواه بخاری روایت است از ابی شریحه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه مؤمن

إِذَا أَذْنَبَ كَانَتْ مُكْتَسَبَةً سَوْدًا عَمِّي فِي قَلْبِهِ فَإِنْ تَابَ

چون که گناه پیدا میشود نقطه سیاه در دل وی پس اگر توبه می کند

وَأَسْتَغْفِرُ صُقِلَ قَلْبُهُ وَإِنْ زَادَ زَادَتْ حَتَّى تَعْلُوَ

و استغفار می نماید صقل کرده میشود دل و در میوه و آن سیاهی و اگر بیشتر کند می کند بیشتر شود تا آنکه بالا می آید

قَلْبُهُ فَنَالِكُمُ الرَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى كَلَّا بَلْ رَانَ

دل و در این آن رنگی است که ذکر کرده است خدا تعالی و فرموده است رنگ گرفته و غالب شده است

عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

بروای ایشان کارهای که می کردند روایت کرد اینی رایت را احمد و ترمذی

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابن ماجه و مرویست از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ

صلی الله علیه وسلم بدستیکه خدا تعالی قبول میکند توبه بنده را مادام

يُغْزِرُ غَرًّا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ سَعِيدٍ

که غر غره نکند یعنی نزد روح او در حلقوم رواه ترمذی و ابن ماجه و روایت است از ابی سعید رض

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّيْطَانَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه شیطان

قَالَ وَعِزَّتِكَ يَا رَبِّ لَا بَرَحَ أُغْوِي عِبَادَكَ مَا دَامَتْ

گفت بجزت تو ای پروردگار من نمی روم از جای خود یعنی همیشه با شما که راه میزنم بنده کن را مادام

أَسْرَ وَلِحُصْنِي أَجْسَادِهِمْ فَقَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ مَعْرِفَتِي

که جانهای ایشان در بدنهای ایشانست پس گفت پروردگار عزوجل سوگند بخورم بجزت

وَجَلَّتْ أَسْرَتِي وَأَسْرَتِي مَكَانِي لَا أَزَالُ أُغْفِرُ لَهُمْ مَا

و بزرگم که خود و بلند مرتبه خود همیشه می آمرزم بندگان را مادام

این در نسخ کتب آمده
در این نسخه است
نقطه است از لسانم
نقطه است از لسانم

اسْتَغْفِرُونِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ قَالَ

کہ طلب آمرزشش کنند از من رواہ احمد و روایت است از ابی ہریرہ رضی گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستی خدایتما

لِيَرْفَعُ الدَّرَجَةَ لِلْعَبْدِ الصَّالِحِ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ

ہر آئینہ بلند میکردند پایہ را برای بندہ صالح در بہشت پس میگوید بندہ صالح ای پروردگار

أَتِي لِي بِهَذِهِ فَيَقُولُ يَا سَتَغْفَارُ فَيَدُلُّكَ لَكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ

من از کجاست مرا این درجہ پس میگوید پروردگار بسبب استغفار فرزندتست مرترا رواہ احمد

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواہ عبد اللہ بن عباس روایت است گفت فرمود آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الْمَيِّتُ فِي الْقَبْرِ إِلَّا كَأَنَّهُ يَتَنَفَّسُ

علیہ وسلم نیست مرده در قبر و تنفس میکند و گویا در قبر گدازد و تنفس میکند

يَنْتَظِرُ دَعْوَةً تَلْحَقُهُ مِنْ أَبِي أَوْ أُمِّ أَوْ أَخٍ أَوْ صَدِيقٍ فَإِذَا

چشم میدارد و دعائی را کہ برسد اورا از پدر یا مادر یا برادر یا دوست پس چون

لَحِقَتْهُ كَانَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى

میرسد اورا دعا میباشد آن دعا بسوئے و سوئے دوست دہشتہ شدہ تر از دنیا و تعلق دنیا و ہرستی خدا تعالی

لَيَدْخُلُ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ مِنْ دَعَاءِ أَهْلِ الْأَرْضِ أَمْثَالًا

مما در آمد بر مرده از دعا سے اہل زمین مانند

الْحَبَالِ وَإِنَّ هِدْيَةَ الْأَخِي إِلَى الْأَمْوَاتِ لَاسْتِغْفَارٌ

وہا و بدستیکہ تحفہ زندگان بسوئے مرگان طلب آمرزش کردن است ایشان را

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

رواہ البیہقی فی شعب الایمان و روایت از عبد اللہ بن بسر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طُوفُوا وَجِدْ

گفت فرمود آنحضرت ^{صلی الله علیه وسلم} خوش رفتی ادم را که یافت

فِي صَحِيفَتِهِ اسْتَغْفَارَ كَثِيرًا رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَفِي الشَّجَرِ

در ^{در صحیفه} استغفار کرد بسیار روایت ابن ماجه و در ^{در شجر}

فِي عَمَلِ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ

در عمل یوم و لیل و مرایت از ^{عبدالله بن مسعود} گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّاسُ مِنَ الذُّنُوبِ

فرمود آنحضرت ^{صلی الله علیه وسلم} که ^{از} انسان

كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

مثل کسی که نیست گناه را روایت ابن ماجه و ابن ابی شیبه

بَابُ سَعَةِ رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى

این بابست در فراخی رحمت الله برتر

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

آن خدا که آفرید آسمانها و زمین را و فرود آورد از آسمان آب

فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ

پس بیرون آورد بسبب وی انواع میوه ها روزی برای شما و رام ساخت برای شماشتی را

لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ وَسَخَّرَ لَكُمُ

تا برود در دریا با او و رام ساخت برای شما دریاها و رام ساخت برای شما

الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَأَنْتُمْ

آفتاب و ماهتاب بهیشت روز و گاه و رام ساخت برای شما شب و روز و او شمارا

مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ فَلَا تحْصُوهَا

از هر چه خواستید او را و بشمارید نعمت خدا محاط نموانید و آنرا

کلمه جزوه را بگویند

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ۖ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي دَاوُدَ حَمَلَانَا

بد رستی آدمی هر آینه ستمکار است ناسپاس و هر آینه پرستی بزرگی و داد و یکم فرزندان آدم را در پرستی ستمگر ایشانرا

فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَصَّلْنَا لَهُ

در بیابان و در دریا و روزی دادیم ایشان را از آب گیزه با
 و در افرونی دادیم ایشان را

عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَقْضِيَةً كَذِبًا ۖ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ

بر بسیاری از آنکه آفریدیم افزونی دادنی میگفت عذاب من میرسانم

مَنْ أَمَرَ بِرَحْمَةٍ وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ وَلَا يَسْأَلُ مِنْ رَوْحٍ

آن هر که را میخوانم و بخشنم من کمشاده است هر چیز را و تو میباشی از رحمت

اللَّهُ أَتَى لَا يَتَّبِعُ مِنْ رَفُوحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ وَإِنَّ رَبَّكَ

خدای بدستگیر نومید نشوند از رحمت و بفرج خدای مگر گزیده ناگرویدگان و بدترستی پیرو دروکاران

لَذُوْ مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَى ظُلُمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ آدَابٍ

هر آنچه خداوند آمرزش است مرومان را برستم نشان و بدرستی پیرو کار تو هر آینه سخت عقوبت کننده است

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن

بگو ای زندگان من آنرا که اسراف کردند بر نفسهای خویش تا امید مشوید از

رَحْمَةُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ

بحثش خدای بدستیکه خدایتعالی می آفرزد گناه را همه بدستیکه اداوست آفرزند

الرَّحِيمُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بخشانیده مرویست از ابی هریره ر.ع لفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قَضَى اللَّهُ لِلْخَلْقِ كِتَابَ كِتَابًا وَمَعْنَاهُ

علیه و سید محمد علی خلیلی را نوشت کتابی را پس از کتاب نزد خداست

فَوْقَ عَرْشِهِ إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي وَفِي دُرِّ وَابِلَةٍ

بالای عرض آن کتاب اینست که رحمت من پیشینی رده است غضب مرا و در روایتی

غَلَبَتْ غَضَبِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بجای سبقت غلبت مذکور است متفق علیهِ و از ابی، در روایت است که در روایت است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِلَّهِ مِائَةَ رَحْمَةٍ أَنْزَلَ مِنْهَا رَحْمَةً

صلی الله علیه وسلم بدست تیکه مر خدا تعالی را صد رحمت است فرو داده است از آن صد رحمت

وَاحِدَةً بَيْنَ الْجَنِّ وَالْإِنْسِ وَالْبَهَائِمِ وَالْهَوَافِّ فَمَا تَبَاعَثُوا

یک رحمت را میان پریان و آدمیان چهار پایان و جنبند با می روی زمین پس آن رحمت همرانی میکنند

وَبِهَا يَتَرَاخَمُونَ وَبِهَا تُعْطَفُ الْوَحْشُ عَلَى وَدَّهَا

بر یکدیگر و بآن رحمت همرانی میورزند جانوران وحشی بر فرزندان خود

وَأَخْرَأَ اللَّهُ يُسْعًا وَتِسْعِينَ رَحْمَةً يَرْحَمُ بِهَا عِبَادَهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

و پس گذاشته است خدا تعالی نود و نه رحمت که رحم میکند بآن رحمتها بندگان خود را روز قیامت

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ عَنْ سَلْمَانَ تَحْوَةً وَفِي

متفق علیهِ و در روایتی مسلم از سلمان همچنین آمده است و در

آخِرُهُ قَالَ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَمَةِ أَكَلَهَا بِهَذِهِ الرَّحْمَةِ وَعَنْ

آخرش این عبارت است که گفت پس چون باشد روز قیامت اکل نماید آنرا باین رحمتها و در روایت است

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ يَعْلَمُ الْمُؤْمِنُ

که فرمود آنست صلوات الله علیه وسلم اگر بداند مؤمن

مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْعَقُوبَةِ مَا طَمَعَ بِحَسَنَةِ أَحَدٍ وَلَوْ يَعْلَمُ

چیز را که نزد خداست از عذاب طمع نکند به بهشت خدای هیچ یکی از مؤمنان و اگر بداند

الْكَافِرُ مَا عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الرَّحْمَةِ مَا قَطَعَ مِنْ جَنَّةٍ أَحَدٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

کافر چیزی را که نزد خداست از رحمت ناسیر نگردد و او هیچ یکی از کافران متفق علیهِ

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَخْبَرَنَا رِضَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در روایت است از ابی سعید خبری را که فرمود آنست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ

صلی اللہ علیہ وسلم بود در بنی اسرائیل مروی گشت

تِسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا ثُمَّ جَاءَ يُسْأَلُ فَأَتَى رَهْبًا فَسَأَلَهُ

نود و نه آدمی را بپرسید و نود و نه آدمی را پرسید آمد راهبی را پس پرسید و او را

فَقَالَ لَهُ تَوْبَةٌ قَالَ لَا فَقَتَلَهُ وَجَعَلَ يُسْأَلُ فَقَالَ لَهُ حُرٌّ

پرس گفت آیا هست مرا و او را تو بگفت راهب نیست ترا تو پرس گشت آخر در راهب را در دست خود مالک بود و او را پرسید

الرَّسُولُ يَا كَذَّابٌ وَكَذَّابٌ فَادْرَاكَهُ لَوْتُ فَنَاءَ بِصُدْرِهِ أَخْوَهَا

ای رسول یحییئین و چنین را پس دریافت و او را علامت موت پس میل کرد و آنحضرت بدین خود بجانب آن فریاد

فَاخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ

پس نزاع نمودند در شان وی فرشتگان رحمت و فرشتگان عذاب

وَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى هَذِهِ أَنْ تَقْرَبِي فَرَأَى هَذِهِ أَنْ تَبَاعِدِي

پس وحی شد از خدا تعالی به این که تو نزدیک شو و این فرشتگان را این که تو دور شو و او را

فَقَالَ قِيْسُوا مَا بَيْنَهُمَا فَوُجِدَ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبُ بِشَبْرٍ فَقُفِرَ

پرس گفت اندازه کنید مسافتی را میان آن دو فرشته پس یافتند که این فرشته رحمت نزدیکتر بود به او پس فریاد کرد

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه و روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ كَأَنَّمَا تُذْنِبُونَ الْهَبَ

صلی اللہ علیہ وسلم گوید بخدا که بقای ذات من بپشت ندرت اوست اگر گناه نکنند شما هر آینه بهر دو

اللَّهُ يَكْفُرُ بِكُمْ وَكَلَّمَ قَوْمٌ يُذْنِبُونَ فَيَسْتَعْفِفُونَ فَنَالَ اللَّهُ فَيَغْفِرُ لَهُمْ

خدا تعالی شما را و هر آینه او می آرد قومی که گناه کنند پس استغفرت کنند از خدا ایستاد پس ایامزد و ایشان را

رَوَاهُ مُسْلِمٌ

رواه مسلم

بَابُ الِاسْتِغْفَارِ

این باب ست در استغفار

عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَرَوَيْتُ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ رَجُلٌ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ لَا هِلَةً وَفِي رِوَايَةٍ أُشْرَفَ

وَسَلَّمَ قَالَ رَجُلٌ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ لَا هِلَةً وَفِي رِوَايَةٍ أُشْرَفَ

رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ فَلَمَّا حَضَرَهُ الْمَوْتُ أَوْصَى بَنِيهِ إِذَا مَاتَ

رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ فَلَمَّا حَضَرَهُ الْمَوْتُ أَوْصَى بَنِيهِ إِذَا مَاتَ

فَحَسَّ قُوَّةَ شَمِّهِ أَذْرَ قَانِصَةٍ فِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ فِي الْبَحْرِ فَقَالَ اللَّهُ لَكُنْ

فَحَسَّ قُوَّةَ شَمِّهِ أَذْرَ قَانِصَةٍ فِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ فِي الْبَحْرِ فَقَالَ اللَّهُ لَكُنْ

قَدَرًا اللَّهُ عَلَيْهِ لِيُعَذِّبَ بَنِيَّ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

قَدَرًا اللَّهُ عَلَيْهِ لِيُعَذِّبَ بَنِيَّ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

فَلَمَّا مَاتَ فَعَلُوا مَا أَمَرَهُمْ فَأَمَدَ الْبَحْرُ فَجَمَعَ مَا فِيهِ وَكَلَّمَ الْبَحْرَ

فَجَمَعَ مَا فِيهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ لَمْ فَعَلْتَ هَذَا قَالَ مِنْ خَشْيَتِكَ

يَا رَبِّ وَأَنْتَ أَعْلَمُ فَغَفَرَ لَهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ مَا أَوَّلُ مَا يَقُولُ اللَّهُ لِلْمُؤْمِنِينَ

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ بِمَا نَسْأَلُكَ بِهِ الْمُسْلِمُونَ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَا أَوَّلُ مَا يَقُولُونَ لَهُ قُلْنَا نَعْمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَا

روز رستخیز خبر میدهم پیغمبریکه نخستین میگونی در مومنان مر خدا تعالی را گفتیم ما آری خبر کن را ای رسول خدا گفت

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ هَلْ حَبِيبَتْ لِقَائِي فَيَقُولُونَ

برستی که خدا بیتی را میگوید و انسان را یاد دست بستی شامای مرا یعنی هر که ایستد میگوید و در دستش

رَبَّنَا فَيَقُولُ لِمَ آذَنْتُمْ فَيَقُولُونَ حَتَّى نَعْفُوكَ وَمَغْفِرَتُكَ

ای که در دگر این نیکو بد خشتی عالمی چه مصیبت کرد بدین نیکو پند امید داشتیم حجاز را و مسافت را

فَيَقُولُ قَدْ وَجِبَ لَكُمْ مَغْفِرَتِي وَأَهْ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

پس میگوید حق تعالی بتجقیق واجب شد مرثیاء مغفرت من از رو لطف روایت کرد این حدیث را در شرح الحسنة

وَابُونَعِيمٍ فِي الْحُلْيَةِ وَعَنْ النَّبِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابونعیم روایت کرد در حدیث
و روایت است از انس رفته گفت من و امیر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ يَا نَبِيَّ الرَّجُلِ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقُولُ

صلوات اللہ علیہ وسلم می آرد مردی را در روز قیامت پس میگوید

يَا رَبِّ هَذَا ظَلَمَنِي يَقُولُ فَخُذْ ظِلَامَتِي فِيمِثِلُ اللَّهِ لَهُ فَوْقُ

ای پروردگار من این شخص است که ظلم کرده است بر من میگردد پس بگریه ای خدا را مظلوم را پس متغییر سازد و بنماید خدایتما ارحم الراحمین

رَأْسِهِ قَصْرًا فِيهِ مِنْ خَيْرِ الْأَخْزَةِ ثُمَّ قَالَ لَهُ ارْفَعْ رَأْسَكَ

سرودی گوشه را که در و سه هست از خوبیهای آخرت پیتر گفته میشود و ما را ال بردار سر خود را

فَدْرِ فِيهِ مَا لَمْ نَرْعَيْنَاهُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لِمَنْ هَذَا فَيَقُولُ أَعْلَمُ

[illegible]

هَذَا عَفَا عَنْ أَخِيهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ

ابن اقلیس نے کہا کہ اگر وہ نہ کہو تو از براہ خود پس میگوید اگر دایمی پرو رو کا من تحقیق نجا در نزد من و حضور مردم از دوسے

رواه الدَّيْلَمِيُّ **وعن** جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواد و بیلی خود را اینست از جابر بن عبد الله گفت فرمود رسول الله صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ أَحَدًا مِنْكُمْ عَمَّا الْجَنَّةِ وَلَا يَجِدُهُ

علیہ وسلم داخل نکند کسی را از شما و نہ در عمل او در جنت و نہ باز وادار اورا

مِنَ النَّارِ وَلَا أَنَا إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَابْنُ

ادودرخ مکرمت خدا تعالی رواہ مسلم و در روایت ادا بن

عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ

عبارت مذکور آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدینیکہ خدا تعالی نوشت

الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا

بسیار و سیکہ قصد کند نیکی را پس عمل نکند آنرا

كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ كَامِلَةٌ فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا

مینویسد آنرا خدا تعالی مروید آنرا و خود نیکی کامل پس اگر قصد کند نیکی را پس در عمل در آورده او را مینویسد آنرا

اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِينَ أَلْفَ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافِ

خدا تعالی برای وی نزد خود و دیگر تا بهفتصد مثل تا مثلها

كَثِيرَةٍ وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهُ اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ

بسیار و سیکہ قصد کند بدی پس کرد آنرا مینویسد آنرا خدا تعالی مروید آنرا و خود نیکی

كَامِلَةٌ فَإِنْ هُوَ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةٌ

کامل پس اگر بدی قصد کرد بدی پس کرد آنرا مینویسد آنرا خدا تعالی مروید یک بدی

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَامِرِ الرَّامِ رَضِيَ قَالَ بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَهُ

متفق علیہ و روایت است از عامر الرام ر.م گفت در انجمنی آنکہ ما نزد وی بودیم

يَعْنِي عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا قَبِلَ رَجُلٌ عَلَيْهِ

یعنی نزد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم ناگاه آمد بر آنحضرت مردی کہ بروی

لَا يَكُنْ يَدُهُ شَيْءٌ إِلَّا التَّغَى عَلَيْهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَرَدٌ

چیز است در دست و پا نیست و چون بر او دست کشیدم بران برانست آنرا و بار سوال شد آنحضرت

أَفِيضَ شَيْءٍ سَمِعْتُ فِيهَا أَصْوَاتَ فَرَاحٍ طَائِرٍ فَخَلَّهِنَّ

به پیشه درختان پس شنیدم در آن پیشه آوازهای چو چها پرندگان پس گرفتیم آن چو چهارپایان را و آن چها

فَوَضَعْنَهُنَّ فِي كِسَائِي فَجَاءَتْ أُمُّهُنَّ فَاسْتَأْذَنَتْ

در گنج خود پس آمد مادر این چو چها پس گریه و گریه گشت مادر ایشان

عَلَى أَيْسَى وَشَفَّتْ لَهَا عَنْهُنَّ فَوَقَعَتْ عَلَيْهِنَّ

بر سر من پس نشادم و دور کردم برای مادر ایشان پرده از روی چو چها پس نهاد مادرشان بر ایشان

فَلَكَفَفْتُهُنَّ فِي كِسَائِي فَهُنَّ أَوْلَاءٌ مَعِيَ فَقَالَ ضَعْنَهُنَّ

پس پیچیدم آن چو چها را در گنج خود پس این چو چها اینها اند با من پس فرمود آن حضرت بندگان چو چها را

فَوَضَعْنَهُنَّ وَأَبَتْ أُمُّهُنَّ إِلَّا لَزُومَهُنَّ فَقَالَ رَسُولُ

پس نهادم آنها را و امتناع آورد مادر ایشان مگر لازم بودن و پیچیدن ایشان را پس فرمود آن حضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلْعَجَبُونَ لِرُحْمِ أُمِّ الْفَرَاحِ

آنکه عجب دارید بر گردن مادر چها

فَرَاحُهَا فَوَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ اللَّهُ أَرَأَيْتُمْ يُعْبَادُهُ مِنْ نَامٍ

چو چها را پس سوگند بآن کسی که فرستاده است مرا بر راستی بر آینه خدا ایتعالی مهربان ترست بهندان و از مادر

الْأَفْرَاحِ بِفَرَاحِهَا إِنْ جَعَلْتُ حَتَّى تَضَعَهُنَّ مِنْ حَيْثُ

چو چها به چو چها باز گردان این چو چها را تا آنکه بنهی ایشان را از آنجا که

أَخَذَتْهُنَّ وَأُمُّهُنَّ مَعَهُنَّ فَرَجَعَهُنَّ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

گرفته و تو ایشان را و مادر ایشان با ایشان بود پس باز گردانید آن مرد ایشان را روایت کرد این حدیث را ابو داود

وَرَجُلَانِ مِنْ أُمَّتِي جَنَّتَا بَيْنَ يَدَيِ رَبِّ الْعِزَّةِ فَقَالَ

و دو مرد از امت من ایستادند بر سر انگشتان خود و در صاحب عزت پس

أَحَدُهُمَا يَا رَبِّ خَذْنِي مَظْلَمَتِي مِنْ أَخِي فَهَذَا إِلَهُكَ

یکی از آن دو مردی ای پروردگار من موافقه کن برای من مظلوم را از برادر من پس میگوید حق تعالی

الحمد لله رب العالمین
بعضی از این حدیث در جلد ۱۲

كَيْفَ تَصْنَعُ يَا خِيَاكَ وَلَمْ يَبْقَ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْءٌ قَالَ

چه معامله میکنی با برادر خود و چگونه میگردانی از او خود را حال آنکه باقی نمانده است از حسنات او چیزی میگوید بنده

يَا رَبِّ فَلْيَحْمِلْ مِنْ أَوْزَارِي إِنَّ ذَلِكَ الْيَوْمَ عَظِيمٌ حَتَّى تَجِبَ

ای پروردگار من پس ببار باران باران من زیرا که این روز روزی بزرگ است که محتاج میشوند

النَّاسُ أَنْ يُحْمَلَ عَنْهُمْ مِنْ أَوْزَارِهِمْ فَقَالَ اللَّهُ لِلطَّالِبِ

مردمان آنکه برداشته شود از ایشان و نهاده شود از آنها باری از گناهان خود پس میگوید خداوند تعالی مردمان را

ارْقَعْ بَصْرَكَ فَانْظُرْ فَرَفَعَ بَصْرَهُ فَقَالَ يَا رَبِّ أَيْ مَدَائِنَ

در مدار نظر خود پس بر زمین پس بر میدارد و نظر خود را بالا پس میگوید ای رب من می بینم شهرها را

مِنْ ذَهَبٍ وَقُصُورٍ أَمِنْ ذَهَبٍ مُكَلَّلَةٍ بِاللُّؤْلُؤِ لَا يَئِي

از زر و مملها از ذهب و قصرین یا مردارید برای کدام

نَبِيِّ هَذَا أَوْ لَا يَصِلُ إِلَيْ هَذَا أَوْ لَا يَشْهَدُ هَذَا

پیغمبری هست این یا برای کدام صدیق است این فضل یا برای کدام شهید است این میگوید خداوند تعالی این

قَالَ هَذَا مِنْ أَعْمَى الثَّمَنَ قَالَ يَا رَبِّ وَمَنْ يَمْلِكُ ذَلِكَ

مر آن کسانی است که به دشمن آنرا میگویند بنده ای پروردگار من کسی مالک نشود قیمت آن را

قَالَ أَنْتَ تَمْلِكُهُ قَالَ بِمَاذَا قَالَ بِعَفْوِكَ عَنْ أَخِيكَ قَالَ

میگوید مقتضای تو مالک میشود آنرا میگوید چه چیز میگوید مقتضای سبب عفو کردن ترا برادر خود را میگوید بنده

يَا رَبِّ فَإِنِّي قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ قَالَ اللَّهُ فَخُذْ بِبَيْدِ أَخِيكَ

ای رب پس بر دستگیر من تحقیق عفو کردم از او پس میگوید خداوند پس بگیر دست برادر خود

فَادْخُلْهُ الْجَنَّةَ اتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ

پس در آن وارد شد هر یک از شما را از او سید و صلح کنید میان شما زیرا که خداوند

يُصِرُّ بَيْنَ الْبَيْنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَوَاهُ الْإِسْلَامُ فِي

صلح میکند در میان مسلمانان روز قیامت رواه طحاوی فی

مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مکرم اخلاق اربع الجوامع و مرویست از انس رضی اللہ عنہ کہ گفت انس در آمد آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى شَايِبٍ وَهُوَ فِي الْمَوْتِ قَالَ كَيْفَ تَجِدُكَ

علیه وسلم بر جوانی و حال آنکه وی در سکر است موت بود فرمود آنحضرت چو نه می یابی خود را

قَالَ ارْجُوا اللَّهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَارْتِئِي

گفت آنحضرت امید میده ارم از خدا ای پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم و بدتر است

أَخَافُ ذُنُوبِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

می ترسم از گناہان خود پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبٍ عَبْدٌ فِي مِثْلِ هَذَا الْمَوْجِئِ إِلَّا

جمع نمیشوند امید و خوف در دل بنده مانند این جای پیغمبر قریب

أَعْطَاهُ مَا يَرْجُو وَأَمَنَهُ مِمَّا يَخَافُ رَوَاهُ الزَّيْدِيُّ وَابْنُ مَكْجَةَ

میدهد او را خدا آنچه امید دارد و امن میدهد او را خدا از آنچه میترسد رواه ترمذی و ابن ماجه

باب صفة الجنة واهلها

باب در بیان صفت جنت و اهل آن

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

و بشارت بده آنانرا ایمان آورده اند و کردند کارهای شایسته بدستیدم ایشانرا هست بهشتها که از زیر

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا

از زیر آنها جویند هر روزی داده شوند از آن هر نوع میوه روزی ساخته

قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ

گویند این آنست که روزی داده شدیم پیش ازین و آورده شود ایشانرا آن روزی مانند یکدیگر و میوه ایشانرا اند

فِيهَا أَنْوَاعٌ كُلُّهَا فِيهَا خَالِدُونَ وَسَائِرُ عَوَالِي

در آنجا نماند پاک کرده شده و ایشان در آن جا بیدمانند گانند و شتابید سو

در جوار کعبه
۱۷۰۶ ر کعبه

مَغْفِرَةً مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ

آمرزشی از پروردگار خود و بهشتی که پهناي آن آسماناست و زمین

أَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يَنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالصَّرَّاءِ

آماده کرده شده برای پرهیزکاران آنرا که نفقه میکنند در آسانی و سختی

وَالْكَاطِبِينَ الْعِظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ

و فرزند خردگان خوشم و عفوکنندگان از مردمان و خدا دوست دارد

الْمُحْسِنِينَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْإِنْفِصِ

نیکوکاران را آنرا که گرویده اند و گردند شایسته بدرستی نضالچ سازیم

أَجْرٌ مِّنْ أَحْسَنَ عَمَلِهِ أُولَٰئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي

از در آن جویها پیرایه بسته شوند در آن بوستانها از دستو آنها ساخته شده از زر

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُجَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ

از زیر آن جویها پیرایه بسته شوند در آن بوستانها از دستو آنها ساخته شده از زر

وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا سَدُوسٌ وَاسْتَبْرَقٌ مُّتَشَابِهٌ

و بپوشند جامهای سبز رنگ از رویای نازک و رویاها سطر تکیه زدگان باشند

فِيهَا عَلَى الْأَعْرَافِ نِعَمُ الثَّوَابِ وَحَسِبْتَ مُتَفَقِّانَ إِنَّ اللَّهَ

در بهشت بر تختها نیک پاداش نیست بهشت زیست تکیه گاه بدرستی خدا

يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

مما در آن و آنسانرا که گرویده اند و گردند شایسته در بوستانها میروند از زر آن

الْأَنْهَارُ يُجَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ لِّلْأَعْنَاقِ وَفِي

جویها پیرایه بسته شوند در آن از دستو آنها از زر و مروارید و لباس شان باشد

فِيهَا كَرِيمٌ يُدْخِلُ فِي جَنَّاتٍ جَنُوبٍ مِّنَ الْمَصَاحِبِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ

در آن کریم و در می شود پهلوا سس ایشان از خواگارا میخوانند پروردگار خود را

نیکوکاران را

نیکوکاران را

خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِمَّا

ترس و امید و از آنچه روزی دادیم ایشانرا نفقه میکنند پس نمیدانند نفسی از

أَخْفَى لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءُ فَمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ جَنَّاتُ

پنهان شده مرایشان را از روشنی چشمها با در آتش به آنچه بودند که میکردند بوستانها

عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَقُلُودًا

اتامت و آئینه دران پیرایه بسته شوند دران از دستوارها از زر و مروارید

وَلِبَاسًا سُجًّجًا فِيهَا حَرِيرٌ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ

و پوشش ایشان دران دیباست و گویند ستایش مر خدا را که ببرد از ما اندوه

إِنَّ رَبَّنَا عَفُوٌّ يُكَفِّرُ شُكُورًا الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْقَامَةِ مِنْ فَضْلٍ

بدستی پروردگار ما بر آینه آمرزنده سپاس دارست آنکه فرود آورد ما را بسکونت از فضل خویش

لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نُصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ وَلَا يَخْلَعُ

نبرد ما را دران رنج و زرد ما را دران مانده دوستان

يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ

آز و ترس از ایشان مر بر غمی را دشمنی اند که بر پیرگانان آما بندگان من نیست ترس

عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا

بر شما امروز و شما اندوهگین شوند آنانکه گردیدند بآیتها

وَكَا هُ الْمُسْلِمِينَ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ

و بودند کردن نهادگان در آئید بهشت شما و زنان شما شاد گردانید و شوید

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِيفَاتٍ مِنْ ذَهَبٍ وَ الْكُؤُوبِ وَ فِيهَا

گردانیده شود بر ایشان کامها از زر و کوزه و دران ست

مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَ تَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَ أَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

آنچه آرزو برند آنرا نفسها و لذت یابند چشمان و شمار دران جا وید باشید

جلد شان و صفحه ۱۷۳
بسم الله الرحمن الرحيم

وَالَّذِي آتَىٰ أُولَئِكَ مِنْكُمْ حَقَّهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ لَكُمْ

در این بهشت است میراث داده شده ای که آنرا با آنچه بودید میگردید

فِيهَا فَكَايَةٌ لِّكثِيرَةٍ مِّنْهَا تَأْكُلُونَ ۚ إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَنِعْمَ

در آن میوه ای بسیار از آن میخورید بدستی پر میزگاران در جاست

أُمِّيْنٌ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٌ يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَ

امن اند در بوستانها و چشمها رسته پوشند از حریر نازک

إِسْتَبْرَقٍ مُّتَقَابِلَيْنِ كَذَلِكَ وَنَزَّوْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ

حریر بر روبرو شدگان بچین و جنت سازند ایشانرا بچوران نشاده چشم

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فُكْهَةٍ آمِنِينَ لَا يَذُقُونَ فِيهَا لَمَمٌ

میخوانند در آن بهر میوه ایمان نکی چشند در آن مرگ را

وَالْآيَاتُ الْآوَلَىٰ وَقَدْ هَمَمْنَا بِالْحَيِّمِ فَضَلْنَا مِنْ بَيْنِ

گر مرگ نخستین و نگاردار و ایشانرا در دفع کند عذاب و در رخ را از اولی از میوه و کار کرد

ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۚ وَمَا تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

این استگار است در پیش داده نشود که آنچه بودید میگردید

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۚ أُولَئِكَ لَهُمْ سُرُوفٌ مَّعْلُومَةٌ

مگر بندگان خدا آخال شدگان آنکه مرایشانرا است روزی معین میوه

وَهُمْ فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ

وایشانند نواخته در روی تختهای نعمت روبروی آیندگان

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّوَدَّنٍ بَيَظَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ

گردانیده میشود برایشان بکامی از چشمه سفید خوشنوار بر آسایش آسانندگان

لَا يَنُوبُ غَوْلٌ وَلَا هُمْ يَسْتَمِئُونَ ۚ وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ

نیست در آن آفتی و نه ایشان از آن مست گرده شوند و نزد ایشان بچوران

له جنة و بهشتی است
عنه جزو است

الْطَّرْفِ عَيْنٍ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مِّمَّنْ مَكُونٌ مِّثْلُ نَجْدَةٍ أَلَّةٍ
 فرو چشمها نند فراخ چشمها گویا ایشان سفیدند بوی سفید صفت بهشت

وَعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ
 وعده کرده شدند بر همین کاران در آن جویهاست از آب بی تغییر و جویها

مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ
 از شیر که تغییر نشده مزه آن و جویها از شراب لذت

لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا
 برای اندر شربندگان و جویها از شهد صاف کرده و در ایشان را در آن

مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ
 از هر میوه باست و آمرزشش از پروردگارشان مانند آنکه او جاوده باشد

فِي النَّارِ سُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءُ هَؤُلَاءِ الْمُتَّقِينَ
 در آتش و آشامیده شوند آب گرم پس پاره کند رودهای ایشان را بدستیک بر همین کاران

فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٍ آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا
 در بوستانها و چشمها فرازندگان آنچه را داده ایشان را پروردگارشان بدستی ایشان بودند

قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ لَا يَتَجَمَّعُونَ
 پیش ازین نیکوکاران بودند اندک از شب خواب نمیکردند

وَبِالْآسَاءِ هُمْ يَسْتَعْفِفُونَ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ
 و بر سوء ایشان آمرزش میخواستند و در اموالها حق شان بهره ایست

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ
 برای ایغراهندگان و بجه و در ارض زمین نشانههاست براسایه بیکاران

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ وَفِي السَّمَاءِ رُزُقَكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ
 و در نفسهای شماست آیا پس نمی بینید در آسمان روزی شماست و آنچه وعده داده شده ای

در جنة ۱۴۰۰
 در جنة ۱۴۰۰
 در جنة ۱۴۰۰

فَوَيْلٌ لِلَّهِ وَاللَّامِزِينَ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنْتُمْ تَنْقُضُونَ

پس سوگند بر دروگان آسمانها و زمین بدستی او هر آینه حق است مانند آنچه بدستی شما میگویند

سَيَأْتِيكَوَالْمَغْفِرُونَ مِنْ رَبِّكَ وَجَنَّةٌ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ

تساوی بدستی آمرزش از پروردگار خویش و بهشتی بهنا که آن مانند پهنا کے آسمان

وَاللَّامِزِينَ الَّذِينَ آمَنُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

و زمین است آن ده کرده شده مرا تا آنکه گردیدند بخدا و فرستاده بای او این افزونگی

وَاللَّهُ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

خدا هست میدهد آنرا هر که را میخواهد و خداوند افزونی بزرگست و بیش از آن

السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ فِي جَنَّاتٍ لِلْعَالَمِثْلَةِ

آنکه در پیش از دیگران بودند در بوستانهای نعمت گردیده اند

أُولَئِكَ وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ عَلَى سُرٍّ مَوْصُولَةٍ مُتَكَلِّفِينَ

پیشینیان و اندکی از پسینیان بر تختها بافته بزرگوار و کل بر رویا قوت تکلیف زندگان

عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ

بر آن تختها برابر یکدیگر میگردند برایشان بر اے خدمت کردگان بهیات کردگی

بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ لَا يُصَلُّونَ عَنْهَا

بگوز با و ابریقها و جامها از شراب که روان است در بهشت و در سر نمکشند از آن شراب

وَلَا يَنْزِفُونَ فِيهَا مِمَّا يَنْتَحِرُونَ وَلَحْمُ طَيْرٍ مِمَّا

رنه بمقتل بیوش شوند از آن و دیگر برایشان میگردند میوهها از آنچه اختیار کنند و گوشت پرندگان

يَشْتَرُونَ وَحُورٌ عِينٌ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ جَزَاءُ

آزاد کنند و حوران شاد و چشمان مانند مروارید پوشیده پاداش

مِمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا الْغَوَاوَلَا تَأْتِيهِمُ الْآفَاكُ

با آنچه بودند که میکردند نشنوند در آن سخن بیموده و نه بزه باهمو خوش لیکن سخن

له جنة ارضها
عنه جنة ارضها

سَلَامًا سَلَامًا وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ

سلام سلام و یاران دست راست چه اند یاران دست راست

فِي سِدْرٍ خَضُودٍ وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ وَظِلٍّ مَّمْدُودٍ وَمَاءٍ

در درخت کنار بنجار و در موز بود میوه های آن بر هم چیده سایه کشیده و آب

مَسْكُوبٍ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ

ریخته ان و میوه بسیار نه بریده و نه باز داشته شده

وَفُرشٍ مَّرْفُوعَةٍ إِنَّا أَنشَأْنَا هُنَّ إِنشَاءً فَجَعَلْنَاهُنَّ

در فراشها بر داشته شده بدستی ما پیدا نمودیم آنها را پیدا کردن پس گردانیدیم ایشانرا

أَجْكَارًا عَرَبًا أَوَّابًا لَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ هَ تِلْكَ الْأَوَّلَيْنِ

بلر بادوست داران همزادان و یاران دست راست را گردوی از پیشینیان

وَتِلْكَ مِّنَ الْآخِرِينَ هَ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ

و گردوی از پسینیان بدستی نیکوکاران بیاشانند از جام باشد

مِنْ أَجْهَالِكَا قُورَاهُ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَ

آمیختگی آن کافور چشمه می آشامند از آن بندگان خدای می رانند آزار هر جا که خواهند

تَفْجِيرًا هَ يُؤْفُونَ بِاللَّذِّ وَنَجَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ

رانندنی آسان و قاف می نمایند بذر دمی ترسند از روزی هست بدست او

مُسْتَطِيرًا هَ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا

آشکارا تمیز دهند خوردن بدوستی او درویش را و بچه یتیم

وَأَسِيرًا إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً

و بندیرا تمیز دهند جز این نیست که میخورانیم شما را برای خوشنودی خدا نمیخواهیم از شما پاداش

وَلَا شُكْرًا هَ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا عَبَّوْا قَتَطِئُوا

و نه سپاس بدوستی امیر از پروردگار خویش از روزی ترس سخت

الحمد لله رب العالمین

فَوْقَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَصْرَةً وَسُرُورًا

بر ایشان را از خدای از بدی آن روز و پیش آورد ایشان را تازگی و رشاد

نَحْرًا هُمْ عَصَبُ لِحَبَّةٍ وَأَحِبُّ الْأَشْجَاءِ فِيهَا عِلَّةٌ

و پاداش ایشان آنچه صبر کردند بوستان و ابریشم تکیه زدگان در آن بر

الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْزَمًا وَدَانِيَةً

مختنه نه بینند در آن آفتاب و نه سرا و زمزم دیک باشد

عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ أَطْوَافُهَا تَدْلِيلًا وَبُطْءًا

بر ایشان سایه های آن درام کرده شده میوهای آن رام کرده شده و گردانیده شود

عَلَيْهِمْ بَابُهَا مِنْ فَضَّةٍ وَأَبْكَانَتْ قَوَارِيرُهَا

بر ایشان جامه های خرد از نقره و جامه های بزرگ باشند آبگینه ها

قَوَارِيرُهَا مِنْ فَضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا وَيُسْقَوْنَ فِيهَا

آبگینه ها از نقره اندازه کردند آنرا اندازه کرده شده و آشامیده شود در آن

كَأَسَاكَانَ مِرْجَاهَا نَجْبِيلًا عَيْنًا فِيهَا شَمْسٌ سَلْسَبِيلًا

همان که باشد آمیزش آن از نجیل چشمه در آن نام نهاده شده سلسبیل

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ

و دکان کنند بر ایشان جوانان جاوید مانده چون بینی ایشانرا

حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَرًا رَأَيْتَ

پنداری ایشانرا مروارید افشانه و چون بینی آنجا بینی

نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُدُسٌ خُضْرٌ

نعمت و ملک بزرگ زبرشان جامه های دیا نازک سبز

وَإِسْتَبْرَقٌ وَنُحْلٌ وَالسَّوْدُ مِنْ فَضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ

و دیبهای محم و پیراه کرده شوند و ستوانها از نقره و دیا شامند هر در دکانشان

شَرَّ بَاطِلٍ رَأَى هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءٌ وَكَانَ سَعْدُكُمْ

آنست که بدستی این است مرثیایا بدارش و بدست شما فتن

مَشْكُورًا وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُ أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا

پسندیده و مرثیاست در آن آنچه که میخواهد جانهای شما و مرثیاست در آن

مَا تَدَّعُونَ تَزْلَامُنْ غَفُورٌ رَحِيمٌ

آنچه خوانید بر پیشکش از آمرزنده بخشاینده از

إِنِّي هَرِيرَةٌ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ای هریره رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَعَدْتُ لِعِبَادِي الصَّالِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ

گفت خدا تعالی آماده کرده ام مریدگان صالح خود را چیزی که هیچ چشم ذات آنرا

رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ وَأَقْرَأُوا

ندید و نه هیچ گوش صفات آنرا شنید و نه گذشت بهیبت آن بر دل آدمی پس بخوانید

إِنْ شِئْتُمْ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِمَّا خِفَى لَهُمْ مِنْ شِئَاءِ عَيْنٍ

بر تقدیر این گویند پس نمیدانند هیچ زالی چیزی را که پنهان کرده شد از آنچه سبب غلبی و آرام است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت کرد بخاری و مسلم و هم از ابی هریره رضی روایت گفت آنست صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْضِعٌ سَوِيٌّ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا

علیه وسلم جای یک ترازمان در بهشت بهتر است از دنیا

وَمَا فِيهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَانْنِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

در هر چه در دنیا است روایت کرد بخاری و مسلم آنرا از انس رضی روایت گفت رسول الله

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَذْوَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ رَحْمَةٌ

صلی الله علیه وسلم یک بادی و رفتن در راه خدا یا رفتن در شهادت

در هر چه در دنیا است
در هر چه در دنیا است

خَيْرُ مَنْ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِّنْ نِّسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ

بهتر است از خطایه بر سر راه است محله باشد که زن از زنان بهشتیان

اطَّلَعَتْ إِلَى الْأَرْضِ لَأَصْنَاءَتْ مَا بَيْنَهُمَا وَالْمَلَائِكَةُ

نظاره شود و فرد آید بسوی زمین هر آینه روشن کند آن زن هر چیز که میان بهشت و زمین است و آینه بیند آن زن

مَا بَيْنَهُمَا رِيحًا وَلَنْصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهِ خَيْرُ مَنْ الدُّنْيَا

هر چیز که میان بهشت و زمین است بوی خوش و هر آینه بخاری آن زن بر سر دارد بهتر است از دنیا

وَمَا فِيهَا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ

وهم در دنیا است رواه بخاری و از عبادة بن صامت روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجَنَّةِ مِائَةٌ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم در بهشت صد

دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

پایه است مسافت میان هر دو پایه آن مقدار است که میان آسمان و زمین است

وَالْفَرْدُ وَسُئِلَ عَنْهَا دَرَجَةٌ مِّنْهَا تَفْجَرُ أَنَّهَا الْجَنَّةُ الْأَعْلَى

و فردوس که نام یکی از بهشتهاست بلندترین آنهاست از بزرگو درجه از بهشت فردوس آن کرده میشود چو بهشت که چهاراند

وَمَنْ قَعَقَهَا يَكُونُ الْعَرْشُ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوا

و از بالای او عرش است پس چون سوال کنید از خدا بهشت را بخواهید

الْفَرْدُ وَسُئِلَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

فردوس را روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی هریره رضی الله عنه روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم درستی که در بهشت

سَبْعُونَ أَلْفًا سَيِّدًا الرَّائِبُ فِي ظِلِّهَا مِائَةٌ عَامٌ لَا يَقْطَعُهَا وَلَقَدْ

در حق است که میکند سوار در سایه صد سال و هنوز قطع نمیشود سایه آن سواران و لایق است که

قَوْسٍ لَّحَدِّكُمْ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِّمَّا طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ

طول کمان یلی از شما در بهشت بهتر است از چیزی که طلوع کرده است بران آفتاب

أَوْعَبُ مَغْفُوعَةٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَرْزَاءَ

یا غروب میکند متفق علیہست و از اسماء بنت ابی بکر رضی اللہ عنہا روایت

قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذِكْرُهُ

نفقت شنیدم آنحضرت را صلوات اللہ علیہ وسلم و حال آفامیہ ذکر کرده شد مرا آنحضرت را

سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى قَالَ يَسِيرُ الرَّكَّابُ فِي ظِلِّ الْفَنَنِ مِنْهَا يَأْتُهُ

سدرۃ المثنیٰ گفت آن نیت سہر میکند سوار در زیر شاتما کے دے کے حد

سَنَدٌ أَوْ يَسْتَضِلُّ بِطِلْمِهَا مِائَةً مَرَكِبٍ شَكَّ الرَّاويُ فِيهَا

سایا پناہ میگرد بساچه او صد سوار شک کرده همت ما و در سدره پشته

فَرَأَى الدَّهَبَ كَانَ تَمَرَهُ الْقِلَاقُ رَوَاهُ الْبُيْهَقِيُّ وَكَرَّ

مرمهای طلاست تو با میوه که او مثل سیب و باغ کلاست رواه ترمذی و روایت مست از

عُبَيْهُ بْنُ غَرْوَانَ رَضِيَ قَالَ ذَكَرْنَا أَنَّ الْيَلْقَى مِنْ شَفَةِ

عقبه بن غزو ان گفت فکرم کرد مارا حضرت که سنگ انداخته میشود از کنار

جَهَنَّمُ فِيهِمْ فِيهَا ۚ يَنْسِفُ اللَّهُ يُدْرِكُهَا قَعْرًا

دو نچ پس فرو دے افتد آن سہ دو نچ تا بیفتا د سال در کجی آید آن سنگ مرنگ بوزخ را

وَاللّٰهُ لَمُتْلَمِّنٌ وَلَقَدْ ذَكَّرْنَاكَ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْنِ

مخدا اسوگند بر آینه برود و میشود و و نخب با و چو داین فراخی او و. ^{۱۰۰} و ذکر کرده شد اما که میان و و مستند از

مِنْ مَّصَارِيعِ الْجَنَّةِ مِثْرَةَ اَرْبَعِينَ سَنَةً وَلَيَأْتِيَنَّ

شجاعتِ لڑکے در بہشت مسافت چہل سال است و ہر آئینہ بیاہ

عَلَيْهَا يَوْمٌ وَهُوَ كَظِيظٍ مِّنَ الزَّحَامِ وَأَهْلُ مَسْلَمٍ وَعَدَن

بر بہشت روزے و حال آنہ وی پرست از از و جام رواہ مسلم

المجلس
العلمي
الاسلامي

میں نے ان کو کھانا دیا
اور ان کو پیسہ دیا
اور ان کو کھانا دیا
اور ان کو پیسہ دیا

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ رَوَيْتُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا فِي الْجَنَّةِ شَجَرَةٌ إِلَّا وَسَائِجُ مِنْ ذَهَبٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَوَيْتُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَعْنَاهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَهُمْ أَيْ هُرَيْرَةُ رَضِيَ رَوَيْتُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ مَابَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مِائَةٌ

بَرَسِيكٍ وَبِهِتْ صَدِيقٍ هُوَ مَسَانَتُ مِثَالِ هُرَيْرَةِ مَسَانَتُ صَدِيقٍ

عَامِرٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَوَيْتُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَوَيْتُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَوِ انَّ الْعَالَمِينَ اجْتَمَعُوا فِي إِحْدَاهُنَّ لَوَسِعَتْهُمْ

بَابُ الْعَالَمِينَ تَامَ جَمْعُ شَيْءٍ إِذَا كَانَ دَرَجَاتُ كُنْجَالِشِ مِثْلَ هُرَيْرَةِ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَوَيْتُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَفُشِ مَرْفُوعَةٌ قَالَ إِنْ تَفَاءَلِ

وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَفُشِ مَرْفُوعَةٌ قَالَ إِنْ تَفَاءَلِ

لَكُنَّ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مَسِيرَةُ خَمْسِينَ سَنَةً

هَرَايِسُهُ مِثْلُ مَسَانَتِ مِثَالِ هُرَيْرَةِ مَسَانَتُ صَدِيقٍ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَضِيَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ رَوَيْتُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّحَانُ وَجِيحَانُ وَالْفَرْكَ وَالنَّيْلُ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ سیحان و جیحان و فرات و نیل

كُلُّ مِثْرَيْنِ أَنْتَاهَا الْجَنَّةُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ النَّسَائِي

و این چهار جوی از جویهاست بهشت است رواه مسلم و روایت است از انس رضی

قَالَ سَأَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الْكَوْثَرُ

گفت پرسیده شد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم چیست کوثر

قَالَ ذَلِكَ نَهْرٌ أُعْطِيَ نَبِيَّ اللَّهِ يَعْنِي فِي الْجَنَّةِ أَشَدُّ بَيَاضًا

فرمود که تر نهیست که خدای تعالی داده است مرا آنجوی را در بهشت سخت ترست آب در سفید

مِنَ اللَّبَنِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ فِيهِ طَيْرٌ أَعْنَاقُهَا كَأَعْنَاقِ

از شیر و شیرین ترست از شهد در آن جوی پرندگان گردنهای ایشان مانند گردنهای

الْحُمْرِ قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ هَذِهِ السَّاعِمَةُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

شتران گفت عمر بن خطاب این پرندگان در آن حوض منعم و فریب از آن پرندگان اند رواه ترمذی و از

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَلَتْهَا النَّعَمُ مِنْهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

علیه وسلم خوردند آن پرندگان منعم و فریب از آن پرندگان اند رواه ترمذی و از

حَكِيمُ بْنُ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حکیم بن معاویہ رضی گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَا فِي الْجَنَّةِ بَحْرُ الْمَاءِ وَبَحْرُ الْعَسَلِ وَبَحْرُ اللَّبَنِ وَبَحْرُ الْخَمْرِ

در بهشت دریا آب و دریا شهد و دریا شیر و دریا خمر است

ثُمَّ تَشَقَّقُ الْأَنْهَارُ بَعْدَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

پس بشکافت و بیرون آید از آن دریاها بعد از رواه ترمذی و رواه دارمی

عَنْ مُعَاوِيَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از معاویہ و از ابی هریره رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ نُرْمَةٍ سَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکہ نخستین، اگر وہ ہے کہ درمی آیند بهشت را

عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ثُمَّ الَّذِينَ يَلَوْهُمْ كَأَشَدَّ

بر صورت آدم تمام اند که در شب چهاردهم میباشند سیمین آنکسا نیکو بعد از ایشان می آیند همچو سخت تر

كَوْكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً قُلُوبُهُمْ عَلَى قَلْبِ

ستاره درخشان در آسمان از روی روشنائی دلها سے همه ایشان بر دل

رَجُلٍ وَاحِدٍ لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ وَلَا تَبَاغُضَ لِكُلِّ

یک دوست، هیچ اختلاف میان ایشان نیست و نه دشمن داشتن یکدیگر را مر هر

أَمْرٍ مِّنْهُمْ رَجُلٌ وَجَتَانِ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ يُرَىٰ عَمَّا

مرد را از بهشتیان دوزخست از حور یعنی فراخ چشم دیده میشود سفر استخوان

سُوقِهِمْ مِّنْ وَرَاءِ الْعَظْمِ وَاللَّحْمِ مِنَ الْحَسَنِ بِيَسْخُورٍ

ساتها سے ایشان از استخوان و گوشت از غایت حسن با کسی نمیتوانند

اللَّهُ بَكْرَةً وَعَشِيًّا لَا يَسْقُمُونَ وَلَا يَبُولُونَ وَلَا يَتَفَوِّطُونَ

خدا را صبح و شام بیمار نمیشوند اهل بهشت ربول نمیکند و با نیامان نمیروند

وَلَا يَتَفَلُّونَ وَلَا يَمْتَخِطُونَ انْيَتُهُمُ الدَّهَبُ وَالْفِصَّةُ

و آب از دهن نمی آید نمکنند و آب از بینی نمی اندازند آوند های ایشان از طلا و نقره است

وَأَمْشَاطُهُمُ الدَّهَبُ وَوَقُودُهُمْ حَمِيمٌ هُمُ الْأَلْوَةُ وَشَجَرُهُمْ

و شانه های ایشان از طلاست و فروزیه مجربا سے ایشان عود بندی است و درق ایشان

الْمُسَكُّ عَلَى خُلُقِ رَجُلٍ وَاحِدٍ عَلَى صُورَةِ آبِيهِمْ

مشک است یعنی خوشبوی مانند مشک همه بر خلق و سیرت است بر صورت و شکل پدر ایشان

أَدَمَ سِتُّونَ ذِرَاعًا فِي السَّمَاءِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

که آدم ست شصت گز در جانب آسمان یعنی در طول قامت متفق علیہ و از

یٰۤاَیُّهَا رَجُلٌ شَیْءٌ بِرَأْوَجْنَابِ سَمِیْعٍ رَاجِعٌ سَبْعُونَ حَلَةً

مر هر یکی از اینها نژاد و وزن است بر هر زن هفتاد و هجده است باین صفت -

يُرَى فَمِنْ سَاقِهَا مِنْ وَرَثَتِهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

دیوید میشود مغز استخوان ساقی وی از این ساقی نشان رواد ترمذی سے و از

أَبِي سَعِيدٍ رَوَاهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو سعید رضی مر ویست گفت نمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ الَّذِي لَهُ ثَمَانُونَ أَلْفَ خَادِمٍ وَاثْنَانِ

فرد تر بهشتیان در مرتبه کسی که مر او را هشتاد و هزار خدشکار است و هفتاد و دو

وَسَبْعُونَ زَوْجَةً وَتُصَبُّ لَهُ قُبَّةٌ مِّنْ لُّؤْلُؤٍ وَزَنْجَبَرٍ

زن ست و بر پا کرده میشود بر اسے آگس خیمه از مروارید و زبرجد

وَيَأْكُوتُ كَمَا بَيْنَ الْجَابِيَةِ إِلَى صَنْعَاءَ بِهِذَا الْإِسْنَادِ

و یا قوت مسافت آن قبه چنان در میان جابیه که شهر است در سام نامزدی میست و درین بهین اسناد مذکور شده است

قَالَ مِنْ مَاتَ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ يُرَدُّونَ

گفت آنحضرت آنکس را که مردند از اهل بهشت خورد و آن که روا شده میشود

بَنِي ثَلَاثِينَ فِي الْجَنَّةِ لَا يَزِيدُونَ عَلَيْهِ أَبَدًا وَكَذَلِكَ

بنی ساله در بهشت زیاد نمیشوند بر سی سال همیشه و همچنین

أَهْلُ النَّارِ وَبِهِذَا الْإِسْنَادِ قَالَ إِنَّ عَلَيْهِمُ السَّيِّئَانَ أَدْنَى

روز خیانت سی ساله میباشد همیشه و بهین اسناد گفت بدستی بر سر بهشتیان تا بماند باشند فردترین

لُّؤْلُؤَةٍ مِّنْهَا التُّصَيُّ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ بِهِذَا الْإِسْنَادِ

مروارید آن تا بجا در نفاست روشن میگردد و از چیز دیگر که میان مشرق و مغرب است و بهین اسناد

قَالَ الْمُؤْمِنُ إِذَا اشْتَهَى لَوْ كَانَ فِي الْجَنَّةِ كَانَ حَمْلُهُ وَوَضْعُهُ

فرد مرد مسلمان چون آرزو کند فرزند را در بهشت میباشد بار شکم وی و زائیده شدن و

وَسِتَّةٌ فِي سَاعَةٍ كَمَا يَسْتَهِي وَقَالَ إِسْحَقُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ

و عمر و سه در ساعت چنانکه میخواهد و گفت اسحق بن ابراهیم

فِي هَذَا الْحَدِيثِ إِذَا اشْتَهَى الْمُؤْمِنُ فِي الْجَنَّةِ الْوَلَدَ كَانَ

درین حدیث چون میخواند مسلمان در بهشت فرزند را پیدا کرد

پیدا کرد و

فِي سَاعَةٍ وَلَكِنْ لَا يَشْتَهِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَرُوَيْنَ مَلْجَةً

در یک ساعت و یک ربع میخواند

رواه ترمذی و روایت کرد ابن ماجه

الرَّابِعَةُ وَالْدَّارُ فِي الْأَخْيَرَةِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضٍ

روایت چهارم را در روایت کرد و در می روایت اخیر را و آن ابو سعید رضی

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الرِّجَالَ وَالْجَنَّةَ

وَأَمَّا خَيْرُ الْأَمْرِ ثَلَاثُ يَوْمٍ يَوْمَ الْأُكُلِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَوْمَ الدُّعَاءِ

لِيَتَكِي فِي الْجَنَّةِ سَبْعِينَ مَسْنَدًا قَبْلَ أَنْ يَتَحَوَّلَ ثُمَّ تَأْتِيهِ

بر این تکیه میکنند در بهشت بر هفتاد تکیه میشد از آنکه بر کرد و از پس لب و دیگر پستری آید آفرود

امْرَاةٌ فَتَضْرِبُ عَلٰى مَنْكِبَيْهِ فَيَنْظُرُ وَجْهَ فِي خَدَّيْهَا صَفِي

ماضی است. پس خدا نزن بر عوقل مغزوین. بیند آغز و رگو خود را در رخساره آئین در حاکم رخسار و او تیرج

مِنَ الْمَرْأَةِ وَأَن آدَنِي لِقَوْلِهَا عَلَيْهَا تَضِيئُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ

وہ کہتا ہے کہ اگرچہ وہ ایک نوجوان ہے مگر وہ ایک نوجوان کی طرح نہیں ہے۔ وہ ایک نوجوان کی طرح نہیں ہے۔ وہ ایک نوجوان کی طرح نہیں ہے۔

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيْهِ فُيْرِدُ السَّلَامُ وَيُسَالِهُمَا مِنْ أَنْتِ

مرد پس جواب سیکریہ اور سلام اور اومی پسدا مرزا داد ان سے کہ

فَتَقُولُ يَا أَمِينَ الْمَرْيَدُ ۖ إِنَّهُ لَيَكُونُ عَلَيْهِ سَبْعُونَ نَبِيًّا

پس یکتا سر از بر بیاوردی ام که دود و دھن از سما می و در پیر و سیر و کلاستان ایست بر زمین و بران و دما

فَيَنْفَعُهَا بَصَرُهُ حَتَّى يَرَى فُخْرَ سَاقِهَا مِنْ وَرَاءِ ذَلِكَ

نوریزیرودندان جالطاع اسردا اسردی بیضا و

وَأَنَّ عَلَيْهَا مِنَ السَّجَّانِ إِذَا دَنَى قَوْلُهَا مِنْهَا تَضِئُ

دو درسیل به سران باجهایا بسند و هر دو را برادران ما چهار و سن میلرو داد

مَا بَيْنَ الشَّرْقِ وَالْمَغْرِبِ رَوَاهُ أَحْمَدُ (۱۰) أَنَسُ بْنُ

سہان مشرق و مغرب را رواہ احمد و از انس بن مرویت

قَالَ يُعْطَى الْمُؤْمِنُ قُوَّةٌ كَذَا وَكَذَا مِنْ أَيْ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

گفت داده شود مسلمان در بهشت قوت چندین و چندین از جهت جماع گفته شد یا رسول الله

أَوْ يُطِيقُ ذَلِكَ قَالَ يُعْطَى قُوَّةٌ مِائَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

صلی الله علیہ وسلم آیا طاقت دارد مرد جماع چندین زن را فرمود داده میشود طاقت صد مرد رواہ ترمذی

وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از سعد بن ابی وقاص رضی عنہ روایت از آنحضرت صلی الله علیہ وسلم

وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَوْ أَنَّ مَا يُقِيلُ خُفْرَ مَسَا فِي الْجَنَّةِ بَدَّلَ النَّحْرَ

و سلم بر شیکردی فرمود اگر آنکه سبب بر میدارد آنرا تا من از آن چیز را که در بهشت است از اسباب نیست بر نهد و دنیا

لَهُ مَا بَيْنَ خَوَافِقِ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا

از جهت آنچیز چیزیکه میان اطراف آسمان و زمین است و اگر آنکه مردی

مِّنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَطْلَعَ فَبَدَأَ سَاوِرَهُ أَطْبَقَ ظَهْرُهُ ضَوْءَ

از بهشتیان بر آید پس ظاهر کرد و بارهای دست و بر آیت خود و نا پدید آید و اندر روشنی او روشنی

الشَّمْسِ كَمَا تَطْمِسُ الشَّمْسُ ضَوْءَ النُّجُومِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

آفتاب را چنانکه محو کند آفتاب روشنی ستارگان را رواہ ترمذی

و (۱۱) جَابِرٌ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از جابر رضی عنہ روایت گفت پرسیدم رسول الله از آنحضرت صلی الله علیہ وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيَنَامُ أَهْلُ الْجَنَّةِ قَالَ النَّوْمُ آخِرُ الْمَوْتِ

علیه وسلم آیا خواب میکنند بهشتیان گفت آنحضرت خواب برادر موت است

وَلَا يَمُوتُ أَهْلُ الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

و نمی میرند اهل بهشت رواہ بیہقی در شعب ایمان

الْمُرْسَلِينَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

پیغمبر من را شفیق علیہ واز ابوہریرہ رضی اللہ عنہ است گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامُ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم   امید را ید بهشت را آورد

أَفِيدَ نَهُمْ مِثْلُ أَفِيدَةِ الطَّيْرِ رِقَاءُ مُسْلِمٍ وَعَنْ

کہ وہاں ہی ایسا نہ ہو، مانتا ہوں کہ یہاں سے رہنا سنتِ رسولِ مسلم واز

ابْنُ سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی سعید رزم مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لَأَهْلَ الْجَنَّةِ يَا أَهْلَ الْجَنَّةِ فَيَقُولُونَ لَبَّيْكَ

درستی **عقل** کی میلید مرہشتیا نرا و نما میلند ایسا نرا ہی اہل بہشت پس میگویند بہشتیان

رَبَّنَا وَسِعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ فَيَقُولُ هَلْ عِشْتُمْ

چهارم در این مقام است که باید دانست هر چه از این کتاب می آید و به کار خود می بردد

فَيَقُولُونَ مَا لَنَا لَا نَرْىٰ يَارَبِّ وَقَدْ اعْطَيْنَا مَا لَمْ نَعْطِ

پس سبکو پند چہ شد فاراد را صبیحہ شوم ایام سعد و کار و روزہ عقیقہ دادے کہ تو را را چہ میرے کہ بدادے

أَحْدَاثٍ مِنْ خَلْقِكَ فَيَقُولُ أَلَا أُعْطِيكُمْ أَفْضَلًا مِنْ ذَلِكَ

یچہ یی را ارسی جو دس بیلیوہ وور دہا را یی مدہم

فَيَقُولُونَ يَا رَبِّ وَايَسْتَشِيْ اَفْضَلُ مِنْ ذٰلِكَ وَيَقُولُ

١

اِحْلَ عَلَيَكُمْ صَوَانِي فَلَا اسِيْخُطُ عَلَيَكُمْ بَعْدَ اَبَدٍ

P. ...

منفق عليه و من معاد بن جليل ر ان النبی صلی

_____

[illegible]

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ جُرْدًا	اللہ علیہ وسلم فرمود می در آیند اہل بہشت بہشت را جرد
مُرْدًا مُكْحَلِينَ أَبْنَاءُ ثَلَاثِينَ أَوْ ثَلَاثِينَ سَنَةً قَرَأَهُ التَّوْرَةَ	مرد بیضی آمد و سر ملین سی سالہ یا سی سالہ رواہ ترمذی
بُرِيدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	واہ بریدہ اسلمی رضی عنہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
أَهْلُ الْجَنَّةِ عِشْرُونَ وَمِائَةً صَفٍ كَمَا نُونٌ مِنْهَا مِنْ هَذِهِ	کہ بہشتیان صد و بیست صف باشند بہشت از ان ازین امت
الْأُمَّةِ وَأَرْبَعُونَ مِنْ سَائِرِ الْأُمَمِ قَرَأَهُ التَّوْرَةَ وَالْبَيْهَقِيُّ	و چهل صف از دیگر امتها باشند روایت کرد ترمذی و بیہقی
فِي كِتَابِ الْبَعْثِ وَالنُّشُورِ وَعَنْ بُرِيدَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا	در کتاب بعث و نشور واہ بریدہ کہ نیز فرمود کہ مردی
قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ خَيْلٍ قَالَ إِيَّاكَ اللَّهُ	گفت ای رسول خدا آیا بہشت چیز کے از جنس اسبان فرمود آنحضرت
أَدْخَلَكَ الْجَنَّةَ فَلَا تَسْأَلُ أَنْ تُحْمَلَ فِيهَا عَلَى فَرَسٍ مِنْ	آورد آورد و تراند ایستال در بہشت پس میخواہی کہ سواری کردہ شوی در بہشت بر آبی از
يَا قُوْتَةَ حَرَّاءَ يَطِيرُ بِكَ فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ شِئْتَ الْإِفْعَلُ	یا قوت سبزه کہ براند آن اسب ترا در بہشت آنجا کہ میخواہی مگر آنکہ
وَسَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ إِبِلٍ	داہم میشوی مقصود خود را سوال کرد آنحضرت را بر می پس گفت ای رسول خدا آیا بہشت از جنس ابل
قَالَ فَلْيَقُلْ لَهُ مَا قَالَ لِصَاحِبِهِ فَقَالَ إِنْ يَدْخُلُكَ اللَّهُ	گفت بریدہ پس گفت آنحضرت مرا این مرد را چہ کہ گفت مرا را و را پس فرمود آنحضرت بطریق دیگر کرد آورد و تراند ایستال

لہ فرمود می در آیند اہل بہشت بہشت را جرد
مرد بیضی آمد و سر ملین سی سالہ یا سی سالہ
روایت کرد ترمذی و بیہقی

الْحَنَّةُ يَكُنْ لَكَ فِيهِ مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ وَلَكِنَّ عَيْنَكَ

در بهشت باشد ترا بهشت هر چه خواهی نفس تو و فرد گیرد چشم تو

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَنَ ابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الشَّيْخُ

رواه ترمذی و ابن از ابو هریره ر. م. مرویست که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَحَدَّثُ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ

صلی الله علیه وسلم بود حدیث میکرد و حال آنکه نزد وی مردی بود

مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ إِنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِسْتَاذَنَ

از صحرا نشین حدیث این بود که مردی از بهشتیان طلب اذن کرد

رَبَّهُ فِي الزَّرْعِ فَقَالَ لَهُ أَلَسْتَ فِيمَا شِئْتَ قَالَ بَلَى

پروردگار خود را در زراعت کردن پس گفت حق تعالی مرا در آیا نمیت تو در هر چه میخواهی گفت آن مرد

وَلَكِنْ أَحَبُّ أَنْ أَزْرَعَ فَبَدَرَ فَبَادَرَ الطَّيْفُ نَبَاتَهُ

ولیکن من خوش دارم که زراعت کنم پس اذن شد و او پس درخت آن مرد

وَأَسْتَوَوْهُ وَاسْتَحْصَادُهُ فَكَانَ أَمْثَالَ الْجِبَالِ فَيَقُولُ

پس شتابان کرد زراعت در چشم زدن روئیدن در سیدن آن و درون آن ذراعت پس گشت مانند کوهها

اللَّهُ دُونَكَ يَا ابْنَ آدَمَ فَإِنَّهُ لَا يُشْبِعُكَ شَيْءٌ فَقَالَ

خدا بزرگوارتر از تو ای پسر آدم آنچه خواستی پس بدستی که ترا سیر میکند و بچیند چه بچیند

الْأَعْرَابِيُّ وَاللَّهُ لَا يَجِدُهُ إِلَّا قُرَيْشِيًّا أَوْ أَنْصَارِيًّا فَاسْتَمَرَّ

آن بادیه نشین بخدا سوگند نمیداد که تو آن مرد را مگر قریشی یا انصاری را زیرا که ایشانرا

أَصْحَابُ زَرْعٍ وَأَمَّا بَحْنُ فَلَسْنَا بِأَصْحَابِ زَرْعٍ فَضْحِكَ

خداوند زراعت اند و اما باهیم خدا و ذال زراعت پس خند کرد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَحَنَ

آن حضرت صلوات الله علیه و سلم ازین سخن ابراهیم روایت کرد بخاری و از

أَبِي مُوسَى رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بلای موسی از آن مرد است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ لَخِمَّةً مِمَّنْ لَوْلَا وَاحِدَةٌ مُّجُوفَةٌ

بدینیکه در مسلمانان در بهشت هفت خیمه است از یک مرد و در یک میان کاواک

عَرْضُهُ وَفِي بِرَوَايَةٍ طُولُهَا سِتُّونَ مِيلًا فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ

پهنائی آن خیمه و در دو ایست درازی آن خیمه شصت کیلومتر است در هر گوشه

مِنْهَا أَهْلُهُ مَا يَرَوْنَ الْآخِرِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُونَ

از آن خیمه اهل آنجا می بینند دیگران را از اهل غایت که در گوشه گیرند آمد و شد میکنند بر ایشان مسلمانان

يَجْتَمِعَانِ مِنْ فَضْلِهِ أُنْتَهُمَا وَمَا فِيهِ وَجَنَّتَانِ مِنْ ذَهَبٍ

و در مسلمانان در بهشت است از نقره است آوند های آنها و هر چه در آنهاست از شمع و دو کوه است

أُنْتَهُمَا وَمَا فِيهِ وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا

آوند های آنها از طلاست آنچه در آنهاست و نیست میان مردم و میان نظر کردن ایشان

إِلَى رَبِّهِمْ إِلَّا رِجَاءَ الْكَذِبِ أَوْ عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ

سوی پروردگار ایشان برده مگر بجز بزرگی و عظمت بزرگان پروردگار در بهشت که محل خلوت است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه و از علی که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَسَوْقًا مَافِيهَا

صلی الله علیه و سلم بدینیکه در بهشت بلندی است بیست دران

بَشَرِيٍّ وَلَا يَبِيعُ إِلَّا الصُّوفَ وَالرِّجَالُ وَالنِّسَاءُ فَإِذَا انْتَهَوْا

بازار خرید و فروش و فروختن چیز برای هر صورتی خوب از مردان و زنان پس چون خواستند

الْحَجْلُ صُورَةٌ دَخَلَ فِيهَا رَوَاهُ الدِّرِمِذِيُّ وَ

مرد و همچنین زن صورتی می آید و متفق میگردانند و این صورت را در ترمذی و از

سَعِيدٌ الْمُسَيْبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَقِيَ أَبَا بَرَّةَ الْكُوفِيَّ

سعيد بن المسيب رضی که دی پیش آمد ابوهریره گفت ابوهریره

أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَجْمَعَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ فِي سُوقِ الْجَنَّةِ

سوال میکنم خدای تعالی را که جمع کند میان من و میان تو در بازار بهشت

فَقَالَ سَعِيدٌ أَفِيهَا سُوقٌ قَالَ نَعَمْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

پس گفت سعید آیا هست در بهشت بازار؟ گفت ایمن رسول خدا را که

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِيهَا سُوقٌ ذَاخِرٌ هَاتِرٌ

صلی الله علیه و سلم که بهشتیان چون در آید بهشت را نزل میکنند

فِيهَا بِفَضْلِ أَعْمَالِهِمْ تَتَوَذَّنُ لَهُمْ فِي وَقْتِ الْيَوْمِ

در منازل بهشت نذر علیها خود پشترافون کرده میشود و مرا یشار از مقدار روز جمعه

مِنْ أَيَّامِ الدُّنْيَا فَيُزَوَّرُونَ رَبَّهُمْ وَيُكْرِمُونَ لَهُمْ عَرَشُهُ

از روزهای دنیا پس برآیند و زین میکنند هر کار خود را و ظاهر میکنند هر کار خود را

يَتَبَدَّى لَهُمْ فِي رَوْضَةٍ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ فَيُوضَعُ

و ظاهر میشود و تجلی میکند در بندگانه در عرشها پس نهاد میشود

لَهُمْ مِنْ أُنْوَارٍ وَمِنْ أُنْوَارٍ مِنْ لَوْحَةٍ وَمِنْ أُنْوَارٍ مِنْ كِتَابَةٍ

از انوارها منبرها از نور و منبرها از مرادیه و منبرها از یاقوت

وَمِنْ أُنْوَارٍ مِنْ زَبَرِجَدٍ وَمِنْ أُنْوَارٍ مِنْ ذَهَبٍ وَمِنْ أُنْوَارٍ مِنْ نَضِيرٍ

و منبرها از زبرجد و منبرها از طلا و منبرها از لقره

وَيُجْلِسُ أَدْنَاهُمْ وَمَا فِيهِمْ دَرَجَاتٌ عَلَى كُتُبِ الْمِيزَانِ

و برت جمع میکند ادنی آنها و در درجات و برت آنها را در کتب

وَالْإِكْبَارِ لِيَمَارُونَ أَنَّ أَحَبَّ الْكَرْسِيِّ بِأَفْضَلِ مِنْهَا

و کابور ان می برند این نحو مل نشینند اگر کسی نشیند کان فاضل از انرا

مَجْلِسًا قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ نَرَى رَبَّنَا

از روئے نشستگان گفت ابوہریرہ کہتم من ای رسول خدا آیا میں نے یسینم پاپرو دیکھا خود

قَالَ نَعَمْ هَلْ تَمَارُونَ فِي رُقِيَةِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ لَيْلَةَ

نہروہ آنحضرت آری آیا شک و شبہ پیدا رہے در دیدن آفتاب ہمیشہ و درین ماہتاب و در

الْبَدْرِ قُلْنَا لَا قَالَ كَذَلِكَ لَا تَمَارُونَ فِي رُقِيَةِ رَبِّكُمْ

چہار دہم کہتیم شک نہ داریم نہروہ بچین شک نہی کنسید در دیدن پروردگار خود

وَلَا يَبْقَى ذَٰلِكَ الْمَجْلِسَ رَجُلٌ إِلَّا خَاضَرَهُ اللَّهُ مُحَاضَرَةً

و باقی نہ ماند و ران مجلس مردے اگر آنکہ کلام میکند اور حق تعالیٰ سے عیب و کسب

حَتَّى يَقُولَ لِلرَّجُلِ مِنْهُمْ يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ أَتَذْكُرُ

تا آنکہ میگوید خدا تعالیٰ مردی را از ایشان اے فلان بن فلان آیا یاد دارے

يَوْمَ قُلْتُ كَذًا وَكَذَا فَيَذْكُرُهُ بَعْضُ غَدَرَاتِهِ فِي الدُّنْيَا

روزے کہ گفتے چنین و چنین پس یاد میدہوی تعالیٰ آن مرد را بعضی غمگینیاں کہ کردہ در دنیا

فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَفَلَمْ تَغْفِرْ لِي فَيَقُولُ بَلَىٰ فَيَسْعَاهُ مَغْفِرَتِي

پس میگوید ای پروردگار آیا نہ آمرزیدہ تو مرا بگفتاں پس میگوید پروردگار بلی آمرزیدم زیرا کہ سبب غمی آمد تو

بَلَغَتْ مَنْزِلَتَكَ هَذِهِ فَبَيَّنَاهُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكَ غَشِيَتَهُمْ

من رسیدہ تو باین مرتبہ و منزلت را پس و اثنای آنکہ بشتیان بر خیال و دین مقال باشند میگوید ایشان

سَعَابَةٌ مِّنْ قَوْفِهِمْ فَأَمَرَ رَبِّ عَلَيْهِمْ طَيْبًا لِّمَجْدُوا

ایسے از بالای ایشان پس مے بار د آن ابر بر ایشان فروغشود بلی کہ دنیا مستر اند

مِثْلَ رِيحٍ شَيْءًا قَطُّ وَيَقُولُ رَبَّنَا قَوْمُوا إِلَىٰ مَا عَدَدْتُمْ

مانند بوی او پیچ چیز را بگزر و میگوید پروردگار ما بایستید و بیایید بسوی جہنم را آمادہ کردیم

لَكُمْ مِنَ الْكَرَامَةِ فَخُذُوا مَا أَشْتَهَيْتُمْ فَنَاقِي سَوْفَاقَ حَقِّهِ

من بکرامت از بزرگی و از داشتن پس بگیرید بر چیز را کہ میخواہید پس آئیم ما بازاری را کہ تحقیق کردہ اند

بِهِ الْمَلَائِكَةُ فَرَوْهُ مَا لَمْ تَنْظُرِ الْعُيُونُ إِلَى مِثْلِهِ وَلَمْ تَسْمَعْ الْأَذَانُ

اور فرشتگان در آن می بایم چیز را که نگاه نکرده اند چشمها مانند آنرا و نشنیده اند گوشها مانند آنرا

وَلَمْ يَخْطُرْ عَلَى الْقُلُوبِ فَيُحْمَلَ لَنَا مَا أَشْهَيْنَا لَيْسَ بِبَاعٍ

و ندگذاشته است بر دلها مانند آن پس برداشته میشود بروی ما هر چیزی که خواستیم و آنرا که دریم فروخته

فِيهَا وَلَا يَسْتَرَىٰ وَفِي ذَلِكَ السُّوقِ يَلْقَىٰ أَهْلَ الْجَنَّةِ

میشود در آن بازار و ند خرید و میشود و در آن ملاقات میکنند بهشتیان

بَعْضُهَا بَعْضًا قَالَ فَيُقْبَلُ الرَّجُلُ ذُو الْمَنْزِلَةِ الْمُرْتَقِعَةِ

بعضی از ایشان بعضی را گفت آنحضرت پس وی می آرد مرد خداوند مرتبه

فَيَلْقَىٰ مِنْ هُودُونَ وَمَا فِيهِمْ دَرِيٌّ فَيَرُوعُهُ مَا يَرَىٰ

پس پیش آید کسی را که نامش مرد مرتبه است و نیست در بهشتیان در آن خمیس پس شگفت می آرد

عَلَيْهِ مِنَ اللَّبَاسِ فَمَا يَنْقُضِي أَخْرَجَ دِيْنَهُ حَتَّىٰ يَتَخَلَّ

دو مرتبه را چیز یک بر مرد اعلی مرتبه است از لباس پس نیکو رویان سخن آن مرد که بانفس خود که تا آنکه ظاهر میگردد

عَلَيْهِ مَا هُوَ أَحْسَنُ مِنْهُ وَذَلِكَ لِأَنَّهُ لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ

بر آنکس که دو مرتبه است لباسی که بهتر است از لباس او که بوده است بر او آن ظهور احسن از بهت است

أَنْ يَحْزَنَ فِيهَا ثُمَّ تَنْصَرِفُ إِلَىٰ مَنْزِلِنَا فَيَتَلَقَّانَا أَنْزُلُوجِنَا

که نمی نهد مرتبه یک را که اند و لیکن کرد در بهشت پس تر باز میگرددیم ما صبحی منزله که خود پس پیش می آید و از آن

فَيَقْلَنَ مَرَحًا وَأَهْلًا لَقَدْ جِئْتَ وَأَنْتَ بِكَ مِنْ أَسْوَ

پس میگویند ما را خوشتر آمدید و خانه خود را آمدید و میگوید هر یک بر خود که تحقیق آمدی تو و حال آنکه ما از بهشت

أَفْضَلُ مِمَّا فَارَقْنَا عَلَيْهِ فَيَقُولُ إِنَّا جَالِسْنَا الْيَوْمَ رَبَّنَا

فاضلتر از آنچه جدا شده بود از ما بر این جمال پس میگویم ما بر زبان خود بدستیکه گفتیم که ما روزی

إِلَيْكَ أَرَوْحِقْنَا أَنْ تَنْقَلِبَ بِمِثْلِ مَا أَنْقَلَبْنَا رَوَاهُ الدِّرْمِذِيُّ

خود را که نیکو گفتند شکستیم و منزله است که باز گردیم همانند آنچه بازگشته ایم رواه ترمذی

وَابْرَأَ مَا فِي الْأَرْحَامِ مِنْ نَفْسٍ نَبَاتٍ خَاسِئَةٍ فَجَعَلَ ذَكَرًا وَأُنْثَىٰ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

و این ما چه و از مصیب انرا از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ يَقُولُ اللَّهُ تَرِيدُونَ

و سلم و بعد از آن حضرت علی علیه السلام چون در آید بهشتیان بهشت را میگوید خدا تعالی بخوابد خیر!

لَا تَزِيدُكُمْ نِعْمَةً ۖ إِنَّمَا تُبْخِضُ وُجُوهَنَا أَلَمْ تَدْخِلْنَا

کہ دیا، کہ تم غمارِ ابر در آمدن بہشت پس میریدہ بشتیان آیا سہجدہ در روشن نگہدائیدی رو مارا با فاعنہ حسن و جمال و ناز و

الْجَنَّةَ وَنُخِّنَا مِنَ النَّارِ قَالَ فَيَرْفَعُ الْحِجَابُ فَيَنْظُرُونَ

مارا درمخت و نجات خدا مارا از آتش دوزخ فرمود پس برداشت میشد و پرده پس می نگزند

إِلَىٰ وَجْهِ اللَّهِ تَعَالَىٰ فَمَا أُعْطُوا شَيْئًا أَحَبَّ إِلَيْهِمْ مِنَ النَّظَرِ

سبک ذاتی افس خدا تعالی پس داده بشود بهشتیان چه چیز را که دوست تر بود نزد ایشان نظر کرد

إِلَى رَبِّهِمْ ثُمَّ تَلَا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَ وَزِيَادَةٌ قَرَأَهُ مُسْلِمٌ

کجانبہ و ملا گار بستر خواند آحضرت این آیت را که کس را کینگی کرده اند میدهم نیکی و زماوت دیدار دواہ مسلم

عمر بن الخطاب قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از ابن عمر مرویست: که فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَامٌ عَلَىٰ أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنِيْلَةٌ لِّمَن يَنْظُرُ إِلَىٰ جَنَاتِهِ

و سلم بدستیکه نمرود سخت ترین بهشتیان از روی قدر هراینه گشت که عمل کرد یکجانب باغهای خود

وَأَرْوَاجِهِ وَلِيَعْمِيهِ وَخَدَمِيهِ وَسُرُرَةَ مَسِيرَةِ الْفَيْسَنَةِ

درمان خود و مامل و متعارف ملائیس احد متعارف و مسریه نامساقت هزار سال

وَأَكْرَمَهُمْ عَلَى اللَّهِ مِنْ نَبِيِّ الْأَلَمَلِ وَبِهِ عُدُوَّةٌ وَعِشَّةٌ

دکتر کے سربراہی میں علمی سوسائٹی کے زیر اہتمام محکمہ تعلیمات کے تحت

تَعْرِفُ أَ وَجْهَ يَوْمَيْنِ نَاصِرَةٍ إِلَى رَبِّهَا نَاطِقَةٍ وَرَأَى أَحْمَدُ التَّوْبَةَ

پس خالد اقصیٰ روپا بابتہ دران سواما ۱۰ بجانب پروردگار و نظر بسندہ رواہ احمد و ترمذی

وَعَنْ أَبِي زُرَيْرٍ الْعَقِيلِيِّ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكَلْتُ

و از ابی زریرین عقیله مرویست گفت گفتتم یا رسول الله آیا هر کس

أَيُّ سَرَابَةٍ مُخْلِئًا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَالَ بَلَى قَالَ قُلْتُ وَمَا آيَةُ

می بیند از مایه وردگار خود را در حالی که نه است روز قیامت فرمود آن حضرت آری می بیند هر کس گفت ابو زرین

ذَلِكَ فِي خَلْقِهِ قَالَ يَا أَبَا الزَّرِينِ أَلَيْسَ كُلُّ يَرَى الْقَمَرَ

و نشان زمین در مخلوق گفت آن حضرت ای ابو زرین آیا نیست هر یک از شما که می بیند ماه را

كَيْلَةَ الْبَدْرِ مُخْلِئًا بِهِ قَالَ بَلَى سَأَلَ فَإِنَّمَا هِيَ خَلْقٌ

در شب چهارده تنه ای می فرماید آن حضرت پس نیست ماه مگر مخلوق

مِنْ خَلْقِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَجَلٌ وَأَعْظَمُ مَا قَالَ أَبُو ذَرٍّ

از مخلوقات خدا که در وی این صفت است و خدای تعالی جلیل تر و عظیم تر است رواه ابو ذر

بَابُ الْبُكَاءِ وَالْخَوْفِ

باب در بیان گریه و خوف

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ فَلْيَضْحَكُوا

گفوا آتش دوزخ سخت تر است از دوی گرم اگر باشند بدانند پس باید که بخندند

قَلِيلًا وَلَيْسَ لَكُمْ كَثِيرٌ مِنْ أَجْزَاءِ يَمَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ

اندک و بگرمین بسیار یادش با نچه بودند می کردند

وَيُخَذُّ مِنْكُمْ نَفْسُهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ

و می ترساند شما را خدا از نفس و سوی خداست بازگشت و هر آینه بدستی آفریدیم آدمی را

وَنَعْلَمُ مَا تُوسْوَسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبِيبٍ

و میدانیم آنچه و وسوسه میکنند بدان نفس او و ما نزدیک تریم بسوی او از هر کس

الْوَرِيدِ أَذْهَبَ الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَائِلِ

جان چون فرا گیرد گان از سمت و از چپ

ج ۱۰ ص ۱۸۰
ج ۱۱ ص ۱۸۱
ج ۱۲ ص ۱۸۲
ج ۱۳ ص ۱۸۳
ج ۱۴ ص ۱۸۴

قَعِيدًا مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

بمنشین غنید از دین سخن مگر زردار نگاہبان آماده است

ص
روز ۱۹ کعبه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مِمَّا قَدَّمَتْ

ای آنانکه گرویده اید بتر سید از خدا و گویند تنه آنچه پیش فرستاده است

لَكُمْ وَإِنْ تَقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَلَا تَكُونُوا

برای خود را و بتر سید از خدا و بدین شی خداداناست با آنچه میکنید و نمایشید

ص
روز ۲۰ کعبه

كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسُهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ

مانند آنانی که فراموشند خدا را پس فراموش کردند ایشان را آنکه فراموش

الْفَاسِقُونَ وَأَنْتُمْ قَوْمٌ مِمَّا سَرَ قُلُوبُكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ

ایشان بخوار کنندگان و آنحضرت کنید از آنچه روزی دادیم شمار پیش از آنکه بسیار

أَحَدَكُمْ الْمَوْتَ فَيَقُولُ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ

یک شمار موت پس گوید پروردگار من چرا مهلت ندیدی مرا تا مدتی نزدیک

فَأَصْدَقَ وَ أَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا

پس صدق کند و باشم از صالحان و هرگز مهلت ندید خدا نفس را چون

جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَإِنْ تُبَدُّوا

بیاورد وقت آن خدا بداناست با آنچه میکنید اگر آشکارا کنید

ص
روز ۲۱ کعبه

مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخَفُوا يَحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَغْفِرُ

آنچه در نفسهای شماست یا پنهان سازد آنرا شمار میکند بآن خدا پس بپایمزد داند

لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِ

که خواهد و عذاب کند هر خواهد روایت است از سهل بن سعد رضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدینستیکه بنده

لِيَعْمَلَ عَمَلُ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَلِيَعْمَلَ عَمَلُ

پرايینه عمل ميکند عمل اهل دوزخ و حال آنکه دے از اهل بهشت است و عمل ميکند عمل

أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَإِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنَّحْوَاتِيمُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

اهل بهشت و حال آنکه دے از اهل دوزخ است و جز این نیست که اعتبار اعمال بچهار تيم است متفق عليه

بَابُ فِي الْأَيْمَانِ بِالْقَدَرِ

باب در بیان ايمان آوردن بتقدیر

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از ابو هريره رے مردسيت گفت فرمود آنحضرت صلی الله عليه

وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَكُنْتُ أَن مَّا أَعْلَمُ لَكُمْ بَيْتَهُ

و سلم سوگند بآن ذاتی که بنفای ذات من دست قدرت اوست اگر اين بيت نماييد انچه من را احوال

كَثِيرًا وَلَضَحِكْتُمْ قَلِيلًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

سيار و ميخنديد اندک رواه بخاری و عن

أُمِّ الْعَلَاءِ الْأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ام علاء انصاريه رے مردسيت گفت فرمود آنحضرت صلی الله عليه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاللَّهِ لَا أَدْرِي وَاللَّهِ لَا أَدْرِي وَأَنَا رَسُولُ اللَّهِ

عليه و سلم بخدا سوگند در نمی یابم من بخدا سوگند در نمی یابم من و حال آنکه من رسول خدا

مَا يَفْعَلُ بِي وَلَا يَكُمُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ

چه کرده ميشود بمن و چه کرده شود بشما رواه البخاری و ابن عمر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُنْزِلَ اللَّهُ

مردسيت گفت فرمود آنحضرت صلی الله عليه و سلم چون بر من نازل ميشود

يَقْوَمُ عَذَابًا أَصَابَ الْعَذَابُ فَكَانَ فِيهِمْ تَمَجُّتُوا

برگردد عذاب عذاب هر که باشد در میان ایشان بهتر ميشود

۴
چهار تيم است
در باب ايمان آوردن بتقدیر

چهار تيم است

چهار تيم است

عَلَى أَعْمَالِهِمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

علمائے خود متفق علیہ و از جاہر گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعِثُّ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ

صلی اللہ علیہ وسلم برائے نجات بخشیدہ بران حال کہ مرده بران

سَرَاةُ مُسْلِمٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه مسلم و از ابوهریره رضی اللہ عنہ است گفت فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَأَيْتُ مِثْلَ النَّارِ نَامَ هَاهُنَا

صلوات الله عليه وسلم ندرید و ادم من مانند آتش و روغن در شعله و سهول که خواب کرده است گریزند و از وی

وَلَا مِثْلَ الْجَنَّةِ نَامَ لَهَا لِبَاسًا وَأَهُ الْيَمُذِي وَ

و ندیده ام مانند بهشت در سحر و خواب کرده است طلب کننده آن رواه ترمذی و از

أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي

الجزء من مرسلات كفت فرموداً حضرت صلی الله علیه و سلم بدریق

أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ وَاسْمِعُوا مَا لَا تَسْمَعُونَ أَهْلَ السَّمَاءِ

من مے یتیم چیز را کہ نمی بیند شما و می شنوم چیز را کہ من نمی شنوید شما از احوال یتیم آواز کرد و نهد

وَحَقَّ لَهَا أَنْ تَأْخُذَ بِالنَّفْسِ بِرِيدِهَا مَا فِيهَا مَوْضِعٌ

و واجب و سزاوار کرد و شنیده است مہر اور اکہ آواز کند و بینالہ
و سخن اسے گفتہ کہ گفتہ در آسمان جہے

أَرْبَعَةَ أَصْدَاعٍ إِلَّا وَمَا لِي وَأَضِعْ جَهَنَّمَ سَاحِدًا لِلَّهِ وَلَوْ

چند انگشت مگر آنکه فرشته نهاد و است سر خود را در حالی که سجده کننده امر خدا را

تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَكُمْ قَلِيلًا وَلَكِنِّي مَكْنُودٌ

نجد اسوگند اگر د ایند خبر کی د ندم من بر آگنه میخند اندک و میگره بسیار

وَمَا تَكُنْ لَكُمْ دُنِيَ بِإِسَاءٍ عَلَى الْفُرْشَاتِ وَفَجَبْتُمْ

دخونے کے پابند بزمان سے سالہا ویر آئے ہر دم آئید

إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ قَالَ أَبُو ذَرٍّ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ

لبسوت صحرا در حایکے نہ کہ کنندگان اید بدرگاہ خدا تعالیٰ بخت ابو ذری کا شیخ بود می رس

شَجَرَةً تُعْضِدُ رَأْوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

درختے کہ بریدہ میشود رواہ احمد و ترمذی و ابن ماجہ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابو ہریرہ رضی عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَافَ أَذْجَ وَمَنْ أَذْجٌ بَلَغَ الْمَنْزِلَ

علیہ وسلم کسی کہ ترسد از کسی میگزیرد اول شب و کسی کہ میگزیرد اول شب رسید منزل را

أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ غَالِيَةً أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ الْجَنَّةَ

آگاہ باشید کہ کالای خدا تعالیٰ گران قیمت است آگاہ باشید کہ کالای خدا عبارت از بہشت است

رَأْوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ بِذِكْرِهِ

رواہ ترمذی و نسائی از انس رضی عنہ روایت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَخْرَجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ ذَكَرَنِي يَوْمَ مَا أَوْحَا فَنِي فِي مَقَامٍ

بہشتیگان بیرون آری از آتش کسی را کہ یاد کردہ است مرا در روزے یا ترسیدہ است از من در مقام

رَأْوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالتِّرْمِذِيُّ

روایت کردہ است ابن حدیث را ترمذی و بیہقی در کتاب البعث و النشور

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عائشہ رضی عنہا گفت عایشہ پرسیدم من آن حضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ آيَةٍ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ

علیہ وسلم از نسخہ این آیت کہ آن کہ انیکہ میدہند چیزیکہ

مَا اتَّقَوْا وَقُلُوا بِهِمْ وَجَلَهُ أَهْمُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ

دادہ شدہ اند و بولہاے ایشان ترسان لرزان است آیا ایشان آمانند کہ خطر ببارید

الْخَيْرُ وَيَسِرُّونَ قَالَ لَا يَأْتِيَنَّ الصِّدِّيقُ وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ

و زرد می میکنند فرمود آن حضرت نیست ای دختر صدیق و مکن آن کسانی که

يَصُومُونَ وَيُصَلُّونَ وَيَتَصَدَّقُونَ وَهُمْ يَخَافُونَ

روزه میدارند و نماز میگذارند و زکوة میدهند و ایشان میترسند

أَنْ لَا يَقْبَلَ مِنْهُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ

که قبول کرده نشود از ایشان بدین آنکه فرموده است ایشان آن جماعتی که شتاب میکنند در نیکیها

سَرَّاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ

رواه ترمذی و ابن ماجه و از ابو سعید خدری نقل می گویت گفت

خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَصَلَاةٍ فَرَأَى النَّاسَ

خارج شدند از مسجد خدا صلی الله علیه و سلم برای گذاردن نماز پس دید مردم را

كَأَنَّهُمْ يَكْتَشِرُونَ قَالَ أَمَا إِنَّكُمْ لَوَ أَكْثَرُ تُمْزِكُدَ

گویند خنده میکنند فرمود آنحضرت آگاه باشید که شما اگر بسیار کنید ذکر موت را

هَادِمٌ لِلذَّاتِ لَشَغْلِكُمْ عَمَّا أَرَى الْمَوْتَ فَأَكْثَرُ وَادِكُمْ

بر آید باز دارد شما را از آنچه می بینم که خنده است همان موت پس بسیار کنید ذکر

هَادِمٌ لِلذَّاتِ الْمَوْتِ فَإِنَّهُ لَمْ يَأْتِ عَلَى الْقَدْرِ يَوْمًا إِلَّا كَلِمَةٍ

بادم الذوات را که موت است پس بدین تنه پنایه بر گویا هیچ روزی نگذشت که سخن نمیکند

فَيَقُولُ أَنَا بَيْتُ الْغُرَبَاءِ وَأَنَا بَيْتُ الْوَحْدَةِ وَأَنَا بَيْتُ

که من خانه غریبم و من خانه تنهاییم و من خانه

الْتَرَابِ وَأَنَا بَيْتُ الدُّوْدِ وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ قَالَ اللَّهُ الْقَبْرُ قَرِيبًا

خاکم و من خانه گدایانم و چون در گور کرده می شود بنده مؤمن میگوید مرا آن بنده مؤمن را آدمی جای فرخ

أَوْ أَهْلًا أَمَا إِنْ كُنْتَ لَأَحَبَّ مَنْ يَمْشِي عَلَى ظَهْرِي

و جایی خود را آگاه باش تحقیق بودی تو محبوبتر نزد من از هر که میرفت بر پشت من

ج ۱۰ رکوع ۴

کشته شدن از بار
افتاد است از کشته
بیشین بجهنم
دندان
و کلمات
و کلمات
و کلمات
و کلمات

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتُكَ الْيَوْمَ وَصَيِّرْتَ إِلَيَّ فَسَتَزِي صَنِيعِي

نزد من پس چون

پس چون دالے شدم من بر تو امروز و باز گشته تو بسوی من پس نزدیک است که به بینی

بِكَ قَالَ فَيُتَسَّعَرُ لَهُ مَدًا بَصَرُهُ وَيُفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَى الْجَنَّةِ

تنبو

فرمود پس فراخ کرده میشود مرآن بنده مقدار در آن بینا آن بنده کشا و میشو مرآن بنده را در بسوی

وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْفَاجِرُ أَوِ الْكَافِرُ قَالَ لَهُ الْقَبْرُ لَا مَوْجِبًا

و چون د ف نه کرده میشود بنده فاسق یا کافر میگوید مرا در گور لا م حبا

وَلَا أَهْلًا أَمَا إِنْ كُنْتَ لَا تَبْغِضُ مَنْ يَمِشُّ عَلَى ظَهْرِي

ولا ا هلا اما ان کنه با شس بمحقق بود که تو دشمن نر کسی من از هر کسی که میرد پشت من

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتُكَ الْيَوْمَ وَصَيِّرْتَ إِلَيَّ فَسَتَزِي صَنِيعِي

نزد من پس چون

نزد من پس چون حاکم گردانیده شدم بر تو امروز و باز گشته تو بسوی من پس نزدیک است که به بینی

بِكَ قَالَ فَتَلْتَمِعُ عَلَيْهِ خَلٌّ يَخْتَلِفُ أَضْلَاعُهُ قَالَ وَقَالَ

بنو گفت آن حضرت پس بهم می آید قبر برو تا آنکه مختلف میشوند استخوانهای میگوید گفت ابو سعید

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَصَابِعِهِ فَاذًا خَلٌّ

آن حضرت صل الله علیه وسلم با انگشتان خود پس در آورد

بَعْضُهَا فِي جَوْفِ بَعْضٍ قَالَ وَيُفِيضُ لَهُ سَبْعُونَ تَنِيًّا لَوْ

بعضی انگشتان را درون بعضی گفت آن حضرت و گماشته میشود مرآن بنده را هفتاد اندوا

إِنَّ وَاحِدًا مِنْهَا نَفَخَ فِي الْأَرْضِ مَا أَكْبَتَتْ شَيْئًا مَا تَقَبَّتْ

اگر یکی از ان دم کند در زمین نرویا ندر زمین چیزی را تا آنکه پانصدت

الدُّنْيَا فَيَدْهُسُهُ وَيَجِدُ شَيْئًا حَتَّى يُقْضَى بِهِ إِلَى الْحِسَابِ

دینا پس میگردد آن مرآن آن بنده را و می خرداشند و میکنند پست و تا آنکه رسانیده بشو آن بسوی حساب

قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا الْقَبْرُ

گفت ابو سعید فرمود پیغمبر خدا صل الله علیه وسلم نیست گویید

رَأَوْضَةً مِّن رِّبَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حَفْرَةً مِّنْ حُفْرِ الْمَنِيَرَاتِ

مرغزار است از مرغزارهای بهشت یا بناری از بناری آتش دوزخ

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ

رواه ترمذی در روایت است از ابن عباس گفت گفت ابو بکر

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ شَكَيْتُ قَالَ شَكَيْتَنِي هُوَذَا وَالْوَاقِعَةُ

ای رسول خدا تحقیق پرسیدی فرمود آن حضرت شکایت کردی مرا شکایت نمود و سور و واقعه

وَالْمُرْسَلَاتِ وَعَمَّ يَكْسَاءُ لَوْنٌ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ رَوَاهُ

والمرسلات و عم یسآ لون اذا الشمس کورت و اگر درین سوره تمام احوال آخرت مذکور است

التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ إِنَّا كُنَّا نَمُتُّكُمْ أَعْمَالًا

ترمذی از ابن عباس گفت گفت ای ما می شمردیم شما را اعمال را

فَهِیَ آدَقُ فِی أَعْيُنِكُمْ مِّنَ الشَّعْرِ كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ

که آن عملها بدیگر است از مو و در نظر شما می شمردیم آنرا در زمان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْمَوَاقِفَاتِ يَعْنِي

آن حضرت صلی الله علیه و سلم از ایستادن

الْمُهْلِكَاتِ رَوَاهُ ابْنُ خَالَسٍ وَعَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

مهلكات روایت کرد بخاری از ابو هریره گفت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَ فِي رَابِعِي يَنْشَعُ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم امر کرد مرا برادر گلزار من بخشاک

خَشْيَةُ اللَّهِ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ وَكَلِمَةُ الْعَدْلِ فِي الْغَضَبِ

بچه ترسیدن خدا در سحر و علانیه و کلمه عدل در حالت غضب

وَالرِّضَا وَالْقَصْدُ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَأَنْ أَصِلَ مَن يَكُنِي

و خوشنودی و صدمه به ناز و در فقر و غنی و آنکه من بکنم آنکه من بکنم

وَأُعْطِيَ مِنْ حَرَمَةٍ وَأَعْفَقَ عَنْ مَنْ غَابَنِي وَأَنْ تَكُونُ

پس ہم آئند عطا کئے گئے کہ محرم گردانہ مرا ششم آئند عفو کئے کہ ایک غلام کدہ مرا ہفتم آئند

صُمِّتِي فِكْرًا وَزُقْتُ ذِكْرًا وَنُظِرِي عِبْرَةً وَأَمَرَ

باشند خاموشی من فکر تحصیل معرفت ہشتم آئند باشد نطق من ذرا ہفتم آئند باشد نظر من عبرت امر کئے

بِالْعُرْفِ وَقِيلَ بِالْمَعْرُوفِ سِرًّا وَرَازِيًّا وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

بعرف و در روریتہ آمد بہت نجاف لفظ معروف رواہ رزین ر از عبد اللہ

ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن مسعود رضی عنہ فرماد کہ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَا مِنْ عَبْدٍ مَوْتًا مِنْ بَحْرٍ مِنْ عَيْنَيْهِ دُمُوعٌ وَرَأَى كَانِ

نہایت رنج مند کہ مسلمان کہ بیرون آید از دو چشم او اشک اگرچہ باشند اشک

مِثْلَ رَأْسِ الدَّابَّابِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ثُمَّ يُصِيبُ شَيْئًا

مانند سر مگر در صغر از ترس خداے تعالیٰ پست برسد آن اشک چیزے را

مِنْ خَيْرٍ وَجْهَهُ الْآخِرَ مَهْ اللَّهُ عَلَى النَّارِ سِرًّا وَرَازِيًّا ابْنُ مَسْجُودٍ

از ظاہر روے دے مگر آنکہ حرام گردانہ خداے تعالیٰ آن بندہ را آتش دوزخ رواہ ابن مسجود

وَعَنْ أَبِي نَضْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

در روایت است از ابی نضرہ رضی کہ مردے از یاران پیغمبر خدا صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَالُ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ دَخَلَ عَلَيْهِ أَصْحَابُهُ يُعَوِّدُونَ

علیہ وسلم است کہ گفتہ میشود او را ابو عبد اللہ در آمدند بروی یاران او در حالیکہ بیارست

وَهُوَ يَبْكِي فَقَالُوا لَهُ مَا يَبْكِيكَ أَلَمْ يَقُلْ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ

و حال آنکہ او میگفت پس گفتند ما را چه چیز میگردد ترا آیا نگفتہ است ترا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَذَنَ مِنْ شَأْنِكَ ثُمَّ أَقْرَأَ حَتَّى

صلی اللہ علیہ وسلم کہ کو تاہ کن از سوے برود خود پست برقرار آید تا کہ

تَنْقَانِي قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ملاقات کرنے میں اہلسنت گفت ابو عبد اللہ کے بشارت دادہ ولیکن شنیدم پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ رَجُلٌ قَبْضَ يَمِينِهِ قَبْضَةٌ وَآخَرُ

و سلم را کہ میگفت بدرستی که خدای تعالی گرفت دست راست خود مشت

بِالْيَدِ الْآخَرَىٰ وَقَالَ هَذِهِ لَهْذِهِ وَهَذِهِ لَهْذِهِ وَلَا أَبَا

و گرفت جماعتی دیگر دست دیگر و گفت خدا کے تعالیٰ کے این جماعت میں این دست یعنی بہشت را این

وَلَا أَدْرِ فِي أَيِّ الْقَبْضَتَيْنِ أَنَا سَرَاوَاهُ أَحْمَدُ

مردوخ راست و پدر اندازم و در نمی یابم و نمی دانم کہ من در کدام یک از این دو قبضہ ام من رواہ احمد

بَابُ صِفَةِ النَّارِ وَأَهْلِهَا

باب در بیان صفت نار و اهل نار

وَلَا يَجْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمِلُّ لَهُمْ خَيْبٌ لَا نَفْسَهُمْ

و نہ پندارند آنکہ نگردد برستی که آنچه میدہم مرا ایشان را بہتر است مرا نفسہا کے ایشان را

أَنَّمَا نُمِلُّ لَهُمْ لِيَزْدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

بہرستی آنچه میدہم مرا ایشان را تا زیادہ کنند گناہ را و مرا ایشان را عذاب سوزناک

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ مُمِقِلُونَ

و بے شک برستی پیدا کردیم برای دوزخ بسیار از دیوان و آدمیان مرا ایشان را دہاست

لَا يَفْقَهُونَ بَهَاءَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُ وَنَبَاهٌ وَلَهُمْ

نہ در باہند بآن و مرا ایشان را چشمانست نمی بیند بدان و مرا ایشان را

أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بَهَاءَهُمْ وَلَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ

گوشہاست نمی شنوند بدان آن گروہ مانند چهارپایان اند بلکہ ایشان

أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ

گمراہ تر اند آن گروہ ایشان مانند پیچیدگان در تمام شد سخن پروردگار

جزہ رکعت ۱۱

۴۴

جزہ رکعت ۱۲

۴۵

جزہ رکعت ۱۳

جہنم کو

اتَّبِعْنَا بِهَآؤُنَا إِنَّا خَاسِبِينَ أَتُكْمَرُونَ وَمَا تُعَدُّونَ

بیاریم آنرا و بسند و اکم شمارنده بدستی شادانچہ سے پرستند

مِنْ دُونِ اللّٰهِ حَصَبٌ جَهَنَّمَ أَنتُمْ لَهَا وَارِدُونَ

از جزو حصابی آتش انگیز دوزخید شما آن گذرند گانید

لَوْ كَانَ هُوَ الْاِلٰهَ مَا وَّرَادُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ

اگر بود آن گروه حذیان بنامند بان و همه در آن جاوید باشند

لَهُمْ فِيهَا زَوٰجٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

مرا ایشان راست در آن تالہ زار و ایشان در آن آتش نمی شنوند سخن کہ بد ایشان شود و نہیں

قُطِعَتْ لَهُمْ ثِيَابٌ مِنْ نَّارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ

نمودند بریدہ شد برای شان جامہ از آتش ریخته شود از زبر

رُؤُوسِهِمُ الْحَمِيمُ يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجَمُلُ

سرهای شان آب گرم گداخته شود بان انچه در شکمها شالست و بدستها

وَلَهُمْ مَّقَامِعٌ مِنْ حديدٍ مَّا ارَادُوا اَنْ يَخْرُجُوا

و مرا ایشان راست گزیدہ از آهن ہر گاہ خواہند کہ بیرون آیند

مِنْهَا مِنْ غَمٍّ اَعِيدُوا فِيهَا وَذُقُوا اَعْدَابَ الْحَرِيقِ

از آن از اندوه باز گردانیدہ شوند در آن و پخشید عذاب سوزندہ

وَيَوْمَ تَشْقٰقُ السَّمٰوٰتُ بِالْغَٰمِ وَنُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا

و روزیکہ شقاق شود آسمان بابر و فرود فرستادہ شوند فرشتگان فرود فرستادہ

اَلْمَلٰٓئِكَةُ يَوْمَ مَعِذٍ لِّلنَّاسِ وَكَانَ يَوْمَ مَاعِلٰی الْكَافِرِيْنَ

پادشاہی آن روز نہایت ست مرحمن را و باشد آن روز برناگردیدگان

عَسِيرًا ۚ وَيَوْمَ يُعْضَضُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُولُ يٰلَيْتَنِي

دشوار و آن روز کہ خاید ستکار بر دستهای خود گوید کاشکے من

جہنم کو

جہنم کو

أَتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا يَا وَيْلَتَى لَئِن لَّمْ أَتَّخِذْ	فرا گرفتیم با فرستاده راه ای یلالت من کاشکی من نگرفتیم
فَلَا نَاخِلِيَّاهُ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي	فان را دوست برآیند بدستی گمراه دارا از یاد گرفتن پس از آنکه آمد مرا
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ	و جهشت دیو برآی آدمی فرا گذارنده و خفت ~~نعم~~ ای پروردگار من
إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا وَالَّذِينَ كَفَرُوا	بدستی گروه من فرا گرفتند این قرآن را فرا گذاشته و آنانکه بدست زدند
لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا تَقْضِي عَلَيْهِمْ فِيمَوْتُؤُوا وَلَا يَخَفُ فِي	مرا ایشان آتش دوزخ است حکم کرده نشود برایشان تا بمرند دست زد کرده نشود
عَنهُمْ وَفَرِحَ الَّذِينَ كَفَرُوا كَذَلِكَ يُخَوِّدُ الْكَافِرِينَ	از ایشان از عذاب آن بچین پادشاه و بیم بر ناسپاس را و ایشان
يَصْطَرِخُونَ فِيهِمْ إِنَّ جَا نِعْمًا غَيْرَ الَّذِي	فرا یاد کنند دران ای پروردگار ما بیرون کن ما را اینهم شاید جز آنکه بودیم
كُنَّا نَعْمَلُ أَوْ لَمْ نَعْمَلْ مَا نَبْتَذُكُمُ فِيهِ مِنْ تَدَكَّرَ وَجَاءَكُمْ	نه کردیم آیا زندگان ما بودیم شمار آنکه بپذیرد دران آنکه بپذیرد و آمد بشما
النَّارُ شَرٌّ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ صَدِيدٍ هَذَا جَهَنَّمُ	بیم کننده پس نیست مر شکار از آن هیچ یارے این دوزخ است
الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ اَصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ	که بودید وعده کرده بودید دران روز با شما بودید
تَكْفُرُونَ الْيَوْمَ نَخِيتُمْ بِالْآنِ أَهْمُهُمْ وَتَكْفُرُونَ	همین روز بر دهنان شان دهنان گمراهان

جز ۱۳ رکوع ۱۴

جز ۱۳ رکوع ۱۴

جزء ۱۱۴ کی صفحہ ۱۱۴

أَيُّدِيهِمْ وَشَهِدَ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

دستہائے شان و گواہی دہ پا ہائے شان بانجھ بودند کسب میکردند

وَيَوْمَ يُنْفَخُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ

و روز یکہ برانگیخته میشوند دشمنان خداے سوے آتش پس ایشان رانده شوند

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ

تا چون آید آنرا گواہی دہ برایشان گوشتہائے شان و دیدہ ہائے شان

وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ وَقَالُوا ابْجُلُوهُمْ

و پوستانہ شان بانجھ بودند میکردند و گویند مر پوستانہای خود را

لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَلَطَقْنَا بِاللَّهِ الَّذِي أَنْطَقَ

چرا گواہی دیدہ بر ما گویند سنجی آورد ما را خداے کمر بستہ آورد

كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ قُلُوبُهُمْ تُرْجَعُونَ

ہر چیزے را داد آفرید شما را نخستین بار و سبے او بازگردانیدہ شود

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ

روزیکہ گوئیم مردوزخ را آیا پر شدی و گوید آیا هیچ

فَرِيدٍ يَا أَيُّهَا الدِّينُ امْنُوتُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ

زیادتی است آقا آنکہ گریہ و اید نگاه دارید نفسہائے خود را و کسان خود را

نَارًا أَوْ قُودَهَا النَّاسُ وَالْجِبَارَةُ عَلَيْهِمْ مَلَائِكَةُ غِلَظٍ

از آتشی کہ آتش انگیزے مردمان و سنگ اند بران فرشتگان درشت

شِدَادٍ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ

سخت نافرمانی نمکند خداے را آنچه فرمودہ آنہا و میکنند

مَا يُؤْمَرُونَ يَوْمَ لَيْسَتْ عَنْ سَانٍ وَيُذْعَوْنَ

انجھ فرمودہ بخود روزیکہ برہ داشته شود از امر سخت و خواندہ شوند

جزء ۱۱۴ کی صفحہ ۱۱۴

جزء ۱۱۴ کی صفحہ ۱۱۴

إِلَى السَّبْرِ ۖ فَلَا يَسْتَبِيحُ ۖ إِنْ خَاشِعَةٌ أَنْصَارُهُمْ تَرْهَقُ ۚ

سوے سیدہ پس متوانند فروترین چشمہای شان فرو دریاخانرا

ذَٰلِكَ مَقْوَدٌ كَانُوا يَدْعُونَ إِلَى الشُّجُورِ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ فَنَزَّلْنَا

خوارے و بد رستیکه بودند خوانده میشوند بسبب سجد و التیاف نذر دست بود و پس نکر

وَمَنْ يَكْذِبْ بِهِ هَذَا ۱۱ سَنَسْتَكْرِهُهُ مِنْ حَيْثُ

مرا و آنرا که دروغ میکند باین

بِأَمْرِ بْنِ وَأُمِّي لَهُمَا رَجُلَانِ كَيْدِي مَتَيْنِ خُزْرَجِ الْمَلَكَةِ

«ان: ايشانند و مملكت و مهميم ايشانرا بدرستي عقوقت من است بگمايرونند فرموا [9]

وَالرُّدُّ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

و جبرئیل علیہ السلام در روزی سمیعیت مشہور انوار او در برابر ساری

فَاخْبِرْ صَدِيقًا جَمِيلًا اَللّٰهُمَّ وَكَلِّ لِيْ عِيْدًا اَوْ تَرْتِيْلًا

پس شکیبائی، کمر بر تکیب منکران شکستہائی نیکو، شکیبائی، سب سے عزم قیامت اور از اسکا کی ما

يَا كَلْبُوفَ السَّمَاءِ كَمَا بَدَأَ الْوَكْدَانَ إِجْعَلْ كَلْبَهُنَّ رَافِعًا

روزگاری کرد آسمان مانند مس گرفته و دزد کوهها مانند پشه زده شدند و در پیرسد

حَوْلَهُ حَمِيمًا ثَبِيرًا وَنَهْمٌ يَعْدُ الْخَلْمَ وَنَهْدِي مَرُو

خوشه خوشه را بیاد می‌شوند ایشان دست دارند گمانم آنکه فیه از

عَدَابَاتُ مِثْلِ ابْنِ مَرْثَدٍ وَصَاحِبَتِهِ وَكَأَيُّهَا وَقَصِيْلَتُهُ

عنوان: سفرنامه به ایران خود و زن خود و برادر خود و خلیفان خود

الَّتِي تَقُولُ: وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا لَا يَكُنِي مِنْهُمْ ۚ إِنَّهَا

جائے داؤد ابرہہ در زینت خندامہ عاشقہ

لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ وَكَفَىٰ مُذِيقُوا عَذَابَ النَّارِ ۚ

از تشریح و توضیح زبان است خاص که در این کتاب صورت و باری مشترک را در میان خود آفریند، کسی که پشت بر من کرده، او یک گویا نیده می کند

۱۳۹۲ هجری قمری
۱۳۹۲

فَاَوْعَىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ رَهِيْنَةً اِلَّا اَصْحَابُ الْيَمِيْنِ

و نگاه داشته هر نفس آنچه کسب کرد گروست بگره این راست

فِي جَنَّتٍ يَنْتَسَاءُ لَوْ اَنَّ عَنِ الْمَجْرِمِيْنَ مَا سَلَكَكُمْ

در بوستانان بپرند از گناهنگاران چه چیز آورد شمارا

فِي سَقَرٍ ۚ اَلْوَالِدُ الَّذِي مِنَ الْمُصَلِّيْنَ وَلَمْ يَكُنْ لَطُوعًا

در دوزخ گویند بودیم از نماز کنندگان و نبودیم خزانیم

الْمُسْكِيْنَ ۚ وَكُنَّا نَخْوُضُ مَعَ الْخَائِضِيْنَ وَكُنَّا نَكْذِبُ

در ایشان را و بودیم مادی سستیزیدیم با سستیزندگان در شان محمد رحمت

بِعَمَلِ الدِّیْنِ حَتَّىٰ اَنَا الْيَقِيْنَ ۚ فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَقَاعَةُ

بروز جزا تا آنکه آمد بامرگ پس سود نکند ایشان را شقاوت

الشَّافِعِيْنَ ۚ فَاِذَا اُجَاءَتِ الصَّاحَةُ ۚ يَقُوْمُ الْفَرُّ الْمَرْءُ مِنْ اَخِيْهِ

همه شافعان پس چون بیاید آواز روزگم بگریزند آدمی از برادر خود

وَاُمِّهِ وَابْنِهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيْهِ لِكُلِّ اِمْرٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ

و مادر خود و پدر خود و زن خود و همسر زن از ایشان آرزو

شَأْنٌ يُغْنِيْهِ وَجُوْهُ يَوْمَئِذٍ مَّيْمَنٌ مَّسْفِرَةٌ ۚ ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ

کارست که مشغول دارد او را رویها آرزو تابانست خندان ط شادان

وَجُوْهُ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهِمْ غَبْرَةٌ ۚ تَرٰهُمْ قَتَرَةٌ ۚ اُولٰٓئِكَ هُمُ

و رویها آن روز بران غبارست فراگرد آنرا تاریکی آن گروه ایشانست

الْكٰفِرَةُ ۚ الْفَجْرَةُ ۚ اِنَّا اَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِيْنَ سَلَاسِلًا وَاَغْلٰلًا

کافران نالجلان بدستی ما آماده کرده ایم برای کافران زنجیرها و طوقها

وَسَعِيْرًا ۚ وَاَصْحَابُ الشِّمَالِ ۚ مَّا اَصْحَابُ الشِّمَالِ فِي

و آتش و یاران دست چپ چه اند یاران دست راست

۱۳۹۲ هجری قمری
۱۳۹۲

۱۳۹۲ هجری قمری
۱۳۹۲

سَمِعُوا وَحَدِيثُ مَنْ يُلْمِ الْأَبْرَارَ وَلَا كَرِيمٍ اِتِّمُوا

آتش سوزان و آب گرم و سایه از درد سیاه نه خشک و نه نیک به تن ایشان

كَانُوا أَقْبَلَ ذَلِكَ مُتَرَفِّعِينَ وَكَانُوا أَيْصَرُّونَ عَلَى

بودند پیش ازین نازندگان و بودند اصرار میکردند بر

الْجَنَّةِ الْعَظِيمَةِ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَعِزَّ امْتِنَا وَكُنَّا تَرَابًا

گناه بزرگ و بودند می گفتند آیا چون عزیزیم و بشویم خاک

وَعِظَامًا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ أَوْ آبَاءُ نَا الْأَوَّلُونَ قُلْ إِنْ

و استخوانها آیا بد رستی ما برنجخته شدگانیم آیا پدران ما پیشینیان بگو بد رستی

الْكَافِرِينَ وَالْآخِرِينَ لِمَجْعُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ

پیشینیان و پسینان هر آینه جمع شده گان اند سوی وقت روز دانسته

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَتِيهَا الصَّالُّونَ الْمَكْذِبُونَ لَا يَكُونُ مِنْ تَجْدِ

پس بد رستی شما ای گمراهان دروغ گویان هر آینه خوردگانید از درخت

مِنْ زُقُومٍ فَمَا لِيُونَ مِنْهَا الْبُحُورُ فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنْ

ز قوم پس برکنند گانید از آن شکها پس شامندگان بران از

الْحَمِيمِ فَشَارِبُونَ شَرِبَ الْيَمِّ هَذَا أَنْ لَكُمْ يَوْمَ الدِّينِ

آب گرم پس آشامندگان آ شامیدن شتران بستان این پیشکش ایستادگان

وَالَّذِينَ يَفْقَهُوا أَيْسَرُ بِهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

و مر آنکه کافر شدند چه پروردگار خود عذاب دوزخ است و بد جای بازگشت

إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ دُتْمِيرُ

چون انداخته شوند ایشان از بد دوزخ بگشند آرزو آوازی مانند آواز خروان دوزخ جوش میزند و دگدگ

مِنْ الْغُطَّةِ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَيْسَ

از خشم کافران هر گاه درآیند شوند دران و به سوال کنند از خازنان دوزخ از روی آید

جلد دوم
۲۱۵
خیر المواعظ

قَالَ نَارُكُمْ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ قِيلَ يَا

فرمود که آتش شما که در دنیا است یکبار هفتاد باره از آتش دوزخ گفته شد ۱۷

رَسُولَ اللَّهِ إِنْ كَانَتْ لَكَافِيَةً قَالَ فَإِنَّهَا فَضَّلَتْ عَيْنَيْنِ

رسول خدا بدین معنی بود این آتش دنیا بسند و فرمود پس زیادت گردد بده آتش دوزخ بدان

بِتِسْعَةِ وَسَيِّئِينَ جُزْءًا أَكْلُهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ

آتشها شصت و نه جز هر یک از این نهمی نه جز مانند گریه آتش شصت متفق علیه یعنی

الْكَفْظُ لِلتَّخَارُفِ وَفِي سِرِّ رِوَايَةِ مُسْلِمٍ نَارُ لَمْ تُؤْثِرْ قَدْرُ

این حدیث در شمار مسلم است اما این لفظ که ذکر کرده شد از آن بخاری است و در روایت مسلم این لفظ است آتش

أَدَمَ وَفِيهَا يَبْكُ وَكُلُّهَا يَدَّلُ عَلَيْهِمْ وَكُلُّهُنَّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

که فرزند آنرا نوع چهارم و نیز در لفظ میا و علیها بجای علیهم کلون آمده است و از ابو سعید حدیث رخ

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الصُّعُودُ جَبَلٌ

از آن حضرت صلی الله علیه و سلم روایت است که فرمود آن حضرت که صعود کوهی است

مِنْ نَارٍ يَتَصَعَّدُ فِيهِ سَبْعِينَ خَرِيفًا وَيُهْوَى بِهِ كَذَلِكَ

بلکه آتش برآمده میشود و بهیچ هفتاد سال و فرود انداخته میشود و از آن کاه هفتاد سال و چنین

فِيهِ أَبَدًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در وی همیشه روایت و ترمذی هم از ابو سعید حدیثی روایت کرد که آن حضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ لَسَرْدِقُ النَّارِ أَرْبَعَةُ جُدَدٍ كَيْفُ كُلِّ جِلْدٍ مَسِيرَةٌ

و سلم فرمود هر یک از این سر بریده آتش چهار دیوار است سطره هر دیوار مسافت

أَرْبَعِينَ سَنَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

چهل سال است رواه ترمذی و هم از ابو سعید روایت گفت که فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوْنُ أَنْ دَلَّوْا مِنْ غَسَاقٍ يَهْدُونَ

صلی الله علیه و سلم اگر کسی که یک دلو از زرد آب دوزخیان ریخته شود

فِي الدُّنْيَا لَا تَنْتَ أَهْلُ الدُّنْيَا سَرَاوَاهُ الدَّارِ مِي وَ...

در دنیا برآینه گنده میشوند اهل دنیا روایت کرده این حدیث را دارد

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ الْعَارِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

عبد الله بن عمرو بن عاص رم روایت گفت که رسول خدا صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَانَ رَصَا صَةً مِثْلَ هَذِهِ وَأَشَارَ إِلَى مِثْلِ

علیه و سلم اگر یا قوه شود از ریز باره مثل این و اشارت کرد آنحضرت صلی الله علیه و آله

أَبْجَحَ مِنْ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ وَهِيَ مَسِيرَةٌ

همه از آسمان بسوی زمین و آن مسافت

تَحْسِبُ مِائَةَ سَنَةٍ قَبْلَ الْكَرْضِ قَبْلَ اللَّيْلِ وَكَأَنَّكَ

با نصد سال است برآینه میرسد آن رصا صه زمین را پیش از شب و اگر ثابت شود که

أُرْسِلَتْ مِنْ دَاسِ السَّلْسِلَةِ لَسَارَتْ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا

آن رصا صه افتاده شود از سر زمین برآینه میرسد چهل سال

إِلَى اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ قَبْلَ أَنْ تَبْجَحَ أَصْدُهَا أَوْ تَعْرُهَا رَوَاهُ الْإِمَامُ

شب و روز پیش از آنکه برسد رصا صه پنج سلسله یا پایان او را رواه ترمذی

وَعَنْ بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابی برده که پدر ابو موسی اشعری است از پدرش روایت دارد او از حضرت صلی الله علیه و آله

قَالَ إِنَّكُمْ لَوَادِيْعَالُ كَهَبْ يَسْكُنُهُ كُلُّ

که فرمود آن حضرت بدرستی که در این وادی است که گفته شود او را بهب سكونت میکنند در او هر

جَبَّارٌ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَحَنَّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ

متبر رواه دارمی و روایت از عبد الله بن حارث بن

جَزْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

جزن رضی الله عنه صحابی است گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم بدرستی که

در دنیا برآینه گنده میشوند اهل دنیا
روایت کرده این حدیث را دارد
عبد الله بن عمرو بن عاص رم
روایت گفت که رسول خدا صلی الله علیه و آله
علیه و سلم اگر یا قوه شود از ریز باره
مثل این و اشارت کرد آنحضرت صلی الله علیه و آله
همه از آسمان بسوی زمین و آن مسافت
با نصد سال است برآینه میرسد آن رصا صه
زمین را پیش از شب و اگر ثابت شود که
آن رصا صه افتاده شود از سر زمین
برآینه میرسد چهل سال
شب و روز پیش از آنکه برسد رصا صه
پنج سلسله یا پایان او را رواه ترمذی
از ابی برده که پدر ابو موسی اشعری است
از پدرش روایت دارد او از حضرت صلی الله علیه و آله
بدرستی که در این وادی است که گفته شود او را بهب
سكونت میکنند در او هر
متبر رواه دارمی و روایت از عبد الله بن حارث بن
جَزْنٍ رضی الله عنه صحابی است گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم بدرستی که

فِي النَّارِ حَيْثُ كَأَمْتَالِ الْبُخْتِ تَلْسَعُ أَحْدَهُنَّ الْيَتَّةُ

در آتش مارانند مانند شتران بخفته میگذرد یک ازان ماران یکبارگزیند

يَفْجَدُ حَقْوَهُمْ أَرْبَعِينَ خَرِيفًا وَإِنَّ فِي النَّارِ عَقَابِرَ

پس می یابد بخفته دودمان چهل سال و بدرستی که در دوزخ گزند و ماست

كَأَمْتَالِ الْبُغَالِ الْوُكُفَةُ تَلْسَعُ أَحْدَهُنَّ الْكُسْفَةُ

مانند شتران با بالان که میگذرد یک ازان یکبارگزیند پس می یابد بخفته و در آن

أَرْبَعِينَ خَرِيفًا وَآلُ أَحْمَدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ

چهل سال رواه احمد و از ابن مسعود رضی فرمود گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ بَجَهَ يَوْمَ مِثْلِ

آن حضرت صلی الله علیه و آله آورده میشود دوزخ را در آن روز

لَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ مِائَةٍ مَعَ كُلِّ مِائَةٍ سَبْعُونَ أَلْفَ

در آن دوزخ را هفتاد هزار هزارست که با هر مایه هفتاد هزار

مَكَاتٍ يَوْمَئِذٍ وَنَهَارًا وَسُيْرًا وَحِينَئِذٍ يَنْفَعُ بَنِي إِسْرَءِيلَ

فرشته میشنند آنرا رواه مسلم و از نفعان بن کبشیر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ يَوْمَ

مرویت گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم که بدرستی که آسان ترین

النَّارِ عَدَا بَأْسُهُ كَيْ تَعْلَانِ وَشَرُّ أَكَاكِنِ مِنْ بَارِ

دوزخیان از روی عذاب است که در آنرا لعین و دالها لعین است از آتش

يَوْمَ يَوْمَئِذٍ مَا أَغْنَىٰ كَيْ تَعْلَى الْمَرْجَىٰ مَا يَرَىٰ أَنَّ أَحَدًا

میجوشت از آن لعین مغروری چنانکه میجوشت دیگر مسین گمان نمی برد آنرا کسی میجوشت

أَسَدٌ مِنْهُ عَدَا بَأْسُهُ لَا هُوَ لَمْ يَكُنْ مِنْهُ عَدَا بَأْسُهُ

از دوزخیان سخت تر شد و دی از روی عذاب حال آنکه آنرا کسی نمیجوشت آسان ترین دوزخیان از روی عذاب است

۵۱
احادیث برای حق تعالی
چنانکه در سوره بقره آیه ۱۷۷

و ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن عباسؓ فرمادیت گفت کہ فرمود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَهْوَنُ أَهْلِ النَّارِ عَذَابًا أَبُو طَالِبٍ هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِنَعْلَيْنِ

سبکترین دوزخیان از روی عذاب ابوطالب است و حال آنکہ نبی پشندہ است فعلین کہ

يَغْلِي مِنْهُمَا دِمَاعُهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ سَمُرَةَ بْنِ

میجوشد از آنها دماغ دی روایت کرد بخاری این حدیث را و از سمرہ بن

جُنْدَبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مِنْهُمْ

جندب رضی اللہ عنہ فرمادیت کہ آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بعضی از دوزخیان کہ

مَنْ رَأَى النَّارَ إِلَى جَبِيٍّ وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُ الشَّكَاةُ

کہ میگوید او را شمشیر دوزخ و از ایشان کسی است کہ میگیرد دوا را کہ تشنگی بجای بند از او بعضی

إِلَى الرَّجَبِيِّ وَمِنْهُمْ مَنْ تَأْخُذُ النَّاسِرَاتُ بِيَتِهِ وَمِنْهُمْ

تا دوزخ فوسے او و بعضی از دوزخیان سے است کہ میگیرد دوا را کہ تشنگی بجای بند از او بعضی

مَنْ تَأْخُذُ النَّاسِرَاتُ إِلَى تَرْقُوتِهِ رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

از ایشان کسی کہ دوزخ او را دوزخ سما چہرہ کردن او روایت کرد ابن حدیث را مسلم و از

النَّسْرِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

النسر بن مالک فرمادیت کہ آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

يَوْمَئِذٍ يَأْتِعِمُ أَهْلَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

آوردہ میشود مستقیم ترین اہل دنیا را از دوزخیان روز قیامت

فَيُصْبَعُ النَّاسِرُ صَبْعَةً ثُمَّ يَقَالُ يَا بَنَ آدَمَ هَلْ رَأَيْتَ

پس غوطہ دادہ میشود در کشتش دوزخ یک غوطہ پس آید از آفرینندہ آید و بگوید

خَيْرًا قَطُّ هَلْ مَرَّ بِكَ نَعِيمٌ قَطُّ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ بَارِدٌ

توروی چیکہ را بہرگز آید کہ شست بر تو نعمت در راحت ہرگز از دنیا پس نہ میگوید آن دوزخی بخدا سوگند

و فرمود آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

وَيُؤْتِي بِأَشَدِّ النَّاسِ بُؤْسًا فِي الدُّنْيَا **مِنْ أَكْثَرِ الْجَنَّةِ**

آورده میشود در بهشت سخت ترین مردم ادروی محنت اندوه در دنیا از بهشتیان

فَيَصْبَغُ صَبْغَةً فِي الْجَنَّةِ فَيُقَالُ لَهُ يَا بَنِي آدَمَ أَذَكَّيْتَ

پس یک غوطه داده میشود در بهشت پس گفته میشود مرا ای فرزند آدم آیا دیدی

بُؤْسًا قَطُّ وَهَلْ مَرَّ بِكَ شِدَّةٌ قَطُّ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ يَارَبِّ

تو آدمی سختی راه گز و آیا گذشت بر تو سختی و محنت در دنیا پس میگوید بگذاشت بر من محنت

مَا مَرَّ بِي بُؤْسٌ قَطُّ وَلَا رَأَيْتُ شِدَّةً سَرَّاءَ وَلَا مَسَّةً رَوْحًا

و سختی هرگز ای بر تو نگار من و ندیدم هیچ سختی را و راه مسلم و هم از روی

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ يَقُولُ اللَّهُ لَا هَوَانَ أَهْلَ النَّارِ

مرویت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود میگوید حق تعالی مراسان ترین دوزخیان را

عَنْ أَبِي يَوْمٍ الْقِيَمَةِ لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ

از روی عذاب روز قیامت اگر چه بود ترا چیزی که در زمین است از ایشان دنیا

أَكُنْتَ تَفْتَدِي بِهِ فَيَقُولُ نَعَمْ فَيَقُولُ أَزَدْتُ مِنْكَ

آیا بودی تو خود به میگردی بآن پس میگوید آری و فرماید ضایع است حال از بهشتیان

أَهْوَانَ مِنْ هَذَا وَأَنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ أَنْ لَا تُشْرِكَ

من از تو کمتر از این صریح و حال آنکه تو بودی قادر بر بهشت آدم که شریک نه گردانی

بِي شَيْئًا فَأَبَيْتَ إِلَّا أَنْ تُشْرِكَ بِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

ابن جریر پس فرماید در ای مکرر شریک گردانیدن پس متفق علیه است و از

أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي قَوْلِهِ

كَا مَهْلَ أَيْ كَعَكْرِ الزَّيْتِ فَإِذَا تَبَا وَأَوْجَهه سَقَطَتْ

ای کعبه زیت یعنی مانند در دروغن پس چون نزدیک گردانیده شود کعبه

فَرَوَةَ وَجْهَهُ فِيهِ سَرَاةُ التَّرْمِذِيِّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

دور خافتہ پست روئے در آن از حرارت رواہ ترمذی و از ابی ہریرہ رضی

عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحَمِيمَ كَيْسَبُ

مردی است از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آن حضرت بدستیکہ آب گرم بخیت میشود

أَسْرُسِهِمْ فَيَنْفُذُ الْحَمِيمُ حَتَّى يَجْلُصَ إِلَى جَوْفِ

بر سر بایسان پس در میگذرد آب گرم تا آنکہ میرسد تا درون شکم او

فَيَسِدُ بِمَا فِي جَوْفِهِ ثُمَّ يَمُرُّ مِنْ قَدَمَيْهِ وَهُوَ

پس می شلند چہرہ را کہ در شکم اوست تا آنکہ بیرون می آید از ہر دو پای او و این است

أَصْبَحَ مُسَيَّادُ كَمَا كَانَ سَرَاةُ التَّرْمِذِيِّ وَ

صہر پستر باز گردایندہ میشود چنانچہ بود یعنی بحال خود می آید رواہ ترمذی و از

أَبِي مَامَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي قَوْلِهِ

ابے امامہ رضی عنہ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم در تفسیر قول حق

لَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ صَدِيدٍ يَتَجَرَّعُهُ قَالَ يُقَرَّبُ إِلَى فِيهِ

و نوشانیدہ میشود دورے را از آب کہ در دواست و حالیکہ جرعه میکشد آنرا بتکلف فرمودند و دیگر کردہ میشود

فَيَكْبَهُ فَإِذَا أَثَرُنِي مِنْهُ شَوَى وَجْهَهُ وَوَقَعَتْ فَرَوَةُ

صدید لبوی دہن و پس ناخوش میدارد آنرا پس چون نزدیک گردانیدہ میشود از دہان او بریان میگردد رواہ را

سَرَاةُ فَإِذَا أَشْرَبَهُ قَطْعَ أَمْعَاءَ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ دُبُرِهِ

در خافتہ پست سر و پس چون می نوشد آنرا پارہ پارہ میکند و دہای او را تا آنکہ بیرون می آید از دہان او

يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى وَسَقُوا مَاءَ حَمِيمًا فَقَطْعَ أَمْعَاءَ هُمْ

میگوید حق تعالی و نوشیدہ میشود دوزخیان آب گرم پس پارہ پارہ گردانند و دہان ایشان

وَيَقُولُ وَإِنْ تَسْتَعِيثُوا يُغَاثُّ بِمَاءٍ كَالْمُهْلِ يَشْوِي

و میگردد حق تعالی و اگر فریاد کنند کافران از آتش نجات یابند مگر آنکہ مانند مس کہ خافتہ

لہ صہر پست
صادق و سلوک
کہ اصف و آن اشارہ
چہ آید شریک بصر
بطول نام و کجوار
لمحت ۱۱
مجموعہ کتب

۴
مجموعہ کتب

الْوُجُوهُ بِلَيْسَ الشَّيْبِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ

بریان میکند روها را بدو شیبیدنی است آن آب رواه الترمذی و ابن

عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ

عباس روم مرسلیت که آن حضرت صلی الله علیه وسلم خواند

هَذِهِ آيَةُ اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ

این آیت را که هر هینید خدا می خدای را حق پر هیز و نیزه

مُسْلِمُونَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوْ

که شما مسلمان باشید فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم اگر آنگاه

أَنْ قُطِرَ مِنَ الزَّقُومِ قُطْرَتٌ فِي دَارِ الدُّنْيَا كَأَنْتُمْ

یک قطره از زقوم بچکه در سراے دنیا نثار گرداند

عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ مَعَائِشَهُمْ فَكَيْفَ يَكُونُ

زمینیان اسباب زندگانی ایشان را پس چگونه باشد حال کسی که باشد زقوم

طَعَامُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ

خوراک دے رواه ترمذی و روایت است از ابو سعید رط از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَهُمْ فِيهَا كَالْحُوتِ قَالَ تَشْوِيهِ

صلی الله علیه وسلم در تفسیر هم فیما کال حوت پس گفت یسود

النَّارُ فَمَقْلَصُ شَفْتِهِ الْعُلْبَا حَتَّى تَبْلُغَ وَسَطَ رَأْسِهِ

رو دے ایشان را آتش بر هم بجمد و منقبض میزد و لب زیرین او تا آنکه میرسد لب زیرین دے

وَتَسْتَرْخِي شَفْتَهُ السُّفْلَى حَتَّى تَضْرِبَ سُرَّتَهُ رَوَاهُ

در میان سه او و فرو می هشد لب زیرین وی تا آنکه میرسد ناف از رواه

التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترمذی و از انس روم و سلیت از آن حضرت صلی الله علیه وسلم

۴
بسم الله الرحمن الرحيم

۵
بسم الله الرحمن الرحيم

قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ انْكُفُوا فَإِنْ كُنْتُمْ تَسْتَرْجِعُونَ فَنَبَأُكُمْ فَأَنْ

فرمود ای مردم انکسید از ترس خدا پس اگر نمی‌توانید که برگردید پس بگوئید

أَهْلُ النَّارِ يَنْكُفُونَ فِي النَّارِ خَتَمٌ لِّسَبِيلِ دُمُوعِهِمْ فِي

میدان در میان آتش در آتش تا آنکه روان می‌گردد و اشکهای ایشان در

وَجُوهِهِمْ كَأَنَّهَا جَدَارٌ وَلِخَتَمِ تَقَطُّعِ الدُّمُوعِ

روانهای ایشان گویا اشکها جویهای خرواند تا آنکه پسری میشود اشکها

فَتَسِيلُ الدَّمَاءُ فَتَقْرَحُ الْعُيُونُ فَلَوْ أَنَّ سَفْنَا أَجْرِي

پس روان می‌گردد و خونها پس زخمی میکند چشمها را پس اگر کشته‌ها را ندیده شوند در شکها

فِيهَا بَرَأَتٌ رَوَاهُ فِي مَشْرِحِ الشُّنَّةِ وَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

ایشان هرگز نیندروان کرد و روایت کرد در شرح سنت از ابی هریره ر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم میان

مَسْجِدِي الْكَافِرِ فِي النَّارِ مَسِيرَةٌ ثَلَاثَةٌ أَوْ أَرْبَعٌ

دو درش کافر در آتش و درج مسافت سه یا چهار روز است هر سوار

الْمُسْرِعِ وَ فِي رَوَايَةٍ غَيْرُ سِ الْكَافِرِ مِثْلُ أَحَدٍ وَ غُلْظَةُ

تیز رو را و در روایت دیگر آمده که دندان کافر و ز قیامت مانند کوه احد

جُلْدُهُ مَسِيرَةٌ ثَلَاثٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَ عَنْهُ رَضَى قَالَ

و مسلم جلد او همچو سیر سه روز و راه روان مسلم و هم از وی روایت که فرمود

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ظَرْفُ الْكَافِرِ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم دندان کافر

يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِثْلُ أَحَدٍ وَ قُحْذُهُ مِثْلُ الْبَيْضَاءِ وَ مَقْعَدُهُ

روز قیامت مانند کوه احد است و دندان وی مانند بیضاست و جای نشست او

مِنَ النَّارِ مَسِيرَةً تَلْثُ مِثْلَ الزُّبْدَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ...

از آتش روزی مسافتی سه شب مانند قریه زبده است رواه ترمذی و هم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ غِلَظَ جِلْدِ الْكَافِرِ...

از دهن او است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه سلیقه پوست کافر

اِثْنَانِ وَارْدُ بَعْوَانِ ذِرَاعًا وَإِنْ ضَمَّ سَهْمُهُ مِنْ...

چون رود ذراع است و بدستیکه دندان او مانند کوه احد و بدستیکه کمان او

مِنْ جَهَنَّمَ مَا بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ...

از جهنم مقدار مسافت مابین مکه و مدینه است رواه ترمذی و از ابن

عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ...

عمر رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه کافر

يَسْمَعُ لِسَانَهُ النَّاسَ وَلَهُمْ يَتَوَكَّلُونَ النَّاسَ رَوَاهُ أَحْمَدُ...

پس آینه میکند زبان خود را بر زمین سه میل یا شش میل پله حال میکند زبان او را مردم رواه احمد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَ... أَبِي الدُّدْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ...

و ترمذی و روایت هست از ابی الدرداء رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُلْقَى عَلَى أَهْلِ النَّارِ الْجَوْءُ فَيُعْدِلُ مَا هُمْ فِيهِ مِنَ الْعَذَابِ...

علیه سلم اناخته میشود بر دوزخیان رستگ پس برابر میگردد عذاب هر سنگی چیزی را که ایشان

يَسْتَعِينُونَ أَنْ يَمُوتُوا بِطَعَامٍ مِنْ خَرِيرٍ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ...

پس فریاد میکنند از گرمی رستگ پس فریاد رسی کرده میشوند بطعام گدازه خارا که در زیر لیسگر داند و سیرت لیسگر داند

جَوْءٍ فَيَسْتَعِينُونَ بِالطَّعَامِ فَيَمُوتُونَ بِطَعَامٍ ذِي عَصَا...

هر سنگی پس باز فریاد میکنند بطعام پس فریاد رسی کرده میشوند بطعام کلوگیر

فَيَذْكُرُونَ أَنَّهُمْ كَانُوا يُجَادِلُونَ الْفُصَّصَ فِي الدُّنْيَا بِالشَّرَابِ...

پس یاد می آورند که ایشان بودند که میبزد را نمیدند طعام های کلوگیر را در دنیا با آب

روایت از امامان اربعه

فَيَسْتَعْثِقُونَ بِالشَّرَابِ قَلِيلٍ قَالُوا لَهُمُ الْحَمِيمُ بِكَ لَا يَبِ الْحَدِيدُ

پس باز فریاد میکنند بآب پس برداشته میشود و سبب ایشان آب گرم باموزهای حدید

قَالَ اَدْنَتْ مِنْ وُجُوهِهِمْ شَوْتٌ وَوُجُوهُهُمْ قَادَا اَدَخَلَتْ لُبُوتَهُمْ

پس چون نزدیک می آید از رویهای ایشان بریان میسازد و روی ایشانرا پس چون در میآید شکم های

قَطَعَتْ مَا فِي بُطُونِهِمْ فَيَقُولُونَ اَدْعُوا خَرْنَةَ جَهَنَّمَ فَيَقُولُونَ

ایشان را پاره پاره میکند چیزی را که در شکم های ایشان است پس میگویند و در حیان دعا کنید خازنان جهنم را پس میگویند

اَلَمْ تَكُنْ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَاَدْعُوا

خازنان دوزخ آیا نبود که می آمدند شما را پیغمبران شما بمعجزات میگویند و در حیان آری آمدند پس میگویند خازنان عا

وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ اِلَّا فِي ضَلَالٍ قَال فَيَقُولُونَ اَدْعُوا مَا لِكُلَا

کنید امید اجات نیست زیرا که نیت دعا کافران مگر در گمراهی پس فرمود آنحضرت پس میگویند و در حیان بگوید که ای پادشاه

فَيَقُولُونَ يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُبُّكَ قَال فَيَجِيئُهُمْ اَنَّهُمْ

پس میگویند یا مالک باینکه بمیراند ما را برود و کار تو گفت آنحضرت جواب میدهد مالک ایشانرا پس

مَا كُنْتُمْ قَال اَلَا نَحْمَشُ نَبِيَّتُ اَنْ بَيْنَ دُعَائِهِمْ وَاجَابَتِكُمْ

شما درنگ نکنید گویا اندر دوزخ گفت آتش خبر داده شدیم که میان خازنان ایشان و جواب دادن مالک

اَيَا هُمُ اَلَّتْ عَامٍ قَال فَيَقُولُونَ اَدْعُوا رَبَّكُمْ فَلَا اَحَدٌ خَيْرٌ مِنْ

ایشانرا هزار سال است گفت آنحضرت پس میگویند بخوانید پروردگار خود را پس نیست هیچکس بهتر از

رَبِّكُمْ فَيَقُولُونَ رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ

پروردگار ما را پس میگویند ای پروردگار ما غلبه کرد بر ما بدبختی ما و بودیم ما قومی گمراه

رَبَّنَا اَخْرِجْنَا مِنْهَا فَاِنْ عُدْنَا فَاِنَّا ظَالِمُونَ قَال فَيَجِيئُهُمْ اَخْسَرُ

ای پروردگار ما بیرون آر ما از آنجا که باز گردیم ما بکفر پس حکم کنند که هر نفس خود گفت آنحضرت پس بر میآید

فِيهَا وَلَا تَحْكُمُونَ قَال فَعِنْدَ ذٰلِكَ يَسْأَلُونَ كُلَّ حَبِيرٍ عِنْدَ ذٰلِكَ

پروردگار ایشانرا و شوند بر گردید بر آن سخن بگویند گفت پس نزد آن ناسید میشوند از هر یک که در نزد آن

جلد
۱۲
۱۰

در بیان فضیلت

خَدُونِ فِي الزَّيْفِ وَالْحَسْرَةِ وَالْوَيْلُ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ

در ناله و فریاد و ناله خزان میسر و در دروغ خوردن و او را کردن گفت عبد الله

عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَالنَّاسُ لَا يَزَالُونَ هَذَا الْحَدِيثَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

عبد الرحمن به یک از روایت این حدیث است و مردم رفع نمیکنند این حدیث را اینچنین زیاد و موقوف به حدیث است

وَالنَّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از نعمان بن بشیر روایت می شنیدم آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ أَتَذَكَّرُ النَّاسَ أَنْ تَذَكَّرُكُمْ النَّاسَ قَسَامَتِي إِلَيْهِ

و مسلم را مکرر میفرمود ترسانیدم شمار از آتش دوزخ ترسانیدم شمار از آتش دوزخ نعمان

يَقُولُهَا حَتَّى لَوْ كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَهُمُ الْبَحْرُ لَأَسْفَلَ فِيهِ حَتَّى سَقَطَتْ

میگوید پس متصل میگفت آنحضرت این کلام تا آنکه اگر میبود حضرت در اینجا میفینید تا از موم که در بار آتش است بسپیند

حَبِيبَةُ كَانَتْ عَلَيْهِ عِنْدَ رَجُلٍ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنِ

حکیم سیاه علم دارد بود بر بدن آنحضرت نزد هر دو پاس مبارک آن حضرت روایت کرد این حدیث را در آثار

الْحُسَيْنِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

حسن روایت گفت حدیث کرد ما را ابوهریره بر من از آن حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ تَوَدَّانِ مَكُونَا فِي النَّارِ يَوْمَ

علیه و سلم فرمود آفتاب و ماه دو موردند بهنجبه در دوزخ روز

الْقِيَامَةِ فَقَالَ الْحَسَنُ وَمَا ذَنْبُهُمَا فَقَالَ أَحَدُ ثَلَاثَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

تیا است نور نفعی متشابه از این پس گفت حسن چیست گناه آنجا که پس گفت ابوهریره خبر میدهم ترا از این خبر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَكَتَ الْحَسَنُ وَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي

صلی الله علیه و سلم و تو مقابل میکنی نص جبار باقیاس این عمل چه غول ناست را بر کف خدا

كِتَابُ الْجَنَّةِ وَالشَّوَدِ وَعَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

میکنید هر چه خواهد خاموشی از حسن است که را این حدیث را بهیچ کتاب بحث و شوق فلان ابی هریره روایت گفتند فرمود آنحضرت

در بیان فضیلت

در بیان فضیلت

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِلَّا شَفِيًّا

صلی اللہ علیہ وسلم در آید انکس دوزخرا مگر بد بخت

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنِ الشَّقِيُّ قَالَ مَنْ يَعْمَلْ لِلَّهِ بِطَاعَةٍ

پرسیده شد ای رسول خدا بد بخت کیست که مرود او حضرت گوی نمکند برای خدا طاعت را و گوی

لَمْ يَرْكُفْهُ بِعَصِيَّةٍ رَوَاهُ ابْنُ مَرْجَانٍ وَابْنُ عُثْمَانَ رَضِ

تحریر نمکندہ بہای خدا گناہ روایت کردہ این حدیث را ابن ماجہ و روایت است از ابن عمر رضی

عَنِ النَّبِيِّ ﷺ وَسَلَّمَ قَالَ يُعْطَمُ أَهْلُ النَّارِ فِي نَارٍ

از آنحضرت علیه السلام که فرموده اند: ایمان میشود و فدا جان

حَتَّىٰ أَنْ مَا بَيْنَ شَجْمَةٍ أَوْ أَحَدِهِمْ إِلَىٰ عَائِقَةِ مَسِيرَةٍ

تہا کہ میان زمزم گوش کے ازیشان تاد و شرمی مسافت سے ہفت صد

مَنْ دَعَا إِلَى عَذَابٍ جَلْدًا سَعَى ذِرَاعَاوَانٍ فَهُوَ مُثْلُ حُودِرٍ وَأَكَا أَحْمَدُ

سال راه است و مسافت است و اعتقاد گزشت و بدست آمدن دوزخ را باز که است و روا

بَابُ خَلْقِ الْمَجْنَّةِ وَالنَّارِ

باب در پیش جنت و دوزخ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا

روایت از ابوهریرہ رضی اللہ عنہ و سلم فرمود

خَلَقَ اللَّهُ الْجَنَّةَ قَالَ لِحَبْرَتَيْهِ اذْهَبَا فَانْظُرَا إِلَيْهَا فَذَهَبَا

عنون چید اگر د خدایت را گفتم جبرئیل را بر او فرستاد و گفت: ای جبرئیل! گفت جبرئیل

فَنَظَرُوا إِلَيْهَا وَإِلَى مَا أَعَدَّ اللَّهُ لِأَهْلِهَا ثُمَّ كَانُوا فِي

بیس نظر، دسویں پشت و کسبہ ان چیز کا انادہ و رده است خدا بخوار در بهشتنازاد بهشتی است و آجہ و سہیل بیس

رَبِّي وَعِزَّتِكَ لَا يَسْمَعُ فِي الْكَافِرِ إِلَّا دُخْلَهُنَّ حَقَّهُ

عزت و شوکت نمیشود صفات هست را میجویم که مد آن نگه می‌دارد و مد او را میسر و در خدمت او

يَا لَمَّارٌ ثُمَّ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ

بهشت را بگردان طبعیت پستتر گفت حق تعالی ای جبرئیل برو پس نظر کن بسوی بهشت فرمود پس رفت

فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَسِيتُ

جبرئیل پس نظر کرد بدان پستتر آمد در حضرت حق پس گفت ای پروردگار من سوگند بهزت تو به تحقیق ترسیدم

أَنْ لَا يَدْخُلَهَا أَحَدٌ قَالَ فَلَمَّا خَلَقَ النَّاسَ قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ

من که در بنیاد آنرا بیج کی فرمود هر گاه که پیدا کرد خدا تعالی آتش دوزخ را گفت خدا تعالی ای جبرئیل

اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ

برو پس ز من بسوی دوزخ پس رفت پس نظر کرد بسوی دوزخ جبرئیل پس آمد جبرئیل پس گفت

وَعِزَّتِكَ لَا يَسْمَعُ بِهِ أَحَدٌ فَيَدْخُلُهَا فَحَقُّهَا يَا شَهَوَاتِ ثُمَّ

ای پروردگار من قسم بهزت تو نمیشنود صف آتش دوزخ بیج کی پس خواهد که در آید پس کرد اگر کرد ایند آنرا بشنود

قَالَ يَا جَبْرِئِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَانْظَرَ إِلَيْهَا

نفسها پستتر گفت ای جبرئیل برو پس نظر کن با آتش دوزخ گفت آنحضرت پس رفت جبرئیل پس نظر کرد

فَقَالَ أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَسِيتُ أَنْ لَا يَبْقَى أَحَدٌ إِلَّا

بسوی آتش پس گفت ای پروردگار قسم بهزت تو به تحقیق ترسیدم که باقی نماند پس کی بگذراند

دَخَلَهَا سِوَاهُ أَبُودَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ

در آید دوزخ را رواه ابو داود و ترمذی و نسائی

بَابُ بَدْءِ الْخَلْقِ

باب در پیدایش خلق

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ

و اوست آنکه بیافرید آسمانها و زمین را در شش روز و بود

رَبُّهُ عَلَى الْمَلَكُوتِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَقَدْ خَلَقْنَا

عرش او بر آید تا آنکه بپایز نماید شمارا کدام شما نیکو است بر کردار و هر آنکه بدتر استی آنرا بدیم

الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ

آدمی را از غلامه گل پس گردانیدیم اورا نطفه در قرار گاہست

مَكِينٍ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا

استوار پس آفریدیم قطره را خون بسته پس آفریدیم خون بسته را پارہ گوشت پس آفریدیم

الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَسَّاهُ نَسْلًا آخَرَ

پارہ گوشت را استخوان پس پوشانیدیم استخوان را گوشت پس آفریدیم اورا آفریدن دیگر پس

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَعَالِيُونَ

بزرگ است من تعالی نیکو آفرینندگان پس بدستگاه شما پس ازین ہر آید مرد و نیکو

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ تُبْعَثُونَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

پس بدستی شما روز رستیز بر ایلیغہ شود بیافریہ آسمان را بے ستون محاسبی

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ

وہباد در زمین کوہہا تا حرکت نکنند بشما و پرگندہ کرد دران از

كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ

چشم جنبندہ و فرو فرستادیم از آسمان آبی پس رویانیدیم دران از ہر صنفی

شَوْجٍ كَرِيمٍ قُلْ أَنتُمْ لَكُمْ تَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ

بزرگ بگو آیادہ رستہ شما نیکو دیکفر میکنید بآنکہ آفرید زمین را

فِي يَوْمَ مِائِينَ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أُنْدَادًا ذَٰلِكُمْ رَبُّ الْعَالَمِينَ وَجَعَلَ

در دوز و میسازید در اورا ہمتیان این پروردگار جہانیان است و گردانید

فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكْ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا

دران کوہہا از زہر آن و برکت کرد دران و اندازہ کرد دران قوتہاے آن

فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلْسَاتٍ لَّيْنٍ ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ

در چہار روز یکسانست بر اٹھا خواہندگان پس قصہ کرد سوی آسمان

۱۱۷ رکوع

۱۱۷ رکوع

وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا مَّكَرَ هَآؤُلَآئِكَ

و آن دورست پس گفت مرا و زمین را بیاید خوش یا ناخوش گنستند

اَتْتِيَا كَاثِرِينَ فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمٍ ثَوْنَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي

آیدیم فرمانبرداران پس حکم کرد آسمانرا هفت آسمان در دو روز و وحی کرد در

كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظًا ذَٰلِكَ

هر آسمان فرمان آنرا و آراستیم آسمان نزدیکتر را بچراغها و نگاهداشت این

تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ

اندازه غالب دانا است خداست آنکه بیاورد هفت آسمانرا و از

الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ

زمین مانند آن فرود می آید فرمان خدا میان آسمانها و زمین تابانند آنکه خداوند تعالی بر

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ۚ وَتِلْكَ

آفریدن همه چیز تواناست و تابانند آنکه خداوند تعالی بدانشته که در رسیده است همه چیز را از هر علم این

مُجْتَبَا أَتَيْنَاهَا أَبْنَاءَ هَٰئِمٍ عَلَىٰ قَوْمِهِ نَزَّ فَعَدَّ رَجَبُ

بر این است دادیم آنرا بپسرانیم بر گروه او بر پسرانیم مرتهما

مَنْ نَشَاءُ إِنَّا سَالِكٌ حَكِيمٌ عَلِيمٌ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ

هر که میخواهیم بدست پیور و گارتو حکم کننده است دانا و بخشنده ایم مراد را اسحق

و يَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ

و یعقوب هر یک را راه نمودیم و نوح را راه نمودیم پیش ازین و از فرزندان او

دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ

داود را سلیمان را ایوب را یوسف را موسی و هارون را

وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ

و همچنین پاداش میدهم نیکوکارانرا و زکریا و یحیی و عیسی را

لے ہوا کہ

لے ہوا کہ

لے ہوا کہ

لے ہوا کہ

لے ہوا کہ

وَالْيَاسُ كُلُّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ وَاسْمِعِيلُ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا
 وایاس راہمہ از شاہ اسماعیل را و الیسع را و یونس را و لوط را
 وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا
 و ہمہ را افزوئے دادیم بر جہانیان نصیتم ای آتش باش و د و سالم
 عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِسْحَاقَ إِسْحَاقَ إِسْحَاقَ
 بر ابراہیم و خواستند بآن مکرے پس دایندیم ایشانرا زیان کار
 وَجَعَلْنَاهَا لُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ
 و ہمہ بنیدیم اودا و لوط را سوئے زمین کہ برکت کردیم در آن مر جہانیان را
 وَذَقَّ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ
 و چون گفت عیسی پس مریم ای فرزندان یعقوب بد رستی من فرستادہ ہذا یم
 إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ
 سوئے شما باور دارندہ مرا آنرا کہ پیش منست از توریت و مژدہ دہندہ بفرستادہ
 يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا
 کہ آید از پس من نام اواحدست پس چون آید بر ایشان بہ برہانہا گفتند
 هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ
 این حاد و نیست آشکارا و ہر آنکہ آفریدیم آدمی را از گل خشک
 مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ وَالْجِبَّانِ خَلَقْنَا لَهُ مِنْ قَبْلِ نَارِ السَّمُوتِ
 از سیاہ بوی ناک و ہمد بر یازا آفریدیم اورا پیش از ان از آتش گرم
 وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
 و ہر آنکہ بد رستی میافریدیم آسمانہا و زمین ا و آنچه در میان آنہاست در شش روز
 وَمَا مَسْكَنًا مِنْ خَلْقٍ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 و نہ سید مارا ہیچ مانند کے بد رستی در آفرینش آسمانہا و زمین

وَ اِخْتِلَافِ الدِّیَا وَ النَّهَارِ لَا یَاتِ لِأَوَّلِ الْکِتَابِ الذِّیْنِ

و آمدن شب و روز بر آینه آیتهاست مر خداوندان خرد بار

یَذْکُرُونَ اللّٰهَ قِیَامًا وَ نَعُودًا وَ عَلٰی اُحْشُوْهُمْ وَ یَتَفَكَّرُوْنَ فِیْ خَلْقِ

یاد می کنند خدا را ایستاده و نشسته و بر پهلوی و اندیشه می کنند در آفرینش

السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا اَبَاطًا لِّمُحَآنٰکَ فَقِنَا

۲ سمانها و زمین بهر دو کار ما نافریده این را باطل پانی ست ترا پس نگاهدار

عَذَابِ لَّآئِنَا قَوْلًا اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَ مَا اُنْزِلَ اِلَیْنَا وَ مَا اُنْزِلَ اِلَیْ اٰرَآهِمِ

ما را از عذاب آتش بگوئید ایمان آوریم بخدا آنچه فرو فرستاده شد سوی ما و آنچه فرو داده سوی ابراهیم

وَ اِسْمٰعِیْلَ وَ اِسْحٰقَ وَ یَعْقُوْبَ وَ الْاَسْبَاطَ وَ مَا اَوْفٰی مَوْصِفٰی وَ عِیْسٰی وَ مَا اَوْفٰی

و اسمعیل و اسحق و یعقوب و اولاد یعقوب و آنچه داده شد موصی و عیسی را و آنچه داده شد

النَّبِیُّوْنَ مِنْ رَّبِّهِمْ لَا فِرَاقَ بَیْنَ اَحَدٍ مِنْهُمْ وَ مَوْصِفٰی مَنِ الْمُسْلِمُوْنَ

پیغمبران از پروردگار خود جدا نمیکنیم میان یکی از ایشان و ما را و اگر گردن نهاد گانیم

تِلْکَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلٰی بَعْضٍ مِنْهُمْ لَمَّا کَلَّمَ اللّٰهُ وَ رَفَعَ

این فرستادگان افزونی دادیم برخی ایشان را بر برخی از ایشان آنکه سخن گفت خدای و بر داشت

بَعْضَهُمْ دَرَجٰتٍ وَ اٰتَيْنَا عِیْسٰی بَنَی مَرْیَمَ الْبَیِّنٰتِ وَ اٰتٰیْنَاهُ الْوَحْیَ وَ حِجْرَ

ایشان را پایها و دادیم عیسی پس مریم را معجزات روشن و قدرت دادیم او را و حجاب

الْقُدُسِ اِنَّا اَوْحٰیْنَآ اِلَیْکَ کَمَا اَوْحٰیْنَا اِلٰی نُوْحٍ مِّنَ النَّبِیِّیْنَ

پاک بدستیکه ما وحی فرستادیم بسوی تو چنانچه وحی فرستادیم بسوی نوح و پیغمبران

مِنْ بَعْدِیْهِ وَ اَوْحٰیْنَا اِلٰی اِبْرٰهَیْمَ وَ اِسْمٰعِیْلَ وَ اِسْحٰقَ وَ یَعْقُوْبَ

از پس او و وحی کردیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحاق و یعقوب

وَ الْاَسْبَاطَ وَ عِیْسٰی وَ اٰیُوْبَ وَ یُوْنُسَ وَ هٰارُونَ وَ سُلَیْمٰنَ

و اولاد یعقوب و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان

وَ اٰدَمَ وَ نُوْحًا وَ اِبْرٰهَیْمَ وَ عِیْسٰی وَ اٰیُوْبَ وَ یُوْنُسَ وَ هٰارُونَ وَ سُلَیْمٰنَ

و آدم و نوح و ابراهیم و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان

عجبت از این سخن

عجبت از این سخن

عجبت از این سخن

قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ فِيهَا التَّرْفِيعُ سَقَفٌ مَحْفُوظٌ وَمَوْجٌ

گفتند اصحاب آمد و رسول او دانا ترست گفت آنحضرت پس بر سینه که فروز عرش است فرج است آسمان سقفت

يَكُونُ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا لَكُمْ وَبَيْنَهُمَا قَالَ اللَّهُ يَكُونُ

آسمان خردم آید و از سقر و پستر فرمود آیا میدرید یا بعد مقدور مسافت است میان شما و میان آسمان گفتند صحابه خدا و رسول او

أَعْلَمُ قَالَ بَيْنَ كُمُوكُمُ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ

و انصبت فرمود در میان شما و در میان آسمان مشایخ پانصد ساله است فرمود آیا میدرید یا بعد جمیعیت بالا آسمان

ذَلِكَ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ سَمَاءٌ إِنْ بَعْدَ مَا بَيْنَهُمَا خَمْسِمِائَةِ

گفتند صحابه خدا و رسول او دانا ترست فرمود آسمان دیگر است که در وسط است که میان این آسمان است

سَنَةِ ثُمَّ قَالَ كَذَلِكَ حَتَّىٰ عَدَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ مَا بَيْنَ سَمَائَيْنِ

تا هفت است گفت آنحضرت تا آنکه شمر و هفت آسمان را مسافت در میان هر دو آن مقدار مسافتی

مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ

که میان آسمان و زمین است پستر گفت آنحضرت آیا میدرید یا بعد جمیعیت بالا این آسمانها

قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ الْعَرْشُ وَبَيْنَهُمَا

گفتند صحابه آمد و رسول او دانا ترست فرمود بر سینه که بالای این هفت آسمان عرش است در میان عرش

وَبَيْنَ السَّمَاءِ بَعْدَ مَا بَيْنَ السَّمَائَيْنِ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ

و میان آسمان مقدار دو چیز میان هر دو آسمان است پستر گفت آیا میدرید یا بعد

مَا الَّذِي تَحْتَهُ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّهَا الْأَرْضُ

جمیعیت آن چیز که زیر خاست گفتند صحابه خدا و رسول خدا دانا ترست فرمود بر سینه که آن زمین است

ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا تَحْتَ ذَلِكَ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّ

پستر فرمود آیا میدرید یا بعد جمیعیت زیر این زمین گفتند صحابه خدا و رسول او دانا ترست فرمود بر سینه که

تَحْتَهَا أَرْضٌ أُخْرَىٰ بَيْنَهُمَا مَسِيرٌ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ حَتَّىٰ عَدَّ

زیر این زمین دیگر مسافت نیز پانصد ساله راه است تا آنکه شمر آن حضرت

سَبْعَ أَرْضَيْنِ بَيْنَ كُلِّ أَرْضَيْنِ مِائَتَ مِائَةٍ سِتَّةَ شَعْرٍ

هفت زمین را میان هر دو زمین مسافت با نصد سال است پست

قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ أَنَّكُمْ دَلَيْتُمْ بِجَبَلٍ إِلَى الْأَرْضِ

گفت سوگند بآن ذاتیکه که جان محمد در دست قدرت اوست اگر بودی که نشان دهی و میگردانید زمین بسوی زمین

السُّفْلَى لَصَبَطَ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ

که باین ترازو است هر آیه می افتد آن رسن بحدی که در میان زمین و آسمان و اول و آخر و ظاهر و باطن

وَالْبَاطِنُ وَمَوْجِبُ كُلِّ شَيْءٍ عَلَيْكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

و باطن و اوست بامر شئی و آن را رواه احمد و ترمذی

وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و هم از وی است گفت گرفت آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ بِيَدَيَّ فَقَالَ خَلَقَ اللَّهُ الْأَرْضَ يَوْمَ السَّبْتِ وَخَلَقَ فِيهَا

و سلم بر دو دست مرا پس فرمود پدید کرد خدا بیغالی خاکی را روز شنبه و پدید کرد در روز

الْجِبَالِ يَوْمَ الْآدَمِ وَخَلَقَ الشَّجَرِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَرَبَّكَ الْاَكْمَرُ

کوهها را روز یکشنبه و پدید کرد درختان را در روز دو شنبه و پدید کرد کرمه را

يَوْمَ الثَّلَاثَةِ وَخَلَقَ النَّوَّارَ يَوْمَ الْاَرْبَعَاءِ وَبَنَى فِيهَا الدَّيَّانَ يَوْمَ

روز سه شنبه و پدید کرد نور را روز چهارشنبه و بناگذاشت در زمین بنسبت چهار روز

الْخَمِيسِ فَخَلَقَ آدَمَ بَعْدَ الْعَصْرِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِي آخِرِ الْخَلْقِ

پنجشنبه و پدید کرد آدم را بعد از نماز روز جمعه در آخرین آفرینش

وَأَخِيرَ سَاعَةٍ مِنَ النَّهَارِ فَيَأْتِيَنَّ الْعَصْرُ إِلَى اللَّيْلِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

و در آخر ساعت از روز میان عصر تا شب روایت کرد این حدیث را

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عباس روایت گفت فرمود رسول الله صلی الله علیه و سلم

۲
نقش بر روی
اصناف و در
مذکور است از
مذکور است از

إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ إِسْرَافِيلَ مُنْذَرُكُمْ خَلْقَهُ صَافًا قَدْ مَبِّهَ لَا يَرُفَعُ

براسته که خدای تعالی پدید آورد اسرافیل را آن روز که میده کرده است او را و یک صفت تند است و یک خوراک

بَصَرُهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سَبْعُونَ نُورًا مِمَّا مِثْلُهَا

و نیز در اسرافیل ششم خود را از من و میان اسرافیل و دیگران که تبارک و تعالی هفتاد نور است که حجاب است

مِنْ نُورٍ يَدْنُو أَمِينَهُ إِلَّا احْتَرَقَ رَأَوَاهُ الذُّمْدِيُّ وَصَحَّحَهُ

نمیست از آن هفتاد نور و نوبه که نزدیک شود از پروردگار که اگر کسی که در این دنیا را از نور می گویند که

وَعَنْ ذُرَّادَةَ بِنِ ابْنِ أَبِي أَوْفَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ذراره بن ابی اوفی که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ لِحَبْرَتَيْهِ هَلْ رَأَيْتَ سَرَّكَ فَانْتَقَضَ جَبْرِئِيلُ وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ

فرمود هر جبرئیل را آیا دیده تو پروردگار خود را پس جبرئیل گفت ای محمد

إِنَّ بَيْنِي وَبَيْنَهُ سَبْعِينَ حِجَابًا مِنْ نُورٍ كَوَدْتُ نَوْتُ مِنْ بَعْضِهَا

براستی میان من و میان خدا هفتاد حجاب است از نور اگر نزدیک شوم از بعضی

لَا حَتَرْتُ هَكَذَا فِي الصَّابِغِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِ

آن حجابها بر آید بسوزم و همچنین است روایت مصابیح و از جابر بن عبد الله رضی

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أُذِنَ لِي أَنْ أُحَدِّثَ

روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود اذن کرده شدم که حدیث کنم

عَنْ مَلَكٍ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّهِ مِنْ حَمَلَةِ الْعَرْشِ أَنَّ مَا بَيْنَ شَحْمَةِ

و خبر دهم از عنایت فرشته از فرشتگان خدا از حاملان عرش که میان دو نرنگ گوش و سه

أُذُنِي إِلَى عَاقِبَتِهِ مَسِيرَةُ سَبْعِ مِائَةٍ عَامٍ رَأَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

تا صد و شصت و هفت سال است روایت کرد این حدیث را ابو داود

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از عایشه رضی الله عنها روایت از آنحضرت صلی الله علیه و سلم که فرمود

خَلَقَتِ الْمَلَكَةَ مِنْ نُورٍ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّاءٍ مِنْ تَارٍ

پیدا کرده شده اند ملائکه از نور و پیدا کرده شده است جان کچه در جنان است از زائاد انش که بیست و یک

وَخَلَقَ آدَمَ مِمَّا وَصِفَ لَكُمْ سَرَّاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و پیدا کرده شده است آدم از آنچه صفت کرده شده است رواه مسلم و از ابو هریره رضی

رَضِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَجَائِدِ بْنِ أَكْرَمٍ

مرویت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم لجامد بن اکرم است

عَلَى اللَّهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلَكَةِ سَرَّاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

بر خدا از بعضی فرشتگان رواه ابن ماجه و از جابر بن عبد الله است

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَذَرَأَتِهِ

که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود هنگامیکه پیدا کرد خدای تعالی آدم را و

قَالَ يَا رَبِّ خَلَقْتَهُمْ يَا كُفُونٌ وَيَا كُفُونٌ وَيَا كُفُونٌ

گفتند سلطان ای پروردگار پیدا کردی تو ایشانرا که میگردند و می نوشند و جماع میکنند

وَيَرْكَبُونَ فَأَجَبَ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَنَا الْآخِرَةُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ

و سوار میشوند پس گردان مرا ایشانرا دنیا و ما را آخرت فرمود خدای تعالی

وَتَعَالَى لَا أَجْعَلُ مَنْ خَلَقْتَهُ بِيَدَيَّ وَتَفَحُّتُ فِيهِ مِنْ شُرَاجِي

نمیدارم کسی را که پیدا کرده ام من او را بهر دو دست قدرت خود و در میانم از روح خود

قُلْتُ لَهُ كُنْ فَكَانَ سَرَّاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بگویم کسیکه گفت مرا او را در پیدا کردن بشوئیس میفرود رواه بیهقی در شعب ایمان

وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ

وهم از ابو هریره رضی روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

طَوَّلُ آدَمَ سِتِّينَ ذِرَاعًا فِي سَبْعِ أَذْرُعٍ عَرْضًا وَعَنْ

بود درازی قد آدم شصت گز در هفت گز پهنائی و از

النَّبِيُّ أَن رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا صَوَّى اللَّهُ آدَمَ

رضی اللہ عنہ و مرسلت لہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود و قتیکیہ پدید کرد خدا و پدید آورد

وَبَلَّغَهُ أَتْرَكَهُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَتَرَكَهُ فَجَعَلَ ابْلَيْسَ يُطِيفُ بِهِ

و بخت گذاشت او را آنقدر که خواست خدای تعالیٰ که بشتن او را پس گشت ابلیس که نزدیک آید

يَنْظُرُ مَا هُوَ فَمَا رَأَاهُ أَحْبَبَ عَرَفَ أَنَّهُ خَلَقَ خَلْقًا لَا يَمْلِكُ

بآورد و حالیکه نگاه میکرد ابلیس که صیبت آدم و چه حال دارد پس چون دید او را که او را شناخت که می بیند که او را

رَأَاهُ مُسْلِمًا وَابْنُ دَرٍّ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ

پیدا میشی که مالک نفس خود نمیشود و شد راه مسلم و از ابوذر رضی مرسلت گفت گفتم من یا رسول اللہ کدام

الْأَنْبِيَاءُ كَانَ أَوَّلَ قَالَ آدَمُ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيْنَ كَانَ قَالَ

یک از پیغمبران بود نخست فرمود آنحضرت آدم گفتم ای رسول خدا آیا آدم پیغمبر بود فرمود

نَعَمْ نَبِيُّ مُكَلَّمٍ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ الْمُرْسَلُونَ قَالُوا

آحضرت آری پیغمبر بود سخن کرده شد گفتم ای رسول خدا از میان انبیاء رسول چند کس اند فرمود

ثَلَاثُمِائَةٍ وَبِضْعَةِ عَشَرَ جَمًّا غَفِيرًا وَفِي سِرِّ رِوَايَةٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ

آنحضرت رسول سیصد و چندین اند و در روایت سیصد و چهار آند جماعت انبوه و در روایتی از ابی امام

قَالَ أَبُو ذَرٍّ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَمْ وَفَاءُ عِدَّةِ الْأَنْبِيَاءِ قَالَ

گفت ابوذر گفتم من ای رسول خدا چند است تمام انبیا فرمود

مِائَةُ أَلْفٍ وَأَرْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ أَلْفًا الرَّسُلُ مِنْ ذَلِكَ

یک صد و بیست و چهار هزار مرسل از میان آنها

ثَلَاثُمِائَةٍ وَخَمْسَةَ عَشَرَ جَمًّا غَفِيرًا وَهَذَا أَحَدُ وَعَنْ

سیصد و پانزده تن جماعت انبوه و او یکی است و این

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكُمْ يَكُونُ

ابی هریره مرسلت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دروغ نگفت

اِبْرَاهِيْمُ اِلَّا ثَلَاثُ كَذِبَاتٍ ثَلَاثَيْنِ مِنْهُنَّ فِي ذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

ابراہیم مگر سہ بار ددوروغ ازان سہ بڑی خدا چکے قول کے علیہ السلام ہدیہ

سَقِيمٌ وَقَوْلُهُ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا وَقَالَ بَيْنَاهُمَا هَذِهِ ذَاتُ

من بیمارم و دو مقل اوست که که در آن فعل را بزرگ ایشان که نیست و فرمود آنحضرت در اثناى آنکه آن

تَوَّجَّوْا وَسَارُوا إِذْ أَنَّى عَلَى جَبَّارٍ مِنَ الْجَبَّارَةِ فَقِيلَ لَهُ إِنَّ هُنَا

ابراہیم بود در درج نوسارہ ہزار او بود ناگاہ آمد ابراہیم با سارہ و گذشت بر شکر از متکبران پس گفتہ شد

سَرَجَلَامَعَهُ امْرَأَةٌ مِنْ أَحْسَنِ النَّاسِ فَأَرْسَلَ إِلَيْهِ فَسَأَلَ عَنْهَا

مردی را بدرستی که اینها مردی آمده است که با وی زنی است از بهترین بنی آدم و حسن پس کس فرستاد آن چهار سبک

مَنْ هَذِهِ قَالَ أُخْتِي فَأَتَى سَارَةَ فَقَالَ لَهَا إِنَّ هَذِهِ الْجَبَّارُ إِنَّ يَكْلُمُ

ابراہیم پس پرسید مکمل براہیم را از حال سارو کہ کہست این زن گفت ابراہیم کہ این خواہر منست پس داد ابراہیم سارو را

أَنْتَ أَمْرًا تِي يُغْلِبُنِي عَلَيْكَ وَأَنْ سَأَلَكَ فَأَخْبَرِيهِ أَنْتَ

تو تعلیم کرو اور اچھے پس گفت مسافر را بدست نیکه این جا اگر بدانکه تو زن هست علیہ میکند مرا بر تو و ترا از من بختا بد پس اگر

أُخْتِي فَأَنْتِ أُوْحْتِي فِي لَأَسْلَامٍ كَيْسَ عَلَامُ وَجْهِهِ الْأَرْضُ مُؤْمِنٌ

کہ تو خواہر منے زبیر کہ تو خواہر منے در اسلام
 کیفیت برز وے زمین بیج مسلمانے

غَيْرِي وَعَنْكَ فَارْسَل إِلَيْهَا فَأَتَى بِهَا قَامَ إِبْرَاهِيمُ يُصَلِّي

جزمن و سوائے تو پس فرستاد آن جبار کسے را بسوے سماره پس آوردہ شد سماره نزد استاد و پیغمبر

فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ ذَهَبَ يَتَنَاوَلُهَا بِيَدَيْهِ فَاخَذَ وَيُرَوَّى

تا شمار کند پس قتیکه در آمد سوار بران چبار خواست آکه بگیرد او را بدست خود پس گرفته شد آن چبار

فَغَطَّ حَتَّى رَأَى كُنْزَ بَرَجٍ فَقَالَ ادْعِ اللَّهَ لِي وَلَا أَضْرِكُ فَدَعَتْ

که از خلق وی آواز آمد چنانکه آن کلمه حرکت کرد بهایمهای خود بر روی پیش گفت چنانکه بسیاره کرد و عاکن خدا را بر این

اللَّهُ فَأُلْهِمْنِي لَهَا الْإِسْمَ الْغَيْبَ الَّذِي لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَلَا يُخْلَقُ بِهِ وَلَا يَكُنْ لَهَا فَيْدٌ وَلَا يَفْءُ

نرسا من ترا سید عاکر و سدا احزابا سیدم باکر و مشا اچا سسته دست اندازی کروسان و دانیس و سدا احزابا سیدم باکر

بہر سہ نوا سہی خیر و نہ تو اوسا

۴۱۰ حضرت محمد مصطفیٰ ﷺ در وایت کرده اند

اِبْرَاهِيْمُ اِلَّا تَلْتَ كَذِبَاتٍ ثَلْتَيْنِ مِنْهُنَّ فِي ذَاتِ اللّٰهِ قَوْلُهُ اِنِّ

ابراہیم مگر سہ بار دودر مرغ ازان سہ برای خدا یکے قول کے علیہ السلام ہدیہ

سَقِيْمٌ وَقَوْلُهُ بَلْ فَعَلَهُ كَمِثْرِ هُمُ هَذَا وَقَالَ بَيْنَا هُوَ ذَاتِ

من بیمار دوم قول اوست کہ کرد آن فعل را بزرگ ایشان کہ نیست و فرمود آن حضرت در اثنای آنکہ آن

يَوْمٍ وَسَارَاةٌ اِذَا نِي عَلَى جَبَّارٍ مِنَ الْجَبَّارَةِ فَقِيلَ لَهُ اِنَّ هُنَا

ابراہیم بود در سحر و سارہ ہمارا او بود ناگاہ آمد ابراہیم با سارہ و گذشتند بر جبرائیل علیہ السلام کہ

سَرَّجَلَمَعَهُ اَمْرًا مِّنْ اَحْسَنِ النَّاسِ فَاَرْسَلَ اِلَيْهِ فَسَاَلَهُ عَنْهَا

مردی را بدرستی کہ اینجامدی آمدہ است کہ باوی زنی است از بہترین بنی آدم و حسن پس کس فرستاد آن جبار بسوی

مَنْ هَذِهِ قَالَ اُخْتِي فَالْنِ سَارَاةٌ فَقَالَ لَهَا اِنَّ هَذِهِ الْجَبَّارَةُ اِنْ عَلِمَتْ

ابراہیم پس پرسید کہ کس را از حال سارہ کہ کہست این زن گفت ابراہیم کہ این خواہر منست پس ابراہیم

اَنْتَ اَمْرًا تِي يُغْلِبُنِي عَلَيْكَ وَاَنْ سَاَلُكَ فَاُخْبِرِيهِ اَنْتَ

و تعلیم کرد و اورا حیل پس گفت مرا در ابرہہ تنیکہ این جبار اگر بداند کہ تو زن منست غلبہ میکند مرا بر تو و ترا از من بستاند پس اگر

اُخْتِي فَانْتَ اُخْتِي فَاِنْ لَا سَلَامَ لَيْسَ عَلَيَّ وَجْهُ الْاَرْضِ مُؤْمِنٌ

کہ تو خواہر منی زیرا کہ تو خواہر منی در اسلام نیست بر روی زمین هیچ مسلمان

غَيْرِي وَعَيْرِي فَاَرْسَلَ اِلَيْهَا فَاتِي بِهَا قَامَ اِبْرَاهِيْمُ يُصَلِّي

جز من و سوائے تو پس فرستاد آن جبار کہے را بسوی سارہ پس آوردہ شد سارہ نزد و استاد ابراہیم

فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ ذَهَبَ يَتَنَاوَلُهَا بِبَيْدَةٍ فَاخَذَ وَيُرْوِي

تا نہار کند پس تنیکہ در آمد سارہ بران جبار خواست آنکہ بگیرد و اورا بدست خود پس گرفتہ شد آن جبار

فَغَطَّ حَتَّى رَأَتْ رِجْلَيْهِ فَقَالَ اَدْعِي اللّٰهَ لِي وَلَا اُضْرِكْ فَدَعَتْ

کہ از خلق دی آواز نہ چنانکہ آنکہ حرکت کرد بہا بہای خود بر زمین پس گفت جبار سارہ کہ دعا کن خدا را بر من

اللّٰهُ فَالْحَمْدُ لِلّٰهِ الثَّانِيَةِ فَاخْتَارَ مِنْهَا اَوْ اَشَدَّ فَقَالَ

نیز سارہ من ترا پس عاکر و سدا خدا را پس ہار و سدا جبار بہتر است از دای کرد سارہ را پس سدا خدا را

یا سدا از ابراہیم کہ خواہر من

در دست کرد خدا

در دست کرد خدا

ادعی الله لی ولا أضرب قد دعیت الله فالحق قد دعا بعض

دعا کن خدا را برای من و زاریان من را پس دعا کرد و ساره خدا را برای من دعا کرده شد و انجبار پس دعا کرد

تجذبه فقال انک لم تلتنی یا نسان انما اتیتنی شیطان

بعض از پرده داران خود را پس گفت بدرستی که تو مرا در وی نزد من آدمی را بنوازی مگر شیطان اند

فاخذ منها هاجر فانته وهو قائم یصلی فاومأ بیده مهیم

پس خدا متغیر گردانید برای ساره با جره را پس آمد ساره نزد ابراهیم و حال که ابراهیم ایستاده نماز میکرد پس اشاره

قالت رد الله کیدا لکافر فی نجره واخذم هاجر قال ابوهریره

گفت ساره باز گردانید خدا را برای من کافران آن کافر را در پیش دی و خادم گردانید و جره را گفت ابوهریره

تلك امکم یا بنی ماء السماء متفق علیه وعنده رضاء قال

آن با جره مادر شماست ای پسندان آب آسمان متفق علیه و در هم از وی مریدیت گفت ابوهریره

رسول الله صلی الله علیه وسلم عن ابن عباس عن ابراهیم

آنحضرت صلی الله علیه وسلم از ابراهیم

اذ قال رب ارنی کیف تحیی الموتی ویرحم الله لوطا لقد کان

و قتیقه گفت ابراهیم ای خدایا بیا و در کار من بیا و مرا چگونه زنده میکنی مرد را و گفت آنحضرت رحمت کند خدای تعالی

یاوحی الی رکن شدید و لو لکن فی السبع طول ما لک یوسف

بود و لو طویله میگرفت سبزه رکن سخت و نیز فرمود آنحضرت اگر در رنگ میکردم در زنان دران مرد دران که در رنگ

لاحبب الداعی متفق علیه وعن ابی هریره رضاء عن النبی

بر آنکه قبول میکردم خواننده را متفق علیه و از ابی هریره مریدیت از آنحضرت

صلی الله علیه وسلم قال انما سمی الخضر لانه جلس علی فرة

صلی الله علیه وسلم گفت آنحضرت که نام کرده شد خضر مگر از جهت آنکه ای نشست بر زمین

بیضاء فاذا هی تهتر من خلفه خضراء سراوه البخاری و عن

خشک که روید که بنمود در این گاه آن زمین به جنبید از پس می بنزد و تر و تازه روایت کرد این حدیث بخاری

از آنکه در این حدیث آمده است که ابراهیم دعا کرد و ساره دعا کرد و انجبار دعا کرد و خدا متغیر گردانید برای ساره با جره را پس آمد ساره نزد ابراهیم و حال که ابراهیم ایستاده نماز میکرد پس اشاره قالت رد الله کیدا لکافر فی نجره واخذم هاجر قال ابوهریره گفت ساره باز گردانید خدا را برای من کافران آن کافر را در پیش دی و خادم گردانید و جره را گفت ابوهریره تلك امکم یا بنی ماء السماء متفق علیه وعنده رضاء قال آن با جره مادر شماست ای پسندان آب آسمان متفق علیه و در هم از وی مریدیت گفت ابوهریره رسول الله صلی الله علیه وسلم عن ابن عباس عن ابراهیم آنحضرت صلی الله علیه وسلم از ابراهیم اذ قال رب ارنی کیف تحیی الموتی ویرحم الله لوطا لقد کان و قتیقه گفت ابراهیم ای خدایا بیا و در کار من بیا و مرا چگونه زنده میکنی مرد را و گفت آنحضرت رحمت کند خدای تعالی یاوحی الی رکن شدید و لو لکن فی السبع طول ما لک یوسف بود و لو طویله میگرفت سبزه رکن سخت و نیز فرمود آنحضرت اگر در رنگ میکردم در زنان دران مرد دران که در رنگ لاحبب الداعی متفق علیه وعن ابی هریره رضاء عن النبی بر آنکه قبول میکردم خواننده را متفق علیه و از ابی هریره مریدیت از آنحضرت صلی الله علیه وسلم قال انما سمی الخضر لانه جلس علی فرة صلی الله علیه وسلم گفت آنحضرت که نام کرده شد خضر مگر از جهت آنکه ای نشست بر زمین بیضاء فاذا هی تهتر من خلفه خضراء سراوه البخاری و عن خشک که روید که بنمود در این گاه آن زمین به جنبید از پس می بنزد و تر و تازه روایت کرد این حدیث بخاری

أَيُّ بَنِي كَعْبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

و از ابی بن کعب مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدرستیکه

الْغُلَامُ الَّذِي قَتَلَهُ الْخُضْرُ كُلُّهُ كَافِرٌ وَأَجْعَلْ عَاشَ لَا مَرْتَحُونَ

کودکے کہ کشت اورا خضر علیہ السلام سرخستہ شد کافر و او بیعتی ان کو

أَبُو يَهُ طَعْيَانَا وَ كَفَرْنَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَ حَسَنٌ إِنِّي نَرَا قَالَ قَالَ

برادر خود را و تکلیف میکردا بر کوفی طعیان متفق علیہ و از ابی ہریرہ مرویست گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَيْنَا أَيُّوبُ يُغْتَسِلُ عُرْيًا نَاحِرَ سَعْدٍ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم در اثناے آنکہ ایوب علیہ السلام غسل میکرد برہنہ پس افتاد

حَبْلًا مِنْ ذَهَبٍ فَجَعَلَ أَيُّوبُ يَجْثِي فِي ثَوْبِهِ فَنَادَاهُ رَبُّهُ أَيُّوبُ

بر ایوب طنخ از زر پس شروع کرد ایوب کہ گرومی آرد آن طنخ را و در جامہ خود پس آواز داد ایوب را

أَلَمْ أَغْنِيَنَّكَ عَمَّا تَرَى قَالَ بَلَى وَ عِزَّتِكَ وَلَكِنْ لَا غِنِي لِي

آیا بے نیاز نہ گردانیدہ ام ترا از چیزیکہ می بینی گفت ایوب بے نیاز تو ولیکن نیست بے نیاز

عَنْ بَرَكَتِكَ سَرَوَاهُ الْخَنَائِرُ يُّ وَعِزُّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مرا از افزونی نعمت تو رواہ بخارے و ہم از وی مرویست گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مُوسَى كَانَ رَجُلًا حَيًّا سَتِيرًا كَأَيُّ

صلی الله علیه وسلم بدرستیکه موسی علیہ السلام بود مرد بسیار حیصہ پوش و سترکنندہ و بدو نمیشد

مِنْ جِلْدِهِ شَيْءٌ رَأْسُهُ رَأْسُ عِجَاءٍ فَادَا مِنْ أَذَى مِنْ بَنِي إِسْرَئِيلَ

از پوست و هیچ چیز از جہت شرم پس ایضا نمودند و او را سیکہ نمودند و ایلا و از قوم بنی اسرائیل

فَقَالُوا مَا تَسْتَرُ هَذَا الشَّيْءَ الْأَمِنْ عَيْبٍ بِجِلْدِهِ إِمَّا بَرَصٌ

پس گفتند آن قوم مبالغہ نکرد موسی در ستر کردن این چنین مگر از جہت عیبی کہ در پوست دست یا از بر است

أَوْ أَدْرَاةٌ وَإِنَّ اللَّهَ أَرَادَ أَنْ يُبَرِّئَهُ فَنَحَلَا يَوْمًا وَحْدَهُ لِيُغْتَسِلَ

یا از آمدہ و بدرستیکہ خدا می خواست کہ پاک گرداند موسی را از عیب پس خالی شد موسی روزی تنها

نارنگی می پوشید و کلاه می پوشید

پس بر او طنخ از زر افتاد

اورا بدو نمیشد و از طنخ و کلاه و عیبی در پوست دست یا از بر است

نارنگی می پوشید

فَوَضَعَ ثَوْبَهُ عَلَى خَجْرٍ فَقَرَأَ الْحَجْرُ مِثْوَدِيَهُ فَجَحَّ مُوسَى فِي إِثْرِهِ يَقُولُ

پس بنا د جامہ خود را ر سگے پس گزیت آن سنگ و برد جامہ موسی را پس شتابت موسی و بگریان

تَوْبِي يَا مَتَّقِي يَا حَجْرٌ حَتَّى انْتَهَى إِلَى مَلَكٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

موسی بد جامہ و ای سنگ نار سید موسی بجا غمے کثیر از بنی اسرائیل

فَرَأَوْهُ عُرْيَانًا أَحْسَنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ وَقَالُوا وَاللَّهِ مَا يَا مُوسَى

پس دیدند آن جماعت موسی را برهنه نیکوترین پدیدایش خدا و گفتند سو گند بخدا نیست یا موسی

مِنْ بَاسٍ وَأَخَذَ ثَوْبَهُ وَحَفِيقَ يَاسْجَرٍ ضَرْبًا فَوَقَّاهُ اللَّهُ إِنَّ بِالْحَجْرِ

بیج عیب و گرفت موسی جامہ خود را و در اسناد موسی که زدو سنگ از دهن پس بخدا سو گند که بیداشد و گرفت

لَسَدًا بَأَمِنْ أَثَرِ ضَرْبِهِ ثَلَاثًا أَوْ أَرْبَعًا أَوْ خَمْسًا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

لشانه از تاثیر زدن موسی آزاره نشان یا چهار یا پنج متفق علیه

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابن عباس گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

لَيْسَ الْخَبْرُ كَالْمُعَايَنَةِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَخْبَرَهُ مُوسَى بِمَا صَنَعَ قَوْمُهُ

نیست خبر چیزی مانند دیدن آن بدرستی خداست تعالی خبر داد موسی را به چیزی که کردند قوم و

فِي الْغُلِّ فَلَمْ يُلَ الْأَلْوَحَ فَلَمَّا عَيْنَ بِمَا صَنَعُوا أَلْقَى الْأَلْوَحَ

در گوساله پس نینداخت لوح ها را پس هر گاه که موسی بچشم خود دید آنچه ساخته اند از گوساله انداخت

فَانْكَسَرَتْ رَأَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

پس شکست لوح روایت کرد این حدیث را احمد و از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ مَلَكُ الْمَوَاتِ إِلَى مُوسَى

صلی الله علیه و سلم آمد عزرائیل لبو موسی

ابْنُ عِمْرَانَ فَقَالَ لَهُ أَحِبَّ رَبَّكَ قَالَ فَلَطَمَ مُوسَى عَيْنَ

بن عمران م گفت موسی ما قبول کن حکم بردار و گفت آنحضرت پس لطایف زد و چشم

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد
وآله الطيبين الطاهرين
الطاهرين

مَلَكَ الْمَوْتِ فَقَالَ قَالَ فَرَجَعَ مَلَكَ الْمَوْتِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

ملک الموت را پس شکست فرشته را و نور زد گفت ~~پس فرشته را~~ فرشته آن فرشته بمقام خدا

فَقَالَ إِنَّكَ أَمْرٌ سَلَّمْتَنِي إِلَى عَبْدِكَ لَا يُرِيدُ الْمَوْتُ وَقَدْ هَفَّ

پس گفت بخداوند تعالی بدرستی که تو فرستادی مرا بسوی بنده که مرگ را می خواهد مرگ را و تحقیق که

عَمِيْنُ قَالَ فَرَأَى اللَّهُ إِلَيْهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ ارْجِعْ إِلَى عَبْدِي فَقُلْ الْحَيَاةُ

کرد چشم مرا گفت آنحضرت پس باز داد و خداوند تعالی چشم فرشته را فرمود و باز ~~فرستاد~~ فرستاد

تُرِيدُ فَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْحَيَاةُ فَضَعْ يَدَكَ عَلَى مَتْنِ تَوْبَتِكَ

میخواهی پس اگر میخواهی زندگی دراز پس بنده دست خود را بر پشت گداز پس ~~پس~~

تَوَّاسَتْ يَدَكَ مِنْ شَعْرَةٍ وَأَنَّكَ تَعِيشُ دَهَ سَنَةٍ قَالَ شَعْرَةً

که چو شانه دست تو از مو آن پس بدرستی که تو منیر ~~پس~~ یک سال گفت موسی پسر

قَالَ شَعْرَةً مَوْتٌ قَالَ فَالْآنَ مِنْ قَرَابِ سَرَّابٍ أَزْنِي مِنْ الْأَرْضِ

پس گفت فرشته پسر میری گفت موسی پس اختیار کردم موت را اکنون و گفت خداوند از نزدیک

الْمُقَدَّسَةِ رَمِيَّةٍ سَجَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنا کرد و ده شده مگذار یک تیر بر تپ گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَوْ أَنِّي عِنْدَهُ لَا رَيْبَ لَوَقَّيْتُهِ إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ عِنْدَ

اگر من بودم نزد بیت المقدس برآینه می نمودم شمار تا قبر موسی را در یک جانب راه نزد تو ده

الْكَلْبِ الْأَحْمَرُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سَرُّنَا

رید سرخ متفق علیه از ابن عباس را من و وصیت گفت ابن عباس

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ بَيْتِ الْمَدِينَةِ

سیر کردیم با همراه آنحضرت صلی الله علیه وسلم میان مکه و مدینه

فَرَزْنَا بَعْدَ فَقَالَ آتِيْ وَادِ هَذَا فَقَالُوا وَادِ الْأَرْضِ

پس گذشتیم بیک وادی پس پرسید آنحضرت ایام وادی است این ~~پس~~ سرای را که در آن

قَالَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى مُوسَى قَدْ آمَنَ كَوْنُهُ وَشَعْرَتُهُ شَيْئًا وَاضْعَا

فرمود آنحضرت گوید من گفتم میبینم لبسوی موسی علیه السلام پس در آنحضرت از زندگانی و مکتوبی

إِصْبَعِي فِي ذُنْبِهِ لَهُ حُجْرٌ إِلَى اللَّهِ بِالتَّائِبَةِ مَا رَأَيْتُهَا

هر دو انگشت خود را در هر دو گوش خود مرا در آواز بلند و فریاد است چنانچه خدا در لیبیک گفتند و حالیکه

الْعَادِي قَالَ تَحْسَبُنِي أَعْتَبَا عَلَى تَنبِيهِ فَقَالَ أَيْ تَنبِيهِ

این مرد است که درین دایره گفت این عبادت است که در آنجا که بر روی پس پیریه آنحضرت

هَذِهِ قَالُوا هَذَا شَأْنٌ فَقَالَ كَأَنِّي أَذْهَبُ إِلَى يُونُسَ عَلَى

کدام کوفه است این گفتند صحابه این کوفه بر خفا یافت است پس فرمود آنحضرت گوید اینجاست بنیم بسوی یونس

نَاقَةٍ حَمْرَاءَ عَلَيْهِ حُبَّةٌ صُوفٍ خَطَامٌ نَاقَتِهِ خُلْبَتُهُ مَا رَأَيْتُهَا

سوار بر ناقة سرخ بر روی حبه پشمین است مهار ناقة او از پوست خرافا گذرانده باین

الْعَادِي مَكْتَبًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ

روایت می کند که از روایت مسلم و از ابی هریره رضی عن النبیه است از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خُفِّفَ عَلَى دَاوُدَ الْقُرْآنُ فَكَانَ

صلی الله علیه و سلم فرمود سبک گردانیده شد بر داود قرأت زبور و توریت پس فرمود

يَا مَرْيَدُ وَإِنَّهُ فَكُسِّرَ الْقُرْآنُ قَبْلَ أَنْ تُشْرَجَ دَوَابُّهُ

داود که امر میکرد بزین کردن چله بایه های خودش بین کرده میشد پس بخواند داود و قرآن تمام میکرد آنرا پیش ازین

وَلَا يَأْكُلُ إِلَّا مِنْ عَمَلِ يَدَيْهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ

و بخیر در روزی داود علیه السلام کار هر دو دست خود کرده باین بود و داود البخاری و هم از او

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَتْ أَمْرًا تَانِ مَعَهُمَا

مراد است از آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفت آنحضرت بودند دو زن که بان زن

أَبْنَاهُمَا جَاءَ الذَّبُّ فَذَهَبَ يَأْتِي أَحَدَهُمَا فَقَالَتْ

دو پسند آنها بودند پس آمد گرگ پس برد پس یکی که از آن دو زن پس گفت زن مرا

خبر المواقف

چهار نفر از آنجا که آمدند و خبر دادند

خبر المواقف

خبر المواقف

صَاحِبَتُهَا أَمَّا ذَهَبُ بَابِنِكَ وَقَالَتْ الْخُرَى ائْتَاكِ ذَهَبَ بَابِنِكَ

که صاحب آن زن بود برده است گرگ مگر سپهر ترا گفت زن دیگر برده است مگر سپهر ترا سپهر تبصیه

فَتَحَا كَمْتًا إِلَى دَاوُدَ فَقَضَى بِهِ لِكَلْبِزَى جَبَاءً اسْلِمِينَ

برند هر دو سپهر را دودیس حکم کرد بان سپهر بر آرنی که کلان تر بود پس بیرون آمدند هر دو زن بر سلیمان

لَئِنْ دَاوُدَ فَأَخْبَرَ تَاةُ فَقَالَ اسْتَوْفِي بِالْأَسْلَكَيْنِ أَشَقَّهُ كَبْتَمَكَمَا

بن داود پس خبر داد بد سلیمان را پس فرمود سلیمان بیار این دو زن کار را و هر که نام این سپهر

فَقَالَتْ الصُّغْرَى لَا تَفْعَلْ بِرَحْمَتِكَ اللَّهُ هُوَ أَبْنَاهَا فَقَضَى بِهِ لِكَلْبِزَى

پس گفت زن خرد دو پاره کن سپهر رحمت کند ترا خدای تعالی این سپهر پدر زن کلان است پس زن

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

سلیمان بان سپهر زن خرد را طاعت متفق علیه و از ابی هریره راضی فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُوسُفَ

علیه و سلم میسر مرد هیچ بنده را که بگوید من بهترم از یوسف نبی علیه السلام

ابْنُ مَتَّى مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ رَوَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ابن متی متفق علیه و هم از وی مروایت کرده آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ زَكَرِيَّا يَأْتِي خَازِنًا رَاوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

علیه و سلم فرمود بود زکریا علیه السلام چوب تراشی میکرد در روایت کرد ابن حدیث را مسلم

أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَمُلْ مِنَ

و از ابو موسی راضی از آنحضرت صلی الله علیه و سلم مروایت کرده بود آنحضرت کامل شد

الرِّجَالِ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ

از مردان بسیار و کامل نشده اند از زنان مگر مریم دختر عمران

وَأَسِيَّةُ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ وَفَضْلٌ عَائِشَةُ عَلَى النِّسَاءِ كَفَضْلِ

و آسیه زن فرعون و فضل عایشه بر زنان دیگر مانند فضل

التَّوْبِيدِ عَلَى سَائِرِ الطَّعَامِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ سَمِعْتُ

شریدست بر باقی طعناها متفق علیہ تو از ایے ہریرہ رفتہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا أَفْضَى النَّاسِ

روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم من نرد و یک ترین مردم ام

عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ فِي الْأُولَى وَالْآخِرَةِ الْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ مِنْ

عبدالسلام در آغاز و انجام و فرمودہ پیغمبران برادر

عَلَّتْ وَأُمُّهَا تُهْمُ شَيْءٍ وَدِيَهُمْ وَاحِدٌ وَلَيْسَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ

علاقے اند و ماورائیشان مختلف اند و اصل دین شان کر توحید است کہ ہے است و نسبت میان

نَبِيٌّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و میان میسے پیچ پیچے و آزا بے ہر مرد و زور و ایت است گفت فرمود آغخترت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ مَا مِنْ بَنِي آدَمَ مَوْلُودٌ إِلَّا بَمَسْئَةِ الشَّيْطَانِ حِينَ يُوَلَّدُ

و سلم میست بیج یکے از فرزند آدم طفله

فَلْيَسْتَمِ صَاحِبًا مِنْ مَلَائِكَةِ السَّمَاءِ غَيْرَ مُرْئِيٍّ وَأُتْبَهُمَا مُتَّفِقٍ

پس فریاد میکنند و میگریه آن طفل از مساس ششیدگان جز مریم و فرزند او مستحق

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیہ وازا بی موسیٰ کہہ گفت ستمیدم من آنحضرت را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ أَدَمَ مِنْ قُبْضَةٍ قَبْضُهَا مِنْ

عليه وسلم لم يغيره
بدر سينه جدا يعال او يد اوم را از اين دست که فروت از را

جَمِيعِ الْأَرْضِ فَجَاءَ بَنُو آدَمَ عَلَى قَدَرِ الْأَرْضِ مِنْهُمْ الْأَحْمَرُ

ہم نے ریمنیس آئندہ بچے آدم ریخت برادرہ رین بے اربان

وَالْأَبْيَضُ وَالْأَسْوَدُ وَبَيْنَ ذَلِكَ وَالسَّهْلُ وَالْحَزْنُ وَالْحَبِيبُ

و بعضی سفید و بعضی سیاه و بعضی میان آن لند لون و بعضی دشت و بعضی پیه

وَالطَّيِّبَ رَأْفَاهُ أَحْمَدُ وَالتَّزْمِيدِيَّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

و بعضی کچھ روایت کرد این حدیث را از مذہب ابو داؤد و ابن

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَكَأَنَّ

ابن ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ

بَعَثَ اللَّهُ آدَمَ مَعَهُ خُضْرَةٌ قَسِيَّةٌ قَوِيَّةٌ سَيِّدَةٌ لَّهُمَا نَارِقُهَا

پیدا کرد خداوند تعالیٰ آدم را مع خود کرد بہشت اورایا کرد فرستہ نمود بر او جام را کہ ہلا پس بیرون

مِنْ دُرَّتَيْهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَجَعَلَ بَيْنَ عَيْنَيْ كُلِّ نَسَائِنَ مِنْهُمْ

از او لاؤم تار و ز تیامت و گردانید میان دو چشم ہر آدمی ازین آدمیان

وَيَنْصَبُ مِنْ نُورٍ خُضْرٌ خُضْرُهُمْ عَلَى آدَمَ فَقَالَ آيَةُ رَبِّ مِنْ هُوَ كَأَنَّ

برین و لعان از نور پست عرض کرد ایشانرا بر آدم پس گفت آدم ای پروردگار من کیستین

قَالَ دُرَّتَيْكَ فَرَأَى رَجُلًا مِنْهُمْ فَأَعْجَبَهُ وَبَيَّضَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ

کسان فرمود حق تعالیٰ اولاد تو پس میآدم مردی را از ایشان پس غرض آمد آدم را لعان در شش

قَالَ آيَةُ رَبِّ مِنْ هَذَا قَالَ دَاوُدُ فَقَالَ آيَةُ رَبِّ كَمْ جَعَلْتَ

آن مرد بود و گفت آید مظهر کار من کیست این مرد فرمود حق تعالیٰ داؤد دست پس گفت آدم ای آفریدگار من چند

عُمُرُهُ قَالَ سِتِّينَ سَنَةً قَالَ آيَةُ رَبِّ سَادَةُ مِنْ عُمُرِي أَرْبَعِينَ

گردانید عمر او را فرمود شصت سال گفت آدم ای پروردگار من افزون کن مرا و از عمر من چهل

سَنَةً قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا انْقَضَى عُمُرُ

سال فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس ہر گاہ کہ گذشت عمر

آدَمَ إِلَّا أَرْبَعِينَ جَاءَهُ مَلَكَ الْمَوْتِ فَقَالَ آدَمُ أَوْ كَمْ بَقِيَ

آدم مگر چهل سال باقی ماند آدم را ملک الموت پس گفت آدم کہ آیا باقی ماندہ است

مِنْ عُمُرِي أَرْبَعُونَ سَنَةً قَالَ أَوْ كَمْ تُعْطِيهَا ابْنُكَ دَاوُدَ

از عمر من چهل سال گفت ملک الموت آدم آیا میدادی تو آن چهل سال را بہ داؤد

و بعضی کچھ روایت کرد این حدیث را از مذہب ابو داؤد و ابن

کسان فرمود حق تعالیٰ

فَخَدَّ اَدَمُ فَمَحَدَّتْ ذُرِّيَّتُهُ وَبَنِي اَدَمَ فَكَانَ مِنَ الشَّجَرَةِ وَكَانَ

پس بنکر شد آدم علیه السلام پس بنکر شدند اولاد او و فراموش کرد آدم بنی خدا را پس بنکر شدند اولاد او و فراموش کرد آدم بنی خدا را

ذُرِّيَّتُهُ وَخَطَا وَخَطَا ذُرِّيَّتُهُ سِرًّا وَالِ الرَّمْدِي وَ

کردند اولاد او و خطا کرد آدم و خطا کردند اولاد او سراً و الی الرمدی و

اَبِي بَنِ كَعْبٍ فِي قَوْلِ اللّٰهِ تَعَالٰی وَ اِذَا اخَذَ رَأْيَكَ مِنْ رَّبِّكَ

ابن بن کعب در قول حق سبحانه تعالی و اذاخذ

اَدَمُ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ قَالَ جَعَلَهُمْ نَجْعَهُمْ اَرْوَجًا

آدم گفت ای که فرایم آورده حق تعالی ایشان را پس خواست که بگرداند ایشان را از دنیا پس گفت

نَجْعَهُمْ اَرْوَجًا فَاسْتَنْطَقَهُمْ فَتَكَلَّمُوا ثُمَّ اخَذَ عَلَيْهِمُ الْعَهْدَ

بستر صورت. بخشید ایشان را پس گوید گرداند ایشان را پس سخن کردند ایشان بستر گرفته بر ایشان عهد

وَالْمِيثَاقَ وَ اَشْهَدَهُمْ عَلٰى اَفْوَاهِهِمْ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلٰى

و میثاق را و گواه گردانید بر دهان ایشان آیا نیستم من پروردگار شما گفتند آری

قَالَ فَاِنِّ اُشْهَدُ عَلَيْكُمُ السَّمٰوٰتِ السَّبْعَ وَالْاَرْضَ صِدْقَ السَّبْعِ

فرمود پس ای که بر شما سوگند دهم بر شما هفت آسمانها را و اوه میگردانم بر شما هفت زمین را

و اَشْهَدُ عَلَيْكُمْ اَبَا اَدَمَ اَنْ تَقُولُوْا يَوْمَ الْقِيَمَةِ لَمْ نَعْلَمْ

و گواه میگردانم بر شما پدر شما را که آدم است تا نگویید روز قیامت که ما ندانستیم

وَمِنْ اَنْ عَلَّمَا اَنَّهُ لَا اِلٰهَ غَيْرِيْ وَلَا رَبَّ غَيْرِيْ وَلَا شَرَّ كَاوِي

و این قضیه بدانند که بدستی که نشان نیست که نیست هیچ معبودی حق بخیر من نیست پروردگاری جز من

سُبْحًا اِنِّ سَأُرْسِلُ اِلَيْكَ رُسُلِيْ يَدْكُرُ وَ تَكْمُرُ عَهْدِيْ مِيثَاقِيْ

صبح که من بفرستم سبب شما پیغمبران خود را که یاد و بخت شما را عهد مرا و میثاق مرا

و اَنْزَلَ عَلَيْكُمْ كُتُبِيْ قَالُوْا اَشْهَدُ نَا بِاَنْتَ سَرَّ بَاوَالِهٰنَا لَارَبَّ

و فرود می آورم بر شما کتابهای خود را گفتند ایشان گواه میگردانیم ما که تو پروردگار ما را و ما را

و این قضیه بدانند که بدستی که نشان نیست که نیست هیچ معبودی حق بخیر من نیست پروردگاری جز من

صبح که من بفرستم سبب شما پیغمبران خود را که یاد و بخت شما را عهد مرا و میثاق مرا

لَنَا غَيْرُكَ وَلَا إِلَهَ لَنَا غَيْرُكَ فَأَقْرُبُوا بِيْذَلِكَ وَرَفِعَ عَلَيْهِمْ

مارجرتو نیست معبود ما جز تو پس توار کردند بان و بدو شسته شد بر ایشان

أَدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ فَرَأَى الْغَنَى وَالْفَقِيرَ وَحُسْنَ

آدم علیه السلام در حالیکه نگاه میکرد بر ایشان دید آدم تو اگر را و محتاج را و بدید نیل

الصُّوْمَةِ وَدُونَ ذَلِكَ فَقَالَ رَبِّ كَوْكُوبٍ تَبَيَّنَ عِبَادُكَ

صورت را و جز آن مختلف را پس گفت آدم ای آفریدگار من چرا برابری نکردی میان ایشان بآنکه بزرگتر

قَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ أَنْ أَشْكُرَ وَرَأَى الْإِنْبِيَاءَ فِيهِمْ مِثْلَ الشَّرْحِ

تو در فرمود حق تعالی زیرا که من دوست میدارم که شکر کرد و شوم و دید آدم علیه السلام پیغمبران را میان آنکه آدم مانند

عَلَيْهِمُ النُّورُ خُصُّوا بِمِثْلَيْ آخِرِ الرِّسَالَةِ وَالنَّبَاةُ وَهُوَ قَوْلُهُ

که میان بدو بر ایشان و شنی مخصوص گردانیده شده اند پیغمبران بعد و میان مگر در رسالت نبوت و آن عهد تولد

نَبَأَكَ وَتَعَالَى وَإِذَا أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ إِلَى قَوْلِهِ

سبحانه و تعالی است و چون گرفتیم که پیر و درگاه ما بنیم از پیغمبران ایمان ایشان را و رسالت و نبوت تا قول

عَلَيْسَى ابْنُ مَرْيَمَ كَانَ فِي تِلْكَ الْأَمْثِلِ فَأَرْسَلَهُ إِلَى مَرْيَمَ

که عیسی ابن مریم است و عیسی ابن مریم بود در میان آن ارواح پس فرستاد او را عیسی مریم

عَلَيْهَا السَّلَامُ فَحَدَّثَ عَنْ أَبِي آدَمَ دَخَلَ مِنْ فِيْهَا رَأَاهُ أَحْمَدُ

علیها السلام پس حدیث کرده شد از آدَمَ که عیسی در آمد در مریم از راه دایمی را رواه احمد

وَعَنْ ابْنِ الدَّيْلِيِّ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ أَبَا بَكْرٍ كَعْبَ فَقُلْتُ لَقَدْ وَقَعَ

در روایت است از ابن دلی رَضِيَ گفت آدم نزد ابی بن کعب پس گفتیم من او را بجهتین

فِي نَفْسِي مِنَ الْقَدَرِ خَدِثَنِي لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُدْهِمَهُ مِنْ قَلْبِي فَقَالَ

که خدای در دل من چیزی شک از قضا و قدر رسید به منی بخوان مرا شاید که خدا تعالی بر د شک از دل من پس گفت

لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَّبَ أَهْلَ مَمَوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَّبَهُمْ وَهَوَا

اگر هرگز آنکه عذاب کند اهل مَمَوَاتِهِ و اهل اَرْضِهِ عذاب میکرد ایشان را و اهل اَرْضِهِ

غَيْرُ ظَالِمٍ لَّهُمْ وَلَوْ رَحِمَهُمْ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرَ اللَّهُمَّ مِنْ

خیر خالم ست وایشانرا و اگر رحمت میداد ایشانرا بود رحمت او بهتر و ایشانرا

أَعْمَالِهِمْ وَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبِلَهُ

عملهای ایشان و اگر خرج کنی مانند کوه احد طلا را در راه خدا قبول نمیکند

اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا آصَابَكَ لَمْ يَكُنْ

او را خدا می آید از تو تا آنکه ایمان آری بقضا و قدر و آنکه بدانی آنچه بر تو رسیده است ترا نبوده

لِيُخْطِئَكَ وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ وَلَوْ مِتَّ عَلَى غَيْرِ

برای آنکه بر تو نرسد ترا و بدانی که آنچه ترا نرسیده است ترا نبوده برای آنکه بر تو نرسد ترا و اگر بمیری بر غیر

هَذَا الدَّخَلْتَ النَّارَ الْحَرَّاءَ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهَ

این حال هر آنکه درمی آید آتش دوزخ را تا آخر حدیث روایت کرد این حدیث را ابو داود و ابن ماجه

مِنْ مَنَاقِبِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از مناقب آنحضرت صلی الله علیه و سلم

بَابُ فِي ذِكْرِ حَلِيتِ الشَّرِيفَةِ

باب در بیان حلیه شریف آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنْتَ أَنْتَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ

از آنست که مر و نیست گفت آنست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبود

بِالطَّوِيلِ الْبَارِئِ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَلَيْسَ بِالْأَبْيَضِ الْأَمْهَقِ وَلَا بِالْأَدَمِ

دراز مفرود و نبود آنحضرت کوتا و نبود آنحضرت سفید رخسار و نبود آنحضرت سبزه چهره

وَلَيْسَ بِالْمَجْعَدِ الْفَقِطِ وَلَا بِالسَّبْطِ بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ رَجُلَيْنِ

و نبود آنحضرت مجعد قط و نه سبط برانگیخت خداوند تو را بر سر دو مرد

سَنَةً فَأَقَامَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ وَبِالْمَدِينَةِ عَشْرَ سِنِينَ وَتَوَفَّاهُ

سال پس راقامت کرد بمکه و عشر سال و در مدینه و عشر سال و میرانید او را

اللہ علیٰ راسِ ستین سنۃً ولِی فی راسہ ولحیتہ عَشْرُونَ

خدا تعالیٰ بر تمامے شصت سال و حالانکہ نمود و ریش ہلک دی سبت

شعرةً بیضاء و فی راسہ وایۃ تصیف النبی صلی اللہ علیہ وسلم

موسے سفید و در روایت ابن جنہ آمد کہ وصف میکہ و انس آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را

قال کان رابعة من قوائم لیس بطویل و بالقصیر

گفت بود رعبتہ یعنی میانہ بالا چنانہ گفت نہ دراز و نہ کوتاہ

انزھر اللؤلؤ و قال کان شعرة رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

روشن و درخشندہ رنگ و گفت او موسیٰ بن جیسہ حداد صلی اللہ علیہ وسلم

الی انصاف اذنیہ و فی راسہ وایۃ بکین اذنیہ و عاتقہ عاتقہ علیہ

تا سر ہماے گوش و در روایت میان دو گوش و دو گوش وی متفق علیہ

و فی راسہ وایۃ للبخاری قال کان خضم الراس و القدمین

و در روایت بخاری گفت بود سطر و پائین

لم أر بعدہ و لا قبلہ مثله و کان سبط الکفین و فی راسہ وایۃ

ندیدیم بعد از او و پیش از او کسی را مانند وی و دو دست و دو دست و آئینہ

اخری کہ قال کان شان القدامین و الکفین و عن البراء

دیگر مر بخاری گفت بود آنحضرت سطر و گوش پائین و کفہاے دست و رویت است از براء

قال کان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قرین عاتقہ

عاتقہ گفت بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میان قد و فراخ مسامت

ما بین المنکبین کہ شعر بلغ شحمة اذنیہ رایتہ فی حلقہ

میانہ دو منکب بود آنحضرت را موئے کہ میرسید دو بزم کشش اورا دیدم من آنحضرت را دیدم

خمرآء لم أر شیئا قط احسن منه متفق علیہ و فی راسہ وایۃ

سرخ ندیدیم من هیچ چیز را بہتر از آنحضرت متفق علیہ و در روایت

۴
بسم اللہ الرحمن الرحیم
دارالافتاء

شَمَّحَاتٍ كُنْ فِي رَأْسِهِ فَهَكَذَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ فِي رِوَايَةِ إِبْنِ أَبِي شَلَالَةَ

میرا یہ سنہیدہ کہ وہ در سر مبارک وہی میکردم و بیشتر ہم متفق علیہ در روایت مسند را گفت نہ بودے

الْبَيَاضُ فِي عَنَقَتِهِ فِي الصُّلَّاعِينَ وَفِي السَّرَّاسِ نَبْذٌ وَعَنْ أَبِي قَالٍ كَانَتْ

سعدیہ کے گرد نہ یہاں کہ زیر لب زیرین بودند و گرد مویہائی کہ در میان چشم و گرد گوش است و در موی چند گشتہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَزْهَرُ اللَّوْنِ كَأَنَّ عَرَقَهُ اللَّوْنُ إِذَا مَشَى

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم روشن رنگت تابان گویا کہ قطره های خوی او موارید باست بخت قمار نگاہ چوین و میرا خفقت

تَكْفَأُ وَمَا مَسِسْتُ دِيْبًا حَاجَةً وَلَا حَرِيرَةً أَلَيْنَ مِنْ كَفِّ سُولٍ

بر میہ داشت یا نہ سس نکردم من اسبج دیباراوند میسج حریر را نرم تر از کف دست پیغیر

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا شَمَمْتُ مِنْكَ أَوْ لَا عَابَرَ الْحَبِّ

خدا صلی اللہ علیہ وسلم و نہ بوییم من اسبج مشک و نہ عبیر را خوشبو تر

مِنْ رَأْيِ الْحَاجَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

از بوی پیغیر خدا صلی اللہ علیہ وسلم متفق علیہ و از

أُمِّ سَلِيمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّ يَدَيْهَا ذَقِيقٌ

ام سلیم روایت است بدستیکہ پیغیر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بود کہ مے آدام سلیم را ذقیق

عِنْدَهَا تَنْبَسُّ نَطْعًا ذَقِيقٌ عَلَيْهِ وَكَانَ كَثِيرَ الْعَرَقِ فَكَانَتْ

میکردند و می پس میستد و عرقش از اویم پس ذقیقہ میکرد بران و بوی ذقیق بسیار خوی پس بود ام سلیم

تَجْمَعُ عَرَقُهُ فَتَجْعَلُهُ فِي الْخَبِيبِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

جمع میکرد خوی آنحضرت پس میکرد ام سلیم عرق را در عطر خوشبو یا پس چون دید آنحضرت را

وَسَلَّمَ يَا أُمُّ سَلِيمٍ مَا هَذَا قَالَتْ عَرَفْتُكَ تَجْعَلُهُ فِي الْخَبِيبِ

علیہ سلم فرمود ای ام سلیم چیست این گفت ام سلیم عرق تست میکرد و امیزد خوشبو یا پس خود

وَهُوَ مِنَ الْخَبِيبِ الطَّيِّبِ فِي رِوَايَةٍ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَرَوْهُ

و عرق تو از خوشبو ترین خوشبو یا است و در روایت آمده گفت ام سلیم یا رسول اللہ امید دارم

برگشته ای **سَمِعْتُ** قَالَ أَصَبْتُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

برکت عرق تراز برای خردان خود گفت آنحضرت خوب را می متفق علیه و از جابر بن

سَمِعَهُ رَضِيَ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الْوُجُوهِ

سمره مرویست گفت جابر گذاردم با آنحضرت صله الله علیه و سلم نماز پیشین را

تَخْرُجُ إِلَى أَهْلِهِ وَخَرَجْتُ مَعَهُ فَاسْتَقْبَلَهُ وَلَدَانُ فَجَعَلَ

پستر بیرون آمد آنحضرت از مسجد ایستاد و بیرون آمد من نیز با آنحضرت پس پیش آمد آنحضرت را بچگان

يَمْسُمُهُ خَدَّيْنِي أَحَدُهُمَا وَاحِدًا وَاحِدًا وَأَمَّا أَنَا فَمَسَمَهُ خَدَّيْنِي

پس گشت آنحضرت که می مالید دست مبارک خسارهای یکی یکی را و لیکن من مسح کرد آنحضرت خسار مرا

فَوَجَدْتُ لِيَدِهِ بَرْدًا أَوْ رِيحًا كَأَنَّمَا أَخْرَجَهُمَا مِنْ جُودَةٍ

پس یافتم من دست مبارک او را سرد یا بوی گویا که بیرون آورد آنحضرت دست را از

عَطَارٍ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ كَانَ

طیبه عطار رواد مسلم روایت است از علی بن ابی طالب گفت بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ بِالطَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ

آنحضرت صله الله علیه و سلم نیست دراز قد و نه کوتاه

ضَخْمَ النَّاسِ وَاللَّحْيَةِ شَدَنَ الْكَلْبَيْنِ وَالْقَدَّ بَيْنَ مَشْرِيَّيْنِ أَحْمَرَةٍ

بلکه میان بود و سطره مبارک و ریش مبارک و هر گوشه کفهاست دست و پاها میخندد سرخ

ضَخْمَ الْكُمَادَيْنِ طَوِيلَ الْمَسْرَةِ إِذَا مَشَى تَكَفًُّا تَكَفًُّا

سطر بندهای استخوان دراز مویها که در میان سینه شریف بود چون میرفت آنحضرت میل میکرد

كَأَنَّمَا يَخْطُ مِنْ صَبَبٍ لَمْ أَرْ قَبْلَهُ وَلَا بَعْدَهُ مِثْلَهُ صَلَّى اللَّهُ

گویا که فرود میآید از بلند به پست نه دیدم پیش آنحضرت نه بعد آن مانند آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ رَفَعَهُ إِذَا وَصَفَ

علیه و سلم روایت کرد این حدیث را ترمذی و از علی بن ابی طالب مرویست که بود علی بن ابی طالب

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمُغَطَّى

آنحضرت صلی الله علیه و سلم را میبخت نبود آنحضرت طولی زیاده و نبود

وَلَا يَقْصُرُ الْمَرْزُوقُ كَانَ رَابِعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ يَكُنْ

سجده کوتاه وجود میانه بالا از مردم و نهود آنحضرت

بِالْحَبْدِ الْقَطْرِ وَلَا بِالسُّجُودِ كَانَ جَعْدًا رَجُلًا وَكَمْ يَكُنْ بِالْمُطَهَّمِ لَا بِالْمُكَلَّمِ

جعد قطط و سبط و جعد میانہ موسے و بنیود آخضر تہہ کہ گشتہ زندہ مدور

كَانَ فِي الْحَجَرِ تَذْوِيرٌ أَيْضًا مُشْرَبٌ كَدْبِ الْعَيْنَيْنِ هَدْبُ الْكَتِفِ حِلْيَةُ الْمَشْرِفِ

جو دوسرے شیعہ فقہ ویر کے باخلاف سفید کے مخلوط سنی نمک سیاہ چشمان پر از دیر شکار

وَالْكِتَابُ الْأَجْرُ دُوْمَسْمِيَّةٌ ۝ الْكُفُّ ۝ وَالْقَدَمَيْنِ إِذَا قُضِيَ

تخوانها و بزرگ گنده بمیوس خداوند خط دراز موس در از میوه با نافع بود و در گوشت کتکها

ثُمَّ إِذَا تَفَتَّتْ تَفَتَّتْ مَعَابِكُنَّ

ہمیشہ پابہار کہ گو یا کہ فرد می آید از جاے بلند بہ لست چون درو می دیند بچہ راست

لَيْسَ خَاتَمُ النَّبُوَّةِ وَهُوَ خَاتِمُ النَّبِيِّينَ أَجْمَعِينَ النَّاسِ

بابن و شانه جبرینوت بود دوے ختم سنده پیغمبران بود سخی ترین مردم بود

مَدَدًا وَأَصْدَقُ النَّاسِ لَهْجَةً وَالْيَهُودُ عَرَبِيَّةٌ وَ

روح سینه در است ترین مردم از دوسه زبان و نرم ترین مردم بود از روی طبیعت

أَكْرَمُهُمْ عَشِيرَةً مِّنْ رَّأَىٰ بِدِينِهِ هَابَهُ وَمِنْ خَالَتِهِ

بزرگترین مردم بود از روی قبیلہ نسیکہ نے دید آنحضرت را یکایک میر سید را و اہمیت و سیکہ احتلال

مَعْرِفَةِ أَحَبِّهِ يَقُولُ نَاعِيَتْهُ لِمَ أَرَقْبُكَ وَلَا تَعْدُ مِثْلَكَ

و صحبت میداشت دوست صمیمی و در وقت کثرت آرزو داشت که فریاد کند و فریاد می کرد

رَأَوْا أَهْلَ التَّزْمِيدِ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيُّ

وایت کردن را ترمیم و روایت است از جابر رضی اللہ عنہ کہ آنحضرت

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - كَأَنَّمَا الْأَرْضُ تُطْوَى لَهُ وَرَأَاكَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم گویا که زمین پیچیده میشد بر آنحضرت

لِنَجْهِدَ أَنْفُسَنَا وَإِنَّهُ لَكَفِينٌ مُكْتَرِبٌ رَأَوَاهُ الْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

در مشقت می انداختیم ذاتهای خود را و آنحضرت کفایت تعب بطور خود میرفت رواه ترمذی و از

جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ كَانَ فِي سَاقِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

جابر بن سمره گفت که در ساقهای آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَيَحْمُوشَةٌ وَكَانَ لَا يَضْحَكُ إِلَّا تَبَسُّمًا وَكَذَلِكَ إِذَا انْظَرْتُ

و سلم یک نوع باریکه بود که خنده نمیکرد مگر بطریق تبسم بود من وقتی که نگاه میکردم

إِلَيْهِ قُلْتُ أَتَحِلُّ الْعَيْنَيْنِ وَلَيْسَ بِأَحْلَى رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

سبب آنحضرت گفتم سر نه کند چشمهاست و حال آنکه بود در سر کرده رواه ترمذی

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عباس گفت بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَفْلَحَ السَّادِينَ إِذَا تَكَلَّمَ رَأَيْتُ كَالْقَوَارِخِ مِنْ بَيْنِ ثَنَائِيهِ رَوَاهُ

کناده دو دندان پیش چون سخن میکرد آنحضرت دیده میشد مانند نوک کبوتران می آسازد آنها را پیشانی

الدَّارِمِيُّ وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دارمی و از کعب بن مالک روایت گفت که بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَنَّا وَجْهَهُ حَتَّى كَانَ دَجْمُهُ قِطْعَةً قَدْ كُنَّا نَعْرِضُ لَهَا

و سلم و قبیله خوشحال میشد روشن میشد رو میکرد تا آنکه گویا کوبانهای پارکانه است و در دیواره میشد چشم

بَابُ فِي اخْلَافِهِ وَشَمَائِلِهِ

باب در اخلاف آنحضرت از هر بانه و مردی و شماعت و تواضع و رحمت و حیا و جز آن

عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَدِمْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ

از انس روایت که خدمت کردم آنحضرت صلی الله علیه وسلم را ده

آنحضرت را که خدمت میکردم

سَنَيْنَ فَمَا قَالَ لِيْ اَيُّ وَلَآئِمًا صَنَعْتَ وَلَا اَلَا صَنَعْتَ مُتَّفَقٌ

سال پس نگفت آنحضرت مرا اوف و نگفت آنحضرت مرا چرا روی این کار و نگفتند مرا که روی این کار را متفق

عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ كُنْتُ اَمْسِيْ مَعَ رَسُوْلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیه و هم از وی مرویست گفت بودم بزمیتم همراه آنحضرت صله الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ بُرْدَةٌ جَعَلَنِي غَلِيظُ الْحَاشِيَةِ فَادْرَكَهُ

علیه و سلم و بر آنحضرت چادر بود و منسوب بنجران که موقعی است در پشت بسط بود و گذارد

اَعْرَابِيٌّ فَحَبَدَهُ بِرِدَائِهِ جَمِيْذَةً شَدِيْدَةً وَرَجَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

بادیه نشین پس کشید آنحضرت را بچادرش شدید و سخت و باز گشت آنحضرت صله الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيْ حِمْلِ الْأَعْرَابِيِّ حَتَّى نَظَرْتُ اِلَى صَفْحَةِ عَاتِقِ رَسُوْلِ اللَّهِ

علیه و سلم در پیش آن اعرابی یعنی چنان بزرگ کشید تا آنکه نگاه کردم من بگردن پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ اَشْرَتْ بِهَا حَاشِيَةُ الْبُرْدِ مِنْ شِدَّةِ

صلی الله علیه و سلم تحقیق تا بزرگ گردید و بعد از آن آنحضرت گذارد چادر از پشت

جَبْدَاتِهِ ثُمَّ قَالَ يَا اَحْمَدُ هَرَابِيْ مِنْ مَّآلِ اللَّهِ الَّذِي عِنْدَكَ

گشت این اعرابی بگریست گفت ای محمد امر کن مرا که بگریزم در ازال خدا که نزد و یک تو است

فَاَلْتَفَتَ النَّبِيُّ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ صَحَّاحُ

پس برگریست آن اعرابی پیغمبر خدا صله الله علیه و سلم پس صحر کرد

لَهُمْ اَصْرًا كَهَ يَعْطَاءُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَحَسْبُ جَابِرٍ قَالَ مَا سَعَلَ

آنحضرت بزمیتم مرا که روی بخش متفق علیه و حاسب جابر گفت جابر را سوال

رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا قَطُّ فَقَالَ لَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

آنحضرت صله الله علیه و سلم چیزی را پرس گفتم یا خدا که این متفق علیه

وَحَسْبُ اَنْبِيَا اَنْ تَرَجُلًا سَأَلَ رَسُوْلَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از آنسوی مرویست که در سوالی کرد آنحضرت را صله الله علیه و سلم

در بیان آنحضرت است

در بیان موضع روایت از سبک از روایات

غَمَامَيْنِ جَبَلَيْنِ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ فَأَتَى قَوْمَهُ فَقَالَ أَيُّ قَوْمٍ أَتَمُّوا

گو سپندان میان دو کوه و دو دی آنحضرت او را هم گو سپندان را یک سان مرد قوم خود را یافت ای مسلمانی

قَالَ اللَّهُ إِنَّ مُحَمَّدًا لَيُعْطِي عَطَاءَ مَا يَحْتَاجُ أَهْلَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس بخدا سوگند در سنجیکه محمد بر آینه حاجت بخشش را میسر شد فقرا رواه مسلم

وَمِنْ جَبْرِ بْنِ مُطْعَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ هُوَ لَيْسَ بِمَعْرِ رَسُولِ اللَّهِ

و از جبر بن مطعم در اثنا ای آنکه وی سیر میکرد با پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَقْعَلُهُ مِنْ حُنَيْنٍ فَعَلَقَتْ الْأَعْرَابُ

صلی الله علیه و سلم در وقت بازگشتن از حنین که بعد از فتح مکه واقع شده بود پس

لَيْسَ لُونَهُ حَتَّى يَضْطَرُّهُ إِلَى سُمْرَةٍ فَخَطَفَتْ رِدَاءَهُ فَوَقَفَتْ

در حالیکه سوال میکرد از آنحضرت اموال را از غنایم تا آنکه مضطر و بیچاره ساختند آنحضرت را بسبب درخت غار واد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَعْطُونِي رِدَائِي كَمَا كَانَ لِي

آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس فرمود بدیدم مرا ردای مرا اگر چه بود مرا

عَكَدُ هَذِهِ الْعُضَاةُ نَعَمْ لَقَسْمَتِهِ بَيْنَكُمْ تُحْرَقُ لَا تُجَدُّ فَنِي

بشار این درختان چار پای بر آینه بخش میدهم آنرا میان شما پاره نمی یا بقیه شما مرا

يُخِيلُ وَلَا كَذُوبًا وَلَا جَبَانًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَجَمَاعٌ

خیال کند هم آنرا و دروغ گو و ترسانم و نیز بزدل ترسند و وادان از فقر راه بخاری و جماعت

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَصَلَى الْغَدَاةَ

مروست گفت بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم چون میبازد و آنحضرت نماز را بعد از

جَاءَ خَدَمُ الْمَدِينَةِ يَأْتِيهِمْ فِيهَا الْمَاءُ فَيَأْتُونَ بِأَنْعَاءٍ الْأَمْسِ

در می آورند خادمان اهل مدینه از کسب این غلامان آوند با خود و در آن آب میبرد پس نمی آورد و در آن آب میبرد

يَدَا فِيهَا فَرُبَّمَا جَاؤُهُ بِالْقَدَاةِ الْبَارِدَةِ فَمِغْسُ يَدَا فِيهَا

آنحضرت دست خود را در آن آوند پس آب که می آوند آنحضرت را نماز در میابد و پس خود میبرد دست خود را در آن نماز

در حدیث دیگر آمده است که آنحضرت را در جنگ غار واد

پس برود آن درخت
سایه بسیار که او را که
پوشیده بود آنحضرت
پس آنقدر که در آن
در آنجا که آنحضرت
در آنجا که آنحضرت
در آنجا که آنحضرت
در آنجا که آنحضرت

رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ كَانَتْ أَمَةٌ مِنْ إِمَاءِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ

رواد مسلم و هم از آن است گفت می بود کنیز از کنیزان اهل مدینه

تَاخَذُ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَنْطَلِقُ بِهِ حَيْثُ

که میگرفت دست مبارک آنحضرت را صله الله علیه وسلم پس می برد آنحضرت را هر جا که

شَاءَتْ رَأَاهُ الْبُخَّارِيُّ وَعَنْهُ قَالَ إِنْ أَمْرَأَةً كَانَتْ فِي

میخواست روایت کرد این حدیث را بخاری و هم از انس روایت گفت که زنی بود که در

عَقْلُهَا شَيْءٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ لِي الْبَيْتِ حَاجَةٌ فَقَالَ

خرد می چیز از عقل من بود پس گفت آن زن ای پیغمبر خدا بد رشتیک هست مرا بتو حاجت پس گفت آنحضرت

يَا أُمُّ فَلَانٍ أَنْظِرِي آتَى السَّكَّرُ شِدَّتٍ حَتَّى أَقْضِيَ لَكَ حَاجَتَكَ

ای ام فلان ب بین هر کدام از کو چاک میخوابی تا آنکه ادا کنم برای تو حاجت ترا

فَخَلَا مَعَهَا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ حَتَّى فَرَغَتْ مِنْ حَاجَتِهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس تنها شد آنحضرت بان زن در بعضی راههای تا آنکه فارغ شد آن زن از حاجت خود روایت کرد این

وَعَنْهُ قَالَ لَوْ كُنْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَحْسَنُ

و هم از انس روایت گفت بلو آنحضرت صله الله علیه وسلم محض گوینده

وَلَا تَعَانَا وَلَا سَيِّئًا كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْمُعْتَبَةِ مَا لَهُ تَرْبٍ جَبِينُهُ

و نه بود آنست من گفته که راون چیز بر او نه بود آنحضرت از دشنام کنندگان بود که میگفت و دشمنان

رَوَاهُ الْبُخَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ

رواد البخاری و از ابی سعید خدری رضی الله عنه روایت گفت بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ الْعَذَاءِ فِي خَدِيرِهَا

صلی الله علیه وسلم شرم تر از روی حیاء و شرمناکی از بکر که در بر خود باشد

فَإِذَا رَأَى شَيْئًا يَكْرَهُهُ أَفْتَاهُ فِي وَجْهِهِ مَتَّقِي عَلَيْهِ

پس چون میدید چیزی را ناخوش میداشت میشتا عظیم تر از روی مبارکی اگر چه از شرم چیزی میگفت

و هم از انس روایت گفت بلو آنحضرت صله الله علیه وسلم محض گوینده

صحن علی

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عایشہ رضی اللہ عنہا روایت کرد عایشہ ندیم من آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

مُسْتَجِمًا قَطُّ ضَا حَكَا خَشِيَ أَسْرَى مِنْهُ لَهْوًا أَيْتَهُ وَإِنَّمَا كَانَتْ

مجمع شونده هرگز در حالت خنده تا آنکه به بلیغ اذان حضرت کام اورا و نبود آن حضرت مگر آنکه

يَتَلَبَّسُ بِرَدَاةِ الْخَجَّارِيِّ وَعَنْهَا قَالَتْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

تلبس میکرد رداہ بخارے و ہم از عایشہ روایت کرد نبود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ يُسِرُّ الْحَدِيثَ كَسِرِّكُمْ كَانَ يُحَدِّثُ

علیہ وسلم کہ بیایہ میگفت سخن را در پیہ پید میگرفت چنانکہ ملتبس میکرد در شنونده مثل پند

حَدِيثًا لَوْ عَدَّ الْعَادُّ لَحَصًّا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْأَسْوَدِ

کہ میگفت سخن را جدا جدا اگر شمارد آنرا شنونده ہر آئینہ سے شمارد آنرا متفق علیہ و از اسود روایت

قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت اسود پرسیدم عایشہ را کہ چہ چیز بود کہ میکرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

يَصْنَعُ فِي بَيْتِهِ قَالَتْ كَانَ يَكُونُ لِي مَرْهَمَةٌ أَهْلُهُ تَعْنِي خِدْمَةً

در و ن خانه گفت عایشہ کہ مے بود آنحضرت در خدمت اہل خانہ خود

أَهْلُهُ فَإِذَا احْضَرَتِ الصَّلَاةَ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ رَوَاهُ الْخَجَّارِيُّ

پس چون حاضر میشد وقت نماز بیرون آمد برائے نماز رواہ بخارے

وَعَنْهَا قَالَتْ مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و ہم از عایشہ روایت کرد نہ در روایت نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

شَيْئًا قَطُّ يَبِيدُهُ وَلَا امْرَأَةً وَلَا خَادِمًا إِلَّا أَنْ يَجَاهِدَنِي

چیز را ہرگز بدست خود نہ زن را نہ خادم را مگر آنکہ کارزار میکرد در

سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا نِيلَ مِنْهُ شَيْءٌ قَطُّ فَيَنْقُصُ مِنْ صَاحِبِهِ

راہ خدا و یا فتنہ نشد آنحضرت چیز سے ہرگز پس نقصان نہ شد از صاحب خود

لے
لغات جمع نام فہم
کو اختیار کرد اہل
حق در سبیل دین است
۱۲ شوق الطحا
۲۶۲

إِلَّا أَنْ يُلَاقِيَ شَيْئًا مِنْ عَمَلِهِمُ اللَّهُ فَيَنْتَقِمَ اللَّهُ رَأَاهُ مُسْلِمٌ

مگر آنکه غلبه کرده شود و در کرده شود چیز از عمار خدا پس انتقام می کشد از بر خدا و او را مسلم

وَأَلَيْسَ مَنْ قَالَ خَدَّ مَتْرُسُوكَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از اسیرم گفت اسیر خدمت کردم من آنحضرت صلی الله علیه و سلم را

وَأَنَا بِنُ ثَمَانَ سِنِينَ خَدَمْتُهُ عَشْرَ سِنِينَ فَمَا لَمْ يَنْفَعْنِي

و حال آنکه من هشت سال بودم خدمت کردم او را ده سال پس مگویش نیکو مرا

عَلَى شَيْءٍ قَطُّ أَتَى فِيهِ عَلَى يَدَيَّ فَإِنْ لَمْ يَنْفَعْنِي لَا يَنْفَعُ مَنْ

بر هیچ چیز هرگز که هلاک شدن چیز بردست من پس اگر من نگویم مرا نگویند از

أَهْلِهِ قَالَ دَعُوهُ فَإِنَّهُ لَوْ قَضَى شَيْءٌ كَانَ هَذَا الْفَرْقُ الْمُبَايَعِينَ

اهل خانه آنحضرت میفرمود ای ای و او را زیرا که بدستی شان نیست اگر قضا کرده شود چیز بر بواغ میشود این

وَرَأَى الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ مَعَ تَغْيِيرِ لَيْسِي وَ

و روایت کرده است بیهقی در شعب ایمان با مذک تغییر و

يُحَدِّثُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يُعَوِّذُ الْمُرِضِينَ

که وی خبر میداد از صفات و اطلاق آنحضرت صلی الله علیه و سلم باز پرس میکرد بیمار را

وَيَتَّبِعُ الْجَنَازَةَ وَيُحْيِي دَعْوَةَ الْمَمْلُوكِ وَيَرْكَبُ الْحِمَارَ لَقَدْ رَأَيْتُهُ

و میرفت پس جنازه و می پیزیست دعوت غلام را و سوار میشد در ارکوش را از جهت او

يَوْمَ حَبِيرٍ عَلَى حِمَارٍ خَطَامُهُ لَيْفٌ رَوَاهُ ابْنُ مَالِحَةَ وَالْبَيْهَقِيُّ

او را روز غزوه حبر سوار بود بر ارکوش که ریسمان همان را از پوست نعرا بود روایت کرد آنرا ابن مالحه و بیهقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ

در شعب ایمان و از عایشه رضی الله عنها روایت است گفت عایشه که بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْصِفُ نَعْلَهُ وَيُحْيِي تَوْبَةً وَيَعْمَلُ فِي

صلی الله علیه و سلم که میبندخت نعل خود را و میداد هشت جامه خود را و کار میکرد آنحضرت

و از آنکه من هشت سال بودم خدمت کردم او را ده سال پس مگویش نیکو مرا
بر هیچ چیز هرگز که هلاک شدن چیز بردست من پس اگر من نگویم مرا نگویند از
اهل خانه آنحضرت میفرمود ای ای و او را زیرا که بدستی شان نیست اگر قضا کرده شود چیز بر بواغ میشود این
و روایت کرده است بیهقی در شعب ایمان با مذک تغییر و
که وی خبر میداد از صفات و اطلاق آنحضرت صلی الله علیه و سلم باز پرس میکرد بیمار را
و میرفت پس جنازه و می پیزیست دعوت غلام را و سوار میشد در ارکوش را از جهت او
او را روز غزوه حبر سوار بود بر ارکوش که ریسمان همان را از پوست نعرا بود روایت کرد آنرا ابن مالحه و بیهقی
در شعب ایمان و از عایشه رضی الله عنها روایت است گفت عایشه که بود آنحضرت
صلی الله علیه و سلم که میبندخت نعل خود را و میداد هشت جامه خود را و کار میکرد آنحضرت

بَيْتِهِ كَمَا يَعْمَلُ أَحَدُكُمْ فِي بَيْتِهِ وَقَالَتْ كَانَ لَقَبًا مِنَ الْبَشَرِ

خاندان خود چنانکه کار میکند یکی از شما در خانه خود و گفت عالمی بود آنحضرت آدمی زاده از آدمیان

يَقُلُ تَوْبَهُ وَيَحْلُبُ شَاتَهُ وَيَخْدُمُ نَفْسَهُ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ

میگوید توبه و محبت میبرد از خود و خدمت میکند ذات خویش خود را رواه از زمید

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا

و از انس روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود آنحضرت چون

صَاحَ الرَّجُلُ لَمْ يَزِعْ يَدَهُ مِنْ يَدِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

میانم میکرد مرد را نمیکشید دست خود را از دست آن مرد تا آنکه میبود آن مرد که

يَزِعُ يَدَهُ وَلَا يَصْرِفُ وَجْهَهُ عَنْ وَجْهِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

میکشید دست خود را از دست آنحضرت و نمیکشید رویش را از روی مبارک خود را از آن مرد تا آنکه بود آن مرد

يَصْرِفُ وَجْهَهُ وَلَمْ يَرْمَقْدَ مَا رَكَبْتَهُ بَيْنَ يَدَيْ جَلِيسٍ رَوَاهُ

میکشید رویش را از روی خود را از روی او دیده نشد آنحضرت پیش نشسته زانوهای خود پیش هم نشین یعنی زانوهای او را

الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترند و هم از وی روایت کرد بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

كَانَ لَا يَدْخُلُ شَيْئًا لَعْدٍ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَابْنُ جَابَرٍ وَابْنُ سَمُرَةَ

که نگاه نمیکرد پشت چیز را بر آن رواه از زمید و ابن جابر و ابن سمره

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَهَيْئَةِ الْكَلْبِ لَوْ أَنَّ

گفت جابر که بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که دراز بود خاموشی و کلام نیک و نیکو

فِي سُورَةِ الشُّعَرَاءِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَارِثٍ قَالَ مَا رَأَيْتُ

آنرا در شرح اشعار و روایت است از عبدالله بن حارث بن جزار گفت عبدالله بن سمره

أَحَدًا أَكْثَرَ تَبَسُّمًا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ

از هیچ یکی بیشتر از روی بسم از هیچی خدا صلی الله علیه و سلم رواه از زمید

این حدیث در کتاب
تذکره جابرین
گفته رواه

ابن سمره

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ يَهُودِيًّا كَانَ يُقَالُ لَهُ فُلَانٌ حَبْرٌ كَانَ لَهُ عَلَى

و از علی رضی اللہ عنہ کہ یهودی بود که میفشد مراورا کہ فلان حبس بود مراورا بر

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَنَا نَزْفَتْكَ ضَى السَّبِي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دینار بای دین س تقاضا کرد آن یهودی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ يَا يَهُودِيٌّ مَا عِنْدِي مَا

از وی صلی اللہ علیہ وسلم پرس گفت آنست مراورا ای یهودی نیست نزد من چیزی کہ

أَعْطَيْكَ قَالَ فَإِنِّي لَا أَفَارِقُكَ يَا مُحَمَّدُ حَتَّى تُعْطِيَنِي فَقَالَ

ہم اہم ترا گفت یهودی پس بدرستی کہ من جدا نمیفم از تو یا محمد تا آنکہ میدہم پس فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَجَلِسَ مَعَكَ فَجَلَسَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مر یهودی را اکنون چون مفارقت نمیکند نشینم

مَعَهُ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ

نار د پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم نماز ظهر و نماز عصر

وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ الْآخِرَةَ وَالْغَدَاةَ وَكَانَ أَصْحَابُ

و نماز مغرب و نماز عشا و نیز گذارد و بعد اصحاب

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَهَدَّدُونَ وَتَوَعَّدُونَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میترسانیدند آن یهودی را وعده میکردند کہ ترا

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَتَى يُصْنَعُونَ

چنین کہ یهودیان کہ پس مرا وقت آنست صلی اللہ علیہ وسلم خبر میدہد و نہ میگویند

بِهِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ لِيُجِيبَكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از چند دو وعده پس گفتند صحابہ یا رسول اللہ یهودی کہ اند ترا پس فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَعْنِي رَبِّي أَنِ أَخْلِمَ مُعَاهِدًا وَغَيْرَهُ

صلی اللہ علیہ وسلم منع دہ است مرا برادر و گار من از یکہ فلک کفر و عداوت

شیخ ابی سعید خدری

الفتح کا مکمل ذکر
در حدیث و روایات
اجبار است
۱۱ اشہ المصاحف
۱۲ معابد و مقامات
۱۳ سائنس باشند ۱۱

و نہ فرما

فَلَمَّا تَرَجَّلَ النَّهَارُ قَالَ الْيَهُودِيُّ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللَّهُ وَاشْهَدُ

پس ہنگامے کہ برآمد روز گفت یہودے اشدہ ان لا الہ الا اللہ و اشدہ

اَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ وَشَطْرُ مَالِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ اَمَّا وَاللَّهِ مَا فَعَلْتُ

انک رسول اللہ و شطر مال من در راہ خداست آگاہ باشم قسم خدا را کہ کردم

بِكَ الَّذِي فَعَلْتُ بِكَ اِلَّا لَا نَظْرًا اِلَى نَعْتِكَ فِي التَّوَارِثِ مُحَمَّدٌ

نبو انچه کردم ترا از در شستہ و سخنے مکر از برای آنکہ بہ بنیم سبکو صفت تو کہ در توارث نوشتہ است کہ

اَبُو عَبْدِ اللَّهِ مَوْلِدُهُ بِمَكَّةَ وَمُهَاجَرَتُهُ بِطَبِيبَةَ وَمُلْكُهُ بِالشَّامِ

پدر عبد اللہ ولادت دی بمکہ است و ہجرت دے مدینہ است و ملک و شام است

لَيْسَ يَقْظُ وَلَا غَلِيظٌ وَلَا سَخَابٌ فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا مُتَنَبِّئٌ

نہیست در شست خوی و در شست سخن نہ فریاد کنندہ در بازار با و نہ متقص

بِالْفُحْشِ وَلَا قَوْلِ الْخُنَا اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ

بنفحش و نہ گفتار بیہودہ و نہ لہوای مہم اینکہ نیست مکر خداے تعالیٰ و کہ مہمہم باینکہ تو

رَسُولُ اللَّهِ وَهَذَا مَالِي فَأَحْكُمْ فِيهِ بِمَا أَرَادَ اللَّهُ وَكَانَ

پیغمبر خدا استے و این مال من است پس حکم کن در و بہ چیزے کہ بہ نماید ترا خداے تعالیٰ و بود

الْيَهُودِيُّ كَثِيرًا مَالٍ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ

آن یہودے بسیار مال دار رواہ بیہقی در دلائل النبوة و در ولایت از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد اللہ بن ابی اوفیٰ گفت بود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

يَكْتُمُ الذِّكْرَ وَيُقِلُّ اللَّغْوَ وَيُطِيلُ الصَّلَاةَ وَيَقْصُرُ الْخُطْبَةَ وَلَا

سپار میکرد ذکر خدا کہم میکرد بیہودہ گفتن را و دراز میکرد نماز را و کوتاہ میخواند خطبہ را و نکات

يَأْتِي أَنْ يَمُتَّيَ مَعَ الْأَسْرِمَلَةِ وَالْمُسْكِينِ فَيَقْضِي لَهُ الْحَاجَةَ

و تکریم میکرد کہ برود راہ و مسکین پس برآرد و مر او را حاجت

عَنْ
فَتَنَةِ الْمَكَاثِ

رَوَاهُ الشَّيْخُ وَالْأَسْمِيُّ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ أَبَا جَهْلٍ قَالَ لِلنَّبِيِّ

رَوَاهُ نَسَائُ وَدَارِمِيُّ وَارِزٌ عَلَى كَرَمِ السُّنَنِ وَجِدَ مَوْلِيَّتُكَ الرَّبَّ جَلَّ جَلَالُهُ عَلَيْهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا لَا تَكْذِبُكَ وَلَكِنْ تَكْذِبُ بِمَا جِئْتَ

بِحُفْرَتِ صَلَواتِہ علیہ وسلم گفت کہ مادر و غ کوی نمیدانیم نژاد کن تکذیب میکنم چیزی را که تو از

بِهِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِمْ فَأَتَتْهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ

پس فرود فرستاد خدا تعالی این آیت را پس بدستیکه کافران ترا تکذیب میکنند لیکن این ظالمان

بِأَيِّ اللَّهِ تَتَّخِذُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

بِأَيِّاتِ هَذَا تَكْذِيبُ يَبْنُو رَوَاهُ تِرْمِذِي وَارِزٌ عَائِشَةُ صَدِيقَةُ رَوَايَتِهَا كُفْتُ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ لَوْ شِئْتُ لَسَارَتْ

کہ فرمود آنحضرت صلوات علیہ وسلم ای عایشہ اگر من میخواهم از خدا این همراهی

مَعِيَ جِبَالُ الذَّهَبِ جَاءَنِي مَلَكٌ وَأَنَّ حِجْرَتَهُ لَنِسَاءِ وَی لُكْبَةٍ

با من کوههای زر آمد فرشته و بدست من جایی بند از اردوی هرگز نبود و یک کعبه

فَقَالَ إِنَّ رَبَّكَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ إِنْ شِئْتَ نَبِيًّا عَبْدًا

پس گفت آن فرشته کہ پروردگار تو میخواند بر تو سلام و میگوید اگر میخواهی باش پیغمبر بنده

وَإِنْ شِئْتَ نَبِيًّا مَلِكًا فَتَكُنْ إِلَى جِبْرِئِيلَ فَأَشَارَ إِلَى

و اگر میخواهی باش پیغمبر پادشاه پس نگاه کردم من بجانب جبرئیل پس اشارت کرد جبرئیل

أَنَّ تَوَاضَعَ نَفْسِكَ وَفِي رِوَايَةِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ فَتَنَتِ رَسُولَ اللَّهِ

من کہ فرود نفس خود را و در روایت ابن عباس رضی اللہ عنہما گفت فَتَنَتِ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِئِيلَ كَالْمُسْتَشِيرِ لَهُ فَأَشَارَ جِبْرِئِيلُ بِيَدِهِ

صلوات علیہ وسلم بسوی جبرئیل مانند مشورت کننده مرا و اشارت کرد جبرئیل بپس خود

أَنَّ تَوَاضَعَ فَقُلْتُ نَبِيًّا عَبْدًا قَالَتْ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کہ فرود خود را پس گفتم من میباشم پیغمبر بنده نہ پادشاه گفت عایشہ پس بود آنحضرت صلوات علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ ذَلِكَ لَا يَأْكُلُ مِثْلًا يَقُولُ **أَكُلْ كَمَا يَأْكُلُ**

علیہ وسلم بعد از آن طعام نمیخورد تکیہ زندہ میفرمود منجورم چنانکہ منجور د

الْعَبْدُ وَاجْلِسْ كَمَا يَجْلِسُ الْعَبْدُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ

بندہ دے نشینم چنانکہ بنده رواہ نے شرح السنۃ تو از

الْبَيْنِ مَا مَسَيْتُ بِكَفِّ الْبَيْنِ مِنْ كَفِّ رَسُولِ اللَّهِ **صَلَّى اللَّهُ**

انہں کفیفہم من بکف دست نرم از کف آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا وَجَدْتُ رَاحَةً **أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ رَاحَةِ رَسُولِ اللَّهِ**

علیہ وسلم دنیا تم ہوسے خوشبو سے نرم از بوی خوش آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَحْبَتُهُ عَشْرَ سِنِينَ فَمَا قَالَ لِي شَيْءٌ

صلی اللہ علیہ وسلم وصحبہ دہشتہ سال پس لغز بود باری من چو

لَمْ صَنَعْتَ كَذَا وَكَذَا وَلَا صَنَعْتَ كَذَا وَكَذَا جَامِعٌ كَبِيرٌ

کچرا کر دے تو چنین و چنین و کھفت کچرا کر دی تو چنین و چنان از جامع کبیر

وَعَنْهُ رَفَقًا، صَحِبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہم از وی مروت گفت وصحبہ دہشتہ سال صلی اللہ علیہ وسلم

عَشْرَ سِنِينَ وَشَمَمْتُ الْعِصْرَ كُلَّهُ فَلَمْ أَشْكُ نَكْهَةً أَحَبُّ

دو سال و صمیم عطر ہمہ چیز پس شمیم ابو می خوش بو تر

مِنْ نَكْهَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ

از خوشبوی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَقِيَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَامَ

صلی اللہ علیہ وسلم چون ملاقات میکرد آنحضرت را یکے از اہل ان حضرت پس ایستاد

مَعَهُ قَامَ مَعَهُ فَلَمْ يَنْصَرِفْ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي

آنحضرت ہم ایستاد با وی پس باز نمی گشت آنحضرت تا آنکہ باشد آن مرد کہ

يَنْصَرِفُ عَنْهُ وَإِذَا الْقِيَةُ أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَتَنَاولَهُ يَكْدَهُ
که باز میگشت از آن جهت و وقتی که ملاقات میکرد آن را هیچ یک از ماران آنحضرت پس میزدند

نَاوَلَهَا إِيَّاهُ فَلَمْ يَنْزِعْ يَدَهُ مِنْهُ حَتَّى يَكُونَ الشَّجَلُ هَوَالِكِ

میداد دست خود را پس نمی کشید دست خود را از وی تا آنکه میبود آن مرد که میکشید

يَنْزِعُهَا عَنْهُ ابْنُ سَعْدٍ وَعَنْ أَبِي رَضَى اللَّهُ عَنْهُ تَأَكُّدًا

و میگذاشت آن را روایت کرده است از وی ابن سعد و از انس رضی الله عنه مرویست گفت بودم

الْعَبْ مَعَ الصَّحْبَاءِ فَمَرَّتْ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

من باز میگردم با کودکان پس گذشت بر ما آنحضرت صلی الله علیه و سلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صَبِيَّانِ رَوَاهُ الدَّبَلِيُّ

پس فرمود السلام علیکم ای دو کودک آن رواه الدبلی

بَابُ مَا كَانَ عِشَى ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

باب در بیان زندگانی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شَبِعَ آلَ مُحَمَّدٍ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عائشه صدیقہ مرویست میرشدند اهل بیت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مِنْ حَبْرِ الشُّعْبَيْنِ يَوْمَئِذٍ مَتَنَتَا بَعَيْنِ حَتَّى يُبْقِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از آن دو رنگ چشم در روز پیاپی تا آنکه رفت ازین عالم پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ قَالَ دَخَلْتُ

علیه و سلم متفق علیه و از عمر مرویست گفت رفتم در آدم من

عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ مُضْجِعٌ عَلَى

بر آن حضرت صلی الله علیه و سلم پس ناگاه آنحضرت بر پهلوی

رَمَاهُ الْحَبِيبُ كَسَيْنَ بَيْتَهُ وَبَيْتَهُ فَيَرَأُشْ قَدْ أَثَرَ السَّمَاءِ الْجَنَّةِ

خواجده است بر پهلوی پای یافته از برگ خرمادرها نموده میان بدن مبارک میبازد چهره فرشته افکنده تحقیق

زمانی که فرمود سلام بر آن دو کودک
و آن فرشته و بعضی از صحابه
یعنی با فرشته و صحابه
چون صحابه از حضور آنحضرت
عقب نشین می شدند
پس فرمود سلام بر آن دو کودک
یعنی با فرشته و صحابه
است پس فرمود سلام بر آن دو کودک
که هر یک بر پهلوی آنحضرت
مضطجع بودند و در آن وقت
فرشته بر آن دو کودک

مُنْكَأً عَلَى وِسَادَةٍ مِّنْ أَدَمٍ حَشَوُهَا لَيْفٌ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

تکیہ زدہ بر بالین از چرم کہ پنبہ آن پوست خرمالو بود میگوید گفتیم یا رسول اللہ

أَدْعُ اللَّهَ فَلَیْسَ عَلَی أَمْنِكَ فَإِنَّ فَارِسَ وَالرُّومَ قَدْ وَسَّعَ عَلَیْهِمْ

و عاکن خدرا تا فراخ گرداند خدا متعالی از ازا قیادت تو زیرا کہ قوم فارس و روم تحقیق فراخی کرده اند

وَهُمْ لَا یَعْبُدُونَ اللَّهَ فَقَالَ أَوْ فِی هَذَا أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ

و حال آنکہ ایشان پرستش نمیکند خدا را پس فرمود آنحضرت آیا طلب میکنی توسست آوردنیا ای پسر خطاب

أُولَئِكَ قَوْمٌ عَجَلَتْ لَهُمْ حَیَاتُهُمْ فِی الْحَیَوةِ الدُّنْیَا وَفِی رَوَاكِبِهِ

آنها گروهی اند کہ شتاب داده شده است برای ایشان خوبیا ایشان در زندگی دنیا و در دیگر راکب

أَمَّا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ لَهُمُ الدُّنْیَا وَلَنَا الْآخِرَةُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

آدمه که بگویند من نیستی که باشد مرا دنیا و ما را آخرت متفق علیہ

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ مَشَى إِلَى النَّبِیِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُجْبِذًا

و از انس رضی اللہ عنہ و سبب کدوی بردن نزد آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم نان

شَعِیرَةً وَ إِهَالَةً سَخِیَّةً وَلَقَدْ رَهَنَ النَّبِیُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جو پیچیده گداخته تغییر یافته و بر آینه تحقیق کرده اند آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

دِرْعًا عَالَةً بِالْمَدِیْنَةِ عِنْدَ کَهُودِیٍّ وَ أَخَذَ مِنْهُ شَعِیرَةً إِهَالَةً

زره که بود او را در مدینه در گرفت از آن چیزه جو از برای اهل عیال خود

وَلَقَدْ سَمِعْتُهُ یَقُولُ مَا أَمْسَى عِنْدَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

را میگوید که شنیدم آنرا گفت که میگفت آنحضرت شب گذشت نزد اهل بیت محمد صلے اللہ علیہ

وَسَدَ صَاعٌ مِّنْهُ وَ لَا صَاعٌ حَبٍّ وَإِنَّ عِنْدَهُ تِسْعَ نِسْوَةٍ

و ستم صاع از آن و نه صاع بیهوده دارد دیگر و حال آنکہ تحقیق نزد آنحضرت نوزده زن بود

سَرَوَاهُ الْبُخَارِیُّ وَ عَنْ أَنَسٍ رَضِیَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه بخاری و از انس رضی اللہ عنہ گفت فرمود رسول خدا صلے اللہ علیہ

صلی اللہ علیہ وسلم
فرمود که چون در خانه خود
بود و من در آنجا بودم
و من در آنجا بودم
و من در آنجا بودم
و من در آنجا بودم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَقَدْرُ حُسْنِ فِي اللَّهِ وَمَا كُنَّا نَرَى وَكَثُرَ أَوْجُهُ

حقیقہ

فِي اللَّهِ وَمَا يُؤْذِي أَحَدًا كَقَدْرُ أَتَتْ ثَلَاثُونَ مِنْ بَنِي لُبَا

در دین خدا و اینها دهشت نیستند و بیست و سه مرد از بنو لُبَا

وَيَوْمَ وَمَا نِي وَلِيَا طَعَامًا كُلَّهُ كَمِيدًا أَشْيَ يَوْمَ

حقیقہ

إِبْطِلَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ مَعْنَى هَذَا الْبَرِي

کہ پنهان میگردد آنرا بغل بلال رواه ترمذی و مصداق این حدیث

حِينَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَارِبًا مِنْ مَكَّةَ

در هنگامی که پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم آوند از مکہ

وَمَعَهُ يَلَالٌ أَمَّا كَانَ مَعَ يَلَالٍ مِنَ الطَّعَامِ مَا يَجْمَلُهُ تَحْتَ

و بود با حضرت بلال بنو براء از جنس خوردنی مگر آن قدر که بر پشت او

إِبْطِلُهُ وَعَنْ أَبِي حَلِيمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَكُونَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

صلی خود و از ابو طلحه رضی گفت شکایت کردیم ما بسبب آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَوْعَ فَرَقَصْنَا عَنْ بَطْنِنَا عَنْ حَجَرٍ فَجَرَفَ

علیه و سلم گرسنگی را پس برداشتیم و کشادیم از شکمهای خود سنگ یعنی هر کدام سنگی

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَطْنِنَا عَنْ حَجَرٍ فَجَرَفَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم از سینه خود دو سنگ روایت کرد

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

این حدیث را ترمذی و از عائشہ رضی روایت است گفت که بود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجِبُهُ مِنَ الدُّنْيَا ثَلَاثَةٌ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم که خوشتر آمد او را از دنیا سه چیز

از این حدیث روایت شده است

أَهْلًا مَّ وَالنِّسَاءَ وَالْطِّبَّ كَمَا صَابَ أَتَيْنَ وَكَمْ يُصِيبُ وَاحِدًا

یعنی خوردنی و زنان و طبیب پس یافتند و نیز در چیزها و بیافیت یک چیز را

أَصَابَ النِّسَاءَ وَالطِّبَّ وَلَمْ يُصِيبِ الطَّعَا **رَوَاهُ** **عَنْ**

یافت زنان را و طبیب خوشتر را و بیافیت خوردنی را روایت کرد از احمد و از

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ مَغْفَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ جَاءَهُ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ

عبد الله بن مغفل مرد گیت گفت عبد الله که آمد مردی بسوی منحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ فَقَالَ أَنْظِرْ مَا تَقُولُ

صلی الله علیه وسلم پس گفت آن مرد آنحضرت را بدوستی من دست میدارم زیرا پس

فَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَحِبُّكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَ إِنْ كُنْتَ صَادِقًا

که چنانچه میگویم پس گفتی آن مرد خدا سوگند بدوستی من دست میدارم تر سه مرتبه گفت این سخن از فرموده حضرت

فَاعِدْ لِلْفَقْرِ تَخَفًا لِلْفَقْرِ أَسَى إِلَيْنِ مِنْ يُجِيبُنِي مِنَ السَّيْلِ

درین سخن صادق پس آن مرد که در فقر در بخت و در فقر در بخت و در فقر در بخت و در فقر در بخت

إِلَى مُنْتَهَاهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

بجای از نهایت رسیده است و رواه ترمذی و از انس رضی الله عنه

عَنْ أَنَسِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَلَلَّهُمَّ احْضُرْنِي

که آنحضرت صلوات الله علیه وسلم گفت ای الله حاضر شو در من

مُسْكِينًا وَأَمِثْنِي مُسْكِينًا وَأَحْضُرْنِي فِي رَمْرَةِ الْمَسَاكِينِ

مسکین و میران مرا مسکین و مرا که مرا در گروه مسکینان

فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا لِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پس پرسید عایشه صدیق رضی الله تعالی عنهما برای چه ای رسول الله صلوات الله

عَلَيْكَ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّهُمْ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَاؤِهِمْ

علیک و سلم این را فرمود در جواب عایشه زیرا که ایشان یعنی فقر و مسکینان میرانند و بدست

تجارت و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان
مسکینان و مسکینان

کتاب مسکینان و مسکینان

مسکینان و مسکینان

مسکینان و مسکینان

بَارِعَيْنِ زَيْفَا يَا عَائِشَةَ لَا تُرَدِّي الْمُسْكِينِ وَكُوَيْشِي تَمْرَةً

بجمل سال ای عایشه بر دوان مسکین را چیزی ندادده اگر چه به نیکو خوراک

يَا عَائِشَةُ أَحْبَبِي الْمَسَاكِينَ وَفَرِّجِي بِهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ يُقَرِّبُكَ يَوْمَ

ای عایشه دوست دار و به آنها روزی بده که خداوند تو را نزدیکی کند

الْقَبْرِ سَرَّاهُ التَّرْمِذِيُّ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَائِهِمَا وَكَانَ

قیامت روایت کرده این حدیث ترمذی و بیهقی در شعب ایستاد

ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

ابن عباس رضی الله عنه مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ طَلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَهَا أَهْلَهَا الْفُقَرَاءُ وَ

و سلم من گزیدیم در بهشت پس دیدیم بیشتر اهل آنرا فقرا و

اَهْلُهَا فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَهَا النِّسَاءُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

من گزیدیم در آتش دوزخ پس دیدیم بیشتر اهل آنرا زنان متفق علیه

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَتْ كَانَ يَأْتِي عَلَيْنَا الشَّهَدُ

و از عایشه روایت کرده است که میامد بر ما و حال روشن بود بیت نبوی ص

مَا نَوْ قَدْ بَدَأَ نَارًا إِنَّمَا هِيَ النَّارُ وَالْمَاءُ إِلَّا أَنْ تَوَاتَرَ

و میگفتند که ما ندیدیم که آتش بر آید مگر آنکه آب بر آن ریخته شود و آنرا آب

بِالْحَبْرِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شِيعَ إِلَ

بگوشت یاراه متفق علیه و نیز از عایشه صدیقه رخ آمده که گفت سیر شد اهل بیت

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ مِثْلَ مَنْ خَبَزَ إِلَّا وَاحِدَهُمَا

محمد صلی الله علیه و سلم در روز از آن گندم که آنکه در کجی از آن

تَمْرًا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهَا قَالَتْ تَوَاتَرَتْ فِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

دور و طعام ایشان قریب و دور و دیگران متفق علیه و نیز از عایشه صدیقه رخ آمده که گفت سیر شد اهل بیت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا شَبَّعْنَا مِنْ الْأَسْوَدِيِّ مُمْتَقِنٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

علیہ وسلم و سیر شدیم تا از دو سیاه کہ در ازان خبر ماو آیت متفق علیہ است و روایت

النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَسْتَعْمِلُ فِي طَعَامِي وَشَرَابِي

از نعمان بن بشیر رضی اللہ عنہ گفت یعنی بایران خود آب بنیستید شما خوردن نوشید

مَا شَبَّعْتُ لَقَدْ رَأَيْتُ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا يَجِدُ

کہ توسیع میکنید بہ نوع کہ منجو امید ہر آئینہ تحقیق دیدم پیغمبر شما را صلے اللہ علیہ وسلم و حال

مِنَ الدَّقْلِ مَا يَمْلَأُ بَطْنَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي أَحَادِيثِهِ الْأَرْبَعَةِ

نہ یافت از خرما کے ردے خشک آنقدر کہ پر کند شکم مبارک اور او سیر بخشد این ہر چار حدیث

فِي بَابِ الْأَلْهَمَةِ لِمَشْكَاةٍ

در باب اطعمہ مشکات شریف ست

بَابُ الْبَعَثِ وَبَكَاءِ الْوَيْلِ

باب در بیان بعثت و آیتہاے نزول و حے

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ

ہر آئینہ بعثت فراوان داد خدا بمؤمنان انکاء کہ فرستاد در میان ایشان پیغمبرے از

النَّاسِ عَرَبِيًّا عَلَيْهِمُ آيَاتُهُ وَيُزَيِّرُ كَيْفَهُمْ وَيُعَلِّمُهُمُ

قوم ایشان منجواز بر ایشان آیتہاے خود و یکاں بیسازد ایشان را و می آموزد ایشان را

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ

کتاب و حکمت و ہر آئینہ ایشان بودند پیش ازین در گمراہی

مُبِينٍ وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ

ظاہر و شہید مرادے را کہ سخن گوید بآن خداے مکرر حے یا از

وَرَأَوْا حَيًّا وَ يُرْسِلُ رَسُولًا فَيُوحِي بِلَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا

پس پردہ یا فرستادہ را پس می کند بدستوری او آنچه خواہد

خیر الموعود

خیر الموعود

إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ مَّرْنَا

بدرستی او برتر است حکم کننده و همچنین روحی فرستادیم که تو قرآن از فرمان ما

مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ

نبودد که در پستی چیست قرآن و نه ایمان و لیکن گردانیدیم

نُورًا أَهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا إِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ

اورا روشنایی راه نمایم بدان هر که از خواصم از بندگان خویش بدرستی تو بر این راه بیند

مُسْتَقِيمٌ وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ

راستند و همچنین روحی سوختن قرآن تازی تا بیم کنی اهل مکه را

وَمَن حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْحَبَّةِ وَفَرِيقٌ

دیگر که گرداگرد اویند و بیم کنی از روز جمع نیست شک در آن گروهی در بهشت و گروهی

فِي السَّعِيرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَوَّلَ مَا بُدِئَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

در روز پنج روایت است از عایشه گفت نخست چیزی که آغاز کرده شد با حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْوَحْيِ الشُّوْبَا الصَّالِحَةُ فِي النَّوْمِ فَكَانَ لَا يَرَىٰ

علیه و سلم از وحی دیدن راست بود در خواب پس بود آنحضرت که نمیدید

رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلُ فَلَقِ الصُّبْحِ ثُمَّ حُبَّ النَّبِيِّ الْخَلَاءُ وَكَانَ

هیچ خوابی مگر آنکه می آید تاویل آن خواب مانند صبح و دم صبح است دوست گردانیده شد پس آنحضرت

يَخْلُو بَغَارَ حَرَاءٍ فَيَتَحَنَّنُ فِيهِ هُوَ التَّعَبُ الدَّيَّانِي دَوَاتِ الْعَدَدِ

آنحضرت که خلوت میداشت در غار کوه حرایس عبادت میکرد در آن غار و عبادت میکرد و شبهای متعدد

قَبْلَ أَنْ يَنْزِعَ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَيَتَزَوَّدُ لِذَٰلِكَ تُعَيِّرُهُ إِلَىٰ خَدِيجَةَ

پیش از آنکه باز گردد بسوی اهل خانه خود و توشه بر میداشت برای آن پسر باز می آمد بسوی خدیجه

فَيَتَزَوَّدُ مِثْلَهَا تَتِي بِجَاءِ الْحَقِّ وَهُوَ فِي غَارِ حَرَاءٍ جَاءَهُ الْمَلَكُ

پس توشه بر میداشت برای مانند مدت آن لبای تا آنکه آمد حق یعنی وحی حال آنکه آنحضرت در غار بود پس آمد

نفسه سرچشمه

شش بیت عبادت است

در وقت نماز بود

آنحضرت را در شبهای جمعه

فَقَالَ اقْرَأْ فَقَالَ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ قَالَ فَاحْدِثْنِي فَغَطَّنِي

پس گفت فرشته بخوان پس من فرستم من خواند و نمی توانم خواند پس گفتم منم که آن فرشته را

حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجُهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ ائِمَّ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ

تا آنکه رسیدم جبرئیل از من غایت وسع و طاقت را پستتر را و مرا جبرئیل پس گفت بخوان پس گفتم نمیتوانم خواند

فَكَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَ مِنِّي الْجُهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ

پس مرا گرفت و پستتر تا آنکه رسیدم جبرئیل از من غایت وسع را پستتر را کرد و این گفت

اقْرَأْ فَقَالَ مَا أَنَا بِقَارِئٍ فَقَالَ فَغَطَّنِي الثَّالِثَةَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ

بخوان پس فرستادم منم که آن فرشته مرا بار سوم پس اجماع آورد و پستتر و مرا این بار دوم

بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي

بنام پروردگار خود که پیدا کرده است پیدا کرد آدمی را از خون بسته که در رحم بود بخوان و پروردگار تو کریم ترین و بزرگوار

عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ فَجَعَلَ بِهَا رَسُولًا لِلَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تأیید کرد انسان را بقلم نوشت مردم را آنچه ممکن نبود که بقدش خود را نوشت و است پس از نوشت این کلام صلوات الله علیه و سلم را

فَوَادَّاهُ فَدَخَلَ عَلَى خَدِيجَةَ فَقَالَ زَمَيْتُكَ زَيْدٌ لَيْسَ فِيهِ مَلُوكٌ فَخَفِيَ عَنْهُ الرَّوْعُ فَقَالَ

دل وی پس در آمد آنحضرت بر خدیجه پس گفت که زیدم که پیشتر از تو بود و در میان من و تو بود و زیدم که در میان من و تو بود و زیدم که در میان من و تو بود

لِخَدِيجَةَ وَأَخْبَرَهَا الْخَبْرَ فَقَدْ خَشِيتُ عَنَّا نَفْسِي فَقَالَتْ

مر خدیجه را و رسانید خدیجه را خبر آنچه که شنیده بودی گفت تحقیق تر رسیدم من بر نفس خود پس گفت

حَدِيثَةٌ كَلَّا وَاللَّهِ مَنَّ بِكَ اللَّهُ أَبَدًا إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحْمَ

طه به این چنین خواهد بود سوگند خدا را سوگند می داند ترا خدا تعالی همیشه زیرا که بدستی تو بر تریه بود پس گفتم

وَتَصِدُقَ الْحَدِيثَ وَتَحْمِلَ الْكُلَّ وَتَكْسِبَ الْمَعْدُومَ وَتَقْرَأَ

و راست گویی سخنان را و بر همه باره گران را و کسب میکنی معدوم را و همان میخوانی

الضُّعِفَ وَتُعِينُ عَلَى نَوَائِبِ الْحَقِّ فَأَنْطَلَقْتُ بِهِ خَدِيجَةَ حَتَّى

همان را و یار من میبری طلق را بر حوادث پستتر برد آنحضرت را خدیجه تا آنکه

پس فرستادم منم که آن فرشته مرا بار سوم پس اجماع آورد و پستتر و مرا این بار دوم

بخوان پس فرستادم منم که آن فرشته مرا بار سوم پس اجماع آورد و پستتر و مرا این بار دوم

تأیید کرد انسان را بقلم نوشت مردم را آنچه ممکن نبود که بقدش خود را نوشت و است پس از نوشت این کلام صلوات الله علیه و سلم را

و اما در مورد فرشته
که در این حدیث آمده است
و این فرشته را جبرئیل میگویند
و او را در این حدیث آمده است

أَنْتَ بِهِ وَرَقَةٌ بِنِ تَوْفَلِ بْنِ عَمِّ خَدِيجَةَ وَكَانَ أَمْرًا تَنْصَرُ

آورد آنحضرت را نزد ورق بن نوفل بن عم خدیجه و بود مردی که نعران شده بود

فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعِبْرَانِيَّ فَيَكْتُبُ مِنْ لَانْجِلِ

در جاهلیت و بود که کتب کرد و بود کتاب عبرانی را پس انجیل را

بِالْعِبْرَانِيَّةِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ وَكَانَ شَيْخًا كَبِيرًا وَقَدْ عَمِيَ

بازان عبرانی ترجمه میکرد آنقدر که خواست خدای تعالی که بنویسد و بود مردی پیر شده و اعمی گشته

فَقَالَتْ لَهُ خَدِيجَةُ بَابْنِ عَمِّ لِسَمْعِ بْنِ أَخِيكَ فَقَالَ لَهُ وَرَقَةٌ

پس خدیجه گفت مردی که ای پس عم من شنو از برادر زاده خود پس گفت آنحضرت را ورق

يَا ابْنَ آدَمَ مَاذَا تَرَى فَخَبَّرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ای برادر زاده من چه می بینی پس بر داد و نقل پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

خَبَّرَ مَا رَأَى فَقَالَ لَهُ وَرَقَةُ هَذَا النَّامُوسُ الَّذِي نَزَّلَ اللَّهُ

خبر کرد آنچه دید و آنحضرت را داد این ناموس فرشته است که در کتاب و در قرآن

عَلَى مُوسَى بِالْبَيْتَيْنِ فِيهَا جَدَّ عَالِي الْبَيْتَيْنِ أَنْ حَيًّا إِذْ جُئْتُكَ

بر موسی علیه السلام ای کاش می خواستم تا بوم من در وقت نبوت تو حیران کاش می خواستم تا بوم من در وقت نبوت تو حیران

قَوْمُكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ هَجَرْتَنِي

قوم تو پس گفت آنحضرت صلی الله علیه و سلم آیا بیرون از من گشتی

قَالَ نَعَمْ لَكُمْ يَا رَجُلُ قَطُّ بِمِثْلِ مَا جِئْتَ بِهِ إِلَّا عَوْدِي

ایشان گفت و رد آری بیرون خواهی شد و ترا بیرون کرد و هرگز مانند آنچه آورده تو نگردد که دشمن و دشمنان

وَأَنْ يَذْكُرَنِي بَوْمُكَ أَنْصُرُكَ أَنْصُرُكَ أَنْصُرُكَ أَنْصُرُكَ أَنْصُرُكَ

و اگر یاد مرا در روز تو یاری میدهم ترا یاری میدهم ترا یاری میدهم ترا یاری میدهم ترا یاری میدهم ترا یاری میدهم

وَرَقَةُ أَنَّ تَوْفِي فِطْرَ الْوَحْيِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

و بعد از آنکه در آنحضرت آمد و نبوت نداشت شد فطره پذیرفت و در آن روز از پیغمبر روایت کرد و از جابر بن

از جابر بن عبد الله روایت کرد که آنحضرت را در وقت نبوت تو حیران کاش می خواستم تا بوم من در وقت نبوت تو حیران

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ عَنْ فِتْرَةٍ

مرسیت کہ وی شنید آن حضرت را سعادہ علیہ و سلم کہ حکایت میکرد از فترت

الْوَحْيِ قَبِيلَنَا أَنَا أَمْسِي سَمِعْتُ قَهْقَرًا مِّنَ السَّمَاءِ قَرَفَعْتُ بَصَرِي

دعے فرمود پس در اثنای آنکہ من میروم شنیدم آوازے از آسمان پس برداشتم بویال خود را

فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي بِحِجَابٍ قَائِدًا عَلَى كُرْسِيِّ بَيْنَ السَّمَاءِ

پس ناگاہ فرشتہ کہ آمدہ بود کبوتر حرا نشسته است بر تختی میان آسمان

وَالْأَرْضِ فَجِئْتُ مِنْهُ مُرَاعِبًا حَتَّى هَوَيْتُ إِلَى الْأَرْضِ فَجِئْتُ

وزمین پس ترسانندہ شدم من از وی ترسانیدہ تا آنکہ افتادم من بر زمین پس آمد

أَهْلِي فَقُلْتُ نَزَلْ يَلُونِي زَمِلُونِي قَرَمُلُونِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى

من اہل خانہ خود را پس گفتم بجامہ پیچید مرا پس پیچیدند مرا پس فرو فرستاد خداے تعالیٰ

بِأَيِّهَا الْمَذْنُورُ فَفَرَّقَ فَأَنْزَلَ رُوحَ رَبِّكَ فَكَلِمَةً وَتَبَايَكَ فَكُفِّرَ وَالسَّجْدَ

ای مرد بجامہ پیچیدہ بر خیز پس دعوت کن و خلق را ترسان و پروردگار خود را بزرگ دان و بجا آور خود را

فَأَهْمُ تَحْرِجِي الْوَحْيِ وَتَتَابَعُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

پس تبرک کن مراد شکر است پس تر گم شد وحی و پیایے آمدن کفایت متفق علیہ و از ابن عباس

قَالَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ لَا رُبْعِينَ سَنَةً قَمَلَتْ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشَرَ

روایت است کہ فرستادہ شدہ پیغمبر خدا در چهل سالگی پس در مکہ کہ در یک سیزده

سَنَةً يَوْحَىٰ إِلَيْهِ شَهْرًا مَرَّ بِالْهَيْمَةِ فَهَاجَرَ عَشْرَ سِنِينَ وَمَاتَ

سال در حالیکہ وحی فرستادہ میشد بسوی وی در این مدت پسترا کردہ و قد برآمدن از مکہ بمکہ پس

وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ سَنَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ

و حال آنکہ وی شصت و سه سال بود متفق علیہ و از ابن عباس کہ

قُبِضَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَ

قبض شد آنحضرت صلوات اللہ علیہ و سلم و او سه و شصت و سه سال بود و

کتاب ابن عباس است و بیانی

ده سال و در وفات یافت آنحضرت

أَبُو بَكْرٍ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَعُمَرُ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ

قبض کرده شد ابو بکر و دوی نیز شصت و سه ساله بود و قنبر کرد و شد عمر و دوی نیز شصت و سه ساله بود

رَأَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ الْحَارِثَ بْنَ هِشَامٍ

روایت کرد این حدیث را مسلم و از عایشه صدیق بزرگ روایت است که حارث بن هشام

سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ بَارِسُ قَالَ بَارِسُ قَالَ بَارِسُ

پرسید پیغمبر خدا را صلی الله علیه و سلم پس پرسید

كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوَحْيُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ قَالَ بَارِسُ قَالَ بَارِسُ

چگونه می آید ترا و ای رسول خدا پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَحْيَانًا يَأْتِيَنِي مِثْلَ صَلَاحَةِ النَّاسِ وَهُوَ أَشَدُّ لَذَّةً

گاه گاه می آید مرا مانند آواز جرس که طنین دارد و این قسم و حی سخت تر از آن بود بر من

فَيُفْصِمُ عَنِّي وَقَدْ وَعَيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ وَأَحْيَانًا يَقْتُلُ لِي لَكَ

پس منقطع میشد از من و حال آنکه من بداند که قسم از آن چیز را که گفت و گاهی فرشته بصورت

رَجُلًا فَيَكُونُ فَأَعْيَ مَا يَقُولُ قَالَتْ عَائِشَةُ وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يُزِيلُ

مردی مثل میشود بر من پس کلام میکرد از من پس میگردیدم من خبری که میگفت عایشه صدیق بزرگ

عَلَيْهِ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ الشَّدِيدِ الْبَرْدِ فَيَقْصِمُ عَنْهُ وَأَنَّ جَبِينَهُ

بر آن حضرت و در روزی که سخت بود سردی پس منقطع شد و حی از وی و حال آنکه بر سرش میزد

لِيَقْصِدُ عَرَقًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

وای بر سخت خوی را متفق علیه و از عبد الله بن مسعود روایت است که گفت

بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَبَيْنَهُمُ الْكَعْبَةُ وَجَمْعٌ

در آنوقت آنکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم و نزدیکی خانه کعبه و آنکه جمعی

قَرِيبٌ فِي حِجَابِهِمْ إِذْ قَالَ قَائِلٌ أَيْكُمْ يَقُولُ إِلَى جَبْرِائِيلَ فَإِنْ

از قریب در حجاب خود بودند ناگاه گفت گوینده که ای جبرئیل که ای جبرئیل که ای جبرئیل

از قریب در حجاب خود بودند ناگاه گفت گوینده که ای جبرئیل که ای جبرئیل که ای جبرئیل

از قریب در حجاب خود بودند ناگاه گفت گوینده که ای جبرئیل که ای جبرئیل که ای جبرئیل

در این حدیث آمده است که هر کس این دعا را بخواند...

فَيَعْبُدُ إِلَى قَرْنَيْهَا وَدَمِهَا وَسَلَاهَا ثُمَّ يَمْهَلُ خَشْيًا إِذَا سَجَدَ وَضَعَهُ

پس نماز کند آنکس تسبیح سرگین وی و تسبیح طغیان وی و تسبیح پستی که در او بجه میباشند پس ایستد و هر گاه سجد کرد...

بَيْنَ كِتْفَيْهِ فَإِنِ بَعَثَ أَشَقَّهُمْ فَلَمَّا سَجَدَ وَضَعَهُ بَيْنَ كِتْفَيْهِ وَثَبَتَ

میان بر دو شانه وی پس برخواست بدین جهت ترین ایشان پس هنگامیکه سجده کرد آنحضرت نهاد آنرا میان دو شانه و...

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا فَضَحِكَ وَاحْتَى مَالُ بَعْضِهِمْ عَلَى

آنحضرت صلی الله علیه و سلم سجده کننده پس خندیدند مشرکان تا آنکه میل کردند بعضی از ایشان...

بَعْضُ مِنَ الصَّحَابَةِ فَأُتِلَقَ مِنْطَلِقُ إِلَى فَاطِمَةَ فَأَقْبَلَتْ تَسْعَى وَثَبَتَ

تسبیح بعضی از خنده پس رفت رفته تسبیح فاطمه زهرا و خبر کرد پس پیش رفت فاطمه در حلقه تسبیح و...

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا خَشِيَ الْقَتْلَ عَنْهُ وَأَقْبَلَتْ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم سجده کننده و تا آنکه انداخت آنرا از بالای آنحضرت در آورد...

عَلَيْهِمْ وَتَسْبَحُهُمْ فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَدَمَ

فاطمه زهرا بر آن بدینسان در حالیکه دشنام میداد ایشانرا پس چون تمام کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم نماز را...

قَالَ أَلَا هُوَ عَلَيْكَ يَقْرَأُ ثَلَاثًا فَكَانَ إِذَا دَعَا دَعَا ثَلَاثًا وَإِنَّا

گفت خداوند را بر تو باد که بگیرد قریش را سه بار کرد این دعا را و دعا بود آنحضرت چون دعا میکرد و دعا میداد...

سَأَلَ ثَلَاثًا أَلَا هُوَ عَلَيْكَ يَحْمِلُ بْنُ هِشَامٍ وَعَنْبَةَ بِنْتُ

و چون سوال میکرد سوال میکرد سه بار خداوند را بر تو باد که بگیرد عمرو بن هشام را که ابی جلیل است و عنبه بن...

رَبِيعَةَ وَشَدْبَةَ بِنْتُ رَابِعَةَ وَالْوَلِيدُ بْنُ عَتَبَةَ وَأُمَيَّةُ بْنُ خَلَفٍ

ربیع و شعیبه بن ربیع و ولید بن عتب و امیه بن خلف...

وَعَتَبَةُ بْنُ أَبِي مُعَيْطٍ وَعُمَارَةُ بْنُ الْوَلِيدِ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ نَوَّاهُ

و عتب بن ابی معیط و عماره بن ولید گفت عبه ابن مسعود پس بخواند...

لَقَدْ سَأَلْتُهُمْ صَرْحًا يَوْمَ بَدْرٍ ثُمَّ سَجَدَ إِلَى الْقَلْبِ قَلْبِي بَدْرٍ

برای تحقیق تویم ایشانرا بر زمین افتاد و روز بدر پست کردید و شد تسبیحی چاه که در بدر است...

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأُتِيَ أَحْبَابُ الْقَلْبِ

پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم در پی فرستاده شده این را بفرستاده و دعا

لَعْنَةُ مُتَفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ

لعنت متفق علیه سوز عایشه صدیقہ مرویت بدستی عایشہ گفت یا رسول الله ای آنکه

عَلَيْكَ كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمٍ أُحِدٍ فَقَالَ لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكَ

بر تو روزی بود سخت تر از روز احدی گفت آنوقت هرگز تحقیق دیدم از قوم تو

وَكَانَ أَشَدَّ مَا لَقِيتُ يَوْمَ الْيَوْمِ إِذَا ضَمْتُ كَفْسِي عَلَى

آنچه دیدم و بود سخت ترین آنچه دیدم ازین روز عقبه وقتی که عرض کردم نفس خود را بر

ابْنِ عَبْدِ يَالِيلَ بْنِ كَلَالٍ فَلَمْ يُجِبْنِي إِلَى مَا أَسْرَدْتُ فَأُلْطَقْتُ

ابن عبد یایل بن کلال پس پاسخ نداد مرا آنچه خواستم پس رستم

وَأَنَا مَهْمُومٌ عَلَى وَجْهِهِ فَلَمْ أَسْتَفِقْ إِلَّا يَقْرَأُ التَّعَالِيكَ فَرَقَعْتُ

و حال آنکه اندوخته بودم بر روی خود پس بهوش نیادم مگر موضعی که نام وی قرن تعالی است پس پند

رَأْسِي فَإِذَا أَنَا بِسَيِّئَةٍ قَدْ أَظْلَمْتُ فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا حَبْرٌ بَيْضٌ

سر خود را پس ناگاه من مقرون با بری ام که تحقیق سایه کرد و است پس ناگاه دیدم در آن بر خیز

فَنَادَانِي فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَمَا سَرَدُ وَعَلَيْكَ

پس مرا از دعا و دعا پس گفت بدست و خدا تحقیق شنید سخن قوم ترا و شنید آنچه رو دند بر تو

وَقَدْ بَعَثَ إِلَيْكَ مَلَكَ الْجِبَالِ لِيَأْمُرَكَ بِمَا شِئْتَ فِيهِمْ

و تحقیق فرستاده است بر تو فرشته که آنها را تا بفرماید تو آن فرشته را بجز که میخواهی و بفرماید

قَالَ فَنَادَانِي مَلَكَ الْجِبَالِ فَسَأَلَ عَنِّي ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ

گفت آنحضرت پس آواز او فرشته که بها پس سلام کرد بر من ستر گفت فرشته ای محمد بدستی

اللَّهُ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَأَنَا مَلَكَ الْجِبَالِ وَقَدْ بَعَثَنِي

خدا تعالی به تحقیق شنید سخن قوم ترا و من مملک الجبال و تحقیق فرستاده است مرا

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ عَنْهُ

پس چون آمد پیش ایشان با بجزا گفتند این سحر است ظاهر روایت است از انس

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا هُجْرِيْلُ وَهُوَ يَلْعَبُ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم آمد اورا جبریل مل آنکه آنحضرت بازیگر

مَعَ الْغُلَامَانِ فَاتَّخَذَهُ فَصْرَةً فَشَقَّ عَنْ قَلْبِهِ فَاسْتَخْرَجَ مِنْهُ

با کودکان پس گرفت جبریل آنحضرت را پس بندخت او را بر زمین پس شکافت دل او را پس بیرون

عَلَقَهُ فَقَالَ هَذَا خَطُّ الشَّيْطَانِ مِنْكَ تَغْرَسْ لَهُ فِي طَسْتٍ

خون بسته پس گفت جبریل که این نصیب شیطان است از تو بسته رشت دل او را در آوند

مِنْ ذَهَبٍ يَمَاءٍ نَزَمَ تَعْرَ لَامَهُ وَأَعَادَهُ فِي مَكَانِهِ وَجَاءَهُ

از طلا باب زمزم بسته و سید دخت دل او را و باز نهاد او را در جا خود و آمدند

الْعِلْمَانُ لِيَسْعُونَ إِلَى أُمِّهِ يَعْزِظُونَ فَقَالُوا إِنَّ مُحَمَّدًا قَدْ قُتِلَ

آن کو دوکان که همرا او بودند دو ان دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را شیر سید و پس گفتند

فَأَسْتَقْبِلُوهَا وَهِيَ مُنْتَهَرَةٌ الْوَن قَالَ أَنَسٌ كُنْتُ أَسْرِفُ

پس پیش آمد مردم آنحضرت را و حال آنکه آنحضرت متغیر رنگ است گفت انس بودم من که سید پر

أَكْرَأَ الْخَلْقَ فِي صَلَاحٍ سَأَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ حَبَابِ بْنِ

اخر دوخته را در سینه آنحضرت روایت کرد این حدیث را مسلم قاز حباب بن

سَمْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سمره روایت میکند فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم پیش از این

لَا عَرَفَ حَجْرًا بَعْلَةً كَانَ يُسَلِّمُ عَلَى قَبْلِ أَنْ أُبْعَثَ أَنِّي

مشتاق بودم از آنکه هر کس را که میسر بود که سلام می دادم بر من پیش از آنکه مبعوث غلام بدی

لَا عَرَفُهُ إِلَّا أَنْ سَأَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ عَنْهُ

میشناسم آنرا را را اکنون روایت کرد آنرا مسلم در روایت است از انس که

از انس

آن کو دوکان که همرا او بودند دو ان دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را شیر سید و پس گفتند

أَهْلَ مَكَّةَ سَأَلُو أَرْسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُرْسِلُوا

پس کہ طلبہ نے از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم سے کہا کہ ہم کو بھیج دو کہ ہم مکہ میں جا سکیں

آيَةً فَأَرْسَلَهُمُ الْقَمَرَ شَقِيْنِ حَتَّى رَأَوْا حِجْرًا يَبْنِيهِمْ مَشْفُوقِ

معجزہ پس نمود ایسا از آماہ را دو پارہ باشارت آنحضرت تا آنکہ دیدند کہ وہ حصار میان آن دو دیدار

عَلَيْهِ وَعَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ بَيْنَمَا أَنَا عِنْدَ النَّبِيِّ

وہ وقت کہ بن حاتم بن عدیؓ کے پاس تھا کہ میں نے نبیؐ کے پاس بیٹھا تھا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ آتَاهُ رَجُلٌ فَشَكَا إِلَيْهِ الْفَاقَةَ

صلی اللہ علیہ وسلم ناگاہ آمد او سے پس گلہ کر دیا کہ میں بے روزگاری ہوں

ثُمَّ آتَاهُ الْآخَرُ فَشَكَا إِلَيْهِ قَطْعَ السَّبِيلِ فَقَالَ يَا عَدِي

پھر آمد آنحضرتؐ سے دوسرا شخص گلہ کر دیا کہ سبیل کاٹ دیا گیا ہے تو فرمایا

هَلْ رَأَيْتَ الْحَيْرَةَ فَإِنْ طَالَتْ بِكَ حَيَوةٌ فَلَا تَزِيْبَنَّ

آیا دیدی کہ تو حیرہ را پس اگر دراز گردد بتو زندگانی پس ہر آئینہ بہ بینی تو

الطَّعْنَةَ تَرْتَحِلُ مِنَ الْحَيْرَةِ حَتَّى تَخُوفَ بِالْكَعْبَةِ لَا تَخَافُ

زندگانی سے در ہوجا کہ کوچ میکند از حیرہ تا طوائف کنند بمعینہ در حالیکہ نہ ترسے

أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَلَكِنْ طَالَتْ بِكَ حَيَوةٌ لَتَفْدِيَنَّ كَنُوزُ

ایچ کیے اگر خدا و ہر آئینہ اگر دراز شود بتو زندگانی سے مہینہ کہ کشادہ میشود کنہا کے

كُسْرَى وَلَكِنْ طَالَتْ بِكَ حَيَوةٌ لَتَرَيْنَ الرَّبَّ نَجْرَجُ

کسرے و ہر آئینہ اگر دراز گردد بتو حیات ہر آئینہ می بینی مردہ کہ بیرون آرد

مَلًا كَفَّهُ مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ يَطْلُبُ مَنْ يَقْبَلُهُ فَلَا يَجِدُ

برای کف دست خود را از زر یا سیم میجوید کسی را از فضا کہ قبول کند از پس نمی یابد

أَحَدًا يَقْبَلُهُ مِنْهُ وَلَيَلْقَيْنَ اللَّهَ أَحَدٌ يَوْمَ يَلْقَاهُ وَلَيْسَ

ایچ کیے را کہ قبول کند آنرا و ہر آئینہ پیغمبر سے آید خدا کیلئے از شمار روز کیہ پیش آید حال آنکہ نیست

روایت کرد از آنجا کہ در مسلم

ای حدیثی

لے حیرہ کہ حیرہ فارسی
سکون یعنی سکون
کعبہ یعنی کعبہ
کنوز یعنی کنوز

بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تَرْجَمَانٌ يَتَرَجَّمُ لَهُ فَيَقُولُ لَمْ أَعْبَثْ إِلَيْكَ

میان وی و میان آن دو کس بیان کند برای وی پس بر آینه میگوید خدای تعالی آیا تو مرا قتل نمیکردی

رَسُولًا فَيَسْأَلُكَ فَيَقُولُ بَلَى فَيَقُولُ لَمْ أُعْطِكَ مَا لَا وَأَفْضَلُ

پیغمبر را که پرساند ترا پس میگوید بنده آری فرستادی پس میگوید خدا تعالی آیا تو مرا از آن بهتر دادی

عَلَيْكَ فَيَقُولُ بَلَى فَيَنْظُرُ عَنْ يَمِينِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا جَهَنَّمَ وَ

بر تو در رزق پس میگوید بنده آری پس نگاه میکند بجاى است خود پس نمی بیند مگر دوزخ

يَنْظُرُ عَنْ يَسَارَةٍ فَلَا يَرَى إِلَّا جَهَنَّمَ اتَّقُوا النَّارَ وَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهَا

و می بیند بجانب چپ خود پس نمی بیند مگر دوزخ پس هر چه از آن بخورید نصف

ثَمَرَةٍ مِمَّنْ لَمْ يَجِدْ فِي كَلِمَةٍ كَلِيمَةٍ قَالَ عِدِّي فَرَأَيْتُ الطَّعِينَةَ

خرابا شد پس میگوید نه شق ترا هم پس سخن خوبی نرسم که بساط گوید که خوشحال گردید آن گفت خدا میداند

تَرْجُلٍ مِنَ الْحَايِرَةِ حَتَّى تَطُوفَ بِالْكَعْبَةِ لَا تَخَافُ إِلَّا اللَّهَ

که کوچ میکرد از حیفر تا آنکه طواف کند کعبه را نمیترسد مگر خدا را

وَكُنْتُ فِيمَنْ أَفْتَحَ كُنُوزَ كَسْرَى بْنِ هُرْمُزٍ وَلَكِنَّ طَالِثَ

و بودم من در میان کسانیکه گشادند گنجهای کسری بن هرمز را و این را در روز

حَقِيقَةً لَدُونِ مَا قَالَ النَّبِيُّ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

زندگانی هر آینه می بیند چیز را که گفته است آن حضرت که گفت وی ابو القاسم علیه السلام و سلم

يُخْرِجُ مَلَائِكَةً رَأَوُا الْبُكَارِيَّ وَعَنْ خَبَابِ بْنِ الْأَسَدِ

بیرون می آورد و می فرستد ملائکه تا قبول کنند روایت کرد بخاری و حدیث از خباب بن اسد

قَالَ شَكُّوا نَارَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ مُتَوَسِّلٌ

گفت خباب بن اسد که شک کردند آتش پیغمبر خدا را و حال آنکه آن حضرت در میان

بُرْدَةٍ فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ وَقَدْ لَقِينَا مِنَ الْمُشِيرِ لَيْلَيْنِ شِدَّةً فَقُلْنَا

در بردی در سایه کعبه و حال آنکه ما را از مشیر دو شب سختی پس گفتیم ما

خبر از آن که سوار

أَلَا تَدْعُوا اللَّهَ فَفَعَدَ وَهُوَ مُحْمَرٌ وَجْهَهُ وَقَالَ كَانَ الرَّجُلُ ثَمِينٌ

آباد عا نیکنه خدا را بر این کافران پس نبشت ستمگر و حال آنکه سرخ شده بود و مبارک و فرمود

كَانَ قَبْلَكُمْ يُحْفَرُ لَهُ فِي الْأَرْضِ فَيَجْعَلُ فِيهِ فِتْجَاءً يَمْنَسُ

بودند پیش از شما که کند همیشه برای این مرد در زمین پس روانید و میشد در آن پس در و میشد آنکه

فَيُؤْخَذُ عَنْ قَوْاقِرِهَا فَتُشَقُّ بِأَثْنَيْنِ فَمَا يَصُدُّ ذَلِكَ عَنْ

پس نماد و میشد آنکه بلا سر آن مرد پس شکافند میشد و باره پس باز نمیداشت آن مرد در آن عذاب

دِينِهِ وَيَمْشِي بِأَمْسَاطِ الْحَدِيدِ مَا دُونَ كَعْبِهِ مِنْ عَظْمٍ

دین وی و شان کرده میشد و به شانه های آهنی چیزیکه است است از استخوان و

عَصَبٍ مَا يَصُدُّ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ وَاللَّهُ يُمَتِّنُ هَذَا الْأَمْرَ

عصب وی و باز نمیداشت او را آن عذاب کردن از دین که خدا سگند بر آن به تمام و کمال سیر این

حَتَّى يَسِيرَ الرَّاكِبُ مِنْ صُنْعَاءَ إِلَى حَضْرَمَوْتَ لَا يَخَافُ

تا آنکه سیر میکند سوار از صنعا تا حضر موت در حالیکه نمیشد آن سوار

أَلَا اللَّهُ أَوِ الذَّنْبُ عَلَى غَنَمِهِ وَلَكِنَّكُمْ تَتَّبِعُونَ مَا رَوَاهُ الْفَخَّارِيُّ

گر خدا را یا میترسد که اگر بر گوسفندان خود و بدین شما شتابان می نماید روایت کرده از الفخاری

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَفْيَانَ بْنُ حَرْبٍ مِنْ

و از ابن عباس روایت گفت ابن عباس حدیث کرده ابو سفیان بن حرب روایت کرده رسیده است از

فِيهِ إِلَى قِيٍّ قَالَ انْطَلَقْتُ فِي الْمَدِينَةِ الْيَوْمَ كَأَنَّكَ تَلْبَسُ وَبَيْنَ

درین دین من گفت بسفر رفیق در مدینه بود میان من و میان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَبِيَّاؤُهُ

آنحضرت را در مدینه صلح حدیبیه است صلوات الله علیه

إِذْ جِئْتُ بِكِتَابٍ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تا آمد کتاب آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بجانب هر که

خبر از آن که سوار

قَالَ وَكَانَ دُحْيَةُ الْكَلْبِيِّ جَاءَهُ قَدْ قَعَهُ إِلَى عَظِيمٍ نُصْرَى

گفت دحیه دحیه که آید بود آن کتاب پس رسانید آن کتاب بکلبان مقدم

قَدْ قَعَهُ عَظِيمٌ نُصْرَى إِلَى هِرَ قُلْ فَقَالَ هِرَ قُلْ هَلْ هُنَا أَحَدٌ

پس رسانید آنرا عظیم نصیر که از عظیم امرای هرقل است سبکو هرقل پس گفت هرقل یا هست اینجا

مِنْ قَوْمٍ هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ قَالُوا نَعَمْ قَدْ عِيتُ

از قوم این مرد که دعوی میکند وی پیغمبر است گفتند آری پیغمبرانند

فِي نَفْسٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ خَلْنَا عَلَى هِرَ قُلْ فَأَجْلَسْنَا بَيْنَ يَدَيْهِ

در جماعت از قریش پس در آمدیم ما بر هرقل پس نشاند و شدیم مادرش برقل

فَقَالَ آتِ أَقْرَبُ نَسَبًا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ

پس گفت هرقل کدام یکی از شما نزدیکتر است از آن نسب زین مرد که زعم میکند که و

نَبِيٌّ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ فَقُلْتُ أَنَا فَأَجْلَسُونِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ

نبی است گفت ابوسفیان پس گفتم من که من قریب تر ام پس نشاندند مادرش برقل و

أَجْلَسُوا أَصْحَابِي خَلْفِي ثُمَّ دَعَا يَتْرَجُمَانِي فَقَالَ قُلْ لَهُمْ

نشاندند یاران ما پس پشت من بستر خواند هرقل ترجمان خود را پس گفت هرقل ترجمان

إِنِّي سَأَلْتُ هَذَا عَنْ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ فَإِنْ كَذَبَنِي

من سوال میکنم این را از احوال این مرد که میگوید که پیغمبر است پس اگر دروغ بگوید سزاوار

فَكَذَّبْتُهُ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ وَأَيْمُنُ اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ كَذَّبْتُهُ عَلَى

پس بگویم که دروغ است ابوسفیان سوگند بخدا اگر منی بود ترس اینکه نقل کرده شود بر من

الْكَذِبِ لَكَ ذَنْبُهُ ثُمَّ قَالَ لَا تَرْجُمَانِي سَلِّهِ كَيْفَ حَسْبُهُ

دروغ بر آید دروغ منی هرقل گفت هرقل ترجمان خود را پس او را چگونه است جواب

فِيكُمْ قَالَ قُلْتُ هُوَ فِينَا ذُو حَسْبٍ قَالَ فَعَلْ كَانَ مِنْ

در میان شما گفت ابوسفیان گفتم من در میان ما خداوند هستی هرقل پس آید بود از

کتاب حسبه بن حنیف
که در وصف آنرا آمده است
و آن عالم از
سبب از مرگ آن
۱۲۵

أَبَايَهُ مِنْ قُلٍّ قُلْتُ لَا قَالَ فَعَلَّ **سُحُورًا** **لَكُذِبٌ**

پدران این مرد هیچ از مادرشاهی نعمت بوده است گفت هر قل پس آیا نعمت میکرد و یا اورا بد روح

قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ وَمَنْ يَتَّبِعُهُ أَشْرَافُ النَّاسِ

از آن

پیش از آنکه بگوید چه چیز است که او را پیغمبر است و او را گفت هر قل و کیست که متابعت میکند او را

أَمْ ضَعْفَاءُ وَهَمَّ قَاءُ قُلْتُ ضَعْفَاءُ هُمْ قَالَ أَيْزِيدُونَ أَمْ

یا ضعیفان گفت ابو سفیان نعمت بلکه ضعیفان مرد ایمان را در دست میگیرند و از آن

يَنْقُصُونَ قُلْتُ لَا بَلْ يَزِيدُونَ قَالَ قُلْ بَرْتَدَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنْ

روز روزی که از دست تو میروند بلکه افزون میشوند هر قل آیا مرد میشود و بر آن یکی از آنها از

دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ فَعَلَّ

دین می بعد از آن که در دین وی از جهت تاخوردن دشمن مردین او را از ابو سفیان

قَاتِلُهُمْ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَكَيْفَ كَانَ قِتَالُ أَبِي أَيَّاهُ قَالَ قُلْتُ

قتال میکنند شما با وی گفتم آری قتال میکنیم هر قل چه حالی دارد قتال شما با وی گفت

يَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ سَجًّا لَا يُصِيبُ مِنَّا وَنُصِيبُ

میباشد جنگ میان ما و میان وی مانند دلو که نصیب پیدا بدوی از ما می یابیم ما

مِنْهُ قَالَ قُلْ يَعْنِي قُلْتُ لَا وَنَحْنُ مِنْهُ فِي هَذِهِ الْمَدِينَةِ لَا نَدْرِي

از وی گفت هر قل پس آیا می شنید و اعلمد و صلح میکند و ما از وی در این شهر صلح در

مَا هُوَ صَانِعٌ فِيهَا قَالَ وَاللَّهِ مَا أَمْرَ بَنِي مِنْ كَلِمَةٍ أَدْخَلَ فِيهَا

که چه گفته است درین گفت ابو سفیان بنده اسوگند نمکنم نشد مرا از سخن که در آرم چیز

شَيْءًا غَيْرَ هَذَا قَالَ فَعَلَّ قَالَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدُ قَبْلِكَ قُلْتُ لَا

چیز این کلمه گفت هر قل پس آیا گفته است این قول را هیچ که پیش ازین مرد گفتم گفت

تَعْرِقَ قَالَ لَنْ رَحِمَانِهِ قُلْ لَهُ إِيَّاكَ وَحَسْبُ فَنِكَمًا

پستر گفت هر قل مرزیمان خود را بگو مراد ایضاً ابو سفیان را بد رستی من پرسید ترا از حسبت بن خود

و این سخن را

نمی دانیم

فَرَعَمْتُ آتَهُ فَيَكْمُ ذُو حَسْبٍ وَكَذَلِكَ الرَّسُلُ تَبَعْتُ فِي أَحَادٍ
 پس گفتے فزعم کر دے تو کہ دمی در میان شما خداوند حسبیت و همچنین جماعت پیغمبران بر آنچیز میشوند
 قَوْمَهَا وَسَأَلْتُكَ هَلْ كَانَ فِي آبَائِهِ مُلْكٌ فَرَعَمْتُ أَنْ لَا تَقُلْتُ
 قوم خود و اشرف آن و پرسیدم ترا آیا بود در پدران وی هیچ پادشاهی گفتے تو کہ نبود پس قسم
 لَوْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مُلْكٌ قُلْتُ رَجُلٌ يَطْلُبُ مُلْكَ آبَاءِهِ
 اگر خداوند از پدران او پادشاهی میگفتے مرا بگویم که میطلبد ملک پدران خود و
 سَأَلْتُكَ عَنْ أَتْبَاعِهِ أَضَعَفَاءُ وَهُمْ أَمْ أَشْرَافُهُمْ فَقُلْتُ
 پرسیدم ترا از تابعان او که آیا از ضعیفای مردم اند یا از اشرفان پس گفتے
 بَلْ ضَعَفَاءُ وَهُمْ وَهُمْ أَتْبَاعُ الرَّسُلِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ كُنْتُمْ
 بلکه ضعیفای مردم اند و همین ضعیفان از تابعان پیغمبران و پرسیدم ترا آیا بودید شما
 تَتَّبِعُونَهُ يَا لِكَيْذِبٍ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ فَرَعَمْتُ أَنْ
 کہ تتبع میکنید او را بدروغ گفتن پیش از آنکہ بگوید چیزی کہ گفتے پس گفتے تو کہ سمت نمیکردیم
 لَا فَحَرَنْتُ آتَهُ لَيْسَ كَيْدٌ لِي بِكَذِبٍ عَلَى النَّاسِ شَحَرٌ
 پس شناختم من را نسبت منصور کہ ترک کند دروغ گفتن را بر مردم پس از آن
 يَذْهَبُ فَيَكْذِبُ عَلَى اللَّهِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ
 برود پس بگوید بدروغ بر خدا و پرسیدم ترا آیا باز میگردد هیچ یک از مردم
 عَنْ دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ فَرَعَمْتُ أَنْ لَا
 از دین وی بعد از در آمدن در دین بجهت کرده و دشمنی مردین او را پس گفتے تو باز نمیکرد
 كَذَلِكَ الْإِيمَانُ إِذَا خَالَطَ بَشَاشَتَهُ الْقُلُوبُ وَسَأَلْتُكَ
 همچنین است حال ایمان کہ بیرون میرود و تقبیله بیامیزد و علالت او و لهلأه و پرسیدم ترا
 هَلْ يَزِيدُونَ أَمْ يَقْصُرُونَ فَرَعَمْتُ أَنَّهُمْ يَزِيدُونَ وَكَذَلِكَ
 آیا افزون میشوند تابعان او یا کم میشوند پس گفتے تو له ایشان افزون میشوند و همچنین است

الْإِيمَانُ حَتَّى يَتِمَّ وَسَلَّطَكَ ۖ قَاتِلْتُمُوهُ فَذَعَمْتَ أَنْكُمْ

دین و ایمان افزون میشود تا آنکه تمام مرد و پسر سیدم ترا که آیات قتال **بیت** بلا و پس گفتی تو که شما

قَاتِلُوهُمْ فَنَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ سِجَاةً لَا يَنْتَالُ مِنْكُمْ

فتان میکند با او پس میانشد جنگ میان شما و میان او و دلو با بعضی مانند دلو میگردد و از شما

وَتَبَايُنَ مِنْهُ وَكَذَلِكَ الرُّسُلُ تُبْتَلَىٰ ثُمَّ تَكُونُ لَهَا الْعَاقِبَةُ

یہ غمازوی و بھین تہ ان پست و متعین گردانید و میشوند باعدای من است میباشند

وَسَأَلْتُكَ مَا يَعِدُكَ **فَمَنْ** يَعِدُ وَكَذَلِكَ الرَّسُولُ

و بر رسیدم من ترا آیا عهد میکنی و بد عهد میکنی پس گفتی تو را و می خد میکنی و همچنین باین

لَا تُعِدُّهُ وَسَأَلْتُكَ عَنْ قَالَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدٌ قَبْلَهُ فَرَعَمْتُ

غدر نمیکند و پرسید من ترا آگاهفته است این قول را کس یعنی دعوت نبوت را کی عقل از وی پس

أَنْ لَا تَقُولَ كَمَا رَفَعْنَا هَذَا الْقَوْلَ أَحَدٌ قَبْلَهُ قُلْتُ رَجُلٌ

که نه نفقه است پس نفقه من اگر چه بود که میگفت این قول را که پیش از ورج می نفقه من و نیست

أَنْتُمْ يَقُولُونَ قَدْ قَبِلَهُ قَالَ نَحْنُ قَالِ بِمَا يَأْمُرُكُمْ قُلْنَا يَا مَرْثَا

که اقتدا میکند بقولیک گفته شده است پیش از آنکه گفت ابو سفیان گفت هر قتل رسیدیم چه چیز امر میکنید ای

بِالصَّلَاةِ وَالتَّوَكُّفِ وَالصَّلَاةِ وَالْعَفَايِ قَالَ إِنَّ يَكُ مَا تَقُولُ

مارانجام وز کوة وصله ارحام و یار ساع و باز استادن از حرام گفت هر قل اگر نهست آنچه میگو

خَالِدًا نَبِيٍّ وَقَدْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّهُ خَارِجٌ وَلَمْ أَكُ أَطْلَعُهُ مِنْكُمْ

راست پس بدستے کوئی پیغمبر است و تحقیق بود من کہ میداشتم کہ وی بدون آئندہ و زمان میسر

وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا أَعْلَمُ الْإِنِّ أَخْلَصُ إِلَيْهِ لَا حَبِيبَ لِقَاءَ لَوْ كُنْتُ

و اگر بیدار شوم در آن لحظه که من به آن رسیدم و بوی هر زنی دوست میباشم دیدن او را و اگر میگویم

عِنْدَ الْاَنْفُسِ عَنْ قَدَمَيْهِ وَلِيَبْلُغَنَّ مُلْكُهُ مَا يَحْتَقُ قَدْ مَرَّ ثَوْدَا

نزدوی ہر آئینہ شستم ہر دو پاسے او را و ہر آئینہ میرسد ملک می ازین بی را کہ زیر سر و پا نیست

بِكِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهُ مُتَّفِقًا عَلَيْهِ
 کتاب پیغمبر خدا را صلوات الله علیه و سلم پس خواند کتاب را وایت کرد آنرا بخواند و مسلم

باب في المعراج

باب در بیان معراج

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى
 پاکست آنکه برود بنده خود را شبی از مسجد حرام مکه به سوی

الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّ
 مسجد اقصی که برکت نهادیم در آنکه از آیه های نشانهای خود را

هُوَ الَّذِي أَجَبْدُ وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى
 اوست شنوا بینا و هر آینه دیده بود این فرشته را یکبار دیگر نزدیک سدره المنتهی

عِنْدَهَا حَبَّةُ الْمَاءِ كَالَّذِي إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى
 نزدیک آن سدره است بهشت آرمگاه فرشته را دید و غشای سدره را آنچه می پوشید

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِنَا أَكْبَرَ
 بگروی نبرد چشم پیغامبر و از مقصد نماند نمود هر آینه سینه که بعضی نشانهای بزرگ پروردگار خود را

عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ صَبْعَةَ عَنْ
 و از قتاده و مرویت از انس بن مالک و از مالک بن صعبه

أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُمْ أَنَّ
 که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم حدیث کرد و خبر داد صحابه را از احوال طبعی که بر او شده

بَيْنَمَا أَنَا فِي الْحَطِيطِ وَرَأَيْتُ مَا قَالَ فِي الْأَرْضِ مُضْجًا إِذَا أَنَا
 آنحضرت را و ایشان را آنکه من بودم در حطیم و آنکه گفتم در حجر که موضع دیگر است بودم و در آنجا که می شنیدم

أَتَفَشَقَّ مَا بَيْنَ هَذِهِ إِلَى هَذِهِ يَعْنِي مِنْ ثَغْرِ عَجْرَةٍ
 پس بشنیدم گفت چیزیکه میان این تا این است یعنی از بالای سینه

پس بشنیدم گفت چیزیکه میان این تا این است یعنی از بالای سینه

در بعضی نسخ
 در بعضی نسخ

در بعضی نسخ

إِلَى شِعْرَاتِهِ **سِتْرَ قَلْبِي ثُمَّ أَتَتْ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ**

تا زیرات پس بیرون آورد دل را پستر آورده شد نزد من طسته از زر

مَمْلُوءٌ أَيْمَانًا فَغَسَلَ قَلْبِي ثُمَّ حَتَّى تَمَّ أَعْيَدَ وَفِي رِوَايَةٍ تَمَّ

پر کرده شده و ایمان پس شست شد دل من پستر پر کرده شد پستر باز روانیده شد دل درجا خود و

غَسَلَ الْبَطْنَ بِمَاءٍ زَمْزَمٍ ثُمَّ مَلَأَ أَيْمَانًا وَحِكْمَةً ثُمَّ أَتَيْتُ

شسته شد شکم من آب زمزم پستر پر کرده شد و ایمان و حکمت پستر آورده شد من

بِأَبَةِ دُونَ الْبَغْلِ وَفَوْقَ الْحَمِيرِ أَبْيَضُ يُقَالُ لَهُ الْبَرَّاقُ

پدر من است و بالای حمار سفید گفته میشود این مرکب براق

يَضَعُ خَطْوَهُ عِنْدَ آقْصَى كُفْرَانِهِ فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ

که می نهاد این براق کام خود را نزد نهایت کفر خود پس برداشته شد من بر او در روایت

مُسْلِمٌ قَرَأَ كِتَابَهُ حَتَّى أَتَيْتُ بَيْتَ الْمُقَدَّسِ فَرَبَطَهُ بِالْحَلْقَةِ

که من مسلم راست اینست پس سوار شدم براق را تا آنکه آمدم بیت المقدس را پس بستم براق را بحلقه مسجد

الَّتِي تُرْبِطُ بِهَا الْأَنْبِيَاءُ قَالَ ثُمَّ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَصَلَّيْتُ

که می بستند براق را بآن حلقه پیغمبران گفت آنحضرت پستر در آمدم در مسجد پس گذاردم

فِيهِ رَاكْعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجْتُ **جَبْرَائِيلُ يَا نَائِي مِنْ حَمْرٍ**

در روی دو رکعت پستر بیرون آمدم پس آورد مرا جبرئیل آوند از حمر

وَلَا يَمِينُ لَكَ **أَلَيْسَ فَتَالِ جَبْرَائِيلُ** اخْتَلَتْ

و آوند از شیر پستر اختیار جویم من شیر را پس گفت جبرئیل اختیار کردی تو

الْفِطْرَةَ ثُمَّ عَرَّجَ بِنَا إِلَى السَّمَاءِ الْخَرَفَانِ لَخَقَ بِي جَبْرَائِيلُ

فطرت را پستر بالا برده شد مرا بسوی آسمان تا آخر پس برد مرا جبرئیل

حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَقْفَى قَيْسَ مِّنْ هَذَا قَالَ جَبْرَائِيلُ

تا آنکه آمدم آسمان دنیا را پس طلب کرد جبرئیل کشتادگی آسمان را گفته شد و پرسیدند در اینان که کیست

این روایت

این روایت جبرئیل را می گویند

قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيْلَ وَقَدْ
 فیه شد کسبت با تو گفت جبرئیل با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفتند بر استقامت

أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَزْ قِيلَ مَرْحَبًا بِهِ فَنَعَزَ الْحَيُّ جَاءَ فَفَعَلَهُ
 که فرستاده شده است بسوی وی گفت آری گفته شد مرحبا بجهاد و خوش آمدی آمد پس کشادگی کرد

فَلَمَّا خَلَصَتْ فَأَذْأَفِيهَا أَدَمُ فَقَالَ هَذَا أَبُوكَ أَدَمُ فَسَلِّمْ
 پس بنده ای که رسیدم و در آدم در آسمان پس ناگاه در آسمان آدم است پس گفت جبرئیل این پدرت آدم است

عَلَيْهِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ السَّلَامُ ثُمَّ قَالَ مَرْحَبًا بِالْأَبْنِ
 بر آدم پس سلام دادم بر او پس جواب داد آدم ایستاد گفت آدم مرحبا به پسر

الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَفِي رَأْوِ آيَةٍ لِمُسْلِمٍ فَسَرَّحَبَ لِي وَدَعَا
 صالح و پیغمبر صالح و در روایتی که در مسلمان است این لفظ است پس ترحیب کرد آدم

لِي تَحْيِرُ وَفِي رَأْوِ آيَةٍ لَهَا فَمَا فَتَحَ عَمَّا نَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا إِذَا
 مرا به بینید و در روایتی دیگر که مرید در است پس هنگامیکه کشاده شد در بالا بر آدم این آسمان ناگاه

رَأَى رَجُلًا قَاعِدًا عَلَى يَمِينِهِ أَسْوَدٌ وَعَلَى شِمَالِهِ أَسْوَدٌ
 مردی نشسته است که بر جانب راست او سیاه است و بر جانب چپ سیاه است

إِذَا انْظَرَ قَبْلَ يَمِينِهِ ضَحِكًا وَإِذَا انْظَرَ قَبْلَ شِمَالِهِ بَكَى
 چون نگاه میکند آفرید بخندد و چون نگاه میکند بچان چپ گریه میکند

رَبَّنَا مَرْجِبًا بِالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَالْأَبْنِ الصَّالِحِ قُلْتُ لِمَ جَبْرئيل
 پس گفت آن مرد مرحبا با پیغمبر صالح و این را بنده ای که من جبرئیل را

مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا أَدَمُ وَهَذِهِ الْأَسْوَدَةُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ
 کیست این مرد گفت جبرئیل این آدم است و این سیاه است که نشسته شده اند از جانب راست و

شِمَالِهِ نَسَمُ بَنِيهِ فَأَهْلُ الْيَمِينِ مِنْهُمْ أَهْلُ الْجَنَّةِ وَالْأَسْوَدَةُ
 جانب چپ ارواح اولاد او است پس آنرا که بر جانب راست اند از ایشان بهشتیان اند و سیاه است که

در روایتی که

بنده ای که

الَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ فَإِذَا انْظُرَ عَنْ يَمِينِهِ، فَمَكَهَا فَإِذَا

بر جانب دست چپ اند اهل دوزخ اند پس می بیند از دست راست خود می خندد و پیش

نَظَرَ قَبْلَ شِمَالِهِ بِكُلِّ الْخَلْقِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ

نظر میکند بر جانب دست چپ می گرداند تا آخریستر بالا برد مرا جبرئیل تا آسمان دوم

فَاسْتَقَرَّتْ قَبْلُ مِنْ هَذَا قَالَ جَبْرَائِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ

پس طلب کرد جبرئیل کشادگان آسمان گفته شد که کیست این گفت منم جبرئیل و گفته شد کیست با تو گفت جبرئیل

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ

با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق که فرستاده شد می تو لبودی گفت

نَعَمْ قِيلَ مَرَّ حَبَابُهُ فَنَعَمَ الْجَنُّ جَاءَ فَنَفَتْ فَلَمَّا خَلَصَتْ إِذَا

آری گفته شد مر جابحه و خوش آمدی آمد پس کشاده خند در پس چون رسیدم آسمان دوم ناگاه

يَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَهُمَا ابْنَا خَالِكٍ قَالَ هَذَا يَحْيَىٰ وَهَذَا عِيسَىٰ

این دو پسر یحیی و عیسی استاده اند و یحیی و عیسی پسران خالاکه گفت جبرئیل این یحیی است و این عیسی

سَلَّمَ عَلَيْهِمَا فَسَلَّمَتْ قَرَّةٌ أَثَرًا قَالَا مَرَّ حَبَابُهُ بِالْأَخْرِ الصَّالِحِ

پس سلام ده بر هر دو پس سلام دادم پس جواب سلام دادند هر دو و پسر گفتند هر دو مر جابحه بر او صلوات

وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ فَاسْتَقَرَّتْ

و پسر صالح پسر برد مرا جبرئیل لبودی آسمان سوم پس طلب کرد کشادگان آسمان

قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جَبْرَائِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ

گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو گفت با من محمد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ

صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق که فرستاده شد لبودی او گفت آری

قِيلَ مَرَّ حَبَابُهُ فَنَعَمَ الْجَنُّ جَاءَ فَنَفَتْ فَلَمَّا خَلَصَتْ إِذَا يُوسُفُ

گفته شد مر جابحه و خوش آمدی آمد پس کشادگان آسمان پس چون رسیدم آسمان سوم ناگاه

قَالَ هَذَا يُوسُفُ قَسِمَ عَلَيْهِ فَمَلَكْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ

گفت جبرئیل این یوسف است پس سلام ده برو پس سلام دادم بروی پس جواب داد و گفت

مَرْحَبًا يَا أَخَا الصَّالِحِينَ وَالنَّبِيُّ الصَّادِقُ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى يُسَلِّمُ

مرحبا برادر نیک و پیغمبر نیک و در روایتی که مرسل است

فَإِذَا أَنَا يُعَاسَفُ إِذَا هُوَ قَدْ أُعْطِيَ شَطْرًا الْحُسْنِ فَمَرْحَبًا

پس ناگاه من با یوسف ام ناگاه یوسف داده شده است جزوی از حسن پس ترجمه کرد یوسف

بَنِي وَدَعَانِي بِخَيْرٍ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى آتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ فَاسْتَفْتَى

بن و دعو کرد مرا بخیر تا آخر پلستر بالا برد مرا جبرئیل و آمد آسمان چهارم را پس طلب کرد جبرئیل

قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ

گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد کیست با تو گفت با من محمد است

قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قِيلَ مَرْحَبًا بِهِ فَنَفَعُوا الْجَمْعَ

گفته شد و تحقیق کن فرستاده شد پس بگوئی گفت جبرئیل آری گفته شد مرحبا به پس نفع آمد

جَاءَ نَفَقَتُهُ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَإِذَا أَدْرُسُ فَقَالَ هَذَا أَدْرُسُ

آمد پس کشاد شد در آسمان پس هنگامیکه در آمد در آسمان پس ناگاه در آنجا در رسید پس گفت جبرئیل

قَسِمَ عَلَيْهِ فَمَلَكْتُ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرْحَبًا يَا أَخَا الصَّالِحِينَ

پس سلام ده برو پس سلام دادم بروی پس جواب داد و پس گفت مرحبا به برادر صالح

وَالنَّبِيُّ الصَّادِقُ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى آتَى السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ

و پیغمبر صالح پلستر بالا برد مرا تا آنکه آمد آسمان پنجم را

فَاسْتَفْتَى قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ

پس طلب کرد جبرئیل کشاد در آسمان را گفته شد کیست این گفت جبرئیل من گفته شد و کیست با تو گفت

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قِيلَ

جبرئیل محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق کن فرستاده شد پس بگوئی گفت

نَعَمْ قَبِيلَ مَرْحَبًا بِهِ فَنَعَمَ اِنْ جَاءَ نَزَرًا فَلَمَّا خَلَصَتْ فَاذَاهُو
 آری گفتند مر جبا، محمد پس خوش آمدی آمد پس نشاد و شد در آسمان پس هنگامیکه آمد در آسمان ناگاه

قَالَ هَذَا اَمْرٌ فَنَسِلَمُ عَلَيْهِ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ

گفت جبرئیل که این بارون است پس سلام ده بروی پس سلام دادم بروی پس جواب داد مرا بیشتر گفت

مَرْحَبًا بِالْاَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى

مر جبا به برادر صالح و پیغمبر صالح و بیشتر بالا برد مرا تا آنکه

اَتَى السَّمَاءَ السَّادِسَةَ فَاسْتَفْتَى قَبِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جَبْرِئِيلُ

آمد آسمان ششم را پس طلب کرد که نشان آسمان را گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل

قَبِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبِيلُ

گفته شد و کیست با تو گفت با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد

وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قَبِيلَ مَرْحَبًا بِهِ نَعَمْ اِنْ جَاءَ

و تحقیق کرد فرستاده شد بسوی وی گفت جبرئیل آری گفته شد مر جبا محمد پس خوش آمدی آمد

فَقَدْ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَاذَامُوسَى قَالَ هَذَا مُوسَى بْنُ

پس کشاد و شد در آسمان پس هنگامیکه در آمد موسی استاد و است در آسمان پس هنگامیکه در آمد

عَلَيْهِ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرْحَبًا بِالْاَخِ الصَّالِحِ وَ

بر وی پس سلام دادم بروی پس جواب داد موسی بیشتر گفت مر جبا به برادر صالح و

النَّبِيِّ الصَّالِحِ فَلَمَّا جَاوَزَتْ بَكَى قَبِيلُ لَهُ مَا يُبْكِيكَ

پیغمبر صالح پس هنگامیکه گذشت از پیش وی گریه کرد موسی گفت موسی را چه چیز گریانید را

قَالَ اَنْتَ لَنْ تَكُنْ غُلَامًا مَبْعُوثَ بَعْدِي يَدْخُلُ الْمَجْمَعَةَ مِنْ اُمَّتِهِ

گفت موسی می گویم از جهت آنکه تو که فرستاد و شد بعد از من که میدر آید بهشت را از امت او

اَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْخُلُهَا مِنْ اُمَّتِي ثُمَّ صَعِدَ بِي اِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ

بیشتر از آن کسانی که میدر آید از امت من بیشتر بالا برد مرا بسوی آسمان هفتم

در آسمان ششم است پس سلام ده

فَاسْتَفْتَى جِبْرِيلُ قَبْلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِيلُ قَبْلَ وَمَنْ مَعَكَ

پس طلب کشاد کرد جبرئیل آسمانز گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو

قَالَ مُحَمَّدٌ قَبْلَ وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ النَّبِيُّ قَالَ نَعَمْ قَبْلَ مَرَّ جَابِلٌ

گفت با من محمد است گفته شد و به تحقیق که فرستاده شد بسوی دی گفت آری گفته شد مر جابیل

فَنُحِمَّا إِلَيْهِ جَاءَ فَلَمَّا خَلَصَتْ قَاذَا إِبْرَاهِيمَ وَفِي رِوَايَةٍ

خوش آمد پس چون در آمد در آسمان پس ناگاه در آنجا ابراهیم است و در روایتی که

مُسْلِمٌ قَاذَا أَنَا يَا إِبْرَاهِيمَ مُسْتَدًا ظَهَرَ إِلَى الْبَيْتِ الْمَقْدِسِ

مر مسلم است این است پس ناگاه من با ابراهیم ام در حالیکه ابراهیم تکیه کننده است پشت خود را به

قَاذَا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلُّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ لَا يُعُودُونَ

و ناگاه بیت محمور میگرداید و برای طایفان هر روز هفتاد هزار فرشته که باز نمیگردند آن فرشتها

إِلَيْهِ الْخَرَجَ قَالَ هَذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمَ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَسَلِّمْتَ عَلَيْهِ

بسوی دی تا آخر گفت جبرئیل این پدرت ابراهیم پس سلام ده بروی پس سلام دادم بر تو

فَرَدَّ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ مَرَّ جَابِلًا ابْنُ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ

پس جواب داد ابراهیم پسر گفت مر جابیل به فرزند نیک و پسر نیک

ثُمَّ رَافِعَتِ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى قَاذَا أَنْبَقَهَا مِثْلُ قَلَامٍ

پس بر داشتند بسوی سدره المنته پس ناگاه میبوه آن مانند کوزه ای

وَإِذَا وَرَاقَهَا مِثْلُ آذَانِ الْفَيْكَةِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ فَلَمَّا

و ناگاه برگشاید او مانند گوشهای فیلا نیست و در روایتی که مر مسلم است پس برگاه

غَشِيَهَا مِنْ أَمْرِ اللَّهِ مَا غَشَى تَغَيَّرَتْ فَمَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ

که پوشید سدره را از امر الهی آنچه پوشید سدره را از نور دیگر گویان شمرنگ دیگر گرفت پس نیست هیچ

اللَّهُ لَيْسَ طَبِيعُ أَنْ يَتَغَيَّرَ مِنْ حُسْنِهِ وَأَوْحَى إِلَى مَا أَوْحَى

خدا که تواند وصف کردن او را از خوبه او و و سحر لد حق سبحانه بسوی تن آنچه وحی کرد

الْحَمْدُ قَالَ هَذَا سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى فَإِذَا أَرَبَعَةٌ أَتَاهَا نَهْدَانِ

پس آخر گفت جبرئیل کہ این سدرۃ المنتہی است پس ناگاہ آنجا چار جوی است دو جوی

بِأُطْنَانٍ وَنَهْدَانِ ظَاهِرَانِ قُلْتُ مَا هَذَانِ يَا جَبْرَائِيلُ

باطن اند و دو جوی ظاہر گفتہ چسبیت این دو نہر ظاہر و باطن ای جبرئیل

قَالَ أَمَّا الْبَاطِنَانِ فَنَهْدَانِ فِي الْجَنَّةِ وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ

گفت جبرئیل اما دو نہر باطن پس دو نہر در بہشت اند و اما دو ظاہر

فَالنَّيْلُ وَالْفُرَاتُ ثُمَّ رَفَعَنِي إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ثُمَّ أُتَيْتُ

پس نیل و فرات پستہ نمودہ شد برای من بیت المعمور پستہ شد زمین

يَانَا مِنْ خَمْرٍ وَأَنَا مِنْ لَبَنٍ وَأَنَا مِنْ عَسَلٍ فَأَخَذْتُ

آوند از من خمر و آوند من شیر و آوند من از شہد پس گرفتہ من

اللَبَنَ فَقَالَ هِيَ الْفَطْرَةُ أَنْتَ عَلَيْهَا وَأَمَّا كَ ثُمَّ فَرَضْتُ عَلَى

شیر را پس گفت جبرئیل شیر فطرت است تو بر فطرت خواهی بود و امت تو پستہ فرض کردہ بر من

الصَّلَاةِ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ وَرَجَعْتُ فَمَرْتُ عَلَى

نماز پنجاہ نماز ہر روز پس برگشتم من از درگاہ پس گذشتم جوی الہی

فَقَالَ بِمَا أُمِرْتُ قُلْتُ أُمِرْتُ بِخَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ

پس گفت موسیٰ بچیز امر کردہ شدی گفتہ من امر کردہ شدم بہ پنجاہ نماز ہر روز

قَالَ إِنَّ أَمْرَكَ لَا تَسْتَبِيحُ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ وَإِنِّي

گفت موسیٰ بدستی امت تو نمیتواند بجای آورد پنجاہ نماز ہر روز و بدستی من

وَاللَّهُ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ

بہ خدا سوگند آزمودہ ام مردم را پیش از تو و علاج کردم بنی اسرائیل را

أَشْكَلَ الْمَعَالِجَةَ فَأَرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاَسْأَلُ الْخَفِيفَ لَكَ مِنْكَ فَجَعَلْتُ خَمْرِي

شعوت ترین علاج پس برگرد لبوس پر در دگر پس سوال را و اسبکے و آسانی برای امت خود

عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَيْنِي
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی پس گفت مانند آنکه گفته بود پس برگشتم و رفتم بدرگاه پروردگار
 عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَيْنِي
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی پس گفت مانند آنکه گفته بود پس باز برگشتم پس نهاد از من
 عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَيْنِي
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی علیه السلام پس گفت مانند آن پس باز برگشتم پس نهاد از من
 عَشْرًا فَأَمَرْتُ بِعَشْرَةِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ
 ده نماز پس امر کرده شدم به ده نماز هر روز پس باز برگشتم بسوی موسی
 فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَأَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ
 پس گفت مانند گفته سابق پس باز برگشتم پس امر کرده شد به پنج نماز هر روز پس باز برگشتم
 إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ يَمَا أَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ
 بسوی موسی پس گفت آنچه امر کرده شدی بشستم امر کرده شدم به پنج نماز
 كُلَّ يَوْمٍ قَالَ إِنَّ أُمَّتَكَ لَا تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ
 در هر روز گفت موسی بدست امت تو نمی توانند بجا آورد پنج نماز هر
 يَوْمٍ وَإِنِّي قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ
 روز دهر ستم من از موده ام مردم را پیش از تو و علاج کرده ام بنی اسرائیل را
 أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ فَأَرْحَعْ إِلَيْكَ يَا رَبِّ إِنَّكَ خَفِيفٌ لِّمَن تَشَاءُ
 سخت ترین علاج پس برگرد بسوی پروردگار خود پس برگرد به من ای پروردگار
 وَفِي رِوَايَةٍ لِّمُسْلِمٍ فَرَجَعْتُ إِلَىٰ رَبِّي فَقُلْتُ يَا رَبِّ
 و در روایتی از مسلم این عبارت است پس باز برگشتم ای پروردگار خود پس گفتم ای پروردگار
 خَفِيفٌ لِّمَن تَشَاءُ خَمْسًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ
 تخفیف کن برای من که خواهم کرد از من پنج نماز را پس باز برگشتم بسوی موسی

فَقُلْتُ حَظَّ عَنِّي خَسًا قَالَ إِنَّ أُمَّتَكَ لَا تَطِيقُ ذَلِكَ

پس گفتم کم کرد از من پنج نماز را گفت موسی بد رستی امت تو طاقت ندارد آنرا پس

فَارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ قَالَ فَلَمْ أَزَلْ أَرْجِعْ

برگرد لبوس پروردگار خود پس سوال کن آسان را فرمود آنحضرت پس همیشه بودم می

بَيْنَ رَبِّي وَبَيْنَ مُوسَىٰ حَتَّىٰ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّهُنَّ خَمْسُ

میان پروردگار خود و میان موسی تا آنکه گفت پروردگاری محمد این نمازهای فرض پنج

صَلَوَاتٍ كُلُّ بَوَائِبٍ وَكُلِّ صَدَقَةٍ عَشْرٌ فَذَلِكَ خَمْسُونَ

نماز است دهر روز و شب هر نماز را ده حسنه است پس این چنانها

صَلَاةٌ مِنْ هَمٍّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ فَإِنْ

نماز دارند کسیکه قصد کرد و نیت بست به نیل پس کرد آن نیکو و نعل در نه آورد نوشته میشود آن حسنه که

عَمَلَهَا كُتِبَتْ لَهُ عَشْرًا وَمِنْ سَبْعِينَ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كُتِبَتْ

پس اگر عمل کرد آن نیکو نوشته میشود مراد ده چندان و کسیکه قصد کرد به بد کردن پس کرد بد را نوشته میشود

لَهُ شَيْءٌ فَإِنْ عَمَلَهَا كُتِبَتْ سَبْعِينَ وَاحِدَةً قَالَ فَذَلِكُ حَقِّي

مراد از آن هیچ چیزی پس اگر کرد آن بد را نوشته میشود و آن سبعمیلهای وی یک یک گفت آن حضرت پس فرمود ایدم

أَنْتَ مَهَيْتَ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَأَخْبَرْتَهُ فَقَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ

رسیدم به موسی پس خبر دادم او را پس گفت باز گرد لبوس پروردگار خود

فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ الْخ قَالَ سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّىٰ اسْتَحَبَّيْتُ

پس سوال کن از او آسانی را تا آخر گفت آنحضرت سوال کردم من پروردگار خود را تا آنکه شرم زده شدم

وَلَكِنِّي أَسْرَضْنِي وَأَسْرَفَ قَالَ فَلَمَّا جَاوَزْتُ نَادَىٰ مُنَادٍ

و لیکن راضی باشم و تسلیم میکنم امر الهی را فرمود پس هنگامیکه بگذرستم از آن مقام آواز داد

أَمْضَيْتُ فَرَأَيْتُنِي وَخَفَّفْتُ عَنْ عِبَادِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و گفتم گذرانیدم و مقرر کرد دیدم در بین خود را و سبک گردانیدم و بعهده را بر بندگان و نهادم بار از ایشان متفق علیه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَلَدُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ وَوَلِيَتْ بِلْفَتْ هَذَا سِجِّيقُ بَرْدٍ شَدِيدٍ خَيْرٌ خَدَّاهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَيْسَ بِهِ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَقَى وَهِيَ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ

وَسَلَّمَ نَهْائِثَ بَرْدٍ شَدِيدٍ أَنْخَفَتْ رَأْسُ سِدْرَةِ الْمُنْتَقَى وَسِدْرَةِ الْمُنْتَقَى دَرِ اسْمَانِ شَشْتَمِ اسْت

إِلَيْهَا يَنْتَقِي مَا يُعْرَجُ بِهِ مِنَ الْأَرْضِ فَيُقْبَضُ مِنْهَا وَإِلَيْهَا

سَبْوِي سِدْرَةِ الْمُنْتَقَى نَهْائِثَ بَرْدٍ شَدِيدٍ وَبِشْرُودِ بَرْدٍ شَدِيدٍ بَالِ بَرْدٍ شَدِيدٍ وَبِشْرُودِ بَرْدٍ شَدِيدٍ بَالِ بَرْدٍ شَدِيدٍ

يَنْتَقِي مَا يُهْبَطُ بِهِ مِنَ فَوْقِهَا فَيُقْبَضُ مِنْهَا قَالَ إِذَا الْغُشَى

سِدْرَةِ الْمُنْتَقَى مَنَتِي مَيَّكُودِ بَرْدٍ شَدِيدٍ بَالِ بَرْدٍ شَدِيدٍ وَبِشْرُودِ بَرْدٍ شَدِيدٍ بَالِ بَرْدٍ شَدِيدٍ

السِّدْرَةِ مَا الْغُشَى قَالَ فَرَأَتْهُ مِنْ ذَهَبٍ قَالَ لَمَّا

سِدْرَةِ مَا الْغُشَى مَنَتِي مَيَّكُودِ بَرْدٍ شَدِيدٍ بَالِ بَرْدٍ شَدِيدٍ وَبِشْرُودِ بَرْدٍ شَدِيدٍ بَالِ بَرْدٍ شَدِيدٍ

رَأْسُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا عَشْرَ الصَّلَاةِ

أَخْفَضَتْ رَأْسُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَشَبَّ مَعْرَاجُ سِدْرَةِ الْمُنْتَقَى

الْمُخْتَصِ وَأُعْطِيَ خَوَاتِيمُ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَغُفِرَ لَهُ لِكُلِّ شَيْءٍ بِاللَّهِ

بِجَنَانِهِ وَادَّهَ شَدِيدُ آيَاتِهِ كَمَا فَاتَهُ سُورَةُ الْبَقَرَةِ وَغُفِرَ لَهُ لِكُلِّ شَيْءٍ بِاللَّهِ

مِنْ أَمْنِهِ شَيْئًا الْمَقْصِدَاتِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

إِذَا مَتَّ دِي خَيْرُ رَأْسِ الْغَنَاءِ كَبِيرُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَرَوَيْتُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ رَأَيْتُنِي

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ رَأَيْتُنِي

فِي الْحَجِّ وَفَرِشْتُ لِي سَائِلِي عَنْ مَسْأَلَتِي فَسَأَلْتُنِي عَنْ أَشْيَاءَ

كَرِهْتُهَا فِي الْحَجِّ وَفَرِشْتُ لِي سَائِلِي عَنْ مَسْأَلَتِي فَسَأَلْتُنِي عَنْ أَشْيَاءَ

مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ لَمْ أَتَيْنَهَا فَكُرِهْتُ كَرَاهًا مَكْرَهُتًا مِثْلَهُ

إِذَا بَيْتِ الْمَقْدِسِ كَرِهْتُهَا فَكُرِهْتُ كَرَاهًا مَكْرَهُتًا مِثْلَهُ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

اللَّهُ لِي أَنْظُرَ إِلَيْهِ مَا كَيْسًا لَوْ لِي عَنْ شَيْءٍ إِلَّا أَنَا تَهَمُّ

وَقَدْ رَأَيْتَنِي فِي جَمَاعَةٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَإِذَا مُوسَى قَائِمٌ يُصَلِّي

وَإِذَا رَجُلٌ ضَرْبُ جَعْدٍ كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شَنْوَاءَةٍ وَإِذَا عِيسَى

قَائِمٌ يُصَلِّي أَقْرَبُ النَّاسِ بِهِ شَبْهًا عُرْوَةَ بْنِ مَسْعُودٍ الْكَلْبِيِّ

وَإِذَا إِبْرَاهِيمَ قَائِمٌ يُصَلِّي أَشَبَّهُ النَّاسِ بِهِ **عَبْدُ اللَّهِ**

يَعْنِي نَفْسَهُ فَحَانتَ الصَّلَاةُ فَأَمَمْتُهُمْ فَلَمَّا فَرَغْتُ

مِنَ الصَّلَاةِ قَالَ لِي قَائِلٌ يَا مُحَمَّدُ هَذَا مَالِكٌ خَازِنُ

النَّاسِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَالتَفَتُ إِلَيْهِ فَبَدَأَنِي بِالسَّلَامِ وَرَوَاهُ مُسَدِّدٌ

بَابُ الْمَبْنَاتِ

باب در بیان معجزات

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَالنُّجُومُ الْقُرُورُ وَإِنْ يَخْرُؤُا أَيْةٌ تُعْزِضُوا

وَلَقُولُوا اسْمُحُّ مُسْتَمِرٌّ وَقَالُوا لَوْ لَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ

له جو خوار گویام
مع خیر و سعادت

پس برداشت

پس برداشت خدا بیت المقدس بمن و نبودم آزاد و حلیکه نظر میکنم بسبب آن نمی پرسند قریش را از هیچ چیز را نگفتم

و تحقیق دیدم خود را نزد بیت المقدس در جماعتی از پیغمبران پس ناگاه می بینم موسی استاد و نماز میکنم

پس ناگاه می بینم موسی مردیست سبک گوشت مرغول می یارم و ایام گویم که وی از مردان شنوآت است و ناگاه عیسی

نیز استاد است نماز میکند و نزدیکترین مردم بوی از روی مشابعت عروه بن مسعود تلقف است

و ناگاه می بینم که ابراهیم استاد است نماز میکند و مشابعت ترین مردم بوی یار شماست

اراده مبارک آنحضرت ذات شریف خود را پس در رسیده وقت نماز پس بامت کردم من انبیا را پس بگو که دفاع

شدند از نماز گفت مرا گویند و ای محمد این مالک کنجینه دار

آتش است پس سلام ده بروی پس باز بگو بیستم بسبب که پس ابتدا کرد مرا ایسلام و نگذاشت مرا که من بگو

نزدیک شد قیامت و شکافت ماه و اگر بیند نشانه روی گردانند

و بگویند اسحق مستمیر و قالوا لولا یأتینا بآیة من ربہ

و گویند جاد و نیست دائم و گفتند چنانچه آورد بما آیتیه از پروردگار خود

سلام تمام و در صلوات

أَوَّلَهُمْ تَأْتِيهِمْ بَكِيَّةٌ مَّا فِي النَّفْسِ ۖ وَلَهُمْ نَزَرٌ ۖ يَا أَيُّهَا النَّاسُ

ایا یہ مددیشان خیر انجہ در کتاباے پیشین است و نفسیہ آیت

تَحْوِيفًا ۖ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ

ترسیدن و نہ گردانیدیم خواب کہ نمودیم ترا گمراہ از مالیش برائے آدمیان

وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ ۚ وَنَحْنُ فَهُمْ فَأَيُّ كَيْدٍ هُمْ إِلَّا

و درخت رانده شد در قرآن و من ترا سہا نیم ایشانرا پس نمی افزاید ایشانرا مگر

طُغْيًا ۚ كَبِيرًا ۚ عَنِ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ

سرکشے بزرگ روایت ست از انس بن مالک کہ صدیق البر عنی الصد عنہ

قَالَ نَظَرْتُ إِلَى أَقْدَامِ الْمُشْرِكِينَ عَلَى رُءُوسِنَا وَنَحْنُ عَلَى الْعَادِ

گفت نگاہ کردم من بسوی یا یہاے مشرکان کہ مار می جستند و بر سر ما و حال آنکہ ما درین غاریم

فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَوَأَنَّ أَحَدَهُمْ نَظَرَ إِلَى قَدَمِهِ أَبْصَرَ نَا

پس گفتم ای رسول خدا اگر چہ بینم کہ کسی از ایشان نگاه کند بپا من یا خود بہ بدینہ

فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ مَا ظَنُّكَ يَا ثَنَدِينَ اللَّهُ تَالِيَهُمَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

پس گفت آنحضرت ای ابوبکر چیست گمان تو بآن دو کہ خدا سوم آن دو کس است متفق علیہ

وَعَنْ بَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ أَنَّهُ قَالَ فِي

و روایت ست از براء بن عازب از پدرش کہ عازب روایت میکند از ابوبکر کہ وی گفت

حَدِيثٍ الْهَجْرَةِ وَاسْتَعْنَا سِرَاقَةَ بَنِي مَالٍ فَقُلْتُ أَتَيْنَا يَا

حدیث ہجرت و استعنا سرقہ بنی مال پس انجہ کہ ہم را بدینہ

رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ الْخَيْرُ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَدَعَا عَلَيْهِ النَّبِيُّ

رسول خدا و دعا فرمود کہ خیر است خدا با ما است پس دعا کرد بر او

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْرَقَتْ بِي فَرَسُهُ إِلَى بَطْنِهَا

صلی اللہ علیہ وسلم بر سر او پس فرود رفت باقہ پامہا بہ اسب دی تا شکم و پے

روایت حدیث از ابوبکر

ایضا خبر مذکور

فِي جَلَدٍ مِنَ الْأَرْضِ فَقَالَ إِنِّي أَسْرَدُكُمْ أَدْعُوْتُمْ مَاءً فَادْعُونِي

در زمین درشت پس گفت سرازده بد رستی می بینم شمارا که دعا کردید بر زمین من پس دعا کنید

لِي فَقَالَ اللَّهُ لَكُمْ أَن أَسْرَدُكُمْ عَنْكُمْ الْغُفَارُ فَذَكَرَ الْبَنِي صَلَّى اللَّهُ

برای سود من پس خدا یارے کند و نگاهدارنده هست مر شمارا تا که رد کنم و دفعه نهم از شما طلبی و آن پس دعا کرد

عَلَيْكُمْ فَفَعَلَ كَمَا كُنْتُمْ أَحَدًا إِلَّا قَالَ كَفَيْتُمْ مَا هَاهُنَا

علیه و سلم پس رست سرازده ازان محنت پس استاد سرازده که پیش نمی آید هیچ یک را از آنرا که می آید در پیش

فَلَا يَكُنِّي أَحَدًا إِلَّا أَسْرَدَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي نُوَيْسٍ قَالَ

یعنی پس نیست نیاید که پس پیش نمی آید سرازده هیچ یک را اگر آنکه باز میگردد متفق علیه و از انس مرویست گفت

سَمِعَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ يَقْدُمُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ

شنید عبدالله بن سلام قدم آوردن آنحضرت صلی الله علیه و سلم و حال آنکه عبدالله در زمینه بود می چید میوه پس آمد و پیغمبر را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي سَأَلْتُكَ عَنْ ثَلَاثٍ لَا يَعْلَمُ إِلَّا الْبَنِي فَمَا أَوَّلُ

و سلم پس گفت عبدالله بد رستی من سوال کنده ام ترا از سه چیز نمیدانند آن سه چیز را که را که نمیدانم غیرست

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ وَمَا أَوَّلُ طَعَامِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَا يَنْزِعُ الْوَلَدُ

علامتهای قیامت و چیست نخستین خورشید بهشتیان و چیست که میشد فرزند را

إِلَى أَبِيهِ أَوَّلُ إِلَى أُمِّهِ قَالَ أَخْبَرَنِي يَهُنَّ جَبْرِئِيلُ إِنَّمَا أَوَّلُ

نخستین پدرش یا بسوی مادرش و شبیه میگرداند گفت آنحضرت خبر داد مرا این سه چیز جبرئیل کنون همین

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ فَنَارُ الْجَنَّةِ النَّاسُ مِنَ الْمَشْرِقِ إِلَى الْمَغْرِبِ

نشانههای قیامت پس آتش است که از شرق به طرف غرب می آید و مردم را از جانب مشرق بیا آن مغرب

وَأَمَّا أَوَّلُ طَعَامٍ يَأْكُلُهُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَنَارُ يَدَاةٍ كَبِدُ حَوْتٍ وَإِذَا

و اما نخستین طعامیکه میخورند آنرا اهل بهشت پس زیاده بجز ماهی است و چون

له عبد الله بن سلام
زمین درشت
از آنکه می آید
در پیش

در زمین درشت

در زمین درشت

در زمین درشت

سَبَقَ مَاءُ الرَّجُلِ مَاءَ الْمَرْأَةِ تَرَعَ الْوَلَدُ وَإِذَا سَبَقَ مَاءُ الْمَرْأَةِ
پیش میشود آب مرد آب زن را می کشد فرزند را و مانند میگرداند بخود و چون سبقت میکند
تَرَعَتْ قَالَتْ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ يَا
سبقت زن فرزند را گفت عبد الله بن سلام بعد از شنیدن جواب شاهد آن لا اله الا الله و بدستی که رسول خدا
رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الْيَهُودَ قَوْمٌ بُهْتُوا وَانَّهُمْ إِنْ يَعْلَمُوا بِاسْلَامِ
وگفت عبد الله بن سلام خدا بدستیکه یهود گروهی است که بسیار بهتان میکنند و بدستی ایشان اگر بدانند اسلام آورد
مِنْ قَبْلِ أَنْ تَسْأَلَهُمْ يَبْهَتُونَنِي فَجَاءَتِ الْيَهُودُ فَقَالَ أَيُّ
پیش از آنکه پرسشی تو ایشان را دروغ بنده بر من پس آمد یهود نزد آنحضرت پس گفت پرسید آنحضرت
رَجُلٍ عَبْدُ اللَّهِ فَيَكْفُرُ قَالُوا خَيْرُنَا وَابْنُ حَارِثٍ وَابْنُ سَيْدٍ
چگونه و سبقت عبد الله در میان شما گفتند بهترین ماست و پسر بهترین ماست و بهتر ماست
وَابْنُ سَيْدٍ نَأَى قَالَ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَسْلَمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَا قَالُوا
و پسر بهتر ماست گفت آنحضرت خبر دهید مرا که اگر اسلام آورد عبد الله بن سلام گفتند یهود
أَعَاذَهُ اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ فَخَرَجَ عَبْدُ اللَّهِ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ
تکهار داد و او را خدا ازان پس بیرون آمد عبد الله پس گفت گواهی هم اینکه نیست هیچ موجود مگر
إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ فَقَالُوا أَشْرُنَا وَابْنُ شَرِّنَا
خدا ای تعالی و گواهی دهیم که محمد پیغمبر خداست پس گفتند وی بدترین ماست و پسر حق تعالی است
فَانْتَقَصُوا قَالَ هَذَا الَّذِي كُنْتُ أَخَافُ يَا رَسُولَ اللَّهِ
پس نقصان کردند گفت عبد الله اینست چیزی که یودم من میترسیدم از بهتان یهود ای رسول خدا
سَرَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ رُفِعَ قَالَ فِي حَدِيثٍ الْبَدْرُ فَانْظُرُوا
رواه بخاری و هم از وی مرویست گفت انس در حدیث بدر پس آمدند و رفتند مردم
حَتَّى نَزَلُوا بَدْرًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
تا فرود آمدند موضع را نام او بدست پس گفت آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

در حدیثی که در این کتاب مذکور است
در حدیثی که در این کتاب مذکور است
در حدیثی که در این کتاب مذکور است

وَسَلَّمَ يَدُهُ فِي الرُّكُوتِ فَجَعَلَ الْمَاءُ يُفَوِّرُ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِهِ كَمَا مَنَالِ الْعَيْونِ قَالَ قُسَيْرِي

و سلم دست خود را در رکود پس گشت آب که میجوشید از میان انگشتان آنحضرت مانند چشمها گفت

وَتَوَضَّأْنَا قَلِيلًا لِحَابِرِكُمْ كُنْتُمْ قَالَ لَوْ كُنَّا مِائَةَ أَلْفٍ لَكُنَّا نَاكِنًا خَمْسَ عَشَرَ مِائَةً

و وضو کردیم گفته شد ما بر حایر چند کس بودی شما گفت جابر اگر من بودیم صد هزار کس بر آینه بسند میزد و دفع

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ نَعَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

متفق علیه و از انس رضی گفت انس را خبر رسانید آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ زَيْدًا أَوْ جَعْفَرًا أَوْ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سُرَّوَا حَةَ لِلنَّاسِ قَبْلَ أَنْ

و سلم موت زید بن عمارت و جعفر بن ابی طالب عبد الله بن سروه را پیش از آنکه

يَأْتِيَهُمْ خَبَرُهُمْ فَقَالَ أَخَذَ الرَّأْيَةَ زَيْدٌ فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَ

بیلیه مردم را خبر موت ایشان پس گفت آنحضرت در بیان شهیدان گرفت رایت را و محبت زید بن عمار

جَعْفَرًا فَأَصِيبَ ثُمَّ أَخَذَ ابْنُ سُرَّوَا حَةَ فَأَصِيبَ وَعَيْنَاهُ

جعفر پس گشته شد ایستگر گرفت عبد الله بن سروه پس گشته شد و میگفت آنحضرت این حکایت را و در

تَدْرِي فَإِنْ حَتَّى أَخَذَ الرَّأْيَةَ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ يُعَوِّ

آنحضرت اشک میریختند تا آنکه گرفت رایت را آنکه لقب او شمشیر است از شمشیرهای خدا یعنی

خَالِدَ بْنِ الْوَلِيدِ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ سُرَّوَا حَةَ الْخُصَارِيَّ

خالد بن ولید و گویند که هفت شمشیر از دست خالد و از دشمنان شکسته شدند تا آنکه کشاد خدا تعالی بر مسلمانان

وَعَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ رَضِيَ قَالَ غَزَا نَامَةَ رَسُولِ اللَّهِ

و روایت است از سلمه بن اکوع رضی گفت غزا کردیم ما همراه آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَقُولِي صَحَابَةَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

صلی الله علیه و سلم غزو که جنین را پس پشت دادند بعضی از اصحاب آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا غَشَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَرْقَل

علیه و سلم پس هنگامی نزدیک شدند و قصد خیانت کردند کافران با آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرود آمدند

عَنِ الْبَغْلَةِ ثُمَّ قَبِضَ قَبْضَةً مِنْ تُرَابٍ مِنَ الْأَرْضِ ثُمَّ اسْتَقْبَلَ

از آتش بر سر گت آنحضرت مشتے از خاک زمین و بر سر مقابل کرد آنحضرت

بِهِ وَجُوهَهُمْ فَقَالَ شَهِدْتُ أَمْرًا عَظِيمًا لَا يَنْفَعُ إِلَّا بِاللَّهِ ثُمَّ انْصَرَفَ

آن خاک روی های ایشان را پس گفت آنحضرت هیچ باوری ای شان پس پیدا نکرد خدا اینها را ایشان هیچ

الْأَمَلُ عَلَيْهِ تَرَايَاتُكَ الْقَبْضَةُ قَوْلًا مَدِيرِينَ فَهَذِهِ

مگر آنکه پر کرد هر دو چشم او را خاک آن قبضه خاک پس برگشتند کافران در حالیکه پشت پهنه بودند پس شکست

اللَّهُ وَقَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْهُمْ عَنَّا مَعْزُومِينَ

خدا و بخش کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم غنیمتهاے ایشان را میان

الْمُسْلِمِينَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ آئِسٍ قَالَ إِنْ رَجُلًا كَانَ

مسلمانان رواه مسلم و از انس مرویست که مردی بود

يَكْتُبُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُرْتَدَّ عَنِ الْإِسْلَامِ

سے نوشت برای آنحضرت صلی الله علیه و سلم و حی یا جبرآن پس تدرشد و برگشت از مسلمانی

وَلِحَقِّ بِالْمُشْرِكِينَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْأَرْضَ

و باز پیوست بمشرکان پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدرستی

لَا تَقْبَلُهُ فَأَخْبَرَنِي أَبُو كَلْبَةَ أَنَّهُ آتَى الْأَرْضَ الَّتِي مَاتَ فِيهَا

زمین نمی پذیرد او را و درون خود نمیکند از دست یو پس خبر داد ابو طلحه انصار که آمد زمین را که مردگان مردود

فَوَجَدَهَا مَتَبُوءَةً فَقَالَ مَا شَأْنُ هَذَا فَقَالُوا دَفَنَّا هُمُورًا

زمین پس یافت ابو طلحه او را بر پشت و از قبر بر افتاده پس رسید ابو طلحه حسیت حال این پس گفتند دفن کردیم با و اینها

فَلَمْ تَقْبَلْهُ الْأَرْضُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ

پس قبول نکرد او را زمین متفق علیه و روایت است از ابو ایوب انصاری گفت

مَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ وَجَبَتِ الشَّمْسُ

بیزدن آمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم و حال آنکه فرو افتاده بود آفتاب یعنی غروب کرد

فَسَمِعَ صَوْتًا فَقَالَ يَهُودُ تُعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس شنید آوازی را پس گفت آنحضرت این آواز بسبب آنست که یهود عذاب کرده میشوند در قبرستان متفق علیه

الْبَشَرِ قَالَ أَصَابَتِ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از انس گفت آنس رسید مردم را محطی در زمان آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيَّنَّا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْطَبُ

علیه وسلم پس در اثنا میفرمود صلوات الله علیه و سلم خطبه میخواند

فِي يَوْمٍ الْجُمُعَةِ قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روز جمعه استادی بادی نشین پس گفت ای رسول خدا صلوات الله

عَلَيْكَ وَسَلَّمَ هَلَاكَ الْمَالُ وَجَاعَ الْعِيَالُ فَأَدْعُ اللَّهَ لَنَا

علیه و سلم بگو شد مال از باغ و زراعت و دواب گرسنه شدند عیال از تنگی معاش پس عارفان

فَرَفَعَ يَدَيْهِ وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَرَارَةً فَوَالَّذِي نَفْسِي

پس برداشت آنحضرت بر دوش مبارک خود را و حال آنکه نمی بینیم ما در آسمان پاری که بر پس بخت اسوگند نه نهاد آنحضرت

بَيِّدُهُ مَا وَضَعَهَا خَلَّ تَارَ السَّحَابِ أَمْثَالَ الْجِبَالِ تَوَلَّى نَزَلَ

دست تا آنکه بر جهت ابرها مانند کوهها بپشت فرود نیامد

عَنْ مَنَابِرِهِ حَتَّى رَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَخَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ مُطِرًا

از منبر که برد استاده بود تا دیدیم باران را میترسید و فرو می افتاد از لحيه شریف وی پس باران شد

يَوْمَ مَنَّا ذَٰلِكَ وَمِنَ الْغَدِ وَمِنْ بَعْدِ الْغَدِ حَتَّى الْجُمُعَةِ الْآخِرَةِ

ما آنروز که دعا کرد آنحضرت و فردای آن روز و پس فردای آنروز تا جمعه دیگر

وَقَامَ ذَٰلِكَ الْآيَةُ الْإِلَهِيَّةُ أُخْبِرُهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهْدِمُ

و استاد در جمعه دیگر آن اعجازی یامردی دیگر جزوی پس گفت ای رسول الله ویران شد

الْبَنَاءُ وَغَرِقَ الْمَالُ فَأَدْعُ اللَّهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ

خانه و آب از سرگذشت مالها را پس دعا را برای ما پس برداشت آنحضرت بر دوش خود را و گفت

حَوَّالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا فَمَا يُبَشِّرُ إِلَى نَاحِيَةٍ مِّنَ السَّحَابِ إِلَّا أَنْفَجَتْ

گرداگرد اعراف نه بر ما پس شارت نمیکرد آنحضرت هیچ سوزا برگاه آنکه کشادگی میکند

وَصَلَّاتِ الْمَدِينَةِ مِثْلَ الْجَوْثِقَةِ وَسَالَ الْوَادِي قَنَاةَ شَهْرٍ

وگشتن بالای مدینه مانند کوزه و روان رفت رود مانند کارز کما

وَلَمْ يَجِ أَحَدٌ مِّنَ نَّاحِيَةِ الْأَحْدَاثِ بِالْجَوْثِقَةِ وَفِي رِوَايَةٍ

و نه آمد هیچ یکی از سوی آنکه خبر داد بباران نیکو بسیار و در روایت دیگر چنین

قَالَ اللَّهُمَّ حَوَّالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالظَّرَابِ

آمده فرمود خدا بباران گرداگرد ما و بباران بر پشتها و بر کوهها

وَيُطَوِّنَ الْأَوْدِيَةَ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ قَالَ فَأَقْلَعَتْ وَخَرَجْنَا

و در درونهای وادیها و در جاهایستن درختان گفت راوی پس قطع کرد و شد و کشادگی شد

نَمُشِي فِي الشَّمْسِ مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ وَبِحَبْنِ جَابِرٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ

ابراهیم و بیرون آمدیم در حالیکه راه میرفتیم در اتفاق علیه و از جابر مرویست گفت بود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَطَبَ اسْتَنَدَ إِلَى حَذَرِ غُلَّةٍ

صلی الله علیه و سلم که چون خطبه میخواند تکیه میکرد تنه درخت خرمارا

مِّنْ سَوَارِ الْمَسْجِدِ فَلَمَّا صَنَعَ لَهُ الْمُنْبَرُ فَاسْتَوَى عَلَيْهِ صَاحِبَ

از سقوندهای مسجد که در زمان آنحضرت بود پس هنگامیکه ساخته شد بمنبر پس بالا برآمد آنحضرت بمنبر فریاد کرد

الْغُلَّةُ الَّتِي كَانَ يَخْطُبُ عِنْدَهَا حَتَّى كَادَتْ أَنْ تَنْشَوِيَ

آن حذر غنچه که میخواند آنحضرت خطبه نزد وی میشد از نهادن بمنبر تا آنکه قریب شد که دوپاره شود

فَنَزَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَخَذَهَا فَضَمَّهَا إِلَيَّ

آن غنچه از فراق آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس فرود آمد آنحضرت تا آنکه گرفت آن غنچه را پس فراموش آورد آنحضرت

فَجَعَلْتُ نَأْنُ آيَاتِ الصَّبِيِّ الَّذِي لِي حَتَّى اسْتَقَرَّتْ قَالَ

اولا سینه دود را کنار گرفت پس گشت آن غنچه که ناله میکرد تا آنکه در کوبه خاموش گردانید و مشهور است که آن غنچه را در کوبه

سینه
بچه بباران گرداگرد
و کوهها و بباران بر ما

صلی الله علیه و سلم
و از فراق آنحضرت
نمیشد و بیرون
آمدیم در حالیکه
راه میرفتیم در
توافق علیه و از
جابر مرویست
گفت بود آنحضرت

اولا سینه
دود را کنار
گرفت پس گشت
آن غنچه که
ناله میکرد
تا آنکه در
کوبه خاموش
گردانید و
مشهور است
که آن غنچه
را در کوبه

بَكَتْ عَلَى مَا كَانَتْ تَسْمَعُ مِنَ الذِّكْرِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

گرمیہ کرد آن نخلہ رفقدان چیزے کہ می شنید از ذکر رواد بخاری و روایت است از

أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجَ أَبُو كَالِبٍ إِلَى الشَّامِ وَخَرَجَ مَعَهُ

ابو موسی رضہ گفت بیرون آمد ابو طالب عم آنحضرت بسوی شام و بیرون آمد بادے

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَشْيَاخٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَلَمَّا أَشْرَفُوا

آنحضرت صلا اللہ علیہ وسلم در میان پیران از قریش پس ہر گاہ کہ مطلع شد

عَلَى الرَّاهِبِ هَبَطُوا فَحَلَّقُوا رِجَالَهُمْ فَخَرَجَ إِلَيْهِمُ الرَّاهِبُ

بر راہب کہ نام او یحیی بود فرو آمدند پس بکشدند بارہای خود را پس بیرون آمد کسبوا ایشان بر ملاقات راہب

وَكَانُوا أَمْلَ ذَلِكَ يَمْرُؤُونَ بِهِ فَلَا يَخْرُجُ إِلَيْهِمْ قَالُوا فَهَمْ يَجْلُونَ

و بود نذا ایشان پیش ازین بارہا دیگر کہ سفر میکردند و میگفتند شدہ بر راہب بیرون نمی آمد کسبوا ایشان گفت ابو موسی

رِجَالَهُمْ فَجَعَلَ يَخْلَعُ الرَّاهِبُ حَتَّى جَاءَ فَآخَذَ بِيَدِ

بارہای خود را پس گشت کہ در می آمد میان ایشان راہب تا آنکہ آمد پس گرفت دست

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَذَا سَيِّدُ الْعَالَمِينَ

پیغمبر خدا صلا اللہ علیہ وسلم گفت ہذا سید العالمین

هَذَا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَبْعُهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ فَقَالَ لَهُ

ہذا رسول رب العالمین میفرستد او را خداے تعالیٰ رحمت بہ برای جانیان

أَشْيَاخُ مِنْ قُرَيْشٍ مَا عَمِلَكَ فَقَالَ إِنَّكُمْ حِينَ أَشْرَفْتُمْ مِنْ

یعنی پیران از قریش چیست سبب علم تو بوی و از کجا میدانی پس گفت ایہی یعنی شما ہنگامی کہ

الْعَقَبَةِ لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ وَلَا جَرٌّ إِلَّا سَاحِدًا وَلَا يَسْجُدَانِ

راہ کہ میان کوه است بلکہ نہاند هیچ درختی نہ سئلہ اگر آئندہ افتاد سجدہ کنندہ و سجدہ نمیکند چہ رنگ

إِلَّا لِنَبِيِّ وَإِنِّي أَعْرِفُهُ بِخَاتِمِ النَّبِيِّ أَسْفَلَ مِنْ عُصْفُوفٍ

بہای پندہ بدستی من میشناسم او را بہ نبوت کہ واقع است پایاتر از استخوان

و بود نذا ایشان

ہذا رسول رب العالمین

یعنی پیران از قریش

كَيْفِهِمْ مِنْ تَفَاحَةٍ تَصْرَجُ قَصْنَعَهُ لَهُمْ طَعَامًا فَلَمَّا آتَاهُمْ

شانه وی مانند سیب پستر برگشت راهب پس ساخت برای ایشان طعامی پس بهنگامیکه آورد طعام را

بِهِ وَكَانَ هُوَ فِي رَاغِبَةٍ الْأَيْلَ فَقَالَ ارْزُلُونَا إِلَيْهِ فَأَقْبَلَ

و بعد آنحضرت در چراندین شتران پس گفت بفرستید بسوی وی پس آمد آنحضرت

وَعَلَيْهِ عِمَامَةٌ تَطْلُو قَلَمًا دَنَامِنَ الْفَوَاحِ وَحَدَّ هُمْ قَدْ سَبَقُوا

و حال آنکه بر آنحضرت ابره بود که سایه میکرد او را پس بهنگامیکه نزدیک شد از قوم یا نت قوم را که تحقیق شنیده

إِلَى فِي شَجَرَةٍ فَلَمَّا جَلَسَ مَالُ فِي الشَّجَرَةِ عَلَيْهِ فَقَالَ أَنْظِرُوا

لبس و سایه درخت پس بهنگامیکه نشست خمید سایه آن درخت بر آنحضرت پس گفت راهب نگاه کنید

إِلَى فِي الشَّجَرَةِ مَالُ عَلَيْهِ فَقَالَ أَلَسْتُ كُمْ اللَّهُ أَبُوكُمْ وَلِيٌّ

لبس و سایه درخت که میل کرد بروی پس گفت راهب سوال میکنم از شما بخدا که کدام یکی از شماست و پسر

قَالُوا أَبُو طَالِبٍ فَلَمْ يَزَلْ يَبْأُشِدُّهُ حَتَّى رَأَى أَنَّهُ أَبُو طَالِبٍ

گفتند ولی وی ابو طالب است پس همیشه بود راهب که سوال میکرد ابو طالب بخدا سوگند که باز گردانی محمد را تا آنکه

وَبَعَثَ مَعَهُ أَبُو بَكْرٍ بِلَالًا وَنَزَّوْدَةً الرَّاهِبُ مِنَ اللَّعَاكِ

باز گردانید و فرستاد آنحضرت را و فرستاد بایا و ابوبکر بلال را و توشه داد آنحضرت را راهب از کمک

وَالرَّيْبِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ

در روغن زیت رواه ترمذی و روایت است از علی بن ابی طالب رضی

قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ فَخَرَجْنَا

گفتم در آنوقت من با آنحضرت صلی الله علیه و سلم در مکه پس بیرون آمدیم

فِي بَعْضِ نَوَاحِيهَا فَمَا اسْتَقْبَلَهُ جَبَلٌ وَلَا شَجَرٌ إِلَّا وَهُوَ يَقُولُ

در بعض نواحی بکه بظلمه پس پیش نمی آمد آنحضرت را کوهی و نه درختی مگر آنکه وی می گفت

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ

السلام عليك یا رسول الله رواه ترمذی و دارمی

السلام عليك یا رسول الله رواه ترمذی و دارمی

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِالْبُرَاقِ

در روایت است از انس که آنحضرت صلی الله علیه و سلم آورده شد براق

لَيْكَةً أُسْرِي بِهِ جَمًّا مُسْرَجًا فَاسْتَصْعَبَ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ

در شب معراج لگام کرده زمین بسته پس تنه‌ی و سر کشی کرد براق را آنحضرت پس گفت براق را

جَبْرِئِيلُ أَخْبَرَهُ أَنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَفَعَّلَ هَذَا أَمَّا رَأَيْكَ

جبرئیل آیا بحکم صلی الله علیه و سلم این کار را می‌پسندد

أَحَدًا أَرَأَيْتُمْ عَلَى اللَّهِ مِنْهُ قَالَ فَأَرْفَضَ عَمَّا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

ترا ایچ کی بزرگتر بر خدا از وی گفت انس پس بخت از براق خوی از جمالت رواه ترمذی

وَعَنْ مُوَيْدَةَ سَأَلَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از مویدہ رنم گفت بریدہ فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

لَمَّا أَنْتَهَيْنَا إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ قَالَ جَبْرِئِيلُ يَا صَبَّاحُ فَخَن

هرگاه که رسیدیم ما به بیت المقدس اشارت کرد جبرئیل باگشتت خود پس راجد

يَا الْحَجْرُ فَشَدَّ بِهِ الْبُرَاقَ سَأَلَهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ يَعْلَى بْنِ مَرْثَدَةَ

باگشتت سناب را پس بر بست بدان براق را رواه ترمذی در روایت است از یعلی بن مرثدہ

التَّقَفِيُّ قَالَ ثَلَاثَةُ أَشْيَاءَ رَأَيْتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

التقی گفت یعلی سه چیز است که دیدم من آنرا از آنحضرت صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيَّأْتُ سِيرَ مَعَهُ إِذْ مَرَّ بِأَبِيعَبْرٍ لَيْسَنِي عَلَيْهِ

علیه و سلم در آئنا می‌کنیم همراه آنحضرت ناگاه که شقیق بن شری را با شیشه می‌سود

فَلَمَّا سَأَلَ الْبَعِيرَ جَرَّاهُ فَوَضَعَهُ جَرَّاهُ فَوَقَفَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ

پس هرگاه که دید آنحضرت را شتر آواز کرد پس نهاد شتر گردن خود را پس استاد بروی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ آيُنَ صَاحِبِ هَذَا الْبَعِيرِ فَجَاءَهُ

صلی الله علیه و سلم پس فرمود کجاست صاحب این شتر پس صاحب شتر نزد آنحضرت

این ششم کسان خانه را است

آزاد لیکن وصیت میکنم بخدا و دیار که دی گلدوز با یکسایه که آنحضرت را

لحمه من از جنون یعنی آن بیرون

فَقَالَ بَعْدِي فَقَالَ بَلْ لَحَبَهُ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّهُ لَأَهْلَ بَيْتٍ

پس گفت آنحضرت این شتر را بدست من بدهش گفت مایه شتر فروختن چه باشد بلکه می خشمیم ما از مردم ترا می سوزانیم

مَا لَهُمْ مَعِيشَةٌ غَيْرُهُ قَالَ أَمَّا إِذَا ذُكِرْتَ هَذَا مِنْ أَمْرِ فَإِنَّهُ شَكَا

که نیست در ایشان سبب زندگان جزین شتر فرودا آنحضرت اما چون ذکر کردی نواز نشان این شتر طلب میکنم خیریت

كَثْرَةَ الْعَمَلِ وَقِلَّةَ الْعَلْفِ فَاحْسِنُوا إِلَيْهِ ثُمَّ سِرُّ نَاحِي نَزَلْنَا مَنَزِلًا

بسیاری کار را و کم علف را پس نیکی کنید بسوی او بستر سیر کردیم تا آنکه فرو دادیم جای فرود آمدن

فَنَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَتْ شَجَرَةٌ تَشْقُقُ الْأَرْضَ حَتَّى

پس خواب کرد و میخیزد خدا صلوات الله علیه و سلم پس آمد درختی که می شکافد زمین را تا آنکه

غَشِيَتْهُ ثُمَّ رَاجَعَتْ إِلَى مَكَانِهَا فَلَمَّا اسْتَيْقَظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

پوشید آن درخت آنحضرت را بستر باز برگشت آن درخت بجا خود پس برگاه بیدار شد آنحضرت صلوات

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَتْ لَهُ فَقَالَ هِيَ شَجَرَةٌ إِتْمَدَا ذَنْتَ رَبِّهَا فِي أَنْ

علیه و سلم ذکر کردم آنحضرت را پس فرمود این درخت است که دستوری خواست پروردگار خود را که

تَسْلِمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ فَإِنْ لَهَا قَالَ ثُمَّ سِرُّ نَاحِي نَاحِي فَإِنَّهُ

سلام کند بر پیغمبر خدا پس دستوری داد خدا تعالی آن درخت را گفت را و بستر سیر کردیم پس گذشتیم

أَمْرًا يَا بَنِي لَهَا يَا حَبِيبَةَ فَآخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْجَرِهِ

زنی بایست که مر آن زن را بود و بان سیر دیوانگی پس گرفت آنحضرت صلوات الله علیه و سلم سوراخ بینی آنسرا

ثُمَّ قَالَ اخْرُجْ فَإِنِّي مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ثُمَّ سِرُّ نَاحِي نَاحِي رَجَعَا مَرَّةً

پس گفت آنحضرت بیرون آئی پس رفتی که من محمد فرستاده خدا ام بستر سیر کردیم پس هنگامیکه بر شتر نشسته

بَيْنَ لَكَ الْمَاءِ فَسَأَلَهَا عَنِ الصَّبِيِّ فَقَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ

آن آب پس پرسید آنحضرت آن زن را از حال آن دو که دیوانه بود پس گفت زن سوگند بان خدا

مَا أَرَانِيَا سَبَّحْتُكَ سُبْحًا وَرَأَاةً فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَرَجًا

در کتاب است از آن سنی

ندیدیم بازوی هر شک اندازد بعد مفارقت توراهه فی شرح السنة وروایت است از

ابن عباس قال جاء أعمر ابني إلى النبي صلى الله عليه وسلم

ابن عباس رضی گفت ابن عباس آمد اعزلی بسوی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قال بما أعرفت أنك نبي قال إن دعوت هذه العذق من

گفت آنچه دلیل بشناسم که تو پیغمبر فرمود آنحضرت باین دلیل که اگر کسی را دعوت از

هذه النخلة تشهد أني رسول الله فذاعا رسول الله صلى الله

این درخت خرما گواهی دهد که من پیغمبر خدا ام پس خوانند آن خوشه را پیغمبر خدا صلی الله

عليه وسلم فجعل ينزل من النخلة حتى سقط إلى النبي صلى الله

علیه و سلم پس گفت آن خوشه که فرو داد از درخت خرما تا آنکه افتاد بجانب آنحضرت صلی الله

عليه وسلم ثم قال ارجع فعاد فأسلمه الأعرابي سراة

علیه و سلم یعنی گواهی داد پس فرمود آنحضرت برگرد بجای خود پس گشت پس سلام آورد آن اعرابی رواه

الترمذي وصححه وعن أبي هريرة قال جاء ذئب

ترمذی و تصحیه و عن ابی هریره گفت ابی هریره آمد گرگ

إلى سراعي غنم فأخذه فمساها فطلبه الراعي حتى انزلها

بسوی چراننده که گوسفندان پس گرفت ازان گوسفندان را پس مسوا و در آن چراننده را آمد

منه قال فصعد الذئب على تل فاقم واستغرو وقال قد

گفت ابی هریره پس بر رفت گرگ بر توده ریگی پس نشست آن گرگ همچو نشست سگ و او چون خود را در میان

عمدت إلى ربي رزقني الله أخذته ثم انزعته مني

تقصه کردم من بسوی رزق که رسانید مرا آن رزق خدا گرفت من آن رزق را پس کشید که رفتی تو از من آن رزق

فقال الرجل يا لله إن رأيت كاليوم ذئب يتبعني فقال

پس گفت آن مرد را عجب است که ندیدم من عجوبه مانند آن را مرد گرگ که پیوسته به من پیوسته گفت

الذئب أعجب من هذا رجل في الغلات بين الحرتين

گرگ عجب تر از این حال مرد نیست که در غلات میان دو سلسه است

روایت است از ابی هریره

مسدود و بیای گوشت
گرگ پیوسته

يُخْبِرُكُمْ بِمَا مَعْنَى وَمَا هُوَ كَأَنَّ بَعْدَكُمْ قَالَ فَكَانَ يَهْوَدِيًّا فَجَاءَ

وآخر خبر امیر سائر شمارا با آنچه گذشته است و با آنچه شونده است بعد از شما گفت ابوهریره پس بود مردی از یهود

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَبَرَهُ وَأَسْمَعَهُ فَصَدَّقَهُ النَّبِيُّ

نزول آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس خبر داد آنحضرت را و اسلام آورد پس تصدیق کرد و درست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا أَمَارَاتُ بَيْنَ بَدْءِ السَّاعَةِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم که این و اشلال این امور نشانها و علامتهاست پیش از قیامت

قَدْ أَوْشَكَ الرَّجُلُ أَنْ يَخْرُجَ فَلَا يَرْجِعُ حَتَّى يُجِلَّتْ نَعْلَاهُ

بیتحقق نزدیک است که مرد بیرون آید یعنی از خانه پس باز برنگردد و بجای آنکه خبر میدهد و او را برود بطین

وَسَوْطُهُ بِمَا أَحَدَثَ أَهْلُهُ بَعْدَهُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ

و تازیانه او بچیزیکه اعدا شده و عملی اهل خانه وی بعد از او را و در شرح السنه

وَعَنْ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ سَمُرَةَ بِنْتِ جُنْدُبٍ قَالَ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ

و روایت است از ابو العلاء را تا بچیز از سمیره بن جندب صحابی گفته بودیم ما همراه آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَتَدَاوَلُ مِنْ قِصْعَةٍ مِنْ غَدْوَةٍ حَتَّى

صلی الله علیه و سلم نوبت نبوت می خوردیم از یک کاسه از ما و او گاه

الْكَلِيلُ يَقُومُ عَشْرَةً وَيَقْعُدُ عَشْرَةً قُلْنَا فَمَا كَانَتْ تَمَلُّ قَالَ مِنْ أَبِي

تا شب می استاده و درود می نشستند و بهمان تداول است گفتیم ما پس بچیز بود که هر دو کرده میشدند تصد

شَيْءٍ يُعْجِبُ مَا كَانَتْ تَمَلُّ الْأَمِنْ هَهُنَا وَأَشَارَ بِبَيْدِهِ إِلَى

چیز عجیب میکنی نبود که هر دو کرده میشد مگر از اینجا و اشارت کرد بدست خود بسوی

السَّمَاءِ سَأَوَاهُ الدَّرِمِيُّ وَاللَّاحِظِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

آسمان رواه ترمذی و دارمی و از عبدالله بن عمرو روایت

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَقُومُ بَدْرٍ فِي ثَلَاثَةِ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم بیرون آمد روز غزه بدر در سه صد

وَحَمْسَةَ عَشْرًا قَالَ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ خَفَاءَةٌ فَأَحْلِهِمُ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ

و پانزده مرد گفت آنحضرت و دعا را بخواند ایشان یعنی صحابه برهنه بیان اند سوار کن ایشان را

عَمَاءَهُ فَأَكْسُهُمُ اللَّهُمَّ إِنَّهُمْ جِياعٌ فَأَشْبِعْهُمْ اللَّهُمَّ

برهنه تنان اند پس جامه بپوشان ایشان را خداوند ایشان را گرسنگان اند پس سیردان ایشان را

لَهُ فَأَنْقَلِبُوا وَمَا مِنْهُمْ رَجُلٌ إِلَّا وَقَدْ رَجَعَ بِحِلٍّ أَوْ حِلَّيْنِ

پس باز گشتند از قحط بدر و حال آنکه نیست از ایشان هیچ مردی مگر حال آنست که برگشت بیک شتر و یا شتر

وَالشَّوْءُ وَشَيْعُوا رَأَوُا أَبَا دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

و جامه پوشیدند و شدند روانه ابوداود و روایت است از ابن مسعود

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّكُمْ مِنْصُورُونَ

از آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود اگر شما را از دشمنان

وَمُصِيبُونَ وَمَفْتُوحٌ لَكُمْ فَمَنْ أَدْرَكَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ وَلْيَأْمُرْ

از جانب پروردگار و باید گانید و او را ففتح کرده و می بیند دشمنان را بلکه دشمنان را باید که تقوی و زور

بِالْمَعْرُوفِ وَلْيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

بمبشروع و نهی کند از خلاف آن رواه ابو داود و از ابو هریره روایت است

قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِثَمَرَاتٍ فَقُلْتُ يَا

گفت ابو هریره آوردم نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم چند خرمایا پس ای

رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ فِيهِمْ بِالْبَرَكَةِ فَضَمَّهِنَّ ثُمَّ قَالَ يٰ

رسول خدا و عاکن خدا را درین خرمایا ببرکت پس فراهم آورد آنحضرت آن خرمایا را پس دعا کرد و گفت

بِالْبَرَكَةِ قَالَ خَذْهُنَّ فَاجْعَلْهُنَّ فِي مِرْوَدِكِ كُلَّمَا ارْتَدَّتْ

ببرکت گفت آنحضرت بگیر این خرمایا را پس گردان آنها را در توشه دان خود هرگاه که خواستی

أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُ شَيْئًا فَادْخُلِ فِيهِ يَدُكَ فَخُذْهُ وَلَا تَشْتَرُهُ نَارًا

مگر که گیر از آن خرمایا چیزی را یعنی از ترس پس در آور بی در دست خود را پس بگیر آن چیز را و پراکنده

و اینها ایشان

و اینها ایشان

و اینها ایشان

و اینها ایشان

فَقَدْ حَمَلْتُ مِنْ ذَلِكَ الثَّمَرِ كَذَا وَكَذَا مِنْ وَسْطِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

پس تحقیق برداشتم من ازان ثمر چندین و چندین از وسط خدا

فَكُنَّا نَأْكُلُ مِنْهُ وَنَطْعَمُوهُ كَانَ لَا يَفَارِقُ حَقْوِي حَتَّى كَانَ

پس بودیم با که میخوردیم ازان تر و میخورانیدیم و بود آن توسطه ان جدا نمی شد بند از اراده همیشه بود

يَوْمَ قُتِلَ عُثْمَانُ فَإِنَّهُ انْقَطَعَ رِوَاةُ الدَّرْمِذِيِّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

روز کشته شدن عثمان یعنی رستی آن فرود گشته شد و گشته رواه الدرمذی و روایت است از ابن عباس

قَالَ تَشَاوَرْتُ فَرِيشَ لُبَيْةَ بَكَّةَ فَقَالَ بَعْضُهُمْ إِذَا أَصْبَحَ فَأَتَيْتُكَ

گفت ابن عباس که مشورت کردم فریشی شبی در که پس گفتند بعضی از ایشان چون صبح کند بر جان خود

يَا لَوْ تَأْتِيكَ فَرِيشٌ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ بَعْضُهُمْ

به بند کردن میخوردند یعنی صلوات الله علیه و سلم را بعضی از مشرکان چنین گفتند او را

بَلْ قَتَلُوهُ وَقَالَ بَعْضُهُمْ بَلْ أَخْرَجُوهُ فَأَمْلَعَهُ اللَّهُ نَبِيَّهُ صَلَّى

بلکه کشید او را و گفتند بعضی از ایشان بلکه بیرون کنند در ازین شهر تا از اینجا بر رود پس مطلع گردانید صاحب خود را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ذَلِكَ فَبَاتَ عَلَى رَأْسِهِ عَلَى فَرَاشِ النَّبِيِّ صَلَّى

علیه و سلم بر آنکه گفتارش کردند مشرکان پس شب گذرانید علی مرتضی را بر سر تخت آنحضرت صلوات الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ اللَّيْلَةُ وَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صلوات الله علیه و سلم در آن شب و بیرون آمد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

حَتَّى يَخْرُجَ بِالْفَارِ بَاتِ الْمَشْرِكُونَ عِلْيَا يَحْسِبُونَ أَنَّ النَّبِيَّ

تا آنکه میروست و رسید بفار و شب گذرانیدند مشرکان در حالیکه پاسبانان میزدند علی را گمان میبردند علی را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا أَصْبَحُوا اتَّارُوا عَلَيْهِ فَمَا رَأَوْا عَلِيًّا

صلوات الله علیه و سلم پس صبح کردند بر جستند بر آنحضرت پس چون دیدند علی را

بَرَدَ اللَّهُ مَكْرَهُمْ فَقَالُوا آيِنَ صَاحِبِكَ هَذَا قَالَ لَا أَدْرِي

مازگردانید خدا میغالی جیلید و بدست کشیدند ایشان را پس گفتند که ما هست خدا تو یعنی آنحضرت گفت علی نمیدانم

فَانْقَضُوا أَنْتَرَهُ فَلَمَّا بَلَغُوا الْجَبَلَ اخْتَلَكَ عَلَيْهِمْ قَصْعِدٌ وَالْجَبَلُ
 یس فتنه مشرکان در پی ۲ خضر بر نشان یابی و یس بن کاکیم رسید مذکور است شبهه بعد بر ایشان نشان ۱

فَمَسُوا بِالْغَارِ فَرَأَوْا عَلَی بَابِهِ سَمِیْعَ الْمَلَائِكَةِ فَقَالُوا لَوْ دَخَلْ

پس نشنید یغاری سپید بر دزدوران غار بافتن عنکبوت را پس گفتند مشرکان ا در آید و بگوید

نے بود بافتن عنایت
بر درو می پس درنگ کرد در غار سه شب و روز

سَاقِیَةُ أَحْمَدَ وَعَنْ مَعْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ سَمِعْتُ أَلِیَّ

رواه احمد وروایت است از معن بن عبد الرحمن گفت معن شنیدم من پدر خود را

قَالَ سَأَلْتُ مَسْرُوقًا مَنِ ادَّكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

که میگفت پرسیدم مسروق را که دانانید آنحضرت صلی الله علیه وسلم را
 بِالْحَنِّ كَيْلَةً اسْتَمَعُوا الْقُرْآنَ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبُو كَيْلَانَ عَنِ عَبْدِ اللَّهِ

ابن مسعود رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَذِنْتُ بِهَمِّ شَجَرَةٍ مُسْفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ

جَاءَ إِيَّاهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَهُ رَجُلٌ يُسَمَّى

فَاَطْعَمَهُ شَطْرَ وَسْقٍ شَعِيرٍ فَمَا زَالَ الرَّجُلُ يَأْكُلُ مِنْهُ وَامْرَأَتُهُ

پس خوانید و داد او را آنحضرت صفت و سبقت جویش همیشه بود آن مرد که سبجور و از آن صفات من و مومنان
و ضیفهم احتى كاله ففنی فاق النبي صلى الله عليه وسلم

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْحَقُّ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

ہیں بڑا مددگار

و

بَابُ الْمُخَوِّضِ وَالشَّفَاعَةِ

باب در بیان خویش کوثر و کیفیت شفاعت

إِنَّا آتَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ

یا محمد هرگز نه ما عطا کردیم ترا کوثر یعنی حوضی است که در آخرت خواهد بود پس نماز گذار بر پروردگار و کار و خیر خود کن

الْأَبْتَرُ لَا تَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

وَمَنْ بَرِيْدُهُ تَوَاتَرَتْ شَفَاعَتُكَ كَرُونَ إِلَّا كَيْفَ كَرَّمْتَهُ هَيْتَ أَنْ تَزِدَّكَ خُدا عَهْدِي

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ

آن روز نفع ندهد شفاعت مگر برای کسیکه دستور می داده است خدا و او را پسندد که بگوید

قَوْلًا عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَجْهُودًا

از روی گفتند نزدیک است که استاده کند ترا پروردگار تو بمقام پسندیده آمده است ایمان از

الْبَشَرِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا عُرِجَ لِي

انسان هر که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم هرگاه که بالا برد و شد مرا

إِلَى السَّمَاءِ أُرِيْتُ عَلَى نَهْرٍ فِي السَّمَاءِ السَّابِقَةِ عِجَاجٌ يَجْرِدُ أَقْوَمَ

لبسوی آسمان آورده بر نهری که بود در آسمان بهنتم ذو صورت که جاری میشد رست ترا

مِنَ الشَّهْرِ وَإِذَا حَامَتَاهُ قِيَابُ دُجَى فَجَّوَتْ فَقُلْتُ مَا هَذَا

نیرو و نگاه پرده و جانب او گشاید ای سرور اید میلان کاو که اند پس گفتم که چیست این جوی

يَا جِبْرِيلُ قَالَ هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي آتَيْنَاكَ رَبُّكَ فَذُقْهُ فَإِنَّ

ای جبرئیل ای جبرئیل که کوثر است که داده است ترا آفریدگار پس چشیم که آب از او چه طعمی دارد

هُوَ أَحْلَى مِنَ الْمَسَاوِ وَأَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ تَصْرُبُ يَدَايَ

می بینم آب وی شیرین تر است از مسکه و زرد تر است از شیر و در میان انگشتانم می ریزد و دستم خورده

إِلَى حِمَاتِهِ فَإِذَا حَمَاتُهُ مِسْكَةٌ دُفِرْتُ بِهَا وَصُرْتُ بِهَا بَيْتًا لِي

لبسوی طین و بستر و خانه مرا می سازد و من را در آن خانه می سازد و دستم بدست خود

یا محمد هرگز نه ما عطا کردیم ترا کوثر یعنی حوضی است که در آخرت خواهد بود پس نماز گذار بر پروردگار و کار و خیر خود کن

له جز آنکه در روز قیامت

رَأَيْتُ كَأَصْدُ النَّاسِ عَنْهُ كَمَا يَصُدُّ الرَّجُلُ إِبِلَ النَّاسِ عَنْ

ویدرستی که من بر این دیدم که مردم را از ایشان و دیگران انحراف چنانکه مردی شتران مردم را از

حَوْضِهِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُمْ قَتَلُوا نَبِيًّا مِثْلَكَ قَالَ نَعَمْ لَكُمْ شَيْئٌ

عرض خود میفرماید گفتند ای رسول خدا آنرا شناسی ما در آن روز فرمود و ای می شناسم شما را

لَيْسَ كَمِثْلِكَ لَكُمْ مِنْكُمْ لَا تَرُدُّونَ عَنْكُمْ تَجْلِبُونَ مِنْكُمْ أَلَا تَرَوْنَ

که نیست مردی که از شما را می در آید بر ما سفید میشاید و دست و پای از اثر نورانیت وضو

تَرَوْنَ مُسَدِّدٌ وَفِي سَرَاوِيَةٍ عَنْ ثَوْبٍ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَنِ شَرِّهِ

روایت و در روایتی که در مسلم است از تو بان این چنین آمده است گفت ایشان سید و شریف حضرت از

فَتَنَّا أَشَدَّ بَيَاضًا مِنَ اللَّيْلِ وَأَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ لَيْعَتٌ فِيهِ

بزرگ و در جواب می فرمود در سحر و سحر و سفیدی از شمع و شیرین تر است از شهد میسر بزرگ و

مِنْ أَرَاكَ أَنْ يَمْلَأَ مِنْهُ أَحَدُهُمَا مِنْ ذَهَبٍ وَالْآخَرُ مِنْ

در اسلام و می بیند که هر یک از آن دو تا چه و چه و می بیند آنرا از بخت ازین دو از طلا و دیگر از

وَرَقٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و فرمود و در حدیث آمده که فرمود فرمود آنحضرت علیه السلام

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در حدیث آمده که فرمود فرمود آنحضرت علیه السلام

دَعَوْتِي شَفَاعَةٌ لَا مَرَّةً إِلَّا بِهَا تَقْبَلُونَ فِي مَا أَلَا شَاءَ اللَّهُ

من همیشه و در غایت دعا و اگر شفاعت است مراست خود را تقدیر خداست هرگاه که شفاعت بخواهد از

تَعَالَى مِنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ تَجَارَةً وَابْنَةً

خدا می تعالی کسی را هر دو است و از است و در حالیکه شریک نیست آن امتی من روایت کرد این را از مسلم

وَأَبِ الدُّعَوَاتِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در کتاب الدعوات و در حدیث آمده که آنحضرت علیه السلام

ویدرستی که من بر این دیدم

و در روایتی که در مسلم است

وَسَلَّمَ قَالَ يُجَبِّسُ الْمُؤْمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يَكُونُوا كَالْأَشْجَارِ

و سلم فرمود چسبیده می شوند از جنسین مسلمان روز قیامت آنکه در آن روز هیچ درختی

يُجَبِّسُ أَنْ يَسْتَشْفِقَنَا إِلَى سَائِلَاتٍ مِنْ مَكَانَاتِنَا وَنُورِ

چسبانند تا آنکه طلب شفاعت میگردیم از سبیلان و نور را از مکانهای خود و نور را از

أَدَمَ فَيَقُولُ إِنْ أَنْتَ أَدَمُ ابْنُ آدَمَ فَخُذْكَ اللَّهُ سَقَطَ عَنْكَ

آدم را چسباند و میگوید اگر تو آدمی هستی پس بگیر خود را از خداوند که از تو جدا شد

جَنَّتِهِ وَأَسْجَدَ لَكَ مَلَائِكَتَهُ وَعَلَيْكَ أَسْمَاءُ النَّبِيِّ اسْتَفْعَلْنَا

بهشت خود را و ساجد گردانید برای تو فرشتگان خود را و دانایان بهشت را تا نجاتی یابیم

عِنْدَ سَائِلَاتٍ حَتَّى يُخَيِّجَ مِنْ مَكَانِنَا هَذَا فَيَقُولُ كَسْتُ هُنَا كَمْ

نزد سبیلان تا آنکه بفرستد ما را از اینجا که اینها نیستند و بگوید اینجا کجاست و چقدر

وَيَدَّ نَزِيرٌ بِمَكَانِهِ أَصَابَ أَكْثَرُ النَّبِيِّ الشَّجَرَةَ وَقَدْ لَفَى غُفَا

و یار دهنده نغمه خود را که رسیده او را که خوردن او نیست از درخت و حل آنکه به تحقیق نهی و مشهور

وَلَكِنْ أَتَوْا نَفَا حَا أَوَّلَ نَبِيِّ بَعَثَهُ اللَّهُ إِنْ أَهْلَ الْأَرْضِ

از نزد یک شدند آن و لیکن بیا بید لوح را که اول نبی مرسلیست نه شده است اول طوفانها را

فَيَأْتُونَ نَوْحًا فَيَقُولُ كَسْتُ هُنَا كَمْ وَبَدَّ بِخَطِيئَتِهِ إِلَى

پس می آیند نوح را پس میگوید نوح چیست من و سون و در آن روز که نوح را

أَصَابَ سُوءُكَ رَأَيْتَهُ يُغَيِّرُ عَلَيْهِ وَلَكِنْ أَمْتُوا إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَ

رسیده بوی دآن سوال کردن او است بدو در کار خود را در نجات یاب و نغمه و لیکن بیا بید

الرَّحْمَنِ قَالَ فَيَأْتُونَ إِبْرَاهِيمَ فَيَقُولُ إِنْ أَنْتَ إِبْرَاهِيمُ فَخُذْ

خدا می هر جان است فرمود آنحضرت پس بیا بید ایبراهیم را پس میگوید ایبراهیم درستی که میگوید

يَدَّ كَرْتَلَتْ كَذِبًا كَذِبًا وَلَكِنْ أَنْتَ مُوسَى عَبْدُ

یاد می بیا بید موسی را که در آن روز و نغمه و لیکن بیا بید موسی را که بنده است

و سلم فرمود چسبیده می شوند از جنسین مسلمان روز قیامت آنکه در آن روز هیچ درختی

نزد سبیلان تا آنکه بفرستد ما را از اینجا که اینها نیستند و بگوید اینجا کجاست و چقدر

از نزد یک شدند آن و لیکن بیا بید لوح را که اول نبی مرسلیست نه شده است اول طوفانها را

خدا می هر جان است فرمود آنحضرت پس بیا بید ایبراهیم را پس میگوید ایبراهیم درستی که میگوید

یہودیوں کی طرف سے
میں نے
یہودیوں کی طرف سے
فرمود

اتاه الله اليكم كتابه وحيه وقرآنه فليكن منكم من يتقوا الله ويطيعوا امره

ويعلموا ان الله هو الغني الغني

الذي لا يملك منكم شيئا وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

الذي لا يملك منكم شيئا وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

ولاكن اتقوا عيسى بن مريم ورسوله ورسوله ورسوله

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

وكنتم تعلمون ان الله هو الغني الغني

اسلام اور کفر کا فرق

وکنتم تعلمون

وکنتم تعلمون

وکنتم تعلمون

فَبَدَّعْنِي مَا شَاءَ اللَّهُ إِنْ يَدْعُنِي تَهْتِكُوا لِسِرِّي مُحَمَّدٌ وَقُلْ تَسْمَعُونَ
 پس میگزارد مرا پروردگار در سجده چندانکه نخواهد که بگذارد پس از آن میگوید سر برداری خود و گوید
 وَأَشْفَعُ تَشْفَعُ وَاسْأَلْ نَعْلَهُ قَالَ فَارْفَعْ رَأْسِي فَأَنْتَنِي عَلَى سَرِيٍّ
 و شفاعت کن اجابت کرده میشوی و نخواهد بر من میخواستی داده میشوی فرمود آنحضرت پس میبارم سر خود را پیش
 بِنَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ وَفِي رَأْيِي لَهَا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ
 بگذاشتن و ستودن که می آموزد مرا به دران وقت بیشتر شفاعت میکنم و در روایتی مرغاری که مسلم از ابی هریره
 فَارْفَعْ رَأْسِي فَأَقُولُ أُمْنِي يَا رَبِّ أُمْنِي يَا رَبِّ أُمْنِي يَا رَبِّ
 اینست که خواهم بر پشت سر خود را پس بگویم امت من ای رب امت من ای رب امت من ای رب
 الْحَدِيثُ فَيَجِدُنِي حَذًا فَخَرَجَ فَأَخْرَجَهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخَلَهُمُ
 تا آخر حدیث پس حدیث میکند پروردگار برای من حد معین حکم میکند که پس بیرون آرایشان را پس بر من آرام
 الْحَبَّةُ ثُمَّ أَعُوذُ الثَّانِيَةَ فَاسْتَاذِنَ عَلَى رَأْيِي فِي دَائِرَةِ فَيُؤَدِّنُ
 در بهشت بیشتر باز کردم بار دوم پس از آن نخواهم بر پروردگار خود در سر عزت و نه پس از آن داده شود مرا
 لِيْ عَلَيْهِ فَإِذَا رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاحِدًا فَبَدَّعْنِي مَا شَاءَ اللَّهُ إِنْ يَدْعُنِي
 پس چون به بنیم او را بنیم سجده کنان پس بگذارد مرا و این تا و نمیکه خواهد خداوند تعالی آنکه بگذارد مرا
 ثُمَّ يَقُولُ ارْفَعْ مُحَمَّدٌ وَاسْمِعْ وَأَشْفَعُ تَشْفَعُ وَاسْأَلْ نَعْلَهُ قَالَ فَارْفَعْ
 پس بعد از آن میگوید سر برداری محمد و گوید شنیده میشوی و شفاعت من قبول شفاعت کرده خواهی و سوال کن
 رَأْسِي فَأَنْتَنِي عَلَى رَأْيِي بِنَاءٍ وَتَحْمِيدٍ يُعَلِّمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَجِدُنِي
 سر خود را و نمیشا خواهم که بر پروردگار خود بگذاشتن و حد بیا موزد مرا پس شفاعت خواهم کرد پس مقرر کرده شود
 حَذًا فَخَرَجَ فَأَخْرَجَهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخَلَهُمُ الْجَنَّةَ ثُمَّ أَعُوذُ
 برای من حد پس بیرون آیم و بیرون آیم آنها را از آتش دوزخ و داخل کنم آنها را بجهت بیشتر باز کردم
 الثَّالِثَةَ فَاسْتَاذِنَ عَلَى رَأْيِي فِي دَائِرَةِ فَيُؤَدِّنُ لِيْ عَلَيْهِ فَإِذَا
 بار سوم پس از آن خواهم بر پروردگار خود در سر عزت و نه پس از آن داده شود مرا پس

در حدیثی که در این باب است

این حدیث از ابی هریره است

در حدیثی که در این باب است

رَأَيْتُهُ وَقَعْتُ سَاجِدًا أَقْبِدُ عَنِّي مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُنِي ثُمَّ يَقُولُ

چون بینم او را بنیستم سجدہ کنان پس میگذازد و مرا در سجدہ و چندانکہ خواہد کہ بگذارد پس بہ فرماید

يَا مُحَمَّدُ وَكُلُّكُمْ تَسْمَعُ وَأَشْفَعُ لِنَفْسِي وَسَلِّ تَعْطُهُ قَالَ فَاذْفَعُ

سر بردار ای محمد و بگو شنیدہ و میثوی و شفاعت کن قبول کردہ میثوی و سوال کن دادہ میثوی فرمود

رَأْسِي فَأَتْنِي عَلَى سَرَّائِي بِنَاءٍ وَحُمَيْدٍ يُعْلِمُنِيهِ ثُمَّ أَشْفَعُ فَيَجِدُ

سر خود را و ثنا بگویم بر پروردگار بتنا و حمدیکہ بیاورد مرا پس شفاعت پس میفرماید

حَدًّا فَأَخْرِجُهُ فَأَخْرِجُهُمْ مِنَ النَّارِ وَأَدْخِلْهُمْ الْجَنَّةَ حَتَّى يَأْتِي

مرا پس بیرون آیم و بیرون آرم آنها را از آتش و داخل خواریم کردہ آنها را در جنت شفاعت میکنم پس

فِي النَّارِ الْأَمِنْ قَدْ حَبَسَهُ الْقُرْآنُ أَمْيَ وَحَبَّ عَلَيْهِ الْخُلُودُ ثُمَّ

در آتش مگر کسیکہ حبس کردہ و نگاہ داشته است او را قرآن یعنی کسیکہ او حبس شدہ بر او ہمیشہ بود در دفع

تِلْكَ هَذِهِ الْآيَةُ عَسَى أَنْ يَتَّبِعَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا وَقَالَ

بہتر خواند آنحضرت این آیت را نزد یک است کہ استادہ کند تراز پروردگار توبہ قای پسندیدہ و گفت

هَذَا الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ الَّذِي وَعَدَهُ نَبِيِّكُمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

اینست مقام محمودیکہ وعدہ کردہ است خدای تعالی آنرا بہ پیغمبر شما متفق علیہ است و روایت است از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبداللہ بن عمرو بن العاص فرمود کہ آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

تَلَا قَوْلَ اللَّهِ تَعَالَى فِي إِجْوَاهِهِمْ رَبِّ إِنْهُمْ أَضْلَلَنَّا كَثِيرًا مِمَّنْ

خواند قول خداے تعالیٰ را در شان ابراهیم کہ وی سبحانہ گفت ابراهیم ای بی ایمان کما و کردہ

النَّاسِ فَمَنْ يَتَّبِعْنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَقَالَ عِيسَى إِنْ تَعِدْ بِهِمْ وَانْهَمْ

مردمان پس کسیکہ پیروی میکند مرا پس برستی آن کس از من است و خواند آنحضرت قول عیسیٰ نیز اگر غدا

عِبَادَ كَوْفَرًا مَعِي يَقَالُ اللَّهُمَّ أَمْنِي أَمْنِي وَبَكِي فَقَالَ

بندگان تواند پس برداشت آنحضرت بخود دست خود را پس گفت خداوند بخشنیدم از امت مرا و بگفت

چون بینم او را بنیستم سجدہ کنان پس میگذازد و مرا در سجدہ و چندانکہ خواہد کہ بگذارد پس بہ فرماید

خواند قول خداے تعالیٰ را در شان ابراهیم کہ وی سبحانہ گفت ابراهیم ای بی ایمان کما و کردہ

بسم الله الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام
على سيدنا محمد وآله

اللَّهُ تَعَالَى أَحْمَدُ ۖ إِذْ هَبَّ إِلَى مُحَمَّدٍ وَرَأَيْكَ فَسَأَلَهُ

خدایتعالی ای جبرئیل برو بسوی محمد صلعم و پروردگار تو انا ترست امتیاج پروردگار تو را

مَا يَبْكُكَ فَأَتَاهُ جِبْرِئِيلُ فَسَأَلَهُ فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در گریه آورد ترا پس آمد نزد آنحضرت جبرئیل و پرسید آنچه را ایس نبی را در جزای خود می بیند

بِهِ كَيْفَ وَسَلَّمَ بِمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَجِبْرِئِيلَ إِذْ هَبَّ إِلَى

علیه و سلم بچیز که گفت انما ترست ایس نبی ز فرموده تعالی بر جبرئیل را و در اثنای آن

مُحَمَّدٍ فَقُلْ أَنَا سَلَفُ نَبِيِّكَ فِي رَأْيِكَ وَكَأَنَّكَ لَسَبُّهُ وَكَأَنَّكَ لَوَاةُ

محمد پس بگوید درستی که مانند من است که را می گردانم و در باب است تو را از رویه و علین نمیکنی تو را و سلم

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در روایت از ابی سعید رَضِیَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا دَخَلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ وَآهَ النَّارِ النَّارَ يَقُولُ

و سلم و گفتند که در کنید بهشتیان بهشت را و دوزخیان دوزخ را میاید

اللَّهُ تَعَالَى مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَيْرٍ دَلَّ مِنْ أَيْمَانِ

خدا می تبارک و تعالی کیست در دل وی مقدار دانه از خردل از ایمان

فَأَخْرَجُوهُ فَيُخْرِجُونَ قَدِ امْتَحَنُوا وَعَادُوا حِمَمًا فَيُلْقُونَ

پس بیرون آرید او را از دوزخ پس بیرون آیند و حل آنکه تحقیق سوخته اند و شسته اند مانند آتش را پس افکندند

فِي نَهْرٍ الْحَيَوَاتِ فَيَنْبُتُونَ كَمَا تَنْبُتُ الْحَبَّةُ فِي حِمْلٍ السَّيْلِ

در نهر حیات پس میروند و در ترازو میبندند چنانچه میروید میبند در حیل سیل

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّهَا تَخْرُجُ صَفْرَاءَ مُلْتَوَايَةً مُتَّفِقَةً عَلَيْكَ وَعَنْ

آیا نمی بینید که چه بیرون می آید زرد در هم پیچیده یعنی ترازو متفق علیه و در روایت از

أَبْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

ابن مسعود رَضِیَ که آنحضرت صلعم علیه و سلم فرمود

اٰخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَجُلٌ هُوَ يَمْشِي مَرَّةً وَيَكْبِتُ مَرَّةً وَ

آخر مردی که در آینه بهشت راه می رود و یکبار سر را بالا می برد و یکبار سر را پایین می اندازد

تَسْفَعُهُ النَّارُ مَرَّةً فَاِذَا جَاوَزَهَا التَّقَاتُ إِلَيْهَا فَقَالَ تَبَارَكَ

و نجات دهد او را از آتش یکبار پس چون از آن تقاطعات به سوی آتش رسید گفت بزرگوار است آنکه

الَّذِي تَخَانِي مَائِكَ لَقَدْ اَعْطَانِي اللهُ شَيْئًا مَا اَعْطَاهُ اَحَدٌ مِّنْ

آنکه که من را از تو می ترساند خداوند مرا چیزی را که نه داده است آنرا هیچ کس را

الْاَوَّلِينَ وَالْاٰخِرِينَ قُلْ مَرَّةً كَهَ الشَّجَرَةِ فَيَقُولُ اَيُّ رَبِّ اِدْنِي

پیشینان و پسینان را پس بلند نموده میشود مرا و درختی پس میگوید آمد ای پروردگار من و دیگران

مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ فَلَا سِتْرَ لِّبَطْلِهَا وَاشْرَبَ مِنْ مَّائِهَا

از این درخت تا پناه جویم بسایه آن و بنوشم از آب که در زیر آن درخت است

فَيَقُولُ اللهُ يَا ابْنَ اٰدَمَ لَعَلَّ اِنْ اَعْطَيْتُكَهَا لَتَنِيْ غَيْرَهَا

پس میگوید حق تعالی ای فرزند آدم شاید که من اگر به تو ترا از نزدیک گردانم ترا سوال میکنی چیز دیگری

فَيَقُولُ لَا يَا رَبِّ وَبِعَاهِدَةِ اَنْ لَا يَسْأَلَهُ غَيْرَهَا وَرَبَّ يَعْذَرُهُ

پس میگوید آن مرد ندای پروردگار من وعده میکند آمد پروردگار را که سوال نمیکند غیر آنرا و پروردگار او را

لَا يَكْفُرُ بِمَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْكَ فَيُدْنِيهِ مِنْهَا فَيَسْتِظِلُّ بِظِلِّهَا

زیر آنکه او سرافراز نیست و صبر ندارد بر آنکه که او را از آن دور گردانم پس نزدیکی میکند از آن و از آن درخت پس پناه جوید آنرا و سایه آنرا

وَيَشْرَبُ مِنْ مَّائِهَا ثُمَّ تَرَفُّعُهُ كَهَ الشَّجَرَةِ هِيَ اَحْسَنُ مِنَ الْاَوَّلِي

و می نوشد از آن آب بهتر بلند نموده میشود مرا و درختی دیگر که آن بهتر است از درخت نخستین

فَيَقُولُ اَيُّ رَبِّ اِدْنِيْ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ هِيَ اَحْسَنُ لَا شَرَّ

پس میگوید ای پروردگار من نزدیک گردان مرا از این درخت که این بهتر است تا بنوشم

مِنْ مَّائِهَا وَاسْتِظِلُّ بِظِلِّهَا لَا اَسْأَلُكَ غَيْرَهَا فَيَقُولُ يَا ابْنَ

از آب و سایه آنرا و سوال نمیکند ترا غیر این درخت پس میفرماید پروردگار ای پسر

أَدَمَ أَلَمْ تَعَاهِدُنِي أَنْ لَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا فَيَقُولَ لَعَلِّي أَمْرٌ

آدم آیا نه عهد کرده بودی از ما که نخواهی تو از ما بجز آن درخت که خواستی پس میگوید حق تعالی شاید که

أَذْنُوكَ مِنْهَا تَسْأَلُنِي غَيْرَهَا فَيَعَاهِدُهُ أَنْ لَا يَسْأَلَهُ غَيْرَهَا

نزدیک گردانم ترا از آن درخت میخواهی تو مرا غیر آن پس عهد میکنند آنرا که سوال نمیکند از حق تعالی غیر آن

وَسَأَلَهُ يُعَذِّبُهَا لِأَنَّهُ يُرَىٰ مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ فَيَذْنُ مِنْهَا

ویرود و گدازد و معذوری میدارد زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مرا و از او پرسد پس نزدیک میگردد و

فَيَسْتَنْظِلُ بِظِلِّهَا وَتَشْرَبُ مِنْ مَائِهَا ثُمَّ تَرْفَعُ لَهُ شَجَرَةً عِنْدَ

پس پناه میجوید آن مرد و بسایه آن می نوحند از آب درخت بیشتر بلبلند نموده میشود و مراد را درختی نزد

بَابُ الْجَنَّةِ هِيَ أَحْسَنُ مِنَ الْأُولَىٰ فَيَقُولُ أَيْ رَبِّ أَدْنِي

در بهشت که آن بهتر است از درختان اولین پس میگوید آن مرد ای پروردگار من نزدیک

مِنْ هَذِهِ فَلَا تَسْتَنْظِلُ بِظِلِّهَا وَتَشْرَبُ مِنْ مَائِهَا لَا أَسْأَلُكَ

از این درخت پس طلب سایه کنم بسایه آن درخت و می نوحند از آب آن و سوال نمیکند ترا

غَيْرَهَا فَيَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ أَلَمْ تَعَاهِدُنِي أَنْ لَا تَسْأَلَنِي غَيْرَهَا

بجز آن درخت پس میگوید حق تعالی ای پسر آدم آیا عهد نکردی از ما که نخواهی از من چیزی را سوال

قَالَ بَلَىٰ يَا رَبِّ هَذِهِ لَا أَسْأَلُكَ غَيْرَهَا وَسَأَلَهُ يُعَذِّبُهَا

آن میگوید آری عهد کرده بودم ای رب سوال میکنم این بار و سوال نمیکند غیر آنرا و پروردگار ای معذور

لِأَنَّهُ يُرَىٰ مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ فَيَذْنُ مِنْهَا فَإِذَا آذَنَاهُ مِنْهَا

او را زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مرا و از او پرسد پس نزدیک میگردد و از آن درخت پاشد و

سَمِعَ أَصْوَاتَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ أَيْ رَبِّ أَدْخِلْنِيهَا فَيَقُولُ

می شنود و آوازهای بهشتیان را پس میگوید ای پروردگار من در آور مرا در بهشت پس میگوید

يَا ابْنَ آدَمَ مَا يَجْعَلُ نَبِيَّكَ مِنْكَ أَيْضًا أَنْ أُعْطِيَكَ الدُّنْيَا

پروردگار ای ابن آدم چه چیز قطع میکند و خلاص میگرداند مرا از تو ای پسر میگرداند ترا اینکه بهم ترا بجاودانگی

وَمِنْهَا مَعَهَا قَالَ أَيْ رَبِّ اسْتَغْزِيْ مِنْيْ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ

و مانند آن بآن میگوید این بند از غایت فرج ای پروردگار من آیا غریبت میکنی بمنی یا نه

فَضْحَكَ ابْنُ مَسْعُودٍ فَقَالَ أَلَا تَسْأَلُونِيْ مِمَّا أَصْحَكُ فَقَالُوا

پس خنده کرد ابن مسعود پس گفت آبا نمی پرسید مرا که چرا خنده کردم پس پرسیدند

مِمَّا تَضْحَكُ فَقَالَ هَلْكَذَا أَصْحَكُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

چرا خنده کردی پس گفت ابن مسعود همچنین خنده کرد پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَقَالُوا مِمَّا تَضْحَكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مِنْ ضَحْكَ رَبِّ

و سلم پس گفتند صحابه از چه خنده کردی یا رسول الله فرمود خنده و کردم از جهت خنده کردن

الْعَالَمِينَ حِينَ قَالَ اسْتَغْزِيْ مِنْيْ أَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ فَيَقُولُ إِنِّي لَا اسْتَغْزِيْ

جهانمان وقتی گفت بنده آیا استغز میکنی تو را من حال آنکه تو پروردگار جهانیان هستی پس از آن برورد

مِنْ أَقْبَلِكُنِّيْ عَلَى مَا أَشَاءُ قَدْ يَكْرَاهُ مُسْلِمٌ نَوِيْ وَأَنْتَ لَهْ عَنِ ابْنِ سَعْدٍ نَحْوُهُ الْأَنْبَاءُ

میکنم از تو ولیکن میدهم از آنچه تو بخواهی که من بر سر چه میخواهم قلمرو روایت کرده آنرا مسلم و در روایتی دیگر او را از ابی

كَمْ يَذْكُرُ فَيَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ مَا يَصْرِيْ بِيْ مِنْكَ إِلَى آخِرِ الْحَدِيثِ

در روایت ابی سعید ذکر نموده این عبارت را که از فقیه یابن آدم ما یصری بیه تا آخر حدیث

وَسَأَدْنِيْهِ وَيَذْكُرُهُ اللَّهُ سَلْ كَذَا وَكَذَا احْشِ إِذَا انْقَطَعَتْ بِهِ

و زیادت کرده است در این روایت و یاد میدهد در نماز و خدا آن بند را که سوال کنی بخواب چنین چنین

الْأَمَانُ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هُوَ لَكَ وَعَشْرَةٌ آمَنَّا لَهَا قَالَ ثُمَّ يَدْخُلُ

در حدیثی که در آن میگوید خدا تعالی آنچه آرزو کردی آن بر تو است و چند آن میگوید گفت حضرت

بَنِيَّهٌ مِّدْخُلٌ عَلَيْهِ سَرُوحًا مِنْ الْحُورِ الْعِينِ فَقَالَ لَنْ

آن مرد خانه خود را که در بهشت است پس بر می آید بر او روضه و از حورالعین پس میگویند آن مرد و

أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَا لَنَا وَلَحْيَا نَا لَكَ قَالَ فَيَقُولُ مَا أُعْطِيَ

شکرم خدا را است که پدید آورد برای ما و پدید آورد برای تو فرمود آنحضرت پس میگوید آن مرد و

شکرم خدا را است که پدید آورد برای ما و پدید آورد برای تو فرمود آنحضرت پس میگوید آن مرد و

جهانمان

جهانمان

جهانمان

جهانمان

أَحَدٌ مِثْلَ مَا أُعْطِيتُ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ

ابن مسعود رحمه الله عليه وادع الله ان يوسع لك من الجنة

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَا أَعْلَمُ آخِرَ أَهْلِ النَّارِ

آن حضرت صلی الله علیه و سلم هر ستمی که من میدانم آخر دوزخیان را

خُرُوجًا مِنْهَا وَآخِرَ أَهْلِ الْجَنَّةِ دُخُولًا رَجُلٌ يُخْرِجُهُ مِنَ النَّارِ

در بر آمدن از دوزخ و آخر اهل بهشت را در بر آمدن در بهشت و ستمی که بیرون می آید از آتش

حَقًّا أَفَيَقُولُ اللَّهُ أَذْهَبَ فَأَدْخُلَ لَجْنَةً فَيَأْتِيهَا فَيُخَلِّدُ الْبَيْتَ

و می رود و ستمی که دوست خود را پس میگوید ای ستمکار از بهشت را پس آید و بهشت را پس می آید

أَنَّهُمَا مَلَأَ فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَحَدَّثَهَا مَلَأَ فَيَقُولُ اللَّهُ أَذْهَبَ فَأَدْخُلَ

پس میگوید آن مرد و ای پروردگار من یا قسم من بهشت را پر از مردم پس میگوید ای ستمکار از بهشت را پس می آید

الْجَنَّةَ فَإِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهَا فَيَقُولُ أَلَسْتُ بِمِنْ

در بهشت پس بدستی مرتضی مثل ستمی که نیاده و چند آن پس میگوید ستمکار ای پروردگار من یا قسم من بهشت را پر از مردم پس میگوید ای ستمکار از بهشت را پس می آید

مِنْهُ أَوْ تَضَعُكَ مِنْهُ وَأَنْتَ الْمَلَكُ فَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من یا خنده میکنی از من و حال آنکه تو پادشاه این مسعود میگوید پس تحقیق دیدم پیغمبر خدا را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاجِذُهُ وَكَانَ يَقُولُ ذَلِكَ

علیه و سلم خندید ازین سخن تا آنکه ظاهر شد دندانهای درون او و بود که میگفت صاحب این

أَدُنِّي أَهْلَ الْجَنَّةِ مَزَلَةٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَأَى

منزل مثل دنیا و ده چند آن فرودترین گسترین بهشتیان است ازین و منزل در بهشت متفق علیه و است از این

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قِيلَ لَهُ مَا الْمَقَامُ الْحَمْدُ

از آنحضرت صلی الله علیه و سلم گفت ابن مسعود که گفته شد مرا مقام چیست مقام حمد

قَالَ ذَلِكَ يَقُولُ تَنْزِيلُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى كُرْسِيِّهِ فَيَأْتِي كَمَا يَأْتِي

فرمود آن در آن روز خواب بود که فرود می آید خدا تعالی بر کرسی خود پس از آن میگوید که می آید و از این

این روایت از ابن مسعود است که در بهشت است

این روایت از ابن مسعود است که در بهشت است

الرَّحْلُ الْحَمِيدُ يُدْمِنُ تَضَائِقَهُ وَهُوَ كَسْعَةُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ

پالان وزین نو از چرم میباید از نی آن و محل آنکه فرای آن است

الْأَرْضِ وَيُجَاءُ بِكُمْ خِفَاءً عَمَّا هُمْ غَائِبُونَ أَوَّلَ مَنْ

ز زمین ست و آورد و میشود شمار اربابای برهنه تن برهنه خفته ناکرده پس میباشند! مل

يَكْسِدُ اِبْرَاهِيْمُ يَقُوْلُ اللّٰهُمَّ تَعَالٰى اَكْسُوْا خَلِيْلِيْ نِيُوْتِيْ

حامد پوشیدہ و مشہور ابراہیم میگوید اندر تلے کسوت میبهم دوست خود را پس آورد و مشہود

يَرْيُطَيْنِ بَيْضَائَيْنِ مِنْ رِبَابِ الْحَمَلَةِ ثُمَّ كَسَى عَلَى إِثْرِهِ

چادر زم از کتان سفید از چادر ای بهشت پسر پوشانیده مشعر من زلی ابراهیم پسر

تَوَافِقُوا عَنْ بَيْنِ اللَّهِ مَقَامًا يَغِيبُ عَنْكُمْ وَالْأَخْرَجَ

استاد و مشهور از جانب است و استاد که رشد و برآمدن ایشان و

سَأَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

رواه الدارمی و روایت است از اے سعید بن برقی که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أُمَّتِي مَنْ يَشْفَعُ لِقِيَامِ وَمِنْهُمْ مَنْ

علیه وسلم فرمود بر رشتی که بعضی از امت من - است که شفاعت میکند در جماعتها را و بعضی از ایشان

لِيُشْفِعَ لِقَبِيلِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ لِّشَفْعِ الْعَصَةِ وَمِنْهُمْ مَّنْ لِّشَفْعِ

سے سرت کی شفا عت میکند مرقیہ راو بعضہ از ایشان کسے سرت کہ شفا عت میکند مرقیہ راو بعضہ از ایشان

لَا سَجَلَ حَتَّى يَكُونُ: الْجَنَّةُ سَرَاوَاهُ التَّوْبَةِ وَعَنْ كَسْبِ

کہ درانامکے درجے آئندہ بہین طریق بشفاعت تمامتِ بہشتی را اسی کے لئے (اور اس کے لئے) رعیتِ اناس

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصِفُ أَهْلَ النَّارِ

حضرت فخر مودان حضرت صلی اللہ علیہ وسلم سے ہی اسبقینہ و فخریان

يَكْفُرُ بِهِمُ الْمَلَائِكَةُ مِنَ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ الْمَلَائِكَةُ أَهْلُ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ الْمَلَائِكَةُ أَهْلُ الْجَنَّةِ

پس مکنز دہانسان مرد از ازل بہشت
پس مگوہ مردے از دوزخان مردہستہ

فَلَانُ أَمَا تَعْرِفُنِي أَنَا الَّذِي سَقَيْتُكَ شَرْبَةً وَقَالَ بَعْضُهُمْ أَنَا

یا ظلمان آیینی شناسی مرا من آن کسی ام که نوشانید و مردوم ترا یکبار آری و میگویند بعضی از دوزخیان

الَّذِي وَهَبْتُ لَكَ وَصُوءٌ فَيُشْفَعُكَ فَيُدْخِلُكَ الْجَنَّةَ سَرَّوَاهُ

من آنم که بخشیده بودم برای تو آب پس شفاعت میلندآن مرد بهشتی قرآن و زخرا را پس در آن روز قیامت

ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

[illegible]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرُدُّ النَّاسَ النَّارَ تَحْتَصِدُّ رُؤُوسَ مِنْهَا بِأَعْمَالِهِمْ

علیه وسلم وارد میشوند مردمان آتش را باز میگردند ازان برانداخته اعمال خود

فَاَوْهَمُوا الْكَذِبَ نَحْنُ كَالرَّجُلِ تَعَرَّى فُرْسَانُ الْفَرَسِ نَحْنُ كَالرَّاكِبِ

پس اول ایشان میگردد مانند درخشدن برق پستمانند و زمین ریج پستمانند و درین آب پستمانند

فِي رَجُلٍ كَشَدَّ الرَّجُلُ رَأْسَهُ كَمَا شَاءَ الرَّجُلُ

پسترماتند و پیدنی مرد است پسترماتند فقط مرد بهای بر طریقی مقدار و او الله فی سوره

اللَّهُ أَرَامِي وَعَسَىٰ عُنْدَ يَفْتَرِ رِضْوَانِي مُرِيدَةً رَضًا قَالَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ابراہیمؑ اور ولیدؑ نے اپنے آپ کو ان کے لئے اور ان کے لئے لکھنا شروع کیا۔

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْمَعُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى النَّاسَ فِيهِ

مسلم علیہ وسلم فیہم آرد   اللہ تبارک و تعالیٰ آدمیا زاد و مختار کس است

المؤمنون حتى تزلزل للمجنة فياتقان آدم فيقولون

مسلمانان تیار نہ فریب گردانیدہ و ملیشور و مراہٹا را بہست پس سے ایدہ اوم را پس نیلہ مید

بِأَنَّا اسْتَفْتَيْنَاكَ أَلَمْ نَكُنْ بِكَ بِمُحَدِّثِينَ

ای پیرا طلب حقا و ابرار بر سر دیار است و اس میگوید ادم ای پیرا و ابرار است و ابرار است

الْأَخْطِيَّةَ أَبَدًا لَسْتُ بِصَاحِبِ ذَلِكَ أَذْهَبُوا إِلَى أَبِي

طر ۱۸۔ در شمامیستم من صاحب و این کار بروید کبوتر پسر من

اَبْرَاهِيْمَ سَلَّمَ قَالَ فَقَالَ لَكَ رَاحِلَةٌ كُنْتُ بِصَاحِبِهَا

ابراہیم ست دوست خدا گفت آحضرت پس میگوید ابراہیم نیستی من صاحب این کار

اِنَّمَا كُنْتُ خَلِيْلًا مِنْ وَرَاءِ وَرَاءِ اِمْحَدُوْا اِلٰهِي

نبودم من خلیل مگر دور دور قصد از بسوی دوست

كَلِمَةُ اللَّهِ تَكْلِمًا فَمَا تَوْنُ مَوْسَىٰ فَيَقُوْا لَسْتُ بِصَاحِبِهَا

کلام کرده اورا خدا تکلیم کلام کرنے پر واسطہ لیرے آئند موسیٰ را پس یہ موسیٰ نیستی من صاحب این کار

اِذْ هَبْنِيْ اِلَىٰ عِيسَىٰ كَلِمَةً اَللّٰهُ وُجُوْهُ فَيَقُوْا عِيسَىٰ لَسْتُ

بروید بسوی عیسی کہ کلمۃ اللہ وروح او ست پس میگوید عیسیٰ نیستی من

بِصَاحِبِ ذٰلِكَ فَمَا تَوْنُ مُحَمَّدًا صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ فَيَقُوْا

صاحب این کار پس می آئند محمد را صلے اللہ علیہ و سلم ایستہ محمد

فَيَقُوْا ذٰلِكَ وَتُرْسَلُ الْاَمَانَةُ وَالرَّحْمَةُ فَيَقُوْا مَا نِ جَلِيْلِي الصَّوْرَ

پس زن کرده میشود اورا فرستادہ میشود امانت و رحم پس ایستہ امانت رحم در دو بہ طوطا

يَمِيْنًا وَتَمَّا لَا فَمِنْ اَوَّلٍ كَا لَبْرِقِ قَالَ قُلْتُ يَا بَنِيَّ اَنْتَ وَامِي

دست راست و چپ پس میگذرند طایفہ کہ اول افضل نہ مانند برق گفت آو گفتم من با حضرت ماورید ہوا

اَمْ شَيْءٌ كَمِ الْبَرْقِ قَالَ اَلَمْ تَرَوْا اِلَى الْبَرْقِ كَيْفَ يَمُرُّ وَيَرْجِعُ

باو کدام چیز است و چگونه میگذرند و بر میآید برق فرمود یا بنی پند بسوی برق کہ میگذرد و باز میگرد

فِي طَرَفَةٍ عَيْنٍ ثُمَّ كَمِ الْبَرْقِ ثُمَّ كَمِ الْخَيْرُ وَشَدَّ الرَّجَالُ

در یک چشم زدن پست میگذرند همچو کہ بختن باد پستہ همچو کہ بختن پرند ماود و پند مردان

تَجَرَّبَنِيْ بِهِمْ اَعْمَالُهُمْ وَنَبِيَّكُمْ قَائِمًا عَلَى الصَّوْرَةِ يَقُوْلُ يَا رَبِّ

بے برد ایشان را صفات و لوازمات اعمال و نبی شما را ایستادہ است بر صورت میگوید ای پروردگار

سَلِّمْ سَلِّمْ حَتَّىٰ تَحْمِلَ اَعْمَالَ الْعِبَادِ حَتَّىٰ يَحْمِلَ الرَّجُلُ فَلَاسْتَطِيْعُ

سلامت و سلامت و از آنکہ عاجز می آید و ست میگذرد قوت حکما ایشان تا آنکہ می آید و نمیدانند

السَّيْرِ إِلَّا زَحْفًا قَالَ وَفِي حَاقِّي الصَّرَاطِ كَلَامٌ مُعَلَّقٌ مَا مَوْ

سیر دن و آفتابیں در اطراف کرچنبیدن بر مقعد بر مثال میس : آن حضرت در پیر و وطن مرط کا اہتمام

تَاخِذْ مِنْ أَمْرِتَيْهِ فَقَدْ وُشِّنَا جَوْ مَمْلُوكُشْ وَمَدَّ وُشِّنَا

بیکر کے لاکھ اندازہ: شیعہ گھونٹنے والے کل ۱۵۰ لاکھ ہیں۔ بعض ہندو کہتے ہیں کہ انہوں نے پانچ سو لاکھ اندازہ کیا ہے۔

فِي النَّارِ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي هُرَيْرَةَ بِيَدِهِ إِنَّ قَعْرَ جَهَنَّمَ سَبْعِينَ

در آتش و دوزخ و گفت ابوهریره سؤگند بان خدا اینکه ذات ابی بر سره در دست قدرت اوست پیر دستها که

خَيْرِيَّافَرَاوَاهُ مُسْلِمًا وَعَنْ عُمَانَ بْنِ عَمَّانٍ قَالَ قَالَ

سال است رواه مسلم و حماد و لمیت از عثمان بن عفان روایت گفت عثمان فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْفَعُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ ثَلَاثَةً

آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم شفاعت میکند روز قیامت سه قوم

الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الْعُلَمَاءُ ثُمَّ الشُّهَدَاءُ مَرَّ وَالْبُيُوتُ مَا جَاءَهُ وَعَنْ

پیغمبران پیشر علما پیشر تشویدان روایت کرد آنرا این ماجه و از

آئِسِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أُنْسُ

النس مرویست که گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم ای اسیر

أَكْثَرُ مِنَ الْأَصْدِقَاءِ فَاتَّكُمُ شَفَعَاءُ مِبْعُثُكُمْ فِي بَعْضِ الدُّلِيِّ

زیادے کن اردو سہا ریرا کہ شفا حثت کلمہ کا سید عجیب سنا در عجیب دیکر

بَابُ الْكِرَامَاتِ

باب در بیان کرامات

وَالْمَلَكُ الْأَوَّلُ جِئْنِي بِعَرِّ شَهْمٍ قَبْلَ أَنْ يَأْتُوْنِي مُسْلِمِينَ

گفت سلیمان اسی عزیزان کلام یک از شما می آرد پیش من تحت اورا یعنی تحت ملقبین پیش از آنکه بیایند

قَالَ عَفْرِيتٌ مِّنَ الْأَعْيَانِ إِنَّا بُدِئْنَا بِهٖ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِن مَّقَامِكَ

گفت دیوے از جن من بیمار مش نزدیک تو پیش آئم کہ بر خیزے از جای خود

وَإِنِّي عَلَيْكَ لَقَوِيٌّ أَمْيَنٌ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمُ مِثْقَالِ الذُّرَّةِ

وہر آئینہ میں بران عرض تو لانا با امانتم گفت شخصی کہ نزدیک او علم از کتاب الہی بود

أَنَا إِلَيْكَ بِهَ قَبْرٍ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقِرًّا

میں ہمارے نزدیک تو پیش از آنکہ باز گرد و بسبب تو جیستم تو پس چون سلیمان دید اور او را کہ مستقر

عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي ءَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَلَمَّا

نزدیک ہوئیں گفت این خارق عادت از فضل ہر روز من است تا ببیند کہ آیا شکر کرے یا کفر کرے

دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْيَحْيَى ابْنُ مَرْيَمَ وَدَخَلَ عِنْدَهُ هَارُونَ قَالَ يَا مَرْيَمُ

داخل شدی زکریا یا یحییٰ بن مریم و در مسجد سے یافتے نزدیک وی روزے را گفت اے مریم

أَتَى لَكَ هَذَا أَقَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ

از کجاست ترا این روزی گفت او از نزدیک خداست ہر آئینہ خدا میدہد روزے ہر اینچوہ

يَعْلَمُ حِسَابَ آثَارِ الْأَنْبِيَاءِ ءَا هَـ لَا يَخْلُقُ عَلَيْكَ وَلَا مِثْلَهُ

بشمار آگاہ باش ہر آئینہ دوستان خدا بھیج تیرے نسبت برایشان و ایشان

يَحْيَى نُونٌ أَلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ

اندو کہیں شوند آنکہ ایمان آورند و تقویٰ میں دندہ بشارت است عیبارت در زندگانی

الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ أَسِيدَ بْنَ حُضَيْرٍ وَعَبَادَ

دنیا و در آخرت از انس مراد است کہ اسید بن حضیر و عباد

ابْنِ كَثِيرٍ رَوَوْا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَاجَةٍ

ابن کثیر سر دو این صحابہ طویل القدر سخن کردند نزد پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم در کارے کہ

لَهُمَا حَتَّى ذَهَبَ مِنَ اللَّيْلِ سَاعَةٌ فِي كَيْلَةِ سِدِّ بَيْتِ الْكَلْبَةِ

مرا این دو کس را بود تا آنکہ رفت از شب ساعتی یعنی پارہ، و شب سخت تاریک

تَوَخَّرَ جَا مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْقَلِبَانِ

پستتر بیرون آمدن آن دو صحابہ از نزدیک آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم حالیکہ میگرددت پسونا

سبحان من لم یکن
عنه عجزا و کبریا

وَيَبِيدُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَصِيَّةً فَأَضَاءَتْ عَصَا أَحَدِ الْعَصَا

و بیست هر یک ازان عصائی بود پس روشن شد عصای یکی ازان و دیگر

حَتَّى مَشَى فِي ظَوْنِ تِلْكَ حَتَّى إِذَا فُتِّقَتْ بِهِمَا الطَّرِيقَتَانِ

تا آنکه رفتند هر دو در روشنی آن تا آنکه چون جدا شدند هر دو کس

أَضَاءَتْ لِأَحَدٍ عَصَاهُ فَهَشَى كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي ظَوْنِ عَصَا

روشن شد برای یکی دیگر نیز عصای او پس رفت هر یک ازان دو سویانی رفت در روشنی عصای

حَتَّى بَلَغَ أَهْلَهُ رَأَوَاهُ الْبَخَّارِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ لَمَّا

تا آنکه رسید هر یک اهل خانه خود را رَوَاهُ الْبَخَّارِيُّ و روایت است از عایشه بنت ابی بکر گفت ع

مَاتَ الْبَخَّارِيُّ كَيْفَ تَحَدَّثَتْ أَنَّهُ لَا يَزَالُ يُرَى عَلَى قَابْرِهِ

درنگ میله مرد بخشنده بادشاه جسته بودیم و هم میگوید که حدیث میگوید که بدستی همیشه بود و دیده

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْهَا قَالَتْ لَمَّا أَرَادَ وَاعِظُ الْبَغِيِّ

رواه ابو داود و هم از عایشه روایت است که چون اراده کردند صحابه بعد از آن حضرت غسل

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لَا تَذِيرُنِي الْجَحْدُ رُسُولَ اللَّهِ

صلی الله علیه و سلم گفتند نمیدانیم که آیا برهنه بینیم پیغمبر خدا را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ ثِيَابِهِ كَمَا جَحْدُ مَوْتَانَا أَنْ تَقْصِلَهُ

صلی الله علیه و سلم از جامه های آنحضرت چنانکه برهنه بینیم مردان خود را آنرا غسل بیاورند

وَعَلَيْهِ تِلْكَ قَوْلُهُمْ الْحَكَمُ الَّذِي اللَّهُ عَلَيْهِمُ النَّوَامُ حَقٌّ

او را حال آنکه بایستد برین شریفی جامه های پس برین احکامان در وقت خواب انداختن بر کلمات خداوند

مَا مِنْهُ رَجُلٌ إِلَّا وَدَمَتْهُ فِي صَدْرِهِ تِلْكَ تِلْكَ تِلْكَ

نیعد از ایشان که هر مردی که از دشمنان وی برسد و وی بود و ایشان را بگفتند

مِنْ تَأْخِذٍ إِيَّائِي كَيْدُ رُؤُونِ مَنْ هُوَ أَعْسَلُوا إِيَّائِي

از توفیق خدای در حال آنکه در نمی یابند ایشان که کیست سخن کننده غسل دهید پیغمبر را

در خودی

در خودی

قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَجْعَلُوا مِنْهُ كَعْوَى إِلَى السَّمَاءِ

ترجمہ: آن حضرت را صلے اللہ علیہ وسلم پس بگردانید از قبرش این منافذ بسوی آسمان

حَتَّى لَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ السَّمَاءِ سِوَا قَمِطَرٍ وَأَمْطَرٍ

ترجمہ: بنا شد میان قبر وی و میان آسمان سقف یعنی بردارید حجابی پس گردید ایشان پس از

حَتَّى نَبَتَ الْعُشْبُ وَسَمِدَتِ الْأَيْلُ حَتَّى تَقْتَتَ مِنَ التَّحْمِيمِ

ترجمہ: تا آنکه روید گیاه و فرو بردند شتران تا آنکه بشکافند شتران از پیس و سبزه

مَ الْفَقِي رَأَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ قَالَ

این سال سال فتوح یعنی سال رزائی رواه الدارمی و از سعید بن عبد العزیز روایت است گفت

لَمَّا كَانَ أَيَّامُ الْحَرَّةِ بَوْدَنُ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و وقتی بود در روزهای حره مراد مدینه است گفتند اذان در مسجد آنحضرت صلے اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا وَكَمْ يَقْرَأُ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَلَّبِ الْمَسْجِدَ

علیه و سلم سه روز و گفته اند اقامت نیز و بیرون رفت سعید بن المسیب از مسجد

وَكَانَ لَا يَعْرِفُ وَقْتُ صَلَاةِ الْإِسْلَامِ لَمَّا كَانَ فِي قَبْرِ النَّبِيِّ

و بعد و سعید که نمی شناخت در آمدن وقت نماز مگر با و از رخ می کشید آنرا از درون حجره که قبرش

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ عُمَرَ

صلے اللہ علیہ و سلم رواه الدارمی و روایت است از ابن عمر که عمر فرستاد

لَعَنَ جَيْشًا كَثِيرًا رَجُلًا يَدْعِي سَاسِرِيَّةً فَبَيْنَمَا عُمَرُ

بجای لشکرهای را و امیر گردانید بر این لشکر مردی را که نام برده میشد و ساساریه پس رفتن آنی که عمر

يُحْطَبُ فَيَجْعَلُ بَصِيرَةً يَسَارِي أَوْ فَقَدِمَ رَسُولٌ مِنَ الْجَيْشِ

خطبه می خواند یا ساساریه و میگوید ساساریه را و یا بناه آری پس قدوم آورد قاصد از لشکر

فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لَقِينَا عَدُوَّنَا فَهَرَمُوا قَادَانَا

فرمود ای امیر المؤمنین ملاقات کردند ما را دشمنان پس گفتند ادند ما را پس ناگاه آوردند و میگویند

و اد شد و باران و در

در آن بود

يَا سَارِي الْجَبَلِ فَاسْتَدْنَا ظُهُورَكَ نَدَا إِلَى الْجَبَلِ فَمَزَّاهُ اللَّهُ تَعَالَى

ای ساریه چیل کیمه چایا پس نگیه دادیم بالشتهای خود را میبوی کوه پس شکست و در ایشان را خدایتها

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ كُتَيْبَةَ بْنِ وَهْبٍ أَنَّ

روایت کرد آنرا بهیچ در دلائل نبوت و از نبیه بن وهب روایت است که

كَمَا دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ فَذَكَرُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کعبہ چارہ آید، عائشہ پیس ذکر کرد عائشہ وہی کہ حاضر ہے، چونکہ رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم را

فَقَالَ كَذَبٌ مَّا مِنْ بَيْنِهِمْ يُلَاحِظُ الْإِنَّمَارَ سَبْعُونَ أَهْلًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ

میس گفت کعب نسبت به چہ روزیکہ طلوع میکنند مگر آنکہ فرود می آیند ہفتاد ہزار از فرشتگان

حَتَّى يَجْمَعَ الْقَبْرَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْرُفُهُ

تمام گہ گردا دمیدہ راہبند قبر آن حضرت را علی علیہ و سلم می زنند

يَا أَجْنِثَهُمْ وَيُصَلُّوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى

بازو را در رو میة مستند بر آن حضرت صلی الله علیه و سلم تا

إِذَا أَمْسَوْا عَرَجُوا وَهَبَطَ مِنْهُمْ تَصْنَعًا مِثْلَ ذَا الَّذِي إِذَا انْشَقَّتْ

چون شام میفتد بالا میرود و فرود می آید مانند افشان پس می کنند ایشان نیز مانند آن میگردند و در شام

عَنْ الْأَرْضِ خَرَجَ فَبِشْعَيْنِ الْفَامِلِ الْيَزِيدُ بْنُ مَرْزُوقٍ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

از آن حضرت زمین برآید و در هفتاد و نه از فرشته در جایگاه **میدان حضرت راضی** بنی برگاه عزت روانه و از آن

البَابُ مَشْتَمِلٌ عَلَى كَرَامَاتِ سُوَا اللَّهِ عَلَيْهِ

این باب مختص است بزرگ و فوات آنحضرت صلی الله علیه و آله

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنزَلَ عَلَى مُحَمَّدٍ الْكِتَابَ وَخَوَّلَهُ الْغَنَى وَالْجَبْنَ

اینکه تو میخواهی مرد و در آینه ایشان خواهی مرد و در محبت محمد مکتوبی بر این مسئله اثر

قوله الرسول عن ابن سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

پیش از انچه پیغمبر آن روایت است از ابوسعید خدری رنم که آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ إِنَّ عَبْدًا خَيْرُهُ اللَّهُ بَيْنَ كُنْ

عليه و سلم نشست بر منبر پس فرمود که بنده بود ~~چون که بنده بود و او را از آنکه~~

يُؤْتِيهِ مِنْ تَرْهَوَةِ الدُّنْيَا مَا شَاءَ وَ بَيْنَ مَا عِنْدَ الْفَاحِشَةِ

بداد او را از تار و دست در دنیا چه خواهد آن بنده و میان چیزیکه نزد خداست از توبه و بخت پس

عِنْدَ الْفَاحِشَةِ أَيْ قَبْلَ أَنْ يَكُونَ قَدْ نَبَاكَ الْإِيمَانُ وَ بَيْنَ مَا عِنْدَ

آن بنده و آخرت را پس گریه کرد ابو بکر گفت ابو بکر خطاب آنست فدایت را بدو پیران مادران با پیش گفته

لَهُ فَقَالَ النَّاسُ أَنْظِرُوا إِلَى هَذَا الشَّيْخِ يُخَيِّرُ رَسُولَ اللَّهِ

را ابو بکر را پس گفتند مردم نگاه کنید بجانب این پیر را خبر میدهد آن است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَبْدِ خَيْرِهِ اللَّهُ بَيْنَ أَنْ يُؤْتِيَهُ مِنْ

صلی الله علیه و سلم از حال بنده که که بخیر کردانند خداست تعالی او را میان آنکه بداد او را

تَرْهَوَةِ الدُّنْيَا وَيَكُنْ مَا عِنْدَهُ وَيَقُولُ قَدْ نَبَاكَ الْإِيمَانُ وَ أَقْمَاتُ

ترهوه دنیا و میان آنچه نزد اوست و آن پیر میگوید فدیناک آبا ئنا و اعمامنا

فَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ الْخَيْرُ وَ كَانَ أَبُو بَكْرٍ

پس بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم آن بنده خیر بود

أَعْلَنَا مَشَقَّقَ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

دانا ترین و فهم کننده ترین کلام را مشققی علیه که از عقیقه بن عامر روایت گفته عقیقه بن عامر که

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ثَمَلٍ أَحَدَ بَعْدَ أَنْ سَلَّمَ كَالْمَوْءُودِ

صلی الله علیه و سلم بر ثمنین غزو که احد بعد از هشت سال از دفن پانصد مدافعه کننده

الرَّاحِيَاءُ قَالَا مَوَاتِ ثُمَّ طَعَمَ الْمِنْبَرَ فَقَالَ إِنْ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ

مردم را که در درگاه من بر آمد آنحضرت منرا چه گفت بدو تنی من در پیش شما

فَرَأَوْهُ أَنَا عَلَيْكُمْ شَهِيدٌ وَإِنَّ مَوْعِدَكُمْ الْحَقُّ صُورَاتِي

فرمود که من را که در پیش شما می بینم و من را شما گوید که من را شاهد بدو تنی من مدافعه کرد و یار شما

نیکو

نیکو

آن حضرت

آن حضرت

لَا تَنْظُرُوا إِلَيْهِ وَأَنَا فِي مَقَامِي هَذَا وَإِنِّي قَدْ أُعْطِيتُ مَقَاتِلِي

برائمی بنیم بحوض مال آنکه من درینجای خودم و بدرستی من تحقیق داده شده ام کلید های

خَزَائِنِ الْأَرْضِ وَإِنِّي كُنْتُ أَحْسَنَ بَلَدِكُمْ أَنْ تَكُنُّوا تُعْبِدُونَ

خزاین زمین و بدرستی من بنیرسم بر شما مشرک شدن و کافر گشتن شما را

وَلَكِنِّي أَحْسَنُ عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا أَنْ تَنَافِسُوا فِيهَا وَتَرَادَ لَعْنَتِي

ولیکن منیرسم بر شما دنیا را که رغبت کنید در دنیا و میل کنید در دنیا و زیاده اند

فَتَقْتُلُوا قَوْمَكُمْ أَمْ أَهْلَكَ مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْكَ وَعَنْ

راویان پس قتل کنید و کشتن میان خود پس ملاک شود دنیا که ملاک شدند کسانی که بودند پیش شما متفق

أَيْسَرُ قَالَ لَمَّا تَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَعَلَ يَتَغَشَّاهُ الْكَلْبُ

و از انس روایت گفت ای پیغمبر که گران شد و سخت گشت مرض آنحضرت صلی الله علیه و سلم گشت که می پوشید و بیرون

فَقَالَتْ فَاطِمَةُ وَكَرَبَ أَبَاهُ فَقَالَ لَهَا لَيْسَ عَلَى أَبِيكَ دَبٌّ

و محبت مرض پس گفت فاطمه ای اندوه و سختی پدر پس گفت آنحضرت مر فاطمه را میست بر پدر و محبت داشت

بَعْدَ الْيَوْمِ فَلَمَّا مَاتَ قَالَتْ يَا أَبَتَاهُ أَجَابَ رَبَّاهُ قَالَ يَا أَبَتَاهُ

بعد از امروز پس چون گذشت آنحضرت گفت فاطمه در دنیا آنچه نیت کردی و در دنیا و در دنیا

مِنْ جَنَّةِ الْفِرْدَوْسِ مَا وَاهَا يَا أَبَتَاهُ إِلَى جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

ای که بهشت برین های اوست ای پدر من چه چیز را میخواستی که در دنیا و در دنیا و در دنیا

دَفِنَ قَالَتْ فَاطِمَةُ يَا النَّسَّ أَطَابَتْ أَنْفُسَكُمْ أَنْ تَحْمِلُوا سَلَامِي

اورا پس بهنگامیکه من کرده شد گفت فاطمه ای سر آید خوش خورند شد نفسها شما که برین

رَأْسُكَ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّابِ سَرَّاهُ النَّبِيُّ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم خاند رسول الله صلی الله علیه و سلم

وَعَنْ أَيْسَرُ قَالَ لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از انس که چون آمد رسول الله صلی الله علیه و سلم

در روایت از انس که چون آمد رسول الله صلی الله علیه و سلم

الْمَدِينَةِ لَعِبْتَ الْحَبْشَةَ بِجَاهِ الْفَرَسِ الْقَدِيمِ - رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مدینه را شادمانی کردند همانند مردم تا آنکه بازمی کردند حبشیان بجز ببا خود از جهت شاد شدن مرقد و مدینه

وَفِي رَوَايَةٍ إِلَى الدَّارِمِيِّ قَالَ مَا رَأَيْتُ نَفْسًا مَاقَظًا كَانَ أَحْسَنَ

و در روز پانجمی دارے این پشہ آمدہ است کہ گفت انس نبی صلی اللہ علیہ وسلم روزی را ہرگز کہ بود

وَلَا ضِعَاءَ مِنْ يَوْمٍ دَخَلَ عَلَيْهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در روشن تر از روزی که در آمد بر مادران روز پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله

وَسَلَّمَ وَفِيهِ الزَّمَنِي قَالَ لَمَّا كَانَ الْيَوْمَ الَّذِي دَخَلَ

و سلم و در روایت
تر مذکور این چنین آمده است که گفت ایس چون شد روز گرد آید

فِيهِ رَسُوعَالِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةُ أَضَاءُ مِنْهَا كُلُّ

دروی اکھفرت صلی اللہ علیہ وسلم مدینہ راوی شد از دینہ چین

شَيْءٌ فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمَ الَّذِي مَاتَ فِيهِ أَخُو
مِهْكَالَ شَيْءٍ وَلَمْ يَفْضُلْهُ

پس ہر گاہ کہ شد روزی در دین تو تاریک شد از دین تو ہر

أَيُّدُنَا عَنْ أَدْرَابِ وَأَنَا لَفِي دَفْنِهِ حَتَّى أَتَى أَهْلَهُ وَوَعْنُ

دستهای خود را از خاک و حال آنکه ما به تحقیق پیوستیم و در میان ما اندک سیاهی نیستیم و دلها میخورد

عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: **لَا مِصْرَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ** [اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ]

و روایت است از عابدی که میگوید من در روزی که حضرت علی علیه السلام را دیدم و

خُفِّ اِثْنِي كَفِّهِ فَقَالَ اَبُو بَكْرٍ سَمِعْتُ مِنْ رَسُوْلِ اللّٰهِ ﷺ

3

عليه وسلم شيئا قال ما فضل الله نبيا الا في المعاني التي

... ..

ان يَد من مِيَادِ مَتَوَاهٍ فِي مَوَاصِعٍ وَرَاشِدَةٍ رَاوَاهُ الدَّرْمِي

_____

وَعَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي

دوم از ایشان روایت گفت بود آن حضرت صلوات الله علیه و سلم می گفت در

مَرَضِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ يَا عَالِيَشَةَ مَا أَرَاكَ أَجِدُكَ الْطَّعَامَ

بہارے خود کہ فوت کرد در این بہارے ای عالمی ہمیشہ بودم میا فتم درد طعام را

الَّذِي أَكَلْتُ بِخَيْرٍ وَهَذَا آوَانٌ وَحَدَّثَ انْقِطَاعُ ابْهَدِي

که خورده بودم بخیر و این وقت یافتن من است بریده شدن رگ دل مرا

مِنْ ذَلِكَ السَّيِّمِ رَوَاهُ النَّجَّارِيُّ وَعَنْ حَفْصِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ

ازان زهر رواه البخاری و روایت است از جعفر بن محمد از

أَبُو آدَّ خَلَامُنْ قُرَاشِ دَخَلَ عَلَى أَبِيهِ عَلَى بْنِ الْحُسَيْنِ رَمَ

سفس کہ مردے از قریش در آمد بر پید روی کہ علی بن حسین کہ زین العابدین است

فَقَالَ أَلَا أَحَدٌ شَهِدَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفت آنروز یا حدیث کنم ترا از ان حضرت

قَالَ بَلَى حَدَّثَنَا عَنْ أَبِي الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

گفت امام زین العابدین علیہ السلام کہ ما الزوال القاسم علیہ السلام وسلم گفت

لَمَّا مَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَاهُ جَبْرِئِيلُ

ہنگامیکہ پیدائش و پیغمبر خدا ﷺ علیہ وسلم آید اور اجبرئیل

فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ أَرْسَلَنِي إِلَيْكَ بِكِتَابٍ وَمَا أَرَادَ أَنْ يُسَمِّيَهُ

پس گفتند ای محمد مدتی که خداست تعالی فرستاده است مرا سبوی تواز جنت گرامی داشتند هر تراویز که

لَكَ خَاصَّةٌ لَكَ نِسَاءُكَ عَمَّا هُوَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْكَ يَقُولُ كَيْفَ

مدحایک این کلام مخصوص است بنویسید سدا از چهره که ای قضا و امانت است جان من از تو میگویم خدا

تَحَدَّثْ قَالَ أَجِدُنِي يَا حَبْرِيْلَ مَعْمُومًا وَأَجِدُنِي يَا حَبْرِيْلَ

میابے خود گفت: حضرت میایم خود را می جبرئیل علیکین میایم خود را اسے جبرئیل

[illegible]

والصالحين

وَلَا عَبْدًا وَلَا أَمَةً وَلَا شَيْئًا إِلَّا نَعَلْتُهُ الْبَيْضَاءَ وَسَلَامَةً

و نه غلام و نه کنیز و نه چیز و نه کسی که سفید بود و کلاه دلدل بنا بود و سلام جبهه

أَمْ ضَاحِكًا صَدَقَةٌ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و زنی که گریه کننده بود آنرا صدقه و وقت بر فقر او بر خیال رواه البخاری و از ابو هریره رضی الله عنه

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَقْسِمُ وَرَثَتِي

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم هرگز قسم نمکند و ارث من

دِينَارًا مَا تَرَكْتُ بَعْدَ نَفْقَةِ نِسَائِي وَمَوْنَةً عَامِلٍ فَهُوَ

یک دینار را چیزی که بگذارم من پس از نفقه و زمان من بعد از وی و بعد از اجرت عامل من یعنی خلیفه

صَدَقَةٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي بَكْرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر فقر چنانکه در حیات بود رواه بخاری مسلم و روایت است از ابو بکر صدیق رضی الله عنه که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَوَارِثُ مَا تَرَكْنَا صَدَقَةٌ

صلی الله علیه و سلم میراث یافتن نمیشود از ما چیزی که گذاشته ایم از مال صدقه است

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و متفق بر فقر متفق علیه و از ابو موسی اشعری رضی الله عنه

وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ إِنْ أَرَادَ رَحْمَةُ أُمَّةٍ مِنْ عِبَادِهِ

و سلم مروایت که آنحضرت فرمود بدینستی که خدا تعالی چون خواهد رحمت امتی از بنده گان خود

قَبَضَ نَبِيَّهَا قَبْلَهَا فَجَعَلَ كَأَنَّهَا قَدْ سَلَفَتْ بَيْنَ يَدَيْهَا وَإِذَا أَرَادَ

قبض میکند و پیش از آن امت را پیش از آن امت یعنی از زول عذاب پس میگردد و اند خدا پیغمبر را

مَلَكَةً أُمَّةٍ عَذَابَهَا وَنَبِيَّهَا حَتَّى فَاهُكَّهَا وَهُوَ يَنْظُرُ فَاتَرَى

ملک امتی عذاب میکند آن امت را و حال آنکه پیغمبر آن امت زنده است پس ملک میگردد و اند خدا پیغمبر را

عَيْنَيْهِ يَهْلِكُنِهَا حِينَ كَذَبُوهُ وَعَصَوْا أَمْرَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

هر دو چشم پیغمبر را هلاک شدن آن امت هنگامی که نسبت بدو دروغ کردند و بی فرمان او را رواه مسلم

و منقول است از ابن جریر و ابن کثیر

استماع آنکه پیغمبر
آن امت می کرد پس
هلاک میگردد

ذَهَبًا مَا بَلَغَ مِثْقَالَ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

نذر نمیرسد تو اب ان نیم پیمانہ کے از ایشان را و نہ تو اب نیم نیم پیمانہ کے از ایشان امتفق علیہ دآر

أَبِي بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَأَلَ عَنِّي النَّبِيُّ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بے پردہ روضہ ازید رکنی کہ ابو موسیٰ است روایت است کثرت برداشت از پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَكَانَ كَثِيرًا مِمَّنْ يُزَيِّعُ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ

سر مبارک خود را بسوی آسمان و بود آنحضرت اکثر بر سیداشت ، مبارک خود را بسوی آسمان

فَقَالَ النَّبِيُّ أَمْنُهُ لِلشَّامِ إِنَّهَا دَهَبَ النَّعِيمُ إِلَى الشَّامِ

پس گفت آنحضرت ستارگان سیب من از قمر آسمان را پس و قتیکه بردند ستارگان می آید آسمان را

مَا تَعَاذُواَنَا أَمْسَةً لِأَصْحَابِي فَإِذَا أَذْهَبْتُ أَنَا أُنِي لِأَصْحَابِي

انچھ وعدہ دہ شدہ است۔ ان ازالہ اور اصلاح کے سبب امر کے اصحاب اور پس قنیکہ بردمن

مَا يُوعَدُونَ وَأَصْحَابِي أَمِنَ لِأَمِيٍّ فَإِذَا أَذْهَبَ أَصْحَابِي أَنِّي

بجیریکہ و عدد رده شده اند از غلق و حر و ب اصحاب حسن سبب امن اند مراست مرا پس چنین رند اصحاب حسن می آید

أَمَّتِي مَا بُوْعِدُونِ مَرَأَاهُ مُسَدِّدٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ

است مانه و مده کرده شده اند از بدع و حواد و ذباب خیر و صودث شر و او مسلم و روایت است از ابو سعید خدری

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا بَنِي عَلَى النَّاسِ مَا

حضرت مسعود ان حضرت علیہ السلام نے آید ہر مردم زمانہ

فَيَغْزُو فِيمَا مِّنَ النَّاسِ يَكْفُرُونَ **فِي** مِمَّنْ صَاحِبِ

پس غزاسینند جماعتی از مردم پس :- میشود و برسیده میشود از ان جماعت آیا هست و میان

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَنْ نَعْرِفَ لَهْجًا

بِغَيْرِ ضَلَالٍ عَلِيمٍ   و سلم پس میگویند آری هست پس استاد مشیو قز

مَّا يَأْتِي عَلَى النَّاسِ مَاءٌ فَيَغْرُو فَيَنَامُ مِنْ النَّاسِ يُقَالُ هَلْ فِيهِ مَنْ

بستر می آید بر دم زمان پس غنا میکند جماعت از مردم پس گفته میشود و پرسید میشود آیا هست میان

صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ يَقُولُ إِنَّ نَعْمَ قَبِيحَةً لَهُمْ تَعْمِيَانِي

از کمال

کیکه صحبت داشته است با صحاب پیغمبر خدا پس میگویند آری هست پس کشاد میشود در ایشان

عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ قَبِيحٌ وَفَنَاءٌ مِنَ النَّاسِ يَقُولُ هَلْ فِيكُمْ مَنْ

بر مردم زمان پس غذا میکند جماعتی از مردم پس گفته میشود آیا هست میان شما

صَاحِبٌ مِنْ صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ يَقُولُ لَوْ نَعْمَ قَبِيحٌ

کیکه صحبت داشته است با کسی که او صحبت داشته باشد با صحاب پیغمبر خدا پس میگویند آری هست

لَهُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از برکت این بر سه طبقه متفق علیه در روایت است از عمر گفت فرمود آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَهُمْ أَصْحَابِي فَأَتَمُّ خِيَارِهِمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

علیه وسلم گرامی دارند یاران مرا زیرا که بدستی ایشان نیک ترین شما اند یعنی آنکسانیکه می پیوندند

ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَظْهَرُ الْكَذِبُ حَتَّى أَنَّ الرَّجُلَ كَيَحْلِفُ

پس آنکسانیکه می پیوندند ایشان را پس ظاهر میگردد دروغ و حیانت در دین دنیا تا آنکه مرد باشد که گویند

وَلَا يَسْتَحْلِفُ وَيَشْهَدُ وَلَا يَسْتَشْهَدُ إِلَّا مِنْ سَرٍّ أَوْ بِجَبْوَةٍ

و سوگند داده نمیشود و گواهی میدهد و گواهی طلبیده نمیشود و آگاه با شهید کیکه شهادت میکند او را و

الْحَقُّ فَلَيْسَ لَهُمُ الْجَمَاعَةُ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْفَدَى وَهُوَ مِنَ

بهشت پس باید که لازم گیرد جماعت مسلمانان پس بدستی شیطان با آنها و گناه است و شیطان از

الْأَيْتِ، أَبْعَدُ وَلَا يَجْلُوَنَّ رَجُلٌ بِأَمْرَةِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ

دور تر است نسبت به یک کسی باید که تنها نباشد مرد باز آن جنبه زیرا که شیطان

ثُمَّ لِيُهْرَ وَمِنْ سَرٍّ أَوْ حَسَنَةٍ وَسَاءَتْهُ سَيِّئَةٌ فَهُوَ مَوْمِنٌ

سوم این سه کس است و کیکه شهادت گرداند او را نیکی او و اندوه گین گرداند او را بدی او پس کس مومن است

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَسْ

در روایت است از جابر از آن حضرت صلی الله علیه وسلم گفت آنحضرت پس میگوید

این کشاد میشود در ایشان
و نفع کرد و منفعت شهود

آتش افروزان را که دیدم است مرا دیدم است کی را که دیده است طار واه ترندی حوا از

عبد اللہ بن مغفل مرویست گفت فرمود آن حضرت ﷺ علیہ وسلم

ترسید خدا در حق اصحاب من و یاد کنید ایشانرا

عبدالرحمن ایس لیکه دوست میدارد ایشازا اسیر بدوستی من دوست میدارد دو لیکه دشمن من دشمن میدارد

و سمن میدارد ایشانرا و سبیل بر سجده ایشانرا

۱۰۰

وہ اس امر کو سمجھتا ہے کہ ان لوگوں کے لئے

(Musical notation continues)

م

السلامة - السلامة - السلامة

در حدیث

أَرْضِ الْأُبْعَثِ قَائِدًا أَوْ نَوَّارًا لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رِوَاةُ الْإِسْمِ

زمین مگر آنکه در آنجا پیشروان و راهبران باشند و در روز قیامت برایشان روات باشد

وَأَبْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از ابن عمر گفت رسول خدا آن حضرت صلی الله علیه و سلم

إِذَا سَرَّ آيَتُهُمُ الَّذِينَ يُسَبِّحُونَ أَصْحَابِي فَقُولُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ

و تثنیه بر اینند آن کسان که دشنام می کنند اصحاب مرا پس بگویند لعنت خدا بر باد بر این

شَرُّكُمْ سَرَّوَاهُ الْإِسْمَ الَّذِي وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ سَمِعْتُ

فعل بد شما را و اسمی که در روایت است از عمر بن الخطاب گفت

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ سَأَلْتُ رَبِّي

آن حضرت را صلی الله علیه و سلم که میگفت پرسیدم پروردگار خود را از حال

اخْتِلَافِ أَصْحَابِي مِنْ بَعْدِي فَأَوْحَى إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ

اختلاف اصحاب خود بعد از من پس وحی فرستاد پسوی من ای محمد بد رستی

أَصْحَابُكَ عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ الْجُحُمِ فِي السَّمَاءِ لِبَعْضِهَا أَقْوَى

اصحاب تو نزد من بجلای ستارگان اند در آسمان که بعضی از آن ستارگان قوی تر اند

مِنْ بَعْضٍ وَلِكُلِّ نَفَرٍ مِمَّنْ أَخَذَ لِبَشْيٍ مِمَّا هُمْ عَلَيْهِ مِنْ

و روشن تر از بعضی و هر یک از آن که از چیزی که بر او است از

اخْتِلَافٍ فِيهِمْ فَوَاعِدِي عَلَى هَدْيٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اختلاف ایشان پس وعده من بر راه راست است گفت عمر بن خطاب فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْحَابِي كَالْجُحُمِ فَلَمَّا قُرِئَ الْقُرْآنُ

صلی الله علیه و سلم اصحاب من را مانند کوه استارگان اند که با نوازه یافند میشوند پس خوانند

إِهْتَدَى يَتَقَرَّوَاهُ الْإِسْمَ الَّذِي وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ

راه را است محابا به راه زمین و روایت است از جابر بن عبد الله درم میگفت که

سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَمْسُ النَّارُ مُسْلِمًا

شنیدم من آن حضرت را صلوات الله علیه و سلم می گفت که مس نمیکند آتش دوزخ مسلمان را

سَرَانِي أَوْ سَرَايَ مِنْ سَرَايَةِ زَوْجَةِ أَوَاهِ السِّرْمِذِيَّةِ

که دید مرا یا دید کسی را که دید مرا رواه الترمذی

بَابُ فَضْلِ الْأَنْصَارِ

باب ست در بیان فضیلت انصار رض

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ

و آنانی است که جای گرفته اند در اسلام و جای پیدا کرده اند در ایمان پیش از مهاجران دوست می دارند هر

هَاجِرًا إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا

هجرت میکنند بسوی ایشان و نمی یابند در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده شده

وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَكُلُّ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ

مهاجران را و دیگران را اختیار میکنند بر خود بیشتر اگر چه باشد ایشان را احتیاج و هرگز انگار اشتیاق

نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ

از هر کس نفس خود را بخاطر آنجا عت ایشان در دست نگار روایت است از انس رضی الله عنه از آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ وَآيَةُ

صلوات الله علیه و سلم که فرمود و آیه شهادت نشان ایمان محبت انصار است و نشان

النِّفَاقِ بُغْضُ الْأَنْصَارِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ الْبَرَاءِ رَضِيَ قَالَ

نفاق دشمنی انصار است متفق علیه و رواه ابن عباس رضی الله عنه گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْأَنْصَارُ

شنیدم پیغمبر خدا را صلوات الله علیه و سلم می گفت انصار

لَا يَجْعَلُ إِلَّا مَوَدَّةً وَلَا يَبْغِيهِمْ إِلَّا مَنَافِقَ فَمَنْ أَحْبَبَهُمْ

دوست نمیدارد و ایشان را مگر مسلمان و دشمن نمیدارد و ایشان را مگر منافق پس کیسه دوست دارد

له جز مودت و کینه

أَحَبُّهُ اللَّهُ تَعَالَى وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ أَبْغَضَهُ اللَّهُ تَعَالَى

دوست دارد و او را خدا تعالی و کسیکه دشمن دارد او را خدا تعالی متفق علیه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و در روایت حسن از ابوبکر هر دو نفر گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ كَوَلَا أَرْبَعَةً لَكُنْتُ أَمْرًا مِنْ الْأَنْصَارِ وَكَوَسَلَكِ

و سلم و کسی بود که هجرت همراه این بیووم بن مردی از ایشان و او را سَلَمُ بن

النَّاسُ وَادِيَا وَسَلَكْتَ الْأَنْصَارُ وَادِيَا أَوْ شِعْبًا سَلَكْتُ

مردم وادیه را و میرفتند انصار وادیه را و میرفتند انصار وادیه را و میرفتند انصار

وَادِي الْأَنْصَارِ شِعْبَةً الْأَنْصَارُ شِعْبَةً وَالنَّاسُ دَنَاءُ

وادی انصار را و شعب ایشان از انصار بمنزله شعرا اند یعنی جامه در و در ومان باقی بمنزله دنا را

إِنَّ كَمَثَرَةً لِعَبْدِي أَتَرَةً فَاصْبِرُوا حَتَّى تُلْقَوْا

بدستی شما ای انصار نزدیک است که ببینید شما پس ازین اختیار و استقامت و کس که نرسد به این شدت

عَلَى الْحَوْضِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

بر حوض رواه البخاری و روایت است از انس که آن حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى صَبِيًّا نَاوِسًا مُقْبِلِينَ مِنْ عُمَرَاءِ

علیه و سلم دید کودکی را که از انصار و آورنده و آئینده از طعام عروسی

فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَيْرُ

پس بایستاد پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم پس گفت خداوند شما را

أَحَبُّ النَّاسِ إِلَيَّ اللَّهُمَّ أَنْتَ خَيْرُ مَنْ أَحَبَّ النَّاسُ إِلَيَّ لَعَنِي

محبوب ترین مردم ای من خداوند شما را و بدترین مردم ای من که من را بدست آنحضرت

الْأَنْصَارُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْوَةَ قَالَ قَالَ

بخاری و انصار را متفق علیه و روایت است از زید بن ارقم که گفت فرمود

تفسیر فرمود انصار را
جایگاه آنست که در
انجمن آنست که در
ایشان آنست که در
صلی الله علیه و سلم
اشیاء اللغات
از آنست که در
شکست و ضعیف و در سکون
شکست و ضعیف و در سکون
است از استقامت که
استقامت و استقامت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَانْصَارٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خداوندایم از مرانصار را

بَنَاءِ الْاَنْصَارِ وَلَا بَنَاءِ اَبْنَاءِ الْاَنْصَارِ وَلَا اَهْلَ مُسَلِّمٍ

و مریدان انصار را و مریدان پسران انصار را رواہ مسلم

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از ابن عباس مروست کہ آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

لَا يُغِضُ الْاَنْصَارَ أَحَدٌ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْيَوْمُ الْآخِرُ وَاهْلُ الْاَنْصَارِ

و دشمن ندارد انصار را هیچ کس کہ ایمان دارد بخدا و روز آخرت رواہ الترمذی

وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از سهل بن سعد کہ گفت بودیم باہمراہ آن حضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَحْفَرُ الْخَنْدَقَ وَنَحْنُ نَنْقُلُ التُّرَابَ

علیہ وسلم و حال آنکہ آنحضرت در حال حفر خندق بودیم و خاک را

كَيْفَمَا يَنْفَقُ اللَّهُمَّ لَا عِشْرَةَ لِعَلِيٍّ إِلَّا رَاقَةً فَاعْفِرْ

پس گذر کرد بر ما آنحضرت و دیدم خلقی حال را پس فرمود خداوندان نیست عشرت مگر عیش و عشرت

الْاَنْصَارِ وَالْمُهَاجِرَةِ رَاقَةً الشَّامِ

انصار را و مهاجرین را رواہ الترمذی

فَيَمْنَنَ سَبَّ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در باب حکم آن کہ سب است کہ دشنام دهد صحابہ آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا

و نیز آنان کہ از بعد از مهاجران و انصار میگویند ای پروردگار ما بیایند ما را

وَلَا خَوْفًا إِنَّا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي

و پروردگار ما را کہ سبقت کردند بر ما با ایمان آوردن و پیدا کن در

بنا بر

بنا بر

قُلُوْا بِنَا غَلًا لِّكَزَيْنَ اٰمَنُوْا اَسْبَا اَتَكَ سَاوُوْا حَرِيْمًا عَن
 ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا
 رَاَيْتُمُ الَّذِيْنَ يَسْبُوْنَ اَصْحَابِيْ فَقُوْا لَوِ الْغَنَّةُ اللّٰهُ عَلٰى
 شَرِّكُمْ سَاوَاهُ الزُّمْدِيُّ وَهَنَّ اَبِي سَعِيْدٍ اَلْحَدْرَايْ قَالَ
 قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَدِّ اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسْبُوْا اَصْحَابِيْ
 فَاَ الَّذِيْ نَفْسٌ اَبْيَدُ لَوْ اَنْ اَحَدُكُمْ اَنْفَقَ مِثْلَ اَحَدٍ
 ذَهَبًا مَّا اَدْرَاكَ مَدَّ اَحَدٍ هِمْرًا نَصِيْفُهُ رَوَاهُ الزُّمْدِيُّ
 وَهَنَّ عَبْدُ اللّٰهِ بَنُ مَعْقِلٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ
 اَصْحَابِيْ لَا تَتَّخِذُوْا عَرَا ضًا مِّنْ بَعْدِيْ فَمَنْ اَحَبُّهُمُ
 فَبِحَبِيْ اَحَبُّهُمُ وَمَنْ اَبْغَضَهُمْ فَبِاَبْغَضِيْ اَبْغَضَهُمْ
 اَصْحَابِيْ لَا تَتَّخِذُوْا عَرَا ضًا مِّنْ بَعْدِيْ فَمَنْ اَحَبُّهُمُ

و اما آنچه كه ميگفت آن بزرگوار را اين بود كه اگر ما هر يك را تو نجشايند كه مهرباني روايت است از

ابن عمر رضى گفت فرمود آن حضرت صلى الله عليه وسلم چون

به بينيد شما آن كسان را كه دشنام ميكنند اصحاب مرا پس بگوئيد لعنت خدا و ورك از رحمت و باره

بد فعل شما كه ميكنيد شمار واه تريند و روايت است از ابى سعيد حدري كه گفت

ابو سعيد فرمود آن حضرت صلى الله عليه وسلم دشنام نكنيد ياران مرا

پس سوگند بخدا كه ذات من در دست قدرت اوست اگر ثابت شود كه يكى از شما خرم كند در راه خداوند

زهر نمى يابد ثواب يابد و شامان و دشمن به شامان رواه الزمدي

و روايت است از عبد الله بن معقل رضى گفت عبد الله فرمود آن حضرت

صلى الله عليه وسلم ترسيد خدا را در حق اصحاب من مكر فرمود

و نازيد ايشان را مثل من بعد از من پس گويد و دوست ميبارد ايشان را

پس بد و دشمنى من و دوست ميبارد ايشان را و كسي كه دشمن ميبارد ايشان را پس دشمنى من دشمن ميبارد ايشان را و كسي كه

ع
ابن عمر رضى گفت فرمود آن حضرت صلى الله عليه وسلم چون

۲
و روايت است از عبد الله بن معقل رضى گفت عبد الله فرمود آن حضرت
صلى الله عليه وسلم ترسيد خدا را در حق اصحاب من مكر فرمود
و نازيد ايشان را مثل من بعد از من پس گويد و دوست ميبارد ايشان را
پس بد و دشمنى من و دوست ميبارد ايشان را و كسي كه دشمن ميبارد ايشان را پس دشمنى من دشمن ميبارد ايشان را و كسي كه

اَذْ اٰمُرُ فَقَدْ اَدٰ اِنِّیْ وَمَنْ اَدٰ اِنِّیْ فَقَدْ اَدٰی اللّٰهَ وَمَنْ اَدٰی

بر شما نید ایشانرا پس تحقیق شما نید مرا و شما نید مرا پس تحقیق شما نید خدا را و کسیکه بخدا

اللّٰهُ یُؤْثِرُکَ اَنْ یَّا حُدَّ اَسْرَاةَ الشَّیْطٰنِ مِنْ یَّ

خدا را نزد است انکه سید و عذاب میکند او را خدا میخالد را و انکه خدا را

مناقب ابی بکر الصّدیق رضی اللّٰه تعالیٰ عنہ

این مناقب حضرت ابی بکر صدیق است رضی اللہ تعالیٰ عنہ

تَنْصُرُوْهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذَا اَجْرَجَهُ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا اَنَا

اگر یاری نهید او را پس یاری داد و است او را خدا چون کشیدند و بیرون کردند او را آنکه نکریدند

اَتْنِیْنِ اِذْ هُمَا فِی الْغَاۤیِبِ اِذْ یَقُوْلُ لِصَاحِبِهٖ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ

دو چون هر دو بودند در غایب چون گفت مرید خود را نه اند و خوبتر است خدای

مَعَنَا فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَکِیْنَةً عَلَیْهِ وَاَیَّدَ لَهُ جُنُوْدًا مِّنْ هَمَّا

با ما است پس فرو فرستاد خدا آرام خود را بر او و قوت داد و او را بشکست با شکستنده

وَجَعَلَ کَلِمَةَ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا السَّفٰلٰی وَ کَلِمَةَ اللّٰهِ هُمُ الْعٰلِیٰ

و گردانید کلمات آنکه نکریدند و کلمات خدا و است بلند تر

وَاللّٰهُ عَزِیْزٌ حٰکِیْمٌ لَا یَاۤتِلُ اَوْلَیَ الْفَضْلِ مِنْکُمْ وَالسَّعَةِ

و خدا غالب است حکم کننده و سوگند بخورد خدا و ندان فضل از شما و فراخی

اَنْ یُّؤْتُوْا اَوْلِیَ الْقُرْبٰی وَالْمَسٰکِیْنِ وَالْمُهَاجِرِیْنَ فِیْ سَبِیْلِ اللّٰهِ

آنکه دهند خویش را و درویشان و مهاجران را در راه خدا

وَسَبِّحْهُ ۝ الَّذِیْ یُوْنِسَ فِی مَآلِهِ یَتَزَلٰی وَمَا لِیَحْدِثْ

و زود و دور کرده از آن بر هر کار آنکه در مال خود با یاری و دست را نزد او

مِنْ نِّعْمَةٍ یُّخْفِیْ اِلَّا اَبْتِغَاءَ وَجْهِ رَآیْهِ الْاَعْلٰی وَاَلَسَوْفَ یَرْضٰی

از نعمت که پادشاهش داد و نه شود خواستن ذات پروردگار او بزرگتر و برتر از آنکه

لعل جردنار کو ۱۱
علیه و است
عنه خیر است

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از ابی سعید رضی اللہ عنہ روایت است از آن حضرت

وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَمَنِ النَّاسِ عَلَىٰ فِي صُحْبَتِهِ وَمَالِهِ

و سلم گفت آنحضرت بدستی از عطا کننده ترین مردم بر من در صحبت خود و مال خود

أَبُو بَكْرٍ وَعِنْدَ الْخَاسِرِيِّ أَبَا بَكْرٍ وَكَوْنْتُ مُتَخَذًا خَلِيلًا

ابو بکر است و نزد بخارے ابابکر واقع شده بالف و اگر بودم من گیرنده دوست خالص جان

لَا تُخَذُّنَّ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا وَلَكِنْ أُخُوَّةُ الْإِسْلَامِ وَمَوْدَّةُ

هر آینه میگیرم ابو بکر را دوست و لیکن برادرے که سخن مسلمانے است و محبت آن باندے

لَا تُبْقِلَنَّ فِي السَّجْدِ خَوْخَةَ الْأَخُوَّةِ أَبِي بَكْرٍ وَفِي رَأْيِي

باندے در نشاندن در مسجد روزے در دیوار مگر روز نیک در دیوار ابو بکر است و در روایتے

لَوْ كُنْتُ مُتَخَذًا خَلِيلًا غَيْرَ أَبِي لَا تَخَذْتُ أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا

دیگر این لفظ است اگر بودم من گیرنده دوست جز پروردگار هر آینه میگیرم ابو بکر را خلیل

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و روایت است از عایشه رضی اللہ عنہا گفت ملا آن حضرت

فِي مَرَضِهِ أَدْعَى أَبَا بَكْرٍ وَأَخَاهُ حَتَّى أَكْتُبَ كِتَابًا

در مرض خود بخوان و بطلبے من ابو بکر را که پدر تو است و بخوان برادر خود را تا آنکه بنویسم نوشته را

فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمُوتَ مُتَمِّمٌ وَيَقُولُ قَائِلٌ أَنَا وَلَا يَا أَللَّهُ

زیرا که بدستی من می ترسم که آرزو کند آرزو کند و بگوید گویند که من مستحق خلافت را و نیست مستحق

وَالْمَوْتُ مِثْقَالُ إِلَّا أَبَا بَكْرٍ رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

و مسلمانان مگر ابو بکر را رواه مسلم و روایت است از جابر بن مطعم

قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ امْرَأَةً وَكَلَّمَتْهُ

گفت جبیه آمد آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم از آنے و سخن رد آنحضرت را

در حدیث اخفش پس
اسم آن افظا من
و خبر ابو بکر بعض میگویند
ان بعضی نام نیست
پس ابو بکر پیدا من
و من الناس خبر مقدم
باشند از انکساعات مع
شده و زاید

فِي شَيْءٍ فَأَمَرَهَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ

در چیزے پس امر کرد آن زن را کہ وقت دیگر بیا یک گفت آن زن ای رسول اللہ خبر دہ مرا

أَنْ جِئْتُ وَلَمْ أَحِذْ لَوْ لَهَا ثَمَرُ الْمَوَاتِ قَالَ فَإِنْ لَمْ تَحِذْ

اگر بیا بیم و نیا بیم ترا گو یا آن زن ارادہ میکرد ازین قول موت آنحضرت را فرمود پس اگر نیا ہے

فَأَتَى أَبَا بَكْرٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرُ بْنُ الْعَاصِ أَنَّ النَّبِيَّ

تو مرا پس بیای ابو بکر متفق علیہ و روایت است از عمر بن العاص کہ آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَهُ عَلَى جَلِيشِ ذَاتِ السَّلَاسِلِ

صلی اللہ علیہ و سلم فرستاد او را و امیر گردانید بر لشکر ذات السلاسل

قَالَ فَاتَيْتُهُ فَقُلْتُ أَيْ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ عَالِيَنَهْ

گفت عمرو بن عاص پس آدم من آنحضرت را پس گفتم من یعنی بآن حضرت کدام یک از مردان دوست و دشمن تر است

قُلْتُ مِنَ الرِّجَالِ قَالَ أَبُو هَا قُلْتُ تَعْمَرُ بْنُ قُلْتُ عُمَرُ بْنُ عَبْدِ رَجُلًا

گفتم از مردان کہ ام محبوب تر است گفت پدر عالینہ کہ ابو بکر است گفتم پس کسی است عمر پس خود آنحضرت مردان را

فَسَكَتُ خَافَةً أَنْ يَجْعَلَنِي فِي آخِرِهِمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس خاموش شدم از خجست ترس کہ گردانم در آخستین ایشان متفق علیہ و

مُحَمَّدُ بْنُ الْحَنْفِيَّةِ قَالَ قُلْتُ لِأَيِّ النَّاسِ خَيْرٌ بَعْدَ النَّبِيِّ

محمد بن حنفیہ روایت است گفت گفتم من مرد پر خود را کدام یک از آدمیان بهتر است بعد از پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ قُلْتُ تَعْمَرُ بْنُ قُلْتُ عُمَرُ بْنُ

صلی اللہ علیہ و سلم گفت پدر من کہ ابو بکر صدیق بہتر است گفتم پس کدام بہتر است عمر بن

خَسِيتُ أَنْ يَقُولَ عُمَانُ قُلْتُ ثُمَّ أَنْتَ قَالَ مَا أَنَا إِلَّا رَجُلٌ

ترسیدم من کہ بگوید عثمان گفت پس تو بہتر هستی گفت نیست من مگر یک دے

مِنَ الْمُسْلِمِينَ رَوَاهُ الْجَارِي وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

از مسلمانان رواہ البخاری و از ابن عمر رضی اللہ عنہما

فِي رَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَعْدِلُ بِأَبِي بَكْرٍ

در زمان آنحضرت صلی الله علیه و سلم کہ برابر نمیکردیم بابی بکر پیش

ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ عُمَانُ ثُمَّ لَتَرَكُ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس برابر نمیکردیم عمر هیچ کی وایه عثمان هیچ کی واپستر نمیکند اشقیم اصحاب آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

لَا نَفَا ضِلُّ بَيْنَهُمْ سَرَاوَاهُ النَّبِيِّ رَأَيْتُ فِي رَأْيِهِ لَا بِي دَاوُدَ قَالَ

کہ فضل نمی نمودیم میان ایشان رواد النجاری و در روایتی کہ مرا بی داور دست چپین گفت

كَأَنَّا نَقُولُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيَّ أَقْضَى أَمَّةٍ

این عمر بودیم مگر میگفتیم و حال آنکہ آنحضرت صلی الله علیه و سلم زنده بود فاضلترین است

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَهُ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ ثُمَّ عُمَانُ رَضِيَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم بعد از او ابو بکر است پس عمر پسر عثمان راضی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابو هریره رده گفت وود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

مَا أَحَدٌ عِنْدَنَا يَدُ الْإِلَهِ وَقَدْ كَانَتْ مَآخِلُهُ بَاكَرُ فَإِنَّ لَهُ

نیست مری هیچ کی که رازد مانعت و نیکی مگر آنکہ بہ تحقیق مکافات کردیم آنرا مگر ابو بکر پس بدستی مر

عِنْدَنَا يَدُ الْإِلَهِ بِهَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَا نَفَعْنِي مَالٌ أَحَدٌ

نزد ما مانعت است مکافات دهد او را خدا میقالی در بدل آن نعمت روز قیامت سود نکرد ما مال هیچ کی

قَطُّ مَا نَفَعْنِي مَالٌ أَبِي بَكْرٍ وَلَوْ كُنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَأَخَذْتُ

هرگز آنچه سود کرد ما مال ابی بکر و اگر بیو دم من گیرند خلیل بر آینه نمیکردم

أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا إِلَّا وَإِنْ صَاحِبَكُمْ خَلِيلُ اللَّهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

ابو بکر را خلیل آگاه باشد کہ صاحب شما خلیل خداست رواه ترمذی

وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ سَيِّدُنَا وَخَيْرُنَا وَأَحَبُّنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ

و روایت است از عمر رده گفت عمر ابو بکر مشر ما و بهترین ما است و محبوبترین ما است کسب و نیکی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم رواہ الترمذی وروایت ست از ابن عمر از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا بَأْسَ بِكَ أَنْتَ صَاحِبِي فِي لِقَائِي صَاحِبِي

صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنحضرت مرا بے کبریا که تو یار و صاحب منی در غار و یا در

عَلَى الْحَاوِضِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

بر حوض رواہ الترمذی وروایت ست از عایشہ گفت علیہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَتَّبِعُنِي لِقَوْمٍ فِيهِمْ أَبُو بَكْرٍ أَنْ يَوْمَئِذٍ

صلی اللہ علیہ وسلم نمیرسد و نمی نبرد مرقوم را که در میان ایشان ابو بکر است که آنرا کند

غَيْرُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ آمَرْنَا رَسُولَ اللَّهِ

این قوم را جز ابو بکر رواہ الترمذی وروایت ست از عمر رضی گفت امر کرد ما را آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَتَصَدَّقَ وَوَافَقَ ذَلِكَ عِنْدِي مَا لَا

صلی اللہ علیہ وسلم کہ تصدیق کنیم در راه خدا مال و موافق افتاد آن نزد من مالم

فَقُلْتُ الْيَوْمَ أَسْبِقُ أَبَا بَكْرٍ أَنْ سَبَقْتَهُ يَوْمًا قَالَ فَجِئْتُ بِنَصِيفِ

پس گفتم امروز پیشینی کنم ابو بکر را اگر ممکن باشد پیشینی من او را روزی گفت عمر پس آوردیم نیمه

مَا لِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ

مال خود را پس گفت پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم چه چیز و چه مقدار با داشته مرا بپس

فَقُلْتُ مِثْلَهُ وَكَانِي أَبُو بَكْرٍ بَعْلٌ مَا عِنْدَهُ فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ

پس گفتم من بماند آنچه آوردم و آورد ابو بکر بر من نزد او بود پس گفت آنحضرت

مَا أَبْقَيْتَ لِأَهْلِكَ فَقَالَ أَبْقَيْتُ لَهُمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ قُلْتُ

چه چیز گذاشته ام تو مرا بپس و عیال خود را پس گفت ابو بکر ای کاشتم برای ایشان خدا و رسول خدا را گفتم من

لَا أَسْبِقُهُ إِلَى شَيْءٍ أَبَدًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ

پیشینی نمینم کردم ابو بکر را هرگز - روايت کرد ابن ترمذی و ابو داود

روایت کرد ابو داود

وَعَنْ عَائِشَةَ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از عایشه صدیقہ کہ ابو بکر در آمد بر آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَنْتَ عَتِيقُ اللَّهِ مِنَ النَّارِ فَيَوْمَ مِثْلِ سُمِّي

کرمه

علیه و سلم پس گفت آنحضرت تو آزاد کرده خدا هستی و این شتر و خر پس در آن روز مسمی شد

عَتِيقًا سَرَاوَةَ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عتیق رواه الترمذی و روایت است از عبد الله بن عمر گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبَا أَوَّلَ مَنْ تَنَشَّقُ عَنْهُ الْأَرْضُ ثُمَّ

صلی الله علیه و سلم من نخستین کسی که شتر گافته میگرد و از وی زمین بعد ازین

أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ أَهْلُ الْبَقِيعِ فَيُحْشَرُونَ مَعِيَ ثُمَّ أَنْتُمْ ثُمَّ

ابو بکر بعد از وی عمر پسر ابی بکر مدغفان اهل بقیع را پس ایکنجه میباشند با من پسر نظر میرسد

أَهْلُ مَكَّةَ حَتَّى احْشَرَ بَيْنَ الْحَرَمَيْنِ سَرَاوَةَ التِّرْمِذِيِّ

اهل مکہ را تا آنکہ جمع کرده میباشند میان حرم مکہ و مدینه رواه الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابی هریره رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت

وَسَلَّمَ آتَانِي جِبْرِيلُ فَأَخَذَ بِيَدِي فَأَرَانِي بَابَ الْجَنَّةِ

و سلم آمد مرا جبرئیل پس گرفت دست مرا پس نمود جبرئیل مرا در آستانه بهشت

الَّذِي يَدْخُلُ مِنْهُ أُمَّتِي فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَدِدْتُ

کہ می در آید از آن در است من پس گفت ابو بکر ای رسول خدا دوست میدارم

أَنْيَ كُنْتُ مَعَكَ حَتَّى أَنْظَرَ إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کاشکے من بودم با تو تا آنکہ نظر میکردم بسوی آن پس گفت آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا أَرَأَيْتَ يَا أَبَا بَكْرٍ أَوَّلَ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ

علیه و سلم آگاه باش ای ابو بکر که تو نخستین کسی که مسمی در آید بهشت را

مِنْ أُمَّتِي رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْوَلِيدِ

از امت من رواه ابو داود و عن عمر بن عبد الله بن الوليد

فَبَكَى وَقَالَ وَذِكْرُكَ أَنْ عَمِلْتُ كُلَّهُ بِمِثْلِ عَمَلِهِ يَوْمًا وَاحِدًا

پس گریه کرد و گفت و دوست میدارم که شبیه عمل تمام عمر من مانند عمل ابوبکر می بود و یک روز

مِنْ أَيَّامِهِ وَكَيْلَةً وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ أَمَا لَيْكَلَةُ فَلَيْكَلَةُ سَارَ

از روزهای عمر و مانند عمل یک شبیه می بود از شبهای او ای اما شب ابوبکر چون شب که سیر کرد

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْغَارِ فَكَلَّمَا انْتَهَبَا

با حضرت صله الله علیه و سلم پس گفتند و به غار رفتند و هر دو بیدار شدند

إِلَيْهِ قَالَ وَاللَّهِ لَا تَدْخُلُهُ حَتَّى أَذْخَلَ قَبْلَكَ إِنْ كَانَ فِيهِ شَيْءٌ

گفت ای ابو بکر خدا سوگند در میان تو غار را تا آنکه در آن چیزی باشد من پیش از تو داخل نمی شوم

أَصَابَنِي دُونَكَ فَدَخَلَ فَكَسَحَهُ وَوَجَدَ فِي جَانِبِهِ ثِقَابًا فَشَقَّ

از زناات من و زناات تو بر من زد و داخل شد و کشید و در کنار او یافت ابوبکر و شکافت

إِسْرَةً وَسَلَّهَا بِهِ وَتَقَى مِنْهَا اثْنَانِ فَالْقَسَمُ سَارِجٌ لَيْلَهُ ثُمَّ قَالَ

ازار خود را و بست سوراخها را باز و پناه داد از آن سوراخها دو سوراخ پس آورد در آن و سوراخ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ خَلَّ فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ

ابو بکر حضرت را صله الله علیه و سلم در آن که پس درآمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَوَضَعَ رَأْسَهُ فِي حُجْرَةٍ وَنَامَ

صله الله علیه و سلم و نهاد سر مبارک خود در کنار ابوبکر و خواب کرد آنحضرت

فَلَدَغَ أَبُو بَكْرٍ فِي رِجْلِهِ مِنْ أَلَمٍ وَلَمْ يَتَحَرَّكَ خَافَةَ أَنْ

پس گزید و شد ابوبکر در پايش از سوراخ و نه جفايد ابوبکر از جهت خوف آنکه

تَلْتَبِتَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَقَطَتْ دُمُوعُهُ

بیدار گردد آنحضرت صله الله علیه و سلم پس ساقط شد اشکهای او

عمر بن عبد الله بن الوليد

ابو داود و عن عمر بن عبد الله بن الوليد

عَنْ وَحِيدٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ

بر چهره مبارک آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس فرمود

قَالَ لَدِغْتُ فِدَاكَ ابْنِي وَأَقْبَى نَفَقَلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

گفت ابو بکر بنده شدیم من فدای تو باد پدر و مادر من پس فلند آید من آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَنَدَّ هَبْ مَا يَجِدُهُ ثُمَّ انْتَقَضَ عَلَيْهِ وَكَانَ سَبَبُ مَوْتِهِ

و سلم پس گفت ای پسر من یا فدا تو باد پدر و مادر من پس فلند آید من آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس گفت

وَأَمَّا يَوْمُهُ فَلَكَ مَا قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و در آخر روز آنکه او را در دنیا از دنیا بردند آنحضرت صلی الله علیه و سلم

اِسْتَدَّتْ اِسْمَ وَ قَابِ الْاَنْبِيَاءِ بِرُكُوتٍ فَقَالَ كَوْ مَنَعُونِي

مرتد شدند بعضی از عرب و گفتند بنده ما پس زکوة را پس گفت ابو بکر

عَقَالًا لِمَا هَدَيْتُهُمْ عَلَيْهِ فَقُلْتُ يَا خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ تَأْلِفُ

پای بند خستیدار اینها را میکنم ایشانرا بر و پس گفتم من ای خلیفه پیغمبر خدا موافقت کن

النَّاسَ وَ اِسْرَفُوقُ بِهِمْ فَقَالَ لِي اَجْبَارُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَ خَوَارُ

مردم را و نرسم کن با ایشان پس گفت مرا آنگاه تو مجبور قوی میشوی در جاهلیت و سست میشوی

فِي الْاِسْلَامِ اِنَّهُ قَدْ انْقَطَعَ الْوَحْيُ وَ تَحَرَّى الدِّينُ اَيْقُضُ اَنَا حَيٌّ

در کار بار اسلام و گفت ابو بکر بنده در سبیل خدا میمانم و تحقیق تمام فروع دین و تمام شریعت ایا نقصان پذیرد دین

رَأَوَاهُ سَرِيحٌ وَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ كَانَ عُمَرُ يَقُولُ أَبُو بَكْرٍ

روایت کرد در زمین و در ولایت از جابر بن جابر گفت ابو بکر بود عمر فاروق که میگفت ابو بکر

سَيِّدُنَا وَ اَعْتَقَ سَيِّدَنَا لَعْنَى بِلَالٍ رَأَاهُ الْخَارِجِيُّ

مردار و سید ما را و سید ما را اراده میکرد از ان بلال را رواه البخاری

و عَنْ اَنَسٍ اَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَ

و از انس روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم خطبه خواند

و حال آنکه من ندانم

النَّاسِ فَقَالَ سُدُّوا هَذِهِ الْأَبْوَابَ الشَّارِعَةَ فِي الْمَسْجِدِ لَا

دوم را پس فرمود که بند کنید و نگذارید این درها را که می در آید از آن درها و مسجد شریف

بَابُ أَبِي بَكْرٍ فَإِنِّي لَا أَعْلَمُ أَحَدًا عَظُمَ عِنْدِي بِكَافٍ

در ابو بکر پس بد رستی من نمیدانم هیچ کس را بزرگتر از خود از روی عجز و تقوی در

مُحَبَّتِهِ وَذَاتِ يَدِهِ مِنْ أَبِي بَكْرٍ فَقَالَ بَعْضُ النَّاسِ سُدُّوا

محبت خود و صاحب نفیته خود از ابو بکر پس گفتند بعضی مردم بطریق طعن بند کردند همه

الْأَبْوَابَ كُلَّهَا إِلَّا بَابَ خَلِيلِهِ فَقَالَ إِنِّي رَأَيْتُ عَلَى أَبْوَابِهِمْ

در پاسه را مگر در دوست خود پس فرمود بد رستی که من دیدم بر درهای خانان

ظُلُمَةٌ وَرَأَيْتُ عَلَى بَابِ أَبِي بَكْرٍ نُورًا أَفْكَانَتْ الْآخِرَةُ عَظُمَ عَلَيْهِمْ مِنْ الْأَوَّلَةِ

ظلمت را دیدم بر در ابی بکر نور را پس شد آخرت بزرگتر بر ایشان از او است

مناقب عمر بن الخطاب رضي الله عنه

در مناقب امه حضرت عمر بن الخطاب ر ضه الله عنه

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابو هریره ر ضه گفت ابو هریره فرمود آنحضرت صله الله علیه

وَسَلَّمَ وَقَدْ كَانَ فِيهَا قَبْلُكَ مِنْ أُمِّ مُحَمَّدٍ ثَوْبٌ

و سلم هر آینه تحقیق بودند در آنچه پیش از شما از امانت های محمد ثمان

فَإِنْ يَكُنْ فِي أُمَّتِي أَحَدٌ فَإِنَّهُ عَمْرٌ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس اگر باشد در امت من یکی پس بد رستی آن یک عمر خواهد بود متفق علیه روایت است از

جَابِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلْتُ بَجَاءِ

جابر ر ضه گفت جابر فرمود آنحضرت صله الله علیه و سلم که در آمد من بهشت را

فَإِذَا أَنَا بِالْمِصْبَاءِ امْرَأَةٌ ابْنِي كُلْمَةً وَسَمِعْتُ خُشْفَةً

پس ناگاه ملاقات کردم بر مصیبا که زن ابی کلمه را شنیدم و شنیدم حرکت

گفت ثوابی محمد
و در یک صوابی محمد
باشد و آن در حقیقت
کسی است که در آن
از ملاقاتی با جابر و ام
از ملاقات

فَقُلْتُ مَنْ هَذَا فَقَالَ هَذَا بِلَالٌ وَرَأَيْتُ قَصْرًا لِفَتَايَاهُ حَارِبَةً

پس گفتم من کیست این پس گفت این بلال است و دیدم که لشکر را که در صحنی از آن جوان است

فَقُلْتُ لِمَنْ هَذَا فَقَالُوا لِابْنِ الْخَطَّابِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ

پس گفتم مگر راست این قصر که مقدم عمر بن الخطاب راست پس خواستم که در آنجا بروم آن قصر

فَانْظُرْ إِلَيْهِ فَقَدْ كُنْتُ غَيْرَ تَاكِ فَقَالَ عُمَرُ يَا بَنِي أُمِّی

پس ببینیم آنرا پس یاد کردم غیرت ترا پس گفت عمر بن عمر پدر و مادر من فدای تو باد

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعْلَيْكَ أَغَارُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ

ای رسول خدا آیا بر تو غیرت می برم متفق علیه در روایت است از ابی سعید

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم در اثنا آنکه من خواب گشوده ام

النَّاسَ يُعْرِضُونَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ قُصُصٌ مِنْهَا مَا يَبْلُغُ الثُّدْيَ

مردم را در عرض کرده میشوند از پیش من و حال آنکه بر من مردم پراهنهاست بعضی از پراهنها چنانست

وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ وَعُرِضَ عَنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَعَلَيْهِمْ قُصُصٌ

و بعضی از آن پراهنها چیزهای است که در و تراز آنست عرض کرده شد بر من عمر بن الخطاب حال آنکه بر من پراهنها

يَعْنِي هَؤُلَاءِ قَالُوا فَمَا أَوَّلَتْ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الَّذِينَ مُتَّفَقٌ

یعنی اینها گفتند آنرا که متفق است بر آن اول کردی آنرا ای رسول خدا فرمود آنحضرت یعنی آنکه بر من مردم متفق

عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و روایت است از ابن عمر که گفت شنیدم من آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

يَقُولُ بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ أُتِيتُ بِقَدَحٍ لَبَنٍ فَشَرِبْتُ حَتَّى أَتَى رَأْيِي

که می گفت باینکه من خواب گشوده ام آورده شد بقدم من از شیر پس نوشیدم پس آن شیر را تا آنکه

الرَّيِّ يَخْرُجُ فِي الْخَفَارِ ثُمَّ أُعْطِيتُ قُضْبًا مِنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

شیر را که می باید در ناخنان من بستر دادم زیادتی خود را به عمر بن الخطاب

اَقَالُوْا فَاَوْلٰدَهُ يٰۤاَسْرُوعِلَٰهٖ قَالَ الْعِلْمُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

گفته صحابه پس تفسیر نمودی ای رسول خدا فرمود تفسیر نمودم آنرا بعلوم متفق علیهم و مردست از

أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

اسی طرح یہ روایت کہتے ہیں کہ ان حضرات علیہ

وَسَلِّمْ يَقُولُ بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ رَأَيْتُنِي عَلَى قَلْبٍ عَلَيْهِ

و مسلم کہ میگفت در اثناے آنکہ من در خوابم ے بتیم خود را بر سر چاہے کہ بران

دَلُّوْا فَانْزَعْتُ مِنْهُمَا مَا شَاءَ اللّٰهُ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ أَبِي قَحْظَةَ

دلو ست پس آب کشیدیم من از ان چاه آفتد یک خواسنه است خدا یتعالی استغفر گرفت دلو را پس بفرم

فَنَزَعَ مِنْهَا ذُنُوبًا وَذُنُوبَيْنِ وَفِي نَزْعِهِ ضَعْفٌ وَاللَّهُ يَشْرُفُ

پس کشیدہ لو کہ ازان چاہ یک لویادو دلو و کشیدن ابوبکر سستی نامتوانی است و خدا بیامرز

لَهُ ضَعْفُهُ تُعْرَضَتْ غُرْبًا فَاحْذَرِهَا ابْنُ الْخَطَّابِ وَسَلَامٌ

ضعف و پراستتر گشت و لغو غرب پس گرفت آزا پس خطاب پس

أَسْرَعُ بِأَيِّمَنِ النَّاسُ يُنْزِعُ عَنْهُمُ الْخَيْلُ بِحَرْبٍ خفيفةٍ وَالنَّاسُ يَعْشُرُونَ

ندیدم من قوی تر از مردم که میکشد آب را، بچو کشیدن عمره تا آنکه در درم دمان رست کردم

وَفِي رِوَايَةٍ ابْنُ عُمَرَ قَالَ تَحَرَّاهَا ابْنُ الْخَطَّابِ مِنْ يَدِ

و در روایت ابن عمر این چنین آمده است که بیشتر گرفت دلو را عمر بن الخطاب از دست

أَبِي بَكْرٍ فَاسْتَحَالَتْ فِي يَدِهِ عُرْبًا فَلَمَّا اسْتَعْبَقُوا

اے بے پسشتانِ دلو! در دستِ مکر عرب پس ندیدم

فَرِيَّةٌ حَتَّى كَادَ يَیْئِسُ النَّاسُ مِنْ قِبَلِهِ فَأَخْبَرَ اَلْبَطْنَ مُنْقِذَهُ

ملی سالہ سیرتہ

إِنْ رَأَيْتُمْ أَنَّ كَثِيرًا مِنَ النُّبُلَةِ وَالْأَعْيُنِ مُقَبَّلَةٌ بِكُمْ بَدِّ بِكُمْ

ابن عربیہ و سبب لغت کہ در ۱۳۵۱ هجری قمری است

۱۲ اشارت است بنقش
 در شمع و صندل و کبر
 در زبان خلافت و دود
 او و آتش و المعات
 جای گشت عین لغت
 بیست و یکم
 کسوف و کسوف
 و بیست و یکم
 قطع چرخ و بیست و یکم
 و بیست و یکم
 کار و خوار و بیست و یکم
 کار و خوار و بیست و یکم
 کار و خوار و بیست و یکم

جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ سَرَّوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

پیدا کرده است و جدی گردانیده است بر زبان عمر حق و جاری کرده است حق را بر دل عمر و رواه ترمذی و آثار

عَلَيْهِ مَا أَنْبَعَدَ أَنَّ السَّكِينَةَ تَنْطَلِقُ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ

علی در فضی روایت است گفت علی نبودیم کرد و رسید استقیم این را که سینه نطق میکند بر زبان عمر

سَرَّوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ النَّبِيِّ

یعنی که عمر نطق میکند بجزیر که ساکن گردید بان قلب و آه پیغمبر در لایله النبوة و از ابن عباس شمر و نسبت از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اعْرِضْ أَسْلَامَ بَابِي جَعَلَ

صلی الله علیه و سلم آنحضرت دعا کرد و گفت خداوند از غریز و غالب گردان دین اسلام را با یوحنا

ابْنُ هِشَامٍ أَوْ بَعْضُ بَنِي الْأَخْطَابِ قَا ضَبَّ عُمَرَ فَعَدَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

ابن هشام یا بعض بنی الخطاب پس صبح کرد عمر پس اول روز آمد بر پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسَدَ ثُمَّ تَعَرَّضَ فِي الْمَسْجِدِ ظَاهِرًا سَرَّوَاهُ أَحْمَدُ

علیه و سلم پس اسلام آورد و پستتر نماز گذارد آنحضرت در مسجد آشکارا روایت کرد از احمد

وَالْتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ عُمَرُ لَأَبِي بَكْرٍ يَا خَيْرَ النَّاسِ

و ترمذی و روایت است از جابر رفته گفت جابر که گفت عمر مرا بگو بگو ای بهترین مردم

بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ أَمَا إِنَّكَ

بعد از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم پس گفت ابوبکر آگاه باشی عمر بدستی

إِنْ قُلْتَ ذَلِكَ فَلَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تو اگر بگویی مرا خیر الناس پس بر آنکه تحقیق شنیده ام من آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَيَقُولُ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ عُمَرَ

و من بگفت نه بر آید آفتاب بر کسی مردی که بهتر است از عمر

سَرَّوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ

رواه ترمذی و مرویست از عقیبة بن عامر عقیبة بن عمرو آنحضرت

بِسْمِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ كَعْدِي بِي لَكَانَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ

صلی اللہ علیہ وسلم اگرے بود بالفرض والتقدير پس از من پیغمبر هر آینه می بود و من خطابه

تَرَوَاهُ الزَّمِيدِي وَعَنْ بُرَيْدَةَ قَالَ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت کرد این حدیث را از زیدی و از بریده و سلمی مرسل است گفت سیران آمد آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَعْضِ مَغَاسِرِهِ فَلَمَّا انْصَرَفَ جَاءَتْهُ جَارِيَةٌ

علیه وسلم در بعض غزوات خود پس آن هنگامیکه برگشت آنحضرت از غزاه آمد آنحضرت را

سَوَاءٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ نَذَرْتُ أَنْ رَدَّكَ

سیاه از چشمه بود سیاه رنگ پس گفت آن زنی ای رسول خدا بد رشتی من نذر کرده ام اگر باز گردانده را

اللَّهُ صَالِحًا أَنْ أَضْرِبَ بَيْنَ يَدَيْكَ بِالْذُّبِ وَأَتَغْنِي فَقَالَ

خداے تعالی از سفر سلامت گردانم پیش تو د ف را و سرود گویم

لَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ كُنْتُ نَذَرْتُ وَأَضْرِبَ

آنست صلی اللہ علیہ وسلم من آن زن سیاه را اگر هستی تو نذر کرده پس بزن

وَالَا فَلَا فَجَلَّتْ تَضْرِبُ فَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ شَمَّ

د ف را و اگر نذر کرده پس بزن پس شروع کرد آن زن که میزد و ف را پس آمد ابو بکر صدیق و حال آنکه آن زن میزد و

دَخَلَ عَلَى وَهِيَ تَضْرِبُ ثُمَّ دَخَلَ عُمَانُ وَهِيَ تَضْرِبُ شَمَّ

پس آمد عثمان و حال آنکه آن زن میزد و پس آمد عثمان و حال آنکه آن زن میزد و

دَخَلَ عُمَرُ فَالْقَتِ الدُّبَّ تَحْتَ اسْتِنَاهَا ثُمَّ قَعَدَتْ عَلَيْهَا

در آمد عمر پس انداخت آن زن د ف را زیر د بر خود پس نشست آن زن و ف را

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشُّبَّانَ

پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم بر شبنم شیطان

لِيَخَافَ مِنْكَ يَا عُمَرُ إِنِّي كُنْتُ جَالِسًا وَهِيَ تَضْرِبُ فَدَخَلَ

هر آینه میترسد از تو ای عمر بد رشتی من بودم نشسته بودی میزد و ف را

هر آینه میترسد از تو ای عمر بد رشتی من بودم نشسته بودی میزد و ف را

عمر بن خطاب
کردن بقدوم و بفرار

أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ تُحَدِّدُ خَلَّ عَلَى وَهِيَ تَضْرِبُ تُحَدِّدُ خَلَّ عُمَانُ

ابوبکر وادون میزد پس درآمد علی واد میزد پس درآمد عثمان

وَهِيَ تَضْرِبُ فَلَمَّا دَخَلَتْ أَنْتَ يَا عُمَرُ الْفَتْرَ الدِّفَّ رَأَوْا لَا

واد میزد پس وفتیکه درآمدی تو ای عمر انداخت ویداد را رواه

الْزَمِذِي وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

الترمذی وروایت است از عایشه رضی الله عنها گفت صدیق بود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا فَمِئْنَا لَغَطًا وَصَوَّتَ صَبِيَانٌ فَقَامَ

علیه وسلم نشست پس شنیدیم آواز پس دریم و شنیدیم آواز نرود از ایشان گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا أَحْبَبْتَنِي تَرَفُّفٌ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس ناگاه زنی حبشیه پای میگوید در حق

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا أَحْبَبْتَنِي تَرَفُّفٌ

سید در آنکه روکان گرداویند پس گفت ای عایشه بیا پس برین و تماشا کن پس آمد

فَوَضَعَتْ يَدَيَّ عَلَى مَنْكِبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

من پس نهادم هر دو دوش خود را بر دوش پیغمبر خدا صلی الله علیه و

فَجَعَلَتْ أَنْظُرَ إِلَيْهَا مَا بَيْنَ الْمَنْكِبِ إِلَى رَأْسِهِ فَقَالَ

پس بر شستم من که نظر میکنم بسوی حبشیه میان دوش آنحضرت تا سر وی پس گفت

أَمَّا شَبِيعَةُ أَمَّا شَبِيعَةُ فَجَعَلَتْ أَقُولُ لَا أَنْظُرُ مَا بَيْنَ رَأْسِي

آنحضرت مرا آیا سیر شده آیا سیر شده ازین تماشا پس شستم من که میگویم سیر شده اما تا بهینم نه خود

عِنْدَهُ إِذْ طَلَعَتْ عَنْهُ فَأَرَفَ قَصَّ النَّاسُ عَنْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

زرد آن زن در محبت ناگاه پیدا شد عمر پس متفرق و پریشان شدند مردم از آن زن از بهیبت عمر پس

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَا أَنْظُرُ إِلَى شَيْءٍ طَيِّبٍ

صلی الله علیه و بر شستم من نگاه میکنم بسوی شیطانان

کرمین صحت از تفسیر
ایضا از تفسیر

الْحَيِّ وَالْأَلَسِ قَدْ فَرُّوا مِنْ عُمَرَ قَالَتْ فَرَجَعْتُ رَأَى أَلَا لَتَرَمِي

پرسه و آدمی که تحقیق کرده محققند از عمر فرار گفت عایشه صدیقہ پس باز گشتم و گذاختم دیدم

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ فَضَّلَ النَّاسُ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

و از ابن مسعود رضی فرمود و نیست گفت ابن مسعود تفضیل داده شد مردم را عمر بن الخطاب

يَا رَجُلَ بَذِ الْأُسَارَى يَوْمَ بَدْرٍ أَمَرَ يَقْتُلَهُمْ قَانِزَل

بهار چیزیکه بدرک اسیران روز بدر که امر کرد عمر به قتل ایشان پس فرستاد

اللَّهُ تَعَالَى كُوَلَّا كِتَابَ مِنْ اللَّهِ سَبَقَ لَكُمْ فِيمَا آخَذْتُمْ

خدا تعالی این بابت را و تمام قضیه این مذکور است و تفسیر این آیت در سورہ انفال

عَلَا أَبَ عَظِيمٍ وَبِذِكْرِهَا الْحِجَابِ أَمْرَ لِنَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى

دوم بذکر کردن عمر حجاب را امر کرد زنان پیغمبر را صلے الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَحْجُبْنَ فَقَالَتْ لَهُ زَيْنَبُ وَإِنَّكِ عَلَيْنَا

علیه و سلم که حجاب کنید و در پرده باشید پس گفت عمر از زینب بنت جحش که یکی از ازواج

يَا ابْنَ الْخَطَّابِ وَالْوَحْيُ يَنْزِلُ فِي بُيُوتِنَا قَانِزَل

ای پسر خطاب و حال آنکه در فرود آمدن وحی در خانه ما پس فرستاد حضرت ابی

وَلَدَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَلُّوهُنَّ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ وَ

و چون طلب کنند شما ای مسلمانان ازین زنان متاعی را پس طلب کنید از پس پرده

بِدَعْوَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَهُمْ آيِدٍ لِاسْلَامٍ

سوم بدعای آنحضرت صلے الله علیه و سلم که خداوند قوی گردان دین اسلام

يُجْعَلُ وَبِكْرًا لِي أَبِي كَبْرًا كَانِ أَوَّلَ نَاسٍ بَايَعَهُ رَأَى أَلَا أَحْمَدُ

بسلام عمر و چهارم لعل داده شد عمر برای و نکرد بیعت ابی که بود و عمر نخستین دمان که بیعت کردند او را و او

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابو سعید از رسول الله صلے الله علیه و سلم

مطهر است و در تفسیر این آیه

مطهر است و در تفسیر این آیه

وَسَلَّمَ ذَاكَ الْإِسْحَاقُ أَمْرُ أُمَّتِي دَرَجَةً فِي الْجَنَّةِ فَتَالَ

وسلم آن مرد بلندترین امت من است از روی مرتبه در بهشت بطریق ابهام فرمود گفت

أَبُو سَعِيدٍ وَاللَّهِ مَا لَنَا نَرَى ذَلِكَ الرَّجُلَ لَا عُمَرَ بْنِ الْخَطَّاءِ

ابو سعید بخدا سوگند بنویسیم مگر گمان بریم آن مرد را که کیست مگر عمر از جنت انجیمیدیم در از

حَتَّى مَضَى لِسَبِيلِهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَسْلَمَ قَالَ

تا آنکه گذشت عمر بر راه خود گنایت است از موت رواه ابن ماجه و روایت است از اسلم در موالی عمر است گفت

سَأَلَنِي ابْنُ مَسْعُودٍ شَتَاهُ لِعَيْنِي عُمَرُ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ

سوال کردم از ابن عمر از عینی او احوال عمر پس خبر دادم من او را پس گفت

مَا رَأَيْتُ أَحَدًا قَطُّ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اسلم در بیان آن ندیدم هیچ کس را هرگز بعد از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

مِنْ حِينَ قُبِضَ كَانَ أَجَدَّ وَأَجْوَدَ حَتَّى انْتَهَى مِنْ عُمَرَ

از آن هنگام که وفات یافت آنحضرت که وی باشد بکوششش ترونیک تر از عمر و اعمال خیر تا آنکه بنیاد رسید

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ رُسْتَمٍ قَالَ حَدَّثَنَا

رواه البخاری و روایت است از ابراهیم بن رستم گفت حدیث کرد

يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقُمِّيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي الْمَغِيرَةِ عَنْ

ما را یعقوب بن عبد الله القمی از جعفر بن ابی المغیره از

سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ حَبْرَةَ بْنَ أَبِي النَّبِيِّ

سعید بن جبیر از انس بن مالک گفت که حبره بن ابی النبی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اقْرَأْ عُمَرَ السَّلَامَ وَاعْلِمْنِي

صلی الله علیه و سلم پس گفت حبره بن ابی النبی از حضرت را بخوان بر عمر سلام و معلوم گردان

أَنْ غَضِبَ عَنْ رِضَاكَ عَدُوٌّ كَرِهَ قَالَ عَدُوُّ هَذَا الْحَدِيثِ

غضب می غرت و غیرت است در رضا مندی وی عداوت است گفت سند این حدیث

در حدیث نبوی است

در حدیث نبوی است

لَمْ يُؤْصِلْهُ عَنْ يَعْقُوبَ غَيْرَ اِبْرَاهِيْمَ ابْنِ رُسْتَمٍ وَرَوَاهُ

نرسايد يعقوب را و موصول نگردانيد سواي ابراهيم بن رستم در روايت دانيش پور

جَمَاعَةٌ عَنْ يَعْقُوبَ عَنْ جَعْفَرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ مُوسَى

جماعتي از يعقوب و او از جعفر و او از سعيد بن جبیر بطريق ارسال

جَمْعُ الْجَوَامِعِ وَعَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ سُرَيْعٍ قَدِمْتُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ

از جمع الجوامع و روايت است از اسود بن سريع گفتم آمدم و قدم كردم بر آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنِّي قَدْ قُلْتُ

صلی الله علیه و سلم پس گفتم ای پیغمبر خدا بد رستی که من گفتم

شِعْرًا أَتَنَبَّيْتُ فِيهِ عَلَى اللَّهِ وَمَدَحُكَ قَالَ أَمَّا أَتَنَبَّيْتُ

شعر را که تعریف و ثنا کرده ام درو بر خدا و مدح کرده ام ترا فرمود اما آنچه که ثنا گفتم

عَلَى اللَّهِ فَهَاتِهِ وَمَا مَدَحُكَ حَتَّى يَبْدَأَ فَدَعَاهُ فَجَعَلَتْ أَنْ أَسْأَلَهُ

خدا بابتی که درو پس بیاورد بخوان و آنچه مدح کرده ام با آن پس شروع کردم خواندن

فَدَخَلَ رَجُلٌ طَوَالَ أَقْتِي فَقَالَ أَمْسِكْ فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ

آنرا پس داخل شد و در آمد مدتی بزرگ پس گفت آنحضرت بیا و بخوان پس چون بدیدم فرمود بیا و بخوان

فَجَعَلَتْ أَسْأَلُهُ فَلَمَّا أَلَسْتُ أَنْ عَادَ فَقَالَ لِي أَمْسِكْ فَتَسَاءَلَا

پس شروع کردم خواندن آنرا پس رنگ نکرادم که باز آمد آنرا پس فرمود آنحضرت مرا که بخوان پس چون

خَرَجَ قَالَ هَاتِ قُلْتُ مَنْ هَذَا يَا نَبِيَّ اللَّهِ الَّذِي دَخَلَ

بدرو رفت گفت آنحضرت بیا و خود بخوان گفتم من کیست این مرد ای رسول خدا که در آمد و

قُلْتُ أَمْسِكْ فَإِذَا خَرَجَ قُلْتُ هَاتِ قَالَ هَذَا عُمَرُ

فرمود که بخوان پس هنگامیکه بدرو رفت فرمودی بخوان فرمود آنحضرت که این مرد عمر

ابْنُ الْخَطَّابِ لَكِنَّ مِنْ الْبَاطِلِ فِي شَيْءٍ طَبَّ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ سُرَيْعٍ

این خطاب است نیست از باطل ایچو چیز

مَنْ قَبِ ابْنِ بَكْرٍ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى الْحَمْدِ

در مقبالت حضرت ابی بکر صدیق و حضرت عمر فاروق رضی اللہ تعالیٰ عنہما

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَمَا

روایت است از ابوہریرہ رضی اللہ عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت ابوہریرہ در وقت

رَجُلٌ لَيْسَ بِنَبِيٍّ إِذَا غَبِيَ فَرَكِبَهَا فَقَالَتْ إِنَّا لَمْ نَخْلُقْ

آنکہ مردی میراند گاوی را ناگاہ ماند و شد آن مرد پس سوار شد آن مرد و پس گفت آن مرد

لِهَذَا إِنَّمَا خَلَقْنَا لِحِرَاتِهِ الْأَرْضِ فَقَالَ النَّاسُ سُبْحَانَ اللَّهِ

برای این یعنی سوار پیدا نشده ایم مگر براس لشکری زمین پس تعجب کردند مردم و گفتند یاکی خدا

لَقَرَّةٌ تَكَلَّمُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ

کہ گاوی سخن میکند پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس بدستی من

أَوْ مِنْ يَدِ آتَا وَأَبُو تَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا هُمَا شَرٌّ وَقَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ

ایمان می آرم باین کہ حق است و ایمان می آرد ابو تکر و عمر و بنو ذوالنور و عمر آنجا و گفت ابوہریرہ در آنجا آنکہ

فِي غَنِيٍّ لَهُ إِذَا عَدَّ الذُّبَّ عَلَى شَاةٍ مِنْهَا فَأَخَذَهَا

در سفندان کہ مراد ابوہریرہ ناگاہ در آمد گرگ بر گوسفندے از گوسفندان پس گرفت آن گرگ

فَادْرَكَهَا صَاحِبُهَا فَاسْتَنْقَذَهَا فَقَالَ لَهُ الذُّبُّ فَمَنْ لَهَا

پس در آن گوسفند را گرفت و پنداشت کہ از گوسفندان پس گفت مرا فرود اگر گرگ پس نیست

يَوْمَ السَّبْعِ يَوْمَ لَا رَأْيَ لَهَا غَيْرِي فَقَالَ النَّاسُ سُبْحَانَ اللَّهِ

روزے کہ نیست چرا خندہ مر آن رچند من و گفتند مردم از آن سبحان اللہ

ذِكْرِي فَقَالَ أَوْ مِنْ يَدِ آتَا وَأَبُو تَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا هُمَا شَرٌّ

کہ گوسفند را می کند پس فرمود آنحضرت کہ ایمان آورد من بنی ابو و عمر و حال آنکہ آن مرد و بنو ذوالنور آنجا

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ إِنِّي لَكَا قِمْ فِي قَوْمٍ

متفق علیہ و از ابن عباس رضی اللہ عنہما کہ گفت ابن عباس بدستی من بر این استاده بودم

روایت است از ابوہریرہ رضی اللہ عنہ

در آن گوسفند را

در آن گوسفند را

ایمان می آرم باین کہ حق است و ایمان می آرد ابو تکر و عمر و بنو ذوالنور و عمر آنجا و گفت ابوہریرہ در آنجا آنکہ

متفق علیہ و از ابن عباس رضی اللہ عنہما کہ گفت ابن عباس بدستی من بر این استاده بودم

از پس از آن قوم
از پس از آن قوم

قَدْ دَعَا اللَّهَ لِعُمَرَ وَقَدْ وَضِعَ عَلَى سَكْرَتِهِ إِذَا رَجُلٌ مِنْ جَلْفَتِي
وفات عمر پس عای خیر دیدند آن گروه بر عمر و تحقیق نماده شده بود عمر بر تخت و برای غسل بعد از نماز ناگاه مرد
قَدْ وَضِعَ مِرْفَقَهُ عَلَى مَنْزِلَتِي يَقُولُ بِرَحْمَتِكَ اللَّهُ إِلَهِي
در حالیکه تحقیق نماد آرنج خود را بر دوش من میگوید آن مرد رحمت کند ترا خداوند تعالی خطای آن
رَجُوعًا أَنْ يَجْعَلَكَ اللَّهُ مَعَ صَاحِبَيْكَ لَا تَنْتَبِرًا
بدرستی من بر آینه امید میدارم که بگرداند ترا خداوند تعالی با دو یار تو یعنی آنحضرت و ابوبکر زیرا که من بسیار بودم
مَا كُنْتُ أَسْمَعُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
که من شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که میگفت
كُنْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَنَعْلَتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنْطَلَقْتُ
بودم من و ابوبکر و عمر و کردم من و ابوبکر و عمر و روان شدم من
وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَدَخَلْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَخَرَجْتُ وَأَبُو بَكْرٍ
و ابوبکر و عمر و در آمد من و ابوبکر و عمر و بیرون آمدم من و ابوبکر
وَعُمَرُ فَالْقَتُّ فَإِذَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَيْهِ
و عمر پس باز آنکه بستم من پس ناگاه آن مرد علی مرتضی است رضی الله عنه متفق علیه
وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
روایت است از ابی سعید خدری رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ آنکه آنحضرت صلی الله علیه و سلم
قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاؤُنَ أَهْلَ عِلِّيِّينَ كَمَا تَرَوْنَ
نمودند که بهشتیان می بینند اهل علیلین را چنانکه من همینجا شما
الْكُوكَبِ الدَّرِّيِّ فِي أَفْقِ السَّمَاءِ وَأَنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ
ستاره شرف و روشن را در کرانه آسمان و بدرستی ابوبکر و عمر
مِنْهُمْ وَأَنْعَمَ سَرَاوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَرَأَى مَحْوَةً
از ایشانند یعنی اهل علیلین نهایت رسیده اند در فضل و شرف رواه فی شرح السنه و روایت کرد مانند او

شِمَالَهُ وَهُوَ اخِذٌ بِأُذُنَيْهِمَا فَقَالَ هَكَذَا أُنْبِئُكَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

چپ وی و آنحضرت گیرنده بود دستهای ایشانرا پس گفت آنحضرت همچنین بر اینجمله پیشوایان روز قیامت

سَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَطْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ

رواہ ترمذی سے و از عبد اللہ بن حنطب روایت است کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ فَقَالَ هَذَانِ السَّمْعُ

صلى الله عليه وسلم و ديد ابو بكر و عمر را پس گفت آنحضرت اين دو منزه از تنمندانى

وَالصَّبْرُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مُرْسَلًا وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ

و مینائی یعنی ایشان میان مسلمان مبتلایه کوش و چشم اند نسبت بسیار اعضا در شرف روایت کرد و ترمذی از هر مسل را از

قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَلَهُ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نہایت بیچ پیمبر کے مگر آنکھ اور

سَمِيعًا مِّنْ أَهْلِ السَّمَاءِ وَوَزَّارًا مِّنْ أَهْلِ الْأَرْضِ فَأَمَّا ذُو النُّفُورِ فَهُوَ مِمَّنْ أَعْلَى السَّمَاءِ

دود و زرت از دشمنان آسمان که امانت و مکنف بود و وزیر است از اهل زمین، از اماران او که خدمت و نصرت او

مَخْبَرًا وَمِنْكُمْ أَثِيلٌ وَإِمَّا وَزِدْنَا مِنْ هَٰذَا الْأَرْضِ فَأُنْبِئُكُمْ وَعِمْرَ أَوَّلَ التَّمْرِ وَعَنْ

پس جبریل و میکائیل است و امداد و زمرین از اهل زمین پس الهو که عمر است رسوا در نزدی و روایت است

أَبِي لَكْرَةَ مَرَّ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابو نکرہ کہ مردے گفت مر پیغمبر خدا را صلے الله علیہ وسلم

سَرَّابَتْ كَانَ طَيْرًا نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ فَوُزِنَتْ أَنْتَ وَأَبُوبَكْرٍ

و بزم یعنی در خواب گویا که ترا زوی فرو داده است از آسمان پس بر کشیده شده تو ابوکر

فَرَحَّحْتَ أَنتَ وَوُضَّحَ الْكُتُبُ كَرَّمَ عَمُّ كَرَّمَ أَبُو كَرَّمَ

پس حرب آمد و غالب شد که تو و مکتف شد و الونکو و عمر پس حرب آمده الونکو و بر شیده

عَمُّ وَعُتْمَانُ مَرْحُومٌ عَمُّ رَفِيعُ الْمَنْزِلِ فَاسْتَاءَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ

عمر و عثمان بن عفان را در آن روز کشته شد و از او سر جدا شد و سر او را در آن روز کشته شد و از او سر جدا شد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمْ بِعَيْنِي فَسَاءَ ذَٰلِكَ فَقَالَ خِلَافَةُ نُبُوَّةٍ

صلی اللہ علیہ وسلم از حیث این روایه که آن مرد در میانکه راوی آنه میگرد پس مخزون دانه و ملین گردانید

ثُمَّ يَوْمَئِذٍ يَكُونُ لِلَّهِ الْمُلْكُ مِنْ يَسَاءَرٍ وَرَآءِهِ الزَّمِيدُ وَأَبُودَاؤِدُورٍ

بیشتر میسر خداوند تعالی ملک را بر او را میخواست و او را نزد
 و ابو داود و در روایت است از

ابن مسعود رضي الله عنه قال: **سَلَّمَ** عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: **سَلَّمَ** عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبدالمعین بن مسعود رضی اللہ عنہما کے آنحضرت ﷺ علیہ وسلم خبردار یا مصحاب کہ پیدائش ہوا

رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطَّلَعَ أَبُو بَكْرٌ ثُمَّ قَالَ يَطْلِعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ

مردی انابل بہشت میں رہا کہ ابو کبیر فرمود آنحضرتؐ کہ یہاں عیش و سرگمردی انابل

الْجَنَّةَ فَأُطْلِعَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَالْأَمِيرُ الْمُؤْمِنُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ وَآلُ التَّيْمِيِّ وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ بَدَأَ رَسُولُ اللَّهِ

جنت پس پیدا شد عمر رواہ نزدی و روایت سنت از عائشہ روایت عائشہ روایت عائشہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حُجْرِي فَبَلَغَنِي صَاحِبُهُ إِذْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَكُونُ

صلی اللہ علیہ وسلم در کنار من بود در شب روشن گاه نعم منی رسول خدا ایا بیانش

لَا حَادٍ مِنَ الْحَسَنَاتِ عَدَدُ نَجُومِ السَّمَاءِ قَالَ عَمْرُو بْنُ قُلْتُ

میری رائے سیکھو

فَإِنْ حَسَنَاتُ ابْنِ كَبْرٍ قَالَ إِنَّمَا جَمِيعُ حَسَنَاتِ عَمْرِو حَسَنَةٍ

سید محمد علی حسینی

وَأَحَدُهُم مِّنْ حَسَنَاتِ أَبِي بَكْرٍ وَأَهْلِهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

[illegible]

وَالْبَيِّنَاتُ عَنْ النَّبِيِّ وَالْأَسْرَاءِ وَالرَّسُولِ وَاللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

وَوَضَعْنَا عَنَّا

وزیر مہمانوں کے لئے اور وزیر مہمانوں کے لئے

١٠٠

مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ أَبُو بَرْزَةَ وَغَيْرُهُمْ جَمْعُ الْجَوَامِعِ

از اهل زمین ابو بکر و غیره از جمع الجوامع

مَنْ قَبِ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

مناقب حضرت عثمان بن عفان رضی اللہ تعالیٰ عنہ

عَنْ كَلْبَةَ بِنْتِ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از طلحہ بن عبید اللہ روایت است گفت طلحہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ لِكُلِّ نَبِيٍّ رَافِقٌ وَرَافِقِي بَعْثِي فِي الْجَنَّةِ عُثْمَانُ رَوَاهُ

وسلم مہر پیغمبر را ہمارا و ہمارا ہست و رافیق من یعنی در بہشت عثمان است و قول کنی بکنہ

الْثِّرَمِذِيُّ وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَ عَنْ

ترمذی و ابن ماجہ و ابو ہریرہ و روایت است از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ مَجَاءَ عُثْمَانَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عبدالرحمن بن سمرہ گفت آمد عثمان بسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ بِالْفُؤَادِ فِي كَمَةٍ حِينَ جَهَّزَ جَلِيشَ الْعُسْرَةِ فَشَرَّهَا فِي حُجْرِهِ فَرَأَيْتُ

وسلم بہ زہر دینار یعنی آوردن زہر دینار در ستن و ہنگامیکہ ساختہ کرد آنحضرت با سبیلش عسرت را پس آید

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْلِبُهَا فِي حُجْرِهِ وَيَقُولُ مَا ضَرَّ عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم را کہ مگردانید آزاد کرد نماز خود و میگفت زبان نمیکند عثمان را ہر عملی کہ کند و ہر نفسی کہ کرد

أَحْمَدُ وَ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَمَا أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواہ احمد و روایت است از انس کہ گفت کما امر رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُثْمَانُ رَسُولَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وسلم صحابہ را بہ بیت رضوان بود عثمان رسول رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِلَى مَلَّةٍ قَبَايِعَ النَّاسِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وسلم بسوی اہل کلب بیعت کرد و مردمان پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

از طلحہ بن عبید اللہ روایت است گفت طلحہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مہر پیغمبر را ہمارا و ہمارا ہست و رافیق من یعنی در بہشت عثمان است و قول کنی بکنہ

وَسَلَّمَ إِنَّ عُمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ فَضَرَبَ

و سلم بدستی که عثمان در کار خدا و کار رسول اوست پس زد و ختم کرد

بِأُحْدَى يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى فَكَانَتْ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یک دست خود را بر دست دیگر خود یعنی دست خود را تا آنکه دست عثمان گردانید و از جانب عثمان زد

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُمَانَ خَيْرًا مِنْ أَيْدِيهِمْ لَا نَفْسٌ مَعَهُ إِلَّا التَّوَكُّلُ

علیه و سلم بر عثمان را بهتر است از دستهای صحابه مر خود نشان را رواه ترمذی

وَعَنْ ثَمَامَةَ بْنِ حَزَنٍ الْقَشِيرِيِّ قَالَ شَهِدْتُ الدَّارَ

و روایت است از ثمامه بن حزن قشیری تابعی که از طبقه زنیانیه است گفت حاضر شدم برای عثمان

حِينَ أَشْرَفَ عَلَيْهِمْ عُمَانُ فَقَالَ أُنْشِدُكُمْ اللَّهَ وَالْإِسْلَامَ

هنگامیکه اشرف کرد عثمان بر این قوم پس گفت عثمان ذکر میکنم و یاد میدهم شما را خدا و اسلام را

هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ

آیا میدانید شما که آنحضرت صلی الله علیه و سلم قدم آورد بدین

وَلَيْسَ بِهَا مَاءٌ لِيَسْتَعِذُّ بِغَيْرِ بَيْرُومَةٍ فَقَالَ مَنْ كُنْتُ بَيْرُومِي

و نبود بدین آبی که شیرین درشته شود و جز آب چاه روم که الان بیرون جنت منجوا نند پس گفت

بَيْرُومِي رُومَةٌ يَحْمِلُ دَلْوَهُ مَعَ دَلَاةٍ الْمُسْلِمِينَ خَيْرٌ كَهُنَّهَا مِنَ الْجَنَّةِ

بیر روم را و بگرداند دلو خود را با دلوهای مسلمانان یعنی دفع گرداند در بدل نیکوئی مردم را

فَأَشْتَرْتُهُمَا مِنْ بَيْرُومَةٍ مَالِي فَإِنَّهُ الْيَوْمَ تَمْنَعُونِي أَنْ

پس خریدم من بیر روم را از اصل مال خود و خالص از سر بیخود پس شما امروز میبندید مرا از

أَشْرَبَ مِنْهَا حَتَّى أَشْرَبَ مِنْ مَاءِ الْجُبِّ فَقَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ

نوشیدن من از آن چاه تا آنکه می نوشتم از آب دریا یعنی آب شد و گفتند آن مردم آری اللهم بلی

فَقَالَ أُنْشِدُكُمْ اللَّهَ وَالْإِسْلَامَ ثُمَّ قَالَ إِنَّ الْمَسْجِدَ ضَاوٍ

تا کیست پس گفت عثمان سوال میکنم بجز خدا و دین اسلام آیا میدانید که مسجد تنگ آید

و عثمان را در این وقت که در میان این قوم بود و در میان این قوم بود و در میان این قوم بود

و عثمان را در این وقت که در میان این قوم بود و در میان این قوم بود و در میان این قوم بود

و عثمان را در این وقت که در میان این قوم بود و در میان این قوم بود و در میان این قوم بود

بِأَهْلِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَشْتَرِ مِنِّي

بر اہل خود پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ کسیت کہ بخرد

بَقْعَةَ آلِ فُلَانٍ فَيَزِيْدُهَا فِي الْمَسْجِدِ خَيْرٌ لَهُ مِنْهَا فِي الْجَنَّةِ

جلے اولاد فلان را پس بفراید آن بقعہ را در مسجد مبدل نیکی کہ مر آن بیشتر بد یا شد بہتر از آن بقعہ

وَأَمَّا سَيِّدِي أَمِنْ صُلْبِ مَا لِي فَأَنْتُمْ الْيَوْمَ تَمْنَعُونَنِي أَذْوَاصًا

پس خریدم آن بقعہ را از اصل مال خود پس شما امروز منع میکنید مرا از اینکه بگذارم

فِيهَا رَكْعَتَيْنِ فَقَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ قَالَ أَنْشَدَ كُرَّ اللَّهُ وَالْإِسْلَامُ

در آن بقعہ دو رکعت پس گفتند آن مردم خدا و خدا آری میدنیم یعنی تصدق عثمان کردی گفت عثمان سوال

هَلْ تَعْلَمُونَ أَنِّي جَهَّزْتُ جَيْشَ الْعُسْرَةِ مِنْ مَالِي قَالُوا اللَّهُ

آیا میدانید شما کہ من تجهیز کردم حبش عسرت را از مال خود گفتند آن مردم با ہم خدا

نَعَمْ قَالَ أَنْشَدَ لَكُمْ اللَّهُ وَالْإِسْلَامُ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

برای تہ کہ آری گفت عثمان سوال میکنم بخدا و بحق اسلام آیا میدانید کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَيْنَا بَيْعُكَ وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ

صلی اللہ علیہ وسلم استاد بودیم پس جنید آن کوہ تا آنکہ افتاد سنگہای وی بہ پایان پس زد

وَأَنَا فَتَحَرَّكَ الْجَبَلُ حَتَّى تَسَاقَطَتْ حِجَابُهُ بِالْخَضِيفِ فَرَكْنَاهُ

و من نیز استاد دیو دیم پس جنید آن کوہ تا آنکہ افتاد سنگہای وی بہ پایان پس زد

بِرَجْلِهِ قَالَ اسْكُنْ تَبِيرٌ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ

آنحضرت کوہ را بیکبار کہ خود گفت آنحضرت آرام گیر ای تبیر زیرا کہ نبیت بر تو مگر پیغمبر و صدیق کہ ابو بکر

قَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ شَهِدٌ وَأَوْسَرُ الْكُفَّةِ إِلَيْنِ

گفتند آن مردم خدا و خدا آری ہمچنین سست گفت عثمان اللہ اکبر گواہی دادند و سوغند یہ ورود کار کعبہ کہ من

شَهِيدٌ ثَلَاثًا سَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَالْإِسْنَاءِيُّ وَالْأَسْوَاطِيُّ

شہیدیم سہ بار ہمچنین کہ را معجب کرد از اقرار کردن ایشان بر صدق و حق ہر را ہر ہا کہ روایت کردین

بیت

مستند بخبر احمدی کلام

در تفسیر او کہ عثمان و عثمان

در تفسیر او کہ عثمان و عثمان

وَعَنْ مُرَّةَ بْنِ كَعْبٍ قَالَ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ورایت ست از مره بن کعب من گفت شنیدم من از آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَذَكَرَ الْفِتْنَةَ فَقَرَّ بِهَا فَمَرَّ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ فِي تَوْبٍ فَقَالَ

وسلم و حال آنکه ذکر کرد آنحضرت فتنه را پس نزدیک گردانید آنحضرت فتنه را یعنی گفت که نزدیک است فتنه

هَذَا يَوْمَئِذٍ عَلَى الْهَدَى فَقَمَّتْ إِلَيْهِ فَإِذَا هُوَ عُثْمَانُ بْنُ

این مرد درین روز که فتنه واقع خواهد شد بر راهیست خواهد بود میگوید پس برضاستم من سبب آنرا و این که عثمان

عُمَّانَ قَالَ فَأَقْبَلْتُ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ فَقُلْتُ هَذَا قَالَ نَعَمْ رَوَاهُ

عثمان بود گفت مره پس اقبال آوردم بر آنحضرت بوجه عثمان یعنی نمودم آنحضرت را که عثمان را پس گفت

الْزُّمَيْدِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

ترمذی و ابن ماجه و روایت ست از عایشه رضی الله عنہا که آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا عُمَّانُ إِنَّهُ لَعَلَّ اللَّهَ يَقْبِضُكَ قَسِيصًا فَإِذَا

علیه وسلم فرمود ای عثمان بدستی نشان انبیت که شاید خدا تعالی می خواهد ترا بر این

أَرَادُ وَلَوْ عَلَى خَلْعِهِ فَلَا تَخْلَعُهُ لَهُمْ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ

بخواهند و بپوشانند مردم بر سر و ن کنند آن جامه پس بیرون کشم مغضول کن خود را از هر لاشان و

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ

و ابن ماجه و روایت ست از ابن عمر رضی الله عنہما گفت ابن عمر ذکر کرد و بنابر حدیث

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنُتِنَ فَقَالَ يُقْتَلُ هَذَا فِيهَا مَظْلُومٌ

صلی الله علیه وسلم فتنه را پس گفت آنحضرت فتنه میشود این در آن بظلمت

لِعُمَّانَ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَبِي سَهْلَةَ مَوْلَى عُمَانَ

این را که عثمان رواه الترمذی و روایت ست از ابو سهل که آزاد کرد که عثمان ست رضی

قَالَ جَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسِيرُ إِلَى عُمَانَ وَلَوْ

گفت شروع کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم که سرگشته میگرد و استیغاث میگفت چیز بسوختن

این حدیث از مره بن کعب است

این حدیث از عثمان است

این حدیث از عایشه است

این حدیث از ابن عمر است

این حدیث از ابو سهل است

عُثْمَانُ يَتَغَيَّرُ فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ الدَّارِ قُلْنَا لَا تَقَاتِلْ قَالَ لَا

عثمان تغیر میشد پس چون رشید روز داریاد بداری که عثمان در یک محضر شهید شدند گفتیم آیا جنگ نکنیم گفت

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَهْدَ إِلَى أَمْرٍ أَفَانَا

علم نمیدهم جنگ زیرا که آنحضرت صلی الله علیه و سلم پیمان نموده است او صیبت کرده است مرا

صَا بَرْدَ نَفْسِي عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنَّا أَمْرَ رَسُولِ اللَّهِ

بصیر و تحمل پس من صیر کننده ام بران عهد پیمان از انس مرویست هنگامیکه امر کرد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُثْمَانُ نَبِيًّا

صلی الله علیه و سلم صحابه را و لفظ مجهول نیز آمد و لغت امر که عثمان بیعت بر سران بود

عَفَانُ بَعَثَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَهْلِ مَكَّةَ

این عفان که فرستاده بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم اورالسو اهل مکه

فَبَايَعَ النَّاسَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَللَّهُمَّ

پس مبايعت کرد آنحضرت مردم را و فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم خداوند را

إِنَّ عُثْمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ فَضَرَبَ بِأُحْدَى

بد شمشیر عثمان کافرا و در کار رسول اوست پس زد آنحضرت یک

يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى وَكَانَتْ يَدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

دست خود را بر دست دیگر خود یعنی دست خود را بر دست عثمان گردانید و از جانب عثمان پیکر کرد

وَسَلَّمَ لِعِثْمَانَ خَيْرَ أَمِنْ أَيْدِيهِمْ لَا نَفْسٍ فِي حَرْبِهِمْ

و سلم یعنی عثمان را بهتر از دستهای صحابه مر خود نشان داد این فصاحت خاص است عثمان را

الْجَوَامِعُ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از انس مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَسَلَّمَ أَدْخِلْتُ الْجَنَّةَ فَنَاوَلَنِي جِبْرِئِيلُ تَفَاحَةً فَأَلْفَلَقْتُ

و سلم داخل کرده بود و آورد من بهشت را پس داد مرا جبرئیل یک سیب پس بشکافتم

عثمان

در شمشیر عثمان کافرا و در کار رسول اوست

فِي يَدِي فَخَرَجَتْ مِنْهَا جَارِيَةٌ كَأَنَّ أَشْفَارَ عَيْنَيْهَا مَقَادِيرُ السَّوَادِ

من و شوق شد پس بیرون آمد از آن یک زن نوجوان که گویا یک باغی حشیم او مانند پیکهای منم

فَقُلْتُ لَهَا لِمَنْ أَنْتِ قَالَتْ أَنَا لِلْمَقْتُولِ بَعْدَكَ طَلَبُ عُثْمَانَ بْنِ

پس نفتم من مراد برای چیست تو گفت که من برای آن کسی که مرگشته تنم و بعد از تو بگویم که عثمان بن

عَفَانِ كَرَجَعُ الْجَوَامِعِ وَعَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ

عفان است و روایت است از اسامه بن زید رفته گفت اسامه

بِعَظْمِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى مَنْزِلِ عُثْمَانَ

که فرستادم آنحضرت صلی الله علیه و سلم بسوی خانہ عثمان رضی

بَصْحَفَةٍ فِيهَا لَحْمٌ فَذَخَرْتُ لِيَكِيهِ فَإِذَا هُوَ جَالِسٌ مَعَهُ رُقِيَّتُهُ

بیک کاسه که در آن گوشت بود پس در آمد من بر عثمان پس ناگاه دیدم که وی نشسته است بار می

مَا رَأَيْتُ نَرْوِجًا أَحْسَنَ مِنْهُمَا فَجَعَلْتُ مَرَّةً أُتْرِكُ إِلَى وَجْهِهِ

که ندیدم من ایچون ستوی را نیک تر از عثمان از وجه او پس بودم من یلبا ر نظر میکنم کسور دست

عُثْمَانُ وَمَرَّ إِلَى وَجْهِ رُقِيَّةَ فَلَمَّا رَجَعَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ

عنان و بار دیگر نظر میگردم بسوی حمزه رقیبه زوجه او پس چون باز آدم بسوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِي دَخَلْتَ عَلَيْهِمَا قُلْتُ نَعَمْ قَالَ

صلی اللہ علیہ وسلم

هَلْ رَأَيْتَ نَزُوجًا أَحْسَنَ مِنْهُمَا قُلْتُ لَا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

۳ یاد پر کے زن و مثنوی را کہ بہتر و خوب صورت باشند از اسنان گفت نذیرم گفت آری می رسول خدا

وَقَدْ جَعَلَتْ مَرَّةَ النَّظَرِ إِلَى وَجْهِ رُقَيْبَةَ وَمَرَّةً إِلَى وَجْهِ عُمَانَ

و همچنین بودم من یکبار سحر بر مردم تنبوی شیر مبارک ریه و بار نامی که از شیر و دم اسب و مبارک

الْبَحْرُ وَالْمَدِينَةُ

روایت کرده‌اند پیش از انقبوی جامع و از اسرار وایت ست در عثمان بن عفا (۱۰)

مَاتَتْ نَزْوَجَتُهُ ابْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتَرًا

وفات یافت زوجه او که دختر ۲۰ نفره
صلی الله علیه وسلم بود

عَلَيْهِ عُمَرُ مَرَضَ عَلَيْهِ بَنَتُهُ فَأَدَّيْجِبُهُ فَمَرَّ عَلَيْهِ النَّبِيُّ

پس گذشت بر عمر پس عرض کرد بروی دختر خود پس جواب داد آنرا عثمان پس گذشت عثمان

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أُرَى وَجْهَكَ سَائِرًا مِنْ بَنَاتِ عُمَرَ

صلی الله علیه وسلم پس فرمود تزدیدم بینم برای تو زنی که بهتر است از دختر عمر

وَيَتَزَوَّجُ ابْنَةُ عُمَرَ خَيْرٌ مِنْكَ فَتَزَوَّجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و نکاح میکند دختر عمر را آنکه بهتر است از تو پس تزویج کرد و نکاح داد و آنحضرت صلی الله علیه

ابْنَةُ عُمَرَ وَتَزَوَّجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمَرَ ابْنَةَ الشَّامِيِّ عَقْرًا

دختر عمر و نکاح کرد و رسول الله صلی الله علیه وسلم عثمان را دختر خود را زانی با بن سبیل النورین میگوید آنرا

بَابُ مَنَاقِبِ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

باب در مناقب اصحاب ثلثه رضی الله عنهم

عَنْ أَنَسٍ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ أَحَدًا وَ

روایت است از انس که آنحضرت صلی الله علیه وسلم برآمد برآمد که جبل شریف

أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ أَحَبُّ إِلَيْهِمْ فَضَرَبَهُ بِرُجُلِهِ فَقَالَ

و عثمان نیز برآمدند بر او پس جنبید که و ایشان پس آنحضرت بود با یکدیگر

أَثَبْتُ أَحَدًا فَأَمَّا ذَلِكَ فَكَانَ وَصَدِيقٌ وَشَهِيدٌ إِنَّ وَاهٍ إِلَيْهِ

بر جای خود باشد پس نیست بر تو مگر غیره و صدیق و دوشنبه رواه البخاری

وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از ابو موسی اشعری گفت ابو موسی بود من با آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمْتُ فِي حَائِطٍ مِنْ حِطَّانِ الْمَدِينَةِ فَجَاءَ رَجُلٌ فَأَخْبَرَنِي

و سلم در حیاطی از حیطانهای مدینه در جانب بریدم و مردی را دیدم که

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكُمْ لَهُ وَلَكِنَّهُ بِالْجَنَّةِ

در بیان این فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم در پیشاپیش برای او و نشان داد و نشان داد و نشان داد

لَهُ فَإِذَا أَبُو بَكْرٍ فَبَشَّرْتَهُ بِهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

برای او ایس ناگاه ابوبکر مت آن در پیش ایشان داد و او را بچیزیکه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَحَمَدَ اللَّهُ ثُمَّ جَاءَ رَجُلٌ فَأَبْتَنِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس حمد گفت ابوبکر خدا را پستر آمد مدی پس طلب در کشادن کرد پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ افْتَحَ لَهُ وَلَكِنَّهُ بِالْجَنَّةِ فَفَتَحَتْ لَهُ فَإِذَا أُبَيٌّ وَخَبْرَتُهُ

و سلم بکشاے در برای او و نشان داد و او را به بهشت پس بکشادم در بر او ایس ناگاه آنحضرت پس

بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمَدَ اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَى

او را بچیزیکه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس حمد گفت عمر خدا را برای امتی طلبید و کشادن

رَجُلٌ فَقَالَ لِي فَتَحَ لَهُ وَلَكِنَّهُ بِالْجَنَّةِ عَلَى بَلْوَى تُصِيبُهُ فَإِذَا

مردی پس فرمود مرا بکشاے در برای او و نشان داد و او را به بهشت بر بلاییکه برسد او ایس ناگاه آنحضرت

عُمَانُ فَأَخْبَرْتَهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمَدَ اللَّهُ

عثمان مت پس خبر دادم او را بچیزیکه فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس حمد گفت

عَبْدُ اللَّهِ الْمُسْتَعَانُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ مَسْرُوقٍ قَالَ كُنَّا

عبد الله المستعان متفق علیه و عن ابن مسروق قال كنا

نَقُولُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيٌّ أَفْضَلُ لَأَمَلِهِ

ابن عمر بودیم ما که می گفتیم و حال آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم زنده بود که بهترین است

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا رَوَاهُ الزُّهْرِيُّ

بنی صلی الله علیه وسلم ابوبکر و عثمان رضی الله عنهما رواه الزهري

وَجَابِرٌ أَنَّهُ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از جابر رخن روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

أَسْرَى الْكَلْبَةَ رَجُلٌ صَالِحٌ كَانَ أَبَا تَكْرِيبُطٍ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نموده شد در خواب شب مردی صالح یعنی من خواب دیدم که گویا ابوبکر در آن وقت دیده شده که در خواب

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَبِيُّ عُمَرُ يَا بَنِي تَكْرِيبُطٍ عُمَانُ بْنُ جَابِرٍ

علیه و سلم و در آن وقت دیده شده که عمر بن خطاب در آن وقت دیده شده است عثمان بن جابر

قُلْنَا قَمْنَا مِنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

چون بر خاستیم از پیش پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم

أَمَّا الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَّا

اما مردی صالح پس آنحضرت صلوات الله علیه و سلم است و اما

نَوَاطُ بَعْضُهُمْ بَعْضٍ فَهُوَ وَلَاؤُهُ الْأَمْرَ الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ بِهِ رَسُولَهُ

در آن وقت و پیوستن بعضی از ایشان به بعضی معنیش ملاتفت که ایشان را بیان کالست که بر آنحضرت و فرستاده

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَ

صلوات الله علیه و سلم در اجرای احکام دین بهین ترتیب و ابوداود و او را

إِلَيْنَا عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ الْكَلْبَةَ أَخَذَ

بنام رواست میکند از انس که گفت انس که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم گرفت

حَصِيَّاتٍ فِي يَدَيْهِ فَسَبَّحَنَ حَتَّى سَبَّحْنَا السَّبِيحَةَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ

سنگریزها در دست خود پس تسبیح کرد سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا تسبیح گردانید آن سنگریزها را

فِي يَدِ ابْنِ تَكْرِيبُطٍ حَتَّى سَمِعْنَا السَّبِيحَةَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ فِي يَدِ

در دست ابوبکر پس تسبیح کرد سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا تسبیح گردانید آن سنگریزها را در دست

عُمَرَ ثُمَّ كَمَا سَمِعْنَا السَّبِيحَةَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ فِي يَدِ عُمَانَ

عمر پس تسبیح کرد سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا تسبیح گردانید آن سنگریزها را در دست عثمان

فَسَبَّحَنَ حَتَّى سَمِعْنَا السَّبِيحَةَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ فِي أَيِّدِنَا رَجُلًا

سنگریزها را پس تسبیح کرد سنگریزها تا آنکه تسبیح ما تسبیح شانرا تسبیح گردانید آن سنگریزها را در دستهای ما یکیک

در آن وقت و پیوستن بعضی از ایشان به بعضی معنیش ملاتفت که ایشان را بیان کالست که بر آنحضرت و فرستاده

رَجُلًا فَمَا بَسَّحَتْ حَصَاةٌ مِنْهُمْ كَجَمْعِ الْجَوَامِغِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَلَى

مرد پس شبیج نکرد یک سنگریزه از آن و روایت است از عبد الله

ابْنِ أَبِي الْمَسَاوِرِ عَنْ الْمُخْتَارِ بْنِ فَلْقٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ

ابن ابی المساور از مختار بن فلق گفت شنیدم انس بن مالک را که

يَقُولُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَخَرَجَ

میگفت برآمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم روزی و بیرون آمد

مَعَهُ فَدَخَلَ حَائِطًا مِنْ حِيطَانِ الْأَنْصَارِ فَدَخَلَتْ مَعَهُ وَقَالَ

من نیز با آنحضرت پس درآمد آنحضرت بستان خرا از بستانهای انصار پس داخل شدم من با آنحضرت

يَا أَنَسُ اغْلِقِ الْبَابَ فَإِذَا رَجُلٌ يَقْرَعُ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ

آنحضرت ای انس بند گردان در بستان را پس ناگاه مردی میگوید در بستان را پس فرمود ای انس

افْتَحْ لِيصَاحِبَ الْبَابِ وَكَبِيرُهُ بِالْحِمَّةِ وَأَخْبَرُهُ أَنَّهُ يَلِكُ أُمْنِي

بکش در را برای صاحب در یعنی برای کسی که میگوید و بشارت ده او را به بهشت و خبر کن او را که می آید امتی

مِنْ بَعْدِي فَذَهَبَتْ آفَتُهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

خواهد شد بعد از من پس رفتم که بکشایم در را و او را شنیدم من که گفتم آنکس پس ناگاه و

أَبُو بَكْرٍ فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ

ابو بکر صدیق ست پس خبر دادم او را بچیزی که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس شکر

اللَّهُ وَدَخَلَ تَمَرَحَاءَ انْزِعْ فَقَرَعَ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ افْتَحْ

خدا کرد و درآمد تمارح آمد دیگر پس زد در را پس گفت آنحضرت ای انس بکش در را

لِيصَاحِبِ الْبَابِ وَكَبِيرُهُ بِالْحِمَّةِ وَأَخْبَرُهُ أَنَّهُ يَلِكُ أُمْنِي مِنْ

برای صاحب در و بشارت ده او را به بهشت و خبر ده او را که می آید امتی من خواهد شد

بَعْدِي أَنِّي بَكْرٌ فَذَهَبَتْ آفَتُهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

بعد از من که بکر پس رفتم که بکشایم در را و او را شنیدم من که گفتم آنکس پس ناگاه

عمر بن الخطاب فَاخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وی عمر بن خطاب سے کہیں خبر دادم اور ابی بکر نے یہ فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمْدُ اللَّهِ وَدَخَلَ ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَفَرَّجَ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَسِيرُ

پس شکر گفت عمر خدا را بر این نعمت و در آمد بہشت آمد مردے دیگر پس زد در را پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

افْتَحْ لِمَا حَيْثُ الْبَابُ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ وَآخِرُهُ أَنَّهُ بَلَى أُمِّي

بکشا در برای صاحب در و بشارت ده او را بہ بہشت و خبر ده او را کہ دی واسطے است

مِنْ بَعْدِ أَبِي بَكْرٍ وَنَحْنُ وَأَنَّهُ سَيَلْقَى مِنْهُمْ بِلَا عَيْبٍ لَعَنَ عُمَانُ كَمَا

پس گفت کہ بعد از ابی بکر و ما و آنکہ سہلے می شود کہ می بیند از ایشان بلا عیب و لعنہ عثمان را کہ سہلے شد ایشان را

فَدَهَبَتْ أَمِّي لَهُ وَمَا أَدْرِي مَنْ هُوَ وَإِذَا هُوَ عُمَانُ بْنُ عَفَّانٍ

پس رفت کہ بکشایم مر او را و ندانستم کہ کیست دی پس ناگاہ دی عثمان بن عفان سے

فَفَتَحَتْ لَهُ الْبَابَ وَآخِرُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس کشادم در را برای وی و خبر دادم او را ابی بکر نے یہ فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمْدُ اللَّهِ وَاسْتَزَجَّ كَسْرًا وَعَنْ أَنَسٍ مَّا كَانَ وَفَدَّ بَنِي

پس گفت الحمد للہ و استزجج کسرا و عن انس کہ تھا وہ ان کے لیے

الْمُصْطَلِقِ قَدْ مَعَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا إِلَى

مصطلق آمدند بر آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس گفتند بسبوتے

مَنْ تَذَعْرُ صَدَقَاتِنَا بَعْدَكَ قَالَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ قَالُوا أَفَأَنْتَ

کسی داد کلیم مال زکوٰۃ ما بعد از تو فرمود آنحضرت ادا کنند بسبوتے ابی بکر گفتند پس اگر نیما

أَبَا بَكْرٍ قَالَ إِلَى عُمَرَ قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَخُذْ عُمَرُ قَالَ إِلَى عُثْمَانَ

ما ابو بکر را فرمود بسبوتے عمر گفتند پس اگر نیما بکر عمر گفت آنحضرت بسبوتے عثمان

قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَخُذْ عُثْمَانُ قَالُوا خَيْرُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا بَعْدَكَ

گفتند پس اگر نیما عثمان را گفت اختیار داده شدہ مر شمارا در زندگانے و پسا بعد ازین

جَمْعُ الْجَمْعِ امِيعٌ وَعَنْ النَّسِیْنِ نَقَالَ وَجْهَنی وَفَدُبَی الْمَصْطَلِیْنِ

در روایت است از انس رضی الله عنه گفت انس متوجه کرد مرا قاصد آن قبیل یعنی مصطلک

إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَسَا ~~بِهِمَا~~ إِنْ جُنَا

لبس و آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس گفته مرا که پس من را آنحضرت که اگر بیاوریم

فِي الْعَامِ الْمُقْبِلِ فَلَمْ يَخْذَلْهُ إِلَى مَنْ نَذَرَهُ صَدَقَاتِنَا فَقُلْتُ

در سال آینده پس نیایم مگر آنرا لبس کلام ادا کنیم ما را بے زکوة خود را پس گفتم من

لَهُ فَقَالَ قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُوهَا إِلَى أَبِي بَكْرٍ فَقُلْتُ لَهُمْ فَقَالُوا

مرا آنحضرت را پس فرمود که بپرداز ایشان را که دفع کنند صدقات را بسوی ابوبکر صدیق پس گفتم من ایشان را پس

قُلْ لَهُ فَإِنْ لَمْ يَخْذَلْ أَبَا بَكْرٍ فَقُلْتُ لَهُ فَقَالَ قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُوهَا

بگو مرا آنحضرت را پس اگر نیایم ابوبکر را نیز پس گفتم من مرا آنحضرت را پس فرمود که بپرداز ایشان را

إِلَّا عَمْرٍو فَقُلْتُ لَهُمْ فَقَالُوا قُلْ لَهُ فَإِنْ لَمْ يَخْذَلْ عَمْرٍو فَقُلْتُ لَهُ فَقَالَ

لبس عمر رضی الله عنه پس گفتم آنرا پس گفتند بگو آنحضرت را اگر نیایم عمر را پس گفتم آنحضرت را پس فرمود

قُلْ لَهُمْ يَدْفَعُوهَا إِلَى الْعُمَيَّةِ وَيَا لَكُمْ يَوْمَ يُنْفِقُ عُمَانُ جَمْعُ الْجَمْعِ امِيعٌ

بگو مرا آنحضرت را پس فرمود که بپرداز ایشان را و یا لکم یوم ینفق عثمان جمع الجمع امیع

مَنَاقِبُ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

مناقب حضرت علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه

عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از سعد ابن ابی وقاص رضی الله عنه روایت است که گفت آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ أَنْتَ مِنِّي بِمَا نَزَلَتْ هَارُونَ مِنْ مُوسَى

علیه و سلم مرا علی مرتضی را که تو منی نسبت از من بجای هارون هستی که نسبت او موسی است

إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدَ مُحَمَّدٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ جُبَيْشٍ

مگر فرق همین است که نیست پیغمبر بعد از من و هارون پیغمبر بود متفق علیه و روایت است از زید بن جبیش

من
در این نسبت تو را من
بجای هارون نسبت از من
علی را موسی است
و موسی را هارون
و هارون را موسی

قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ رِثَةَ وَالَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَبَرَأَ الشَّمْسَةَ إِنَّهُ لَعَوْدُكَ

گفت زکر گفت علم تفسیر را سوگند بخدا که بشکافتم و از این رو بیاورد و او بپیدا کرد نفس را که تفسیر

النَّبِيِّ الْأَقْبَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ أَنْ لَا يُحِبُّنِي الْأُمُورُ

پیغمبر است صلوات الله علیه و سلم بسوئے من که دوست ندارد مرا اگر مومن

وَلَا يَغْضُنِي الْأَمَانِيُّ رَأَوُا الْأَمْسَلِمَ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ

و دشمن ندارد مرا مگر منافق پس محبت علی علاما ایستاد و او مسلم و روایت است از سهل بن سعد

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ خَيْبَرَ لَا عَظَمَيْنِ

آن حضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود روز خندق خیمه بر اینه به نام

هَذِهِ الرَّايَةُ غَدًا أَرْجُو أَنْ يَكُونَ اللَّهُ عَلَى يَدَيْهِ يُجِيبُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ

این علم را فردا مردی را که بکشاید خدا تعالی بپسندد خیمه را بر دست و دست میدارند

وَيُجِيبُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلَمَّا أَجَبَهُ النَّاسُ غَدًا وَعَلَى رَسُولِ اللَّهِ

و دست میدارند و خدا و رسول خدا پس چون صبح کردند مردم بپسندیدند و جواب دادند بر خیمه خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّهُمْ يَرْجُونَ أَنْ يُعْطَاهَا فَقَالَ ابْنَ

صلوات الله علیه و سلم آمدند در ملازمت او و حالیکه همه ایشان امید میدادند که داده شود

عَلَى ابْنِ كَالِبٍ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ يَشْتَكِي عَمِيَّتِهِ

کجاست علی بن ابی طالب پس گفتند که وی ای رسول الله شکایت میکند هر دو چشم خود را

قَالَ فَأَرْسَلُوا إِلَيْهِ فَأَتَى بِهِ فَبَصَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

یعنی چشمان او و بر آورده اند گفت حضرت پس بفرستند کسی را بسوای او پس آوردند علی پس آن را در دست پیوستند

وَسَلَّمَ فِي عَمِيَّتِهِ قَبْرًا حَتَّى كَانَ لَمْ يَكُنْ بِهِ وَجَعٌ فَأَعْطَاهُ

و سلم در هر دو چشم و پس بر شد علی تا آنکه گویا بود بوی در او پس داد آن حضرت علم را

الرَّايَةَ فَقَالَ عَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقَاتِي حَتَّى يَكُونُوا

راایت پس گفت علی ای رسول خدا جنگ میکنم با ایشان تا آنکه باشند

مِثْلَنَا قَالَ انْفُذْ عَلَيَّ رِاسُكَ حَتَّى تَنْزِلَ بِسَاحَتِهِمْ تُرَادُّهُمْ
مانند ما یعنی مسلمان بشوند فرمود آنحضرت برو و بگذار بر آتش که در می خورند تا آنکه فرود آید در زمین بشنایند
إِلَى الْإِسْلَامِ وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَجِبُ عَلَيْهِ مِنْ حَقِّ اللَّهِ فِيهِ

مسلمانان و بگو به ایشان آنچه واجب است بر ایشان از حق خدا در اسلام

فَقَالَ اللَّهُ لَا تَهْدِي اللَّهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا حَيْثُ لَكَ مِنْ أَنْ

پس خدا سوگند بر آنکه هدایت کند خدا را به سبب یک مرد را بهتر است مرزا ادیب

يَكُونُ لَكَ خَيْرُ النَّعْمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ

مرزا ادیب با ترمذی روایت آن مسیح که از خود نفس معال زد دوست متفق علیه روایت از عمران حبیبی

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ عَلَيَّ أَمْنِي وَأَنَا مِنْهُ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که اگر من است و من از علی

وَهُوَ وَلِيٌّ كُلِّ مُؤْمِنٍ رَأَى أَهْلَ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَسَمٍ

کنایه است از کمال اتحاد و علی ولی هر مسلمان و دوست محمدی است رواه ترمذی و روایت از زید بن اسام

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ لَمْ يَكُنْ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود هر کس که منم من مولا می او پس علی نیز

مَعَهُ لَا رَأْيَ إِلَّا أَهْلُ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ حَبِشَةَ

مولا ای او نیست روایت کرد آنرا احمد و ترمذی و از حبشه بن

خُدَادَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَعَى عَلَى نَبِيِّ

خباده که دید بهشت آنحضرت را در حجة الوداع روایت شد فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم علی است

وَأَنَا مِنْهُ وَلَا يُؤَدِّي حَتَّى إِلَّا أَنَا وَحَلَّى أَهْلَ التِّرْمِذِيِّ

و خدا را منم و او را نمی گذارد از جان من هیچ کس مگر من و علی رواه ترمذی

وَرَأَى أَهْلَ التِّرْمِذِيِّ أَبِي خُبَادَةَ وَعَنْ أَبِي خُبَادَةَ

و روایت کرد این حدیث را امام احمد از ابو خباد و از ابن عمر فرمود است گفت ابن عمر برادر

شیخ علی رضا

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَصْحَابِهِ كَجَاءَ عَلِيٌّ دَعَمَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بیان یاران خود و میان ہر دوسرے عقد دوستی

عَيْنًا هُ فَقَالَ أَخِيَتَ بَيْنَ أَصْحَابِكَ وَلَمْ تُقَاِخَ بَيْنِي وَبَيْنَ

اشک میریزد ہر دو چشم او پس گفت علی برادر داد میان یاران خود و برادرے نزدیکی میان من و میان

أَخِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتَ أَخِي

بسیج کے پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم تو برادر منے

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ

در دنیا و آخرت رواہ الترمذی و روایت است از انس کہ گفت

كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَيْرٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ

انس بود نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پسندہ در روایتی دیگر بیان کردہ کہ

أَتَيْتُنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيْكَ يَا كَلُّ مَعِيَ هَذَا الطَّيْرُ فَجَاءَ

بہار نزد من دوست دہشتہ شدہ ترین خلق نسبت تو کہ بخورد با من این طیر را پس آمد

عَلَيَّ فَأَكَلَ مَعَهُ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

علی آمدت را پس خورد آنحضرت با علی مظهر رواہ الترمذی و از عاتقہ رضی اللہ عنہا روایت است کہ گفت کہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَا دَارَ الْخَلِيفَةِ وَكَانَ عَلَى بَابِهَا

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم من سرے حکمت ام و علی در او

رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَجَابِرٌ قَالَ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهَ

و مشہور را ندیدہ العلم و علی باہما آوازہ زندی و روایت است از جابر کہ گفت کہ خواہد آنحضرت صلی اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الطَّائِفُ فَأَنْجَاهُ فَقَالَ النَّاسُ لَقَدْ

علیہ وسلم علی را در غزوہ طائف پس راز گفت باوے پس گفتند مردم ہر آئینہ

كُلَّ أُمَّةٍ مَعَهُ ابْنُ عِمْرَةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در از شد راز پس ہی باہمہم خود پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ

روایت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ مَا أَنْجَيْتُهُ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَنْجَاهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ
 وسلم من راز نگفته ام با وی از پیش خود لیکن خداے تعالیٰ راز گفته است باو یعنی امر کرده است مرا را گفت
 ابی سعید قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لعلي
 وروایت است از ابی سعید خدری راز گفته ابو سعید که فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مرا علی را
 يَا عَلِيُّ لَا تَجْعَلْ لِحَدِّ يَحْتَبِ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ غَيْرِي وَغَيْرِكَ
 ای علی روایت مرا هیچ یک را که جنب بگذرد درین مسجد جز تو و جز من
 قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمُنِيرِ فَقُلْتُ لِضَرَّارِ بْنِ صَرْدٍ مَا مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ
 گفت علی بن مسند پس گفتم منی ضرار بن صرد را که چیست معنی این حدیث
 قَالَ لَا تَجْعَلْ لِحَدِّ يَحْتَبِ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ غَيْرِي وَغَيْرِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 گفت ضرار حلال نیست مرا هیچ یک را که را سازد او را در حالت جنب جز من جز تو رواه الترمذی
 وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةٍ قَالَتْ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وروایت است از ام عطیہ انصاریہ گفت ام عطیہ فرستاد آنحضرت صلی اللہ علیہ
 وَسَلًّا جَنَاشًا فِيهِمْ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَسَمْتُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وسلم شکر را که در ایشان علی بود گفت ام عطیہ پس شنیدم آنحضرت صلی اللہ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ اِفْعُ يَكَا يَكَا يَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تُمَتِّنِي حَتَّى
 علی و آنکه آنحضرت بردارنده بود هر دو دست خود را بدعا می یافت خداوند اُمید من را
 تَرْتِنِي عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ
 بنام مرا علی را دلالت دارد بر محبت آنحضرت او را روایت برد از ترمذی و از ام سلمہ که از زوا
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُحِبُّ عَلِيًّا مَنْ أَفْ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دوست ندارد علی را
 وَلَا يَغِيظُهُ مَنِّي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْهَا قَالَتْ
 و دشمن ندارد او را هر مومن است رواه احمد و الترمذی و هم از ام سلمہ روایت است

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي

کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ کیسے دشنام دہے علی را پس تحقیق شناسم

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وہ از حجت آنکہ لازم می آید از سبب سب من و اہ احمد و روایت است از علی گفت علی از من و آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فَمِنْكَ مِثْلُ مَنْ عَسَى أَنْ يَغْضَبَهُ الْيَهُودُ حَتَّى يَبْهَتُوا

و سلم در تو شبیه است از عیسی پیغمبر دشمن داشتند او را یهود تا آنکہ دروغ بگویند

أُمَّهُ وَأَحَبُّهُ النَّصَارَى حَتَّى أَنْزَلُوهُ بِالْمَنْزِلَةِ الَّتِي كُنْتَ

مادر او را و دوست داشتند او را نصاری تا آنکہ فرود آوردند او را بمنزلہ ایست که او را اللہ

لَهُ ثُمَّ قَالَ يَهْلِكُ فِي رَجُلَانِ مُحِبٌّ مُفْرَطٌ يُفْرِطُنِي بِمَا لَيْسَ

یا ابن اللہ گفتند پس گرفت علی مرا یعنی ہلاک میشوند در من از حجت من دو مرد کہ دوست دار از حد گذرند

فِي وَمُغِضٌ يَحِبُّهُ شَيْنَانِي عَلَى أَنْ يَبْهَتَنِي رَوَاهُ أَحْمَدُ

میکند را پیغمبر کہ نیست در من دیگر دشمن کہ باعث میشود او را عداوت من بر آنکہ بہتان میکند من را و اہ احمد

وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ وَزَيْدِ بْنِ أَرْوَمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و از بن عازب و زید بن ارم روایت میکنند کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَزَلَ بَعْدَ حُرُوحٍ أَخَذَ بِيَدِي عَلِيٍّ فَقَالَ

صلی اللہ علیہ وسلم چون فرود آمد در وقت رجوع از حجة الوداع بوضع کہ نام آن غدیر خم است گرفت

الَسْتُ تَعْلَمُونَ أَيُّ أَوْلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ قَالُوا بَلَى قَالَ

آیا نمیدانید کہ من اولی و اقربم بہر مومن از نفس شان

الَسْتُ تَعْلَمُونَ أَيُّ أَوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ قَالُوا بَلَى فَقَالَ

آیا نمیدانید کہ من اولی و اقربم بہر مومن از نفس ہر مومن کہ فرمود گفتند آری پس فرمود

اللَّهُمَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاكَ فَعَلَيْكَ مَوَالَاةُ اللَّهِ وَمَوَالَاةُ

خداوند کیستہ شتم من مولای او پس علی نیز مولای او است خداوند را دوست دار کسی را کہ دوست دار علی را

آنحضرت دست علی را برافراشت و فرمود

و دشمن دار کسے را کہ دشمن دارد علی را پس ملاقات کرد علی عمر بعد از آن پس گفت عمر علی را گویا

وَعَادَ مَنْ عَادَاهُ فَلَقِيَهُ عُمَرُ بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ لَهُ هِنْدُ يَا ابْنَ

ابن طالب صبح کردی و شنام کردی و گشتی مولی هر مومن مرد وزن رواه

أَبِي كَلَابٍ صَبَحْتُ وَأَمْسَيْتُ مَوْلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ سَرَوَاهُ

احمد و ابن عباس روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَحْمَدُ وَابْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

امر کرد به بستن در با مگر در علی مرتضی روایه الترمذی و از علی مرتضی روایت

أَمَرَ سَيِّدَ الْأَبْقَابِ الْإِسْلَامِ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ

علی را قال کانت لی منزلة من رسول الله صلى الله عليه وسلم

که گفت علی بود مرا قدری و مرتبتی و قربی نزد آن حضرت صلی الله علیه و سلم

لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ مِنَ الْخَلَائِقِ أَنْبِيَاءُ عَلَيَّ سَخِرَ فَأَقُولُ السَّلَامُ

که بنود مرا پیچید که را از خلائق می آید من آنحضرت را پیش از من پس میفرستد السلام

عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَإِنْ تَخَنَّنَ انْصَرَفْتُ إِلَى أَهْلِي وَالْأَدْرَخْتُ

علیک یا نبی الله پس اگر تخفیف میکرد آنحضرت باز میفرستد لبو اهل خود و اگر تخفیف نمیکرد

عَلَيْهِ سَرَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَنْهُ قَالَ كُنْتُ شَاكِيًا فَمَرَرْتُ

روایه نسائی و هم از علی روایت است گفت بودم من بیمار پس گذشتم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي كَأَنَّ

من پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم و من میفرستم بجهت شد مرض خداوند اگر هست

أَجَلِي قَدْ حَضَرَ فَأَرْحَمَنِي وَإِنْ كَانَ مُتَأَخِّرًا فَأَرْفَعْهُ

اجل من که تحقیق حاضر شده پس آسایش و مرا و اگر هست اجل من هنوز نارسیده پس فراخ گردان

وَإِنْ كَانَ بَلَاءً فَصَبِّرْنِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

زندگانه مرا و اگر هست این بیمار آزمایش من پس شکیبایی گردان مرا پس گفت آنحضرت صلی الله علیه

وَأَمَّا مَا بَيْنَ يَدَيْكَ فَصَبِّرْ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّكَ تَعْلَمُ

و اما ما بین یادت صبر کن زیرا که می دانی که می دانی که می دانی

وَأَمَّا مَا بَيْنَ يَدَيْكَ فَصَبِّرْ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّكَ تَعْلَمُ

و اما ما بین یادت صبر کن زیرا که می دانی که می دانی که می دانی

وَأَمَّا مَا بَيْنَ يَدَيْكَ فَصَبِّرْ فَإِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّكَ تَعْلَمُ

وَسَدَّ كَيْفَ قُلْتِ فَأَعَادَ عَلَيْهِ مَا قَالَ فَضَرَبَهُ بِرِجْلِهِ وَقَالَ

و سلم چگونہ سفتے اعداد کن و باز گوئ پس اعداد کرد علی بر آن خف و باز گفت ایچہ گفتہ بود

اللَّهُمَّ عَافِهِ أَوْ شِفِهِ شَكَ السَّارِي قَالَ فَمَا اشْكُرُكَ وَوَجَعِي

تا رسید اور برکت اور پائے مبارک می و گشت آنحضرت خداوند اعانت بخش اور ایستفاده اور اشک کرد و درین

بَعْدُ رَوَاهُ الزُّمَّذِيُّ وَعَنْ أَبِي قَالَ كُنْتُ قَاعِدًا عِنْدَ

بعد از آن رواه الترمذی و از انس روایت است که گفت انس نبودم من نشسته نزد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَغَشِيَهُ الْوَحْيُ فَلَمَّا سُرِّي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس پوئیدہ آنحضرت را وحی رسید که افاقہ یافته شد

عَنْهُ قَالَ لِي يَا أَلَسُ أَتَدْرِي مَا جَاءَ بِهِ جِبْرِئِيلُ مِنْ عِنْدِ

از ان فرمودہ اسی شخص آیا میدانے کہ چه چیز آورد جبرئیل ۱۲

صَاحِبُ الْعَرْشِ قُلْتُ: يَا أُمِّي مَا جَاءَكَ بِهِ جَبْرِيتُ مِنْ عِنْدِ

صاحب عرش کہ حق تعالیٰ ست کہفتم خداے تو باد پدر و مادر من یہ چیز اور دزد تو جبریلؑ

صَاحِبُ الْعَرْشِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَسْرِ وَجْهَ فَالِجَهَةِ مِنْ عَلَى خَطِّ كَرِ

صاحب عرش فرمود آنحضرت بد رستی که من این تاج را در کمره ایست که از طرفی کرده دهم فلانم در برابر انرا

مَنَاقِبُ هُوَ كَلَامُ الْأَرْبَعَةِ رَفِ

مناقبہائے آنحضرت چہار پار رخ

عَلِيٌّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از علی مرتضیٰ رضی اللہ عنہ گفت سرمد و آن شخصیت صلوات الله علیہ و

رَحِمَ اللهُ أَبَاكَرًا وَوَحَنِي ابْنَتَهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الْمَحْرَمَةِ

رحمت کند خدا بی‌غالی ابوبکر را نکاح کرده داد و مرا دختر خود را و پیردانت و سوار کرد مرا بر

وَصَلِّحْنِي فِي الْغَايِرِ وَأَعْتَقْ بِالْأَمْنِ مَالِي رَحِمَ اللَّهُ عُمَرَ

و صحبت داشت مرا در غار و آزاد کرد بلال را رزم از مال خود در صحت کند خدا تعالی عمر را

يَقُولُ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ مُنْكَرُكَ الْحَقَّ وَمَالَهُ مِنْ صَدِيقٍ رَحِمَ

میگوید حق و اگر چه **آنست** **و حال** **آنست** **مرا** **و** **ای** **دستی**

اللَّهُمَّ عَمَّا تَسْتَجِيبُ مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ رَحِمَ اللَّهُ عَلِيًّا اللَّهُمَّ

خدایتعالیٰ عثمان را بشیرم میبهارند از وی فرشتگان رحمت کند خدا می تعالی علی را خداوند

أَدِيرَ الْحَقَّ مَعَهُ حَيْثُ دَارَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي

بگردان حق را با علی جایگزین کرد و علی را از آن تزلزل و تزلزل را از آن سست از آن سست

قَالَ لَا يَجْتَمِعُ حُبُّ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعَةِ إِلَّا فِي مَوْتٍ

که گفت آنحضرت جمع نمیشود محبت این چهار مگر در دل

مُؤْمِنِينَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ

مسلمان این چارہ ابوبکر و عمر و عثمان و علیؓ اند

يَقِيبُ ابْنُ مُحَمَّدٍ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

مناقبہ اے ابے محمد علیہ بن عبید اللہ

عن قيس بن أبي حازم رحمه الله قال رأى يد رسول الله صلى الله عليه وسلم

روایت ست از قمی بن ابی حازم رحمہ گفت دیدم دست علیہ السلام مثل بخت آن

بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَحَدٌ رَأَى الْخَارِئِيَّ

نگاہداشت بران پیغمبر را صلوات اللہ علیہ وسلم روز احد رواہ البخاری

وَعَنِ الزُّبَيْرِ قَالَ كَانَ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ لَللَّهِ عَلَيْهِ سَلَامٌ

واذن بر من مرویست کہ گفت بود بر آن شخصیت صلی اللہ علیہ وسلم

يَوْمَ أُحُدٍ ذُرْعَانِ فَهَضَّ إِلَى الصَّخْرَةِ فَلَمْ يَسْتَطِعْ فَقَعَدَ

وزنه احد دوزره و این بحبت عایت شجاعت می بود پس بر خاست آن حضرت استبانت

كَلِمَةً تَحْتَهُ حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الصُّخْرَةِ قَالَ فَسَمِعَ النَّبِيَّ

علم زبیر اعظمی با وجود آن حراعتها کدورت تا آنکه قرار گرفت آن حضرت برنگ گفت پس سیدم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَوْحَبَ طَلْحَةَ سَرَاةُ التِّرْمِذِيِّ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت واجب گردانید طلحہ برای خود بهشت رواه ترمذی

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از جابر روایت است که گفت نظر کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ

لبسوی طلحہ بن عبید اللہ گفت آنحضرت کسیکه دوست دارد که نظر کند بسوی مردی

يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ وَقَدْ قَضَى نَحْبَهُ فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا

که میرود بر زمین و حال آنکه تحقیق مرده است پس باید که نظر کند بسوی طلحہ

وَفِي رَأْيِهِ مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى شَهِيدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ

و در روایت آمده کسیکه شاد میگردد آنرا که نظر کند بسوی شهید که میرود بر زمین

فَلْيَنْظُرْ إِلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدٍ اللَّهِ سَرَاةُ التِّرْمِذِيِّ وَعَنْ

پس باید که نظر کند بسوی طلحہ بن عبید اللہ روایت کرد آن ترمذی و از

عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ أَدْنِي مِنْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مرتضی علی رضی اللہ عنہ روایت است که گفت شنیدم گوش من از زبان آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ طَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ جَارَايَ فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

و سلم کہ میگفت طلحہ و زبیر دو همسایه من است در بهشت رواه الترمذی

مَنْ قَبِ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

منقبتهای زبیر بن عوام رضی اللہ عنہ

عَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت جابر رضی اللہ عنہ که فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ يَأْتِنِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ قَالَ الزُّبَيْرُ أَنَا فَقَالَ

و در غزوه احزاب کیست که بیاورد خبر قوم که قریش بایستد قریظ و بنی النضیر جمع شده بجنگ آمده بودند

السَّيِّئُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَحَوَارِي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستی مربر پیغمبر را حواری است و حواریان

الرُّبُيُوتُ مَتَّقُوا عَلَيْهِ وَعَنِ الرَّبُّ بَرَزَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

زبیر است متقن علیہ وازر زبیر بن العوام روایت است کہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَأْتِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَيَأْتِيَنِي بِخَبَرِهِمْ

صلی اللہ علیہ وسلم کیست کہ بیاید بنی قریظہ را پس بیارد مرا خبر ایشان

فَأَنْطَلَقْتُ فَلَمَّا رَجَعْتُ جَمَعْتُ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس روان شدم من تا بیارم خبر ایشان پس ہنگامیکہ خبر گرفته برگشتم جمع کردیم و جمع

وَسَلَّمَ أَبُو بَرَّةٍ فَقَالَ أَتَى وَأُمِّي مَتَّقُوا عَلَيْهِ مَنَاقِبُ

و سلم پدر و مادر خود را پس گفت آنحضرت فدای آن مادر پدر و مادر من و مادر من

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أُمُّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

عبد الرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ روایت است از ام سلمہ رضی اللہ عنہا کہ گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا رَوَاحِي

شنیدم من آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت مر زمان خود را

إِنَّ الدِّينَ يَخْتَفُ عَلَيْكَ بَعْدِي هُوَ الصَّادِقُ الْبَارُّ الْهَمُّ

بدستی آنکس کہ بدہ شما را بگفتای خود و نشر کند بر شما بعد از من اوست صادق بار خداوند

أَسْقَى عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ مِنْ سَكْسَبِيلِ الْجَنَّةِ رَأَى أَهْلَ

بنو شان عبد الرحمن بن عوف را از چشمہ بہشت رواہ احمد

وَعَنِ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ أَوْصَى

و روایت است از ابو سلمہ رضی اللہ عنہ کہ عبد الرحمن بن عوف رضی اللہ عنہ وصیت کرد

بِحَدِيثَةٍ لَأَمْهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ بَيْعَتْ بِأَرْبَعِ مِائَةِ أَلْفٍ رَوَاهُ

بیک بہتان مراہات المؤمنین را کہ فروخته شد بچهار صد ہزار رواہ

حواری پیغمبر
صلی اللہ علیہ وسلم
بنی قریظہ
خبر ایشان
جمع کردیم
و جمع
پس ہنگامیکہ
خبر گرفته
برگشتم
جمع کردیم
و جمع
پس ہنگامیکہ
خبر گرفته
برگشتم
جمع کردیم
و جمع

الْزَّمِيدِيُّ مَنَاقِبُ أَبِي اسْمَعِيلَ سَعْدِ بْنِ أَبِي
ترجمہ منقبتاے اسمعیل سعد بن اسمعیل

وَقَّاصٍ رَضِيَ وَأَسْمَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ مَالِكِ بْنِ
وقاص رحمہ واسم پدر دے الے وقاص مالک بن

زُهَيْبٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
زہیب است از مرتضی علی رضی روایت است کہ شنیدم آنحضرت را صلوات

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ أَبُو يَحْيَى أَحَدُ الْأَسْعَدِيِّ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي
علیہ وسلم کہ جمع کرد مادر و پدر را مر یحیی یکہ را کہ پیرایہ سعد بن مالک کہ سعد بن ابی

سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أَحَدٍ يَا سَعْدُ ارْمِ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي
شنیدم آنحضرت را روزی دعا کہ میگفت یعنی سعد را در وقتیکہ تیرے انداخت بکاروان آن

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ لَوْ كُنْتُ
باو پدر و مادر من متفق علیہ و از سعد بن ابی ہے وقاص نقل مرویست گفت پدر و من

الْعَرَبَ رَمَى لِسْتُهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ
از عرب ہم کہ انداخت تیر در راه خدا و پیش از من بیجا پس تیر در راه خدا نیندخت متفق علیہ

سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
سعد بن ابی وقاص رضی آنحضرت صلوات علیہ و

قَالَ يَوْمَئِذٍ يَعْنِي يَوْمَ أَحَدٍ لَوْ كُنَّا نَدْرُسُ كِتَابَ اللَّهِ
نمودہ برے دے در آن روز یعنی روز احد خدا و خدا قوی و متوار گردان تیر انداز و پانچ

دَعْوَتَهُ رَأَوْا لَهُ فِي تَرْجُمَةِ السَّنَةِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ
قبول دعاے او را روایت کرد آنرا در شرح سنہ و ہم از سعد بن ابی وقاص روایت است کہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اسْتَجِبْ لِي إِذَا
صلوات علیہ وسلم فرمود دعا کرد خداوند را و من دعا کردم سعد را وقتیکہ

وَقَّاصٍ رَضِيَ وَأَسْمَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ مَالِكِ بْنِ

دَعَاكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ قَتِيبِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ قَالَ

دعا کند ترا رواه الترمذی و از قتیب بن ابی حازم تابعی روايت

سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ يَقُولُ إِنِّي كَاوَلُ رَسُولِ اللَّهِ

شنیدم سعد بن ابی وقاص را که میگفت بدرستی من نخستین مردی که با او

رَأَى لِسْتُهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَرَأَيْتُنَا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

که تیر انداخت در راه خدا و میدانم من خود را در دیگر اصحاب پیغمبر را که جنگ میکرد

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا الْحَبْلَةُ وَدُرَّتِ

در همراهی آنحضرت صلی الله علیه وسلم و نبود ما را خوراک مگر دانه سبزه و نبود ما را طعام مگر برگ

الشَّعِيرُ وَإِنْ كَانَ أَحَدُ الْبِضْعِ كَمَا نَضَعُ الشَّاةُ مَالَهُ خَالِدًا

سرمه که درخت مشهورست و تحقیق بود یکی از ما که در بیاضی چنانکه چنانکه میگویند

ثُمَّ أَصْبَحَتْ بَنُو أَسَدٍ تَعْرِرُ نِيَّ عَلَى الْإِسْلَامِ لَقَدْ خِثْتُ

و آمیزش بخت خشک بستر بنو اسد که تو پنج میکردند و تعلیم میدادند احکام اسلام آنست تحقیق

إِذَا وَضِلَّ عَمَلِي وَكَانُوا أَوْشَوَاهُ إِلَى عُمَرَ وَقَالُوا لَا يَحْسِنُ

و زبانی که شد عمل من بی برگاه نماز درست نمی خوانم و بودند بنو اسد که

لَيُصَلِّيَ مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ مِنْ قَبْلِ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو

و ای نماز متفق علیه من قبل سعید بن زید بن عمرو

بْنِ لَيْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ لَيْلٍ رَأَى

بن لیل از سعید بن زید بن عمرو بن لیل را دید

قَالَ أَشْهَدُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَكَوْنُ شَهِدَاتِ

که می گفت گواهی میدهم من بر آنکه در ایشان در آیند در بهشت و اگر ای هم

عَلَى الْعَاشِرِ أَيْشَرُ قِيٍّ وَكَيْفَ ذَلِكَ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

در روز دهم بر سر او شد چه حال دارد این گواهی بخیر دلیل ای می گفت بودیم ما

عنه جلسته درخت
کمی شبانه بویابست

در خانه نیست در آن گفته را آورد

و ای از همین و گفتند که یک شکست

بجای

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اثْبُتْ حِرَاءَ فَإِنَّهُ لَيْسَ

صلی اللہ علیہ وسلم برکوه حرا پس گفت آنحضرت وقتیکه عبید بن جراح را برکوه

عَلَيْكَ إِلَّا بَنِي أَوْ صَدِيقٌ أَوْ شَهِيدٌ قِيلَ وَبِهِمْ قَالَ

بر تو مگر بنی یا صدیق یا شہید یا تنہا نیست کرام سان بود در

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَدْبَرُوا وَعَثَنَ

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم دایو و عمر و عثمان

وَعَائِلٌ وَطَلْحَةُ وَالشَّرِيفُ وَسَعْدٌ وَعُمْدَةُ الْأَحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ

و علی و طلحه و زبیر و سعد و عبد الرحمن بن عوف

قِيلَ مَنْ عَائِلٌ قَالَ أَنَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قِبَلِ

گفتند و رسید و شنید پس کدام کس بود و هم نشان گفت من بودم و هم نشان و او ترمذی است

أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ مَرٍ بْنِ الْجَرَّاحِ رَضِيَ عَنْ

ابن عبیدہ بن عامر بن جراح رضی عنہ

أَلَسْنِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ

انسان مروست کہ نمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أُمَّةٍ آمِنٌ وَآمِنٌ هَذِهِ أُمَّةُ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ

امت را امانی ملایمت که در حقوق خدا و خلق بخیاخته کند و امین این امت ابو عبید بن

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ و روایت است از ابو ہریرہ رضی عنہ گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِعْمَ الرَّجُلُ أَبُو بَكْرٍ نِعْمَ الرَّجُلُ هُمُ

صلی اللہ علیہ وسلم چه خوش مرد است ابو بکر و خوب مرد است عمر

نِعْمَ الرَّجُلُ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنِ الْجَرَّاحِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

چه خوب مرد است ابو عبیدہ بن الجراح روایت کرده است این حدیث بخیر ترمذی

در حدیث ابو عبید بن جراح

ابو جراح

بَابُ مَنَاقِبِ الْعَشْرَةِ رَفَعَهُ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

این باب ست در مناقب عَشْرَةِ مَشْهُورَةٍ رَفَعَهُ تَرَوَاتِ سِتْ اِزْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِیَ عَنْهُ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَاجِزًا وَهُوَ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود عجز بر کارهای سنگین

وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَائِشَةُ وَكُلُّهُمْ وَالرَّبُّ بَايَرُ فَتَحَرَّكَتِ الصَّخْرَةُ

آنحضرت بود و ابو بکر و عمر و عثمان و عایشه و کُلُّهُمْ و طلمه وزیر پس جنبید سنگ

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْدَأْ فَمَا عَلَيْكَ

پس گفت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم ای کس با من با من مجتنب نیست

إِلَّا نَبِيٌّ أَوْ صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ وَزَادَ بَعْضُهُمْ وَسَعْدُ بْنُ

بر تو مگر پیغمبر یا صدیق یا شهید که عبارت است از علی و عثمان و ابوبکر که هر شهید شده اند و زاده

أَبِي وَقَاصٍ وَآخِرُ يَذْكُرُ عَلِيًّا رَأً وَاللَّهُ سَلَّمَ وَعَنْ

بن ابی وقاص و ذکر کرده این بعضی را رواه مسلم و از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الرحمن بن عوف مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَائِشَةُ

فرمود که ابو بکر می در آید در جنت و عمر می آید در بهشت و عثمان در بهشت و عایشه

فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُ يَذْكُرُ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

در بهشت است و طلمه وزیر در بهشت است و عبد الرحمن

فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَاصٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ

در بهشت است و سعد بن ابی وقاص در بهشت است و سعید بن زید

فِي الْجَنَّةِ وَآخِرُ يَذْكُرُ فِي الْجَنَّةِ رَأً وَاللَّهُ سَلَّمَ

در بهشت است و ابو عبیده ابن الجراح در بهشت است روایت کرده از آنرا ترمذی

و

و

یگانا از جوه شهرت
و ایتنا از این ده کس
بشارت جنت است
که در بشارت ایشان
یکدیگر واقع شده
و الا بشارت مخصوص
بایشان نیست

وَرَوَاهُ ابْنُ جَهْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ كَيْدٍ مَنِ قَبْلِ الْفَضْلِ

در روایت کرده ابن ماجه از سعید بن زید منقبتهای ابی الفضل

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَكَانَ وَهُوَ الْعَبَّاسُ

عم بن عیسیٰ علیه السلام و سلم و آن عباس

بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ رَبِيعَةَ

بن عبدالمطلب است روایت است از عبدالمطلب بن ربیعہ

أَنَّ الْعَبَّاسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن عباس رضی اللہ عنہ و بنی اشتر فریفته که عباس در آمد بیان حضرت صلی اللہ علیہ و سلم

مُغْضِبًا وَأَتَا عِنْدَهُ فَقَالَ مَا أَعْضَبَكَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

در حالت غضب من نزد آنحضرت بودم پس گفت آنحضرت خطاب به عباس کرده چه چیز و غضب

مَا لَكَ إِذَا تَلَقَّاهُ تَلَقَّاهُ تَلَقَّاهُ تَلَقَّاهُ تَلَقَّاهُ تَلَقَّاهُ

چه حال است ما را و قریش را و تفتی که ملاقات کنند قریش میان خود ملاقات کنند و بهای تروق تازه

وَإِذَا التَّقُونَا لَقُونَا يَغْيِرُ ذَلِكَ فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و چون آمدیم ما را که نمی آید ملاقات میکنند ما را بغیر آن صفت پس در غضب بد پیغمبر خدا صلی

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى احْمَرَّتْ وَجْهَهُ ثُمَّ قَالَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ

علیه و سلم تا آنکه سرخ گشت روی آنحضرت بستر گفت آنحضرت بخدا سوگند

بِأَنِّي لَأَيُّمَانُ حَتَّى يُجِيبَكُمُ اللَّهُ وَلَيْسَ سَوْءٌ شَرٌّ

در تایید و در پیغمبر مدعی را ایمان تا آنکه دوست دارد شمار برای محبت خدا

قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَذَى عَمْرٍاهُ فَقَدْ ذَانِي فَإِنَّمَا عَمَلُهُ جَل

بیشتر نزد آنحضرت آگاه باشد ای مردم کسی که از او آزار کند و از او آزار کند و از او آزار کند

صَنَى إِلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَذْيَنٍ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

شخص را دوست روی او را دوستی و از او آزار کند و از او آزار کند و از او آزار کند

در روایت کرده ابن عباس بن ابی اسحق

در حدیثی او در حدیث رسول

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَبَّاسُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم عباس از من است و من از عباس

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

کنایت است از اتحاد و یگانگی و محبت راه ترمذی هم از ابن عباس روایت است گفت مودت آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ غَدَاةُ الْأَثْنَيْنِ وَتَرَكَ

علیه وسلم عباس را وقتی که باشد بیدار روز دوشنبه بیات

وَوَلَدُكَ حَتَّى آذُوكَ بِبَنَاتٍ سَفْعَكَ اللَّهُ

و اولاد تو تا آنکه در غایت مر شمارا بد عاصیه خود بندد و او را بفرموده عاصی بن

وَوَلَدُكَ غَدَاةً وَغَدَاةً مَعَهُ وَالْبَسَاءُ كِسَاءٌ لَا تَقْرَأُ

و اولاد تو را پس بیدار کرد عباس بد نزد آنحضرت و آمدیم با همراه و دوشانید آنحضرت را

الْأُجُيَّةَ أَخْفَرُ لِلْعَبَّاسِ وَوَلَدُهُ مَغْفِرَةٌ خَالِدٌ أَبَدًا وَبِأُحَدِّثُ

خداوند بیامرز عباس و اولاد او را آمرزشنده آشکارا و نهانی

لَا تُغَادِرُ ذَنْبًا إِلَّا اللَّهُمَّ احْفَظْهُ فِي وَلَدِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

که رزشتی که نگذارد هیچ گناه خداوند نگاهدار او را در اولاد او رواه ترمذی

وَرَوَاهُ ابْنُ مَرْجٍ وَاجْعَلْ الْخِلَافَةَ بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ مَنَاقِبُ

و زیاد کرده است رزق که یک از ائمه حدیث است در روایت خود و کرد آن بادشاهی را و ملک

بَعَثَهُ ابْنُ أَبِي حَالِبٍ عَنْ ابْنِ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ

بعث بن ابی طالب رفته از ابن ابی شیبہ روایت است کرده بود

إِذَا سَمِعَ عَلِيَّ بْنَ جَعْفَرٍ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ دِي

چون سلام میکرد بر عبد الله بن جعفر بن ابی طالب میبخت سلام بر علی بن ابی طالب

لَمْ يَكُنْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي بَرْزَةَ رَوَاهُ

و در باره و ذوالخباصین لقب جعفر طیار است روایت و گفت بخاری و روایت است از ابی بزرجه گفت

در روایت بنامه در اولاد او

یعنی از او دار او را و روایت کن حدیث را و بگوید از او روایت و بگوید از او روایت و بگوید از او روایت

كَانَ جَعْفَرُ يُحِبُّ الْمَسَاكِينَ وَيَجْلِسُ إِلَيْهِمْ وَيُحَدِّثُهُمْ

بود جعفر بن ابی طالب دوست مہربان داشت مسکینان را و می نشست و می گفت با ایشان و سخن

وَيُحَدِّثُ تَوَاتُوهُ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ایشان اورا پس بود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

يَكْنِيهِ يَا أَبَا الْمَسَاكِينِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ

کنیت میکرد جعفر را ابو المساکینین یعنی پدر مسکینین مرے ایشان مہربان ایشان را و ترمذی روایت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ جَعْفَرًا

کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دیدم جعفر را

يَطِيرُ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَدَّثَ

کہ می پروید در بہشت با ملائکہ رواد ترمذی روایت است

الْبَرَاءُ بْنُ عَازِبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

از براء بن عازب روایت کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

لِجَعْفَرِ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَشْبَهْتُ خَلْقِي وَخُلُقِي وَفِي الْحَدِيثِ

مر جعفر بن ابی طالب را کہ مشابہ شدہ تو طابع پیدا ایشان را و سیرت مراد در حدیث

قِصَّةُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبُ أَبِي مُحَمَّدٍ

قصہ طویل است رواہ ترمذی مناقب ابی محمد

رَأَى الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ الْحُسَيْنَ

حسن بن علی بن ابی طالب را و حسین

بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ

بن علی بن ابی طالب روایت از اسامہ بن زید

قَالَ طَرَفْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ

مر و سیرت کردم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را و یک شب

فِي بَعْضِ الْحَقِّ فَهَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ

او بعض حق پہنچنے حاجت کے دستم بیرون آمد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و حال آنکہ

مُسْتَحْتَلٌ عَلَى شَيْءٍ لَا أَدْرِي مَا هُوَ فَلَمَّا فَرَغْتُ مِنْ حَاجَتِي

و می قرار گیرنده است بر من کہ در نمی یابم من کہ چه چیز است آن چیز لیکن پر ختم من

قُلْتُ هَذَا الَّذِي أَنْتَ مُسْتَحْتَلٌ عَلَيْهِ فَكَشَفَهُ فَإِذَا الْحَسَنُ

گفتم چیست این چیزی کہ تو در گیرنده است مرا آنرا پس بکشا دو بر بندہ کرد آنرا پس گاہ حسن

وَالْحُسَيْنَ عَلَى وَرَاقَتَيْهِ فَقَالَ هَذَا ابْنَا ابْنَتِي

و حسین بر سر دو بالائے رانهای او بند پس گفت آنحضرت این بر دو پس این من اند و پس آنحضرت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا سِرًّا وَاهًا

خداوند بدرستی من دوست میدارم این بر دو را پس دوست دار تو این بر دو را و دوست دار کسی

الَّتِي مِثْلِي وَ... قَالَتْ دَخَلْتُ عَائِشَةَ أُمَّ سَلَمَةَ

ترندے و از سلمے زوجہ ابورافع روایت است گفت عایشہ ام سلمہ

وَهِيَ تَبَرَّ فَقُلْتُ مَا يَكِلُكِ قَالَتْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

و حال آنکہ وہے میگردد پس گفتم چه سے گریاند ترا و چه سبب می گریے گفت ام سلمہ دیدم پیغمبر صلی اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَغْنِي فِي الْمَنَامِ وَعَلَى رَأْسِهِ وَحِجَّتِهِ التُّرَابُ

علیہ وسلم یعنی در خواب و حال آنکہ بر سر در پیش مبارک و خاکست

قُلْتُ مَا لَكَ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ شَمُّ نَبِيِّ قَتَلَ الْحُسَيْنَ

پرس گفتم چه شده است ای رسول خدا خاک آلوده شدہ گفت حاضر شدیم قتل حسین را

إِنْفَارًا رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ

الکون رواہ ترمذی و آنس روایت است کہ گفت پرسیدہ شد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَى أَهْلَ بَيْتِكَ أَحَبَّ إِلَيْكَ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ کدام یکے از اہل بیت تو محبوب تر بہت پسوی

قَالَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَكَانَ يَقُولُ لِفَاطِمَةَ ادْعِي لِي

فرمود امام حسن و حسین و بود آنحضرت که میگفت مرا فاطمه را بخوان تا طلب

ابْنِي فَيَضُمُّهُمَا إِلَيْهِ سَرَّاهُ الزُّمَيْدِي وَعَنْ

برای من بر دو نویسنده را بنویسد هر دو را و چسباند بخود هر دو را آنحضرت رواه نزدی روایت است

أَبْرِيْدَةَ رَضِيَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخُطُّنَا

از بریده گفت بریده که بود آنحضرت علیه و سلم که خطب میخواند

إِذَا جَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَعَلَيْهِمَا قَيْصَانِ أَحْمَرَانِ

مارا تاگاه آمدند حسن و حسین و بود برایشان پیر زمین سرخ

وَيَمْشِيَانِ وَبَعِثْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و راه میرفتند هر دو می لغزیدند و ما افتادند بر زمین چنانکه بروش طفل سیاه پس فرمود

مِنَ الْمُنِيرِ لِحُسَيْنٍ لَهَا وَوَضَعَهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ صَدَقَ

از منبر پس بر دست آنحضرت هر دو را نهاد هر دو را در پیش خود پست گشت آنحضرت است

اللَّهُ إِنَّمَا آمَنَ الْكُفْرُ وَأَوْلَادُ شِمَا

خدا یقینا نیست اموال شما و اولاد شما گرفت و بجهل آزمایش نگاه کردم سبوان

الصَّبِيَّانِ يَمْشِيَانِ وَبَعِثْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

هر دو خرد که راه میروند و می رفتند پسر صبر نتوانستم کرد تا آنکه دیدم

صَدِيقِي وَرَأَيْتُهُمَا سَرَّاهُ الزُّمَيْدِي وَأَبُو دَاوُدَ وَالسَّائِي

سختن خود را که درین دو صحبت امت می کردم و بر دو شتم ایشان از صحبت تاثیر رقت که در قلب شریفی

وَعَنْ يَعْلَى بْنِ مُرَّةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از یعلی بن مره مروریست گفت فرمود آنحضرت علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُسَيْنٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْ حُسَيْنٍ أَحَبَّ اللَّهُ

علیه و سلم حسین از من است و من از حسین دوست دارد خدا تعالی

آنحضرت علیه و سلم

فرمود امام حسن و حسین

مَنْ أَحَبَّ حُسَيْنًا حُسَيْنٌ سَبَّطُ مِنَ الْأَسْبَاطِ رَا ٨

کسی را که دوست میدارد حسین را حسین سبط است از اسباط رواه

الزُّمْدِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

ترمذی سے روایت ہے کہ از ابو سعید خدریؓ کہ لفظ فرمود انحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَسَنُ وَالحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ

عليه و سلم حسن و حسين مهتر و مهتر جوانان اهل

عَنْ أَهْلِ التَّيْمِيَّةِ وَعَنْ الْبَرَاءِ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ

بهشت اند جوان آنکه بسین سے ویاہیل رسید باشند رواہ نزدیکی و ردایت سے از سزا بن عازب

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَائِقَتُهُ يَقُولُ

صلی اللہ علیہ وسلم والیہ وسلم برکت اوست و جلالہ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فَاحِشَةً مُتَّقِيَةً عَلَيْكَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

حضرت خاوندزادہ رستہ من و سنیہ میدارم اور اسپس دست دار تو اور اسفق علیہ روایت است

قَالَ خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي

ثم كفت ابوهريره بن ابي عمير ان آدم سمى اه اسخفرت صلى الله عليه وسلم

لَمَّا يَفْقَهُ مِّنَ النَّهَارِ خَشِيَ أَنِ يَجِئَ فَأَطْمَأَنَّ فَقَالَ أَتَمَّرَكُمْ

پیارے روز تینا لہ آئے انحضرت خانہ دعا علیہ را پس لفت احمسرت آیا

أَتَمَّ رَأْيِي حَسَنًا فَلَمْ يَلَيْثَ أَنْ جَاءَ لِيَسْمَعُ حَتَّى

چند روز بعد از آنکه در این شهر آمد و در مسجد جامع

عُتِّقَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا صَاحِبَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

سے در درجہ اعلیٰ ہے اور ان کے احکامات میں کمال ہے۔

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُ فَاجِبْهُ وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُ

علیہ وسلم عدا و بدادر سے سن دوست پیہ از ہم اور ایسے دوست بزار و اور دوست دار

له
 سید کسین
 و در دله با موفد
 از سید الفصح کربنی
 شعر بسیار شناسد
 و اهلان آن می شود
 در این اشعار
 و در تعلیک درین اشعار
 و در کمال او
 و در نیا شد او
 و در

گفت برای این نازیبیہ آم محضت را

از آنجا که در این کتاب

میں نے اپنے عزیزوں کو

مَنْفَقَ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي تَكْرَةَ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

مَنْفَقَ عَلَيْهِ قَائِلًا بِكُرَّةٍ صَحَابَةُ مُرَدِّتِ كُنْتُ دَرَمِ ۲ نَحْضَتْ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُنَابِرَةِ وَالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ إِلَى

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى مِنْهُ حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ

جَنِبِهِ وَهُوَ يَقْبَلُ عَلَى النَّاسِ مَرَّةً وَعَلَيْهِ أُخْرَى وَيَقُولُ

يَهْلُو ۲ نَحْضَتْ بُوْدُو مَعَالِ كَلَّا نَحْضَتْ رَوَى آوَرِدُ بِرُومِ يَكُ بَارِدُ بِرُومِ حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ بَارِدُ رَوَى كُنْتُ

إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصَلِّيَ بِهِ بَيْنَ فَتَتَيْنِ

۲ نَحْضَتْ بِرُومِ ابْنِ لَيْسَ مِنْ سَيِّدِ بَعْدَ فُلُوْسِ رَوَى رُوْمِ خُوْدُ اَمِيْرِي كُفُوَا صَلَّحَ وَهُوَ كُوِيَانُ وَجَمَاعَتِ

عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ

بِزُرْكَ اَزْ مُسْلِمَانَانِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَيْتُ اَزْ اَنَسٍ

قَالَ لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ أَشْبَهَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كُنْتُ اَنَسٍ بُوْدُو اَبِيحَ كِي مَانَدُ تَرَا نَحْضَتْ صَلَّحَ اَسَدُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَقَالَ فِي الْحَسَنِ أَيْضًا كَانَ أَشْبَهُهُمْ

اَزْ حَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ وَكُنْتُ اَنَسٍ دَرَامِ حَسَنِ نِيَزُ بُوْدُو مُشَابَهُ نِيَزِ مَرْدِ

بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

بِزُرْكَ خُذَا صَلَّحَ اَسَدُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَى

عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي نَعْمٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ

عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ نَعْمٍ بَضْمُ نُونٍ وَسُكُونٍ مِثْلَ زَايَ كُنْتُ خَشِيْدُ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ

وَسَأَلَهُ رَجُلٌ عَنْ الْمَخْرِقِ قَالَ شُعْبَةُ أَحْسَبُهُ يَقْتُلُ الْأَنْبَاءَ

وَحَالَهُ اَنَسُ سَلَا كُرْدَهُ بُوْدُو اَرَا بِيْنَهُ اَزْ اَبِي عِرَاقِ اَزْ عَمِّ

قَالَ اَمَلْتُ لِمَا يَسْأَلُونِي عَنِ الدِّيَارِ قَدْ قَتَلَ ابْنُ

عَلِيٍّ اَنَ حَسِبْتُ فَيَتُ اَبِي عِرَاقِ اَزْ اَبِي عِرَاقِ اَزْ عَمِّ

بَيْنَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَرَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

تخت رسوا، خدا صلی اللہ علیہ و سلم حال آنکہ حضرت اکبر

صلى الله عليه وسلم هما رَجَائِي مِنَ الدُّنْيَا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

صلی اللہ علیہ وسلم حسن و حسین پر دریاخان میں انداز بنیاد و ابوالخوار

وَعَنْ رَسُولِ الْحَسَنِ أَشْبَهُهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در وایت است از علی مرتضی گفت امیرالمومنین علی حسن مانند است نیز خدا را صلوات

[illegible]

وما بين القدر إلى الرأس والعين أشبه النبي

و در میان سینه تا سر است و حسین مشابه است آنحضرت را

صلى الله عليه وسلم ما كان أسفاً من ذلك رواه

صلی اللہ علیہ وسلم در چیز کہ هست تا یا بیان تراز سینه گو یا سر و شان زاده

٣١

لا مَدَنِي وَحَن حَلَالِيهِ دَوَاں عِلَّتِ رِي

[illegible]

رَدَّعَيْنِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَصْرَحَ مَعَهُ

بالمجر او اذن ده که بیا یم آنحضرت (صلی الله علیه و سلم) پس بگذارم با آنحضرت نماز

وَبَارِكُوا لَهُمْ فِي مَا كَسَبُوا مِنْهُ لِيُذَكَّرُوا

المَرْبِ وَأَسْأَلُهُ أَنْ يَسْتَعِيزَ بِي وَلِيَّ فَاثِمَتِ النَّبِيِّ

شام را و طلب نغم از وی که طلب از نرس نند از خدا برای من و بر او پس آدمم پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى

صلی اللہ علیہ وسلم را پس گذاردم با تخفیف نماز مغرب را پس گذارد و آنحضرت را

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ

طالع الغنم تفرقت فليبعته جميع طواري فقال بن

کفر و ستم و ظلم را بستم بر پشت آن: از نماز و بارگشتن گمان نه پس سیر و آدم محقر را

هَذَا حَدِيثٌ قُلْتُ نَعْرُقًا مَا حَاجَتَكَ غُفِرَ اللَّهُ لَكَ

این حریفان است گفتند آری فرمود چیست حاجت تو بودید میگوئی ای پیامبر خدا مرا

_____

وَلَا يَمُكُّ أَنَّ هَذَا أَمَلُكَ لَمْ يَنْزِلِ الْأَرْضَ قَطُّ قَبْلَ هَذِهِ

و در مازر ترا بدرشته این فرشته است که فرود نیامده است پس کسی زمین هرگز پیش ازین

الذِّمَّةُ اسْتَأْذَنَ رَأْيَهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَيَّ وَيُنَشِّرَنِي بَابَ

شب و ستور به خواست پروردگار خود را که بپاید و سلام کند بر من و خوش خبری دهد مرا باینکه

فَاطِمَةُ سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْحَمَّةِ وَأَنَّ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ

فاطمه زینب سیده و سردار زنان اهل بهشت اند و باینکه حسن و حسین

سَيِّدَا أَشْيَابِ أَهْلِ الْحَمَّةِ رَأَوَاهُ الْبَرْمِذِيُّ وَعَنِ

سهرتین و مهتر جوانان اهل بهشت اند رواه البرمذی و از

ابْنِ عَبَّاسٍ رُفِيقُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابن عباس در مویست گفت بود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ حَامِلٌ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَى عَاتِقِهِ فَقَالَ رَجُلٌ

و سلم بردارنده حسن بن علی را بر دوش خود پس گفت مردی

نِعْمَ الْمُرَكَّبُ رَاجِعًا يَا غُلَامُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

نیکه مرکب است که سوار شدی تو ای کودک پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نِعْمَ الْمُرَكَّبُ هُوَ رَأَوَاهُ الْبَرْمِذِيُّ

علیه و سلم و نیکو سوار است وی یعنی مرکب خود نیکو است و مرکب به نیکو است رواه البرمذی

عُقْبَةُ بْنُ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ صَلَّى أَبُو ذَرٍّ بِالْعَصْرِ ثَوْبًا

عقبه بن حارث روايت است نماز گذارد ابو ذر بیکر نماز در عصر باینکه

يَمِشُّ وَمَعَهُ عَلِيٌّ فَرَأَى الْحَسَنَ يَلْعَبُ مَعَ الصَّبِيَّاهِ

ابو ذر در حالیکه راه میرد با وی علی بود پس دید ابو ذر بیکر بازی با کودکان

فَحَمَلَهُ عَلَى عَاتِقِهِ وَقَالَ يَا بَنِي شَيْبَةَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ

پس برداشت ابو ذر حسن را بر دوش خود گفت ای بیکر لطیف سوگند میخورم به پروردگار من که تو هستی

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ شَيْئًا بَعْلِي وَبَعْلِي بِسُوءِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

علیہ وسلم نیست مانند من و علی غمخیز و دانا و دانا بخاری

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ أَرَأَيْتَ عَبْدًا لِلَّهِ مِنْ نَرِيَاءٍ بِرَأْسِ

و انصاف و راست گفت انس را آورده شد نزد عبدی که از تالان امام حسین

الْحُسَيْنِ فَجَعَلَ فِي حُسْبَتِ فُجَعَلَ بِكَتُ وَقَالَ فِي حُسْبَتِ

حسین را پس گردانده شد شریف و فخر گفت آن شریف که کا و دینو بی سر مبارک را و گفت

شَيْئًا قَالَ أَسْ فَقُلْتُ وَاللَّهِ أَنَّهُ كَانَ أَشْبَهُهُ بِرَسُولِ

چیزی گفت بطریق انکار گفت انس پس نعمتی من بخدا سوگند برستی ای بود مشابہ ترین دم پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مُحْضُوبًا بِالْوَسْمَةِ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم و بود سر مبارک و بی رنگ کرده شده و بوسمه که نام گیاه است

الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ التِّرْمِذِيُّ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ

بخاری و در روایت ترمذی آمده است که گفت انس نزد بودم من نزد ابن ابی

فَجَعَلَ بِرَأْسِ الْحُسَيْنِ فُجَعَلَ بِضَرْبٍ بِقَضِيبٍ فِي أَنْفِهِ

پس آورده شد سر مبارک حضرت امام حسین پس گفت آن ملعون که میزند بشاخ که در پیشانی او

وَلَمْ يَكُنْ مِمَّنْ رَأَى مِثْلَ هَذَا حُسْنًا فَقُلْتُ أَمَّا أَنَّهُ كَانَ

و نبود از آنهایی که دیده ام مثل این در حسن پس گفتم آگاه باش بر شیعی

مِنْ أَشْبَهُهُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَنْ

مشابہ ترین مردم به پیغمبر خدا است صلی اللہ علیہ وسلم و روایت است از

أُمِّ الْفَضْلِ بِنْتِ حَارِثٍ أَنَّهَا دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

ام فضل بنت حارثی و والدہ ابن عباس کردی در آمد به پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي سَأَلْتُ

صلی اللہ علیہ وسلم پس گفت یا رسول اللہ من پرسیدم

حُكْمًا مُنْكَرًا لِلْكَلْبَةِ قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ إِنَّهُ سَيُكْدُ

خواجه بدنا شناسا امشب گفت آنحضرت چو صیبت آن خواب گفت تمام این رستی آن خواب است

قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ رَأَيْتُ نَقْطَةً مِنْ جَسَدِكَ

فرمود صیبت آن خواب شناسا امشب گفت آنحضرت چو صیبت آن خواب گفت تمام این رستی آن خواب است

تُطْعَمُ وَوَضِعَتْ فِي جُحْرِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و نهاده شده است در کنار من پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ خَيْرًا تَلِدُ فَإِنْ شَاءَ اللَّهُ

علیه و سلم دیدم که تو ای ام فضل خواب بدید میزاید فاطمه خواسته است خدا

غَلَامًا يَكُونُ فِي جُحْرِي فَوَلَدَتْ فَاطِمَةُ الْحَسْبَيْنِ

پسر را که می باشد آن در کنار من زنایید فاطمه زهرا حسین را

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس فرمود آن رسول خدا صلی الله علیه و سلم

وَسَلَّمَ فَدَخَلَتْ يَوْمًا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و سلم پس در آمد روزی بر پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

وَسَلَّمَ فَوَضَعَتْ فِي جُحْرِي شَوْكَاتٍ مِنْهُ الْيَقَاتِ

و سلم پس نهاده آن پسر را در کنار آنحضرت پست شد از من گریه رستی بجای

فَإِذَا عَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَهْرَقَانِ

پس ناگاه هر دو چشم آنحضرت صلی الله علیه و سلم میریزند

الدُّمُوعَ كَقَلْبٍ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ يَا بَنِي آدَمَ وَأَمِّي

اشک را مانند دل من گفت ای پیغمبر خدا پدر ما آدم و مادر ما حوا

قَالَ آتَانِي جَبْرَيْلُ فَأَخْبَرَنِي أَنَّ أُمَّتِي سَتُقْتَلُ

گفت آمد مرا جبرئیل پس خبر داد مرا بدیستی که امت تو نزدیک است که کشته شود

فَقُلْتُ هَذَا قَالَ نَعَمْ وَأَتَانِي يَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّهِمْ حَمْرَاءُ وَعَنْ

پس گفتیم بطریق تعجب این لیس را گفت آرے ابن لیس را و داد مرا جبرئیل خا از خدا کان موضع سرخ

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسُ

از ابن عباس روایت است گفت ابن عباس دیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم در آنچه

يَكْرِي النَّاسُ ذَاتَ يَوْمٍ بِنُصْفِ النَّهَارِ أَشْعَثَ أَغْبَرَ بَيِّدًا

مے بیند خوابنده یک روزے در نیم روز نزدیده موسی غبار آلوده بدست

قَامُوا رَأَى فِيهِ دَمٌ فَقُلْتُ يَا بَنِي آدَمَ مَا هَذَا قَالَ

خیزید راست که دروے خون است پس گفتیم پدر و مادر من فداے تو باد چیست اینحال گفت

هَذَا دَمُ الْحُسَيْنِ وَاصْحَابِهِمْ أَسْرَأَ التَّقِطَةُ مِنْهُمْ

آنحضرت این خون حسین و یاران اوست همیشه ام که می بردارم آنرا تمام

الْيَوْمَ فَأُحْصِيَ ذَلِكَ الْوَقْتُ فَأَجِدُ قِتْلَ ذَلِكَ الْوَقْتِ

امروز پس نگاه داشتیم من این وقت را پس می یابم که کشته شد حسین در الوقت

رَأَوْا جَسَدَ النَّبِيِّ فِي دَاخِلِ الْبَيْتِ وَأَحْمَدُ الْآخِرِ مَا جَاءَ

روایت کرد این جسد و حدیث را بطریق در دلائل النبوة در روایت نمود احمد حدیث اخیر را

فِي فَضْلِ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا عَنْ

در فضیلت حضرت فاطمه زهرا آرد رَضِيَ الله تعالی عنها روایت است

الْمُسَوَّرِ بْنِ مَخْرَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از مسور بن مخرمه که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ فَاطِمَةُ بَضْعَةٌ مِنِّْي فَمَنْ أَعْضَاهَا أَبْغَضَنِي وَفِي رَأْيِ

فرمود که فاطمه گوشت من است پس کی که در چشم او را و در چشم او را و در او را

بِئْسَ مَا آرَأَى وَفِي نَبِيِّ مَا أَذَاهَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

آرده است که ناخوش میگردد از ما چیز بیکه غرض میگردد از او و از او را میگردد از او را و از او را متفق علیه و از

أَلَيْسَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَسْبُكَ مِنْ نِسَاءِ

النس رزق و نصیب که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود پس نیست ترا از زنان

الْعَالَمِينَ مَرْيَمُ بِنْتُ حِمْرَانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ

جهانیان شناخته شده فاطمه این چهار زن که در کیم بنت عمران و خدیجه بنت خویله و فاطمه

بِنْتُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسِيَّةُ امْرَأَةِ فِرْعَوْنَ

بنت محمد صلی الله علیه و سلم و آسیه زن فرعون اند

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَقْسَمَةَ رَأَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه الترمذی و روایت است از ام سلمه را که آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَنَاجَاهُ **فَبَكَتْ**

علیه و سلم خواند فاطمه را سال فتح که پس را از گفت که بهناهی پس بگریست

حَدَّثَنَا فَضَحَكَ فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فاطمه بیست و نه سنه گفت فاطمه را پس بخندید فاطمه پس بگامیکه وفات یافت آنحضرت صلی الله علیه و سلم

سَالَكُنَا نَبِيَّهَا وَضَحَّكَهَا قَالَتْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

پرسیدیم فاطمه را از گریستن او و از خنده او گفت خبر داد مرا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يَمُوتُ مُبَكِّتٌ **يَا أَخْبَرَنِي**

صلی الله علیه و سلم که می میرد پس بگریستم خبر داد مرا که

سَيِّدَةُ نِسَاءِ آهُ الْجَنَّةِ الْأَمْرُ يَمُوتُ **يَا أَخْبَرَنِي**

بهترین زنان آه بهشتیان ام مرگم بنت عمران پس خنده کردم

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ **وَأَلَيْسَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

این بشارت روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم از انس که آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ أَنِّي فَاطِمَةُ بَعْدَ قَدْ وَهَبَهُ لَهَا وَعَلَى فَاطِمَةَ ثَوْبٌ

و سلم آمد نزد فاطمه باغلامیکه تحقیق عنایت کرده بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم فاطمه را و بر فاطمه ثوبی بود

اِذَا قَتَعْتَ بِهِ رَأْسَهَا لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَجُلِيَّةً وَإِذَا غَطَّتْهُ

قصه چون می برونید آن ثوب بر خود را نیز سیه ثوب هر دو پاس فلان را چون می پوشید
رَجُلِيَّةً لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَأْسَهَا فَلَمَّا سَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

آن ثوب بر دو قدیم خود را نیز سید بر او را پس هنگامیکه دید آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا تَلَقَّى قَالَ إِنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكَ بَأْسٌ إِنَّهُ

علیه و سلم چیزی که می رسید از مشقت نمود بدین شکی که نیست بر تو مضایقه جز این نیست که

هُوَ أَبُوكَ وَغُلَامُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ فِي بَابِ النَّظَرِ إِلَى

یعنی کسی که می بیند تو از وی پدرتست و غلام است روایت ابو داود در باب نظر کردن به سبوسه

الْمَخْطُوبَةِ مَشَى بِأَبِ مَنَاقِبِ اسْرَ وَاجِرِ النَّبِيِّ

مخطوبه باب است در مناقب اموات المؤمنین از وجع مظهرات حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

سید العالمین صلی الله علیه و سلم از علی مرتضیٰ رضی الله عنه روایت کردیم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ خَيْرُ نِسَاءٍ نِهَا مَرْيَمَ

حضرت را است و آن است که میگفت بهترین زنان دنیا مریم

بِنْتُ عِمْرَانَ أَنْ وَخَيْرُ نِسَاءٍ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ مُتَّفَقٌ

بنت عمران است و بهترین زنان دنیا خدیجه بنت خویلد است متفق

عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ أَبُو كَرَيْبٍ وَأَشَارَ وَبِهِ

علیه و در روایتی آمده گفت ابو کریب که راوی این حدیث از کعب است و اشارت کرد به

وَالْأَرْضِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أُنِّي جَبْرِيَّةُ النَّبِيِّ

و زین از برای بیان معنی دنیا و درایت است از ابو هریره روایت کردیم ابو هریره آمد جبریل آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَدَّ اللَّهُ عَنْكَ

صلی الله علیه و سلم پس ای رسول الله صلی الله علیه و سلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَيَكُونُ هَذِهِ خَدِيجَةٌ قَدْ أَتَتْ مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ

و مسلم این خدیجه است تحقیق با وی آورد نسبت که در وی نان خورشی است یا

طَعَامٌ فَإِذَا أَتَتْكَ فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا وَمِنْ

طعامی است پس چون بیاید خدیجه ترا پس بخوان بر او سلام از پروردگارش و از جانب من

وَتَبَرَّكُهَا بِكَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لَا صُخْبَ فِيهِ وَلَا نَصَبٍ

و فرموده خدیجه را بخانه در بهشت از قصبی در آنجا غوغا و نه رنج و تعب

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا غُرْتُ عَنْ أَحَدٍ

متفق علیه و روایت است از عایشه رض گفت عایشه که غیرت نموده ام و هیچ

مِنْ نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا غُرْتُ عَلَى خَدِيجَةٍ

از زنان آنحضرت صلوات الله علیه و مسلم آنچنانکه غیرت برده ام بر خدیجه

وَمَا رَأَيْتُهَا وَلَكِنْ كَانَ يَكْثُرُ ذِكْرُهَا وَرَبَّمَا ذَبَحَ الشَّاةَ ثُمَّ

و من ندیده ام خدیجه را ولیکن بود آنحضرت که بسیار یاد و یاد خدیجه او بسا که ذبح میکرد و گوشت

يَقْطَعُهَا أَغْضَاءً كَتَبَ بَعْضُهُمْ فِي صَدَاقِ خَدِيجَةٍ فَرَسَمًا

پاره میکرد و گوشت را عضو عضو میبرد و بعضی گفت در صداق خدیجه فرسما

قُلْتُ لَهُ كَأَنَّهُ لَمْ تَكُنْ فِي الدُّنْيَا امْرَأَةً إِلَّا خَدِيجَةٌ فَقَوْلُ

ایس بسا که میگویم مرا آنحضرت را گویا که نبود در دنیا هیچ زنی مگر خدیجه پس میگفت آنحضرت

إِنَّهَا كَانَتْ وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ مِنْ فَضْلِ

که خدیجه بود چنین چنین بطریق ابراهیم و بود مرا از خدیجه اولاد متفق علیه از فضیلت

عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي

حضرت عایشه صدیق رضی الله عنهما از ابی سلمه روایت گفت فرمود عایشه صدیق رضی الله عنهما

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ هَذَا جَبْرِيلُ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم ای عایشه این جبریل است

يَقْرَأُ السَّلَامَ قَالَتْ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ قَالَتْ هُوَ يَا

بَنَتْ يَهُودِيٌّ مَبَكَّةَ فَدَخَلَ عَلَيْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دختر یهودی و یهود صفیه بنت یسیر را بر سر صفیه بنی سیر و صفیه بنی سیر را بر سر صفیه بنی سیر

وَهِيَ تَبْنِي فَقَالَ مَا يَمْلِكُكَ فَقَالَتْ قَالَتْ لِي حَفْصَةُ ابْنِ ابْنَةِ

و حال آنکه وی میگردد پس فرمود چه چیز می گرداند ترا پس گفت صفیه لغت حفصه که من دختر

يَهُودِيٍّ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكَ لَا بَنَةَ لَكَ

یهودی گام پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدرستی که تو هرگز بنی دختر نداری

وَأَنْ عَمَّكَ لَبَنِي وَإِنَّكَ لَتَحْتِ كَبِيٍّ فِيمَا تَفْخَرُ عَلَيْكَ ثُمَّ قَالَ

و بدرستی که عم تو یغیر بود و بدرستی تو صفیه زیر بغیر و زوجه من هستی پس رجه می نازد حفصه و تو یغیر

أَثَقِلَ اللَّهُ يَا حَفْصَةُ رَأَاهُ التَّزْمِيدِيُّ وَالنَّسَائِيُّ بَابُ مَنَاقِبِ

بیر بنی ای حفصه خدا را و نیز پس از خدا روایت برد از نزد و نسائی باب ست و مناقب

أَهْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رِضْوَانُ

اهل بیت نبی صلی الله علیه و سلم

اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِمْ جَمْعِينَ ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ

این آن نبوت است که نزد و میر خدا

عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ

آن بندگان خود را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کرده اند بگو می طلبم از شما

أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

قرآن هیچ مزدی بکنان باید که پیش گیرد دوستی در میان خویشان و آن ابن عباس فرمود گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - أَحِبُّوا اللَّهَ لِمَا يَعْدُ وَكُفُّوا

آنحضرت صلی الله علیه و سلم دوست دارید خدا را جهت چیزی که بعد و کف

مِنْ نِعْمَةٍ فَأَحِبُّوا لِلَّهِ وَالْحُبَّ لِلَّهِ وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِي وَحُبِّي رَوَاهُ

از نعمت پس دوست دارید مرا از جهت دوستی خدا و دوست دارم اهل بیت مرا از جهت دوستی من

عنه
عن ابن عباس

الترمذی وحسن ابی دسر آتہ قال وهو اخذ به

ترمذی وازاسے ذمہ روایت کر دی گفت در حالی کہ گیرندہ است در

الکعبۃ سمعت النبی صلی اللہ علیہ وسلم یقول الا ان

کعبہ را شنیدم پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم می گفت آنحضرت آگاہ شد

مثل اهل بیتي فیکم مثل سفینة نوح من ركبها نجا ومن خلف

مثال اہل بیت من در میان شما مثال کشتی نوح است کی کہ سوار شد کشتی نوح را نجات شود کی

عنها هلك رواه احمد وحسن عایشة قالت سمعت النبی

و سوار شد آن ہلاک شد رواہ احمد و حسن عایشہ گفت سمعت النبی

صلی اللہ علیہ وسلم غداة وعلیکہ من مرحل من شعر

صلی اللہ علیہ وسلم در یک باہر اداس و حال آنکہ بروی گلیم بود کہ در نقشہا بود از مو

اسود فجاء المحسن بن علی رضی فادخله ثمرجاء الحسین رضی

سیاہ پس آمد امام حسن بن علی رضی و آورد آنحضرت اورا پیشتہ آمد امام حسین رضی

فدخل معه ثمرجاء فاطمة رضی فادخلها ثمرجاء علی

پس درآمد حسین حسن پیشتہ آمد فاطمہ پس درآمد اورا پیشتہ آمد علی پس درآمد اورا

فادخله ثمرجاء قال انما یرذل اللہ لیس ذہب عنکم الرجس

پس گفت نمی خواهد خدا تم را نکند دور گرداند از شما پلیدی گناہان را

اهل البیت ویکھدکم تطہیرا رواه مسلم وحسن

اہل البیت و پاک گرداند شما را پاک کردن رواہ مسلم و حسن

البراء رضی قال انما یرذل اللہ لیس ذہب عنکم الرجس

برادر رضی گفت برادر بن عازب سگایک دفعات یافت ابراہیم پیشتہ آنحضرت صلی اللہ

علیہ وسلم ان لہ مخرجاً فی الجنة رواه البخاری وحسن

علیہ وسلم کہ از ناری بی بی بود و فرمود آنحضرت بدستی او را شیوہندہ است در بیشت رواہ البخاری و حسن

زید بن ارقم قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

از زید بن ارقم گفت زید استاد آنحضرت صلی الله علیه و سلم

يَوْمًا فِينَا خَطِيئًا يَمَاءُ يُدْعَى مُخَابِينَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ فَحَرَّ اللَّهُ

نخطیه روزی میان ما در موضعی که خوانده میشود او را غدیر خم که میان مکه و مدینه است پیشانی

وَأَنْتَ بِكَ عَلَيْهِ وَوَعظَ وَذَكَرَ ثُمَّ قَالَ أَمَا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ

و سپاس کرد و رو کرد و پند داد و ثواب عقیاب خدا یاد داد و پتتر گفت آنحضرت اما بعد حمد خدا آگاه باشید

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَنِي رَسُولُ رَبِّي فَأُجِيبُ

نیستم من مگر آدمی نزدیک است که بیاید مرا فرستاده پروردگار من یعنی ملک الموت اجابت کنم

وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ أَوَّلُهُمَا كِتَابُ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَى

و من گذارنده ام در میان شما دو متاع نفیس را کتاب الله که در وی راه راست است

وَالنُّورُ فَخُذُوا بِلِکْتَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَحَثَّ عَلَى

و نور پس چنگ در زیند کتاب الله و عمل کنید بدان پس برافکینخت مارا بر عمل

كِتَابِ اللَّهِ وَرَغِبَ فِيهِ ثُمَّ قَالَ وَأَهْلُ بَيْتِي أَذْكَرُكُمْ اللَّهُ

کتاب الله و ترغیب داد بدان پتتر فرمود آنحضرت دوم اهل بیت من است یاد منید هم شما

فِي أَهْلِ بَيْتِي وَفِي رِوَايَةٍ كِتَابُ اللَّهِ هُوَ جَبَلٌ اللَّهُ مَرَاتِبُهُ

در حق اینها و در روایتی مدح کتاب الله این چنین آمده است کتاب الله مرتبه ها و درجات

كَانَ عَلَى الْهُدَى وَمَنْ تَرَكَ كَانَ عَلَى الضَّلَالَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

باشد بر راه راست و کسیکه بگذارد او را و تمسک ننهد باشد بر گمراهی رواه مسلم

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از جابر رضی الله عنه گفت جابر دیدم آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فِي حُجَّتِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ الْقَصْوَاءِ

و سلم در حج و می که حج الوداع باشد روز عرفه و حال آنکه آنحضرت بر ناقه قصواء

وَسَلَّمَ فِي حُجَّتِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ الْقَصْوَاءِ

و سلم در حج و می که حج الوداع باشد روز عرفه و حال آنکه آنحضرت بر ناقه قصواء

فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَزَكُّتُ فَبِكُمْ مَا إِنِ اخَذْتُكُمْ

پس شنیدم آنحضرت را که می گفت ای مردم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزی را اگر بگیرید

بِهِ لَنْ تَضِلُّوا كِتَابَ اللَّهِ وَعِزَّتِي أَهْلُ بَيْتِي سَرَاوَاهُ الزَّمْدِيُّ

آنها و عمل کنید بدان سرگز که همیشه بدین کتاب خدا را در پیشان و نیز در میان من را رواه الزمندی

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از زید بن ارقم مرویست گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ إِنِّي تَارِكٌ فَبِكُمْ مَا إِنِ تَمَسَّكْتُكُمْ لَنْ تَضِلُّوا أَعْدِي

و سلم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزی که اگر چسب در زبید شما را از چیز هرگز که همیشه سیر

أَحَدُهُمَا أَعْظَمُ مِنَ الْآخِرِ كِتَابُ اللَّهِ حَبْلُ مُحَمَّدٍ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى

من یکی از آن دو چیز بزرگتر از دیگری است و می گذارم کتاب خدا را و این رسی است دراز کرده از آسمان تا زمین

الْأَرْضِ وَعِزَّتِي أَهْلُ بَيْتِي وَكُنْ يَتَقَرَّرَ قَاحَتِي بِرِدِّهِ وَأَعْلَى الْمَحْوِ

زمین و آنحضرت و می گذارم عزت خود را که اهل بیت من از هرگز جدا نمیشوند کتا یا بعد عزت من من

فَانْظُرُوا كَيْفَ تَحْفَظُونِي فِيهِمَا سَرَاوَاهُ الزَّمْدِيُّ وَعَنْهُ

سیر نظر کنید و فکر کنید که چگونه میباید شما را در کتاب عزت رواه الزمندی و هم از وی مرویست

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَالحَسَنِ

که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود علی و فاطمه و حسن

وَالْحُسَيْنِ أِنَّا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَسَلَامٌ لِمَنْ سَالَمَهُمْ

و حسین را که من جنگ کننده ام هر کس را که جنگ کند ایشان را و صلح کننده ام هر کس را که صلح کند

سَرَاوَاهُ الزَّمْدِيُّ وَعَنْ جَمِيعِ بْنِ عَمِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ دَخَلَتْ مَعَهُ

ایشان را رواه الزمندی و روایت است از جمیع بن عمیر رضی الله عنه گفت در آمدم همراه

عَمَّتِي عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلَتْ أُمَّي النَّاسِ كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ

عمه خود بر عایشه رضی الله عنها پس پرسیدم من کدام از آدمیان بود محبوب تر بسوی

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ فَالْحَمَةُ فَقِيلَ مِنْ

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم گفتند علیہم فاطمہ بود محبوبترین مردم نزد خدا و خیر

الرِّجَالِ قَالَتْ نَزَّ وَجْهًا سَأَوَاهُ التَّرْمِذِيُّ مِنْ قَوْمِ مَعَاذِ

پرسیده شد از عایشه از مردان نام محبوبتر بود از آنکه بیرون آید و ترمذی از قبیله کنیزان معاذ

بْنِ جَبَلٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَابْنُ أَبِي كَعْبٍ رَضِ

بن جبل و زید بن ثابت و ابی بن کعب رضی

عَنْ أَنَسٍ قَالَ جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت انس است از آنکه جمع کردند قرآن را یعنی یاد گرفتند تمام قرآن را در زمان آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ أَرْبَعَةُ الْبَنِي كَعْبٍ مَعَاذِ بْنِ جَبَلٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَ

چهار کس از بنی کعب و معاذ بن جبل و زید بن ثابت و

أَبُو زَيْدٍ قِيلَ لَا نَسِي مَنْ أَبُو زَيْدٍ قَالَ أَحَدُ عَشَرَ مِثْقَالًا وَتَفَقَّحَ عَلَيْهِ

ابو زید انصاری گفته شد مرا انس را که بیست و یک مِثْقَالًا و تفقح علیہ

مَنَاقِبُ سَلَمَانَ الْفَارِسِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

منقبتهای سلمان فارسی را از ابی هریره

قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ نَزَلَتْ

گفت ابو هریره بودیم نشستہ نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ناگاہ فرود آمد

سُورَةُ الْجُمُعَةِ فَلَمَّا نَزَلَتْ وَآخِرُهَا بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سورۃ جمع پس چون فرود آمد و رسید این آیه

قَالُوا مَنْ هُوَ لَا يَأْسُؤُكَ اللَّهُ قَالَ وَفِينَا سَلَمَانُ الْفَارِسِيُّ

پرسیدند صحابه یا رسول اللہ کیستند این جماعت گفتند و نشستہ بود در میان سلمان فارسی

قَالَ فَوَضَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى سَلَمَانَ

گفت ابو هریره پس نهاد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دست مبارک خود را بر سلمان

عنه ترمذی و معاذ بن جبل و زید بن ثابت و ابی بن کعب و انس را که بیست و یک مِثْقَالًا و تفقح علیہ

ثُمَّ قَالَ لَوْ كَانَ الْإِيْمَانُ عِنْدَ الذِّمِّيِّ لَكَانَ أَسْرَجَالٌ مِّنْ هَوَاكُمُ

پس فرمود ای یمن نزد ستاره فریادگران میگردند و مییافتند از امور
مستحق علیه مناقب عمار بن یاسر رض و کنیت

أَبُو الْيَمَانِ رَضِ عَنْ عَلِيٍّ رَضِ قَالَ اسْتَأْذَنَ عَمَارٌ عَلَى

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ارْجِعْ نَوَالَهُ مَرْحَبًا

يَا طَيْبَ الْمُطَيَّبِ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِ قَالَتْ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا خَيْرُ عَمَّارٍ وَبَيْنَ أَمْرَيْنِ

الْإِخْتَارُ أَسَدُهُمَا رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَشِيرُ يَأْتِي عَمَّارًا

تَقْتُلُكَ الْفَتَّةُ الْبَاغِيَّةُ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَمَنْ قُبِ أَيْ

ذُرِّ الْغَفَّارِيِّ رَضِ عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَظْلَمَ الْخَضِرَاءُ وَلَا أَقْلَمَ الْغُبَرَاءُ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَابِغُ نَمْرُودَ آسَمَانَ وَبَرَزَ أَمْرًا زَهْرًا

مِنْ ذِي كُحَّةٍ أَصْدَقَ وَلَا أَوْفَى مِنْ أَبِي ذَرٍّ شَبَّهَ عِيسَى ابْنَ

خلود زبان را که راست تر و نه و فالسند و ترازو ذر و ابی ذر مشابہت عیسی بن

مَرْيَمَ يَعْنِي فِي الزُّهْدِ وَأَلَّا لِيْزْمِدِيْ مَنْ أَقْبَ عَبْدِ اللَّهِ

مریم را یعنی در زهد و تجدد رواه ترمذی منقبت های عبدالله

بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ مَا سَمِعْتُ

بن سلام رحم روایت است از سعد بن ابی وقاص گفت نشنیدم

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِأَحَدٍ يَمْشِي عَلَى وَجْهِ

آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم که میگفت بر هیچ یکی را که میرود بر

الْأَرْضِ أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ مُتَّفَقٌ

زمین که او از اهل بهشت است باقطع مگر عبدالله بن سلام متفق

عَلَيْهِ رَضِيَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْ حَقِيقَةَ

علیه منقبت های عبدالله بن مسعود رضی عن حقیقه

قَالَ إِنَّ أَشْبَهَ النَّاسِ دَلًّا وَ سَمْتًا وَ هَدًى بِأَبِي سَوَّلَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ

گفت خذیفه بد رستی که مشابہ ترین مردم از روی طریق و سیرت و هدیه بغیر خدا صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا بَنُ أُمَّ عَبْدِ اللَّهِ مِنْ حِينَ يَخْرُجُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَى آتِ

علیه و ابن ام عبدالله است یعنی عبدالله بن مسعود که مادر او کنیت بام عبدالله و از سنگامی که بر آن آ

يَرْجِعُ إِلَيْهِ لَا نَدْرِي مَا يَصْنَعُ فِي أَهْلِهِ إِذَا خَلَا رَوَاهُ الْحَارِثِيُّ

که باز نمی شناسیم خود در نمی یابیم که چه میکند در اهل بیت خود و حقیقه خلوت رواه الحارثی

وَعَنْ أَبِي مُوسَى لَا شَعْرَ بِي رَضِيَ قَالَ قَدِمْتُ أَنَا وَ أَخِي مِنْ

در روایت است از ابو موسی اشعری رضی گفت ابو موسی قدم آورد من و برادر من

الْيَمَنِ فَكُنَّا حَيْنًا مَا نَرَى إِلَّا ابْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَجُلًا

از یمن پس در آن گاه که هیچ وجهی را در بین ما نمی دیدیم مگر آنکه عبدالله بن مسعود مردی است

مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ~~وَأَمَّا~~ مِنْ دُخُولِهِ

از اهل بیت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم از جهت راجحی میدیدیم از در آمدن و

وَدُخُولِ أُمَّهِ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و در آمدن مادر و بی بر آنحضرت صلی الله علیه و سلم متفق علیه

يَقُفُّ حَذِيفَةُ بْنُ الْيَمَانِ ~~وَأَمَّا~~ حَدِيثُهُ رَوَاهُ

در منقبت های حذیفه بن الیمان رزمی روایت از حذیفه رزمی گفت حذیفه

وَاللَّهُ مَا أَدْرِي أَسَى أَصْحَابِي أَمْ تَنَاسَوْا وَاللَّهُ مَا أَسْرَأَ رَسُولُ اللَّهِ

بخدا سوگند در نمی یابم من که آیا فراموش کرد یا ران من یا فراموش می نمایند بخدا سوگند که در است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَائِدِ فِتْنَةٍ إِلَى أَنْ تَنْقُضِيَ الدُّنْيَا

صلی الله علیه و سلم از پیش کشنده فتنه را تا سپری شدن دنیا این است

بِكُنْزٍ مَعَ ثَلَاثَةِ فِصَاعٍ إِلَّا قَدْ سَمَّا لَا كُنَّا بِاسْمِهِ وَاسْمُهُ

که میرساند کسان را با او بند و تبعیت میکنند عدد صید را و زاد و از آن بگر تحقیق ذکر کرد او را آنحضرت

أَسْمُهُ وَاسْمُ قَبِيلِهِ رَأَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَبَابُ الْفِتَنِ مَشْرُوقٌ

دی و نام پدر او و نام قبیل او را دید ابو داود این باب فتن مشکات است در منقبت

زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرَّارٌ وَخَلَّاهَا

زید بن حارثه رزمی پس و قبیلکه با انجام رسانید زید از زینب حاجت را زین و او را

لِكَلَّا تَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَرْوَاحِ أَعْيَانِهِمْ إِذَا

زینب را تا نباشد بر مسلمانان چیزی که در اعصاب و ارواح ایشان حاجت را و است از عید است

قَضَوْا مِنْهُمْ وَطَرَّارٌ وَكَانَ اللَّهُ مَقْعُوهَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ

چون با خبر رسانند از ایشان حاجت را و است مراد خدا البته کرده و است از عید است

بْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بن عمر رزمی گفت ابن عمر کرد زید بن حارثه مولی پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كُنَّا نَدْعُوهُ إِلَّا زَيْدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَتَّى يَزُولَ الْإِشْرَاقُ

علیه و سلم بودیم مگر نمیخواندیم اورا مگر زید بن محمد تا آنکه فردا آمد قرآن

أَدْعُوهُمْ لَا يَأْتِيهِمْ مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ مَنَافِقُ اسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ

که نمیخوانند پس خوانند گانرا بیدران ایشان متفق علیہ در منقبت کس اسامه بن زید رضی

عَنْ اسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

روایت است از اسامه بن زید رضی از آنحضرت صلی الله علیه و سلم که بود

يَا خُدَّةُ وَالْحَسَنُ فَيَقُولُ اللَّهُمَّ أَحِبَّهُمَا فَإِنْ أَحْبَبَهُمَا وَفِي

آنحضرت که میگفت اسامه را و حسن بن علی را پس میگفت خداوند دوست دار این دو را زیرا که هر دو

رَأَيْتَهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْخُذُ بِي

روایت دیگر گفت اسامه بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم میگرفت مرا

فَيُقْعِدُنِي عَلَى فُحْدٍ وَيُقْعِدُنِي سَيْبِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَى فُحْدٍ هِ الْأُخْرَى

پس مرا نشاند مرا بران خود و من نشانده حسن بن علی را بران دیگر خود

تُحِبُّهُمَا ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُمَّ ارْحَمْهُمَا فَإِنْ أَرَحَمَهُمَا رَوَاهُ

پس فرماهم میگرد هر دو را پسر میگفت خداوند مهربان من هر دو را زیرا که هر دو را دوست داشتم

الْبُخَارِيُّ وَ (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بخاری و در روایت است از عباس بن عمر رضی که آنحضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ بَعَثًا وَأَمَرَ عِيْدُ عُرَ اسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ

علیه و سلم فرستاد لشکر را و امر عید کرد اند بران اسامه بن زید را پس از آن

النَّاسُ فِي أَمَارَتِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مردمان در امارت و من پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنْ نِلْتُمْ تَطْعُونًا فِي أَمَارَتِهِ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعُونَنِي أَرَادَ

اگر رسیدید شما که طعن میکنید در امارت وی پس چنانچه بودید شما که من را

من دوست داشتم را و از آنکه

در طاعت او را

أَبِيهِ مِنْ قَبْلُ وَآمَرَ اللَّهُ إِنَّهُ كَانَ خَلِيفًا لِلْإِمَارَةِ وَإِنْ كَانَ كَيْفَ

پدر روی پیش ازین و سوگند خداست بتحقیق بود پدر و سزاوار امارت را و بتحقیق بود هرگز از

أَحَبَّ النَّاسِ إِلَيَّ وَإِنْ هَذَا مِنَ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَيَّ لَعَلَّكُمْ مُتَّفِقُونَ

محبوبترین مردمان بسوی من و بدستنی این یعنی اسامه از جمله محبوبترین مردم است نزد من و لعل

عَلَيْهِ وَفِي سِرِّهِ لِمُسْلِمٍ نَحْوُهُ وَفِي آخِرِهِ أَوْ صَبِيحَكُمْ بِفَاتِهِ

علیه و در روایتی از مسلم مانند اینست و در آخر حدیث آورده است وصیت میکنم شما را با

مِنْ صَاحِبِكُمْ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَرْضَ لِسَامَةَ فِي ثَلَاثَةِ

از یکا کردی از جمله صاحبان غنایست و روایت است از امیر المؤمنین عمر رضی الله عنده که قرض تعیین نمود

الْأَكْفَ وَخَمْسِمِائَةٍ وَقَرْضَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي ثَلَاثَةِ أَكْفَ فَقَالَ

بزار و یا نقد در سهم و تقدیر کردی پس خود عید الله بن عمر است در سه هزار کس گفت

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ كَأَبِيهِ - فَصَلَّتْ أَسَامَةُ عَلَى قَوْلِ اللَّهِ مَا سَبَقَنِي

عید الله بن عمر پدر خود را بچسب زیاد دادی اسامه را بر من پس عید الله سوگند میشدند

إِلَى مَشْهَدٍ قَالَ لَآنَ زَيْدًا كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من هیچ مشهدی از مشاهد غزوات گفت عمر رضی الله عنده است این فضیلت ادم که زید را بود محبوبتر

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَبِيكَ وَكَانَ أَسَامَةُ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیه و سلم از پدر تو و بود اسامه محبوب بسوی آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - مِنْكَ فَأَثَرْتُ حَبَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و سلم از تو پس افتخار کردم من محبوب آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

عَلَى حَبِّي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَ... أَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ

اسامه است بر محبوب خود قولی روایت کرد این حدیث را ترمذی و روایت است از اسامه بن زید

لَمَّا قَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَبْطًا وَهَبْطًا

اسامه چون آن خدا آنست صدامه علیه و سلم و بیمار شد فرود آمد و فرود آمدند مردم

الْمَدِينَةَ فَدَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ

مدینه را پس درآمد من بر پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم و حال آنکه

أُصِمَّتْ فَلَمْ تَتَكَلَّمْ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ

تحقیق خاموش گردانیده شده است پس سخن نکرده آنحضرت پس گشت آنحضرت صلی الله علیه و سلم که می نمود

بِكَيْبِهِ عَلَى وَبَرِّ قَعُومًا فَأَعْرَفَهُ أَنَّهَا يَدْعُو لِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

همزد و دست خود را بر من میبرد و او را میشناسم و فهمیدم که آنحضرت غامیکنده را بمن وایت

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَرَادَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از عایشه صدیقہ رحمہ گفت که خواست آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنْ يَرَى مَخَاضَ أَسَامَةَ بَيْدَةٍ قَالَتْ عَائِشَةُ دَخَلَ حَتَّى: الدِّ

که دور کند آب یعنی اسامه را بدست مبارک خود گفت عایشه رضہ بگذارد مرا تا آنکه من بچشم بینم

أَفْعَلَ قَالَ يَا عَائِشَةُ أَحَبِّيهِ فَإِنِّي أَحِبُّهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

کار را فرمود آنحضرت یا عایشه رضہ دوست دار اسامه را زیرا که من دوست میدارم او را وایت کرد آنرا

مَنَاقِبَ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْبَجَلِيِّ عَنْ

در مناقب جریر بن عبد الله البجلي رضہ روایت است از

جَرِيرٍ قَالَ مَا حَبَبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ

جریر رضہ گفت باز ندانست و منع نکرد ملا آنحضرت صلی الله علیه و سلم از ابتداء

أَسْلَمْتُ وَلَا سَرَانِي إِلَّا تَبَسُّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قَوْلِ عَبْدِ اللَّهِ

اسلام من دیدم مرا آنکه تبسم کرد از شغفت رواد الترمذی در مناقب ابی عبد الله

بْنِ عَبْدِ سُلَيْمٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

بن عباس رضہ روایت است از ابن عباس رضہ گفت فراموش آورد و بدست مرا آنحضرت صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى صَدْرِهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ عَلَيَّ الْحِكْمَةَ وَفِي رَوَاهُ

علیه و سلم بسینه مبارک خود پس فرمود خداوند تعلیم کن مرا حکمت و در روایت

عَلَّمَهُ الْكِتَابَ رَأَوَاهُ الْخَارِئِيُّ وَعَنْهُ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ ﷺ

در کتاب مسد که شامل نامه عمل حکومت آراء و اخباری و آه فرمود این عباس که آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ الْخَلَاءُ فَوَضَعَتْ لَهُ وَضُوءً فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ مَنْ وَضَعَ

وسلم در آمد متوضا را پس بنیاد من بر آخذت آب ضرور ایس چون بر آمد از متوضا فرمود

هَذَا خَبَرٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَفِيهِ الدِّينُ مُتَّفَقٌ عَلَيْكَ وَعَنْهُ

این کسب خبر داد و شد که این عباس بنهاد و دست پس عاقره آن حضرت و گفت خداوند انا گردان و اراد من متفق علیهم

آنکه رای جبرئیل مرتین و دعای رسول الله صلی الله علیه و آله

الطریق : اس ہنٹ کرمی دید جب پیل را دو بار و د عاکر و مرا و آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَمَكَرَتَيْنِ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ وَعَنْهُ أَنَّهُ قَالَ دَعَانِي

و سلم دو بار رواہ الترمذی و ہم از دے مرویست کہ وی گفت دعا کرد مرا

رَأْسُوَلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُؤْتِيَنِي اللَّهُ الْحِكْمَةَ

۲ محضرت علیہ السلام

مَرَاتَيْنِ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ مِنْ قَبْلِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

وہابیہ کے لیے

عبداللہ بن عمر رضی اللہ عنہما راوی فی المناہج کان فی یدہ

روایت است از عبد الله بن عمر بن الخطاب عن عبد الله بن مسعود عن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم قال: «مَنْ شَرِبَ مِنْ مَاءٍ بَرَكَ لَهُ فِيهِ»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

2	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

بِی الدِّیْهِ فَمَصَّبَتْهَا عَلَى حَقِصَةٍ فَمَصَّبَتْهَا حَقِصَهُ عَلَى السَّيْفِ
 آن رستم را در میان زخم السوی آن پیکان پس گفتن حال را به حَقِصَهُ پس عرض کرد که آنرا حَقِصَهُ بر یغیثه

Handwritten musical notation on a staff.

صلی اللہ علیہ وسلم فقہا راہ اخلاقیہ و جہل صالحہ اوان
صلی اللہ علیہ وسلم سلمہ کسپس فرمودہ آنحضرت درستی برادر تو مرد صالح است و این باب

_____

عَبْدَ اللَّهِ رَجُلٌ صَالِحٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ عَبْدِ اللَّهِ

که عسید الله مرد صالح است متفق علیه در مناقبهای عسید الله

بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنی الزبیر از عایشه رضی الله عنہا از حضرت صلی الله علیه وسلم

رَأَى فِي بَيْتِ ابْنِ زُبَيْرٍ مَضْبَاحًا فَقَالَ يَا عَائِشَةُ مَا أَرَى أَسْمَاءَ

دید در خانه زبیر چنانچه را پس فرمود آنحضرت یا عایشه من نمی بینم اسماء را

أَلَا قَدْ نَفْسَتْ وَلَا تَسْمَعُ خَشْيَ اسْمِهِ قَسَمًا عَسَى اللَّهُ وَحْدَهُ

مگر آنکه تحقیق زانکه هست و نام ننهد آن بود را تا آنکه نام نهم من او را پس نام نهاد آنحضرت او و علیه

بِتَمَرَةٍ بَيْدَةٍ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبُ أَكْبَرُ بَنُ مَالِكٍ

بخر بادست مبارک خود را و او را الترمذی در مناقبهای انس بن مالک را

عَنْ أُمِّ سُلَيْمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَسْتُ خَادِمُكَ

روایت است از ام سلیم رضی الله عنہا گفت ای پیغمبر خدا انس خادم من هست

أَدْعُ اللَّهَ لَهُ قَالَ اللَّهُ أَكْثَرُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِيمَا أَعْطَيْتَهُ

و حاجن مرا و را گفت آنحضرت خداوند بسیار از آن مال و را و فرزند آن و او را و بركت افزونی ده مرا و را

قَالَ أَلَسْتُ فَوَاللَّهِ إِنْ مَالِي يَكْثُرُ وَإِنْ وَلَدِي وَوَلَدَتِي

گفت انس پس بخدا سوگند مال من بسیار است و پدر من فرزند من و فرزند من فرزند من

لَيَتَعَادُونَ عَاجِلَ الْمِائَةِ الْيَوْمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ (۱۰) أَلَسْتُ بِن

بر آینه زیادت آمد عدد ایشان مانند صد امروز متفق علیه و از انس بن

سَيِّدٍ قَالَ شَهِدْتُ أَنَّ بَنَ مَالِكٍ وَحَصْرَهُ الْمَوْتُ فَجَعَلَ

سید بن مالک گفت حاضر شدم من نزد انس بن مالک را و حال آنکه دمی سکرات بود پس شروع کرد

يَقُولُ لَقَدْ نَفْسُ لَوْلَا اللَّهُ فَلَكَ يَزُلُّ يَقُولُهَا حَتَّى قَبِضَ

که میگفت تا قبضین کنید مرا مگر طبعی لا اله الا الله میگوید بود که میگفت آن گویا تا آنکه وفات یافت

رَأَوْاهُ بْنُ أَبِي الدُّنْيَا فِي الْمُخْتَصَرِ مَذْقَبُ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

روایت کرد از ابوالدینا در مختصر در مناقب ابی ہریرہ

عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ کہ فرمود کہ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

اللَّهُمَّ حَبِّبْ عَبْدَكَ هَذَا لِيَعْنِي أَبَا أَيْرَةَ وَأُمَّةً إِلَى عِبَادِكَ

خداوند محبوب گردان این بند خود را یعنی ابو ہریرہ و مادر او را سیوی مسلمانان خود

الْمُؤْمِنِينَ وَحَبِّبْ لِيَهُمَا الْمُؤْمِنِينَ رَوَاهُ مُسْنَدُ مَنَاقِبِ

و محبوب گردان سیوی ایشان مسلمانان را رواہ مسل در مناقب

مَعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

معاویہ بن ابی سفیان رضی عن عبد الرحمن بن

أَبِي عُمَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِمَعَاوِيَةَ

ابی عمرہ رضی عنہ کہ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستی کہ حضرت عمرو بن معاویہ بن

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هَادِيًا مَهْدِيًّا يَأْتِيهِمْ هَادِيًا وَهُدًى رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبِ

خداوند گردان او را راہ راست بنده و راہ راست نماید و ہدایت کند مردم را کہ رواہ الترمذی در مناقب

عَمْرُو بْنِ الْعَاصِ عَنْ عَقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عمرو بن العاص رضی عنہ روایت است از عقبہ بن عامر رضی عنہ کہ فرمود کہ حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْلَمَ النَّاسُ وَأَمَّنَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم اسلام آورد مردم و ایمان آورد عمرو بن العاص رواہ

التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ عَنْ

الترمذی در مناقب خالد بن الولید عن

أَبِي عُبَيْدَةَ رَضِيَ أَنَّهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی عبیدہ رضی عنہ کہ فرمود کہ من دیدم کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ خَالِدٌ سَبَقَ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَنِعَوْتِي الْعَشِيرَةُ

که میفرمود خاله کشمشیر لیسیت از شمشیرهای خدا عَزَّ وَجَلَّ و نیکو جوان قبیله و تبار خود است

رَوَاهُ أَحْمَدُ مِنْ قِبَ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ

رواه احمد در منقبتها سعد بن معاذ را روايت است از جابر

قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَهْلُ الْعَرْشِ

گفت شنيدم آنحضرت را صلى الله عليه وسلم میفرمود جنبيد عرش

لَمُوتِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ وَفِي رَأْيَةِ أَهْلُ عَرْشِ الرَّحْمَنِ لَمُوتِ

از جهت موت سعد بن معاذ و در روايت آمده جنبيد عرش من از جهت موت

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَكَعْنُ الْبَرَاءِ رَضِيَ قَالَ أَهْدَيْتِ

سعد بن معاذ را متفق عليه و روايت است از براء را كه گفت برايشيكش فرستاده بود

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُلَّةً حَرَامَةً فَعَجَلَ أَصْحَابُهُ

برای آنحضرت صلى الله عليه وسلم جامه ابريشمی پس گفتند ياران آنحضرت

فَمَسَوْهَا وَيَتَجَمَّوْنَ مِنْ لَبِئْسَ هَذَا فَمَلَأُوا

کمرها را و میزدند و از آنرا میزدند پس فرمود آيا عجب از اين است اين حله پراينه و مالها

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِنْهَا وَالَّذِينَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

سعد بن معاذ در جنت بهتر است از آن و از آنرا متفق عليه و روايت است

أَنَّهُ قَالَ لَمَّا حُمِلَتْ جَنَازَةُ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ قَالَ اللَّهُ يَقُولُ

آنكه گفت چون برداشته شد جنازه سعد بن معاذ گفتند منافقان

مَا أَخَفَّ جَنَازَتُهُ وَذَلِكَ لِحُكْمِهِ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَبَلَغَ ذَلِكَ

عجب سبب میبرد جنازه او و این سبب جنازه او از جهت حکم کردن اوست در بنی قریظه پس سید

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ تَحْمِلُهُ

آن سخن آنحضرت را صلى الله عليه وسلم پس فرمود آنحضرت كه فرشتگان برداشته میبردند

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ قَيْسِ بْنِ سَعْدِ بْنِ

رواه الترمذی در مناقب قیس بن سعد بن

عِبَادَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ كَانَ قَيْسُ بْنُ سَعْدٍ مِنْ النَّبِيِّ

عبادہ رضی عنہ روایت است از انس رضی عنہ کہ قیس بن سعد رضی عنہ از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْزِلَةِ صَاحِبِ الشَّرْطِ مِنَ الْأَمِيرِ قَالَ

صلی اللہ علیہ وسلم بجای صاحب شرط یعنی حاکم از امیر گفت

أَبْنَصَارِيٌّ يَغْنَى مِمَّا يَكُنْ مِنْ أُمُورِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ

ابن صاری در معنی آن قصه میکرد انس از صاحب شرط از آنچه منقولی میشد از امور او رواه ترمذی در مناقب

جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ عَنْهُ جَابِرٌ قَالَ اسْتَغْفِرُكَ

جابر بن عبد اللہ رضی عنہ روایت است از جابر رضی عنہ گفت جابر مرا بخش خوش است بر من

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً رَوَاهُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بہست و پنج بار رواہ

التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ مُصْعَبِ بْنِ عُمَيْرٍ رَضِيَ عَنْهُ

ترمذی در مناقب مصعب بن عُمیر رضی عنہ روایت است

خَبَابِ بْنِ الْأَرْتِ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ هَاجَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از خباب بن ارت رضی عنہ گفت ہجرت کردیم ما با آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

نَتَّبِعْنِي وَحَبَّهَ اللَّهُ تَعَالَى فَوَاقِعَ أَجْرِنَا عَلَى اللَّهِ فِيمَا مِنْ مَضَى لَمْ يَأْكُلْ

در حالتیکہ طلب میکردیم رضای خدا پس ثابت شد ثواب بر خدا بطول پس بعضی از ما کسانے اند کہ

مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا مِنْهُمْ مُصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ قُتِلَ يَوْمَ أُحُدٍ فَلَمْ يُوجَدْ

از اجر او در دنیا چیزی را از جلا ایشان مصعب بہت گشتہ شد مصعب و از جنگ مدینہ بہرہ نبرد

لَهُ مَا نَكُنْ فِيهِ إِلَّا نَصْرَةٌ وَكُنَّا إِذْ أَعْطَيْنَا رَأْسَهُ خَرَجَتْ رِجْلَاهُ

مرا و جابہ کہ کفن کردہ نمود و روی ما کلمی سیاه پس او ہم با چون می پوشیدیم مرا و چون می پوشیدیم

در حالتیکہ طلب میکردیم رضای خدا پس ثابت شد ثواب بر خدا بطول پس بعضی از ما کسانے اند کہ

از اجر او در دنیا چیزی را از جلا ایشان مصعب بہت گشتہ شد مصعب و از جنگ مدینہ بہرہ نبرد

وَإِذَا غَطَيْنَا بِرُجُلَيْهِ خَرَجَ رَأْسُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و چون بے پوشیدیم بر دو پای او بیرون می آمد او پس گفت آ

غَطُّوا بِهَا رَأْسَهُ وَاجْعَلُوا عِزِّي بِرُجُلَيْهِ مِنْ الْإِذْخِرَةِ مَنَامُ

پوشید بآن گیسو سر او و بردانید بر سر دو پای من که از خیزش منام

أَيُّنَعَتْ لَهُ ثَمَرَةٌ فَهُوَ يَهْدِي بِهَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ الْأَبْرَارِ

کس است که رسیده است در او را میوه ای پس می می چندان شر را متفق علیه در مناقب ابرار

ابْنُ أَبِي عَنِ النَّسْرِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

این مالک بن روایت است از انس بن گفت فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمْ مِنْ أَشْعَثَ أَغْبَرَنِي طَمَعُ لَيْلٍ لَا يُؤْبِلُهُ

علیه و سلم باز و لیده موی غبار آلوده خداوند دو عالم گفته یا بیکم

الْوَأَقِمْ عَلَى اللَّهِ لَا بَرَّةَ مِنْهُمُ الْبَرَاءَةُ مِنْ مَالِكٍ رَوَاهُ الزُّهْرِيُّ

التفات نموده مستود مرا و را اگر کند حور و بختا هر غنیه است لای تمیز دانه او را خدا را حلال نشانت بر او

وَالْبَهْقِيُّ فِي دَلَائِلِ الْبُيُوتَةِ مَنَاقِبُ أَبِي مُوسَى

والبهقی در دلائل البیوت در مناقب ابی موسی

الْأَشْعَرِيُّ رَضِيَ عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الاشعری رضی عن ابی موسی رضی عن النبی صلی الله علیه و سلم

وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ يَا أَبَا مُوسَى لَقَدْ أُوتِيتُ مِنْ مَنَاقِبِ

و سلم که فرمود آنحضرت مرا و را ای ابو موسی داده شده است ترا از مناقب

مَنْزَاكِرٍ أَلْكَاهُ رَوَاهُ الزُّهْرِيُّ مَنَاقِبُ أَبِي مُوسَى

منزاکیر آل داود رواه الزهری در مناقب ابی موسی

كَعْبٌ عَنْ النَّسْرِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کعب بن روایت است از انس بن گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَسَدَّ كَلَامِي بِنِ عَيْبِ إِيَّاهُ أَفَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ

و سلم مرائے بن کعب را بدرستی که خدا امر ده است مرا که بخوانم بر تو قرآن را

قَالَ اللَّهُ سَمَانِي لَكَ قَاتِلُكُمْ قَالَ نَعَمْ قَالَ وَقَدْ دُرْتُ عَنْكُمْ رَبِّ

گفت اے آیا خدا بیٹھے ہے بردنام مرا برای تو فرمود آنحضرت آری نام ترا برد باز گفت ای عشیق سیکر

الْعَالَمِينَ قَالَ نَعَمْ قَدْ رَأَيْتُ عَيْنًا مُوْتَوِي بِرَأْيَةِ اللَّهِ

پھر دیکار جانیان لغت اعفرت ارے دلر رده شندی پس اشدکیت برادر درواری لای

امرتنی ان اے علیہ السلام کی الذین هم وفاقا۔ وستیانی

اسمہ کے درجہ کے ساتھ جو نام

قال لعوف بن مالك عليه من قبل أبي سلمة الانصاف
 فرمود آنحضرت آری میں گمراہی کے درمیان تھا اے طلحہ انصاریؓ

عَلَى الْمَدِينَةِ وَفِيهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَفِيهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ وَفِيهَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

مروست از ایل هریرود و دولت ابوهریره آمد مردی لبوی آنحضرت صلے الله

عَمَّا وَرَسَلَهُ فَقَالَ: اللَّهُمَّ فَارِسًا إِلَى تَعْوِذِ نِسَاءِ

عليه وسلم گفت آن مرد بد رشتی من بعد از شهادت من این فرستاد که از آن کسوفی

فَقَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا عَيْدِي الْأَمَاءُ

پس گفت آن لعین آن او سوگند آن گیسو که استاد تزار بر تنی نیست نزد من مگر آب پسته فرستاد

إلى أخرى فقالت مثل ذلك وقد كان من ذلك عمل

حضرت کسی السور نے دیگر کسی گفت آن زن مانند اچھے نقشہ بود زن حسین خرمشاد و زوہرہ نام خود نقشہ

رسول الله صلى الله عليه وسلم

وَمِنَ الْأَنْصَارِ يُقَالُ لَهُ كُنُوزُهُمْ فَقَالُوا كُنَّا بِأَسْمَاءِ اللَّهِ

از آنجا که این کتاب در دسترس عموم قرار گرفته است، امیدواریم که بتواند به عنوان یک منبع معتبر برای پژوهشگران و علاقه‌مندان به تاریخ و فرهنگ ایران به کار آید.

[illegible]

وَأَنَّ طَهُمَ رَأَيْدَ بْنِ تَابِثٍ وَأَقْرَأَهُمْ أَبِي بَنْ كَعْبٍ وَأَعْلَمَهُمْ

و عالم نزد بعلم فراغش و مواریث زید بن ثابت است و خواننده نزد ما نیز قرآن را ابی بن کعب است و دانایترین

بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَكُلُّ أُمَّةٍ آمِنٌ وَآمِنٌ

بحلال و حرام معاذ بن جبل است و هر بر امت را امین است و امین

هَذِهِ الْأُمَّةُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَجَرِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

این امت ابو عبید و بن حجر است روایت کرده اند بخیر احمد و ترمذی

وَرَوَى عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ مُرْسَلًا وَفِيهِ وَأَقْضَاهُمْ عَلِيٌّ

و روایت کرده اند است از معمر از قتاده بطریق ارسال و در حدیث فخر آمده است و قاضی از و حکم کننده

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ وَرَأَى أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از عبید الله بن عمر و را می بیند که آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ اسْتَقْرَأَ الْقُرْآنَ عَنْ أَرْبَعَةٍ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

و سلم گفت طلب قرآن قرآن کنید و بیاموزید از چهار کس از عبید الله بن

مَسْعُودٍ وَسَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حَذِيفَةَ وَأَبِي بَنْ كَعْبٍ وَمُعَاذِ بْنِ

مسعود و سالم که موالی ابی حذیفه است و ابی بن کعب و معاذ بن

جَبَلٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُلُقَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَدِمْتُ الشَّامَ

جبل متفق علیه و از علقمة تابعی مرویست گفت قدم آوردم بشام

فَصَلَّيْتُ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْتُ اللَّهُمَّ تَسِّرْ لِي جَلِيسًا صَالِحًا فَاقْتَبَيْتُ

پس گذاردم دو رکعت بپوشتم که خداوند آسان گردان برای من هم نشین نیکو پس آمدم

ثُمَّ مَا فَجَلَسْتُ إِلَيْهِمْ فَإِذَا اسْتَبْرَأْتُ قَدْ جَاءَ سَخِي حَتَّى جَلَسَ إِلَيَّ جَبَلِي

گروهی را پس نشستم با ایشان پس ناگاه پیرس تحقیق آمد تا آنکه نشست به پهلوی من

قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالُوا أَبُو الدَّدَاءِ قُلْتُ إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يُسِّرَ لِي

گفتم که این کیست گفتند قوم که این ابو در دا است گفتم بد زنی که من مکرده بودم صدرا که میسر

این حدیث از معمر از قتاده بطریق ارسال و در حدیث فخر آمده است و قاضی از و حکم کننده

گفتم که این کیست گفتند قوم که این ابو در دا است گفتم بد زنی که من مکرده بودم صدرا که میسر

كَانَ صَاحِبًا فَاسْتَبْرَأَ لِي فَقَالَ مَنْ أَنْتَ قُلْتَ مَنْ أَهْلُ الْكُوفَةِ

همچنین من هم پس پرسید که دانند ترا برای من پرسید گفت ابوذر و اوستی تو دوازده گانه ای گفتیم از اهل کوفه

قَالَ أَوْلَيْسَ عِنْدَكُمْ ابْنُ أُمِّ عَبْدِ صَاحِبِ النُّعْلَيْنِ وَالْوَسَادَةِ

گفت ابوذر در آیینست نزد شما این ام عبد یعنی عبد الله بن مسعود که آن صاحب نعلین بالین

وَالْمُطَهَّرَةِ فَبَيَّنَ الَّذِي أَجَارَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الشَّيْطَانِ عَلَى

و آیدست و این حضرت و در میان شماست آن کسی که امان داده است او را خدا تعالی از شیطان بر

إِسْكَانَ كَيْفَ يَعْنِي رَأَى أَوْلَيْسَ فِيهِ صَاحِبُ السَّرِّ

زبان بگوید خود یعنی عمار را میجوید آیینست در میان شما صاحب سر آنحضرت که

لَا يَحْكُمُهُ غَيْرُهُ يَعْنِي حَدِيثَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ

نمیداند آن سر را جز او و در این صاحب حدیث بن ابی له واه البخاری و روایت است از ابن

مَسْعُودٍ رَأَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اقْتَدُوا بِاللَّذِينَ

مسعود در آن حضرت صلی الله علیه و سلم فرمود اقتدا کنید با آن دو کس که

مِنْ بَعْدِي مِنْ أَهْلِ ابْنِ أَبِي بَكْرٍ وَاهْتَدُوا بِهَدْيِهِ رَوَاهُ

بعد از من خدایم خواهد بود از اصحاب من آن دو کس ابو بکر و عمر و در پی هدایت ایشان

يَعْقُوبُ بْنُ أَبِي عَدِيٍّ وَفِي رِوَايَةٍ حَدَّثَنَا عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ

بر بیان بیان از عبد الله بن مسعود و در روایت و در آن آمده است که هر که در پی ایشان

فَصَدَّقَهُ لَا يَدُلُّ وَتَسْكُنُوا الْبَعْدِيَّ ابْنُ أُمِّ عَبْدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

پس تصدیق کند او را این عبارت به این است که هر که در پی ایشان

وَأَنَّ النَّبِيَّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و این است که رسول الله صلی الله علیه و سلم

إِنَّا كُنَّا نَشْتَاتُ إِلَى بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

ماهر میستیم همشهرت مشتاق است بسوی او هر که از ایشان

و در روایت و در آن آمده است که هر که در پی ایشان

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از علی رن گفت علی رن فرمود آنحضرت علیه السلام و

إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ سَبْعَةً مُّجَبَّاتٍ عَلَيْهِ رُقِيَاءٌ وَأُعْطِيَتْ أَنَا أَرْبَعَةٌ

بدرستی هر پیغمبر را هفت کس پیوند از برگزینان از اصحاب ایشان داده اند و چهارده

عَشْرُ قُلْنَا مَنْ قَالَ أَنَا وَإِبْنَائِي وَجَعَشُرُ وَهَمَزُهُ وَأَبُو بَكْرٍ

مرد گفت: آن چهارده فرموده علی بن چهارده من و فرزندان من یعنی حسین عجلو و...

وَمِصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَبِلَالٌ وَسَلَامٌ وَعَمْرٌ وَعَبْدُ اللَّهِ

عمر ومصعب بن عمير، بلال، وسليمان، وعمار، وعبد الله،

بْنِ مَسْعُودٍ وَالْبُؤْذِيِّ وَالْمُقَدَّادِ وَأُمِّ الزَيْدِيِّ وَكَافُزٍ

بن مسعود و ابو ذر و مقداد رضی اللہ عنہم رواد الترمذی باب در فضل

أَصْحَابُ الشَّجَرَةِ وَالْبَيْدِ وَالْأَحْدِلِ فَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ

امعاب   نجره   و پدر   واحد   آینه خورشید شد

عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَرَفُوا مُلْكَهُمْ

از مسلمانان و قتی که بیعت می کردند با تو زیر درخت پس دانستند که در دل ایشان

فَاَنْزَلَ اللَّهُ سَنَةَ عَلَيْهِمْ وَآثَابَهُمْ فَحَاقَ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ مَا كُنْتُمْ لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ

پس خود آور و سلطان و برایشان و لوای دادا سنان را بخشید و یک وسیله

تَاخَذُهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ۝ وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ تَعَالَى تَسُدُّ قُلُوبَكُمْ وَتَقُونَ الْمَوْتِ

وہاں سے آکر پھر وہاں پہنچے۔

أَمْ كَيْفِيَّةٌ أَنْ يُبَدَّلَ رَبُّكَ بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ

ایالت
بروینس، که از دولت پروس و ولایت
از فر

محکم دلائل سے مزین متنوع و منفرد موضوعات پر مشتمل مفت آن لائن مکتبہ

11/3/47

جزء اولی

مَنْ لَيْلٍ بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمْ

فرو د آورده شده بلی اگر صبر کنید و پرهیزکاری نمایید و بیایند کافران بسوی شما

هَذَا مِثْلُكُمْ بِحَسْبَةِ الْآلِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مَسْبُورِينَ

باین جوش خود ادا کنند شمارا پروردگار شما به هیچ هزار کس از فرشتگان نشانند کرده

وَمَا بَكَ اللَّهُ إِلَّا هُنَّ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ ذُلُوبُكُمْ

و نه ساخت خدا بیتیعالی مدد را مگر برای خدوده دادن شما و برای آسودگی دل شما بآن

وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

و نیست فتح مگر از نزد یک خدای غالب استوار کارگر برسد شمار از خمی پس رسیده است

مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ مِثْلَهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا يَبْتِغِ النَّاسُ

جماعه کاه از از خمی مانند آن یعنی در بدو این حادثه با میگردانیم آنرا در میان مردمان فواید بسیار

أَنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ أَمْ أَسْتَشْهِدُكُمْ

هر آینه یک یک را می گردانیدند از شمار روزیکه بهم آمدند هر دو جماعت جز این نیست که از این ایشان را شهادت

بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ

نشدند بعضی آنچه کردند و هر آینه عفو کرد خدا از ایشان هر آینه خدا آمرزنده بردبار است

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا ابْنِي سَيِّدِي اللَّهُ أَمْوَاتَانِ ابْلَاحِيَاءُ

و مردگان مکن که این که کشته شدند در راه خدا بملایم زنده اند

عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَاقِبُونَ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ

نزد یک پروردگار خود را می بینند روزی داد و میشوند شاد و مان با آنچه عطا کرده است خدا ایشان را از فضل خود

يَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ

خوشوقت میشوند بسبب آنکه هنوز بایشان زیوست اند از پس ایشان بسبب که هیچ خوف نیست

وَلَا هُمْ يَنْوَنُ يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلِهِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ

و نه ایشان اند و هبناک شوند خوشوقت میشوند ب نعمت خدا و فضل او و آنکه خدا ضائع نمیکند

جز نه رکوع ۵

جز نه رکوع ۵

چهارم رکوع

أَجْرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ

مزد مومنان را که اینک قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود ایشان

الْفَقْرُ الَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ إِنْ كُنْتُمْ

زخم برای آنانکه ازین جماعت نیکوکاری کردند و تقوی کرده اند مزد بزرگ است تا ان کنتم

مُؤْمِنِينَ عَنْ رَفَاعَةَ بْنِ رَافِعٍ قَالَ جَاءَ جَبْرِئِيلُ إِلَى النَّبِيِّ

مومنین درایت است از رفاعة بن رافع گفت آمد جبرئیل بسوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا تَقْدُونَ أَهْلَ بَدْرٍ فَبُكِيَ قَالَ

صلی الله علیه وسلم گفت در چه مرتبه میدارید و از کرام طائفه پیشمارید شما را در میان

مِنْ أَفْضَلِ الْمُسْلِمِينَ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا قَالَ وَكَذَلِكَ مِنْ شَهَدِ

آنحضرت پیشماریم ما در میان خود افضل مسلمانان گفت در جواب جبرئیل کلمه مانند این که است گفت جبرئیل

بَدْرًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ حَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

ملائکه پیشماریم که است از ملائکه روایت کرد این حدیث را بخاری و روایت از حفصة گفت حفصة فرمود

رَأْسُ سَوْالٍ لِلَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنِّي لَا رَجُوانَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بدستی من پرآینه امید دارم که دریاید آتش و زخم را

إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَحَدٌ شَهِدَ بَدْرًا أَوْ الْحُدَيْبِيَّةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَيْسَ

اگر خواسته اند ایستای هیچ یک که حاضر شده است بدر را و حدیبیه را گفتتم یا رسول الله آیا نیست

قَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَلَنْ مِّنْكُمْ إِلَّا أَوْ أَرْكَهَا قَالَ فَكَمْ سَمِعْتُمْ يَقُولُ

که بتحقیق گفته است خدا تعالی و نیست از شما هیچ یک مگر آنکه در آینده است آتش و زخم را فرمود پس

تَحْمِلُ النَّبِيُّ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَفِي رِوَايَةٍ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

بیت رب نیکوکاری میدهم آنکسانی را که تقوی کرده اند و در روایتی آمده که درین آیه تأتش اگر خواسته است خدا

مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ أَحَدٌ الَّذِينَ بَايَعُوا تَحْتَهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

از اصحاب شجره هیچ یک آن کسانی که بیعت کردند با آنحضرت زیر شجره رواه مسلم

در حدیث

در حدیث

در حدیث

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كُنَّا يَوْمَ الْحَدِيثِ الْفَاءَ وَارْتِعَاءَةً قَالَ لَنَا

و روایت است از جابر رضی گفت جابر بودیم بار و در حدیث می گذار و چهار عدد کس گفت ما را

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتُمْ الْيَوْمَ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم شما امروز بهترین اهل زمین ای علی علیه

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

متفق علی و از جابر رضی روایت گفت رسول خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ مِمَّنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ رَأَاهُ

و سلم در نمی آید بهشت هیچ یکی از آن کسی که بیعت کرد درخت را زیر شجره رواه

الْزَمَذِيُّ تَسْمِيَةً مِنْ سُمِّيَ مِنْ أَهْلِ بَدْرِ فِي

الزندی اسم از آنهایی که اهل بدر در

الْجَامِعِ الْبَحَارِيِّ الْكَبِيِّ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَاشِمِيُّ

جامع البحاری بن محمد بن عبد الله الهاشمی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ

صلی الله علیه و سلم عبد الله بن عثمان ابوبکر صدیق

الْقُرَشِيُّ شَيْخُهُمُ الْخَطَّابُ الْعَدَوِيُّ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ الْقُرَشِيُّ

قریشی و شریف بن خطیب که از اولاد عدی بن کعب است عثمان بن عفان قریشی

خَلْفَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنَتِهِ وَضَرَبَ لَهُ سِتْرَهُ

و گذاشت از حضرت صلی الله علیه و سلم بر دختر خود رقیه بخت بیمار در روی تعین کرد و او را

عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ الْهَاشِمِيُّ إِيَّاسُ بْنُ بُكَيْرٍ وَبِلَالُ بْنُ رَبَاحٍ مَوْلَى

و علی بن ابی طالب بن عمر پیغمبر بن ایاس بن بکیر و بلال بن رباح مولی

أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَحَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ الْهَاشِمِيُّ حَاطِبُ بْنُ

ابی بکر صدیق و حمزه بن عبد المطلب الهاشمی حاطب بن

تسبیح اهل بیت

ابن عمرو الأنصاری عَمْرُو بْنُ رَافِعَةَ الْعَزْزِيِّ عَاصِمُ بْنُ ثَابِتٍ الْأَنْصَارِيُّ

ابن عمرو الأنصاری عامر بنسب رافعہ بنکے از اجداد اوست عاصم بن ثابت الأنصاری

عَوْنُ بْنُ سَاعِدَةَ الْأَنْصَارِيُّ عَتْبَانُ بْنُ مَالِكٍ الْأَنْصَارِيُّ

عبد ربیع و عویم بن ساعدہ الأنصاری بدربست عتبان بن مالک الأنصاری

قَدَامَةُ بْنُ مَطْعُونٍ قَتَادَةُ بْنُ النُّعْمَانِ الْأَنْصَارِيُّ مَعَاذُ بْنُ

قدامہ بن مطعون قتادہ بن النعمان الأنصاری معاذ بن

عَمْرُو بْنُ الْجَوْحِ مَعْوِذُ بْنُ عَفْرَاءَ وَأَخُوهُ مَالِكُ بْنُ رَافِعَةَ

عمرو بن الجوح معوذ بن عفراء و برادر او مالک بن رافعہ

أَبُو أَسَدٍ الْأَنْصَارِيُّ مِسْطَحُ بْنُ أَنَاثَةَ بْنِ عَبَّادِ بْنِ الْمَطْلِبِ

ابو اسید الأنصاری مسطح بن اثاثہ بن عباد بن المطلب

ابْنُ عَبْدِ مَنَافٍ مُرَادَةُ بْنُ الرَّبِيعِ الْأَنْصَارِيُّ مَعْنُ بْنُ عَدِيٍّ

بن عبد مناف مرادہ بن الربیع الأنصاری معن بن عدی

نِ الْأَنْصَارِيُّ مِقْدَادُ بْنُ عَمْرٍو لَكِنْدِي حَلِيفُ بَنِي زُهْرَةَ هِلَالٌ

الأنصاری مقداد بن عمرو الكنذی حلیف بنی زہرہ ہلال

ابْنُ أُمَيَّةَ الْأَنْصَارِيُّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ فَضْلٌ

بن امیہ الأنصاری رضی اللہ تعالیٰ عنہم اجمعین فضیل

أُوَيْسُ بْنُ الْفَرَّانِيِّ رَضِيَ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

اویس قرنی رضی عن عمر بن الخطاب ان رسول اللہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ رَجُلًا يَأْتِيكُمْ مِنَ الْيَمَنِ يَقَالُ

صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ مردے سے آید از جانب یمن گفتہ میشود

لَهُ أُوَيْسٌ لَا يَدْعُ بِالْيَمَنِ غَيْرُ أُمِّ كَلْبٍ قَدْ كَانَ يَهْبِئُ ضَرْفًا لِلَّهِ

اور اویس نے گزارد آمد در یمن جز مادر کلبہ را ندانست تحقیق بود بوی سقیمہ آید کرد

فَإِذَا هَبَّ الْأَمْرُ خَرَّ الدُّنْيَا بِأَوْدَانِهَا مِنْ لِقْيِهِ مِنْكُمْ فَلَيْسَتْ غُرَّةً لَكُمْ

و در روز که خدا آنرا مقرر دینار و یاد رسی پس کسی که پیش آید و از شما پس باید که طلب

وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ خَيْرَ

و در روایتی این چنین آمده است که گفت عمر شنیدیم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که میگفت بدستی ترین

التَّابِعِينَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ أَوْكَيْسٌ وَلَهُ وَالِدَةٌ وَكَانَ بَرًّا بِيَاضٍ فَسُرُّوهُ

تابعین مرویست که گفته میشود مرا و را اویس و مرا و را مادر است و بود بان بر می پس امر کنید و خود

فَلَيْسَتْ غُرَّةً لَكُمْ رَأَوْا أَوْ مُسْلِمًا بِأَبِ ثَوَابِ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَكَذَلِكَ

از وی که استغفار کند مشمار و ایت کرد این حدیث را مسلم باب ثواب این امت و همچنین اجتناب

جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ يَكُونَ الرَّسُولُ

شمار اگر دین مختار تا گواه باشد بر مردمان و تا باشد رسول

عَلَيْكُمْ شَهِيدًا كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ

بر شما گواه نهستید شما بهترین امتی که بیرون آورده و نشانه بر مردمان می فرمایید بجا نیستید

وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَكُنتُمْ أَهْلَ الْكِتَابِ لَكُنَّ خَيْرًا

و منع میکنید از ناپسندیده و ایمان می دارید به خدا و اگر ایمان می آورده و از اهل کتاب برتر هستید و بود

لَهُمُ الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاتَّمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي لَكُنْتُمْ

ایشانرا امروز کامل کردم برای شما و تمام کردم بر شما نعمت خود را و اختیار کردم

الْإِسْلَامَ دِينًا عَنْ أَبِي عُمَرَ رَضِيَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اسلام را دین برای شما از این عمر نه مرویست از آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ إِنَّمَا أَجَلُكُمْ فِي أَجَلٍ مِنْ خَلَامِ الْأُمَمِ بَيْنَ صَلَوةِ الْعَصْرِ إِلَى

که فرمود آنحضرت نیست مدت عمر شما نسبت مدت عمر کسانی که گذشته اند از امتها مگر مقدار زمان نماز عصر

مَغْرِبِ الشَّمْسِ إِنَّمَا مَثَلُكُمْ وَمِثَالُ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى كَرَجُلٍ لَمْ يَسْتَعْمَلْ

نمودن آفتاب است و نسبت قصه و حال شما نسبت به یهود و نصاری مگر مانند مردی که در عمل در آورد

عنه

عنه

عنه

عَمَّا أَفْقَالٍ مَنْ يَعْمَلُ لِي إِلَى نِصْفِ النَّهَارِ عَلَى قَيْرَاطٍ قَيْرَاطٍ فَعَمَلْتُ الْيَهُودَ إِلَى

مرد و از آن پس گفت آن مرد کیست که کار کند برای من تا نیم روز بر یک قیراط پس عمل کردند یهود تا

نِصْفِ النَّهَارِ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ إِلَى صَلَوةِ الْعَصْرِ عَلَى

نیم روز بیشتر گفت آن مرد کیست که عمل کند مرا از نیم روز تا نماز عصر بر

قَيْرَاطٍ قَيْرَاطٍ فَعَمَلْتُ النَّصَارَى مِنْ نِصْفِ النَّهَارِ إِلَى صَلَوةِ الْعَصْرِ

یک قیراط پس کردند نصاری از نیم روز تا نماز عصر بر

قَيْرَاطٍ قَيْرَاطٍ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ لِي مِنْ صَلَوةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ الشَّمْسِ

یک قیراط بیشتر گفت آن مرد کیست که عمل کند مرا از نماز دیگر تا فرو شدن آفتاب

عَلَى قَيْرَاطَيْنِ قَيْرَاطَيْنِ لَا فَانْتُمْ الَّذِينَ تَعْمَلُونَ مِنْ صَلَوةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ

بر دو قیراط و انا و آگاه باشید پس شما کنید آن کسانی که عمل میکنند از نماز دیگر تا فرو رفتن

الشَّمْسِ لَا لَكُمْ إِلَّا مَرَّتَيْنِ فَفَضَيْتِ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى فَقَالُوا اخْرُجْ الْيَهُودَ

آفتاب آگاه باشید که مر شما است اجر دو چند پس دشمنم آمدند یهود و نصاری پس گفتند که ما بیشتریم

عَمَلًا وَأَقَلَّ عَمَاءَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَهَلْ ظَلَمْتُكُمْ مِنْ حَقِّكُمْ شَيْئًا قَالُوا

از روی عمل و کمتریم از روی عطا سبب چیست گفت خدا تعالی پس آیا ظلم کردم و اگر کردم از حق شما چیزی را که

لَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَإِنَّهُ فَضَّلَنِي أُعْطِيَهُ مِنْ شِدَّةٍ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

گفت خدا تعالی پس این تضعیف اجر فرو نه کردم من است میدهم بر که میخواهم روایت کرد این حدیث را

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَشَدِّ

ابو هریره رضی الله عنه روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که از سخت ترین

أُمَّتِي لِي حُبَّ نَاسٍ يَكُونُونَ بَعْدِي يُؤَدُّ أَحَدُهُمْ كَوْرَانِي هَلْ قَالَ

است من در محبت و دشمنی مرا مردمان اند که میباشند و پید میشوند پس از من دوست میدارند یکی از ایشان

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ مَعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه مسلم روایت است از معاویه رضی الله عنه گفت شنیدم من آنحضرت صلی الله

از روی عمل و کمتریم از روی عطا سبب چیست گفت خدا تعالی پس آیا ظلم کردم و اگر کردم از حق شما چیزی را که

این باب از فضیلت نماز است

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَزَالُ مِنْ أُمَّةٍ قَائِمَةٌ بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ

عليه وسلم فرمود همیشه باشند از امت من گرفته بر یا امر خدا و تقویت دین زبان بسید ایشان

مَنْ خَدَّ لَهُمْ وَلَا مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ

کسیکه مژگنزد و یاری ندهد ایشان را و نه کید مخالفی در نزد ایشان تا آنکه بیاید امر خدا یعنی قیامت و ایشان بر آن

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیه و از جعفر روایت میکند از پدر خود امام محمد باقر و پدرش از جد خود محمد حسین به سید

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشْرُوا وَابْتَرُوا إِنَّمَا مَثَلُ أُمَّتِي مَثَلُ الْغَيْثِ

صلی الله علیه و سلم شاد شوند و شاد شوند جز این نیست که صفت و حال امت من مانند طوفان است

لَا يَدْرِي آخِرُهُ خَيْرٌ أَمْ أَوَّلُهُ أَوْ كَيْدُ بَقِيَّةِ أَطْعَمَ مِنْهَا قَوْجٌ عَامًّا

معلوم و درک نمی شود که آخرین بهتر است یا اولی یا مانند باغی است که خورایند شاد از آن تمامی بستاند

تَعَرَّ أَطْعَمَ مِنْهَا قَوْجٌ عَامًّا لَعَنَ أَرْهَافُ جَانٍ يَكُونُ أَعْرَضُهُ

بستر خورایند شاد از آن صدقه جماعت دیگر سال دیگر نزدیک است که آخر آن صدقه از روج مع زیاد شود

عَرَضًا وَاعْمَقَهُ عُمُقًا وَاحْسِنَهَا حُسْنًا كَيْفَ تَهْلِكُ أُمَّةٌ أَنَا

در عرض و در عمق و نیکوتر از روی حسن چگونه هلاک شود امته که من

أَقُولُهَا وَأَحْسَنُ سَطْحُهَا وَالسَّيِّئُ آخِرُهَا وَلَكِنْ بَيْنَ ذَلِكَ فَيَجْرُ

اول او باشم و باشد همدی میان او و باشد عهد عیسای آخر او ولیکن در میان آن فوج

أَعْوَجُ كَيْسُوا مِثْلِي وَلَا أَنَا مِنْهُمْ رَوَاهُ رَزِينٌ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ

باشند نیستند آن فوج از من نه من از آن ام رواد رزین و از عمرو بن

شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

شعیب مرویست و از پدرش و از جد عمر روایت کرده اند که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَيُّ الْخَلْقِ أَحَبُّ إِلَيْكُمْ إِيْمَانًا قَالُوا الْمَلَائِكَةُ قَالَ وَمَا لِي بِهِمْ

پر سید که کدامی خلق شما از روی ایمان گفتند فرشتگان اند فرمود آنحضرت چه میکنند

مستخرج من كتاب الامم و الملوك

در بیان

در بیان

مستخرج من كتاب الامم و الملوك

مستخرج من كتاب الامم و الملوك

مستخرج من كتاب الامم و الملوك

لَا تُؤْمِنُونَ وَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالُوا أَفَالْتَبِيتُمْ قَالُوا وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ

ایمان بنیارند و حال آنکه ایشان نزد خداوند خود را گفتند پس پیغمبر این را فرمود آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم

وَالْوَحْيُ يُنْزِلُ عَلَيْهِمْ قَالُوا فَخُذْ قَالُوا وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ

بنیارند و حال آنکه وحی از آسمان فرود می آید بر ایشان گفتند پس ما فرمود و چه رانع است شما را که ایمان بنیارند شما

وَأَنَا بَيْنَ يَدَيْكُمْ قَالُوا فَذَرْهُمْ قَالُوا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و حال آنکه من در میان شما ام گفتند پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم

إِنِ اتَّخَذَ الْخَلْقُ إِلَيَّ إِمَامًا الْقَوْمُ يَكُونُونَ مِنْ بَعْدِي يَحْدُونَ

بسیاری شگفت ترین و قوی ترین خلق نزد من از روی ایمان بر آید و آنرا که بعد از من پیش از من بنیارند

صَحَافًا فِيهَا كِتَابٌ يُؤْمِنُونَ بِمَا فِيهَا وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

نامہ بار که در وی نوشته اند احکام دین ایمان می آرند بچیز که این صحیفه است یعنی غایبان و آن عبد الرحمن بن

أَبِيكَ الْحَضْرَاءُ قَالَتْ حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علاء حضرت روایت است گفت حدیث کردم که یکشنبه آنحضرت را صلی الله علیه و آله و سلم

يَقُولُ اللَّهُ سَيَكُونُ فِي الْخِرَازِ الْأَمَّةُ قَوْمٌ لَهُمْ مِثْلُ أَجْرِ أَهْلِ

بیگفتند برستی شان اینست که نزد یک است که باشد پس این است گروهی که باشد در ایشان از امت اجزا اول

أَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقَاتِلُونَ أَهْلَ الْفِتَنِ وَاهْمَا

و ایشان که می خواهند امر میکنند بمشروع که شناخته شده است وجود آن در دین باز میدانند مردم را از ناشروع و فساد

وَأَمَّا فِي دَلَالِ الْبُتُونَةِ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ

صلى الله عليه وسلم و از ابو امامه رضى الله عنه روایت است که آنحضرت

قَالَ طُوبَى لِمَنْ رَأَى رَأَى طُوبَى لِمَنْ رَأَى طُوبَى لِمَنْ رَأَى

صلى الله عليه وسلم و سلم فرمود خوشه باد مرستی را که دیدم و خوشه باد هفت بار

لِمَنْ رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى رَأَى

مرستی را که دیدم و ایشان آورده بن قهین و اله احمد و مرویست از معاویه بن قهره از

این حدیث در کتابی است که در آنجا آمده است

ابیه رضی قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا فسد

پدرش روایت کرده است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم وقتی که تنہا باشند

أهل الشام فلا خير فيكم ولا يزال لما يقف من أمتي منصورين

اهل شام پس نیست نیکی در شما و همیشه اند طایفه از امت من یارے داده شده بر

لا يضرهم من خذلهم حتى تقوم الساعة قال ابن لادي

زبان نمیکند ایشانرا کسیکه یاری ندهد ایشانرا تا آنکه بر پا گردد قیامت گفت ابن المہدی

هم أهل الحديث رواه الترمذي وعن ابن عباس في أن

که ایشان اصحاب حدیث اند رواه ترمذی و از ابن عباس در ولایت که

رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إن الله تجاؤ عن أمتي

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود بدین معنی که خدا تعالی در گذراند است از امت من

الخطأ والنسيان وما استلزموا عليه رواه ابن ماجة والبيهقي

خطا و نسیان را و چیزی را که اگر کرده شده اند ایشان بر آن چیز رواه ابن ماجه و بیہقی

وعن بهذين حكيم عن أبيه عن جده أنه سمع

و روایت است از بہز بن حکیم از پدرش و از جد ہز کہ وے شنید

رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول في قوله تعالى

آنحضرت را صلی الله علیه وسلم کہ می فرمود در تفسیر قول خدا تعالی کہ فرمودہ است

كنتنوخين أمة أخرجت للناس قال أنتم تموت

کہ بودید شما بہترین امتی کہ بر آورده شده برے مردم گفت شما تمام میکنید

سبعين أمة أنتنوخين هاو أكرمها ع الله رواه الترمذي

ہفتاد امت را کہ شما بہترین آنها و بزرگترین آنها کید نزد خدا رواه ترمذی

و ابن ماجة قال الترمذي هذا حديث حسن

و ابن ماجه و الدارمی و ترمذی کہ این حدیث حسن است

الدُّنْيَا الْفِتْنُ وَالْآزَلُ وَالْقَتْلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

دینا فتنها و زلزله و قتل است رواه ابو داود

تَمَّ الْجُلَّةُ الثَّانِي مِنْ كِتَابِ خَيْرِ الْمَوْاعِظِ وَتَمَّتْ بِهِ كُلُّ عَالِمٍ عَظِيمٍ

تمام شد جلد دوم از کتاب خیر الموعظ و تممت بر گردان بر عالم ناصح

خاتمه

تمت

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى نَبِيِّهِ الْكَرِيمِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَهْلَ الْبَيْتِ الْمُسْتَقِيمِ
که درین مان صیور است اقتران این مجموعه احادیث صحیحہ و نسخہ جامعہ روایات معتبرہ با ترجمہ
فارسی عام فہم طلبہ کہ ناظرین را تلخی نصیحتش شربت نوش است و گوش غفلت را آویزہ ہوش است
باہتمام ہندوستانہام راجی رحمت و غفران عاجز محمد عبد الرحمن بن حاتم

محمد روشن خان تربیت یافتہ خدمت براؤمظف محمد مصطفیٰ خان

مغفور در مطبع نظامی واقع کانپور ہند

سنہ ۱۲۸۵ ہجری مطبوع گردید و در دیدہ

انتظار مشتاقین بر سر نہ رفیع

نگارانی کشید

قطعة تاریخ از عالم افاضت مآب فاضل افاد آیاب مولوی محمد شاہ صاحب ترجمہ این کتاب

بہانا بود حیرت بازوے واعظ

بگو ششم نہ از د رموز الموعظ
۱۳۰۷ھ

چہ نیکو شدہ طبع خیر الموعظ

پے سالش از روی ایچہ سرور

وجہ مہر و دستخط بر خاتمہ

برای سند انیمعنی کہ کتاب ہند مطبوع
مطبع نظامی است مہر و دستخط ہنتم شہت گردید

محمد روشن خان
محمد عبد الرحمن بن حاتم

بن محمد روشن خان خرم نظامی

